فرهنگ رجال و مشاهیر

تاریخ معاصر ایران

جلد اول

آ - افراشته

ابوالفضل شکوری

THE

ENCYCLOPEDIA

OF

FAMOUS PERSONS

IN

CONTEMPORARY HISTORY OF IRAN

VOL. I

BY

ABULFAZL SHAKURI

1999

فرهنگ رجال و مشاهیر

ناصر ایران

آ - افراشته

ابوالفضل مشکوری

۸ ۰۵۰
۳۰ ۳۰
۱

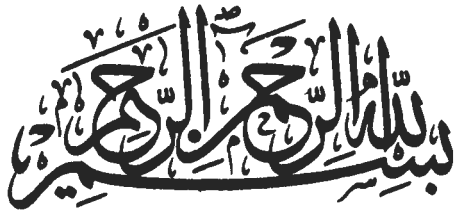
بسم الله الرحمن الرحيم

اسکن شد

فرهنگ رجال و مشاهیرِ

تاریخ معاصر ایران

جلد اوّل

آ - افراشته
۹۹۲۶۹

ابوالفضل شکوری

شکوری، ابوالفضل
فرهنگ رجال و مشاهیر تاریخ معاصر ایران / ابوالفضل شکوری.- قم: عالمه، ۱۳۷۷.
۹ ج.: مصور، نمونه، عکس.
(ج. ۱) ISBN: 964 - 90155 -9-0 - (دوره) ISBN: 964 - 6798 - 00 -4
(ج. ۳) ISBN: 964 - 6798 -02-0 - (ج. ۲) ISBN: 964 - 6798 - 01 -2
(ج. ۵) ISBN: 964 - 6798 -04-7 - (ج. ۴) ISBN: 964 - 6798 - 03 -9
(ج. ۷) ISBN: 964 - 6798 -06-3 - (ج. ۶) ISBN: 964 - 6798 - 05 -5
(ج. ۹) ISBN: 964 - 6798 -08-X - (ج. ۸) ISBN: 964 - 6798 - 07 -1
فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا (فهرستنویسی پیش از انتشار)
کتابنامه: ج ۹، ص ۱۱۰.
۱. ایران - سرگذشتنامه. ۲. ایران - تاریخ - قرن ۱۴ - سرگذشتنامه. ۳. سرگذشتنامه - مجموعه‌ها. الف. عنوان.
۴ف ۸ش/CT ۱۸۸۴ ۹۲۰/۰۵۵
ف ۵۸۹ش
کتابخانه ملی ایران ۱۷۵۶۱ - ۷۷م

شناسنامه کتاب

نام کتاب: فرهنگ رجال و مشاهیرِ تاریخ معاصر ایران
نام مؤلف: ابوالفضل شکوری
حروفچینی: بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران
صفحه آرایی: سید سجاد موسوی عبادی
تاریخ چاپ: زمستان ۱۳۷۷
ناشر: انتشارات عالمه
چاپخانه: مهر
جلد: اوّل
نوبت چاپ: اوّل
شمارگان: ۲۰۰۰

حق چاپ محفوظ

شابک جلد اوّل: ۹۶۴-۹۰۱۵۵-۹-۰ VOL.1 : 964-90155-9-0
شابک دوره: ۹۶۴-۶۷۹۸-۰۰-۴ 9VOL.SET: 964-6798-00-4

مقدمه مؤلف

کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب
تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند

دانش زندگینامه ها

یکی از ارکان و شاخه‌های دانش سودمندتاریخ «علم زندگینامه‌ها» است. زندگینامه، باز آفرینی و نگارش احوال و نمایش چگونه بودن و چگونه زیستن مردان و زنان مؤثر در یک جامعه است تا از این رهگذر اوصاف واقعی و چهره نیک و بد آنان آشکار شود و برای آیندگان مفید افتد. زندگینامه‌ها اگر با استمداد از قدرت تخیّل نویسنده و همراه با پیرایه‌های هنری نوشته شود در قلمرو ادبیات قرار می‌گیرد، معمولاً تک نگاریهایی که به انگیزه الگوسازی اخلاقی و تربیتی نوشته می‌شود این گونه هستند و در آنها با یاری گرفتن از توانمندیهای نیروی خیال، محیط و فضای زندگی قهرمانان به گونه فرضی بازسازی شده و از آرایه‌های ادبی مانند تشبیه، مبالغه و مجازگویی نیز استفاده می‌شود. اگر هدف از نگارش زندگینامه‌ها ارائه واقعیات زندگی افراد مورد نظر بدور از مبالغه، مجاز و پیرایه‌های هنری باشد دراین صورت از مقوله علم تاریخ و شعبات آن محسوب می‌شود. منظور

این نیست که در نگارش زندگینامه‌های واقعی از هنر و زیباییهای ادبی استفاده نشود، منظور اصلی تبیین تفاوت زندگینامه علمی با رمان تاریخی و قطعه ادبی است.

کتابهای زندگینامه‌ای به دسته‌های گونه گون تقسیم پذیرند. مانند نگارش زندگینامه یک فرد در یک کتاب و یا مقاله که تک نگاری نامیده می‌شود. نگارش زندگینامه‌های چهره‌های یک صنف در یک کتاب همچون مورّخان، فقیهان، پزشکان، شاعران، موسیقی دانان، مفسران قرآن، سیاستمداران و غیره که اصطلاحاً کتابهای «طبقات»، «معجم» و «فرهنگ اعلام» نامیده می‌شود و با افزودن پسوند مناسب مانند طبقات مفسرّان و ...، قلمرو دقیق آن تشخّص کامل پیدا می‌کند، یکی از گونه های فن شرح حال نویسی است. نوع دیگر کتابهایی هستند که در بردارنده زندگینامه‌های عمومی می‌باشند و به صنف و طبقه ویژه‌ای اختصاص ندارند، مثلاً زندگینامه ادبا، فقهاء، شعراء، رجال سیاسی، اجتماعی، فلاسفه، موسیقی دانان، خوشنویسان و امثال اینها همه را در یک مجموعه و بدون تفکیک (مثلاً با شیوه الفبایی یا سده‌ای و غیره) ارائه می‌دهند که این کتابها نیز نوعاً معجم رجال و تراجم و یا فرهنگ اعلام نامیده می‌شوند، هر چند در اغلب موارد طبق ذوق و سلیقه مؤلفان نامهای خاصی نیز بر روی آنها گذارده می‌شود. از این دسته هستند کتابهایی مانند اعیان الشیعه سیّد محسن امین، الأعلام زرکلی، مکارم الاثار معلم حبیب آبادی، بخش اعلام ألمنجد و فرهنگ فارسی معین. این قبیل کتابها در ماهیّت خود «دائرة المعارف زندگینامه‌ها» و یا «دائرة المعارف رجال ومشاهیر» هستند. اگر کتابهایی با همین سبک ولی بگونه فشرده و فهرستوار تهیه شود، آنها را می‌توان فهرست زندگینامه‌ها، و با تسامح فرهنگ زندگینامه‌ها و فرهنگ رجال نیز نامید.

البته طبق اصطلاح منظور از «رجال» فقط «مردان» نیستند، بلکه کلمه «رجال» اصطلاحاً مترادف واژهٔ «چهره‌ها» و «شخصیتّها» می‌باشد و زن و مرد هر دو را دربر می‌گیرد. در تاریخ مسلمین نیز کتابهایی با نام معجم رجال، فهرست رجال، طبقات رجال و ... فراوان است که محتوای آنها بررسی زندگی و یا برخی از ابعاد زندگی مردان و زنان هر دو است.

کتاب حاضر نیز فهرستواره‌ای از رجال و مشاهیر ایرانی و یا غیر ایرانی مرتبط با ایران و چکیده‌ای از زندگینامه آنان است که به منظور بر طرف ساختن حداقل نیاز پژوهشگران در این زمینه فراهم آمده و با پیشنهاد برخی از دوستان صاحب نظر «**فرهنگ رجال و مشاهیرِ تاریخ معاصر ایران**» نامیده شده است. هر چند که طبق سلیقهٔ شخصی، نگارنده ترجیح می‌دادم، آن را «**فهرست رجال و مشاهیرِ تاریخ معاصر ایران**» بنامم.

قصّهٔ این پژوهش

آغاز هر پژوهشی از انگیزه خاصی نشأت می‌گیرد. پژوهش رجالی ما نیز که منجر به گرد آوری مطالب و مواد اولیه این کتاب و تدوین نهائی آن گردید، به بهانه همکاری نگارنده با بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۶۲ آغاز گردید، و بارآوری آن سالها بطول انجامید. انگیزه اصلی این بود که به هنگام مطالعه در تاریخ معاصر ایران معمولاً به نامهای اشخاص مختلف بر می‌خوردیم که نقشی (اعم از مثبت یا منفی) در حوادث و رخدادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، دینی، فرهنگی، هنری و ... ایران داشتند، ولیکن بیوگرافی و هویت‌شان معلوم نبود. از طرفی برای دستیابی آسان به این قبیل مسائل، کتاب جامع ویژه‌ای هم در دسترس نبود. برای رفع این کمبود تصمیم گرفتم درباره رجال و مشاهیر تاریخ معاصر ایران پژوهش جداگانه‌ای انجام داده و زندگینامه های آنان را در دسترس همگان قرار بدهم. بدین صورت بود که منابع لازم شناسایی و پژوهش آغاز گردید.

در ضمن مطالعه منابع یاد شده، مطالب متعلق به هر فرد که مربوط به تاریخ معاصر ایران می‌شد، (اعم از اینکه ایرانی باشد و یا خارجی و اعم از اینکه از نظر ما چهره و شخصیّت او مثبت باشد یا منفی) استخراج و تفکیک می‌شد و در داخل یک پوشه قرار می‌گرفت و آن پوشه «**پرونده علمی**» آن شخص به شمار می آمد و از نظر محتوا به مرور تکمیل می‌شد. بدین ترتیب بود که در طول ده سال مجموعه‌ای از اسناد، فیشها و مطالب زیرا کسی متعلق به چهرگان و مشاهیر تاریخ معاصر ایران فراهم آمد که حدوداً بر یکصدو بیست هزار برگ مواد خام بالغ می‌گردید و بیوگرافی حدود ۲۴ هزار نفر را در برمی‌گرفت. در ضمن کار، این مطالب بگونهٔ ویژه‌ای طبقه بندی شد بترتیبی که هر پرونده‌ای در صورت نیاز، به ساده‌ترین و آسان‌ترین وجه قابل مراجعه باشد. از این رهگذر بود که یک آرشیو تخصصی رجال و مشاهیر تاریخ معاصر ایران شکل گرفت. با انبوهی از اسناد، فیش و مواد خام زندگینامه‌ای.

با توجه به عدم امکان بالفعل تبدیل همه آن مواد خام و فیشهای فراوان به مقالات قابل انتشار در قالب یک دائرة المعارف و یا فرهنگ بزرگ و جامع رجال معاصر، برای ما، تصمیم گرفتیم دست کم چکیده کوتاهی از محتوای آن پرونده‌ها را فراهم آورده و در اختیار علاقمندان قرار بدهیم. کتاب حاضر محصول این تصمیم و تلاش است. امیدوارم روزی خود اینجانب و یا کسان دیگری بتوانیم آن مجموعه بسیار ارزشمند را با رفع نواقص احتمالی، بصورت مقالات قابل انتشار در آورده و به عنوان «**فرهنگ جامع رجال و مشاهیر تاریخ معاصر ایران**»

در دسترس همگان قراربدهیم.[1]

منابع اصلی این پژوهش را طیف بسیار گسترده‌ای از آثار تشکیل می‌دهد، مانند کتابهای تاریخی، دائرة المعارفها، فرهنگ‌ها، کتابهای تراجم و زندگینامه‌ها، دیوانهای شاعران، تک نگاشته‌های شرح حالی، ویژه‌نامه‌ها، یاد نامه‌ها، مجلات، روزنامه‌ها، کتب و رسائل پراکندهٔ دیگر که فهرست عمده آنها را در پایان مجلد آخر این فرهنگ ارائه خواهیم داد. بنابراین، منابع ما، بطور عمده آثار مکتوب بوده و به ندرت برای تکمیل مطالب به اشخاص مراجعه شده است تا مطالب شفاهی اخذ شود. لذا ممکن است شماری از بزرگان در قید حیات مشمول این پروژه، باین دلیل که زندگینامه مکتوب و منتشر شده‌ای نداشته‌اند، بیوگرافی‌شان در این کتاب موجود نباشد، یا موجود ولی ناقص باشد. بیوگرافی رجال متوفا را نیز در حدّی که منابع در دسترس ارائه اطلاعات می‌کردند، درج کرده‌ایم، و هیچ بیوگرافی را بدلیل ناقص و کوتاه بودنش حذف نکرده‌ایم.

در طول این ده سال پژوهش توان فرسا و پر زحمت از روحانیون، طلاب، دانشجویان و دوستان شخصی‌ام کسان بسیاری به انحاء مختلف یاری‌مان رسانده و ما را مرهون الطاف و زحمات خود قرار داده‌اند. از این بابت باید بگویم، همانطور که نویسنده کتاب «فیلسوفان و مورخان» گفته است «ماماهایی که به تولد صحیح این کتاب کمک کرده‌اند پرشمارتر از آن بوده‌اند که از مهربانیهای‌شان بتوان در این مختصر حق شناسی کرد»[2]

با این حال، یادکرد الطاف شماری از آنان می‌تواند به آرامش وجدان این کمترین و رواج سنّت حسنه سپاسگزاری کمک کند. در درجه اول باید از مسئولین محترم بنیاد تاریخ و بویژه دبیر کل آن آقای عبدالمجید معادیخواه و نیز سرپرست شاخه قم آن آقای سید مهدی فال اسیری و همچنین اعضای هئیت علمی پیشین و فعلی آن به خاطر برخی مساعدتها، اظهار سپاس نمایم. و نیز بایسته است از آقایان و خانم هایی که در مقاطع مختلف در منبع شناسی، زیراکس، مشاوره، ارائه برخی از رساله‌ها و اسناد نایاب، تلخیص برخی از مطالب، کمک به

۱- اصل این پرونده‌ها و نیز میکرو فیلم آنها اکنون دراختیار بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران قرار دارد که برای پژوهشگران قابل مراجعه و استفاده می‌باشد. طبق توافقی قرار بود حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، یک نسخه از مجموع آنهار ااز بنیاد تاریخ تحویل گرفته و با رفع نواقص احتمالی تبدیل به مقالات قابل انتشار نموده و بصورت یک دائرة المعارف و یا فرهنگ جامع رجال معاصر ایران منتشر کند، متأسفانه پس از آنکه تعداد ششهزار عدد از پرونده‌ها را تحویل گرفتند، به تعهد و توافق خود عمل نکردند و از قرار مسموع، با مبنا قرار دادن آن ششهزار پرونده کامل و عاریت گرفتن روش کاری ما، بودجه‌ای را جذب کرده و همان کار فیش برداری ما را از نو آغاز کرده و عنوان پروژه خود را نیز **فرهنگ ناموران ایران** برگزیده‌اند!

۲- فیلسوفان و مورخان /۱۱، و د مهتا، ترجمه عزت الله فولادوند، تهران، خوارزمی، ۱۳۶۹

طبقه بندی فیشها و ایجاد یک آرشیو مطلوب علمی، و یا دست کم به عنوان مشوق و دلگرمی دهندهٔ اینجانب برای ادامه کار، هر کدام نقشی داشته‌اند، سپاسگزاری کنم. بویژه آقایان ایوب عزّتی، شکرالله اسدی مبرهن، رضا کوچکیان، عبدالله شهبازی، حسین علیزاده، اصغر نژاد، ابوالقاسم شهلایی مقدم، بهرام اجاق فقیهی، محمد اسفند یاری، یدالله جنتی، عسکری، ابو محمد مرتضوی، حسین مهدوی زنجانی، سید مجتبی موسوی زنجان رودی، خانم صدیقه محقق (همسرم) و نیز آقایان سید اصغر موسوی عبادی و غلامرضا کرباسچی به خاطر کمک برای تهیهٔ تعدادی از عکسها، که همگی سعی‌شان مشکور باد. و نیز کادر حروف چینی و صفحه آرایی بنیاد تاریخ [1] بویژه مسؤول آن آقای سید سجاد موسوی عبادی که زحمات زیادی را متحمل شده‌اند تا این کتاب پر حجم به ثمر بنشیند، شایسته قدر دانی هستند.

توضیحی دربارهٔ ویژگیهای این کتاب

این کتاب چکیده زندگینامه‌های حدود ۲۳ هزار نفر از مردان و زنان مذهبی، سیاسی، دانشگاهی، اقتصادی، ادبی، هنری، سینمایی، اجتماعی و ایران شناس را دربر دارد که در محدودهٔ سالهای ۱۳۰۰ هجری قمری (مطابق با ۱۲۶۱ هجری شمسی و ۱۸۸۲ میلادی) تا سال ۱۴۱۲ قمری (۱۳۷۰ هجری شمسی و ۱۹۹۱ میلادی) می‌زیسته و منشاء اثری درباره ایران در چارچوب تخصص خود بوده‌اند. در نگارش آن شهروندی، جنسیّت، وابستگی صنفی، اعتقادات و مذهب اشخاص دخالت داده نشده‌است. صرفاً معیار انتخاب ما ایرانی بودن صاحبان زندگینامه‌ها و یا تأثیر و تأثر آنان در ایران و از ایران بوده است. ازاین روی، دیده می‌شود که زندگینامه یک فقیه نامدار درکنار زندگینامه یک فیزیکدان و آن نیز درکنار یک شاعر، ادیب و این همه درکنار زندگینامه چهرهای سیاسی، هنرمند سینما، خوشنویس، مخترع، مکتشف، پزشک، مبارزِ شهید راه انقلاب، سرداری از دفاع هشت ساله و یک ایران شناس خارجی بهم گره خورده و تار و پود محتوای کتاب را پدید آورده‌اند.

همچنین در این فرهنگ رجال صالح و طالح، خادم و خائن و نیک و بد، هر دو شرح حال نگاری شده‌اند. چرا که تاریخ صحنه برخورد این دو نیروی متخاصم است و کتابهای تاریخی و شرح حالی نباید از یکی از آنها خالی باشد. همانگونه که خداوند متعال درکتاب خود (قرآن مجید) به موازات ذکر اسامی، اوصاف و کارهای پیامبران و صلحا به بیان اسامی، اوصاف و کارهای بندگان ناصالحی مانند فرعون، هامان و امثال اینان نیز پرداخته است.

۱- اپراتورهایی که در بنیاد تاریخ در حروف چینی و تایپ این کتاب مشارکت داشته‌اند. عبارتند از خانمها: فریبا محمدی و نفیسه صفوی.

چنان‌که در علم رجال حدیث نیز علمای اسلام ضعفا و عدول، کذّابین و راستگویان، هر دو را شرح حال نگاری کرده‌اند. بنابراین، در یک اثر علمی و متن توصیفی مانند کتاب حاضر، حذف زندگینامه‌های کسانی که بخشی از واقعیّت تاریخی را تشکیل می‌دهند، نادرست می‌باشد.

چگونگی نظم و ترتیب و درج زندگینامه‌ها از این قرار است که شرح حال زنان و مردان از هر صنف و دسته‌ای که باشند بر طبق حروف الفبای فارسی (مانند کتب لغت) به دنبال هم ذیل حروف مربوطه چیده شده است. کوشش شده تا زندگینامه کسانی که دارای چند شهرت و لقب می‌باشند ذیل شهرت و لقب مشهورتر آورده شود و از شهرتها و القاب دیگر به آن ارجاع داده شده است. مانند محمد علی فروغی ملقب به ذکاء الملک دوم و ملا عبدالکریم گزی با شهرت دیگر آخوندگزی که بصورت ذیل عمل شده است:

ـ ذکاء الملک دوم، محمد علی ← فروغی، محمد علی.

ـ آخوندگزی، ملاّ عبدالکریم ← گزی، ملا عبدالکریم.

درنتیجه، مدخلهای اصلی این کتاب حدوداً بر بیست و سه هزار و مدخلهای فرعی و ارجاعی آن نیز قریب بر ششهزار مدخل بالغ می‌شود که جمعاً حدود **بیست و نه هزار مدخل** می‌شود. مطالب این کتاب در چارچوب فرم ویژه و بگونه کاملاً توصیفی نگاشته شده و کوشیده‌ایم در آن از هرگونه اظهار نظر، جرح و تعدیل، جانبداری و ارزشگذاری خودداری کنیم. ما خواسته‌ایم صرفاً واقعیّات زندگی رجال را درج کنیم، چه خوب باشد و چه بد. اگر در ضمن این ۲۳ هزار زندگینامه موارد نادری یافته شود که حاکی از ارزشگذاری باشد و نه توصیف صرف، غیرعمدی می‌باشد و به دلیل گستردگی بیش از حدّ کار، از دیده پنهان مانده است. فرم ویژه‌ای که برای درج چکیده زندگینامه رجال از آن استفاده کرده‌ایم شامل بر یک مقدمه برای درج هویت شناسنامه‌ای رجال و ده محور برای درج مطالب شخصیتی و عمومی آنان می‌باشد، که تصویر نمونهٔ آن ذیلاً ارائه می‌شود. البته در موارد کمتری امکان پر کردن هر ده محور وجود داشته است. چون هر یک از رجال طبعاً می‌توانسته‌اند فقط مشمول برخی از این عناوین و محورها قرار بگیرند. در برخی موارد نیز ممکن است ما نتوانسته باشیم به مطالب موجود دسترسی پیدا کنیم. در هر حال فرم مورد استفاده ما به شرح ذیل است.

نام خانوادگی نام ملقب به:

و متخلص به با نام مستعار

فرزند نوهٔ نوادهٔ در ماه

سال ق، ش، م در متولد شد و در ماه

سال ق، ش، م درگذشت و در به خاک سپرده شده.

از

۱- محل تحصیل:

۲- استادان:

۳- تحصیلات:

۴- مهارتها:

۵- مشاغل و مناصب:

۶- نوآوری:

۷- نشانها و جوایز:

۸- شاگردان مشهور:

۹- آثار:

۱۰- نکته‌های دیگر:

برای درک اهمیت و ضرورت تهیه این کتاب همین کفایت می‌کند که بدانیم، چهره‌های یک جامعه در شئون مختلف آن بدون تردید مؤثرند و پژوهشگران رشته‌های مختلف نیازمند دانستن زندگینامه آنان هستند. از طرفی تاکنون کتاب دم دستی و مرجعی که حتّی بطور نسبی جامع بیوگرافی شخصیّتها و رجال مؤثر ایران در سده چهاردهم باشد، در زبان فارسی منتشر نشده است. این کتاب با انگیزه برطرف ساختن این نقیصه و رفع این کمبود نوشته شده است، و برای همه پژوهشگران در مسائل علمی، فرهنگی، اجتماعی، هنری، دینی، سیاسی و اقتصادی یکصد سال اخیر ایران مفید می‌باشد. بنابراین، می‌تواند جایگاه والایی در میان کتابهای کلیدی و مرجع داشته باشد و برخی از نیازهای فوری پژوهشگران را برطرف کند. از این جهت،است که علیرغم کاستیهای فراوان و ظاهر ساده‌اش، نگارنده، برای آن ضرورت قائل است.

در ارتباط با همین ضرورت است که لازم می‌دانم نکته مهمی را یادآوری کنم و آن اینکه در طول اشتغال به انجام این پروژه پژوهشی (بویژه در سالهای اخیر که برای تنقیح، تهذیب و آماده سازی نهایی آن وقت بیشتری را مصروف می‌داشتم) شماری از دوستان فاضلم بر من خرده می‌گرفتند که چرا پژوهشهای نظری و علمی از نوع آثار قبلی‌ام مانند فقه سیاسی اسلام، جریان شناسی تاریخنگاریها در ایران معاصر، مبانی فقهی حکومت اسلامی، خط سوم در انقلاب مشروطیت ایران و امثال آنها در زمینه‌های فقهی، سیاسی، فلسفی و غیره را به‌کناری گذاشته و به این کار کم اهمیت و ساده (تهیه و نگارش فرهنگ رجال معاصر ایران) پرداخته‌ام؟!

هر چند که به هر یک از این عزیزان پاسخهای موردی داده‌ام، با این حال با توجه باینکه این نوع نگرش هنوز در جامعه علمی و فرهنگی ما کم و بیش جاری و ساری است و با این استدلال بسیاری از کارهایی که باید انجام بپذیرد بر جای مانده است، بیان یک جواب کلی که انتباه عمومی را سبب شود، لازم است. باید در برابر این دسته ایرادها گفت:

اولاً پژوهشهای نظری نگارنده تعطیل نشده است. دلیل آن نیز مقاله‌های متعددی است که در زمینه‌های فقه، حدیث، اندیشه سیاسی و تاریخ در مجلات علمی کشور از اینجانب چاپ می‌شود.

ثانیاً ارزش هر کار پژوهشی بسته به میزان نقش آن کار در رفع یکی از نیازهای اساسی جامعه است. بنابراین، ممکن است گاهی کاری به ظاهر بسیار ساده برای جامعه بسی با ارزشتر و مفیدتر از برخی کارهای عنواندار، پیچیده و استدلالی باشد. موضوع رجال معاصر و بطور کلی تاریخ معاصر ایران نیز از این مقوله است. بنابراین، لازم است کمبودها و خلاءهای موجود در این زمینه حساس وحیاتی توسط افراد علاقمند به این موضوع برطرف شود.

ثالثاً بفرض اینکه «اندیشه»ای هم در این قبیل کارها و پژوهشهای کلی نباشد، «آبشخور» و منبع تغذیه اندیشه‌ها و پشتوانه عملی کارهای تاریخی و نظریه پردازیهای اجتماعی و سیاسی و ... تواند بود. اگر این زندگینامه‌های مختصر و توصیفی را بگونه منفرد و جدا از هم در نظر بگیریم، شاید چندان با اهمیت بنظر نیاید، ولی چون بیوگرافی این رجال و نخبگان و این مفردات مجزّا در کنار هم با نظم ویژه‌ای چیده شوند، فرهنگی را پدید می آورند که نمایشگاه ملموسی از نمودار رشد و انحطاط اندیشه، هنر، فلسفه، علم، مذهب، اقتصاد، سیاست و در یک کلمه «فرهنگ و تمدّن» جامعه می‌باشد که سیمای ایران ما در یک سدهٔ اخیر را بطور زنده به نمایش می‌گذارد تا بتوانیم راجع به خود به داوری پرداخته و عبرت آموزی کنیم. و نیز با شناخت خادم و خائن و کشف نسبت ریاضی آنها در یکصد سال اخیر می‌توانیم به ریشه‌یابی این پدیدهٔ بیمارگونه اجتماعی خیانت و مقابل آن خدمت بپردازیم. درگذشته نیز معاصران و هم دوره‌های کسانی چون حاج آقا بزرگ تهرانی و سید محسن امین عاملی چنین نظری داشته‌اند و تلاشهای رجال نویسی و فهرست نگاری آنان راکم اهمیت تلقی می‌کرده‌اند. لیکن اکنون همه می‌دانیم الذریعه، طبقات اعلام و اعیان الشیعه چه اهمیتی دارند. تشیع بدون این قبیل کتابها از نظر فرهنگی و میراثهای تاریخی، بدون شناسنامه است، و شیعه شناسان نیز فاقد ابزار کار لازم.

ذکر چند نکته لازم

برای اینکه سطح و محدودهٔ انتظار مراجعه کنندگان باین کتاب و نیز میزان کار آمدی آن در رفع نیازهای آنان معلوم گردد، یاد آوری چندین نکته در اینجا ضرورت دارد هر چندکه به برخی از آنها پیشتر نیز اشاراتی داشتیم.

۱– در نگارش این فرهنگ از منابع مکتوب و مطبوع بهره برداری شده و مراجعه به منابع شفاهی جزء اصلی شیوه کاری ما نبوده است. با توجه به همین قاعده است که چون بیوگرافی شماری از رجال متعلق به دورهٔ جمهوری اسلامی تا مقطع مورد نظر (۱۳۷۰ هجری شمسی و ۱۴۱۲ هجری قمری) منتشر نشده است، از معرفی کامل این عدهٔ قلیل محروم مانده‌ایم.

اگر در موارد استثنائی هم برای تکمیل برخی بیوگرافیهای ناقص، از اطلاعات شفاهی قابل دست‌رس استفاده شده باشد مشمول قاعده اَلنّادِرُ کالمَعْدوُم است. اهم منابع مورد استفاده نیز در پایان مجلد آخر درج شده است. چون که آوردن مکرّر آن‌ها در ذیل هریک از بیوگرافیها موجب افزایش بیش از حد حجم کتاب می‌گردید. اگر روزی موفق به تدوین و انتشار اصل پرونده‌ها بصورت فرهنگ جامع بشویم، ذکر مستندات بگونه موردی

ضروری خواهد بود.

۲ – همه زندگینامه‌ها توصیفی است و حتی الامکان از هرگونه ارزشگذاری و قضاوت توسط مؤلف پرهیز شده است.

۳ – حجم مطالب هر یک از زندگینامه‌ها بنابر شهرت، گمنامی، منزلت و ایفای نقش رجال و مهم‌تر از همه بدلیل امکان و عدم امکان دسترسی به منابع لازم، متفاوت است. با این حال اغلب بیوگرافیها در سه یا چهاربند فشرده است. زندگینامه‌های مختصرتر و یا مفصل‌تر از آنها در اقلیت است. یادکرد این نکته نیز لازم می‌باشد که ممکن است افرادی فی الواقع بسیار مهم و صاحب نقش بوده باشند ولی ما نتوانسته باشیم به منابع مربوطه دسترسی پیداکنیم و در نتیجه حجم اندکی را به زندگینامه آنان اختصاص داده باشیم. این موضوع قابل تنقید نیست، چراکه ما هرگز ادعای کمال و بی نقصی این فرهنگ را نداریم؛ از طرفی نیز گفته‌اند: «مَا لاَ یُدْرَکُ کُلُّهُ لاَیُتْرَکُ کُلُّه».

۴ – القاب و عناوین مذهبی، علمی، صنفی و غیره اشخاص مانند آیةالله، دکتر، خان، میرزا، آخوند، شیخ و امثال اینها در مدخلها ملحوظ نشده است، (هر چندکه در محتوای زندگینامه‌ها گاهی از این عناوین استفاده شده است). مگر آنجاکه لقب و یا عنوانی در عرف و محاورات عمومی چنان قرین نام اصلی شخص خاصی شده باشد که جزئی از نام و شهرت او محسوب شود. مانند لقب «امام» برای بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران «امام خمینی (ره)» و «خان»، «شیخ» و «میرزا» برای شماری از رجال و امثال اینها.

البته واژه «خانم» برای حصول تمایز بر سر نام کوچک بانوان آورده شده و نیز چون در ایران اصطلاح «سیّد» جزء اسامی برخی از اشخاص می‌باشد، حتی المقدور از اول نام کوچک آنان حذف نشده است.

۵ – ارقام تاریخی مربوط به تاریخ تولدها، وفیات و غیره، همانگونه که در منابع اصلی بوده حفظ گردیده و به یک تاریخ خاصی تبدیل نشده است، لذا سه نوع گاهشماری هجری قمری، هجری شمسی و میلادی مشاهده می‌شود که بترتیب با علائم اختصاری (ق، ش، م) مشخص گردیده‌اند.

خوانندگان محترم در صورت نیاز به تبدیل و مقایسه آنها می‌توانند از گاهنامه‌های تطبیقی مانند «گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله[۱]» و «تقویم تطبیقی هزار و پانصد ساله هجری قمری و میلادی[۲]» و امثال اینها استفاده

۱- گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله، احمد بیرشک، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷.

۲- تقویم تطبیقی هزار و پانصد ساله هجری قمری و میلادی، فردیناندو وستنفلد و ادوارد ماهلر، با مقدمه و تجدید نظر دکتر حکیم الدین قریشی، تهران، فرهنگسرای نیاوران، ۱۳۶۰.

کنند. و نیز با کسر عدد ۶۲۰ در سالهای معمولی و ۶۲۱ در سالهای کبیسه از رقم مورد نظر تاریخ میلادی، می‌توانند مطابق سال هجری شمسی آن را بدست بیاورند.

۶- زندگینامه شمار قابل توجهی از شخصیتهای غیر ایرانی نیز در این فرهنگ گنجانده شده است، اعم از اینکه مسلمان باشند و یا غیر مسلمان. دلیل آن اینست که آنان نیز بگونه‌ای در تاریخ معاصر ایران حضور و نقش داشته‌اند. با این توضیح که به عنوان ایران شناس، سیّاح، سیاستمدار و یا عناوین دیگر یا در آن مؤثر بوده‌اند و یا از آن تأثیر پذیرفته‌اند. و یا به هر حال در امری از امور ایران ذیربط بوده‌اند که در مطالعات تاریخی به شرح حال شان نیاز خواهد بود.

۷- چنان که ذیل بندهای ۱ و ۲ اشاره کردیم ما هرگز ادّعای کمال مطلوب بودن این فرهنگ را نداریم. لذا مدعی نیستیم که اسامی و زندگینامه‌های همه رجال متعلق به دوره مورد مطالعه در این کتاب ثبت شده و یا آنچه که ثبت شده کاملاً عاری از نقص می‌باشد. پیشاپیش اعتراف می‌کنیم شماری از زندگینامه‌های گنجانده شده بدلیل گستردگی بیش از حدّ حوزه تحقیق، شخصی و غیر دولتی بودن کار و عدم امکان دسترسی به منابع لازم، ناقص هستند، احتمالاً حدود ۱۵ درصد از مدخلهای مشمول پروژه نیز اصولاً آورده نشده است. به یاری خداوند آنها را در مجلدی به عنوان «مستدرک» تهیه و جداگانه منتشر خواهیم کرد.

و نیز علیرغم مساعدتهای جنبی بسیاری که شماری از دوستان درمراحل مختلف کار انجام داده و ما را مرهون الطاف خود ساخته‌اند، این کار در نهایت یک کار پژوهشی فردی بوده است. بنابراین اصولاً نمی‌تواند عاری از کمبود و لغزش باشد. و لذا صاحب نظران، ضمن راهنمایی مؤلف برای رفع نواقص، غمض عین عالمانه مبذول خواهند داشت. چراکه مؤلف نیز بدلیل احساس ضرورت و عدم اقدام هنروران شایسته‌تر از ما، بدین پژوهش دست یازیده است. بسیار مناسب است که در اینجا سخن جالبی راکه آخوند ملاعبدالله مامقانی در مقدمه کتاب ارزشمند خود «مِقْباسُ الهِدایة فی عِلْمِ الدِّرایة» آورده، زبانحال خود ساخته و بگوییم؛ «هر چند که من از سوارکاران این میدان و قهرمانان این جولانگاه نیستم، جز اینکه در اثر قحط الرجال و عدم اقدام دانشمندان شایسته‌تر، نوبت به من رسید و با فقدان اهل کمال انجام این کار بر من لازم گردید.»[1]

۸- در نهایت، بایسته است در برابر این سؤال فرضی که «معیار گزینش زندگینامه‌های مندرج در این

۱- مقباس الهدایة فی علم الدّرایة. ج ۳۶/۱، ملاّ عبدالله مامقانی، تصحیح محمدرضا مامقانی، قم مؤسسة آل البیت (ع) لإحیاء التراث، ۱۴۱۱ق.

فرهنگ چیست؟» گفته شود که منظور از «رجال» چهره‌های پر تأثیر و نخبگان و نوابغ‌اند. «مشاهیر» نیز چهره‌های تأثیر گذار در مراتبی پایین تر از آنان هستند. بطور کلی کسانی که در یکی از شئون زندگی گروهی انسانهای یک جامعه تأثیر مثبت یا منفی قابل درک داشته و از خود برجستگی و درخشش خاصی بروز داده و دست کم در سطح کشوری یا منطقه‌ای (بومی) به میزانی از شهرت و بلند آوازگی نائل آمده باشند، جزء مشاهیر آن جامعه محسوب می‌شوند و زندگینامه آنان قابل درج در کتابهای تاریخ است. ما خلاصه بیوگرافی این دسته از افراد جامعه خود را در این فرهنگ گرد آورده‌ایم. از ضعیف‌ترین آنها مانند یک هنرمند، روحانی و روزنامه نگار محلی مؤثر گرفته تا قوی‌ترین آنان مانند یک مرجع تقلید، زمامدار، مکتشف، مخترع و قهرمان بین المللی.

۹- نکته دیگر اینکه، همانگونه که بیان شد نهایتِ زمانی این کار پژوهشی تا سال ۱۳۷۰ شمسی می‌باشد. پژوهش، نگارش و حروف چینی اصلی این کتاب نیز در سال ۱۳۷۳ پایان پذیرفته است. یعنی فاصله حروف چینی اصلی کتاب با نگارش مجدد این مقدمه حدود چهار سال می‌باشد که موانع ناخواسته توفیق چاپ و انتشار آن را تا به حال از ما سلب کرده است. بنابراین در طول این مدّت بسیاری از رجال جمهوری اسلامی از نظر سیاسی، اجتماعی و یا تألیف و تصنیف و انتشار آثار جدیدتر بطور طبیعی موفقیتهایی را بدست آورده‌اند و یا حوادثی برای برخی از آنها اتفاق افتاده است، از قبیل فوت، محاکمه، دریافت جوایز و امثال اینها که طبعاً ما نتوانسته‌ایم به پژوهش مجدّد دست زده و اطلاعات جدیدتر را در همه موارد به محتوای زندگینامه‌ها بیافزاییم. چراکه این کار برنامه ریزی مجددی را می‌طلبید که بیرون از توان و امکان ما بود. بنابراین، این قبیل افزایشها و تغییرات به ندرت صورت گرفته است. یعنی در آنجاکه امکان تصرف جزئی در برخی زندگینامه‌ها در حدّ افزایش یک رقم تاریخی و یا یک یا چند جمله کوتاه بدون نیاز به برنامه ریزی جدید، میسر بوده است. مانند بیوگرافی آقای سید محمد خاتمی رئیس جمهور و مرحوم احمد آرام و ... که در حدّ مقدور اصلاحات و اضافات جزئی صورت گرفته است. این تکمیل سازیهای جزئی و موردی تا پایان حرف «ی» به موازات فراهم آمدن و پیشرفت تدریجی امکان چاپ آنها، همچنان ادامه خواهد داشت.

۱۰- در مورد تصاویر و عکسهای مندرج در این فرهنگ یادآوری این مطلب لازم است که در آغاز برنامه ما بر غیر مصور منتشر ساختن این فرهنگ بود ولیکن بعداً تصمیم گرفتیم حتی الامکان آن را مصور کنیم. در حد مقدور عکسهایی تهیه و ضمیمه بیوگرافیهای مربوطه گردید.

با صرف نظر از همه مطالبی که تا اینجا بیان گردید، خوانندگان ارجمند لازم است توجه داشته باشند که اغلب

این کار حجیم و بزرگ با همه کاستیها و کفایتهایش، در دوره‌ای لباس واقعیّت به تن کرده که مؤلف ناتوان آن در محرومیت و غربت مطلق به سر می‌برده و دستش از امکانات پژوهشی لازم کوتاه بوده است، با این همه کوشیده است تا هدیه نملی برای سلیمان فراهم آورده و آن را به جامعه آزاد اندیش، حقیقت باور و هنر دوست خود تقدیم نماید. البته اهل فنّ و صاحب نظران، هم به رنج این راه و هم به اهمیت این کار ناقص کاملاً واقفند. چراکه به قول سلطان بزرگ شکرستان پارسی:

ز شعر دلکش حافظ کسی بود آگاه که لطف طبع و سخن گفتن دری داند

وَ آخر دعوینا أن الحمد لله رب العالمین

ابوالفضل شکوری

۱۳۷۷/۹/۱۴ شمسی

مطابق با

۱۵ شعبان ۱۴۱۹ قمری

سالروز میلاد مبارک امید بشریت

آ

آئینه ، حمید ← نظری، حمید.

آئینه ، عطاء اللّه ← بهمنش، عطاء اللّه.

آئینه ساز تبریزی ، مهدی ← شکوهی تبریزی، مهدی.

آئینه وند ، صادق. فرزند عسکر، در ماه فروردین سال ۱۳۳۰ ش در روستای قلعه امیرخان (بهارآب) تویسرکان متولد شد. از محققان، نویسندگان، مترجمان و اساتید دانشگاه در رشته تاریخ اسلام.
محل تحصیل: روستای قلعه امیرخان، اسدآباد همدان، همدان، تهران، بیروت.
تحصیلات: دکتری از دانشگاه در رشته تاریخ و ادبیات عرب، آشنا به علوم اسلامی.
مهارتها: تدریس، تحقیق و نویسندگی در رشته تاریخ اسلام و ادبیات و فرهنگ و تمدن اسلامی.
مشاغل و مناصب: رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه، رییس مرکز سیاست علمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی (سال ۱۳۶۷)، عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس و مدیر گروه تاریخ در آن دانشگاه، محقق، مترجم، نویسنده، رییس دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس.
نشانها و جوایز: احراز عنوان «استاد نمونه» در سال ۱۳۷۳ ش و دریافت تقدیرنامه از رییس جمهوری اسلامی ایران.
شاگردان مشهور: شمار زیادی از دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترای رشته تاریخ در دانشگاههای تربیت مدرس و الزهراء (س) و نیز شماری از طلاب مرکز تربیت مدرس دارالشفاء و

مؤسسه آموزش عالی امام خمینی قم.

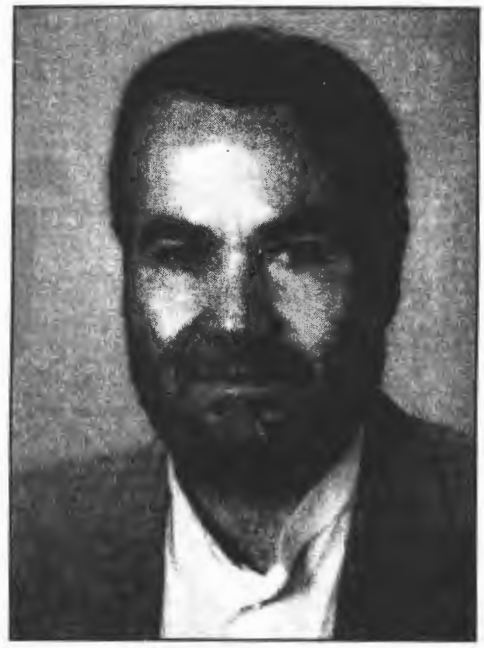

صادق آئینه وند

آثار: ترجمه‌ها: مشکاة الأنوار (امام محمد غزالی)، شک و شناخت (ترجمه المنقذ من الضلال غزالی)، حُجربن عدی انقلابی شهید (تألیف محمد فوزی)، نقش و رسالت مسلمان در ثلث آخر قرن بیستم (تألیف مالک بن نبی)، قیام امیر عبدالقادر الجزایری (تألیف محمدکامل حسن المحامی)، سلسله زنان بزرگ اسلام ۳ جلد شامل: ام کلثوم، فاطمه بنت اسد، فاطمه دختر امیرالمؤمنین علی (ع) (تألیف محمدعلی دخیّل)، فرهنگ اصطلاحات سیاسی با همکاری دکتر فیروز حریرچی (تألیف جمال برکات)، مالک بن نبی اندیشمند مصلح (تألیف دکتر اسعد سحمرانی). تألیفات فارسی: علم تاریخ در اسلام، قیامهای شیعه در تاریخ اسلام، تاریخ سیاسی اسلام، تاریخ زنان صدراسلام، ادبیات انقلاب در شیعه ۲ جلد، علم تاریخ در گسترهٔ تمدن اسلامی. تالیفات عربی: الأدب السیاسی الملتزم فی الاسلام، من أدب التشیع فی الخوارزم، من الأدب السیاسی فی الاسلام.

مقالات: مکتب تاریخنگاری طبری، ایران شناسی و شعو بیگری، تاریخ صدر اسلام در پیشدید امام (ره)، مقام حافظ در میان پژوهندگان عرب، سوگنامه‌های ماندگار ادب اسلامی، قدرت و میزان دخالت دولت در امور اقتصادی، توصیف قاعدیگری در بینش تاریخی شیخ مفید، ادب مقاومت و توسع آن، زنان مجاهد و مجتهد عصر امیرالمؤمنین (ع)، حج جاهلی و حج ابراهیمی. و نیز چندین مقاله به زبان عربی.

نکته‌های دیگر: ایشان در سال ۱۳۴۲ و در سن ۱۲ سالگی در زادگاه خود با الفبای نهضت اسلامی، قضیه ۱۵ خرداد و نام امام خمینی آشنا شده، سپس در شهر اسد آباد همدان مراحل آغازین فعالیت سیاسی خود را شروع کرده و با همکاری دیگران کتابخانه‌ای به نام «سید جمال الدین اسدآبادی» تأسیس نمودند که با مراکز دینی و انقلابی تهران و قم ارتباط نزدیک داشته است. سپس در شهر همدان با کانون فعالیتهای جوانان ولی عصر (عج) آشنا شده و و با آن به همکاری پرداختند که چهره‌های انقلابی از قم و تهران در آنجا برای ایراد سخنرانی

حمید سبزواری و صادق آئینه وند

دعوت می‌شده‌اند. این کانون که توسط شخصیت‌هایی همانند آقایان دکتر سیدکاظم اکرمی، علی آقا محمدی، مشتاق و محمد صالح مدرسی اداره می‌شد در سال ۱۳۵۱ توسط ساواک تعطیل شد. در

همان سال نیز آقای آئینه‌وند در دانشگاه تهران قبول و وارد فعالیتهای اسلامی شدند و در کتابخانه دانشجویی نون والقلم همکاری را آغاز نمودند. از آن پس تا پیروزی انقلاب در حرکات دانشجویی شرکت فعّال داشته‌اند.

آباجیان ، سچاک. از هنرمندان و بازیگران تئآتر.
مهارتها: شعر، بازیگر تئآتر، آشنایی به زبان ارمنی.
مشاغل و مناصب: کارمند سفارت فرانسه در بیروت.
نکته‌های دیگر: در حکومت پهلوی دوم سه بار به ایران آمد، دو بار به عنوان بازیگر تئآتر و بار سوم به عنوان سرپرست گروه تئآتر. همچنین او در دو شب شعر ارامنه در تهران شرکت کرد.

آبادانی ، فرهاد. او در سال ۱۳۵۹ ش درگذشت. از اساتید دانشگاه اصفهان.
محل تحصیل: ایران، هند.
مشاغل و مناصب: استاد زبانهای ایرانی و فرهنگ پیش از اسلام در دانشگاه اصفهان.
آثار: مقالات او در زمینه فرهنگ پیش از اسلام و تاریخ ایران باستان در مجلات تحقیقی و بیشتر در مجله هوخت چاپ شده است.

آباده‌ای اصفهانی ، محمد جعفر. فرزند محمد صفی فارسی. از فقها و مجتهدین.
استادان: آیت الله سیدمحمدباقر شفتی.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: تبلیغات مذهبی، آشنایی به فقه و معارف اسلامی.
مشاغل و مناصب: تدریس در حوزه علمیه اصفهان، امامت جماعت، تبلیغ.
آثار: ساختن مسجد حاج محمدجعفر آباده‌ای در اصفهان، و نیز نگارش کتابهای ذیل از اوست: شرح تجرید الکلام خواجه نصیر، نقودالمسایل الجعفریه (به فارسی وعربی)، الوجیزة (تلخیص تحفة الابرار استادش شفتی)، الفقه الجعفری ۲ مجلد (یکی به فارسی و دیگری به عربی)، فهرست کافی کلینی در ۵۶۰۰ سطر.
نکته‌های دیگر: در ادبیات عرب، فقه اللغه و علم و رجال و درایه کم نظیر بود.

آبادیان ، بهرام. در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد. از مهندسان ایرانی.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی کشاورزی (زراعت و اصلاح نباتات).
آثار: مدیریت و نگهداری ماشینهای کشاورزی، دو جلد.

آبادیجو ، حسن. در سال ۱۳۴۲ ش در (راور) کرمان متولد شد و در ۱۰ ماه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ ش درگذشت. از روحانیون رزمنده و شهید جنگ تحمیلی ایران و عراق.
محل تحصیل: راور، کرمان (مدرسه معصومیه)، قم.

آبار ، ابراهیم. با نامهای مستعار آناهیتا، رؤیا. در سال ۱۳۱۴ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
مهارتها: روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: مدیر سازمان پخش نشریات اطلاعات، سردبیر روزنامه آزادگان شرق (قبل از انقلاب).
نشانها و جوایز: دریافت جایزه به خاطر نوشتن نمایشنامه «بازگشت به سوی شرف».
آثار: گنجینه ادب، بازگشت به سوی شرف.

آبایف ، واسیلی ایوانوویچ. در سال ۱۹۰۰ م در استی جنوبی واقع در گرجستان متولد شد. از ایران شناسان.
محل تحصیل: ۱۹۲۲ دانشکده زبانهای ایرانی پتروگراد (لنینگراد).

تحصیلات: دکترای زبان شناسی، ۱۹۶۲ درجه استادی، ۱۹۶۹.
مهارتها: متخصص زبانهای ایران باستان.
مشاغل و مناصب: آموزگاری مدرسه ابتدایی در کبی ۲۱-۱۹۱۸، استادیار دانشکده زبانهای ایرانی دانشگاه پتروگراد ۱۹۲۵، اشتغال در دانشکده زبان و افکار وابسته به آکادمی علوم شوروی ۱۹۲۸، رییس دانشکده زبان شناسی ۴۰-۱۹۳۵، رییس کرسی دانشسراهای عالی استی شمالی و جنوبی ۴۴-۱۹۴۲، کار مجدد در دانشکده زبان و افکار ۱۹۴۸، اشتغال در دانشکده زبان شناسی آکادمی علوم شوروی در مسکو ۱۹۵۱.
نشانها و جوایز: در ۱۹۶۶ م به دریافت جایزه دولتی به خاطر تهیه و تدوین تاریخ زبان آسی و خدماتش به آن زبان نایل شد.
آثار: دیدگاه جدید درباره آسی شناسی، تکیه در زبان آسی، برخی از همگالهای آسی و یافثی الکوزها، چهار گروه از همخوانهای چاکنایی(حلقی) در زبان آسی، دو کلمه درباره اصطلاحات، سرزمین شناسی نزد اقوام کوهستان‌نشین و تعداد دیگری از آثار.
نکته‌های دیگر: سال ۱۹۵۶ در چهاردهمین کنگره شرق شناسان آلمان در گاله و ۱۹۶۰ در بیست و پنجمین کنگره بین المللی شرق شناسان در مسکو شرکت کرد و در ۱۹۵۷ مرد شایسته آکادمی علوم جمهوری استی شمالی معرفی شد.

آب بری طارمی، شیخ جواد. فرزند محرمعلی در سال ۱۲۶۳ ق در روستای آب بر طارم علیا (زنجان) متولد شد و در سال ۱۳۲۵ ق درگذشت و در زنجان به خاک سپرده شد. از فقها و روحانیون برجسته زنجان در عصر خود.
محل تحصیل: زنجان، قزوین، نجف.
استادان: سید علی قزوینی، میرزا محمدحسن شیرازی، فاضل ایروانی.
آثار: تکمیل الایمان، حاشیه قوانین، شرح تبصره، شرح منظومه بحرالعلوم، الاصول الجعفریه، شرح مغنی، کتاب دیات وارث، شرح صمدیه، مشکل الرجال فی منتهی المقال، شرح نهج البلاغه به فارسی (نسخه خطی دوره آن در کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است و او آن را با اشاره احتشام السلطنه حاکم وقت زنجان نوشته است).

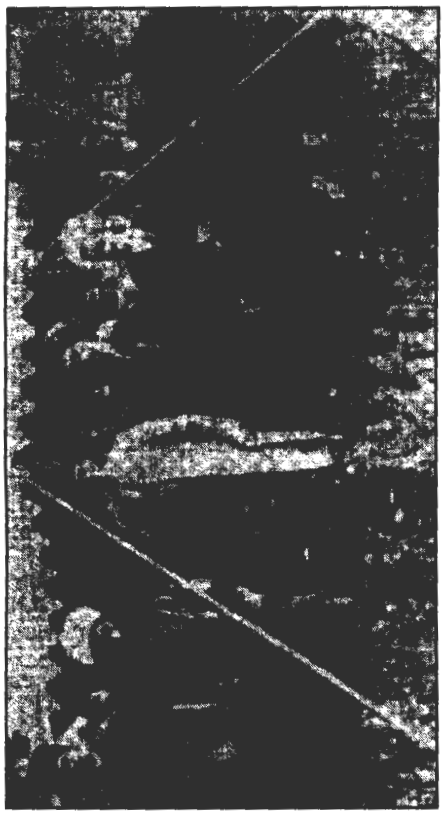

از سمت راست ایستاده از شیخ ابراهیم زنجانی سرخه دیزجی (دوره اول وکیل زنجان شد)، حاج سید محمد موسوی، مهدی خان کاشی دبیر همایون، **حاج شیخ جواد طارمی**، سردار اسعد الدوله، به همراه مدرسان و معلمان نخستین مدرسه جدید زنجان

آبتین، علی. در سال ۱۹۰۳ م، متولد شد. از رجال بلند پایه رژیم پهلوی.
محل تحصیل: دانشکده افسری تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده افسری.
مشاغل و مناصب: کارمند مجلس شورای ملی (۱۹۳۲)، بازرس مجلس شورای ملی به مدت ۱۹ سال، مدیر کل بازرسی در نخست وزیری، مسؤول دفتر مرکزی نخست وزیری، عضو شورای عالی

نخست وزیری، عضو شورای عالی عشایر، عضو شورای امور اجتماعی و مشورتی اصناف تهران، سربازرس مجلس سنا، منشی کنگرهٔ بین المجالس تهران.

نشانها و جوایز: دریافت مدالها رستاخیز، ۲۸ مرداد، سپاس درجه ۳، دال درجه ۱ صنعت، نشان درجه ۴ همایون.

نکته‌های دیگر: ایشان در مورخ ۵۷/۱۲/۱۲ در زمانی که آیت الله آذری قمی دادستان انقلاب تهران بود به دستور او به عنوان یکی از عوامل فساد بازداشت شد. از سرنوشت بعدی او آگاهی به دست نیاوردیم.

علی آبتین

آبدار باشی، مرتضی خان ← اعتماد حضور آبدارباشی، مرتضی.

آبرامیان، روبن. در ۲۱ ماه فوریه سال ۱۸۸۱ م در ارمنستان متولد شد و در سال ۱۹۵۱ م درگذشت. از خاورشناسان.

محل تحصیل: دانشکده زبانهای شرقی دانشگاه پترزبورگ.

تحصیلات: دکترای علوم زبان شناسی ۱۹۳۵.

مشاغل و مناصب: زبانشناس، تدریس در تفلیس ۲۷-۱۹۱۲، تدریس در ایران ۴۶-۱۹۲۱، استاد کرسی زبانهای باستانی ایران و زبان پهلوی در دانشگاه تهران ۱۹۳۵، استاد دانشکده شرق شناسی دانشگاه ایروان و کارمند علمی دانشکده زبان ارمنستان شوروی.

آثار: ترجمه رباعیات باباطاهر عریان همدانی به زبان ارمنی، فردوسی و شاهنامه او(به زبان ارمنی)، گویشهای فارسی یهودیان اصفهان و همدان، کتاب آموزش زبان پهلوی به زبان فارسی، اشعار سایات نوا، روش خواندن کلمات ناشناخته ارمنی گرفته شده از زبان پهلوی، «فرهنگ پهلوی - فارسی، ارمنی، روسی، انگلیسی»، مقایسه داستانهای حماسی ایران با داستانهای حماسی ارمنی و یونانی و آلمانی، راهنمای زبان پهلوی.

نکته‌های دیگر: وی کرسی زبانهای باستانی ایران و زبان پهلوی را در دانشگاه تهران پایه گذاری کرد.

آبراهامیان، هارییک. فرزند آبراهام در ۲۱ ماه آذر سال ۱۲۹۱ ق در تهران متولد شد. از دولتمردان رژیم پهلوی.

تحصیلات: لیسانس دانشکده فنی دانشگاه تهران.

مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه، ارمنی.

مشاغل و مناصب: رییس بخش ساختمان راه آهن اهواز - خرمشهر، مهندس راه آهن و چند شغل دیگر.

آبراهامیان، یرواند. در سال ۱۳۲۰ ش در تهران متولد شد. از مورخان و ایران شناسان.

محل تحصیل: دانشگاههای آکسفورد و کلمبیا.

تحصیلات: فوق لیسانس از آکسفورد (۱۳۴۲ ش)،

دکترا از دانشگاه کلمبیا (۱۳۴۸ ش).
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاههای پرینستون و آکسفورد در رشته تاریخ ایران، استاد عمومی اروپای جدید و جهان سوم در کالج باروک و دانشگاه شهر نیویورک.
آثار: ایران بین دو انقلاب، مجاهدین ایرانی و چندین اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: او یکی از تحلیل گران و نظریه پردازان در باره انقلاب اسلامی ایران به طور اخص و تاریخ معاصر ایران بطور اعم می‌باشد.

آبرین ، علی اکبر. در سال ۱۳۴۲ ش در بهاء آباد (زرند) متولد شد و درسال ۱۳۵۹ ش درگذشت و در تاج آباد (زرند) به خاک سپرده شد. از طلاب شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: زرند، قم.
نکته‌های دیگر: حضور در جبهه‌های جنگ تحمیلی و دفاع از سرزمین اسلامی ایران.

علی اکبر آبرین

آبشاری ، ناصر. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه دریای سیاه ترکیه ۱۳۶۴ ش.
تحصیلات: لیسانس مهندسی صنایع جنگل.
مهارتها: صنایع تولید انواع محصولات غذایی، مدیریت کنترل پروژه در شرکت توسعه نیشکر، پروژه احداث کارخانه کاغذ سازی.
آثار: تولید خمیر و کاغذ از سوزنی برگان فنلاند، بررسی تولید خمیر و کاغذ در کارخانه کاغذ سازی چوکا.

آبکار ، پطروس. فرزند خاچیک در سال ۱۲۶۳ ش در جلفای اصفهان متولد شد. از نمایندگان ارامنه در مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات دانشگاهی.
مشاغل و مناصب: کارمند بازنشسته و نماینده دوره ۱۶ از طرف ارامنه جنوب.

آبکار (آپکار) ، کلارا، خانم. در سال ۱۳۰۲ ش در تهران متولد شد. از هنرمندان، و نقاشان.
محل تحصیل: تهران.
استادان: هادیخان تجویدی، میرزاعلی درودی، استاد حسین کاشی تراش، مارکار قرابگیان، استاد طاهر زاده بهزاد، استاد دقیقی تبریزی، استاد زاویه، نصرت‌الله یوسفی، عبدالله باقری.
تحصیلات: دیپلم رشته مینیاتور، لیسانس مینیاتور.
مهارتها: نقاشی، مینیاتور، گره و گره سازی.
مشاغل و مناصب: تدریس هنر نقاشی.
نشانها و جوایز: گواهینامه مینیاتور ساز درجه یک از وزارت پیشه و هنر.
آثار: تابلوی شیخ صنعان و دختر ترسا، خسرو و شیرین، دختر قالی باف، یوسف و زلیخا، آلبوم شماره یک گنج نور، طرح سیمرغ و برنده جایزه در مسابقه کریستال.

آبکار یانس ، مسروب. در سال ۱۹۱۲ م در جلفای اصفهان متولد شد. از دندان پزشکان و سکه شناسان.
محل تحصیل: اصفهان (کالج انگلیسی)، پاریس.
تحصیلات: دکترای دندانسازی از دانشگاه پاریس.
مهارتها: سکه شناسی، تسلط بر زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: دارای کلینیک خصوصی در تهران، عضو جامعه سکه شناسی بریتانیا و نیویورک،عضو هیأت ایرانی در کنگره ششم ایرانشناسی منعقد در آکسفورد.
آثار: مقالاتی در مطبوعات داخلی و خارجی در زمینه سکه شناسی بویژه سکه های متعلق به دوره اشکانی، و تألیف چندکتاب.
نکته‌های دیگر: مسافرت به اروپای غربی و ایالات متحده آمریکا.

آبل ، آرمان. در سال ۱۹۰۳ م در شهر اوکل بلژیک متولد شد و در ۳۱ ماه مه سال ۱۹۷۳ در آوان درگذشت. از اسلام شناسان و ایرانشناسان خارجی.
محل تحصیل: بروکسل، دانشسرای عالی پاریس.
استادان: آنری گرگوار.
تحصیلات: دکتری در رشته لغت شناسی کلاسیک.
مهارتها: لغت شناسی کلاسیک، تسلط به زبانهای یونانی، لاتین و عربی.
مشاغل و مناصب: تدریس در دبیرستان آتنه ۱۹۲۳ م، تدریس زبانهای یونانی و لاتین در دانشکده ادبیات مصر ۱۹۲۵، تدریس در دبیرستان آتنه ۱۹۲۸، تدریس رشته تاریخ ادیان در دانشکده علوم انسانی بروکسل، صاحب کرسی اسلام شناسی و زبان عربی نو در دانشگاه دولتی گان ۱۹۵۸، ریاست مرکز شرق جدید، ریاست انجمن بلژیکی مطالعات شرقی ۱۹۶۱.
نوآوری: در سال ۱۹۳۹ نخستین کلاس عربی را در انستیتوی مطالعات عالی بلژیک گشود و در سال ۱۹۴۹ رشته تازه‌ای را به نام تاریخ مبادلات فرهنگی غرب مسیحی و شرق مسلمان در سده‌های میانه به صورت آزاد در دانشکده ادبیات دانشگاه بروکسل بنیاد نهاد. درس اسلام شناسی را نیز در انستیتوی زبان شناسی دایر ساخت. در سال ۱۹۶۴ سمینار مربوط به فیزیولوژی جهان اسلام را تشکیل داد.
آثار: اسامی نام آوران جهان اسلام، تأثیر مباحثات اسلامی - مسیحی در شکل گیری تفسیر قرآن، ماه شناسی ابن هیثم و علوم یونان، مسأله زبانی شعوبیه، درسهایی از هزار و یک شب، ارسطو: افسانه و تاریخ، قرآن، تتبعهایی در سفالینهای مصر دوران اسلامی: سفالینهای دوران عربی مصر از سده ۸ تا ۱۶، داستان اسکندرافسانه سده های میانه، اجنبی در اسلام کلاسیک، مسلمانان سیاه پوست مانیما، سیمای اسکندر در ایران، تاریخ ادیان، و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۹۴۹ پایان نامه دکترای خود را درباره یکی از آثار ناشناخته ابوعیسی محمدبن هارون معروف به ابوعیسای وراق نوشت. آبل پیوسته در حال بررسی و تحقیق در مورد تاریخ بحث و جدل بین اسلام و مسیحیت و مبادلات بین دنیای غرب و اسلام بود. مشارالیه در سال ۱۹۲۵ به مصر سفرکرد و درکاوشهای باستان شناسی فسطاط (قاهره قدیم) شرکت جست و شماری از اشیای سفالین دوران اسلامی راکه در فهرست مصری از آن یاد نشده بود تکمیل، تعمیر و ارائه کرد. او تا سال ۱۹۲۸ در مصر بود و در این سال به کشورش بازگشت.

آبنار ، پرویز. در سال ۱۳۳۵ یا ۱۳۳۷ ش در خوزستان (اندیمشک) متولد شد. از صدابرداران صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.
محل تحصیل: تهران دانشکده صدا و سیما.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته صدابرداری.
نشانها و جوایز: درسال ۱۳۶۹ جایزه بهترین صدابرداری دریافت کرد.

آثار: صدابرداری سریالهای:سلطان و شبان، رعنا، وزیر مختار و مجموعه های آیندگان. و نیز صدابرداری فیلم های سینمایی: پرنده کوچک خوشبختی، رابطه،آن سوی آتش، چون باد، پرده آخر، نیاز، نرگس و مرغابی وحشی.

آبنوسی ، نریمان. در سال ۱۳۰۲ ش در ساوه متولد شد. از صنعتگران هنرمند و موسیقی دانان ایران.
مهارتها: ساختن عود (در حد تخصص)،چگور، سه تار، تار.
نکته‌های دیگر: او مدتی با وزارت فرهنگ و هنر همکای داشته است که در نهایت منجر به جدا شدنش از این وزارت خانه بر سر اختلافات فی ما بین گردیده است.

آبوت ، نبی. در ۳۱ ماه ژانویه سال ۱۸۹۷ م در ماردین ترکیه متولد شد. از اسلام شناسان و خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه الله آباد هند، دانشگاه بستن، دانشگاه شیکاگو.
تحصیلات: دکتری‌از دانشگاه شیکاگو
مشاغل و مناصب: ایشان معلم مدارس انگلیسی هند ۲۱-۱۹۱۹، سرپرست بخش مدارس دولتی دخترانه در وزارت آموزش و پرورش عراق ۲۳-۱۹۲۲، استاد و رییس گروه تاریخ دانشکده از بری ۳۳-۱۹۲۵، استاد مهمان و عضو پژوهشگر انستیتوی شرق شناسی دانشگاه شیکاگو ۳۶-۱۹۳۳، استادیار مطالعات اسلامی ۴۳-۱۹۳۷، دانشیار همان رشته ۴۹-۱۹۴۳، استاد دانشگاه ۶۳-۱۹۴۹، استاد افتخاری جمعیت تاریخ آمریکا ۱۹۶۳، معاون انجمن شرق شناسی آمریکا ۶۴-۱۹۶۳.
آثار: پاپیروس عربی متعلق به سال ۲۰۵ هق (ترجمه و تصحیح)، معابد فیوم در مصر، پاپیروس عربی دوران حکومت جعفر المتوکل علی الله، قرآن دستنویس عربی - فارسی متعلق به کتابخانه سلطنتی شاه حسین اول صفوی، زنان و حکومت در زمان ظهور اسلام، زنان و حکومت در صدر اسلام، عایشه همسر محبوب محمد (ص)، و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: در زمینه تاریخ اسلام، موقعیت زن در اسلام و نسخه‌های خطی عربی کار تخصصی کرده است.

آبوویان ، خاچاطور. در ۱۵ ماه اکتبر سال ۱۸۰۵ م در دهکده کاناکر ارمنستان متولد شد و در سال ۱۸۴۸ م درگذشت. از صاحب نظران در مسایل قوم شناسی ایران.
محل تحصیل: مدرسه کلیسای اچمیازین، مدرسه نریسیان تفلیس، دانشگاه دورپات.
مهارتها: در زمینه ادبیات ارمنی، آشنایی کامل به زبانهای فرانسه، انگلیسی، روسی، لاتین، فارسی.
مشاغل و مناصب: سرپرست مدرسه تفلیس ۱۸۳۷
نوآوری: بنیانگذاری ادبیات کودکان در ارمنستان و پایه ریزی رمان عامیانه در آن کشور.
آثار: داغ ارمنستان، کردها، یزیدیها، نکاتی چند درباره ارامنه.
نکته‌های دیگر: آثار وی در ادبیات ملی ارامنه اهمیت ویژه‌ای دارد.او عقایدی ضد فئودالی و آزادیخواهانه داشت و بنیانگذار ادبیات کودکان در ارمنستان بود.

آپتن ، ژوزف میسن. در سال ۱۹۰۰ م متولد شد. از ایران شناسان و صاحب نظران در رشته باستان شناسی.
محل تحصیل: دانشگاه هاروارد.
مشاغل و مناصب: کارمند ارشد بخش شرق نزدیک در موزه مترو پولیتین نیویورک، رییس هیأت اعزامی موزه مترو پولتین در ایران ۴۰-۱۹۳۲، کارمند وزارت امور خارجه آمریکا، رییس بخش شرق میانه وزارت خارجه آمریکا ۱۹۴۷، رییس بخش ایران، ترکیه و یونان در وزارت خارجه آمریکا ۵۵-۱۹۴۸ مدیر موزه مترو و پولیتین.

آثار: یادداشتهایی درباره جامه محلی ایرانی در سده های شانزدهم و هفدهم، هنرهای تزیینی شرق نزدیک، مأموریتهای باستان شناسی در تیسفون ۳۲-۱۹۳۱، حجاریهای سده چهاردهم ایران، ویرانه های نیشابور، تاریخ ایران نو، نگرشی بر تاریخ ایران نوین، باستان شناسی در ایران، و چندین اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: او یکی از مکتشفین آثار ناشناخته تخت جمشید است.

آپریم ، دکتر...؟از رهبران تجدید نظر طلب حزب توده.
آثار: کتاب «چه باید کرد؟»
نکته‌های دیگر: او از کمونیستها ی ایرانی بود که در شرایط اجتماعی بعد از شهریور ۱۳۲۰ به فعالیتهای سیاسی روی آورده و عضو حزب توده ایران شد. لیکن بعد چند سال، بویژه تحت تأثیر مسایل مربوط به اشغال آذربایجان و قصد تجزیه آن توسط فرقهٔ دموکرات پیشه وری، و شکست کمونیستها و افتضاح آنان در این رابطه، در برابر مسایل حزب توده و شیوه‌های کاری رهبران آن موضع انتقادی گرفته و مدعی شد که حزب میان مبارزه اقتصادی کارگری و سندیکایی با مبارزه سیاسی استراتژیک جهت قبضه قدرت تفاوتی قایل نیست؛ از این رو، لازم است که از عناصر مترقی، تحصیل کرده و کاملاً آگاه و انقلابی حزب، یک دسته «پیشقراول» تشکیل شود و منشأ قدرت حزبی گردد و نیز باید حزب توده از وابستگی صریح و زیاد به اتحاد شوروی اجتناب کرده و با گروهها و احزاب سوسیالیستی و کمونیستی جهان بویژه غرب نیز روابط نزدیک‌تری داشته باشد. او نظریات خود را در کتابی به نام «چه باید کرد؟» نوشت و در اوایل سال ۱۳۲۴ ش در تهران منتشر کرد که منشا اختلافات زیاد در حزب توده گردید. نظریهٔ پیشقراولان حزبی دکتر آپریم عملاً موجب تشکیل یک حزب دیگر در درون حزب توده می‌گردید. کادر رهبری حزب به نورالدین کیانوری عضو کمیسیون تفتیش مأموریت داد دراین باره گزارشی تهیه کند که بر پایه آن گزارش در تاریخ ۱۳۲۵/۴/۱۰ کیانوری، رضا روستا و جودت مأمور رسیدگی و محاکمه دکتر آپریم شده و او را از حزب توده اخراج کردند که بیش از هشتاد تن از اعضای تحصیل کرده و روشنفکر حزب نیز با او از حزب بیرون رفتند.

آپکار ، کلارا ← آبکار، کلارا.

آپهام پوپ ، آرتور ← پوپ، آرتور آپهام.

آپیک ، آپیک ← یوسفیان، آپیک.

آپیک ، پرسی، خانم. در سال/ ۱۳۳۳/ ۱۹۵۴ ش ، م در تهران متولد شد. از هنرمندان سینما و تلویزیون.
محل تحصیل: تهران مدرسه فرانسویها.
تحصیلات: دیپلم دبیرستان.
مهارتها: نوازندگی در رشته پیانو و رشته باله، آشنایی به زبانهای ارمنی، انگلیسی و فرانسوی.
آثار: بازگیری در فیلم داش آکل، بازیگری در سریال اختاپوس، بازیگری در مجموعه پی در پی داستانهای جاوید ادب پارسی.
نکته‌های دیگر: کار هنرپیشگی او خیلی تصادفی بوده است، چون برای تماشا رفته بوده ولی به علت نیامدن یک هنرپیشه به استودیو رفته و از همان جا شغل هنرپیشگی را در پی گرفته است.

آتابای ، ابوالفتح. از رجال دربار محمدرضا پهلوی و از عوامل مؤثر کودتای ۲۸ مرداد.
مشاغل و مناصب: معاون وزارت دربار ۱۳۴۵/۹/۹.
نکته‌های دیگر: در ۱۳۵۷/۱۰/۲۵ یعنی یک ماه به پیروزی انقلاب اسلامی مانده از ایران گریخت.

آتابای ، سیمن‌دخت، خانم. دخترخاله شاه و از عوامل با نفوذ دربار در مجامع شبه روشنفکری قبل از انقلاب.

آتابای، کامبیز. فرزند فتح‌الله آتابای میرآخور و وزیر دربار شاه. از او به عنوان یکی از دلالان محبت محمدرضا پهلوی یاد کرده‌اند.
مشاغل و مناصب: رییس فدراسیون فوتبال ۱۳۵۱ ش با تصویب محمدرضا پهلوی، مسؤول امور مالی فرح دیبا در آمریکا (بعد از انقلاب).

آتاتورک، مصطفی کمال. ملقب به غازی، فرزند علیرضا و زبیده، در سال ۱۸۸۱ م در سالونیک ترکیه متولد شد و در ۱۰ نوامبر سال ۱۹۳۸ م در استانبول درگذشت. از رجال مؤثری بود که در انقراض و تجزیه دولت عثمانی و غربواره کردن ترکیه جدید با رژیمهای غربی تشریک مساعی کرد.
محل تحصیل: سالونیک، مدرسه نظام، آکادمی نظام رسته پیاده (ترکیه).
مشاغل و مناصب: نخستین رییس جمهور ترکیه.
نکته‌های دیگر: او از افسران متهورارتش عثمانی بود که در خانواده‌ای فقیر به دنیا آمده و در کودکی از پدر یتیم شده بود و لذا در یکی از روستاها در مزرعه دایی خود به کلاغ پرانی و نگهبانی مزارع مشغول بود. سپس با همت مادر و خواهر خود دنبال تحصیل را گرفته و وارد مدارس نظام دولت عثمانی گردید و در برخی از جنگها رشادتها و تدبیرهایی از خودشان داده و به لقب غازی یعنی مجاهد نایل آمد. سپس در جنگ جهانی اول پس از شکست متفقین (از جمله دولت عثمانی) جزء افسران شورشی شده و حزب ملیون ترکیه را تأسیس کرد. او از طریق این حزب و افسران جوان ترکیه با دولتهای مهاجم و اشغالگر غربی همنوا شده و در انقراض دولت عثمانی و تأسیس ترکیه جدید با شیوه زندگی و ارزشهای مورد قبول غرب وارد عمل شده و پس از تأسیس جمهوری لائیک ترکیه ظواهر اسلامی را بکلی از زندگی مردم آن کشور از بین برده و توسط یارانش به لقب آتاتورک یعنی پدر ترک نایل آمد. آتاتورک الگوی رضاخان پهلوی در غربواره کردن ایران بود و مرام و شخصیت او تأثیر فراوانی در تاریخ و زندگی معاصر ایران داشته است. او بزرگ ترین مظهر خود باختگی مردمان مشرق زمین در برابر تمدن غرب است و وضع امروزی مردم ترکیه و بلکه همه کشورهای اسلامی تا حدودی ناشی از اعمال او و یارانش می‌باشد.

مصطفی کمال پاشا آتاتورک

آتایف ، همّاد آتایوویچ. در ۱ماه ژوئن سال ۱۹۲۶ م در کیوکچا(ترکمنستان) متولد شد. از ایران شناسان.
محل تحصیل: دانشکده شرق شناسی دانشگاه دولتی آسیای مرکزی.
تحصیلات: نامزد دکترای علوم تاریخی ۱۹۶۰.
مشاغل و مناصب: کارمند علمی و رییس بخش شرق شناسی انستیتوی تاریخ آکادمی علوم ترکمنستان شوروی.
آثار: جنبش رهایی بخش ملی در خراسان طی سالهای بیست سده بیستم، جنبش رهایی بخش ترکمنها در ایران.

آترپت ، سرکیس. ملقب به موبایاجیان. در ۳۱ ماه ژانویه در قارص (ترکیه) متولد شد و در ارمنستان درگذشت. از مدیران جراید و مؤلفان خارجی در باره ایران.
محل تحصیل: قارص: مدرسه کاتولیکها، قسطنطنیه: مدرسه عثمانی.
مهارتها: او در زمینه تاریخ ادبیات ارمنی و راجع به محمدعلیشاه قاجار تحقیق کرده است.
مشاغل و مناصب: تدریس در شهرها و دهکده‌های ارمنی نشین ترکیه ۱۸۸۰، سردبیر روزنامه آپاگا(آینده) در ایران.
آثار: محمدعلیشاه و ایران عصر او، سکه های شاهان و شهرها از دوران باستان تایتر داد، مقاله‌هایی در زمینه فن سخنوری.

آتش ، احمد. در سال ۱۹۱۷ م در آغچاکوی ترکیه متولد شد و در سال ۱۹۶۶ م درگذشت. از ایران شناسان ترکیه‌ای.
محل تحصیل: مدرسه عالی استانبول ۱۹۳۵.
استادان: هلموت ریتر.
تحصیلات: دکتری(۱۹۴۳).
مشاغل و مناصب: در سال ۱۹۴۳ به مقام دانشیاری و سپس به مقام استادی رسید، آنگاه مسؤول آموزش کرسی ادبیات عربی و فارسی در انستیتوی شرق شناسی شد.
آثار: دستور زبان فارسی،الازهر: مسجد و دانشگاه، سند بادنامه، ترجمان البلاغه، رسائل ابن سینا، معنی هجده بیت از مثنوی و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در ۱۹۳۹ با همکاری ریتر برای استقلال کرسی ادبیات عربی و فارسی استانبول تلاش کرد، همچنین در گسترش انستیتوی شرق شناسی کوشید. وی در سال ۱۹۴۸ در بیست و یکمین کنگره بین المللی شرق شناسان در پاریس و در ۱۹۵۲ در هزاره ابن سینا در بغداد و در ۱۹۵۴/۱۳۳۳ در همان هزاره در تهران و در بیست و سومین کنگره بین المللی شرق شناسان در کمبریج شرکت نمود. وی در ۱۹۵۶ نخستین شماره مجله انستیتوی شرق شناسی را به نام مجموعه‌های شرقی منتشر کرد و در بیست و پنجمین کنگره بین المللی شرق شناسان مسکو ونیزدر۱۹۶۲ در مراسم یادبود نهصدمین سال درگذشت خواجه عبدالله انصاری در افغانستان شرکت کرد.او سفری شش ماهه نیز به اروپا نمود.

آتش ، پرویز ← والی زاده، پرویز.

آتش ، حسین ← علیزاده، حسین.

آتش ، شیخ عبدالله ← شیرازی آتش، شیخ عبدالله.

آتش ، مظاهر ← مصفا، مظاهر.

آتش اصفهانی ، میرزا حسن. متخلص به بینوا و آتش، فرزند حاج میرزا آقا(ملامحمدصادق) در سال ۱۲۸۶ ق در اصفهان متولد شد و در ۲۱ ماه رجب سال ۱۳۴۹ ق درگذشت و در اصفهان به خاک سپرده شد. از شعرای زبان فارسی.
محل تحصیل: اصفهان.

مهارتها: در مطایبه و بذله گویی مهارت داشته است. همچنین در یراق دوزی، زنجیره بافی و گلدوزی مهارت تمام داشته است. میرزا حسن آتش بعدها به رشته بازرگانی روی آورد و تا آخر عمرش در این شغل باقی بود، و لیکن رابطه خود را از محافل ادبی نگسیخت. او در انجمنهای شعر و ادب آن دوره اصفهان مانند انجمن ابوالفقراء شیخ محمد باقر گزی، انجمن ملک الشعرا محمدحسین عنقا و انجمن ادبی سید شرکت می‌کرد. چنان‌که محل کارش مجمع ادیبان و شاعران اصفهان بود.
آثار: دیوان شعر.

آتش فشانی ، علینقی. در سال ۱۳۳۲ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: ایران، انگلستان.
تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی.
مهارتها: صنایع تهیه و تصفیه قند و شکر، ساخت چرم و محصولات چرمی، کارشناس پروسس و فرمولاسیون.
آثار: (تحقیقات و تألیفات): رنگهای نساجی و چرم، تهیه آنزیم باتان، تهیه کروم دباغی.

آتشی ، اسماعیل. با نامهای مستعار آتشفشان، انار دونه دونه، شوتعلی(یشتا)، منجم باشی، آقا اسمال، منوچهر خان، فرزند حسن در سال ۱۳۱۱ ش در بروجرد متولد شد. از شعرا و طنز پردازان و فکاهی سرایان.
محل تحصیل: بروجرد، دانشگاه تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته ادبیات فارسی و روانشناسی و علوم تربیتی.
مشاغل و مناصب: شاعر، دبیر، نویسنده نشریه فکاهیون.
آثار: رستم نامه نوین، مثنوی ارزانی، بهین کیش خدا، استحاله.
نکته‌های دیگر: درسال ۱۳۵۵ به آمریکا سفر کرد و قصد اقامت در آنجا را داشت پس از چندی دریافت که برای اقامت در آنجا دلش خوش و خرسند نیست و به آغوش وطن بازگشت.

آتشی ، منوچهر. در سال ۱۳۱۰ ش در دشتستان بوشهر متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: بوشهر، تهران دانشسرای عالی.
تحصیلات: لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستانهای قزوین و تهران، ادیتور بخش انتشارات تلویزیون،کارمند شرکت خصوصی مهندسی مشاور در پیرانه سر در بوشهر، همکاری با نشریات فردوسی، آژنگ، آشنا، جمعه و روشنفکر.
آثار: آهنگ دیگر (شعر)، آواز خاک (شعر)، دیدار در فلق (شعر)، ترجمه داستان «فونتامارا» اثر ایگناتسیو سیلونه، و نیز منظومه‌های: گلگون سوار، ظهور، خنجرها، بوسه ها، پیمانها، افسانه نیما، گزینهٔ اشعار، گندم و گیلاس، دیوان غزلیات، سه منظومه. و داستان کشور کوچک (ویژه بچه ها).

آتشی شیرازی ، محمد باقر شریف. در اوایل قرن چهاردهم هجری درگذشت. از خوشنویسان خط ثلث و کتیبه نگاران.
نکته‌های دیگر: آن چه که مسلم است ایشان تا سال ۱۳۱۱ قمری زنده بوده است و با خط ثلث کتیبه نگاری می‌کرده است. از آثار او در کتیبه نگاری می‌توان کتیبه محراب شبستان غربی مسجد حکیم اصفهان، کتیبه سر در مسجد لبنان اصفهان و کتیبه نمای خارجی بقعه شاهزاده سید علی اکبر در قمشه و برخی کتیبه‌های دیگر در مساجد اصفهان را نام برد. و لذا معلوم می‌شود محل اقامت و زندگی او بیشتر اصفهان بوده است.

آتما ، در سال ۱۹۱۰ م در هلند متولد شد. از خاورشناسان.

مشاغل و مناصب: استاد زبان فارسی و عربی در دانشگاه آمستردام.
آثار: روز رستاخیز: قیامت اسلامی، تاریخ کلیسا در عربستان جنوبی، عرب در کتاب مقدس، تفسیر و نقد قرآن مجید.

آتوسا ، ایران ← مقدم (صادقی)، ایران.

آتیش افروز ، عباس ← توفیق، عباس.

آثـــار ، محمدرضا. کارمند اداره اطلاعات سفارت آمریکا در ایران بود.

آجودان ، قاسمعلی. فرزند میرزا ابراهیم خان، در تیرماه سال ۱۲۸۰ ش در تهران متولد شد. از نظامیان.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه و عربی.
مشاغل و مناصب: فرماندهی گردان، مدیر کل برق بعد از بازنشستگی از ارتش.
نشانها و جوایز: جایزه برای کتاب تاریخ نظامی، نشان آجودان مخصوص اعلیحضرت، نشان لیاقت درجه دوم و سوم، نشان دانش، نشان خدمت درجه یکم، نشان یادگار تاجگذاری و چند مدال دیگر.
آثار: کتابی درباره تاریخ نظامی به چاپ رسانید.

آجودان بـاشی ، اسماعیل خان. ملقب به سیف السلطنه، فرزند میرزا علی اکبرخان در سال ۱۲۶۵ ق متولد شد و در ۱۳ ماه رجب سال ۱۳۲۷ ق در تهران به دار آویخته شد و در همان شهر به خاک سپرده شد. از نظامیان اواخر دوره قاجار و مخالفان جدی انقلاب مشروطیت.
تحصیلات: تحصیلات قدیمی در حد خوب.
نشانها و جوایز: نشان درجه ۲ امپراطوری روسیه (آنا).
نکته‌های دیگر: او یک نظامی سیاست پیشه دوره قاجار از عصر ناصرالدین شاه تا پایان دوره محمدعلیشاه بود. نخست افسر توپخانه بود و در سال ۱۳۲۰ ق به دریافت لقب سیف السلطنه از ناصرالدین شاه نایل آمد. در سال ۱۳۰۰ ق آجودان باشی توپخانه شده و پس از چند سال خدمت به فرماندهی توپخانه رسیده بود. وی مردی گستاخ و دارای خط نوشتاری خوشی بوده.در آغاز صدارت میرزا علی اصغرخان میان وی و وجیه اللّه میرزا شاهزاده قاجار که مقام وزارت جنگ داشت کشمکشی صورت گرفت و در نتیجه او را علیرغم نشانهایی که داشت با برادرش محمدابراهیم خان به فلک بسته و چوب زدند. ولی یک روز بعد با احترام و اجلال به سرکارش باز آوردند. در سال ۱۳۱۹ با همان سمت مأمور تبریز شد. در آغاز مشروطیت به تهران آمد و با دشمنان مشروطیت همکاری گرمی را آغاز کرد و پیش محمد علیشاه مقرب گردید. بعد از فتح تهران توسط مشروطه خواهان دستگیر و محکوم به اعدام گردید و در نتیجه به دار آویخته شد.

اسماعیل خان آجودان باشی

آجودان باشی، جهانگیر. فرزند سلیمان خان سهام الدوله ارمنی، در سال ۱۲۴۹ ق متولد شد و در ۱۷ ماه محرم سال ۱۳۰۹ ق درگذشت. از مهاجران ارامنه تفلیس و از نظامیان عالی‌رتبه روزگار ناصرالدین شاه قاجار.

مشاغل و مناصب: ژنرال آجودان، امیر تومان، وزیر صنایع.

جهانگیر آجودان باشی

نکته‌های دیگر: او برادر زاده منوچهر خان معتمدالدوله گرجی بود و به لحاظ موقعیت خانوادگی مورد توجه شاه قرار گرفت و ترقی بسیار کرد. او در سال ۱۲۷۳ ق قرارداد پاریس راجع به مساله هرات را که برای امضای شاه به تهران آورده بودند، به بغداد برد و در راه استوار سازی این قرارداد به زیان ایران و به سود انگلستان بسیار کوشید، و چون از این مأموریت خائنانه برگشت به مقام سرتیپی رسید. در سال ۱۲۷۹ ق با حفظ سمت سرتیپی و ژنرال آجودانی به فرماندهی قورخانه منصوب شد. در ۱۲۹۹ با حفظ مناصب و عناوین پیشین امیر تومان شد و همان سال به‌عنوان وزیر صنایع نیز منصوب گردید. او چندین‌بار به سفر اروپا رفته بود و از اوضاع جدید جهان آگاهی داشت. او را به دست و دل بازی و سخاوت و فقیر دوستی نیز توصیف کرده‌اند.

آجودان باشی، حسینخان ← مقدم مراغه‌ای، حسینخان.

آجودان باشی افشار، الله‌یار خان. فرزند حسینقلی خان بیگلربیگی، در سال ۱۳۰۴ ق درگذشت. از فرماندهان نظامی دوره قاجار و از بزرگان طایفه افشار ارومی.

مشاغل و مناصب: قراول خاص ناصرالدین شاه، فرمانده فوج سوادکوه، فرمانده فوج خرقان، فرمانده ۳ سوار خرقان و افشار، حاکم خرقانات ثلاثه، فرمانده یک فوج قزاق، آجودان باشی کل نظام ایران.

نکته‌های دیگر: او یکی از آخرین کسانی است که لقب آجودان باشی یافته است که طبق اصطلاحات امروزی تقریباً معادل سمت معاون فرماندهی کل یک نیرو و درجه سرتیپی می‌شود. پس از مرگ او پسرش حسنخان و سپس پسر حسنخان به نام یار محمدخان به این سمت رسیدند (۱۳۱۹ ق)، ولی پس از تشکیل نیروی قزاق در ایران این عنوان به تدریج اهمیت خود را از دست داد.

آجودان باشی کل، یار محمد خان ← افشار، یار محمد خان.

آجودان حضور، رضاقلی خان. در سال ۱۲۹۲ ق در مشهد متولد شد. از رجال وزارت خارجه.

محل تحصیل: تهران (مدرسه دارالفنون).

مشاغل و مناصب: کارمند دولت، پیشخدمت ناصرالدین شاه سال ۱۳۱۱ ق، کارمند اداره نظام، وزارت داخله، وزارت عدلیه و وزارت امور خارجه، کارگزار دره جز و کلات سال ۱۳۲۷، کارگزار بیرجند

و قائنات ۱۳۳۰ ق، مأمور تفتیش تذکره خراسان ۱۳۳۰ ق.

آجودان حضور ، سیدابوالقاسم. ملقب به مردک و امین حضور، در سال ۱۳۰۵ ق درگذشت. از رجال و برکشیدگان بدون دلیل عصر ناصری.
مشاغل و مناصب: بزاز، آجودان حضورشاه، پسر دایی وللّه عزیزالسلطان ملیجک ناصرالدین شاه.

سید ابوالقاسم آجودان حضور

آجودان حضور ، سید محمد. ملقب به آقا مردک، فرزند ابوالقاسم در سال ۱۲۸۳ ق متولد شد و در سال ۱۳۳۲ ق درگذشت. از رجال و مقربین دربار ناصرالدین شاه.
مشاغل و مناصب: آجودان حضور، سرتیپ اول.
نکته‌های دیگر: او علیرغم روستایی و عامی بودن و بی‌کفایتی شخصی، در اثر وصلت اتفاقی یکی از خویشاوندانش با شاه به این مقام دست یافت.

آجودان مخصوص ، میرزامهدی ← غفاری کاشانی، میرزامهدی.

آجودان مخصوص ، یحیی ← مشیرالدوله، یحیی.

آجودانی ، احمد. از اعضای دادگاه محاکمه دکتر محمد مصدق بود.

آجودانی ، امیرسیامک. فرزند قاسم علی در سال ۱۳۰۵ ش در تهران متولد شد. از پزشکان.
محل تحصیل: تهران، آمریکا.
مهارتها: دکترای پزشکی و تخصص بیماریهای زنان و زایمان و نازایی.
مشاغل و مناصب: ریاست درمانگاه سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی در بابلسر، رییس بهداری کارخانه قند شاه زند.
نشانها و جوایز: نشان افتخار به جهت راه اندازی اولین دوره اردوی دختران و پسران، نشان قدردانی از سوی یک بیمارستان در آمریکا.

آجودانی ، امیرهوشنگ. فرزند قاسمعلی در سال ۱۳۰۰ ش در تهران متولد شد. از وکلای دادگستری.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده‌های قضایی و معماری.
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه، عربی.
مشاغل و مناصب: مشاور حقوقی موقوفات پهلوی در سال ۱۳۳۱، مشاور فنی و حقوقی بنگاه اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات، وکالت دادگستری.

آجیلچی ، جواد. ملقب به هنرزاد، فرزند محمد، در سال ۱۳۰۴ ش در کرمانشاه متولد شد. از نقاشان و تابلوسازان و عکاسان.
محل تحصیل: کرمانشاه.
استادان: شعیب خان سپهری زنگنه.
مهارتها: انجام نقاشی های سیاه قلم، رنگ و روغن و عکاسی.
مشاغل و مناصب: نقاشی و تابلوسازی و عکاسی.
آثار: نقاشیهای سیاه قلم او مشهور است، مانند: تک چهره محمدحسن میرزای ولیعهد، داستان حضرت ابراهیم (ع)، نبرد علی (ع) و اژدها و چند اثر دیگر.

آچاریان ، هراچیاها کوب. در ۸ (۲۰) ماه مارس سال

۱۸۷۶ م در قسطنطنیه (استانبول) متولد شد و در ۱۶ ماه آوریل سال ۱۹۵۳ م در ایروان درگذشت. از خاورشناسان و اساتید دانشگاه‌های ایران.
محل تحصیل: دانشگاه سوربن ۱۸۹۵، دانشگاه دولتی ارمنستان ۱۹۳۳.
استادان: پروفسور آنتوان مید، بلوشه و ماسپرو.
تحصیلات: تحصیلات عالی در زمینه زبانهای شرقی، دکترای افختاری درجه استادی از دانشگاه دولتی ارمنستان ۱۹۲۴.
مهارتها: تسلط بر بسیاری از زبانهای زنده و خاموش بشری مانند ارمنی کهن و جدید، ترکی، فارسی، پهلوی، سنسکریت، عربی، ایتالیایی، آلمانی، فرانسوی و یونانی.
مشاغل و مناصب: تدریس در قسطنطنیه ۹۵-۱۸۹۳، تدریس در اچمیادزین، شوشی، تبریز، بایزیدنو، نخجوان، تهران و نیز کار در دانشگاه دولتی ارمنستان ۱۹۲۳، عضو اصلی آکادمی علوم ارمنستان، معاون دانشگاه سوربن ۱۹۳۰، عضو هیأت علمی دانشکده شرق شناسی آکادمی علوم چکسلواکی ۱۹۳۷، عضو برجسته آکادمی علوم ارمنستان ۱۹۴۳، صاحب کرسی استادی زبانهای شرقی در دانشگاه دولتی ایران، عضویت در انجمن زبان شناسی پاریس در یازدهمین کنگره شرق شناسان در پاریس ۱۸۹۷.
نوآوری: تحقیق در زمینه لهجه های مختلف زبان ارمنی.
آثار: فهرست کتابهای خطی ارمنی موجود در کتابخانه مؤسسه ساناساریان.

آچسن، دین. او وزیر خارجه آمریکا و از افراد خارجی خوش بین نسبت به دکتر محمد مصدق و از کوشندگان به منظور برقراری صلح بر سر مسأله دعوای نفت ایران و انگلیس.

آخولدیانی، گئورگی ساریدانوویچ. در ۱۳ ماه آوریل سال ۱۸۸۷ م در قریه درچی متولد شد و در سال ۱۹۷۳ م درگذشت. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه خارکف، دانشگاه پتروگراد.
مهارتها: متخصص زبان شناسی فارسی و زبانهای باستانی میانه و آسی.
مشاغل و مناصب: عضو مکاتبه‌ای آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی ۱۹۳۹، عضو آکادمی علوم گرجستان ۱۹۴۱، استادکرسی زبان شناسی دانشگاه تفلیس.
آثار: آوای میانی بی واک در زبان گرجی، مجموعه آثار برگزیده درباره زبان آسی، ناهمگونی انسدادیهای واکدار در زبان آسی، فرهنگ روسی - گرجی، ترجمه اوستا مجموعه آثار مربوط به زبان آسی و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی بنیانگذار دانشگاه تفلیس است و از مهمترین کارهای او ترجمه اوستا به زبان گرجی است.

آخوند، حاج رجب. فرزند اللّه قلی خان، در سال ۱۲۳۷ ق در دهکده بلخان از توابع ترکمن صحرا متولد شد و در سال ۱۳۱۴ ش درگذشت و در بلخان به خاک سپرده شد. از روحانیون اهل سنت در ایران، نمایندگان مجلس مؤسسان دورهٔ مشروطه و قضات.
محل تحصیل: بلخان، بخارا.
تحصیلات: اجازه نامه تدریس از استادش گرفت.
مشاغل و مناصب: روحانی، نماینده مجلس مؤسسان در سال ۱۳۰۴ ش. قاضی القضات طوایف ترکمن در سال ۱۳۰۵.
نکته‌های دیگر: او بعد از اتمام تحصیلاتش در بخارا به زادگاهش مراجعت کرد و مکتب خانه‌ای دایر نمود و به تدریس علوم دینی پرداخت و به علت کم بودن تعداد طلبه ها پس از چندی راهی شهرک حسینقلی شد. آخوند در میان اهالی حسینقلی شهرتی کسب کرده و مورد احترام مردم بود. او در

آنجا مردم را علیه روسیه تحریک کرده بود ولذا چندین بار روسها آخوند را دستگیر و زندانی کردند. او در سال ۱۳۳۲ قمری به «کومش تپه» رفته و در مدرسه‌ای به تدریس طلاب پرداخت و از طرفداران مشروطیت گردید و در سال ۱۳۰۴ خورشیدی از طرف ترکمنها به نمایندگی مجلس مؤسسان برای انقراض قاجاریه و به سلطنت رساندن رضاخان سردار سپه انتخاب شده و وارد مجلس گردید و در سال ۱۳۰۵ از طرف رضاشاه فرمان قاضی القضاتی طوایف ترکمن را دریافت کرد.

آخوند، حاج محمد. فرزند میرزا عبدالله، در سال ۱۲۶۴ ق در همدان متولد شد و در ۱۳ ماه رجب سال ۱۳۲۶ ق درگذشت و در پیش روی محراب در مسجد پیغمبر همدان به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون فاضل.
محل تحصیل: همدان، نجف.
استادان: آخوند ملاعلی خوانساری.
مهارتها: تحقیق و تألیف، ترجمه از زبان عربی.
مشاغل و مناصب: مبلغ و مروج.
آثار: منظومه‌ای به تازی در علم نحو موسوم به درّة البهیّه که به خط خود نوشته و شرح کرده است، دره ثمینه در ضبط کلمات مشتمل بر همزه وصل و جمع احکام متعلق به آن، مجموعه‌ای مشتمل بر مطالب متفرقه (کشکول).

آخوند بروجردی، ملا عبدالله ← بروجردی، آخوند ملا عبدالله.

آخوند بروجردی، ملا محسن، در بروجرد متولد شد و در ۱۰ ماه محرم سال ۱۳۰۳ ق درگذشت.
محل تحصیل: بروجرد.
استادان: سید جعفر کشفی، سید حسین صاحب نخبة‌المقال، سید شفیع جاپلقی، آخوند ملا اسدالله حجة‌الاسلام.
آثار: مجمع المطالب (تفسیر سوره حمد). منتهی المارب (تفسر سوره توحید).
نکته‌های دیگر: ایشان از نوادگان رفیع الدین محمد قزوینی مؤلف کتاب ابواب الجنان است.

آخوند خراسانی، ملا محمد کاظم ← خراسانی، ملا محمد کاظم.

آخوند دارابی، محمد صادق ← دارابی، محمد صادق.

آخوند زاده، میرزا فتحعلی. متخلص به صبوحی آذربایجانی، ملقب به آخوندوف وگوگول شرق. فرزند میرزا محمدتقی (اهل آذربایجان ایران و مقیم شکی) در سال ۱۲۲۷ ق ۱۸۱۱ یا ۱۸۱۲ م در نوخا(شکی) متولد شد و در سال ۱۲۹۵ ق درگذشت. از مشروطه طلبها و دانشمندان زمان خود.
محل تحصیل: محال مشکین شهر اردبیل، گنجه، نوخا.
استادان: ملاعلی اصغر (پدرزنش).
مهارتها: طرح مباحث علمی و فلسفی و دینی و اظهار نظر در مورد جهل شرقیان، مترجمی زبانهای ترکی، عربی، فارسی.
نشانها و جوایز: دریافت درجه سرهنگی و سروانی از دولت روسیه.
آثار: مرثیه منظوم درباره مرگ پوشکین شاعر روسی، داستان ستارگان فریب خورده یا حکایت یوسف شاه سراج (رمان)، رساله خواب شگفت در انتقاد از اوضاع اجتماعی (چاپ برلین)، تلقین نامه‌ی عربی، شش نمایشنامه به زبان ترکی مانند: حکایت ملاابراهیم خلیل کیمیاگر، سرگذشت مرد خسیس، حکایت خرس قلدر باسان، حکایت وکلای مدافع، سه رساله و ده ها نامه درباره اثبات ضرورت تغییر خط فارسی و عربی و چگونگی آن.
نکته‌های دیگر: نخستین ایرانی است که نمایشنامه‌ای

به زبان ترکی در سال ۱۸۴۹، ۱۲۶۶ نوشت. طرفدار سرسخت تغییر الفبای عربی و جایگزینی یک الفبای من درآوردی به جای آن در زبان فارسی و طرفدار زرتشتیها بود و عنایت داشت حتی یک زرتشتی نباید مسلمان شود. او در خدمت دولت تزاری بوده و بر ضد منافع ایران عمل می‌کرده است. وی در ده سالگی از تبریز با مادر خود به ارسباران و از آنجا به قفقاز رفت و در سال ۱۸۳۲ ق به تفلیس رفت و زبان روسی آموخت و به عنوان مترجم به خدمت دولت روس درآمد. او بعد از آشنایی با میرزا شفیع بود که دست از افکار روحانی و اسلامی خود برداشت. در هیأت اعزامی برای تعیین حدود دریای سیاه‌به عنوان مترجم عمل کرد و در سال ۱۸۴۰ برای تعیین مرزهای روس و عثمانی مشارکت نمود. در سال ۱۸۴۸ م نیز برای تبریک تاجگذاری ناصرالدین شاه عنوان مترجمی هیأت اعزامی روسیه را داشت. آخوند زاده نخستین کس و یا از نخستین کسانی است که در راه تغییر الفبای فارسی و عربی به یک الفبای جدید و نامأنوس دیگر تلاش فراوانی کرده و چندین رساله پیشنهادی نوشته و لیکن نتیجه‌ای نگرفته است. در این تلاشها سیاستمداران روسیه او او رسماً و بشدّت حمایت می‌کردند، بطوری که او نخستین طرح خود در این باره را با معرفی رسمی و کمک مالی و سیاسی شاهزاده میخاییل نیکلاویچ فرزند امپراتور روس و جانشین او در قفقاز به دربار عثمانی پیشنهاد و ارائه داد. و همچنین به دربار ناصرالدین شاه. ولی آگاهی مسلمانان مانع از تحقق این کار شد. وی خود را بنیانگذار فن نمایش در ایران می‌داند. می‌گویند در برخی از مسایل او تحت تأثیر میرزا ملکم خان و یا سید جمال نیز بوده است. در هر حال در مجموع آخوندزاده جزء پیشگامان جریان منورالفکری در ایران است که ادعاهای فراوان داشته، ولی گفته شده که در عمل بطور عمده برای تأمین منافع استعماری و تجاوز طلبانه روسها و نیز ترویج بی‌ایمانی و آشفتگی فرهنگی، تلاش می‌کرده است. و لذا پیکره او در تفلیس و بادکوبه توسط روسها نصب گردید. فریدون آدمیت درباره او و افکارش کتابی نوشته است.

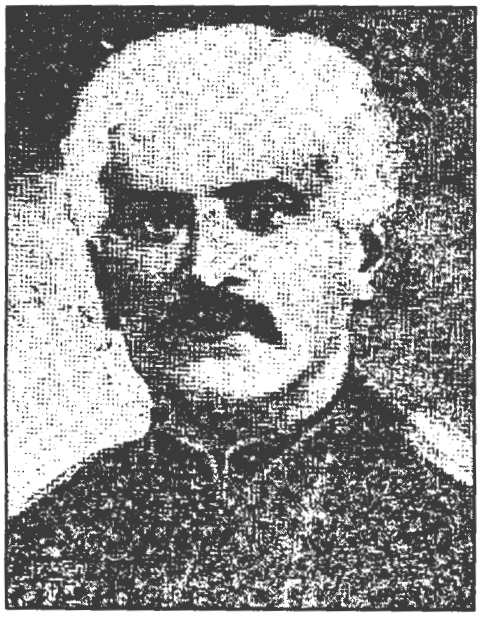

میرزا فتحعلی آخوند زاده

آخوند زاده بسطی، محمّد مهدی. از رجال سیاسی.
مشاغل و مناصب: عضو مؤسسهٔ مطالعات بین المللی و سیاسی وزارت امور خارجه.
نوآوری: نویسندهٔ مقالات (بطور پراکنده) در روزنامهٔ انگلیسی زبان تهران تایمز، کاردار ایران در لندن تا ۱۳۶۷.
نکته‌های دیگر: وقتی که روابط بین ایران و انگلیس قطع شد ایشان مجبور به ترک انگلیس گردید.

آخوند زنجانی، ملا قربانعلی ← زنجانی حجة الاسلام، آخوند ملا قربانعلی.

آخوند شاه زیدی، ملا غلامحسین ← شاه زیدی، ملا غلامحسین.

آخوند فشارکی ، ملا محمد باقر ← فشارکی، آخوند ملا محمد باقر.

آخوند قزوینی ، غلامعلی. فرزند حسن بن رضا، در قزوین متولد شد و در ۱۶ ماه ربیع الثانی سال ۱۳۰۶ ق درگذشت. از علمای شیعه.

آخوند قمی ، غلامرضا ← قمی، غلامرضا.

آخوند کاشانی (کاشی) ، ملا محمد ← کاشانی، آخوند ملا محمد.

آخوند کرمانی ، علی اکبر. ملقب به حاج آخوند پاریزی، در سال ۱۲۵۹ ش در تبریز متولد شد. از وعاظ.
مشاغل و مناصب: مدیریت یک دبستان در کرمان.
نکته‌های دیگر: آگاهی بر تاریخ عمومی و تاریخ ایران و پیشگامی در ترویج و به کار بستن روش نوین آموزشی در ایران از ویژگیهای او بوده است.

آخوندگرگانی ، محمد. فرزند آقاجیق بای، در سال ۱۲۶۱ ق متولد شد. از روحانیون اهل سنت و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: حدود اجتهاد.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره های ۲، ۶، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۶ از گنبد کابوس و ایل تراکمه، رییس ایل ترکمن، ملاک.

آخوندگزی ، ملا عبدالکریم ← گزی، آخوند ملا عبدالکریم.

آخوندگنبدی ، ملا علی. فرزند ملا محمد علی، در سال ۱۲۸۷ ق در روستای گنبد ملایر متولد شد و در سال ۱۳۶۴ ق درگذشت. از فقها و علمای اخلاق عصر خود.
محل تحصیل: گنبد، اصفهان، نجف.
استادان: ملا محمد علی گنبدی (پدرش)، آخوند ملا محمد کاشانی، آقا نجفی اصفهانی، آخوند خراسانی، سید محمد کاظم یزدی، آخوندملا حسینقلی همدانی، حاج شیخ محمد بهاری.
شاگردان مشهور: آخوند ملا علی معصومی همدانی، آقا میرزا محمد ثانی.
آثار: کتابی در اخلاق، زندگینامه خود نوشت، تقریرات آخوند خراسانی و سید محمد کاظم یزدی، شرح مشکلات دیوان سید رضی، حاشیه بر تبصره علامه حلی.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از ۱۲ سال تحصیل در اصفهان به نجف رفت، درنجف بیشتر با ملا حسنیقلی همدانی محشور بود، آن گاه به همدان بازگشت و عمر خود را در روستای گنبد گذرانید. او دارای خطی نیکو بوده است و از نظر تربیتی نیز در تهذیب خود می‌کوشیده‌است.

آخوند مقدس ، غلامحسین ← زهانی قاینی، غلامحسین.

آخوند ننه کرانی ، ملک محمد ← ننه کرانی، ملک محمد.

آخوندنیا ، ← تسلیمی.

آخوند وف ، میرزا فتحعلی ← آخوند زاده، میرزا فتحعلی.

آخوند همدانی ، ملا حسینقلی ← همدانی، آخوند ملا حسینقلی.

آخوند همدانی (معصومی) ، ملاعلی. فرزند ابراهیم، در سال ۱۳۱۲ ق در وفس همدان متولد شد و در ۳۱ ماه تیر سال ۱۳۵۶ ش درگذشت. از فقها

بزرگ شیعه در عصر اخیر.
محل تحصیل: تهران، همدان، قم.
استادان: ملا محمد تقی ثابتی وَفْسی، حاج آخوند هیدجی (حکیم هیدجی)، حاج شیخ عبدالکریم حائری، آخوند ملاعلی گنبدی.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: رساله در اجتهاد، رساله در کلام نفسی، رساله در قاعده لاضرر، حاشیه بر عروه، حاشیه بر کتاب انیس التجار، رساله در سیر و سلوک، اربعین حدیث، رساله در حبط و تکفیر، رساله در احکام عصیر، تقریرات دروس اساتید خود، فوائد رجالیه، رساله‌ای در تعیین مصادیق «عده» در کافی کلینی، رساله‌ای به نام الروض النضیر در اصول ابن بصیر، انتشار دوره مجله «پیک اسلام».

ملا علی آخوند همدانی (معصومی)

نکته‌های دیگر: آخوند همدانی از استوانه‌های بزرگ دین و زهد و تقوا در همدان و منطقه غربی کشور بود. او حوزه علمیه همدان را سامان مجدد بخشید و پناهگاهی برای روحانیت متعهد و معارض آن منطقه در فضای فسادآلود آن روزگار بود. چنان که به مرور زمان کتابخانه بسیار با ارزشی را (کتابخانه غرب همدان) پدید آورده بود که در آن منطقه کم نظیر بود. مجله پیک اسلام نیز توسط ایشان تأسیس و انتشار یافت. رحلت او در ایام تابستان و در آستانه بروز علائم پیروزی انقلاب اسلامی ایران واقع شد و یکی از کم سابقه‌ترین اجتماعات مردمی در تشییع او پدید آمد که خود به خود تبدیل به تظاهرات سیاسی و نمایش اعتراض مردم مسلمان در برابر رژیم حاکم و وابسته سلطنتی گردید. طبق مندرجات برخی از کتابهای تاریخی جد ایشان اهل بلوک سلدوز در آذربایجان غربی و از ایل قراپاپاق بوده که به همدان کوچیده‌است. آقای حسین معصومی همدانی (نویسنده معاصر) یکی از فرزندان آخوند است و یکی از اولاد ایشان نیز توسط رژیم شاه اعدام شد.

آخوندی، عباس احمد. فرزند علی، در سال ۱۳۳۶ ش در نجف متولد شد. از وزرا جمهوری اسلامی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: فوق لیسانس راه و ساختمان.
مهارتها: تسلط بر زبانهای عربی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: عضو شورای مرکزی جهاد سازندگی، معاون سیاسی و اجتماعی وزارت کشور از سال ۶۱ الی ۶۴، رییس بنیاد مسکن از سال ۱۳۶۶ الی ۷۲، مشاور وزیر مسکن و شهرسازی، رییس ستاد مرکزی بازسازی مناطق سیل زده، وزیر مسکن و شهرسازی در کابینه آقای هاشمی رفسنجانی.
آثار: پلمرهای و سازمانهای مقاوم خاک مسلح، ارزیابی نتایج بازسازی مسکن مناطق زلزله زده.

آخوندی، محمدباقر. در سال ۱۳۰۷ ش در تبریز متولد شد. از روحانیون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: جدید: دوره ابتدایی قدیم، درس خارج حوزه.

مشاغل و مناصب: امام جماعت، نماینده مجلس شورای اسلامی از حوزه انتخابیه شبستر در دوره دوم، عضو کمیسیون اصل ۹۰.

آخوندی ، محمدحسین. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از استادان دانشگاه و مهندسین مکانیک.
محل تحصیل: تهران(دانشگاه امیرکبیر).
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی مکانیک و طراحی جامدات ۱۳۵۸ ش.
مهارتها: تخصص در صنایع اساسی آهن و فولاد.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، مهندس مکانیک.
آثار: تحقیقی در مورد مکانیک سیالات و دینامیک ماشین.

آدام ، متز ← متز، آدام.

آدامز ، چارلز ژوزف. در ۲۴ ماه آوریل سال ۱۹۲۴ ق در هوستن تگزاس متولد شد. از اسلام شناسان.
محل تحصیل: دانشگاه بیلر ۵۲-۱۹۴۷.
تحصیلات: لیسانس ۱۹۴۷، دکتری در رشته تاریخ ادیان، احادیث اسلامی و اسلام در هند و پاکستان ۱۹۵۵.
مشاغل و مناصب: عضو بخش آموزش منطقه‌ای برون مرزی بنیاد فورد ۱۹۵۵ استادیار رشته مطالعات اسلامی در دانشگاه مک گیل ۵۹-۱۹۵۷، معاون انستیتوی مطالعات اسلامی ۶۳-۱۹۵۹، استاد و مدیر انستیتوی مطالعات اسلامی ۱۹۶۳، عضو شورای کانادا ۶۹-۱۹۶۸، مشاور دایرةالمعارف بریتانیکا ۱۹۶۹، عضو انجمن مطالعات دینی آمریکا، عضو انجمن شرق شناسی آمریکا و جمعیت مطالعات شرق میانه‌ای آمریکای شمالی.
آثار: اسلام در پاکستان، راهنمای شناخت ادیان بزرگ، عقاید مولانا مودودی، تاریخ دین و مطالعه اسلام، موثق بودن احادیث نبوی از دیدگاه برخی از مسلمانان امروز، آیین اسلامی، اسلام، اسلام و مسیحیت: مقایسه تشابهات، نقش شیخ طوسی در دگرگونی و گسترش علم نظری حقوق در شیعه.

آدامک ، لودویگ. در ۱۰ ماه مارس سال ۱۹۲۴ م در وین متولد شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه کالیفرنیا(۱۹۶۰).
تحصیلات: لیسانس در رشته مطالعات شرق میانه و شرق نزدیک ۱۹۶۰، فوق لیسانس ۱۹۶۱، دکتری ۱۹۶۶.
مشاغل و مناصب: مدرس تاریخ شرق نزدیک ۶۷-۱۹۶۶، استادیار دانشگاه میشیگان ۱۹۶۷، استادیار تاریخ شرق نزدیک و زبان عربی در دانشگاه آریزونا ۷۰-۱۹۶۷، استادی دانشگاه آریزونا (۱۹۷۲)، استاد تحقیقات ایرانی در مراکز فولبرایت ۷۴-۱۹۷۳، پژوهشگر مطالعات شرق میانه در انجمن آمریکای شمالی و انستیتوی شرق میانه،
آثار: تاریخ سیاسی افغانستان در سالهای ۱۹۰۰تا ۱۹۲۳، یافته های تازه درباره افغانستان، فرهنگ جغرافیای تاریخی - سیاسی افغانستان، امور خارجی افغانستان تا اواسط سده بیستم: رابطه با اتحاد جماهیر شوروی، آلمان و انگلستان، تهران و شمال غربی ایران، و چند اثر دیگر.

آدرنگی ، مسعود. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی و داروسازی در سال ۱۳۵۰، درجه C.E.S در داروسازی صنعتی از دانشگاه لیون فرانسه در سال ۱۳۵۲، دیپلم تخصصی D.E.P.S در رشته درموفارماسی از دانشگاه پاریس در سال ۱۳۵۶، دکترای تخصصی ETAT در داروسازی صنعتی در سال ۱۳۶۱.
مهارتها: پزشکی، داروسازی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر حدود ۱۰۰ پایان نامه دکترا و دکترای تخصصی.

مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی تبریز.
آثار: ۲ کتاب به زبان فارسی، در زمینه داروسازی، فیزیولوژی پوست و داروهای پوستی، اصول فارماکوسینتیک بالینی. ۵۵ مقاله به زبان فارسی و ۱۲ مقاله به زبان خارجی، در زمینه داروسازی صنعتی و فرآورده‌های بهداشتی.

آدلر، الکن ناثان. در سال ۱۸۶۱ م متولد شد و در سال ۱۹۴۶ درگذشت. از خاورشناسان.
مشاغل و مناصب: عبری شناس، وکیل.
آثار: گاه شمار جدید سامری، درباره نسخه های خطی عبری، یهودیان در سرزمینهای مختلف، فرهنگ جغرافیایی چاپ عبری، فهرست نسخه‌های خطی عبری در مجموعه آدلر، یهودیان ایرانی: کتاب و مراسم دینی آنها.
نکته‌های دیگر: وی از یهودیان انگلیس بود که به امر جمع آوری کتب خطی و مهم همت گمارد.

آدلر، چارلز کلارنس. در سال ۱۸۸۳ م در پنسیلوانیای آمریکا متولد شد و در سال ۱۹۴۸ م درگذشت. از خاورشناسان آمریکایی متخصص در نهضتهای اسلامی معاصر عرب.
محل تحصیل: آمریکا: دانشکده وست منستر، دانشگاههای هارتفور، شیکاگو.
استادان: مک دونالد.
تحصیلات: دکترای زبان و ادبیات عربی از دانشگاه شیکاگو.
مشاغل و مناصب: مدیر مدرسه الهیات عباسیه در قاهره، رییس مرکز خاورشناسی دانشگاه آمریکایی در قاهره ۱۹۳۹، محقق مسایل مربوط به جهان اسلام.
آثار: کتاب اسلام و نوگرایی در مصر (ترجمه عربی آن به نام الاسلام و التجدید فی مصر)، مقالات: فتوا در باره عروج مسیح، محمد عبده و فتوای توانسوال، سنوسیها، ابوحنیفه قهرمان آزادگی و تساهل در اسلام، دین شناسی تطبیقی در الازهر.
نکته‌های دیگر: او صاحب مفصل‌ترین پژوهش در باره شیخ محمد عبده مجتهد و اندیشمند اصلاح طلب مصری و دیگر رجال و نهضتهای اصلاح طلب آن دیار است و رساله دکترای خود را تحت عنوان اسلام و نوگرایی در مصر در همین زمینه نوشته است. او تحت تأثیر کتاب علی عبدالرازق به نام الاسلام و اصول الحکم قرار داشت که به تفکیک سیاست و حکومت از دیانت پرداخته است.

آدمیت، طهمورث. در سال ۱۳۱۶ ش متولد شد. از دیپلماتها.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته علوم سیاسی.
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه و روسی.
مشاغل و مناصب: سفیر ایران در کشورهای رومانی، اتحاد جماهیر شوروی و چند شغل دیگر در رژیم شاه.

آدمیت، فریدون. در سال ۱۳۰۹ ش متولد شد. از پژوهشگران و دیپلماتها.
محل تحصیل: لندن، تهران.
تحصیلات: دکترای تاریخ دیپلماسی و حقوق بین‌الملل.
مشاغل و مناصب: عضو حزب زحمت کشان ایران، او در سال ۱۳۱۸ ش وارد وزارت امور خارجه ایران شده و مناصب ذیل را گذرانده است: کارمند سفارتخانه ایران در لندن، رایزن هیأت نمایندگی دایمی ایران در سازمان ملل متحد، رییس دایره بین الملل وزارت امور خارجه، نمایندگی ایران در کنفرانسهای مختلف، سفیر ایران در هلند و سفیر ایران در هند (در رژیم شاه).
آثار: امیرکبیر و ایران، تاریخ روابط سیاسی ایران با

اتحاد شوروی، بریتانیا، ترکیه، مسأله بحرین، ایدئولوژی نهضت مشروطیت ایران (۲ جلد)، اندیشه‌های میرزا آقاخان کرمانی، اندیشه‌های طالبوف، اندیشه ترقی، قیام بر ضد امتیاز رژی، آشفتگی در فکر تاریخی (ردّیه و نقدی بر کتاب غرب زدگی آل احمد) و چند اثر دیگر.

فریدون آدمیت

نکته‌های دیگر: از نظر پژوهشگری، ایشان به طور عمده حوزه کاری خود را تاریخ معاصر و مشروطیت ایران قرار داده است. پژوهشهای خوبی دارد ولی مروج بینش لائیک است و در برخی از آثار پیش از انقلاب خود راجع به تعالیم اسلامی داوریهای تند و ناصوابی دارد که نشان می‌دهد او از حوزه پژوهش خارج شده است. او را می‌توان یکی از افراد مورد اعتماد رژیم شاه به شمار آورد که در طول حیات سیاسی خود پستهای حساسی را برعهده گرفته است، با این حال در اواخر عمر رژیم پهلوی به صفوف معترضین سیاسی پیوست و یکی از امضاء کنندگان نامه سرگشاده و اعتراض آمیز ۱۲ آذر سال ۱۳۵۶ بود که توسط گروهی از روشنفکران و رجال سیاسی، مذهبی و علمی کشور خطاب به نخست وزیر وقت امیر عباس هویدا منتشر شد و بسیار تند بود.

آدمیت، میرزا عباسقلی خان. در سال ۱۲۷۸ ق در قزوین متولد شد و در سال ۱۳۵۸ ق درگذشت. از فراماسونهای قدیمی و افراد مشروطه خواه.
نوآوری: تأسیس نخستین محفل ماسونی ایران به نام مجمع آدمیت.
آثار: مقالاتی با عنوانهای: فریضه آدم و بانگ بیداری.
نکته‌های دیگر: کمک به میرزا ملکم خان در انتشار روزنامه قانون و همکاری همه جانبه با او.

آدمیزاد، محمدجواد ← محبت، محمدجواد.

آدینه، گلاب. هنرپیشه و کارگردان.
آثار: بازی در فیلم: بهترین بابای دنیا و کارگردانی نمایش مرگ یزدگرد نوشته معروف بهرام بیضایی را به عهده داشته است.

گلاب آدینه

آدینه آخوند ، یارعلی. فرزند صفرخان، در سال ۱۲۶۲ ق متولد شد. از روحانیون اهل سنت و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: حدود سطح.
مشاغل و مناصب: مالک، نماینده دوره های ۴ و ۷ از طرف ترکمنهای گنبد قابوس و دوره ۲ از دشت گرگان.

آدینه‌ای اصفهانی ، شیخ محمدجواد (ملاعبدالجواد) در سال ۱۳۳۹ ق درگذشت و در اصفهان به خاک سپرده شد. از علما و حکمای برجسته زمان خود بود.
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: جهانگیرخان قشقایی.
مهارتها: تدریس فلسفه با سبکی نو و جذاب.
مشاغل و مناصب: مدرس حکمت و فلسفه صدرایی در حوزه علمیه اصفهان.
شاگردان مشهور: جلال الدین همائی، آقا میرزا محمود مفید اصفهانی.

آذر ، آذر میدخت ← خواجوی نوری، آذرمیدخت.

آذر ، ابوالحسن. ملقب به اقبال السلطان، فرزند ملا موسی، در سال ۱۲۹۲،۱۲۴۵ ق ، ش در قریه الوند قزوین متولد شد و در سال ۱۳۵۰ ش درگذشت. از خوانندگان خوش آواز قدیمی.
استادان: ملا کریم جناب قزوینی،
مشاغل و مناصب: خواننده دربار محمدعلی میرزا (ولیعهد) و بعد از او در دربار احمدشاه.
نشانها و جوایز: گلدان قلمکاری بزرگ از طرف فرح دیبا در سن ۱۰۷ سالگی به او اهداء گردید.
شاگردان مشهور: کریم صالح عظیمی، ابراهیم بوذری و رضاقلی میرزا.
نکته‌های دیگر: محمد علیشاه به قدری به وی علاقه داشت که وقتی به سفارت روس پناهنده شد او را نیز با خود به سفارت برده بود و ایشان به واسطه گری ثقة الاسلام و ستارخان از دست محمد علیشاه خلاص شد و در ایران باقی ماند و در دربار احمدشاه به لقب اقبال السلطان نایل گشت. او سفری به تفلیس برای ضبط و پر کردن صفحه نموده است.

آذر ، ایرج ← پرنده، ایرج.

آذر ، خلیل. از روزنامه نگاران ایران.
محل تحصیل: دانشگاه پاریس.
تحصیلات: دکترای حقوق.
مهارتها: حقوق، آشنایی به زبانهای عربی، ترکی، فرانسه، مدیریت مطبوعات.
آثار: روزنامه گیتی، تاریخ مطبوعات جهان، اسامی سره فارسی.

آذر ، عادل. فرزند حیدر، در سال ۱۳۴۵ ش در دهلران متولد شد. از استادان دانشگاه و مدیران اجرائی کشور.
محل تحصیل: دهلران، تهران (دانشگاههای علامه

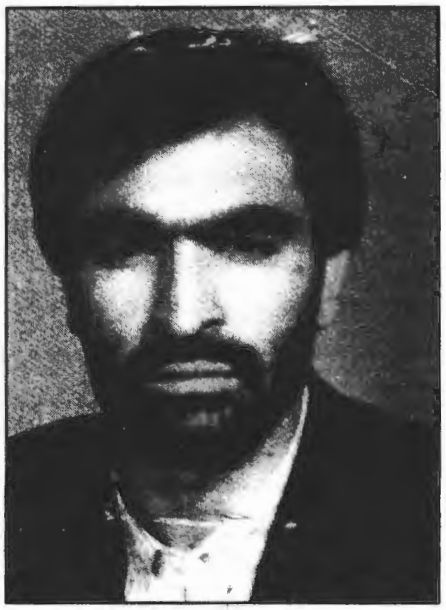

عادل آذر

طباطبایی، تربیت مدرس و تهران).
تحصیلات: کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای مدیریت صنعتی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس و مدیر گروه مدیریت آن دانشگاه، معاون اداری و مالی دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس، رییس مرکز مطالعات مدیریت و بهره‌وری ایران.
آثار: کتابهای: طرّاحی الگوی ارزیابی طرحهای صنایع دارویی، طرّاحی مدل ریاضی برنامه ریزی هزینه (بارویکرد قطعی و فازی) آمار و کاربرد آن در مدیریت، ۲ جلد (با همکاری دکتر مؤمنی). ۱۶ مقاله علمی در زمینه مدیریت صنعتی و مباحث مرتبط با آن.

آذر، کاظم ← عارف آذر، کاظم.

آذر، محمدعلی ← بیگدلی آذری، محمدعلی.

آذر، مهدی. در ماه آذر سال ۱۲۸۱ش در مشهد متولّد شد و در بهار سال ۱۳۷۳ ش در آمریکا درگذشت. و در همانجا به خاک سپرده شد. از پزشکان، ادبا و وزرا.
محل تحصیل: مشهد، تهران (دارالفنون)، فرانسه.
تحصیلات: دکترای پزشکی، گذراندن علوم اسلامی و ادبیات عرب در حوزه مشهد.
مشاغل و مناصب: پزشک، استاد طب بالینی و رییس بخش در بیمارستان رازی، وزیر فرهنگ در دولت دکتر مصدق.
نشانها و جوایز: اخذ منشور استاد ممتازی در سال ۱۳۵۰ ش.
آثار: کتابی در شرح حال ادیب نیشابوری، چند مقاله در شرح حال اللهیار صالح.
نکته‌های دیگر: خانواده وی اهل تبریز ولیکن مقیم مشهد بودند. او مقدمات علوم اسلامی، ادبیات فارسی و عربی را در مشهد از اساتید آن بویژه ادیب نیشابوری فراگرفت و در تهران دوره طبّ دارالفنون را گذراند و جزء محصلان اعزامی به فرانسه رفته و تحصیلات پزشکی خود را تکمیل کرده و به ایران بازگشت و در دانشگاه تهران به تدریش مشغول شد. او علاوه بر پزشکی در ادبیات فارسی و عربی نیز دستی داشته و اشعار فراوانی با این دو زبان ازبر بود. در زمان نخست وزیری دکتر محمد مصدق به وزارت فرهنگ انتخاب شد. پس از سقوط او نیز همچنان به افکار ملی وفادار ماند و به دربار نزدیک نشد. او از دوستان و معاشرت کنندگان ادبا و رجال ملی ایران مانند علامه دهخدا، مجتبی مینوی، محیط طباطبایی، اللهیار صالح، محمد تقی دانش پژوه و حبیب یغمایی بود. وی کتابخانه نفیس خود را به دانشگاه تهران واگذار نمود.

مهدی آذر

آذر، مهین، خانم. در سال ۱۳۲۱ ش در رشت متولد شد از استادان رشته مهندسی شیمی دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه رادیلند، دانشگاه تربیت مدرس.

تحصیلات: دکترای فوق تخصص علوم غذایی و تغذیه ۱۹۹۳م.
مشاغل و مناصب: کارشناس انستیتو پاستور در تهران، استاد دانشکده مهندسی شیمی دانشگاه پلی تکنیک، استاد دانشکده تغذیه و بهداشت دانشگاه تبریز.
نشانها و مدالها: دریافت لوح تقدیر از دانشگاههای تهران، امیرکبیر و وزیر صنایع.

مهین آذر

آذربادگان ، خلیل. در سال ۱۳۲۶ ش در آذربایجان اعدام شد. از اعضای فعال و کادرهای اصلی فرقهٔ دمکرات آذربایجان به رهبری پیشه‌وری.
مشاغل و مناصب: عضو کانون دموکراسی آذربایجان، عضو حزب توده، صدر کمیته حزب توده در تبریز، عضو فرقهٔ دموکرات، فرماندار نظامی شهر و منطقه مراغه از طرف حکومت یاغی و تجزیه طلب پیشه وری در آذربایجان، فرماندار اردبیل و حومه از طرف همان حکومت.

آذربایجانی ، حاج میرزا جواد ← تبریزی، حاج میرزا جواد.

آذربایجانی ، سیدجواد. فرزند سید محمد(امام جماعت مسجد شاه اصفهان) در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۳۱ ق درگذشت و در اصفهان به خاک سپرده شد.
محل تحصیل: اصفهان، نجف.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت در مسجد تل عاشقون (تل واژگون) اصفهان.
آثار: حاشیه بر رسائل.

آذربایجانی ، فتح الله ← سعیدالسلطنه آذربایجانی، فتح الله.

آذربایجانی ، گوهر بیگم. از ادبا و شعرای زن در تاریخ معاصر ایران.

آذربایجانی ، محمدباقر ← صفیاری آذربایجانی، محمد باقر.

آذربایجانی ، میرزا ابراهیم ← خویی، میرزا ابراهیم.

آذربایجانی ، میرزااحمد ← منشی باشی، میرزا احمد.

آذربایجانی ، میرزا محمدمهدی. متخلص به بنده، در سال ۱۲۲۳ ق درگذشت. از مورخان و استادان خط نستعلیق و شکسته.
مشاغل و مناصب: شاعر، خطاط، نویسنده، مورخ.
آثار: زینة التواریخ.

آذربد ، افضل الدین. فرزند لطفعلی صدرالافاضل نصیری، در سال ۱۲۸۷ ش در تهران متولد شد. از روحانیون و خطاطان.
استادان: میرزا ابوالقاسم اصفهانی، شیخ عبدالکریم حائری.

آذربرزین ، شاپور (عبدالله). از افسران و امرای

نیروی هوایی.
مشاغل و مناصب: جانشین فرمانده نیروی هوایی (برای مدتی)، شرکت در جلسات مرکزی شبکه بی‌سیم، عضو شورای نیروهای مسلح در سال ۱۳۵۷.

آذرپی ، رحیم. استاد اعظم لژ ژاندارک در تهران و مسؤول پذیرش هوشنگ نهاوندی به لژ.

آذر تبریزی ، جواد ← کناره چی، جواد.

آذرخش ، حسنعلی. و متخلص به شکیبا، فرزند اسدالله در اول ماه آذر سال ۱۲۹۸ ش در تهران متولد شد. از پزشکان و شعرا.
محل تحصیل: تهران، پاریس.
تحصیلات: دکتری.
مهارتها: پزشک متخصص مواد مخدر.
مشاغل و مناصب: رییس اداره تنظیم امور پزشکی، رییس اداره انتشارات و آموزش بهداشت وزارت بهداری، رییس هیأت نمایندگی ایران در کمیسیون عالی مرزی ایران و ترکیه ۱۳۳۸ ش، مشاور سازمان ملل متحد در امور مربوط به مواد مخدر ۱۳۳۹ ش.
آثار: آفت زندگی درباره (الکل،فحشاءوتریاک)، تاریخ صد ساله پزشکی تهران، عشق و مستی (شعر)، تب راجعه شپش در ایران (به فرانسه)، شکمروشها و درمان آن.
نکته‌های دیگر: او برای اولین بار قانون مقررات پزشکی رادر سال ۱۳۳۲ تنظیم نمود. همچنین ایشان در دایرکردن بیمارستان لرستان و ریشه‌کنی مالاریا در آن سامان مؤثر بوده است. او در فرانسه نیز پس از اتمام تحصیلات خود به عنوان دستیار پروفسور «مولاره» استادکرسی بیماریهای عفونی دانشگاه پاریس در بیمارستان کلود برنارد پاریس تجربیاتی را به دست آورده بود. ایشان مدتی نیز به عنوان رییس مبارزه با مواد مخدر مشغول کار بوده و لیکن کار قابل ذکری انجام نداده است.

آذرخش ، فروغ، خانم. نوهٔ شجاع السلطنه، در سال ۱۲۸۳ ش در محله ارک مشهد متولد شد و در ۱۵ ماه آذر سال ۱۳۴۲ ش درگذشت. از پیشگامان تحصیل و تجدد زنان در ایران.
مشاغل و مناصب: ریاست بنیاد نیکوکاری بنگاه حمایت مادران و نوزادان، رییس افتخاری شیر و خورشید مشهد، رییس پرورشگاه خراسان.
نشانها و جوایز: یک قطعه نشان سپاس، یک لوحه باشکوه از طرف اهالی و شهردار مشهد.
نکته‌های دیگر: تأسیس مدرسه فروغ در مشهد، پاسداری مسلحانه به مدت دو سال از مدرسه فروغ، مبارزه با موانع تحصیل کردن دختران و تأسیس مدرسه بانوان از حوادث برجسته زندگی اوست. گفتنی است که حاکمان وقت نیز از انگیزه‌های مثبت او، در جهت گسترش فرهنگ مورد نظر خود بهره می‌برده‌اند.

آذرخش ، مسعود. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: ایران، آمریکا.
تحصیلات: لیسانسه مهندسی برق.
مشاغل و مناصب: کارخانجات مخابراتی ایران.
آثار: تجهیزات سیستم عاملهای تست محیطی، تولید داخلی رکتی فایرهای ۱۰۰ و ۲۰۰ آمپری.

آذرخشی ، غلامعلی. معروف به رعدی آذرخشی و متخلص به رعدی، فرزند محمدعلی، در سال ۱۲۸۸ ش در تبریز متولد شد. از شاعران.
محل تحصیل: تبریز، تهران.
تحصیلات: دکتری.
مشاغل و مناصب: ریاست دبیرخانه فرهنگستان، نماینده مجلس شورای ملی، یکی از همکاران دهخدا در تألیف لغتنامه.
آثار: دیوان شعر، گفتارهای ادبی و اجتماعی.

آذرشهری ، تقی، ملقب به تقی بی‌نماز، او طبق ادعای خودش از جملهٔ افراد مورد توجه ائمه معصومین بوده است.
نکته‌های دیگر: مردی بوده که مدعی ایمان واقعی و داشتن طی الارض بوده و به قول خودش نمازهای یومیه را به امام زمان (عج) اقتدا می‌کرده است.

آذر شهری ، سیدمحسن ← غفاری آذر شهری، سیدمحسن.

آذرشهری ، میرزا حسن. فرزند یوسف، در سال ۱۳۹۲ ق در گاوگان (از توابع آذرشهر) متولد شد. از علما و روحانیون.
محل تحصیل: گاوگان، تبریز (مدرسه صادقیه)، قم.
استادان: حضرات آیات آقایان: نجفی مرعشی، مجاهدی، حجت، خوانساری، صدر، فیض.
تحصیلات: لیسانس، معقول و منقول، تصدیق مدرسی، اجازات از حضرات آیات خویی، سپد عبدالهادی شیرازی و اصطهباناتی.
نکته‌های دیگر: او تحصیلات مقدماتی را در زادگاه خویش و تبریز شروع کرده و تحصیلات عالیه را در قم انجام داده و به درجات علمی نایل شده است. سپس برای تبلیغ و ترویج دین به وطن خویش بازگشته و بانی خدمات اجتماعی چندی شده است.

آذر شهری ، میرزا محمدباقر ← حکمت نیا آذرشهری، میرزا محمدباقر.

آذر فر ، ماشاءالله. از عوامل کودتای ۲۸ مرداد و سرکردگان برادران رشیدیان.

آذرکیش ، مدد. در سال ۱۳۳۴ش در زابل متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس الهیات.
مشاغل و مناصب: مدیر تعاون شهری استان سیستان و بلوچستان، نماینده دوره چهارم از زاهدان و عضو کمسیون بازرگانی و توزیع.

آذرگین ، یوتا، خانم. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
مهارتها: آشنایی به زبان فارسی، انگلیسی، آلمانی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت تحریریه روزنامه «دی پست».

آذر ماهر دولت آبادی ، خانم. در آبادان متولد شد. از نقاشان و زنان هنرمند.
نکته‌های دیگر: وی در ۱۳۴۹ با محمود دولت آبادی (نویسنده معروف) ازدواج کرد و در زندگی هنری دولت آبادی نقش مهمی را ایفا نمود.

آذرمهری ، ابوالقاسم. در سال ۱۳۲۰ ش متولد شد. از نویسندگان مطبوعات.
تحصیلات: دیپلم
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه، عربی.
مشاغل و مناصب: نویسنده مجله ابتکار.

آذر میدخت ، ← عظیما، آذر میدخت.

آذرنگ ، عبدالحسین. از محققان، نویسندگان و مترجمان برجسته.

آذرنوش ، آذر تاش. از اساتید دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای زبان و ادبیات عرب.
مهارتها: تسلط بر زبان و تاریخ ادبیات عرب.
آثار: مجمع اللغات: فرهنگ مصطلحات عربی، فارسی، انگلیسی، فرانسه (باهمکاری محمود عادل و مرتضی آیت الله زاده شیرازی)، نگارش شماری از مقالات دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ادبیات تطبیقی (ترجمه از عربی)، آموزش زبان عربی (دو

جلد)، ترجمه فتوح البلدان بلاذری، ترجمه موسیقی کبیر فارابی، تاریخ ادبیات عرب (ترجمه اثری از عبدالجلیل، ج. م).

آذرنیا، مهناز، خانم. با نامهای مستعار آنیزدام و سیما، در سال ۱۳۲۶ ش متولد شد.
محل تحصیل: تهران دانشکده هنرهای زیبا.
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، یونانی، فن روزنامه نگاری و نقاشی.
مشاغل و مناصب: نویسندگی و همکاری با رادیو تهران و روزنامه‌های کیهان، اطلاعات، مجله زن روز و مجله امید ایران (قبل از انقلاب).
نشانها و جوایز: در بی ینال جهانی نقاشی در توکیو برنده شد.
آثار: بچه های خوش باور آفریقا، از آدمها تا آدمک.

آذری، ابوالحسن. با نام مستعار بچه کنگاور، فرزند یدالله، در سال ۱۲۹۷ ش در کنگاور متولد شد. و در ۱۰ ماه دی سال ۱۳۶۵ ش درگذشت. از شعرا، نویسندگان، خطاطان و روزنامه نگاران.
محل تحصیل: کنگاور، تهران.
مهارتها: طنزنویسی، شعر، خطاطی (خط نستعلیق و شکسته تحریری را خوب می‌نوشت).
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، کارمند وزارت کشور، بخشداریکی از بخشهای همدان، رییس دفتر استانداری همدان، همکاری با روزنامه توفیق.
آثار: التوازین فی تفسیر حالات آن و این، فرهنگ مردم کنگاور، تاریخ کنگاور.
نکته‌های دیگر: وی بعد از اتمام تحصیلات به شغل کارمندی وزارت کشور درآمد و مراتب بخشداری را تا ریاست دفتر استانداری همدان طی نمود و روزنامه‌ای در کنگاور دایر کرد که مقالاتش بیشتر طنز و انتقادی بود بیشتر مطالب طنزش را جرایید محلی همدان چاپ می‌کردند.

آذری، سیاوش. در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از چهره‌های مطبوعاتی.
تحصیلات: دیپلم ادبی.
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: خبرنگار روزنامه کیهان و خبرگزاری پارس،کار در سرویسهای حوادث و هنری و سیاسی کیهان، خبرنگار مجله سپید و سیاه.
نوآوری: از پایه گذاران سندیکای نویسندگان و خبرنگاران مطبوعات در ایران است.

آذری، عباس (علی). از اعضای گروه ۵۳ نفر در زمان رضاشاه پهلوی.
نکته‌های دیگر: او در زمان رضاخان همراه با ۵۲ نفر دیگر دستگیر و زندانی شدند. اتهام آنان فعالیتهای کمونیستی به نفع کشور شوروی بود. بعدها اغلب احزاب، سازمانها و گروه‌های مارکسیستی به نحوی متأثراز عمل و اندیشه ۵۳ نفر بودند.

آذری، علاءالدین. در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از اساتید دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: اخذ دکتری تاریخ از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۸.
مهارتها: تدریس دروس مختلف از جمله تاریخ ایران باستان، تاریخ مغول و قاجاریه و تاریخ قرون وسطی، تحقیق و تألیف.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاههای تهران و اصفهان از سال ۱۳۴۸ به بعد.
آثار: از وی ۳ کتاب به زبان فارسی در زمینه های جغرافیای تاریخی ورامین، تاریخ روابط ایران و چین، سیری در تاریخ و فرهنگ ایران و ۵۰ مقاله به زبان فارسی و یک مقاله به زبان خارجی در زمینه‌های روابط خارجی و جغرافیای تاریخی منتشر شده است.

آذری، علی اصغر. در سال ۱۳۰۳ ش متولد شد. از خبرنگاران مطبوعات.
تحصیلات: سیکل.
نکته‌های دیگر: وی خدمت مطبوعاتی را در سال ۱۳۲۴ آغاز کرده و همواره سمت خبرنگاری و نمایندگی جراید مرکز را در بابل داشته است.

آذری، کریم ← حکیم آذری، کریم.

آذری، میرزا مهدی خان ← مکرم الدوله، میرزا مهدی خان.

آذری، میر سید علی. فرزند میرولایت، در سال ۱۲۸۲ ش در بادکوبه متولد شد، ولی اصلا اهل سراسکند مرکز بلوک هشترود بوده است و در سال ۱۳۵۴ ش در روستای «کن» تهران درگذشت. از شعرا و زندگینامه نویسان معاصر.
محل تحصیل: مدارس ابتدایی آذربایجان، مدرسه رحیمیه مشهد، مدرسه دانش.
مشاغل و مناصب: کارمند اداره فلاحت و تجارت، وزارت راه، وزارت عدلیه، راه آهن دولتی ایران.
آثار: عشق و سرنوشت، پایمردی (شعر)، اپرای زن در قرن دیگر، وصلتهای گوناگون، اپرا وعده زرتشت یا سلحشوری ایرانیان، خیابانی پیشوای تجدد و آزادی ایران در تبریز، زندگی حکیم ابوالقاسم فردوسی، انقلاب بی رنگ یا قیام کلنل محمدتقی پسیان در خراسان، فردوسی و امیرابوعلی سیمجور.

آذری، نقی. معروف به نقی شوان و متخلص به واله، فرزند آقاجان در سال ۱۲۶۲ در میان ایل کلهر متولد شد و در سال ۱۳۶۷ درگذشت. از شاعران.
آثار: آثاری منظوم در حدود ۱۲ هزار بیت.

آذریان، باقر. فرزند قربانعلی، درسال ۱۳۰۰ ش در مشهد متولد شد. از وکلای دادگستری.
تحصیلات: دکترای حقوق و علوم سیاسی.
مهارتها: تسلّط به زبانهای انگلیسی، فرانسه و فن نویسندگی.
مشاغل و مناصب: کفیل دبستان و دبیرستان آذربایجان مشهد، دبیر فرانسه و انگلیسی، مدیر سینما و تئاتر ایران در مشهد، دبیر زبان خارجی دبیرستانهای تهران، کارگردان تئاتر، وکالت پایه یک دادگستری و مشاورت حقوقی در تهران.
نوآوری: تأسیس تئاتر بهار در تهران.
نشانها و جوایز: دریافت نشان لیاقت از شاهپور غلامرضا پهلوی و گلدان از علیرضا پهلوی و تقدیرنامه از ستاد ارتش و اداره فرهنگ مشهد.
آثار: کاکایی (از چخوف)، هراگابلر، زوایای خطرناک، طاهر و طیبه (از هزار و یک شب)، نمایشنامه سینک جادوگر، مقصّر واقعی من.

آذری راد، غلامرضا ← جولائی، غلامرضا.

آذر یزدی، مهدی. فرزند حاج علی اکبر رشید، در سال ۱۳۰۱ ش در خرمشاه از توابع یزد متولد شد. از شعرا و نویسندگان کتابهای کودکان.
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، عربی و فن عکاسی.
مشاغل و مناصب: نویسنده، عضو هیأت مدیره و یکی از بنیانگذاران شورای کتاب کودک (وابسته به کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان).
نشانها و جوایز: در سال ۱۳۴۴ ش به دریافت جایزه بهترین کتاب از طرف سازمان علمی یونسکو نایل شد.(به خاطر نگارش کتاب قصه‌های سندباد و قابوسنامه).
آثار: قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب در ۸ جلد، قصه‌های سندباد، قابوسنامه، قصه‌های قرآن، قصه‌ها و مثلها.
نکته‌های دیگر: او یکی از پیشگامان نگارش

قصه های مستند بومی برای کودکان و نوجوانان در ایـران است. وی در سال ۱۳۴۱ ش در کـنار افـراد دیگری که اغلب آنان دارای گرایشهای چپگرایانه و یا بهایی بودند به پایه گذاری شورای کتاب کـودک اقدام کردند که از اهداف آن انتخاب کتاب برگزیده سال در زمینه ادبـیات کـودکان بـود. هـر چـند کـه شخصیت و اندیشه ایشان با هـمکارانش تـفاوتهای آشکار داشت. یکی از کتابهای انتخابی شورا در سال ۱۳۴۵ کتاب قصه‌های قرآن مهدی آذر یزدی است. او در مقدمه کتابش مطالبی را آورده است که بیانگر تفکر و هنرش می‌باشد: «در این قصه کلمهٔ به کلمه با آنچه در قرآن یا تفسیرها و کـتابهای دیـنی هست، یکسان نیست، بـنا بـر ایـن نـامیدن ایـن کـتاب بـه قصه‌های قرآن فقط برای توجه دادن خوانندگان بـه ریشه قصه‌ها در قرآن است و بس».

آذری قمی، احـمد. بـا نـام خـانوادگـی شـناسنامه‌ای بیگدلی آذری، فرزند حسینعلی. در ماه فروردین و ربیع الاول سال ۱۳۴۲/۱۳۰۴ ش، ق در قـم مـتولد شد. و در ۱۱ بهمن ماه سال ۱۳۷۷ ش درگـذشت از اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، نـمایندگان مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری.

محل تحصیل: قم، نجف.

استادان: حضرات آیات: امـام خـمینی، مـیرزا بـاقر زنجانی، آقاسید یحیی یزدی، مـیرزا حسـن یـزدی، میرزا هاشم آملی، شیخ حسین تهرانی، سید ابوالقاسم خویی، سید حسین بروجردی، سـید مـحمد مـحقق داماد، علامه طباطبایی

تحصیلات: اجتهاد.

مهارتها: آشنایی کامل به زبانهای عـربی، فـرانسـه، انگلیسی.

مشاغل و مناصب: تدریس درس خارج فقه و اصول، صاحب امتیاز سابق روزنامه رسالت، مؤسس و مدیر بـنیاد فـرهنگی رسـالت، عـضویت در شـورای بازنگری قانون اساسی، دادسـتان انـقلاب اسـلامی، دادستان و قاضی شرع دادگاه انقلاب اسـلامی قـم و دادگاه ویژه روحانیت قـم، دبـیر جـامعه مـدرسین، نـماینده‌دوره دوم مـجلس شـورای‌اسـلامی از قـم، نماینده دو دوره مجلس‌خبرگان رهبری‌از تهران.

آثار: مالکیت در اسلام، خط امام، رهبری، جنگ و صلح، ولایت فقیه از دیدگاه قـرآن، ولایت فـقیه از دیدگاه فقهای اسلام، شرحی بر وصیت نامه سیاسی ـ الهی امـام خـمینی، پـرسش و پـاسخهای مـذهبی و سیاسی و اجتماعی، شطرنج و دیه از دیدگاه احکـام فقهی، پاسخ به مشکلات اقتصادی اسلام، سیمای زن در نظام اسلامی، تحقیق الاصول المفیدة و مـقالاتی در روزنامه رسالت.

احمد آذری قمی

نکته‌های دیگر: نامبرده علاوه بر مراتب علمی حافظ قرآن کریم نیز می‌باشد. در سال ۱۳۳۷ با عـده‌ای از آیات و حجج اسلام، نهادی را در حوزهٔ قم پی ریزی کردند که اینک با عنوان جـامعهٔ مـدرسین مشـهور است. در سال ۱۳۴۵ به اتهام شرکت در گروه یازده نفری که تماماً از شاگردان و یاران امام خمینی بودند،

دستگیر و زندانی شد. همچنین در جریان مبارزات انقلاب اسلامی یک بار به اردستان تبعید شد. ایشان در قضایای مجاهدات فداییان اسلام و آیت الله کاشانی نیز کمابیش شرکت داشته‌اند. گویا خانواده او از اعقاب شاعر قدیمی ایران آذر بیگدلی است. هنگامی که ایشان می‌خواستند تحصیلات حوزوی را در پیش گرفته و به زی روحانیون درآیند، کلیه اعضای خانواده‌اش بدلیل حاکمیت جوّ رضاشاهی مخالفت کردند ولیکن او اعتنایی نکرد و در نتیجه از خانواده خود طرد شد ولی دروس حوزوی را ادامه داد.

آذینفر ، س.ع. از نویسندگان.
مهارتها: داستان نویسی.
آثار: رمان انسان طراز نو پیروز می‌شود ۱۳۳۲.

آراباجان ، آریتوم. در ۱۵ ماه نوامبر در تفلیس متولد شد. از نویسندگان و ایرانشاسان.
تحصیلات: دکترای علوم اقتصادی.
مشاغل و مناصب: استاد انستیتوی شرق شناسی مسکو و تدریس در دانشگاههای شوروی.
آثار: علل و مقدمات انقلاب ۱۹۷۹ در ایران، نواحی اقتصادی ایران، ریشه‌های اجتماعی و اقتصادی حکومت سلطنتی رضاشاه (رساله دکترا) ایران: توسعه طلبی اقتصادی امپریالیزم در ایران، سیاست خارجی و رشد اقتصادی ایران و افغانستان، کنسرسیوم بین الملل نفت و اقتصاد در ایران، مقالات دربارهٔ ایران و همکاری اقتصادی شوروی و ایران.

آراد ، علی. از رجال قضایی و سیاسی.
تحصیلات: دکترا.
مشاغل و مناصب: مشاور قوهٔ قضاییه در سال ۱۳۶۸، عضو حقوقدان شورای نگهبان از ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۹، عضو هیأت مرکزی نظارت شورای نگهبان در پنجمین دورهٔ انتخابات ریاست جمهوری در سال ۱۳۶۸.

آراسته ، ابوتراب ← جلی، ابوتراب.

آراسته ، بهمن. فرزند محمد در سال ۱۲۹۶ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: آمریکا، ایران.
تحصیلات: مهندسی کشاورزی، فارغ التحصیل رشته عالی مدیریت.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت کشاورزی، رییس اداره اصلاحات اراضی کردستان، نماینده مجلس شورای ملی در دوره ۲۱، استاندار مازندران و گیلان در رژیم پیشین.

آراسته ، رضا، پروفسور. در سال ۱۹۲۴ م متولد شد. از اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: تهران، دانشگاه لویزیانا آمریکا.
تحصیلات: دکترای فلسفه و آموزش.
مهارتها: آشنایی کامل به زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده تربیت معلم تهران، نماینده ایران در مجمع جهانی روانشناسان (در آمریکا)، عضو انجمن روانشناسان آمریکا، عضو انجمن اطبا و فلاسفه واشنگتن سیتی، عضو فدراسیون بهداشت روان، استاد دانشگاه جورج واشنگتن، عضو افتخاری انستیتوی تحقیقات اسلامی در دانشگاه لیما پرو.
نشانها و جوایز: برنده جایزه جهانی از یونسکو جهت نوشتن بهترین رساله در روانشناسی و جامعه شناسی.
آثار: رساله‌ای در روانشناسی و جامعه شناسی و چندین رساله و مقاله دیگر.
نکته‌های دیگر: مسافرت به آمریکا، ژاپن، اروپای غربی و اکثر کشورهای آمریکای لاتین.

آراسته ، نادر. معروف به نادرمیرزا، در ۲۲ ماه ربیع الثانی سال ۱۳۰۳ ق در تبریز متولد شد. از وزرا و رجال سیاسی دوران پهلوی.

مشاغل و مناصب: مترجم اول و مترجم دوم روسی در دارالترجمه، نایب قونسول ایران در حاج طرخان، وزیر پست و تلگراف درکابینه مرتضی قلی بیات، وزیر راه کابینه ابراهیم حکیمی، وزیر راه کابینه محسن صدرالاشراف، وزیر پست و تلگراف کابینه عبدالحسین هژیر، وزیر پست کابینه محمد ساعد،وزیر راه کابینه محمد ساعد.

نشانها و جوایز: نشان شیر و خورشید درجه چهارم ۱۳۲۹، مدال مطلای علمی ۱۳۳۰.

نادر آراسته

آراسته ، نیکو. در سال ۱۳۳۶ ش متولد شد. از مهندسین.

محل تحصیل: دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه تهران.

تحصیلات: فوق لیسانس صنایع غذایی ۱۳۷۱ ش.

آثار: تحقیق بر روی فورمولاسیون و ساخت بیش از ۳۰ نوع ماده غذایی، تحقیق بر روی اثر روش تولید و مواد شکل دهنده خیار شور،بررسی آلودگیها میکروبی رب گوجه فرنگی، کتاب تکنولوژی مواد غذایی.

آراسلی ، حمید، پروفسور. در ۲۳ ماه فوریه سال ۱۹۰۹ م در گنجه متولد شد. از خاورشناسان.

محل تحصیل: دانشسرای عالی دولتی آذربایجان.

تحصیلات: دکترای علوم زبان شناسی ۱۹۵۵ م.

مهارتها: در زمینه ادبیات آذربایجان و زبان شناسی.

مشاغل و مناصب: استاد دانشسرای عالی دولتی آذربایجان ۴۴-۱۹۳۳، رییس بخش شرقی کتابخانه شعبه آکادمی علوم اتحاد شوروی در آذربایجان، عضو اتحادیه نویسندگان اتحاد شوروی، تدریس در دانشگاه دولتی آذربایجان ۶۰-۱۹۳۷، کارمند علمی انستیتوی ادبیات ۶۵-۱۹۳۸، معاون علمی ریاست موزه ادبیات آذربایجان ۵۰-۱۹۴۰، عضو وابسته آکادمی علوم آذربایجان ۱۹۵۸، عضو پیوسته آکادمی علوم آذربایجان ۱۹۶۸، رییس انستیتوی ملل شرق نزدیک و مرکزی آکادمی علوم آذربایجان شوروی، نماینده هشتمین کنگره جامعه زبان شناسان ترک در آنکارا ۱۹۵۷، نماینده یازدهمین کنگره جامعه زبان‌شناسان در آنکارا ۱۹۶۶.

آثار: تدوین و انتشار قصه دده قورقود همراه با تصحیح،تحقیق و مقدمه، گزیده اشعار آذربایجانی، نظامی گنجوی و آثار خلاقه او، دیوان فضولی، نویسندگان پیشرو ترکیه بر ضد ارتجاع ترکیه و امپریالیسم، فضولی شاعر بزرگ آذربایجانی، تاریخ ادبیات آذربایجان از قدیم‌ترین دوران تا پایان سده هیجدهم، فعالین علم و فرهنگ آذربایجان، و چندین اثر دیگر.

نکته‌های دیگر: وی پایان نامه دکترای خود را در زمینه ادبیات آذربایجانی سده های سیزدهم و چهاردهم نوشت. در سال ۱۹۴۴ به مقام دانشیاری و در سال ۱۹۵۶ به مقام پروفسوری رسید. در سال

۱۹۶۹ به عنوان چهرهٔ ممتاز آکادمی علوم ازبکستان شوروی انتخاب شد. شرکت در بیست و پنجمین کنگره بین المللی شرق شناسان ۱۹۶۰ شرکت در اولین کنگره بین المللی پژوهشهای بالکان و جنوب شرقی اروپا در صوفیا ۱۹۶۶.

آراکی، شی گرو. در سال ۱۸۷۷ م در ژاپن متولد شد و در سال ۱۹۶۶ م درگذشت. از خاورشناسان و ایرانشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه کلمبیا.
استادان: آبراهام جکسن.
تحصیلات: فارغ التحصیل در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه کلمبیا.
مشاغل و مناصب: تدریس زبان فارسی در دانشگاه توکیو.
آثار: ترجمه رباعیات عمر خیام، پژوهشی در تاریخ ادبیات فارسی، یاداشت درباره وندیداد، فهرستی از کتابهای فارسی.
نکته‌های دیگر: وی نخستین بار در ژاپن بر اساس نسخه خطی دانشگاه آکسفورد رباعیات عمر خیام رابه زبان ژاپنی ترجمه و در یک مجله ادبی منتشر کرد.

آرام، ابوالقاسم. در سال ۱۹۳۰ م متولد شد. از نماینده کارگران اداره امور کل حمل و نقل وزارت تعاونیها و امور اجتماعی.
مشاغل و مناصب: او هر چند بیش از آموزش ابتدایی تحصیلاتی نداشت، مناصبی را به شرح زیر متصدی گردید: نماینده کارگران اداره امور حمل و نقل وزارت تعاونیها و امور اجتماعی، ۶۶-۱۹۶۰، دبیر سندیکای کارگران، رییس هیأت مدیره سازمان کارگران تهران برای سه دوره متناوب، عضو شورای شهر تهران، عضو شورای مرکزی و کمیته اجرایی حزب ایران نوین.
نشانها و جوایز: مدال کار درجه ۱.
نکته‌های دیگر: یکی از اعضای مؤسس خانه کارگران وابسته به حزب ایران نوین.

آرام، احمد. فرزند حاج غلامحسین، در روز عید غدیر سال ۱۲۸۳ ش در تهران متولد شد و در ۱۵ فروردین ۱۳۷۷ ش درگذشت و در بهشت زهراء تهران به خاک سپرده شد. از مترجمان برجسته و نویسندگان.
محل تحصیل: تهران.
استادان: میرزا عبدالرحیم میرفندرسکی (زبان فرانسه)، علی اصغر حکمت، ممتازالاطباء، شیخ الاسلام طالقانی و عده‌ای دیگر.
تحصیلات: طی دورهٔ رشته طب در دارالفنون تهران، فارغ التحصیل در فیزیک و شیمی از دانشکده تربیت معلم تهران.
مهارتها: تسلط کامل به زبانهای فرانسه، انگلیسی، عربی و فن ترجمه.

احمد آرام

مشاغل و مناصب: مترجم، محقق، معلم، دانشیار فیزیک و شیمی در تهران، شیراز و همکاری با مؤسسات علمی و فرهنگی، کارمند وزارت

از راست محمدرضا حکیمی، احمد آرام، دکتر محمود حسابی

فرهنگ، عضو فرهنگستان جمهوری اسلامی ایران.
آثار: ایشان بیش از صد و بیست و پنج جلد کتاب به زبان فارسی ترجمه و بعضاً تألیف کرده‌اند که شماری از آنها بدین قرار است: هدیهٔ سال نو (بازنگری تجربیاتی در فیزیک و شیمی)، در سایه قرآن (ترجمه تفسیر فی ظلال القرآن سید قطب، تا تمام)، تاریخ علم، احیاء فکر دینی در اسلام (از اقبال لاهوری)، حدسها و ابطالها (از پوپر)، الحیاة ج ۱ (از محمدرضا حکیمی)، تاریخ تمدن ویل دورانت ج ۱ (با همکاری دیگران)، فلسفه علم کلام (از ولف سون)، اندیشه‌های کلامی شیخ مفید (از مکدرموت)، راهنمای پزشکی خانواده (تألیف جمعی از پزشکان خارجی) و آثار ارزشمند فراوان دیگر که اغلب ترجمه از زبانهای خارجی است.
نکته‌های دیگر: ایشان در آغاز رشته طب می‌خوانده و سال آخر (سال پنجم آن در دارالفنون) را می‌گذرانیده ولی مشاهده صحنه‌ای در مطب دکتر لقمان الدوله او را از پزشکی منصرف و به معلمی کشانیده است. او می‌گوید خانواده فقیری برای بردن دکتر و یا دستیار او (یکی از همشاگردی‌های آرام) برای معاینه مریضی در خانه آمدند، او از آنان خواست تا درشکه تهیه کنند که وجه آن را نداشتند بدهند و مأیوس برگشتند، در حالی‌که، فاصله نزدیک بود و لذا از حرفه پزشکی منصرف و به پزشکان بدبین شدم. آرام، نخستین کسی است که نقطه و ویرگول را در خط فارسی به کار برده و از پیشگامان واژه سازی در زبان فارسی است. به هنگام درگذشت او هم رهبر و هم رییس جمهور ایران بیانیه های تجلیل آمیز صادر کردند و در تهران تشییع شکوهمندی از جنازه او به عمل آمد.

آرام، بهرام. در سال ۱۳۵۵ ش درگذشت. از چریکهای مارکسیست شده گروه موسوم به سازمان مجاهدین خلق ایران.
نکته‌های دیگر: در تاریخ ۱۳۵۵/۸/۲۶ اعلام شد که بهرام آرام طراح و گرداننده ترور سه آمریکایی و رهبر مارکسیستهای اسلامی طی یک برخورد مسلحانه با مأموران انتظامی کشته شد. او یکی از عوامل اصلی و رهبران ارتداد سازمان مجاهدین خلق بوده و کسانی را که در عقاید اسلامی خود پافشاری می‌کرده‌اند کشتار و تصفیه کرده است.

آرام، عباس. در سال ۱۹۰۵/۱۲۸۲ ق، م در یزد متولد شد. از مهره‌های مؤثر و رجال سیاسی برجسته رژیم محمدرضا پهلوی.
محل تحصیل: تهران، اروپا.
مشاغل و مناصب: دفتردار ژنرال کنسولگری هندوستان، کفیل ژنرال کنسولگری هندوستان، عضو اداره اطلاعات و ترجمه، وابسته سفارت ایران در لندن، دبیر سوم سفارت ایران در لندن، کارمند اداره اطلاعات و مطبوعات، کارمند مقدم اداره سوم سیاسی، دبیر اول سفارت ایران در برلن، دبیر اول

سفارت ایران در واشنگتن، رایزن سفارت کبرای ایران در واشنگتن، کاردار موقت ایران در واشنگتن، بازرس وزارتی، رییس اداره چهارم سیاسی، رایزن سفارت کبرای ایران در بغداد، وزیر مختار در سفارت کبرای ایران در واشنگتن، مدیر کل سیاسی وزارت امور خارجه، سفیر کبیر ایران در توکیو و تایپه،وزیر امور خارجه و مشاغلی دیگر.او در ۴۵/۱۰/۱۴ به‌عنوان سفیر ایران در لندن منصوب شد، و در ۵۰/۱۲/۲۲ به سمت سفیر ایران در چین منصوب گردید و در ۱۳۵۲ به عنوان سفیر ایران در کره شمالی انتخاب شد و در ۵۵/۱۱/۳ به سمت سناتور انتصابی تهران منصوب شد.

نکته‌های دیگر: وی در کابینه منوچهر اقبال از ۱۳۳۸/۵/۱۱ تا ۳۹/۶/۹ و در کابینه اعلم از ۴۱/۴/۳۰ تا ۴۲/۱۲/۱۸ و در کابینه منصور از ۴۲/۱۲/۱۸ تا ۴۳/۱۱/۷ و در دولت هویدا از ۴۳/۱۱/۱۱ ببعد وزیر امور خارجه بوده و در تثبیت وابستگی سیاسی و اقتصادی ایران به آمریکا در آن مقاطع نقش اساسی داشته است.

آرامائیس ، آرمان ← هوسپیان، آرمان.

آرامش ، احمد. در سال ۱۲۸۷ ش در یزد متولد شد. در ۲۶ ماه مهر سال ۱۳۵۲ ش درگذشت. از چهره‌های حکومتی دوران پهلوی است که پس از چندی به ناراضیان پیوسته و ترور شده است.

محل تحصیل: یزد، کالج آمریکایی تهران.

مشاغل و مناصب: صاحب امتیاز و مدیر مسؤول روزنامه «دیپلمات»، دبیر کل حزب ایران برهبری قوام السلطنه، رییس انجمن روزنامه نگاران، رهبر جوانان حزب دموکرات ایران، بانی و رییس جمعیت ترقیخواهان، معاون قوام السلطنه، وزیر کار در کابینه قوام السلطنه، وزیر مشاور و نایب نخست وزیر در سازمان برنامه و بودجه در کابینه شریف امامی در سال ۱۳۴۱.

نکته‌های دیگر: او شوهر خواهر مهندس جعفر شریف امامی بود و در سال ۴۱-۱۳۴۰ برای ساقط کردن دولت علی امینی و به قدرت رساندن شریف امامی در کنار کسانی همچون دکتر عبدالله معظمی، دکتر سید محمد سجادی و دیگران فعالیت سیاسی شدیدی انجام داد. و نیز از جمله کسانی بود که در دولت علی امینی به عنوان مبارزه با فساد بازداشت و زندانی شد. او مؤسس و رییس جمعیت سیاسی ترقیخواهان بود. در زندان گویا افکارش به گونه اصولی دگرگون شد و پس از آزادی از زندان با رژیم شاه به مبارزه برخواست و در نتیجه بازداشت و به هفت سال زندان محکوم شد و شریف امامی، در ایام محبوسیّت او خواهرش را وادار کرد که از او طلاق بگیرد. او پس از آزادی از زندان در پارک فرح تهران توسط مأموران امنیتی شاه ترور و کشته شد.

احمد آرامش

آرانی ، ملامحمد. از ادبا و شعرا هست، متخلص به روح الامین فرزند ملاعلی اکبر، در سال ۱۲۲۵ ش در آران کاشان متولد شد و در سال ۱۲۸۸ ش درگذشت

و در آران کاشان به خاک سپرده شد.
محل تحصیل: کاشان.
مهارتها: شاعری و نویسندگی، معارف اسلامی.

آرانی ، میرزا محمدحسن. از شعرا، متخلص به ضیائی، فرزند ملا عبدالرحیم، در سال ۱۲۸۲ ش در کاشان متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: کاشان.
مهارتها: خطاطی و خوشنویسی.

آرانی ، میرزا محمدحسن ← ضیائی آرانی، میرزا محمدحسن.

آربث فات ، فاستر فیتزجرالد. در انگلستان متولد شد. از خاورشناسان.
آثار: مقامات حریری، چهره‌های ایرانی، خلاصه تاریخ ادبی و سیاسی ایران، روضة الصفا، نویسندگان عرب.

آربری ، آرتورجان، پروفسور، در سال ۱۹۰۵ م در انگلستان متولد شد و در ۱۲ ماه مه سال ۱۹۴۸ م درگذشت. از خاور شناسان و ایران شناسان.
محل تحصیل: کالج کمبریج.
استادان: دکتر حفیفی (معلم علوم اسلامی)، نیکلسن، پروفسورلوی.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فارسی، ترکی، عربی، فرانسه.
مشاغل و مناصب: ریاست بخش زبانهای باستانی دانشگاه قاهره، رییس تبلیغات دولتی در اداره اطلاعات انگلستان، سردبیر مجله روزگار نو.
نشانها و جوایز: نشان درجه اول دانش از سوی دولت ایران.
آثار: از آثار قلمی او ۱۳ جلد کتاب تحقیقی، سی و هشت جلد کتاب مهم شرقی ترجمه شده به زبان انگلیسی و در حدود ۲۱ جلد کتاب تألیف است. برخی از آثار ایشان از این قرار است: عقل و وحی از نظر متفکران اسلامی، گزیده مخطوطات فارسی و عربی موجود در کتابخانه اداره هندوستان، فهرست تکمیلی مخطوطات اسلامی کمبریج، تصحیح و تحقیق و طبع و ترجمه کتاب المواقف والمخاطبات نوشته النفری در زمینه تصوف، تحقیق و طبع کتاب التعرف الی اهل التصوف تألیف کلا باذی، ترجمه نمایشنامه مجنون و لیلی از احمد شوقی به انگلیسی، پنجاه قصیده حافظ شیرازی (ترجمه انگلیسی)، ترجمه مزامیر فارسی، اسرار بیخودی، جاوید نامه اقبال لاهوری به انگلیسی، تحقیق و چاپ کتاب الریاضه تألیف حکیم ترمذی، انتشار دوره مجله روزگار نو و نگارش مقالات فراوان در باره مسایل تاریخی، علمی و فرهنگی مربوط به اسلام و ایران در آن.

آرتورکی ، ژان. با نام مستعار شیخ یحیی الدبقی، در سال ۱۸۷۴ در بزانسون متولد شد و در سال ۱۹۲۸ درگذشت. از خاورشناسان است.
محل تحصیل: مدرسه زبانهای شرقی، دانشگاه سوربن، کالج دوفرانس.
استادان: در نبورگ، اوداس، باربیه دو منار.
مهارتها: آشنایی با زبانهای عربی، ترکی، فارسی.
مشاغل و مناصب: ۹۸-۱۸۹۶ مترجم کنسولگری فرانسه در دمشق ۱۹۱۱، ۱۸۹۸ در غرب طرابلس، ۳-۱۹۱۱ در زنگبار، ۵-۴ ۱۹ در سفارت فرانسه در استانبول، ۱-۵ ۱۹ در کنسولگری قاهره، ۱۴-۱۹۱۰ در کنسولگری فرانسه در حیفا، ۱۹-۱۹۱۴ در زنگبار، سرکنسول فرانسه در ازمیر، عضو انجمن آسیایی پاریس، مجمع علمی عربی در دمشق.
آثار: الاشربة اثر ابن قتیبه (تصحیح) و مقالاتی در نشریات عربی.
نکته‌های دیگر: وی در تحریر بخش جغرافیا و تاریخ و ادب ممالک شرقی با دایرة المعارف اسلام (انگلیسی) همکاری داشته است و بر کتاب دوزی

پیرامون اسلام ذیلی به زبان فرانسه نوشته است و با نام مستعار شیخ یحیی الدبقی نیز مقالاتی به زبان عربی نگاشته است.

آرداشس ، آوانس. از نمایندگان اقلیتها در مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات دانشگاهی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۱۴ از طرف ارامنه شمال.

آردمان ، از خاورشناسان معاصر.
مشاغل و مناصب: خاورشناس.
آثار: در خصوص کتاب شاهنامه فردوسی و احوال این استاد سخن بررسی‌هایی نموده و تنهانسخه قدیمی شاهنامه راکه از روی نسخه اصل آن استنساخ شده و در کتابخانه مسکو موجود است، شناسایی وکشف کرده است.

آردیسان ، بابکن. در سال ۱۳۰۷ ش در آبادان متولد شد. از هنرمندان و تهیه کنندگان فیلم.
مهارتها: هنرپیشگی.
آثار: تهیه فیلم بی ستاره‌ها.
نکته‌های دیگر: او مؤسس استودیو تهران و شهرستان فیلم است.

آرزو ، خلیل ← آسایش، خلیل.

آرزو ، سید محمد ← مزارعی، سید محمد.

آرزو ، طاهره ← غفاری، طاهره.

آرزومانیان ، آلیس، خانم. از نویسندگان ارمنی ایران.
آثار: رمان همه از یک. (سال ۱۳۴۳) که در آن از شگفتیهاودلهره‌های یک بلوغ نورس پرده برمی‌دارد.

آرش ← توانگری، فریدون

آرشاروني ، آرشالویس میخاییلوویچ. در سال ۱۸۹۶ م در قارص ترکیه متولد شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه ورشو (رستوف)، انستیتوی استادان سرخ.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده‌تاریخ، زبان شناس دانشگاه ورشو و انستیتوی استادان سرخ.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی: اسوردلوف، انستیتو فلسفه، ادبیات و تاریخ دانشگاه چرنیشفسکی مسکو و دانشسرای عالی دولتی مسکو به نام لنین بوده است.
نشانها و جوایز: به دریافت مدالها و نشانهای اتحاد جماهیر شوروی نایل شده است.
آثار: اتحاد جماهیر شوروی و ملل شرق، بهاییگری، بابیگری و بهاییگری، کتاب شناسی اسلامی، شرحی بر پان اسلامیسم و پان ترکیسم در روسیه، شاعران معاصر ارمنی.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۹۶۰ به عنوان هنرمند ممتاز ارمنستان شوروی شناخته شد. وی در جنبش انقلابی و جنگ داخلی در ارمنستان و شمال قفقاز شرکت داشته است.

آرشام (درخشی علاّف) ، محمدعلی. فرزند غلامرضا در سال ۱۳۰۰ ش در مشهد متولد شد. از ساواکیان و نظامیان رژیم شاه.
مشاغل و مناصب: افسر اطلاعاتی و مرزبان رکن ۲ ستاد لشگر ۸(خراسان)، نخستین رییس ساواک خراسان، مسؤول سرکوبی قیام افسران خراسان به رهبری سرگرد علی‌اکبراسکندانی، رییس تجسس رکن ۲ لشکر خراسان، رییس اطلاعات لشکر خراسان.
نکته‌های دیگر: او سرکوبگر مردم کرمان بویژه مسؤول حادثه مسجد جامع کرمان در جریان انقلاب اسلامی بودکه در آن نسخه‌های زیادی از قرآن مجید وکتابهای دعا توسط مأموران و چماقداران ساواک به آتش کشیده شد و عده‌ای از مردم نیز زخمی شدند.

آرش دوم ← معبر، روح الله

آرشی ، آرشالوس بابایان. درسال ۱۹۰۵ م در تبریز متولد شد. از شعرای ارمنی الاصل ایرانی.
محل تحصیل: تبریز دبیرستان هایکازیان تاماریان.
مشاغل و مناصب: عضو گروه نویسندگان ارمنی الاصل ایران.
آثار: نبرهایک وبل، باغ کودکان، مجموعه‌های اشعارش به نامهای: خواب و خاطرات، همراه نژاد وطنم.

آرمئو ، از همکاران راکفلر و مخالفان جمهوری اسلامی در آمریکا.
مشاغل و مناصب: مؤسس و مسؤول یک شرکت روابط عمومی در نیویورک که خدمات مورد نیاز رجال و بزرگانی راکه از نقاط مختلف دنیا به آن شهر می آیند، و به ماشین و رزرو جا نیاز دارند،تأمین می‌کند.
نکته‌های دیگر: وی با همکاری یکی از مأمورین سازمان سیا به نام رامی کلین به فکر طرحی نو برای ساقط کردن جمهوری اسلامی در ایران افتاد و با اشرف پهلوی هم تماس گرفت، گفته می‌شد که اشرف برای انجام این طرح دو میلیون دولار به این مأمور سیا داده.او قبلاً نیز زمانی‌که شاه از پاناما راهی قاهره شد و بسیاری از بیم جان از پرواز در آن هواپیما احتراز کردند، داوطلبانه به همراه شاه سفر کرد و به خاطر این بی باکی بسیار مورد توجه شخص شاه قرار گرفت.

آرماله ، اسحاق. در سال ۱۸۷۹ م متولد شد و در سال ۱۹۵۴ ق درگذشت. از خاورشناسان و نویسندگان.
مهارتها: در زمینه ادبیات و تاریخ.
آثار: سفرهای مسیو بیکیدی به ارمنستان و ایران، شکنجه مسیحیان.
نکته‌های دیگر: وی نویسنده‌ای از نژاد آشوری بوده که آثار خود در ابه‌زبانهای آشوری‌وعربی‌نوشته‌است.

آرماند ، پییژ. فرزندکوسین دی پرسوال، در سال ۱۷۹۵ م متولد شد و در سال ۱۸۷۱ م درگذشت. از خاورشناسان.
مهارتها: در قرائت انواع خطوط عربی و کوفی مهارت دارد.
مشاغل و مناصب: خاورشناس.
آثار: خط عربی قبل از اسلام (سه جلد).
نکته‌های دیگر: وی در طبع و نشر کتب اسلامی و آثار علمی، ادبی و تاریخی دانشمندان اسلام سعی و اهتمام نموده است.

آرمان منتظری ، حشمت اله. متخلص به آرمان، فرزند خیراللّه منتظری، درسال ۱۳۱۷ ش در کرمانشاه متولد شد. از شعرا و افسران شهربانی.
محل تحصیل: کرمانشاه.
مشاغل و مناصب: افسر شهربانی، شاعر.
آثار: غزلهای زیبایی از او در نشریات به خصوص نشریه انجمن ادبی صائب و انجمن ادبی سخن به چاپ رسیده است.

آرمسترانگ ، نیل. در سال ۱۹۳۰ ق متولد شد. او نخستین فاتح کره ماه.
مشاغل و مناصب: در تاریخ ۱۳۴۸/۹/۱۳ ش به ریاست شورای مشورتی صلح آمریکا انتخاب شد.
نکته‌های دیگر: وی اولین انسانی بود که قدم به کره ماه گذاشت و در تاریخ ۱۳۴۸/۸/۳ ش به تهران آمد و به اتفاق همکارانش کالنیز و آلدرین در تاریخ ۱۳۴۸/۸/۴ با شاه دیدار کردند.

آرمون ، احمد. با نامهای مستعار چاووش، تماشاچی، در سال ۱۳۱۶ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: به زبان انگلیسی آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: همکاری با مجله تهران مصور.
نکته‌های دیگر: خدمات‌مطبوعات‌رااز۱۳۴۳آغازکرد.

آرمین، کمال الدین. در سال ۱۲۹۴ ش متولد شد. از پزشکان ایران.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دکترای طب.
مهارتها: پزشک.
مشاغل و مناصب: دستیار آسیب شناسی، رییس درمانگاه آسیب شناسی، دانشیار کرسی آسیب شناسی، استاد بی کرسی دانشگاه.
آثار: آسیب شناسی لنفرگرانولوماتوز بدخیم در ایران، آسیب شناسی آزردگی گانگلیون استر، سرطان شناسی، آسیب شناسی آزردگیهای سیستم رتیکولوآندوتلیان، بیماریهای دهان و دندان، آسیب شناسی آزردگی سورنال غده فوق کلیوی.

آرمین، محسن. از چهره‌های سیاسی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی، فوق لیسانس علوم قرآن و حدیث دانشجوی دوره دکترای علوم قرآن و حدیث دانشگاه تهران.

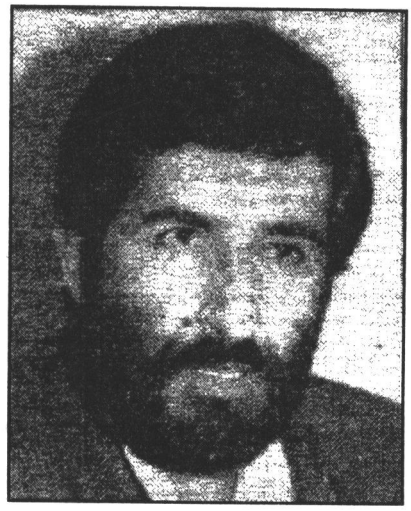

محسن آرمین

مشاغل و مناصب: عضو پژوهشگر شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. سردبیر نشریه عصر ما (ارگان سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی).
آثار: آزادی اندیشه و بیان: عامل تفرقه یا وحدت فرهنگی (ترجمه)، مشارکت سیاسی زن در اسلام (ترجمه) و مقالاتی چند در جراید جمهوری اسلامی ایران.
نکته‌های دیگر: از اعضای سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (شاخه بهزاد نبوی) و سخنگوی آن است. پس از پیروزی انقلاب مدتی از طرف سپاه پاسداران در لبنان مانده و به فعالیتهای فرهنگی و سیاسی مشغول بوده است.

آرمین، منیژه، خانم. در سال ۱۳۲۴ش در تهران متولد شد. از از داستان نویسان و هنرمندان سفالگری.

منیژه آرمین

محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: کارشناسی ارشد رشته مشاوره و راهنمایی از دانشگاه تربیت معلم، دو مدرک کارشناسی جداگانه روان شناسی و مجسمه سازی از دانشگاه تهران.
مشاغل و مناصب: دبیر، مدرس تربیت معلم، عضو محقق دانشگاه الزهرا، نویسنده همکار مجله‌های زن روز، راه زینب و پیام زن.
نشانها و جوایز: دریافت لوح تقدیرهای متعدد به مناسبت کارهای هنری و ادبی خود.

آثار: کتابهای سرود اروند رود، راز لحظه‌ها، آنر وز که عمه خورشد مرد، و بیش از پنجاه اثر قلمی در مجله‌های زن روز، راه زینب، پیام زن، نشریه ادبی پگاه و غیره.

آرن ، تورالکو. ژ. در ۷ ماه مه سال ۱۸۷۹ در سوئد (دوتم) متولد شد. از ادبا، خاورشناسان و باستانشناسان.
محل تحصیل: سوئد.
تحصیلات: دکترای ادبیات. باستان شناس.
مشاغل و مناصب: استاد دانش آثار باستانی ماقبل تاریخ و قیاسی،عضو فرهنگستان تاریخ و عتیقات سوئد، منشی انجمن مستشرقین سوئد، نگهبان و بازرس موزه باستانی ملی عصر آهن و کلکسیون قیاسی سوئد در شرق ۱۹۱۴.
آثار: مقالاتی در مورد آثار قدیم به زبانهای روسی، سوئدی، فارسی و چینی، عتیقات جلگه ترکمن، مقاله‌ای در مورد عصر مفرغ در ایران.
نکته‌های دیگر: انجام سخنرانیهای علمی در کشورهای سوئد، فرانسه، انگلیس، روسیه.

آرندس ، آلفرد کارلوویچ. در ۱۶ماه اکتبر سال ۱۸۹۳ م در پترزبورگ (لیننگراد) متولد شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: بخش ایرانی انستیتوی شرقی لیننگراد.
تحصیلات: دکترای زبان شناسی ۱۹۶۳.
مشاغل و مناصب: استاد انستیتوی مطالعات شرقی لیننگراد ۳۸-۱۹۳۰، کارمند علمی انستیتوی شرق شناسی آکادمی علوم شوروی، کارمند علمی انستیتوی مطالعه نسخ خطی شرقی، عضو انستیتوی شرق شناسی آکادمی علوم ازبکستان شوروی ۱۹۴۲، تدریس در دانشگاه دولتی آذربایجان ۵۲ ۱۹۴۷.
آثار: فرهنگ اصطلاحات علوم طبیعی به زبان فارسی - روسی، مطالبی درباره کتاب شناسی نفت ایران، نقش ترکمن در روابط میان ایران و ازبکها درسده شانزدهم، نحو مختصر زبان ادبی فارسی معاصر، ترجمه جامع التواریخ رشید الدین فضل الله، ابن سینا، فرهنگ تفسیری واژه های تاجیکی - فارسی حافظ اوبهی.

آرندونک ،کورنلیس فان. در سال ۱۸۸۱ م در هلند متولد شد. و درسال ۱۹۴۶ م درگذشت. از خاورشناسان متخصص در تاریخ زیدیه.
محل تحصیل: دانشگاه لیدن.
تحصیلات: دکترای زبان و ادبیات سامی.
مهارتها: در زمینه تاریخ زیدیه، زبان و ادبیات عربی، مطالعات اسلامی.
مشاغل و مناصب: استاد زبان و ادبیات عربی دانشگاه لیدن، مسؤول بخش نسخه‌های خطی و کتب شرقی کتابخانه در دانشگاه لیدن، عضو نویسنده دائرة المعارف اسلام (چاپ اول) به زبان انگلیسی، استاد زبان و معارف عربی دانشگاه لیدن.
آثار: آغاز امامت زیدیه در یمن (رساله دکتری)، آیین آشنایی با جادو در عربستان جنوبی، بزرگداشت نامه براون، ابن حجر هثیمی، ابن حزم، ابن رسته، ابن خرداذبه، ابن حوقل، حاتم طائی، و نیز مقالات اخلاص، فتوّت، قصاص، کنیسه در دائرة المعارف اسلام.

آرنز ،کارل. در آلمان متولد شد. از خاورشناسان.
مهارتها: مطالعات اسلامی.
آثار: مقاله‌ای تحت عنوان مواد نصرانی در قرآن، محمد (ص) بانی دین.

آرنگ ، سید مصطفی. در سال ۱۳۱۲ ش در تبریز متولد شد. از فرهنگیان و شعرا.
محل تحصیل: تبریز، قم، تهران.
تحصیلات: تصدیق مدرسی.

مهارتها: سرودن شعر بویژه قصیده به سبک قدما.
مشاغل و مناصب: معلم، استاد دانشسرا و تربیت معلم در قم، کتابفروش، شاعر.
آثار: اشعاری دارد که برخی از آنها درکتابهای دیگران چاپ شده‌است.
نکته‌های دیگر: ایشان در نظام جدید دوره متوسطه را به پایان رسانید، آنگاه علوم حوزوی را با مهاجرت به قم پیگیری نمود و از سوی دولت به دریافت تصدیق مدرسی نایل آمده و در اداره فرهنگ (آموزش و پرورش فعلی) استخدام شد.

آرنگ، سید مصطفی. فرزند حاج میرزا بابا، در سال ۱۳۱۲ ش در تبریز متولد شد. از فرهنگیان.
محل تحصیل: قم.
تحصیلات: گواهینامه مدرسی در رشته منقول.
مهارتها: شعر، معارف اسلامی، ساختن ماده تاریخ.
مشاغل و مناصب: تدریس در دبیرستانهای قم.
آثار: تألیف دستور زبان فارسی با همکاری یکی از دبیران.

آرنولد، ادوین. در ۱۰ ماه ژوئن سال ۱۸۳۲ م در انگلستان متولد شد و در ۲۴ ماه مارس سال ۱۹۰۴در لندن درگذشت. از خاورشناسان.
محل تحصیل: ینگز کالج لندن، یونیورسیتی کالج آکسفورد، آکسان.
تحصیلات: فوق لیسانس ۱۸۵۶ م.
مهارتها: دارای اطلاعات مهم در زمینه ادبیات، روزنامه نگاری و معنویات تعالیم مشرق زمینی.
مشاغل و مناصب: تدریس در مدرسه کینگ ادوارد واقع در بیرمنگام، رییس دانشکده دولتی دکن کالج پوناهند ۶۱-۱۸۵۶، عضو هیأت تحریریه روزنامه دیلی تلگراف لندن و در سال ۱۸۷۳ سردبیر این روزنامه.
آثار: دستور زبان ترکی، فروغ آسیا(زندگی و تعالیم بودا)، درهای ایمان یا تسبیح اسلامی، با سعدی در بوستان یا کتاب عشق (سومین باب از بوستان سعدی)، جاپانیکا، فروغ جهان (زندگی و تعالیم حضرت مسیح)، واژه های آواره، شرق و غرب، گلستان سعدی (ترجمه چهار باب اول به نظم و نثر به انگلیسی).
نکته‌های دیگر: معاصرانش او را شاعر فروغ آسیا و شاعری حماسی در مورد تعالیم و زندگی بودا می‌نامیدند.

آرنولد، توماس. از خاورشناسان، نویسندگان و مترجمان.
مهارتها: خاورشناسی، تألیف، ترجمه عربی و انگلیسی.
آثار: مقالاتی در دائرةالمعارف اسلامی لیدن، تالیفات زیادی در موردکتب و ماثر اسلامی، تألیف کتاب الدعایة الاسلامیه (دو جلد)، ترجمه قسمت فنون اسلامی کتاب یادگارهای اسلام به انگلیسی. در خصوص خط عربی و به کار بردن آن در کتیبه‌هاو حواشی ابنیه و منسوجات نیز مطالبی را شرح داده و عکس برداری کرده است و این قسمت را استاد زکی محمدحسن مصری به عربی ترجمه کرده است.
نکته‌های دیگر: از اعضای نه گانه مولفین و نگارندگان دائرةالمعارف اسلامی لیدن.

آرنولد، فرنیس اوگوست. معروف به اگوست آرنولد، در سال ۱۸۱۲ متولد شد و در سال ۱۸۶۹ شیکاگو درگذشت. از خاورشناسان معروف آلمانی.
محل تحصیل: دانشگاه هاله.
تحصیلات: فارغ التحصیل زبان عربی و ادبیات عرب.
مهارتها: ترجمه، تحقیق، تألیف، خاورشناسی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه هاله.
نکته‌های دیگر: آرنولد مجموعه نفیس و دلپسندی از مولفات علما و بزرگان اسلام را برای دانشجویان شرقی این مدرسه فراهم آورد که موسوم به منتخبات

عربی منقوله از کتابهای خطی بایگانی در کتابخانه‌های علمی اروپاست. این کتاب تحت عنوان ذیل در دو جزء در مشهد بال چاپ شده ۱۸۵۳: Arabica Cahrestoma Thia ترجمه و ویرایش امرؤالقیس، معلقات سبعه (ویرایش و نقد)، منتخبات ادبیات عرب و قواعد زبان عربی، کتاب عهد عتیق و جدید در هنر مذهبی مسلمانان، وقایع تاریخی اکبر بزرگ، کوه نور، قطب منار، مصر در پویه زمان، یادگارهای هنر اسلامی، مقدمه سیرت فیروزشاهی.

آرنولد، متیو. در ۲۴ ماه دسامبر سال ۱۸۲۲ م در لالهام انگلستان متولد شد. و در ۱۵ ماه آوریل سال ۱۸۸۸ م در لیورپول درگذشت. از شعرای فارسی و خاورشناسان انگلیسی.

محل تحصیل: بالیول کالج آکسفورد.

مهارتها: در زمینه شعر.

مشاغل و مناصب: عضو هیات علمی دانشکده اوریل ۱۸۴۵، بازرس مدارس ۱۸۸۶-۱۸۵۱، استاد کرسی شعر دانشگاه آکسفورد ۱۸۶۷-۱۸۵۷.

نشانها و جوایز: دریافت دو جایزه از دانشگاه بالیول کالج آکسفورد، برنده جایزه نیودیگیت.

آثار: سهراب و رستم، مقاله‌ای در باب تعزیه خوانی.

نکته‌های دیگر: آرنولد با اینکه خود معتقد به اصول واقع پردازی در شعر بود، سروده هایش آمیخته با بدبینی رمانتیک است. او به اشعار حماسی پارسی عشق می‌ورزید.

آرنولد واکر، میرتوماس. در ۱۹ ماه آوریل سال ۱۸۶۴ م در دون پورت انگلستان متولد شد و در ۱۹ ماه ژوئن سال ۱۹۳۰ م درگذشت و در لندن به خاک سپرده شد. از خاورشناسان، نویسندگان و استادان دانشگاه و مترجمان.

محل تحصیل: لندن.

استادان: پروفسور کاول، پروفسور ابرتسن، سر سید احمدخان هندی (مؤسس دانشگاه علیگره)، مولانا شبلی نعمان، مولانا عباس حسین.

تحصیلات: دکترای زبانهای انگلیسی، عربی، فارسی، فرانسه، استاد فلسفه.

مهارتها: زبان سانسکریت. ادبیات انگلیسی، زبانهای عربی، فارسی، فرانسه، آلمانی، ایتالیایی، هلندی، اسپانیایی، پرتغالی، روسی.

مشاغل و مناصب: استاد فلسفه در کالج مطالعات انگلیسی و اسلامی دانشگاه علیگره ۹۸-۱۸۸۸. استاد فلسفه در دانشگاه زبانهای شرقی لاهور ۱۹۰۴-۱۸۹۸. رییس دانشکده علوم شرقی دانشگاه پنجاب و معاون کتابخانه دولتی هند ۹-۱۹۰۴، استاد زبان عربی در دانشکده مطالعات شرقی دانشگاه لندن. معاون امور هندوستان ۲۰-۱۹۱۷، رییس دانشکده مطالعات شرقی دانشگاه لندن ۳۰-۱۹۲۱، استاد مهمان در دانشگاه قاهره و کالج آرمسترانگ در دانشگاه نیوکاسل و استاد مهمان در آکادمی بریتانیا بود.

نشانها و جوایز: مدارک و مناصب افتخاری دریافتی مثل، «نایب آوکرون»، «کمپانیون آودار در آور انیدین امپاپر»، دکترای افتخاری فلسفه ۱۹۱۲، دکترای ادبیات از دانشگاه واچ در پراگ، لقب «سر».

آثار: تحقیقاتی در زمینه معارف اسلامی، تاریخ، هنر، نقاشی و ادبیات انجام داد. در ۱۹۲۹ همراه پروفسور گروهمن کتابی درباره نقاشی، تذهیب، خوشنویسی، صحافی و خطاطان مشهور اسلام، خصوصاً ایرانیان نوشت و در لندن چاپ کرد. شرح مفصلی در مورد کارهای اصلی استاد بهزاد و شاگرد هنرمند او آقا میرک تبریزی نوشته است. سرپرستی و نویسندگی در کنار دایرة المعارف لیدن و از نویسندگان دایرة المعارف دینی و اخلاقی هیستینگ بود. و نیز کتابهای ذیل از او است: دعوت اسلام، در باب اشاعت اسلام بلا استعانت حسام در ملک هند، تصحیح المعتزله اثر احمدبن یحیی بن المرتضی، سواء السبیل الی معرفة المعرّب و الدخیل

(با همکاری ایشان)، بقایای آیین هندویی در میان مسلمانان هند، نسخه های خطی عربی و فارسی امانتی وزیر خارجه امور هند، چند نقاشی منتشر نشده دوره صفویه، چند مینیاتور ایرانی و هندی، مطالعاتی در مورد عربستان، شمایلی از حضرت محمد (ص) و صحابه به سبک هندی، نقاشان دربار مغول اعظم، هنر نقاشی در جهان اسلام ۱۹۲۸ و چندین اثر دیگر.

نکته‌های دیگر: شناساندن نقاشی اسلامی به خصوص مینیاتور ایرانی به غربیها از کارهای مهم او است.

آرنه ، تورالگوت یانسون. در ۷ ماه مه سال ۱۸۷۹ م در سوئد متولد شد. از خاورشناسان و باستان شناسان.

محل تحصیل: دانشگاه اوپسالا.

تحصیلات: دکترای ادبیات.

مشاغل و مناصب: باستان شناس، معاون موزه تاریخی ۱۹۰۲ سرپرست آرشیو آثار باستانی ۴۴-۱۹۰۹، بازرس موزه ملی آثار باستانی عصر آهن و مجموعه تطبیقی سوئد و شرق ۱۹۱۴، ریاست انجمن شرق شناسی سوئد، استاد باستان شناسی ایران در دانشگاه اوپسالا، عضو آکادمی تاریخ باستان شناسی سوئد، منشی انجمن شرق شناسی سوئد.

آثار: ترجمه کتاب درسهایی درباره اسلام اثر گلدزیهر، نمایش پیکره‌های یادبود در هنر اسلامی، نظام توزین ایرانی در سوئد، سوئد و شرق، آثار مکشوفه شرق در سوئد، ظروف گلی منقوش عصر حجر در ایالت هونان چین، روابط سوئد و روسیه و شرق در دوران وایکینگها، تصاویر حیوان و سر حیوانهای شرقی در سوئد، لرستان و غرب، دراسات فی آثار ایران و الحسین ۱۹۴۰، آثار باستانی عصر آهن سیبری غربی، جلگه ترکمنستان و آثار باستانی آن، هیأت اعزامی باستان شناسی سوئد به ایران ۱۹۳۳-۱۹۳۲، سوئد و ایران، سرگرزهاو عصاها و دستی های سلطنتی از لرستان، فرهنگ و تمدن ایران، حفاریهای شاه تپه ایران.

نکته‌های دیگر: در ۱۹۱۰ در نمایشگاه صنایع اسلامی مونیخ شرکت جست و در ۱۳-۱۹۱۲ برای تحقیقات علمی در روسیه بود. از ۲۹-۱۹۲۱ به تأسیس و ادارهٔ انجمن شرق شناسی سوئد مشغول بود، سپس به ترکمنستان و ازبکستان سفر کرد، و در سالهای ۳۲-۱۹۳۰ نیز به ایران سفر کرد.

آروچا ، فردی. از سفرای کشورهای خارجی در ایران.

نکته‌های دیگر: سفیر ونزوئلا در دربار ایران بوده که در تاریخ ۱۳۴۸/۱۲/۲۴ به حضور شاه رسید و استوارنامه خود را ارائه کرد.

آرونف ، از خاورشناسان.

مهارتها: متخصص تاریخ سده های اخیر ایران.

آرونووا ، ماریانا روبنوونا، خانم. در ۲۴ ماه ژوئن سال ۱۹۲۹ م در لیننگراد متولد شد. از خاورشناسان و ایرانشناسان.

محل تحصیل: لیننگراد.

تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده شرقی دانشگاه دولتی لیننگراد ۱۹۵۲ م.

مشاغل و مناصب: کارمند علمی انستیتوی شرق شناسی آکادمی علوم شوروی ۱۹۵۶.

آثار: فرمان نادر شاه، پژوهشی درباره تاریخ افغانها، تاریخ اعتراضهای مردمی در دولت تیموریان در سده پانزدهم (رساله دکترای نامزدی علوم)، افزایش استثمار فئودالی و مبارزه توده های مردم ایران در سالهای ۳۰ و ۴۰ سده هیجدهم (رساله نامزدی دکترای علوم تاریخی) و چند اثر دیگر.

نکته‌های دیگر: در سال ۱۹۶۰ در بیست و پنجمین کنگره بین المللی شرق شناسان مسکو و در سال ۱۹۷۰ در سیزدهمین کنگره بین المللی تاریخ نویسان مسکو شرکت داشت.

آرونی ، محمد علی ← آرونی کاشانی، محمد علی.

آرونی کاشانی ، محمدعلی. فرزند ملا مهدی، در سال ۱۲۵۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۲۵ درگذشت. از روحانیون شیعه.
محل تحصیل: ایران، نجف اشرف.
استادان: پدرش، سید حسین کاشانی، فاضل ایروانی، شیخ زین العابدین مازندرانی.
آثار: حاشیه بر رسائل، حاشیه بر قوانین، حاشیه بر مکاسب، رساله‌ای در اجتهاد و تقلید، رساله‌ای در اصل برائت، رساله خمریه، رساله‌ای در شبهۀ محصوره، عرائس الاحکام، شرح دره سید بحرالعلوم، کشف القطاع.

آروین ، محسن. فرزند حسین رد سال ۱۳۰۳ ش در تفلیس متولد شد. از ورزشکاران و کارمندان دوره پهلوی.
محل تحصیل: تبریز، تهران.
تحصیلات: دانشنامه لیسانس.
مهارتها: ورزش.
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت نفت، در همین راستا مسؤولیتهای گونا گونی نیز داشته است.
نشانها و جوایز: مدال درجه ۲ و درجه ۳ تربیت بدنی و نشان درجه ۳ سپاس، نشان خدمت ورزشی و در حدود چهل جایزه و کاپ مسابقات.
نکته‌های دیگر: به کشورهای پاکستان، هندوستان، جهت مسابقه و مطالعه و به کشورهای سوئد و نروژ، دانمارک، انگلستان، هلند، بلژیک، فرانسه مسافرت کرده است.

آریا ، داریوش. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: همکاری با مجله اطلاعات هفتگی، این هفته، و نشریات دیگر. آغاز فعالیت مطبوعاتی ایشان سال ۱۳۳۶ ش بوده است.

آریا ، شراره، خانم. در سال ۱۳۳۹ ش متولد شد.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی شیمی صنایع پالایش ۱۳۶۷.
مهارتها: بررسی مخازن نفت و گاز زیرزمینی.
مشاغل و مناصب: شرکت نفت تهران.
آثار: تحقیقات در مورد فرایندهای کاتالیستی در پتروشیمی، آزمایش اندازه‌گیری نقاط شبنم و تعیین دیاگرام، فازی گاز کلاهک گازی مخزن پازنان، آزمایشهای بهره برداری طبیعی با سیال واقعی مخزن، پازنان در مدل فیزیکی، راه اندازی و مدرج سازی حجمی دستگاه Long Pvf Window.

آریا ، مجید ← ایمانی آریا، مجید.

آریامهر ، محمد رضا شاه ← پهلوی، محمد رضا شاه

آریان ، سعید. در سال ۱۳۵۰ ش در تهران تیرباران و در همان شهر به خاک سپرده شد. از اعضای چریکهای فدایی خلق و همسر شهین توکلی.

آریان ، قمر، خانم. فرزند عبدالوهاب در سال ۱۳۰۱ ش در مشهد متولد شد. از شعرا، مترجمان و نویسندگان و همسر دکتر عبدالحسین زرّین کوب.
محل تحصیل: مشهد تهران.
تحصیلات: از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران در سال ۱۳۳۷ دانشنامه دکترا گرفت.
مشاغل و مناصب: شاعر، مترجم، دبیر.
آثار: غزل و تحول آن در ادبیات فارسی، درباره شمس تبریزی، زن در قرآن، مجموعه‌ای از داستانهای کوتاه، کمال الدین بهزاد (تحقیق در احوال و آثار بهزاد و محیط هرات در عهد شاهرخ)،

چهره مسیح در ادبیات فارسی، تاریخ شرق نزدیک (ترجمه از اثر فیلیپ حتی)، جهان اسلام (ترجمه از اثر برتولد اشپولر)، مقالات ادبی و تحقیقی در مجله های سخن، راهنمای کتاب، یغما، مروارید و مهرگان.

آریان ، مهدی. از رهبران کنفدراسیون دانشجویان ایرانی اروپا و ایالات متحده آمریکا و مسؤول واحد آلمان غربی.

آریانا ، بهرام. با نام پیشین حسین منوچهری، فرزند صدرالدین و نوادهٔ منوچهر خان معتمدالدوله ارمنی (حاکم اصفهان و پناه دهنده باب) در سال ۱۲۸۵ ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۵ ش در پاریس درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از رجال نظامی با روحیه ناپایدار و بیمارگونه در ارتش سابق ایران.

محل تحصیل: تهران مدرسه نظام، پاریس: گذراندن دوره دو ساله آموزش نظامی پیشرفته.

تحصیلات: فارغ التحصیل دوره های عالی نظامی، دکترای حقوق بین الملل از فرانسه.

مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه، انگلیسی و دارای تخصصهای نظامی.

مشاغل و مناصب: فرمانده گارد شاهنشاهی ۱۳۳۱ ش، آجودان شاه ۱۳۳۸، استاد تاکتیکها در دانشکده افسری، فرمانده دانشکده افسری، فرمانده ارتش اول، فرمانده پادگان مهاباد، وابسته نظامی ایران در پاریس (به حالت شبه تبعید)، فرمانده ارتشهای اصفهان، فارس و خوزستان ۱۳۴۲ ش، وزیر کار و امور اجتماعی در کابینه شاپور بختیار از ۵۷/۱۰/۱۷ تا ۱۳۵۷/۱۱/۲۲، رییس ستاد بزرگ ارتشتاران، عضو فعال حزب آریا (پایه گذاری شده توسط سرلشگر حسن ارفع).

نشانها و جوایز: خدمت برجسته درجه یک، خدمت درجه ۲، درجه دوم لژیون افتخار

بهرام آریانا

آثار: تاریخچه عملیات جنوب، آثار عملیات جنوب. (این دو کتاب که توسط ارتش شاه معدوم چاپ شده دربردارندهٔ تاریخچه سرکوب عشایر و ایلات جنوب ایران توسط آریانا و هیأت مستشاری نظامی آمریکا در سال ۱۳۴۲ ش می‌باشد.)

نکته‌های دیگر: آریانا در سال ۱۳۴۲ زیر نظارت هیأت مستشاری نظامی آمریکا در ایران به عنوان فرمانده ارتشهای قسمتهای جنوبی کشور، به سرکوب عشایر دلیر و شجاع خطه جنوب ایران پرداخت و پس از بمبارانها و کشتارهای زیاد مردم آن مناطق، با خدعه قرآن مهر کرده و پیش سران عشایر فرستاد و به آنان امان داد تا تسلیم شوند، ولکن به محض تسلیم همه آنان را اعدام نمود و به ادعای خودش ۲۷۰۰۰ قبضه اسلحه از مناطق عشایری ایران جمع آوری کرد. رییس سیا در ایران سرهنگ گواتیان باتسوویچ و رابرت کومر کارشناس سیا در جنگ روستایی که ناظر اعمال و کشتارهای او بودند، پیشنهاد کردند او به مقام ارتشبدی ارتقا یافته و به جای ارتشبد حجازی

رییس ستاد بزرگ ارتشتاران شود. او در اوایل کارش که به نام «حسین منوچهری» معروف بوده دارای گرایشهای «نازیستی» بوده و با حزب کبود همکاری داشته، در واخر و هم زمان با دوران ریاستش نیز به تقویت «حزب آریا» به رهبری هادی سپهر پرداخت که گرایشهای شوونیستی داشت. او در دانشکده افسری دوست خسرو روزبه بوده که بعدها توسط رژیم شاه به اتهام فعالیتهای کمونیستی اعدام شد. آریانا، در اثر گرایشهای شوونیستی نام خود را از حسین منوچهریِ به بهرام آریانا تغییر داد. او بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران با تشویق و پول سرویسهای جاسوسی غرب و خانواده فراری پهلوی باتأسیس گروهی به نام «آرا» یعنی (ارتش آزاد آزادیبخش ایران)، از طریق خاک عراق و ترکیه در خاک ایران دست به خرابکاری زدند، ولی طولی نکشید که آریانا و همراهانش نیز مانند سلطنت طلبان دیگر از نتیجه کارهای خویش مأیوس شدند.

بهرام آریانا

آریانا، منوچهر. در سال ۱۹۳۲ م در تهران متولد شد. از آخرین وزرای رژیم پهلوی.

تحصیلات: فارغ التحصیل در رشته اقتصاد و حقوق سیاسی.

مشاغل و مناصب: کارمند عالی رتبه دولت، وزیر کار در کابینه شاپور بختیار.

منوچهر آریانا

آریانپور، امیرحسین. درسال ۱۹۲۴ م متولد شد. از پژوهشگران و اساتید دانشگاه.

تحصیلات: دکترای ادبیات فارسی از دانشگاه تهران، دکترای علوم آموزشی.

مشاغل و مناصب: دانشیار، استاد در رشته های علوم اداری، فلسفه، تاریخ تمدن.

آثار: تألیف و ترجمه چند اثر فلسفی، ادبی، اجتماعی، آموزش و روانشناسی از آثار او است، از جمله آنها رساله مختصری به نام پژوهش و کتاب زمینه جامعه شناسی مشهوراند. از دیگر آثار قلمی او فرویدیسم، درباره هنر و ترجمه بخشهایی از جلد ۱ و ۲ تاریخ تمدن ویل دورانت را می‌توان نام برد.

نکته‌های دیگر: او فارغ تحصیل دانشسرای عالی (دانشگاه تربیت معلم بعدی) در تهران بود که در ۱۳۴۳ ش دانشیار همان دانشسرا شد و به دلیل عدم

وجود روحیهٔ تملق در او با رییس آنجا که فردی به نام دکتر علی اکبر بینا و از متملقین دربار بوده، درگیر می‌شود، به دلیل تحریک و دست داشتن در بر هم زدن جلسات سخنرانی که رییس دانشسرا بطور مرتب و هر از چندگاهی برای «آمریکاییان» می‌گذاشته و اساتید و دانشجویان را مجبور به شرکت در آن می‌کرده است (در اوایل دوران نخست وزیری هویدا). در نتیجهٔ این درگیری، مأموران ساواک او را احضار و تحت بازجویی قرار دادند و کارش را نیز معلق کردند و حتی گروه فشار و چماقدار غیر رسمی دولتی آن زمان که به نام «دستهٔ حسن سیاه» معروف بودند او را در خیابان کتک کاری کرده و ماشینش را از کار انداختند، و لیکن به دلیل حمایت جدی دانشگاهیان، بویژه کسانی چون پروفسور محسن هشترودی، دکتر عبدالله شیبانی، دکتر محمدجواد مشکور، و دیگران پس از یک سال آوارگی به کار دعوت شد. ولی او را به دانشکدهٔ الهیات و معارف اسلامی فرستادند. بعدها در این دانشکده بود که علیرغم عدم وابستگی ایشان به رژیم شاه و فضلی که در رشته خود داشت، با توجه به گرایش مادی و مارکسیستی موجود در اندیشه و آثار ایشان، وجودش بطور غیر مستقیم در آن دانشکده مورد سوءاستفاده عوامل مرموز رژیم شاه قرار گرفت و او را در برابر استاد مرتضی مطهری علم کرده و رقیب تراشی نمودند تا کار آمدی ایدئولوژی مبارز اسلامی را (که رژیم سخت از آن ترس داشت) بدون آنکه خود او خواسته باشد، به دست ایشان بکوبند. مناظرات و مجادلات این دو نفر را اساتید و دانشجویان آن دوره به یاد دارند. او هیچگونه وابستگی حزبی و گروهی نداشت، با این حال طبق اظهارات سران حزب توده، در خارج از کشور چند بار با آنان تماس گرفته و تبادل نظر کرده است. همچنین او یکی از دوستان دوران تحصیل جلال آل احمد بود و در دانشسرای عالی در برابر دکتر بینا با او به منظور اهداف مبارزاتی اشتراک مساعی داشتند، بطوری که به همین دلیل جلال را برای همیشه از آن دانشسرا اخراج و آریانپور را موقتاً معلق کردند که جزییات آن گفته شد.

آریانپور، پری، خانم. مشهور به ثمر، در سال ۱۳۰۶ ش در تفلیس متولد شد. از هنرپیشگان و خوانندگان.
محل تحصیل: تهران، وین.
تحصیلات: تحصیلات هنری در رشته آواز اپرا در وین.
مهارتها: خوانندگی.
مشاغل و مناصب: خوانندگی اپرا در نقش کارمن.
نشانها و جوایز: جایزه گل طلایی از نشریه مونشز زایتونگ.
آثار: بازی در فیلمهای: دختر چوپان، ناکام آسیا، و همکاری با پارس فیلم و ایفای نقش اول در شبهای تهران.

آریانپور، عباس. فرزند ماشاء الله خان کاشی (یاغی و راهزن معروف کاشان در اواخر دوره قاجاریه) در سال ۱۲۸۵ ش متولد شد و در سال ۱۳۶۳ ش درگذشت و در آمریکا به خاک سپرده شد. از متخصصان برجستهٔ زبان و ادبیات انگلیسی و لغت نویسان.
تحصیلات: لیسانس قضایی، دکتری.
مشاغل و مناصب: مدیر مجله عالم نسوان.
آثار: اشتباهات خنده دار، زمینه دانش در علوم طبیعی، سگ با وفا، عروس مدی، کتاب شادمانی، کجا می‌روی، ماشین زندگی، نخستین بانوی پزشک، فرهنگ آریان پور انگلیسی - فارسی، تاریخ کلیسای شرق.

آریانتاش، قربانعلی. درسال ۱۳۰۰ ش در تبریز متولد شد. از نظامیان و سران فرقهٔ دمکرات آذربایجان به رهبری پیشه وری.

محل تحصیل: مدرسه ادب تبریز، دانشکده جنگ تهران.
مشاغل و مناصب: گروهبانی ارتش ایران، فرماندهی کل نیروهای مسلح حکومت فرقهٔ دمکرات.
نکته‌های دیگر: درسال ۱۳۲۴ دستگیر و در زندان کرمان محبوس گشت، بعد از آزادی عضو فرقهٔ دمکرات آذربایجان شد. بعد از فتح آذربایجان از طرف نیروهای دولت مرکزی دستگیر و تیرباران شد. او درسال ۱۳۱۹ در تهران وارد دانشکده جنگ شد و پس از اتمام دوره آن در هنگ مکانیزه وارد خدمت شد و در آنجا با سرهنگ علی اکبر اسکندری (یکی از فرماندهان) آشنا شد و طبق دستور فرمانده قرارگاه اصلی سرلشکر حسن ارفع به تیپ سواره منتقل شد، از آنجا نیز در شهر زابل به گردان جمازه سوار منتقل گردید. او در نهایت به نیروهای تجزیه طلب طرفدار شوروی به نام فرقهٔ دموکرات آذربایجان پیوست و به فرماندهی آن منصوب شد، بعد از فرار سران فرقهٔ و فروپاشی حکومت آنان به کیفر همین کارها محکوم به اعدام و تیرباران شد.

آریانژاد، میربهادر قلی در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی مهندسی علوم فیزیک از دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۵۳، ورود به دانشکدهٔ فنی دانشگاه کالیفرنیا در لوس آنجلس آمریکا در سال ۱۳۵۴ و اخذ کارشناسی ارشد و دکترای تحقیق در عملیات در سال ۱۳۵۸.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشگاه علم و صنعت ایران.
مهارتها: مدل ریاضی تخصیص منابع برای عمران و آبادانی یک شهر، مدل ریاضی حمل و نقل بار در راه آهن جمهوری اسلامی ایران، برنامه ریزی تعمیر و نگهداری شبه‌مارکوی، نظارت بر یک پایان نامه دکترا.
آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی، در زمینه برنامه ریزی خطی و الگوریتم کارمارکار، برنامه ریزی تولید، احتمالات و آمارکاربردی، کنترل تولید جامع. ۲ مقاله به زبان فارسی و ۴ مقاله به زبان خارجی در زمینه فرآیند به کارگیری تحقیق در عملیات، برنامه ریزی خرید کالا از یک فروشنده.

آریانی، آصف نیا. با نام مستعار فریاد، الف وفا. در سال ۱۳۲۵ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: دیپلم ریاضی.
مشاغل و مناصب: دبیر روزنامه اطلاعات، خبرنگار مجله اطلاعات.

آریاوَنْد، احمد. در سال ۱۳۱۹ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: مهندسی کشاورزی از دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز در سال ۱۳۴۱، دکترای علوم گیاهی از دانشگاه مونپلیه فرانسه در سال ۱۳۴۵.
مهارتها: سیتوتاکسونومیکی گیاهان اران، نامگذاری و طبقه بندی گیاهان، مطالعه علف‌های هرز مزارع، بررسی گیاهان دارویی، بررسی اکولوژیکی در استپ‌های درمنه، انالیز گروه بندی برخی از اجتماعات گیاهی با کامپیوتر، مطالعات پوشش گیاهی در طرح تغییر محور مجتمع فوُد مبارکه، مطالعه گونه‌های گیاهی در چند طرح، ایجاد فضای سبز، استاد راهنمای ۳ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: استادیار گروه زیست شناسی دانشگاه اصفهان در سال ۱۳۴۵، دانشیار گروه زیست شناسی دانشگاه اصفهان در سال ۱۳۵۰، استاد گروه زیست شناسی دانشگاه اصفهان در سال ۱۳۵۶.
آثار: ۱ کتاب به زبان فارسی در زمینه درختان و درختچه‌های اصفهان، ۱۳ مقاله به زبان فارسی و ۱۵ مقاله به زبان خارجی در زمینه بررسی‌های سیتوتاکسونومیکی درباره گیاهان ایران، بررسیهای سیتولوژیکی گیاهان ایران، آناتومی گیاهی، شیمی

گیاهی، علفهای هرز ایران، اکولوژی پوشش گیاهی ایران.

آریایی ، تیمور. از رجال دولتی.
تحصیلات: مهندس.
مشاغل و مناصب: معاون وزیر کشاورزی در امور مالی - اداری در سال ۱۳۶۸، مشاور وزیر کشاورزی در امور شرکت‌های تولیدی و بازرگانی در سال ۱۳۶۴.

آریایی ، هوشنگ. از اعضای فعال ساواک سالهای ۴۲ و ۴۳ در اداره کل سوم ساواک.

آریتا ، کی سوکه. او سفیر ژاپن در ایران در سال ۱۳۵۱ ش بوده است.

آرین پور ، ایرج. در سال ۱۳۱۳ ش در کرمان متولد شد. از روزنامه نگاران و کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده علوم و دانشکده تربیت معلم تهران.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: او در سال ۱۹۵۸ همکاری با مطبوعات و خدمات دولتی را آغاز کرد و در مشاغل مشروحه ذیل ادامه کار داد: همکاری با مطبوعات، کارمند دانشکده تربیت معلم تهران (ژوئن ۱۹۷۴)، معاون مطبوعاتی وزیر اطلاعات و جهانگردی، مدیر کل دفتر اطلاعات و روابط عمومی وزارتخانه ها در وزارت اطلاعات و جهانگردی، کارمند انستیتوی فرهنگی و آموزشی وزارت فرهنگ، کارمند مرکز تربیت معلم و آموزش پژوهش، کارمند دانشگاه ملی، کارمند وزارت اقتصاد و مؤسسه استاندارد و پژوهش صنعتی، معاون اداره کل اطلاعات، دبیر شورای انتشارات و اطلاعات دولتی وزارت اطلاعات دسامبر ۱۹۶۹ م.

آرین پور ، یحیی. درسال ۱۲۷۸ ش در تبریز متولد شد. و در سال ۱۳۶۴ ش درگذشت. از کارمندان دولت، محققان و مؤلفان.
محل تحصیل: تبریز.
مهارتها: تسلط بر تاریخ ادبیات فارسی، آشنایی به زبان روسی.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت دارایی، مترجم راه آهن دولتی.
آثار: از صبا تا نیما ۲ جلد، از نیما تا روزگار ما ۱ جلد.

آرین فر ، محمد. در سال ۱۳۳۹ ش متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: دانشگاه امیرکبیر تهران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی صنایع باگرایش تولید صنعتی ۱۳۷۰ ش.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت دهقان ارومیه.
نوآوری: بررسی فنی و اقتصادی شناورهای بزرگراه شهید کلانتری بر روی دریاچه ارومیه، طراحی و مونتاژ تراکتور باغی.

آرین نژاد ، شاپور. از رمان نویسان.
آثار: داستانهای واقعی به نام عشقها و خونها، فاتح، قیام اسماعیلیه، شعله ناکام، قهرمان دشت، شرف راهزن، دلیران شوش (شرح جنگها و فتوحات خشایار شاه و هنرنماییها و رشادت سرداران و جنگجویان پارسی که بزرگترین ارتش تاریخ را تا قلب یونان پیش راندند)، رمان سه جلدی ده مرد رشید، رمانهای دنباله دار نسل شجاعان و نگهبانان تاج و تخت.
نکته‌های دیگر: وی در جوانی بر اثر اعتیاد مرد و نثر پرهیجان و خطابی اش معروف است.

آرین نژاد ، مهدی. در سال ۱۳۱۸ ش در تهران متولد شد. از هنرمندان و دوبلورها.
تحصیلات: دیپلم دوبله ۱۳۴۱.

مشاغل و مناصب: دوبلوری در فیلمها و کارتونها.
آثار: دوبلوری صدای پیرمردها در فیلمهای کمدی و کارتون مثل، مورچه خوار، پلنگ صورتی، گرگ، گوش مروارید، برونکا، چوبین.

آزاد ، ابوالکلام، مولانا. فرزند مولانا خیرالدین، در ۱۱ ماه سپتامبر سال ۱۸۸۸ م متولد شد و در ۲۲ ماه فوریه ۱۹۵۸ درگذشت و در مسجد جامع دهلی به خاک سپرده شد. از پیشوایان سیاسی - مذهبی مسلمانان هند.
محل تحصیل: هند، عراق.
استادان: پدرش و عده‌ای از دانشمندان.
مشاغل و مناصب: وزیر فرهنگ هند و پیشوای مسلمانان آن کشور، عضو فعال حزب مسلم لیگ، عضو پارلمان هند، معاون پارلمانی رهبر حزب کنگره، مشاور عالی جواهر لعل نهرو.
نوآوری: انتشار مجله ماهانه لسان الصدق، انتشار هفته نامه الهلال، تأسیس مدرسه دارالارشاد در کلکته، انتشار هفته نامه البلاغ، تأسیس آکادمی سنگیت نتک و آکادمی للیت کله، تأسیس کمیسیون آموزش دانشگاهی، تأسیس کمیسیون آموزش متوسطه انستیتو تکنولوژی هند، ابتکار و تأسیس کمیسیون بورسهای دانشگاهی در هند.
آثار: انتشار گلچینی به‌نام: نیرنگ عالم، مسأله خلافت، تحریم، دعوت عمل، اتحاد اسلامی، مضامین تازه، قول فیصل، ترجمان القرآن، مضامین ابوالکلام، مکالمات ابوالکلام، غبار خاطر، شهید اعظم، مسلمان عورت (ترجمه)، تشریحات آزاد، خطبه احیای ملت، سخنرانیهای مولانا آزاد، هند آزادی گرفت، باقیات ترجمان القران، ام‌الکتاب، اصحاب کهف، صدای حق، عزیمت و دعوت، مسأله عیسویت، خدا در قرآن، جنگ از نظر اسلام، حقیقت فنا و بقاء، عدل الهی در قرآن، کوروش کبیر یا ذوالقرنین (ترجمهٔ باستانی پاریزی)، نامه نهرو، ابوریحان بیرونی و جغرافیة العالم، احرار اسلام، دو قطره خون شهادت، مسلمانان و کنگره.
نکته‌های دیگر: بارها از طرف دولت هند بازجویی شده و جلوی فعالیّت وی گرفته شد و زندانی گردید لیکن همچنان به مبارزات پی‌گیر خود ادامه داد تا اینکه جایگاه بلندی را در میان مسلمانان و حتی غیر مسلمانان هند به دست آورد. او به تبیین مسایل سیاسی اسلام و مسایل تاریخی آن اهتمام و حساسیت خاصی داشته. تفسیر آیات مربوط به «ذوالقرنین» در قرآن و تطبیق دادن آن به کوروش کبیر از جمله اندیشه‌های نو او در مطالعه و تفسیر قرآن مجید است که بازتاب خاصی در میان مسلمین داشته است، تا جایی که بزرگانی مانند علامه طباطبایی صاحب المیزان نیز تلویحا پذیرش آن نظریه را مستحسن شمرده‌اند.

ابوالکلام آزاد

آزاد ، جواد ← امین آزاد، جواد.

آزاد ، حسین. از اساتید دانشکدهٔ روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامهٔ طباطبایی.

مشاغل و مناصب: دانشیار رشتهٔ رواشناسی در دانشکدهٔ روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامهٔ طباطبایی.

آزاد، ژیلا، خانم. در سال ۱۳۲۹ ش در تهران متولد شد. از استادان و نویسندگان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، لندن.
تحصیلات: دکترای شیمی از دانشگاه لندن ۱۳۵۱ ش.
مشاغل و مناصب: نویسندگی، استاد دانشگاه الزهراء.
آثار: ترجمه بخشی از کتاب اصول تجزیه دستگاهی (جلد اول آن کتاب برگزیده سال شد) ترجمه بخشی از کتاب اصول تجزیه دستگاهی (جلد دوم)، مقالاتی در نشریات خارجی و داخلی.

ژیلا آزاد

آزاد، شمس الدین ← رستمپور، شمس الدین.

آزاد، شهناز ← رشدیه، شهناز.

آزاد، عبدالقدیر. از رجال سیاسی و نمایندگان مجلس شورای ملی.
آثار: تأسیس حزب استقلال، نگارش مقالات سیاسی در جراید بعد از شهریور ۱۳۲۰

عبدالقدیر آزاد

نکته‌های دیگر: او یکی از رجال سیاسی و ملی است که بعد از شهریور ۱۳۲۰ بطور جدّی به فعالیتهای سیاسی روی آورد. و در سال ۱۳۲۱ به منظور تأمین اهداف سیاسی خود «حزب استقلال» را تأسیس کرد. این حزب بعداً یا حزبهای پیکار و میهن پرستان که در آنها کسانی چون خسرو اقبال، جهانگیر تفضلی، حسن ارسنجانی، آل بویه و غیرهم، فعالیت داشتند، به تفاهم و ائتلاف رسید. و از ائتلاف آنها حزب میهن بوجود آمد. وی در مجلس پانزدهم از طرف حزب دموکرات به مجلس راه یافت، لیکن پس از مدّتی از آن حزب جدا شده و در جبهه ملی به دکتر محمد مصدق پیوست. در مجلس شانزدهم نیز نماینده بود و از جمله رجال نوزده نفره‌ای که به همراه دکتر مصدق در دربار به عنوان اعتراض به دخالتهای نابجای دولت در امر انتخابات، تحصّن کرده بودند. همچنین او یکی از

فعالان نهضت ملی شدن نفت در مجلس و از جمله امضاء کنندگان طرح ملی شدن صنعت نفت بود. بعد از به نخست وزیری رسیدن دکتر مصدق، آزاد خواستار آن شد که کابینه بطور یکدست از جبهه ملی انتخاب شوند، ولی در اثر بی اعتنایی دکتر مصدق به پیشنهادش او نیز به صف مخالفان مصدق پیوست و عملاً راه خود را از جریانهای سیاسی و ملی جداکرد.

آزاد ، علی اصغر. فرزند هدایت اللّه، از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: لورن سوئیس.
تحصیلات: دکتری در علوم.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه تهران و نماینده دوره ۲۳ از اصطهبانات و نی‌ریز.

آزاد ، محمدحسین. مشهور به شمس العلما دهلوی، فرزند محمدباقر و نوهٔ آخوند محمد شکوه، در سال ۱۲۴۵ ق ،۱۸۳۰ م در دهلی متولد شد و در سال ۱۳۲۸ ق، ۱۹۱۰ م درگذشت. از مروجان ادبیات و زبان فارسی و فرهنگ شیعی در شبه قاره هند.
محل تحصیل: دهلی کالج هند ۵۲-۱۸۴۸ م.
مشاغل و مناصب: سردبیر نشریه دهلی اردو اخبار، پایه گذار و مدیر نشریه مجمع البحرین در هند، پایه گذار و مدیر چاپخانه مجمع البحرین در هند، تدوین کتابهای درسی به زبانهای فارسی واردو برای دانش آموزان در هند، مأمور تحقیقات و گردآوری اطلاعات برای بریتانیا در آسیای مرکزی، استادیار زبان عربی درکالج دولتی لاهور، رییس بخش عربی همان کالج پس از مرگ فیض الحسین سهارنپوری، منشی و دبیر انجمن ادبی پنجاب (تأسیس شده توسط دکتر لیتنر Leitner).
آثار: قصص هند، سخنوران فارس، آب حیات، نظم آزاد، نمایشنامه اکبر، نگارستان فارس، خمکده آزاده، شهزاده ابراهیم، مقالات آزاد، مکتوبات آزاد.
نکته‌های دیگر: او از یک خانواده شیعه اثناعشری هندی است، پدرش از مجتهدین هند و مادرش زنی ایرانی نژاد بود، زندگی او هم زمان با اشغال هند توسط استعمار انگلستان بود و لذا پدرش را انگلیسها به عنوان آشوبگر اعدام کرده و اموالش رانیز غارت کردند و آزاد به مدت شش سال در هند متواری و آواره بود. او در بیداری فرهنگی مسلمانان هند و درک شرایط جدید زندگی توسط آنان مؤثر بوده است و لیکن حدود ۲۰ سال آخر عمرش رادچار بی سرو سامانی و بیماری روانی گردید. از اقدامات برجسته او تأسیس کتابخانه خاص کتب شیعه در لاهور بودکه با مسافرت به ایران و خرید کتابهای مهم آن را بسیار غنی کرده بود.

آزاد ، محمد علی ← معین آزاد، محمد علی.

آزاد ، میرزا حسینخان. فرزند میرزا یوسف خان مستشارالدوله، در ماه مارس سال ۱۳۵۵ ق درگذشت و در پاریس به خاک سپرده شد. از اطبا.
محل تحصیل: لندن.
تحصیلات: طب.
مشاغل و مناصب: جزء پزشکان ناصرالدین شاه.
آثار: ترجمه مثنوی مولوی به فرانسه.

آزاد ، میرمحمد حسین. متخلص به آزاد، با نام مستعار خاتون آبادی، درسال ۱۳۱۶ ق در اصفهان متولد شد. از فضلا.
مهارتها: شعر، خطاطی، نقاشی.
مشاغل و مناصب: کارمند آموزش و پرورش.
آثار: اغصان طیبه، کلیات اشعار، جنگل مولا، العالم و التمدن، مسایل حساب و هندسه، جزوات متفرقه در هیأت و اعداد و طب، شش جزوه درباره جفر جامع.

آزاد پور ماهانی کرمانی ، محمود. متخلص به نزهت. از شعرا.
مشاغل و مناصب: شهردار کرمان در رژیم سلطنتی.

آزاد تهرانی ، محمود ← مشرف، محمود.

آزاد عشق ، عباسعلی. در سال ۱۳۲۷ متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: ایران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک.
مشاغل و مناصب: تدریس، مدیر و سرپرست کشتی سازی خلیج فارس.

آزاد کابلی ، میر محمدعلی. فرزند قاضی میرمحمدحسن، در سال ۱۸۷۹، ۱۲۵۸ م ، ش در بالا حصار کابل متولد شد و در سال ۱۹۴۴، ۱۳۲۳ م ، ش درگذشت و در گورستان شهدای صالحین کابل به خاک سپرده شد. از شعرا و نویسندگان زبان فارسی.
محل تحصیل: افغانستان.
مشاغل و مناصب: معاون سفارت افغانستان در تهران (زمان امیر حبیب اللّه خان)، کنسول افغانستان در استان سیستان و بلوچستان ایران، عضو مجلس اعیان افغانستان.
آثار: سراج الاخلاق، نخلستان، ضرب الامثال، ذخیره آزاد، نظم گلستان سعدی، دیوان شعر، منتخب اشعار، مقاله‌ای در باره حکیم شفائی اصفهانی (ارمغان سال ۷ شمارهٔ ۹)، مقالات و ترجمه‌هایی از زبان عربی منتشره در جراید افغانستان.
نکته‌های دیگر: وی در شعر بیشتر شیفته حافظ شیرازی بوده است.

آزاد کشمیری ، میرغلام رسول (محمدعلی). از شاعران صوفی مشرب.
آثار: دیوان اشعار (شامل چند هزار بیت و هفت دفتر مثنوی به زبان فارسی).

آزاد کیا ، فرخنده، خانم. در سال ۱۳۳۹ ش متولد شد. از زنان مهندس.
محل تحصیل: ایران.
تحصیلات: لیسانسیه مهندسی و تکنولوژی نساجی.

آزادگان ، حسین. متخلص به شیدا، فرزند محمد آزادگان، در سال ۱۳۲۹ ش در قم متولد شد. از شعرای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی.
محل تحصیل: قم.
استادان: محمد علی مجاهدی (پروانه).
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: شاعر، شغل آزاد.

آزادگان ، محمد. متخلص به واصل، فرزند حسین در سال ۱۳۰۱ ش در قم متولد شد. از شعرا و مرثیه سرایان اهل بیت قم.
محل تحصیل: قم.
آثار: حسین (ع) مشعلدار انقلاب (۲ جلد شامل اشعار و مراثی)، کربلای اینجا و عاشورای امروز (۱ جلد شامل اشعار و مراثی).

آزادگان ، محمد ← واصل، محمد.

آزاد گیلانی ، غلامرضا. در سال ۱۳۲۸ متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: ایران: دانشگاه امیرکبیر، آمریکا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی الکترونیک.
مهارتها: خدمات کامپیوتری، نرم افزار، صنعت.
آثار: مفهوم سیستم یک برنامه ریزی و کنترل تولید، نارسایی تولید و راههای مقابله با آن، جهان در آستانه قرن بیست و یکم.

آزاد محسن آبادی ، مریم، خانم. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از کارشناسان و خبرگان صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه فردوسی مشهد.
تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی صنایع غذایی ۱۳۵۸.
آثار: همکاری در پژوهش طرح بررسی اجزای

پکیتاز عسل بررسی شرایط انجماد و تخم، بررسی فرمولاسیون آرد سوخاری.

آزاد مراغه ، ابوالقاسم. فرزند حاج میرزا عبدالمحمد مجتهد، در سال ۱۲۶۱ ش در مراغه متولد شد و در ۵ ماه خرداد سال ۱۳۲۵ ش درگذشت. از روحانیون، نویسندگان و روزنامه نگاران.
محل تحصیل: مراغه، نجف، اروپا.
استادان: آخوند ملاکاظم خراسانی، شیخ حسن ممقانی، فاضل شربیانی.
تحصیلات: گذراندن سطوح عالی علوم حوزه‌ای.
مشاغل و مناصب: نویسنده، روزنامه نگار، دبیر گروه الفبای آسان.
نوآوری: جمعیت «گروه الفبای آسان» را تشکیل داد و خودش دبیر آن گروه شد.
آثار: الفبای آسان شاهراه رستگاری ایران است، رهنمای نوعروسان، فرهنگ آزاد عربی به فارسی و انگلیسی. و مجله هایی از قبیل: نامه پارسی، نامه بانوان. و روزنامه‌هایی مانند: آسایش و آزاد، را انتشار داد.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از پایان تحصیلات در نجف به ایران بازگشت و عمامه را به کلاه تبدیل نمود و جهت ادامه تحصیل راهی اروپا شد و به مدت ۱۱ سال در روسیه، ترکیه، یونان، فرانسه، انگلستان، بلژیک، هلند، مصر، حجاز، و هندوستان به سر برد. او در اواسط جنگ جهانی اول به ایران بازگشت و به روزنامه نگاری پرداخت و در زمان انتشار مجله «نامه بانوان» به علت عدم طرفداری از کشف حجاب تبعید شد. اولین مجله‌ای که در تهران انتشار داد مجله «نامه پارسی» است که همه مقالاتش به فارسی ناب و بدون واژه عربی و غیره بود. در اواخر عمر جمعیتی به نام گروه الفبای آسان تشکیل داد و خود دبیر آن شد.

آزاد مرد ، حسین. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از خبرنگاران.
تحصیلات: دیپلم طبیعی.
مشاغل و مناصب: خبرنگار روزنامه آیندگان در یزد قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران.

آزاد وطن ، محمد امین. در ارومیه متولد شد و در ماه آذر سال ۱۳۲۵ ش درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی و سیاسیون وابسته به رژیم شوروی در روسیه.
مشاغل و مناصب: از گردانندگان حزب دموکرات و رهبر حزب دموکرات رضاییه (ارومیه) به نمایندگی مجلس شورای ملی نیز انتخاب شده است.
نشانها و جوایز: مدال ۲۱ آذر را دریافت کرده.
نکته‌های دیگر: در اثر فعالیتهای سیاسی هشت سال به زنجان تبعید بوده آنگاه به فرقهٔ دموکرات آذربایجان پیشه وری پیوسته، بعد از شکست آنان دستگیر و تیرباران شده است.

آزاده ، بشری، خانم. متخلص به بشری، فرزند محمود، در سال ۱۳۰۲ ش در بابل متولد شد. از زنان شاعره ایرانی.
محل تحصیل: بابل.
آثار: اشعار خود را در مجلات تهران به چاپ رسانید.

آزاده ، عزت، خانم. ملقب به حسنعلی، در ۳ ماه آبان سال ۱۳۱ ش در تهران متولد شد. از هنرمندان سینما.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: هنرپیشگی.
مشاغل و مناصب: بازیگر سینما، کارمند وزارت فرهنگ و هنر.
آثار: بازیگری در فیلمهای: پایان رنجها، آخرین شب، دست تقدیر.

آزاده ، فضل الله ← ترکمانی، فضل الله.

آزاده ، محب اللّه. از اطبا مبتکر ایران.
مشاغل و مناصب: جراح چشم بوده که در تاریخ ۱۳۴۷/۹/۱۹ طی یک عمل جراحی در یکی از بیمارستانهای تهران قرنیه چشم گوساله‌ای را به انسان پیوند زد.

آزاده ، محمد ← حاجی حسینی، محمد.

آزاده ، میمنت ← ذوالقدر، میمنت.

آزاده ، نصراللّه. در سال ۱۳۳۲ ش متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: شیراز.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی مواد، سرامیک ۱۳۵۸.
آثار: تحقیقی در مورد تهیه استاندارد کاشی و سرامیک، بررسی استاندارد نوارهای ضبط صوت.

آزاده‌گیلانی ، علی. فرزند شیخ علی اکبر مجتهد، در سال ۱۲۷۴ ش در نجف متولد شد. از روزنامه نگاران.
مشاغل و مناصب: مدیر مسؤول و ناشر روزنامه «فکر جوان» در رشت.

آزاد همدانی ، علیمحمد. متخلص به آزاد و ملقب به غمامی، فرزند حسین در سال ۱۲۵۸ ش (یا ۱۲۶۲ ش) در همدان متولد شد و در ۹ ماه تیر سال ۱۳۲۴ ش درگذشت. از نویسندگان و کارمندان دولت.
مهارتها: شعر، رمان نویسی.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستان نصرت همدان در رشته ادبیات فارسی، ریاست فرهنگ کاشان، مدیریت ادبیات و بازرسی اداره فرهنگ همدان، مدیریت دبیرستان شاهپور کرمانشاه، ریاست فرهنگ همدان ۱۳۲۳ ش، عضو انجمن ادبی همدان و از پایه‌گذاران آن.
آثار: عشق و ادب ۲ جلد (رمان تاریخی در شرح حال فردوسی و اوضاع زمانه او. ظاهراً او در نظر داشته برای هر یک از شعرای مهم چنین شرح حالی مجموعاً در ۱۴ جلد بنویسد و به همین یکی موفق شده است.)

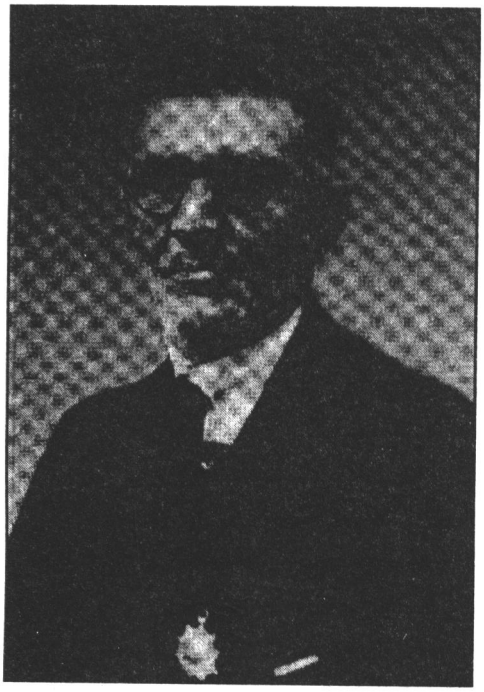

علیمحمد آزاد همدانی

آزادی ، اسکندر. فرزند علی اکبر در سال ۱۳۳۰ ش در کرمانشاه متولد شد. از شعرا.
مشاغل و مناصب: شاعر، کارمند دولت.

آزادی ، پرویز. درسال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از چهره‌های مطبوعاتی.
مهارتها: روزنامه نگاری، آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: مفسر و سرپرست برنامه های خارجی رادیو تهران و برنامه ویژه ایرانیان مقیم خارج از کشور، نویسنده مجله تهران مصور و

روزنامه ناهید، سردبیر روزنامه‌های: بامشاد، آتش، آسیا. چهار بار نیز عضو هیأت مدیره و بازرس و دوبار رییس صندوق بیکاری سندیکای نویسندگان و خبرنگاران شده است.
نکته‌های دیگر: ایشان یکی از ۴ نفر اعضای اولیه پایه‌گذاران سندیکای نویسندگان و خبرنگاران مطبوعات بوده است.

آزادی، جواد. فرزند محمد حسین حیات، در سال ۱۲۷۵ ش متولد شد در سال ۱۳۲۳ ق درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: درس قدیم در حدود سطح.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره های ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴ از لار و مدیر روزنامه عصر آزادی.

آزادی، چنگیز. متخلص به آزاد، فرزند عبدالحسین در ۱۵ ماه آبان سال ۱۳۱۵ ش در کرمانشاه متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: کرمانشاه، تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل از دانشکده حقوق دانشگاه تهران.
مشاغل و مناصب: شاعر، کارمند وزارت دادگستری.

آزادی، سید حسین. درسال ۱۳۳۹ ش متولد شد.
محل تحصیل: ایران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک طراحی جامدات.
آثار: طراحی پروژه های اجرایی شرکت شهرک صنعتی ایران.

آزادی، سید غلامرضا ← روحانی، سید غلامرضا.

آزادی، نوذر. حدود سال ۱۳۱۶ در کرمانشاه متولد شد. از بازیگران سینما.
مشاغل و مناصب: بازیگر سینما، کارمند بانک، کارگردان.
نکته‌های دیگر: وی با بازی در نمایش فالگوش توجه صاحبنظران را به خود جلب کرد، همچنین بازی او در ارگاست پیتر بروک تحسین منتقدان را برانگیخت. کارگردانی نمایش «ناپرهیزی» را بر عهده داشته است.

آزادی یزدی، مهدی. درسال ۱۳۳۴ ش در شیراز متولد شد. از صداپرداران تلویزیون.
محل تحصیل: شیراز.
تحصیلات: گذراندن دوره مدرسه عالی صدا و سیما ۱۳۵۲.
مهارتها: صداپردار.
مشاغل و مناصب: صداپردار تلویزیون، همکاری با تلویزیون آموزشی ۱۳۴۵، همکاری با شبکه یک و دو تلویزیون.
آثار: صداگذاری فیلمهای: دو مجموعه چتر سبز، کشتی کویر و چند سریال تلویزیونی دیگر.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۵۲ وارد مدرسه عالی صدا و سیما شد. پس از گذراندن دوران آن مدرسه، درسال ۱۳۵۴ همکاری خود را با تلویزیون آموزشی آغاز کرد و پس از آن با شبکه دو صدا و سیما شروع به همکاری نمود.

آزردگان، فیروز. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای داروسازی از دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۴۳، درجه MPH آمار حیاتی از دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۴۸، درجه MSPH آمار حیاتی (جمعیت شناسی) از کارولینای شمالی آمریکا در سال ۱۳۵۰.
مهارتها: طرحهای بهداشتی در زمینه کودکان، طرحهای مختلف آمار حیاتی و دارویی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر تعداد زیادی پایان نامه دکترا.

مشاغل و مناصب: استادیار گروه اپیدمیولوژی و آمار دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۵۱، دانشیار در سال ۱۳۵۶، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران از سال ۱۳۶۹ تاکنون.
آثار: ۳ کتاب به زبان فارسی، در زمینه بهداشتی، اپیدمیولوژی، نمونه برداری آماری. ۱۶ مقاله به زبان فارسی و ۸ مقاله به زبان خارجی در زمینه آمار حیاتی، K.A.P نوزادان، اپیدمیولوژی.

آزرم، اسماعیل. در سال ۱۲۸۶ ش متولد شد. از بیولوریستها و پزشکان.
محل تحصیل: فرانسه.
مهارتها: تخصص در طب و بیولوژی حیوانی.
مشاغل و مناصب: تدریس بیولوژی و ژنتیک در دانشکده پزشکی و دامپزشکی دانشگاه تهران، دانشیار دانشکده پزشکی، استاد بی کرسی بیولوژی حیوانی وابسته به کرسی انگل شناسی.
آثار: تئوریهای اساسی ژنتیک، جانور شناسی سیستماتیک، چند بخش از کتاب بیوفیزیک، حالت کلوئید ماده، ساختمان فیزیکی و ترکیب شیمیایی پرتوپلاسم، کلیاتی راجع به موجود زنده، مجله اصلاح نژاد و پرورش، مقالاتی چند در نامه پزشکی ایران (مجله دام پزشکی)، P.H و اهمیت آن از نظر بیولوژی.

آزرم، محمدعلی. در سال ۱۹۱۶ م در شیراز متولد شد. از فرهنگیان.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس حقوق از دانشگاه تهران.
مهارتها: آشنایی به زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: رییس بخش آموزش معلمین، بخش آموزش دبستان اداره فرهنگ فارس، عضو و نایب رییس شورای استان فارس ۱۹۷۰ م.

آزرم، م ← میرزا زاده، نعمت.

آزرم، طالب. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۵۴، دکترای تخصصی داخلی در سال ۱۳۱۶، فوق تخصص هماتولوژی انکولوژی از ایران در سال ۱۳۶۳، دوره‌های آموزشی در زمینه پیوند مغز استخوان در ایتالیا و آمریکا.
مهارتها: پیوند مغز استخوان، لیزوزیم در تشخیص و درمان لوسمی‌های حاد، بررسی ضایعات مفصلی در بیماران هموفیلی، مطالعه اثرات فرآورده‌های گیاهی ضد سرطان، بررسی انواع و شیوع فوریتهای بیماران انکولوژی، بررسی بیماری زونا در افراد مبتلا به بیماری هوچکین، بررسی ۷۶ مورد TP آمزمن و تازه‌های درمان آن، بررسی ۵۴ مورد سرطان معده در اصفهان، مطالعه ۵۰ مورد بیماری GLL در اصفهان، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲۲ پایان نامه دکترای پزشکی عمومی و ۸ پایان نامه دکترای تخصصی.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۶۰، ارتقا به درجه دانشیاری دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۷۰.
آثار: ۵ کتاب به زبان فارسی، در زمینه اصول هماتولوژی در روشهای آزمایشگاهی، هماتولوژی بالینی، معاینه فیزیکی، پیوند مغز استخوان. ۶۰ مقاله به زبان فارسی و ۵ مقاله به زبان خارجی در زمینه بیماریهای خون، سرطان، طب داخلی.

آزرمی، صغرا، خانم. در کرمانشاه متولد شد. از پزشکان متخصص سرطان زنان.
محل تحصیل: همدان، تهران.
تحصیلات: دکترای متخصص آسیب شناسی.
مهارتها: متخصص آسیب شناسی، تدریس.
مشاغل و مناصب: آموزگار، دکتر آسیب شناسی، مسؤول پایگاه سیتولوژی جمعیت ملی مبارزه با

سرطان در زایشگاه فرح، رییس دبستان اکباتان، رییس درمانگاه انستیتو تاج، در سال ۱۳۴۴ در دانشگاه ملبورن استرالیا در بخش آسیب شناسی مشغول کار شد و در سال بعد در دانشگاه معروف جان هاپکینز آمریکا (بالتیمور) در بخش سلول شناسی کار کرد.

نکته‌های دیگر: او تحصیلات ابتدایی را در مدرسه تأیید همدان به پایان رساند و در آن هنگام که دختری سیزده ساله بود بنا به پیشنهاد اولیای دبستان در همانجا به تدریس پرداخت و از همان سنین نوجوانی تدریس کلاسهای پنجم و ششم ابتدایی را به عهده گرفت. هم زمان با تدریس به تحصیلات خود ادامه داد تا اینکه به تحصیلات عالیه در رشته پزشکی دست یافت.

آزرمی، گلرخ، خانم. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از کارشناسان و خبرگان صنعتی ایران.

محل تحصیل: ایران (دانشگاه شهید بهشتی)، دانشگاه سالفور وتی انگلیس.

تحصیلات: لیسانس شیمی، فوق لیسانس شیمی کاربردی.

مشاغل و مناصب: کارمند روغن نباتی اورمی قو

آثار: خاک رنگ بر، بیکربنات آلومینیوم، کاتالیت نیکل و چهار جلد کتاب مربوط به شیمی کاربردی در صنایع روغن نباتی.

آزمایش، سید جعفر. درسال ۱۲۸۴ ش متولد شد. از مدیران جراید در دوران پهلوی است.

محل تحصیل: تهران (دانشکده های حقوق، و الهیات).

مهارتها: روزنامه نگاری، آشنایی به زبان فرانسه.

آثار: انتشار روزنامه هفتگی افق (به مدت ۶ سال).

نکته‌های دیگر: سفر به کشورهای اروپایی از حوادث مهم زندگی او است که منجر به پیدایش گرایش مطبوعاتی در او گردیده است.

آزمایش، سید علی. در سال ۱۳۲۲ ق متولد شد. از اساتید دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.

محل تحصیل: دانشگاه تهران و دانشگاه مونسپلیه فرانسه.

تحصیلات: کارشناسی حقوق و کارشناسی‌ارشد علوم جزایی و جرم شناسی از دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، دکترای جامعه شناسی و دکترای دولتی حقوق خصوصی با تخصص علوم و جرم شناسی از دانشگاه مونسپلیه فرانسه.

مشاغل و مناصب: استادیار دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۹، دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران از سال ۱۳۵۴ تا کنون.

آثار: از وی تألیفاتی به صورت ۷ جزوه درسی در زمینه های حقوق جزایی بین الملل، حقوق جزایی اداری، حقوق جزایی نظامی، حقوق جزایی عمومی، رویه قضایی جزایی و تعداد ۲۰ مقاله به زبان فارسی و ۱۰ مقاله به زبان خارجی در زمینه های حقوق کودک، تحولات حقوق کیفری، حقوق کیفری بازرگانی، حقوق اساسی، جرائم جنگ و حقوق جزایی بین المللی و حقوق بشر منتشر شده است.

آزمایش، محسن. از پیشگامان صنایع عمده و جدید ایران.

مشاغل و مناصب: شاگرد آهنگری و درب و پنجره سازی، مؤسس و مدیر کارخانه آزمایش.

آثار: تأسیس کارخانه آزمایش.

نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۱۸ کارگاه آزمایش را با سابقه کار در درب و پنجره سازی شروع و تأسیس نمود، پس از طی یک دوره پر تلاش و سخت و پس از آنکه هستی خود را به علت یک آتش سوزی از دست داد کارخانه صنعتی آزمایش را در محل سابق خود (جاده تهران نو) پایه گذاری کرد. او فاقد تحصیلات دانشگاهی بود.

آزمایش فرد ، پـروانـه، خـانم. در سـال ۱۳۱۹ش در تهران متولد شد. از استادان دانشگاه و پژوهشگران حشره شناسی.

محل تحصیل: تهران (دانشکده کشاورزی).

پروانه آزمایش فرد

تـحصیلات: کـارشناسی ارشـد و دکـترای حشـره شناسی.

مشاغل و مناصب: استادیار سیتماتیک حشـرات در دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران، دانشیار.

نشـانها و مـدالها: دریـافت لوح تـقدیر از وزیـر کشاورزی بـه خـاطر مشـارکت در نگـارش کـتاب حشره شناسی کشاورزی (سال ۱۳۷۱ش).

آثار: مـقالات پـژوهشی «شـناسایی مـلخهای زیـر خـانواده Oedipodindeدر کـرج»، «عـلف هـرزهای مزارع، مراتع، اراضـی بـایر و کـوهستانهای کـرج و اطراف»، «بررسی زنبور پارازتیوئید سوسک برگ خوارنارون و کاربرد آنها در تقلیل انبوهی جمعیت مـیزبان»، «شـتههای گـندم و سـایر گـرامـینههای ایران»، کتاب حشره شناسی کشاورزی (مشترک).

نکتههای دیگر: او از سال ۱۳۴۷ش بـاین طـرف در همه یا اغلب همایشها و کنگرههای حشره شـناسی ایـران و جـهان شـرکت فـعال نـموده و تـحقیقات تخصصی خود را به صورت سخنرانی و مـقاله ارائـه داده است. در فعالیتهای سیاسی و اجتماعی بویژه در حمایت از رزمندگان جنگ تحمیلی نـیز مشـارکت داشته است.

آزموده ، اسکـندر، سـپهبد. از نـظامیان رژیـم شـاه و عوامل کودتای ۲۸ مرداد.

مشاغل و مناصب: ریـیس دادرسـی ارتش، مـعاون وزارت دارایی، سرپرست کل گمرگ.

نشانها و جوایز: پس از کودتای ۲۸ مرداد ترفیع درجه گرفته است.

نکتههای دیگر: عـلیه دکـتر عـلی امـینی بـهعنوان مخالفت و ضدیت با اساس حکومت ملی و آزادی اعلام جرم کرد و انجام نگرفتن انتخابات، دستگیری افسران عالیرتبه و کوبیدن مالکین را به عنوان دلایل اعلام جرم خود ذکر کرد، ولی دو روز پس از اعلام این جرم خود او در اقدام نمایشی رژیم برای مبارزه با فساد به اتهام اهانت بـه مـقام سـلطنت بـازداشت گردید.

اسکندر آزموده

آزموده، حسین. از سپهبدان ارتش رژیم محمدرضا پهلوی و از اعضای دادگاههای فرمایشی پس از کودتای ۲۸ مرداد.

مشاغل و مناصب: رییس دادرسی ارتش بعد ازکودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲.

نکته‌های دیگر: وی در زمان محمدرضا پهلوی به فسق و فجور معروف بود و بعد ازکودتای ۲۸ مرداد نیز قساوت قلبی شدیدی از خود نشان داد، بگونه‌ای که نورالدین الموتی وزیر دادگستری کابینه علی امینی او را «آیشمن ایران» نامید. با روی کار آمدن دولت علی امینی، از باب ریاکاری و مردم فریبی، عده‌ای از افراد از جمله حسین آزموده در یک اقدام نمایشی بازداشت شدند. آزموده از عوامل مؤثر کودتای ۲۸ مرداد بود و بعد ازکودتا نیز در شکنجه و نیز محکومیت متهمان در سمت دادستان نظامی نقش مؤثری ایفا نمود. او دادستان محکمه فرمایشی دکترمحمد مصدق و سرلشکر ولی الله قرنی بود. دکتر مصدق در صحنه دادگاه با خطاب «پسرهٔ بی‌سواد» به‌او، او را به شدت تحقیر و تمسخر کرد.

حسین آزموده

آزموده، طوبی، خانم. فرزند میرزا حسنخان سرتیپ، در سال ۱۲۵۷ ش متولد شد و درسال ۱۳۱۵ ش درگذشت. از مربیان دختران و بنیانگذاران فرهنگ و آموزش زنان معاصر ایران.

استادان: پدر، شوهر، معلمین خصوصی.

مهارتها: مدیریت.

نوآوری: مؤسس اولین دبیرستان ملی دختران در ایران در سال ۱۳۰۷ ش.

نشانها و جوایز: تقدیرنامه و نشانه های علمی درجه ۱ و ۲ و ۳.

شاگردان مشهور: توران آزموده، فخر عظمی ارغون، بی بی خانم خلوتی، گیلان خانم، فرخنده خانم، مهرانور سمیعی.

نکته‌های دیگر: او زنی با شهامت و اراده بود و اولین سنگ بنای آموزشگاههای دخترانه جدید را در ایران گذاشت. در زمانی که اوضاع ایران بسیار منقلب بود و در اثر تقارن زمانی این کار با اقدامات غربگرایانه رضاخان، زمینه سوءتفاهم مردمی بسیار بود و هر لحظه بیم آن می‌رفت که مؤسسه تربیتی او از هم بپاشد، این زن با مقاومت، متانت و بردباری توانست مدرسه ناموس را در محلی بزرگ در خیابان شاهپور تهران به صورت یکی از مهمترین مدارس متوسطه وکانون پرورشی دختران درآورد.او با بر پا کردن مجالس روضه خوانی در محیط مدرسه، اولیاء دانش آموزان را باکلمات قصار علی (ع) تشویق به تحصیل‌علم‌وعدم ممانعت از تحصیل دختران می‌کرد.

آزموده، مرتضی. از وزرا.

تحصیلات: دکتری.

مشاغل و مناصب: وزیر اقتصاد ملی درکابینه حاجعلی رزم آرا.

آزموده، نعمت اله ← آغاسی، نعمت اله.

آزموده، وجیه الله. فرزند هدایت الله، در سال ۱۲۹۶

متولد شد. از فرماندهان ارتش در رژیم شاه و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: معادل دکتری.
مشاغل و مناصب: فرماندهی لشکر رضاییه و نماینده دوره ۲۴ از بروجرد.

آزمون، منوچهر. با نام مستعار دکتر منوچهر قاطع، فرزند ابوالقاسم در سال ۱۳۰۹ ش در تهران متولد شد و در ۲۰ فروردین ماه سال ۱۳۵۸ ش توسط دادگاه انقلاب اسلامی ایران به عنوان تباهکار و مفسد فی الارض اعدام شد. از وزرا و چهره‌های مؤثر رژیم شاه.
محل تحصیل: ایران، آمریکا، آلمان شرقی.
تحصیلات: دکترای اقتصاد و فلسفه مارکسیسم لنینیسم.
مهارتها: مهارت در زبان آلمانی، آشنایی با انگلیسی و فرانسه، تخصص در فلسفه مارکسیسم.
مشاغل و مناصب: کارمند رسمی ساواک به مدت نه سال، معاون سیاسی تلویزیون در زمان رضا قطبی، رییس کل خبرگزاری پارس، معاون فنی وزارت اطلاعات و جهانگردی، رییس حزب ایران نوین، معاون وزارت کشور، معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان اوقاف در کابینه هویدا، نماینده دوره ۲۴ از تهران، نویسنده آزاد مطبوعات، سردبیر و رییس شورای نویسندگان مجله «مسایل ایران»، وزیر کار و امور اجتماعی و مشاور امور اجرایی در آخرین کابینه شریف امامی، استاندار فارس در ۱۷ شهریور ۱۳۵۶، پایه‌گذار و رییس حزب اتحاد خلق ایران در آبان ماه سال ۱۳۵۷.
نشانها و جوایز: همایون درجه سوم، تاجگذاری و اصلاحات ارضی.
آثار: کتابها: نوشته های دیروز، اقتصاد سیاسی، دنیای کمونیزم. مقالات: انقلاب ایران، زیر بنا و روبنا، جوانان انقلاب، انتقاد مجلس آینده، دانشگاه و دانشجو، مطبوعات یار وفادار دموکراسی، حزب و افکار عمومی، نه فقط دولت بلکه مردم هم وظیفه دارند.
توضیح اینکه منظور از «انقلاب» در آثار ایشان به اصطلاح انقلاب سفید شاه است.
نکته‌های دیگر: پدر ایشان ابوالقاسم آزمون کارمند دارایی و سپس ساواک، مادرش نیز خانم عصمت نبوی نوری از خویشاوندان حجةالاسلام یحیی نوری است. او تحصیلات خود را در تهران در مدارس خرد (منیریه)، نشاط (امیریه)، دبیرستان رازی (خیابان فرهنگ) و دبیرستان دارایی سپری کرد و در سال ۱۳۳۰ در کنکور اعزام محصل به خارج شرکت نمود و از این طریق به آلمان عزیمت کرد. در دولت دکتر مصدق به دلیل تنگناهای مالی ارز تحصیلی دانشجویان قطع شد و لذا آزمون در یک کارخانه تراشکاری در آلمان مشغول به کار شد. او سپس در ظاهر با شرکت در یک امتحان بورس تحصیلی از طرف دانشگاه لایپزیک در آلما شرقی پذیرفته شد و در آنجا دوره دکترای اقتصاد سیاسی و فلسفه مارکسیسم لنینیسم راگذراند و با یک دختر آلمانی ازدواج کرد ولی هنگام بازگشت از آنجا کارشان به متارکه انجامید. او به آلمان غربی بازگشته و در آنجا به عضویت ساواک درآمد و پس از مدتی به ایران بازگشت و رسماً در ساواک استخدام شد، ولیکن چون مدرک تحصیلی دکترای او از آلمان شرقی بود، وزارت فرهنگ آن را به رسمیت نمی‌شناخت و همین مسأله باعث درگیری او بابرخی از عناصر داخل ساواک شد و درنهایت آزمون (ظاهراً از طریق توسل به شخص شاه) بر رقبا پیروز گردید و مدرکش به رسمیت شناخته شد. او که روحیه جاه طلبی فراوانی داشت دیگر ساواک را برای خود محل مناسبی برای رشد اجتماعی و سیاسی نمی‌دید و لذا به بهانه‌های گوناگون و از طریق تشبث به اشخاص ذی نفوذ خود را به تلویزیون (زیر نظر رضا قطبی) و از آنجا نیز به وزارتخانه‌های متعدد منتقل کرد و تا مرحله وزارت

پیش رفت. او در کار خود برای کسب قدرت بسیار ماهر و موقعیت شناس بود و زمینه چینی صعود به مسند نخست وزیری را می‌کرد که با پیروزی انقلاب اسلامی ناکام ماند.

منوچهر آزمون

آزمین ، اسماعیل. فرزند حسن در حدود سال ۱۲۸۵ ق متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات قدیم.
مشاغل و مناصب: مالک و نماینده دوره ۲۰ از آستارا.

آزو ، از خاورشناسان.
مهارتها: تجربه‌هایی در زمینه ترجمه و طبع کتب اسلامی.
مشاغل و مناصب: استاد خاورشناسی.
آثار: ترجمه، تصحیح و مقابله کتاب احسن التقاسیم مقدسی.

آژند ، یعقوب. با نام مستعار ی. میاندوآبی، در سال ۱۳۲۸ ش در میاندوآب متولد شد. از مترجمان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای تاریخ.
مهارتها: نویسندگی، ترجمه.
مشاغل و مناصب: نویسنده، مترجم، کارمند صدا و سیما (گروه تاریخ رادیو)، تدریس در دانشگاه تهران، عضو کمیته تاریخ شورای انقلاب فرهنگی.
آثار: چغاتو، حدیث بودن، مقتل، ادبیات نوین ایران، ادبیات نوین ترکیه، ادبیات نوین عرب، پنج قیامنامه در خصوص قیامهای مختلف تاریخ ایران، تاریخ تمدن، پیدایش صفویه، تاریخ اقتصادی ایران، تاریخ معاصر ایران، کتاب هنر، تاریخنگاری در اسلام، تاریخنگاری در ایران. (اغلب این کتابها ترجمه به فارسی هستند.)

آژیر ، احمد. در سال ۱۲۹۱ متولد شد و در سال ۱۳۶۳ درگذشت. از پزشکان.
محل تحصیل: اصفهان، تهران.
تحصیلات: دکترای پزشکی.

احمد آژیر

مهارتها: تشخیص آزمایشگاهی تب مالت.

مشاغل و مناصب: ریاست بخش آزمایشگاه بیمارستان ابن سینا و بیمارستان رازی تهران، و نیز به عنوان نماینده ایران در کنگره بهداشت جهانی منچستر و کنگره بین المللی بیولوژی لندن شرکت کرده است.

آژیر ، مهدی. درسال ۱۳۲۱ متولد شد و در سال ۱۳۶۶ درگذشت. از هنرمندان و دوبلورها.
مهارتها: دوبلوری، مدیریت دوبلاژ.
مشاغل و مناصب: مدیر دوبلاژ، فعالیت در صدا و سیما.
نکته‌های دیگر: کار دوبلوری را از سال ۴۱ هم زمان با فعالیت در رادیو و تلویزیون آغاز کرد و به مرور زمان تجربه‌های خوبی به دست آورد تا جایی که گویندگی و مدیریت دوبلاژ بسیاری از فیلمهای کارتون و عروسکی و کمدی تلویزیون ایران مانند دانلدداک، نخودی، بزبزقندی، پدر هدی و هادی، تنسی تاکسیدو، ساتورنن، هاچ، زنبور عسل را بر عهده گرفت و به انجام رسانید.

آژیر ، مهشید. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از مهندسان و استادان دانشگاه.
محل تحصیل: تهران، لندن.
تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی، فوق لیسانس بهداشت محیط زیست ۱۳۵۷ ش.
مهارتها: صنایع شیمیایی، پژوهش و تحقیقات صنعتی، بهداشت و درمان پزشکی و دامپزشکی، تدریس و آموزش.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، کارشناس شیمی.
آثار: بررسی اثرات پنبه نسوز موجود در هوای محیطهای صنعتی، بررسی ۱۰ ساله غلظت ذرات معلق در هوای تهران، اندازه گیری غلظت فلزات سنگین در تالار اثرلی، بررسی غلظت و آلودگی سیلیس آزاد در ریخته گریها، آلودگی محیطهای بسته.

آژیر ، میرقوام الدین. از روزنامه نگاران.
مهارتها: نویسندگی و روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: مدیر روزنامه خندنگ آژیر، کارمند فرهنگ.
آثار: تأسیس و مدیریت روزنامه خندنگ آژیر، مقالاتی در زمینه ادب و فرهنگ در نشریه آژیر.
نکته‌های دیگر: امتیاز روزنامه خندنگ آژیر به شماره ۹۰۹۳/۳۹۱۲ مورخ ۱۳۳۰/۴/۶ را به نام خود گرفت. پس از انتشار چند شماره، ایشان به عنوان مدیر این روزنامه که کارمند فرهنگ بود به رشت انتقال یافت و چند شماره آن را نیزدر رشت منتشر نمود، سپس به همدان منتقل شد و روزنامه هم اجباراً تعطیل گردید.

آساطور ، گورگ. ملقب به آستواز اتوریان، درسال ۱۸۶۸ م در تفلیس متولد شد و درسال ۱۹۳۷ م درگذشت. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشکده باستان شناسی و زبانهای شرقی در پترزبورگ (لیننگراد).
مهارتها: شعر، ادبیات فارسی و باستان شناسی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه دولتی ایروان، شاعر، خاورشناس، باستان شناس.
آثار: مقالاتی از او در نشریات ادواری به چاپ رسیده است. از جمله تألیفات او است: تاریخ ادبیات شرق نزدیک، رستم و سهراب.

آسانا ، جاماسب جی منوچهر جی دستور. در سال ۱۸۳۰ م متولد شد و درسال ۱۸۹۸ م درگذشت. از ایران شناسان زرتشتی هند.
مهارتها: زبان شناسی باستانی.
مشاغل و مناصب: زبان شناس، ایران شناس.
آثار: فرهنگ کامل پهلوی، آدمی تا چه اندازه سپاسگذار کرامت و خیرخواهی آفریدگار بوده است، فرهنگ کهن زند - پهلوی، پاسخی به کتاب فرمان دین از دستور پشوتن جی، ضرورت پیروی

از آیین زرتشتی، زه شکن، خرده اوستا. خرداد یشت، بهرام یشت و آبان یشت، گفتارها، یزدان پرستی، گفتاری درباره نیرنگ، فرهنگ پهلوی، گجراتی و انگلیسی، و چندین اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی از پارسیان هند و دارای مذهب زرتشتی بوده‌است.

آسانا ، هوشنگ جاماسب. ملقب به خان بهادر و شمس‌العلما، در شهر نو ساری هند متولد شد. از پارسیان هند و ایران شناسان.
تحصیلات: فوق لیسانس.
مهارتها: در زمینه زبان شناسی باستانی، آشنایی به زبانهای لاتین، آلمانی، عبری، فارسی، اردو، هراتی، عربی، سنسکریت، اوستایی و پهلوی.
مشاغل و مناصب: قاضی دستوران مقیم دکن، کارمند سرشناس حکومت استعماری انگلیس در هند، استاد زبان فارسی در دکن کالج، عضو دانشگاه بمبئی ۱۸۶۶، ریاست انجمن بزم روز بهرام در شهر پونا.
نشانها و جوایز: دریافت نشان عالی حکومت هند بریتانیا در سال ۱۹۰۶، دریافت درجه دکترای افتخاری از امپراطور اتریش.
آثار: ایزد فروهران، واژه نامه کهن زند پهلوی (تصحیح)، هدایای زرتشتیان به هنگام جشن عروسی، فرهنگ پهلوی، وندیداد، متن اوستا همراه با برگردان پهلوی و واژه نامه.
نکته‌های دیگر: وی یک زرتشتی و از پارسیان هند بود، در خانواده‌ای از دستوران سرشناس شهر نوساری به دنیا آمد، در جوانی به فراگیری زبانهای مختلف علاقه‌مند گردید و با کمک دکتر مارتین هوگ زبانهای لاتین، آلمانی و اندکی عبری را فرا گرفت. وی مسافرتهایی به شهر گجرات کرد و در تحقیقات مارتین هوگ پیرامون کتب مقدس زرتشتیان در آن شهر شرکت داشت. حکومت بمبئی به حمایت از اوکلیه آثارش را به خرج دولت چاپ کرد. به خاطر خدمات بسیارش در تحقیقات شرق شناسی، امپراطور اتریش درجه دکترای افتخاری به وی اعطا کرد.

آسایش ، خلیل. متخلص به آرزو، درسال ۱۳۰۹ ش در مشهد متولد شد. از شاعران و پزشکان.
محل تحصیل: مشهد، دانشکده پزشکی دانشگاه تهران.
استادان: ملک الشعرا بهار.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مهارتها: طبابت، شاعری.
آثار: نمونه اشعار ایشان در کتاب شعر امروز خراسان از صفحه ۳۰۶ تا صفحه ۳۱۳ آمده است.
نکته‌های دیگر: در ابتدا تا سال ۱۳۲۸ به شعر علاقه‌ای نداشت ولی با تشویق ملک الشعرا بهار به شاعری روی آورد و در جریان ملی شدن نفت با شعر خود در نهضت ملی ایران شرکت کرد و هنر خود را در خدمت مردم گذاشت.

آستارایی ، آمیرزا اسحق. فرزند آقا عباس تاجر، در قصبه ارچون آستارا متولد شد و درسال ۱۳۱۹ ق درگذشت و در مقبره ابوحسین در بقعة العلما به خاک سپرده شد. از فضلا و علما به شما می‌رود.
محل تحصیل: آستارا، لنکران، اردبیل، خراسان، قم.
استادان: افتخار العلما (شیخ عبدالله)، شیخ حسن برسی، میرزا ابوالقاسم حکمی، آقا بزرگ حکیم، ادیب نیشابوری، حضرات آیات شیخ عبدالکریم حائری، حجت، خوانساری، بروجردی.
تحصیلات: اجازاتی از آیات عظام داشته است.
آثار: تقریرات درس آیت الله حائری و آیت الله حجت در اصول فقه و فقه (مکاسب).
نکته‌های دیگر: از اول تأسیس مدرسه حجتیه قم تصدی امور مربوط به آن از تمام جهات از طرف مرحوم آیت الله حجت به ایشان محول بوده است.

آستانه ، محمود. درسال ۱۳۳۷ ش در آستانه متولد شد.

از نمایندگان دوره سوم مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: فوق دیپلم.
مشاغل و مناصب: کشاورز، نماینده دوره سوم مجلس شورای اسلامی از حوزه انتخابیه سربند، عضو کمیسیون اقتصاد و دارایی مجلس شورای اسلامی، دبیر، مسؤول آموزش نظامی قرارگاه خاتم.

محمود آستانه

آستانه‌ای، مهدی. با نام مستعار آله در سال ۱۳۰۶ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و چهره‌های مطبوعاتی.
تحصیلات: تحصیلات دانشگاهی در رشته حقوق (ناتمام).
مهارتها: آشنایی به انگلیسی.
مشاغل و مناصب: همکاری با مطبوعات گیلان (نویسنده)، نماینده دوره ۲۴ از لاهیجان.

آستانه دار، سید تقی. ملقب به مدیر موسوی، فرزند سید مرتضی آستانه دار در سال ۱۳۷۰ ق متولد شد و پس از فوت در جوار حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون شهر ری.
مشاغل و مناصب: مدیریت مدرسه طاهریه درشهر ری، روحانی.
نکته‌های دیگر: در هنگام تغییر اجباری لباس روحانیت به او گفتند اگر می‌خواهی مدیریت مدرسه را داشته باشی باید خلع لباس روحانیت کنی و کت و شلوار بپوشی، او گفت مدیریت مدرسه را رها می‌کنم ولی خلع لباس نمی‌کنم. ایشان از منبریهای به نام تهران و از علاقه مندان امام حسین (ع) و خدمتگزاران آستانه حضرت عبدالعظیم بود.

آستانه دار موسوی، سید محمد. در سال ۱۳۶۹ ق در گذشت. از خادمین آستانه حضرت عبدالعظیم (ع).
مشاغل و مناصب: روحانی و مسؤول رسیدگی به خدام آستانه حضرت عبدالعظیم.

آستانه دار موسوی، سید مرتضی. فرزند سیدمحمد در ۷ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۶۹ ق درگذشت. از علما نیکنام شهر ری.
مشاغل و مناصب: روحانی، خادم آستانه مبارکه حضرت عبدالعظیم حسنی در شهر ری،
نکته‌های دیگر: او در اثر کثرت زهد همیشه آماده استقبال از مرگ بوده و چند سال قبل از مرگش، خود او قبرش را ساخته و آماه کرده بود.

آستواز آتوریان، گورگ ← آساطور، گورگ.

آسفی، غلامرضا. فرزند دکتر غلامعلی آسفی در سال ۱۳۱۹ در کرمانشاه متولد شد. و در سال ۱۳۴۵ درگذشت. از شاعران.
محل تحصیل: ایرانشهر، سراوان، تهران.
تحصیلات: دیپلم ریاضی، دکتری.
مهارتها: خط، نقاشی، شعر.

آسمان، جهانگیر ← تفضلی، جهانگیر.

آسمانی ، جلیل. در سال ۱۳۰۱ ش متولد شد. از چهره‌های مطبوعات محلی.
تحصیلات: لیسانس الهیات.
مشاغل و مناصب: مدیر مسؤول و صاحب امتیاز روزنامه پیام آسمانی (شیراز).
آثار: ترجمه فلسفه اسلام.

آسمانی ، زین العابدین. درسال ۱۳۲۹ متولد شد. از نویسندگان محلی.
تحصیلات: فوق دیپلم انستیتو تکنولوژی شیراز.
مهارتها: آشنایی به انگلیسی.
مشاغل و مناصب: نویسنده نشریات شیراز.

آسموسن ، یس پیتر. ملقب به شوالیه دانبروگ در ۲ ماه نوامبر سال ۱۹۲۸ م در آبن را جنوب ژوتلند دانمارک متولد شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: ۱۹۴۸ دانشکده الهیات کپنهاگ.
تحصیلات: مدرک عالی الهیات(۱۹۵۴).
مهارتها: متخصص ادیان باستانی ایران (بویژه آیین مانی)، تاریخ و ادبیات فارسی و عبری.
مشاغل و مناصب: کشیش در نیروی دریایی سلطنتی دانمارک در گرینلند، معلم در کپنهاگ (۶۰-۱۹۵۵)، استادیار (۶۶-۱۹۶۰)، دانشیار (۶۷-۱۹۶۶)، استاد زبان شناسی ایرانی در دانشگاه کپنهاگ، عضو آکادمی سلطنتی علوم دانمارک.
آثار: متون مانوی درباره عیسی مسیح از ترکستان چین، متون تاریخی دوران هخامنشی مسیحیت در ایران و رابطه آن با دین زرتشت، واژه دخیل ایرانی نخشیر در تومار های جنگ قمران وایرانیها در آسیای مرکزی، ملاحظاتی در فرهنگ تاریخ ادیان، و چندین اثر دیگر.

آسوده شیرازی ، آقا محمدمهدی. متخلص به آسوده، فرزند حاج حیدر علی در سال ۱۲۶۵ ق در شیراز متولد شد و در ۱۰ ماه محرم سال ۱۳۲۰ ق درگذشت و در شیراز به خاک سپرده شد. از شعرا و ادبای ایران.
آثار: دیوان شعر که نسخه‌های خطی آن در جاهای مختلف از جمله در کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران در ضمن مجموعه اهدایی حکمت موجود است.
نکته‌های دیگر: او یک بازرگان زاده و شاعری شوخ طبع و حاضر جواب بوده که در اواخر به مصاحبت اهل ذوق و عرفان گرویده و عزلت گزیده است. با این حال نسبت به مسایل اجتماعی و سیاسی زمان خود حساس بوده است. چنان که هنگامی که سید جمال الدین اسدآبادی به ایران آمد او به حاج سیاح نوشت: «این بزرگواری که شما به ایران آورده‌اید فتنه آخرالزمان و سبب انقراض جور و عدوان است». و نیز هم او روزی حاج سیاح را در شیراز به بیرون شهر برده و محلی راکه حاکم شهر چندی قبل در آنجا چند نفر را زنده زنده به اتهام دزدی گچ گرفته بوده، نشان داده و از رویه ستمکارانه حاکم شکوه کرده است.

آسیپو ویچ آتایا ، میخائیل ← آتایا، میخائیل آسیپوویچ.

آسید صفی ، سید رضا. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
استادان: آیت الله شیخ عبدالکریم حائری.
مشاغل و مناصب: تدریس در حوزه علمیه.

آسیستانی ، سعید ← خدابنده لو، سعید.

آسین پالاسیوس ، میگل. در ۵ ماه ژوئیه سال ۱۸۷۱ م در سارا گوسا متولد شد و در ۱۲ ماه اوت سال ۱۹۲۴ م درگذشت و در آرامگاه پولوئه به خاک سپرده شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه سارا گوسا.

استادان: خولیان ریبرا.
تحصیلات: دکتری از دانشگاه مادرید ۱۸۹۶ م.
مهارتها: تخصص در زمینه ادبیات فارسی و عربی، الهیات و فلسفه.
مشاغل و مناصب: کشیش، استاد کرسی زبان عربی دانشگاه مادرید (۱۹۳)، سردبیر اندلس، عضو آکادمی سلطنتی علوم اخلاقی و سیاسی (۱۹۱۲)، عضو آکادمی سلطنتی اسپانیا (۱۹۱۹)، عضو آکادمی سلطنتی تاریخ (۱۹۲۴)، عضو مجمع علمی عربی دمشق.
آثار: عقیده، اخلاق و پارسایی از دیدگاه غزالی، فلسفه و الهیات اسلامی، ابن رشد و توماس آکویناس، منطق در آثار ابن طملوس، رساله در رد یهودیان، مجموعه نسخ عربی و غیر عربی، تدوین مجموعه کتب آباء شرقی (با همکاری دیگران)، انتشار: مجموعه اقوال منسوب به مسیح در متون اسلامی.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۹۰۵ در کنگره شرق شناسان در الجزایر و در ۱۹۰۸ در کنگره شرق شناسان در کپنهاگ شرکت کرد. از سال ۱۹۰۶ تا ۱۹۰۹ با همکاری استادش ریبرا، مجله فرهنگ اسپانیایی را منتشر کرد.

آشتی ، سیدنصراله ← موسوی فرد، سید نصراله.

آشتی ، محسن. در سال ۱۳ ش متولد شد. از مدیران جراید.
تحصیلات: دکترای اقتصاد.
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه.
مشاغل و مناصب: مدیریت روزنامه حقوق زن.
نشانها و جوایز: دریافت مدال های همایون و علمی.

آشتیانی ، ابراهیم خان. ملقب به معتمدالسلطنه، فرزند محمدقوام الدوله، زنده در سال ۱۳۳۸ ق. از دولتمردان دوره پایانی قاجاریه و پدر احمد قوام سیاستمدار معروف معاصراست.
تحصیلات: معلومات قدیمی.
مشاغل و مناصب: پیشکار (وزیر) حکام فارس و وزیر دارایی در زمان قاجاریه.
نکته‌های دیگر: روزگاری که پدرش وزیر محاسبات بود وی را مستوفی دفتر استیفاء کرد. در سال ۱۳۰۴ قمری ناصرالدین شاه به او لقب معتمدالسلطنه داد و در سال ۱۳۰۹ به عضویت مجلس شورای دولتی درآمد. آنگاه پیشکار و وزیر رکن الدوله پسر محمدشاه حاکم فارس شد ۱۳۱۳ ق، سال بعد به تهران بازگشت و در سال ۱۳۱۸ مجددا پیشکار و وزیر شعاع السلطنه پسر دوم مظفرالدین شاه در فارس گردید، در سال ۱۳۳۸ نیز وزیر دارایی شد. او پدر احمد قوام (قوام السلطنه) سیاستمدار متلون و معروف ایران و حسن وثوق (وثوق الدوله) و نیز شوهر خواهر میرزا علیخان امین الدوله بود.

آشتیانی ، ابوالقاسم. از حکما، ادبا و افاضل شاگردان محمدرضا قمشه‌ای.

آشتیانی ، احمد ← کریمی آشتیانی، احمد.

آشتیانی ، اسماعیل. متخلص به شعله، فرزند شیخ مرتضی آشتیانی، در سال ۱۲۷۱ ش و ۱۳۱۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۹۱ ق درگذشت. از نقاشان.

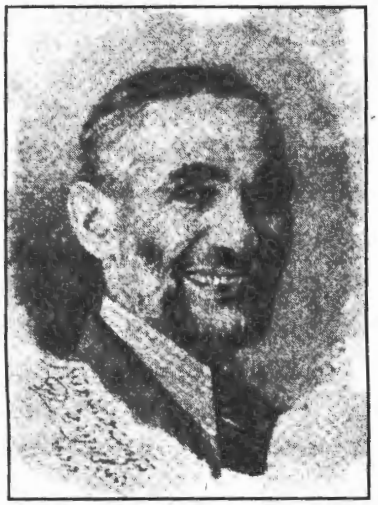

اسماعیل آشتیانی (شعله)

محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دیپلم نقاشی.
مهارتها: شعر، نقاشی.
مشاغل و مناصب: مدیریت صنایع مستظرفه نیشابور و تدریس نقاشی.
نوآوری: انجمن هنرمندان را تأسیس کرده است.
آثار: اختراع الفبایی برای خط فارسی، تصحیح و تحشیه دیوان منوچهری دامغانی، ترجمه و تألیف دورهٔ مفصلی از علم مناظر و مزایای عملی، منتخباتی از اشعار خیام و بابا طاهر و صائب و حافظ، سفرنامه اروپا در ۲ جلد.

آشتیانی، جلال الدین. زنده در سال ۱۳۶۲ ش از نویسندگان متبحّر در دین شناسی تطبیقی است. (باید توجه داشت که ایشان بجز سید جلال الدین آشتیانی فیلسوف نامدار معاصر مقیم مشهد است.).
آثار: مدیریت نه حکومت، تحقیقی در دین یهود (نگارش در سال ۱۳۶۲ ش، تهران)، مزدیسنا و حکومت (چاپ آمریکا).

آشتیانی، جواد. فرزند هاشم، در آبان ماه سال ۱۲۷۵ ش در تهران متولد شد. از وزرا، اطبا و نمایندگان مجلس شورای ملی.

جواد آشتیانی

محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مشاغل و مناصب: عضو اداره ترجمه و تألیف و اداره بازرسی وزارت فرهنگ، نماینده مجلس در سال ۱۳۲۶ از حوزه انتخابیه تهران که تا دوره ششم نماینده بوده، مدیریت عامل سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی و سمتهای متعدد دیگر. او ۱۷ سال وزیر بهداری بوده است.
نشانها و جوایز: دریافت نشان کماندور از پادشاه مصر فؤاد، دریافت نشانهای تاج درجه ۲،۳ و سپاس درجه ۱ ازکشور ایران و لژیون دو نور از فرانسه.

آشتیانی، حاج میرزا حسن (محمدحسن). فرزند میرزا جعفر درسال ۱۲۴۸ ق در آشتیان متولد شد و در سال ۱۳۱۹ ق درگذشت و در مقبره شیخ جعفر شوشتری در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از فقها بزرگ امامیه و یکی از رهبران نهضت تنباکو در ایران.
محل تحصیل: بروجرد، نجف.
استادان: شیخ انصاری.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: تقریرات درس استادش به نام مباحث الفاظ، کتاب الخلل، فقه، کتاب قضاء، کتاب وقف و احیاء موات و اجاره، اوانی ذهب و فضه، ازالة الشکوک عن اللباس المشکوک، رساله های حرج و جمع بین القرآن و الدعا، نکاح مریض، بحرالفوائد در شرح رسائل شیخ انصاری.
نکته‌های دیگر: او در سه سالگی از پدر یتیم شد و در ۱۳ سالگی به حوزه علمیه بروجرد رفت و پس از ۴ سال به نجف اشرف کوچید و از محضر اساتید بزرگ آنجا بویژه از محضر شیخ مرتضی انصاری سالها استفاده کرد و در سال ۱۲۸۲ ق به تهران مهاجرت کرد و حوزه علمیه پر رونقی را در آنجا پدید آورد و مروج مبانی اصولی و روش فقهی شیخ انصاری شده و به مرور روحانی اول تهران گردید. در ماه رجب سال ۱۳۰۷ ق ناصر الدین شاه امتیاز خرید و فروش

انحصاری دخانیات را به یک شرکت انگلیسی داد و از آن طریق انگلستان کوشید تا ایران را نیز مانند هندوستان بدون لشکرکشی نظامی تصرف کند. علمای بزرگ، تجار و مردم با آن به مبارزه بر خواستند در تهران رهبری این مبارزه را میرزای آشتیانی بر عهده داشت و با درایت فوق العاده آن را به پیروزی رسانید و عامل پخش حکم تحریم میرزای شیرازی در سراسر ایران شد. ناصرالدین شاه او را تهدید و تطمیع کرد ولی نتیجه‌ای نگرفت. در نهایت او را میان خروج از تهران و یا کشیدن علنی قلیان مخیر کرد، او راه اول را برگزید، وقتی عزم خروج از تهران کرد علمای دیگر نیز با او همراه شدند، مردم برای ممانعت از خروج او شورش کردند و در نتیجه ۳۰ نفر کشته و زخمی شدند و مانع خروج میرزا از تهران شدند، تا اینکه نهضت تنباکو پیروز شد و استعمار شکست خورد. او در سال ۱۳۱۱ ق به سامرا رفت و مورد استقبال گرم میرزای شیرازی قرار گرفت.

حاج میرزا حسن آشتیانی

آشتیانی، حاج میرزا محمدباقر. فرزند آیت الله میرزا احمد و نوهٔ میرزا محمدحسین آشتیانی از رهبران نهضت تنباکو در سال ۱۳۲۳ ق در تهران متولد شد و در ۱۶ ماه شهریور سال ۱۳۶۳ ش درگذشت و در ری به خاک سپرده شد. از علما معاصر تهران و افاضل خاندان آشتیانی.

محل تحصیل: تهران، نجف اشرف.

استادان: حضرات آیات میرزا ابوالحسن مشکینی، آقا ضیاء الدین عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا محمدحسین نایینی.

مهارتها: تدریس.

مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس مدرسه مروی در تهران.

آثار: کتاب النکاح، کتاب الطلاق، کتاب الصوم، کتاب القضاء، تعلیقاتی بر فرائد، شرح مبسوطی بر کفایه، تعلیقاتی بر متاجر شیخ، تعلیقاتی بر خمس و زکوه حاج آقا رضا همدانی، تعلیقاتی بر صلوة حاج آقارضا، تعلیقاتی بر حج جواهر، رساله‌ای در لباس مشکوک، رساله‌ای در زکوة الفطر، رساله در میراث زوجه و چندین رساله دیگر.

نکته‌های دیگر: مدتی نمایندگی و وکالت مطلقه از طرف آیت الله خویی داشت و شهریه حوزه علمیه قم را از طرف معظم له می‌پرداخت.

آشتیانی، حاجی شیخ مرتضی. متخلص به شعله، فرزند میرزا محمدحسن مجتهد نامدار عصر ناصری، در سال ۱۲۸۰ ق در تهران متولد شد و در ۲۴ ماه ذیحجه سال ۱۳۶۵ ق درگذشت و در مشهد به خاک سپرده شد. از رهبران روحانی انقلاب مشروطه و یکی از پیشوایان قیام گوهر شاد مشهد.

محل تحصیل: تهران.

استادان: میرزا محمدحسن آشتیانی (پدر خودش).

تحصیلات: اجتهاد.

مشاغل و مناصب: متولی مدرسه مروی، امام جماعت مسجد خازن الملک تهران، مدرس علوم

اسلامی در حوزه‌های تهران و مشهد.

حاجی شیخ مرتضی آشتیانی

نکته‌های دیگر: او در نهضت تحریم تنباکو در کنار پدرش برای پیشبرد اهداف نهضت فعال بود، بعد از پدرش در تهران در حد علمای دیگر مرجعیت روحانی یافت. در انقلاب مشروطیت یکی از رهبران روحانی در تهران بود که به همین خاطر عین الدوله حاکم تهران او را از تولیت مدرسه مروی و امامت جماعت مسجد خازن الملک برکنار ساخته و به جای او به ترتیب امام جمعه و آخوند آملی را گماشت. آشتیانی همراه با سایر علمای تهران برای پیشبرد امر مشروطیت به حضرت عبدالعظیم در شهر ری مهاجرت نموده و متحصن شدند، و پس از بازگشت به تهران در کنار آقایان سیدمحمد طباطبایی، سید عبدالله بهبهانی، سید جمال افجه‌ای، شیخ مصطفی آشتیانی، سیدجمال الدین واعظ، سید محمدرضا مساوات و چند نفر دیگر برای نظارت بر حسن جریان نهضت مجمعی را تشکیل دادند که هر شب برگزار می‌شد و به مثابه مجلس ملیون بود. او تا آخر مشروطه خواه باقی ماند، ولی پس از فتح تهران توسط مشروطه خواهان و قبل از کودتای رضاخان ۱۲۹۹ ش به مشهد رضوی (ع) کوچید و در آنجا از پیشوایان دینی نامدار شهر گردید. در قضیه اتحاد شکل و کشف حجاب اجباری رضاخان او یکی از هشت نفر مجتهد و عالم بزرگ مشهد بود که در کنار کسانی مانند حاج آقا حسین قمی، سید یونس اردبیلی، آقازاده و دیگران به رضاخان نامه اعتراضیه نوشتند که متعاقب آن دستگیری علمای مشهد و کشتار مردم مسلمان در مسجد گوهرشاد توسط نیروهای رضا خانی به وجود آمد. ولی رضاخان در تلگراف دستوریه خود دستگیری آشتیانی را (بنابر برخی از ملاحظات اجتماعی و سیاسی) اجازه نداده بود و لذا او تنهاکس از رهبران قیام گوهرشاد بود که دستگیر و یا تبعید نشد.

آشتیانی، رکن الدین. فرزند ابراهیم در سال ۱۹۱۴ م متولد شد. از صاحب منصبان برجسته وزارت امور خارجه در رژیم شاه.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس از دانشگاه تهران.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت دارایی، وزارت خارجه، سفیر ایران در اسراییل، برلن، پاریس، منشی وزرات خارجه، رییس اداره اطلاعات، کنسول ایران در هامبورگ، وزیر مختار ایران در چندکشور خارجی دیگر.

آشتیانی، سیدجلال الدین. در سال ۴ ۱۳ ش در قصبه آشتیان متولدشد. از مورخان وشارحان فلسفه اسلامی در عصر حاضر و از اساتید حوزه و دانشگاه مشهد.
محل تحصیل: آشتیان، قم، تهران، قزوین، نجف.

استادان: شهید محمدعلی صدوقی (مطول و لمعتین)، میرزا مهدی امیر کلایی مازندرانی (اسفار، منظومه و مکاسب)، علامه سید محمدحسین طباطبایی (اسفار و کفایه)، سید ابوالحسن رفیعی قزوینی (فلسفه)، میرزا احمد آشتیانی (فلسفه و عرفان)، حضرات آیات حاج آقا حسین بروجردی، میرزا حسن بجنوردی، سیدمحسن حکیم، شیخ حسین حلّی (درس خارج فقه و اصول).

تحصیلات: اجازه از آیت الله سیدابوالحسن رفیعی قزوینی در علوم معقول و منقول.

مهارتها: صاحب نظر در درک و شرح و تفسیر متون فلسفه و عرفان اسلامی.

مشاغل و مناصب: مدرس (دانشیار) فلسفه در دانشگاه مشهد و حوزه علمیه آن شهر.

نوآوری: اقدام به گرد آوری، تحقیق و تحشیه منتخب متون فلسفه اسلامی از میرفندرسکی تا عصر حاضر.

آثار: دوره منتخب متون فلسفه اسلامی از میرفندرسکی و میرداماد تا عصر حاضر، تصحیح و تحقیق و طبع کتابهای اصول المعارف ملا محسن فیض، قرة العیون ملا محمدمهدی نراقی، تمهید القواعد صائن الدین علی بن محمد ترکه، و. و نگارش کتابهای شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم، شرح زاد المسافر ملا صدرا (معاد جسمانی)، تفسیر سوره حمد، هستی از نظر عرفان و فلسفه، شرح حال و آراء فلسفی ملاّ صدرا، شرح فصوص الحکم فارابی و چندین مقاله و کتاب فلسفی و علمی دیگر.

نکته‌های دیگر: ایشان در سال ۱۳۲۳ به تشویق و راهنمایی آیت الله میرزا ابوالقاسم دانش آشتیانی وارد حوزه علمیه قم شد و پس از آموزش مقدمات و فقه و اصول در حوزه‌های قم، نجف و قزوین، تخصص و گرایش خود را فلسفه و حکمت قرار داد و لذا در سال ۱۳۳۸ به عنوان مدرس دانشگاه در رشته فلسفه و تصوف اسلامی برگزیده شد. ایشان یکی از استادان به نام و مروجان مشهور فلسفه صدرایی و حکمت متعالیه در عصر حاضراند که در حوزه و دانشگاه هر دو جای دارند. ایشان با اختیار انزوا و تجرد در زندگی، بیشترین قسمت وقت خود را مصروف احیای متون فلسفی و عرفانی قدیم کرده و آثار تالیفی و یا تصحیحی ارزشمندی را پدید آورده است. وی یکی از دوستان نزدیک و صمیمی مرحوم سید مصطفی خمینی فرزند ارشد امام بوده است.

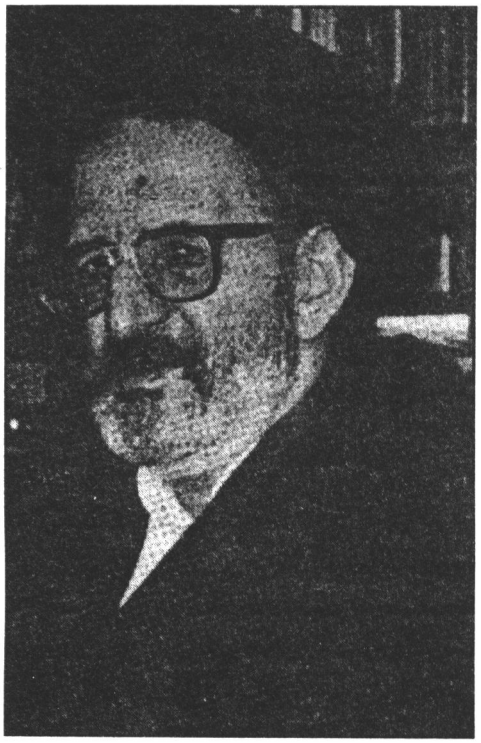

سید جلال الدین آشتیانی

آشنیانی، سیما ← دبیر آشتیانی، سیما.

آشتیانی، علی آقا. ملقب به امین حضور. از رجال دربار ناصرالدین شاه.

مشاغل و مناصب: پیشخدمت خاصه ناصرالدین شاه، امین حضور ۱۲۸۲، وزیر بقایا، شهردار تهران، حاکم کاشان ۱۲۸۶، داروغه دفتر خانه.

نشانها و جوایز: جبه ترمه شمسه مرصع، و دارای امتیازات دولتی و چند نشان از دول خارجه و دولت وقت ایران.

نکته‌های دیگر: وی از جمله کسانی است که از سوی ناصرالدین شاه به امورات مختلفی رسیدگی می کرده و صاحب منصبهای متعددی بوده است.

آشتیانی، علی اکبر. در آشتیان متولد شد. از روحانیون و رجال سیاسی.
محل تحصیل: قم.
تحصیلات: خارج فقه و اصول حوزه.
مشاغل و مناصب: روحانی، نماینده امام خمینی و سپس آیت الله خامنه‌ای در ژاندارمری، مسؤول پرداخت شهریه طلاب قم از طرف امام خمینی، یکی از اعضای دفتر امام خمینی، عضو شورای مرکزی و نیز عضو مؤسّس روحانیون مبارز تهران.

آشتیانی، غلامرضا. معروف به دانش آشتیانی، درسال ۱۳۰۹ ش در آشتیان متولد شد و در هفتم ماه تیر سال ۱۳۶۰ ش درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و شهدای هفتم تیر.
محل تحصیل: قم، تهران.
استادان: حضرات آیات حاج آقا حسین بروجردی، حاج سید محمدرضا گلپایگانی، امام خمینی.
تحصیلات: دکترای الهیّات
مشاغل و مناصب: نماینده دوره اول مجلس از طرف مردم آشتیان و تفرش، معلم، دبیر، روحانی.
نکته‌های دیگر: او یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی است که در انفجار دفتر حزب جمهوری اسلامی در تهران به شهادت رسید.

آشتیانی، غلامرضا ← حضرتی آشتیانی، غلامرضا.

آشتیانی، محمدحسن. در تهران متولد شد و بعد از سال ۱۳۲۰ ق درگذشت. از روحانیون.
محل تحصیل: تهران، نجف.
استادان: میرزا محمدحسن آشتیانی، شیخ هادی تهرانی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از شیخ هادی تهرانی.

آشتیانی، محمدحسن ← احمدی دانش آشتیانی، محمد حسن.

آشتیانی، محمد ← جمالی آشتیانی، محمد.

آشتیانی، میرزا ابراهیم. فرزند حاج میرزا مرتضی درسال ۱۲۷۲ ق متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات قدیم حدود مدرسی.
مشاغل و مناصب: مالک و کارمند دولت و نماینده دوره‌های ۶ و ۱۴ از ایوانکی.

آشتیانی، میرزا احمد. فرزند میرزا محمدحسن (رهبر نهضت تحریم تنباکو در تهران)، در سال ۱۳۰۰ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۵۹ ق درگذشت و در شهر ری، در جوار حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از فقها و فلاسفه برجسته معاصر.
محل تحصیل: تهران، نجف اشرف.
استادان: آقا میرزا هاشم، میرزا محمد مدرسی، آقا میرزا حسن، میرزا محمد حسین نایینی.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: تعلیقات بر متاجر و طهارت شیخ انصاری، تعلیقات بر فرائد (رسائل) شیخ انصاری، تعلیقات بر شرح لمعه، تعلیقات بر شرایع الاحکام، تعلیقات بر کفایه، تعلیقات بر قوانین الاصول، تعلیقات بر قواعد علامه، تعلیقات بر تبصره علامه، تعلیقات بر اسفار حکیم ملا صدرا، تعلیقات بر طبیعیات شفا، تعلیقات بر شرح منظومه، تعلیقات بر شرح تجرید، تعلیقات بر قانون ابن سینا، تعلیقات بر خلاصه الحساب شیخ بهایی، تعلیقات بر شرح حدیث لولاک، تعلیقات بر فیزیولوژی، تعلیقات بر مقامات حریری، تعلیقات بر مطول، تعلیقات بر شرح نظام، تعلیقات بر سیوطی، تعلیقات بر شرح مطالع، تعلیقات بر شرح رضی، تعلیقات بر جامی، تعلیقات بر هیأت فارسی، تعلیقات بر مصباح الانس، تذکرة الغافلین فی اصول

الدین، رساله قول ثابت در اصول الدین، رساله در توحید و نبوت و امامت ومعاد، نامه رهبران(فارسی دوره عقاید به شیوهٔ حکما متشرعه)، مقالات احمدی در اخلاق (فارسی)، طرائف الحکم در احادث مختلفه، رساله ای در امر بین امرین، رساله‌ای در بیان مسالک در باب وحدت وجود، صلاة غفیله، رساله در حقیقة الولایه، رساله در مخارج حروف و تجوید، سرمایه سعادت(عقاید مختصر)، قصیده‌ای در میلاد پیامبر (ص)، قصیده‌ای در میلاد مهدی عج،رساله مختصری در فضائل السادات، رساله مختصری در تفسیر سوره واقعه، هدیه احمدیه در ادعیه.

میرزا احمد آشتیانی

آشتیانی، میرزا اسماعیل. فرزند شیخ مرتضی آشتیانی و خیرالنساء (آقا زاده خانم) دختر سید محمد طباطبایی، نوه میرزا محمد حسن آشتیانی مجتهد، در سال ۱۲۷۱ ش در تهران متولد شد. از نقاشان و هنرمندان وارسته ایران.

محل تحصیل: تهران: دارالفنون، مدرسه عالی صنایع مستظرفه، اروپا (به صورت مطالعات آزاد).

استادان: کمال الملک.

تحصیلات: دیپلم مدرسه صنایع مستظرفه، دکترای افتخاری وزارت فرهنگ ایران.

مهارتها: نقاشی، معارف اسلامی.

مشاغل و مناصب: معلم مدرسه صنایع مستظرفه تهران، معاون کمال الملک در اداره مدرسه صنایع مستظرفه، رییس مدرسه صنایع مستظرفه (پس از کمال الملک در ۲۶ مهر ماه سال ۱۳۰۷ ش)، عضو شورای عالی فرهنگ و هنرهای زیبا، عضو انجمن ادبی فرهنگستان ایران، رییس انجمن هنرمندان، رییس هنرستان کمال الملک ۱۳۲۵ ش.

نوآوری: تأسیس انجمن هنرمندان و هنرستان کمال الملک در تهران.

نشانها و جوایز: دریافت مدرک دکترای افتخاری از وزارت فرهنگ ۱۳۲۵ ش.

آثار: سفرنامه اروپا ۲ جلد، کتاب مناظر و مرایا (پرسپکتیو)؛ تصحیح دیوان منوچهری دامغانی، دیوان شعر، احس الادعیه، فوائد الصلاة، الاسماء الحسنی.

نکته‌های دیگر: او هنرمندی و تدین را با هم درآمیخته بود و بعد از درگذشت کمال الملک نقاش برجسته ایرانی از هر جهت جانشین او گردید. آشتیانی پس از گذراندن هنر آموزی رشته نقاشی در نزد کمال الملک برای مطالعه در آثار هنرمندان اروپایی در سال ۱۳۰۹ ش به اروپا رفت و به مدت دو سال ماندگار شد. پس از مراجعت نخست در دبیرستان دارالفنون تهران و سپس در دانشکده ادبیات و دانشسرای عالی مشغول کار شد. در سال ۱۳۲۵ دکترای افتخاری گرفت و در سال ۱۳۳۲ به دعوت دولت اتحاد جماهیر شوروی همراه چندتن از رجال ایران رهسپار مسکو شد و مورد تجلیل محافل هنری شوروی قرار گرفت.

آشتیانی ، میرزاجعفر. ملقب به میرزاکوچک، حدود سال ۱۳۲۴ متولد شد. از علما و حکما.
محل تحصیل: تهران.
استادان: محمد رضا قمشه‌ای حکیم، آقا علی مدرس حکیم، میرزا ابوالحسن جلوه، میرزا محمد حسن آشتیانی.

آشتیانی ، میرزاحسن. ملقب به مستوفی الممالک، آقا و مستوفی. فرزند میرزا یوسف صدر اعظم، نوادهٔ میرزاکاظم آشتیانی، در ماه رمضان سال ۱۲۹۱ (۱۲۹۲ ق) در تهران متولد شد و در ۲۵ ماه ربیع الثانی سال ۱۳۵۱ ق (۱۳۱۱ ش) به سکته قلبی در گذشت و در تهران، روستای ونک، (مقبره خانوادگی) به خاک سپرده شد. از سیاستمداران بزرگ، صادق و مجرب ایران در تاریخ معاصر.
محل تحصیل: تهران، اروپا، پاریس، بگونه غیر رسمی.
مهارتها: سیاستمداری، اسب سواری، شکار، آس بازی.
مشاغل و مناصب: ۱۵ بار وزیر در کابینه های مختلف مشروطه، ۱۱ بار نخست وزیر، بارها نماینده مجلس و رییس مجلس شورای ملی.
نشانها و جوایز: دریافت جبه ترمه شمسه از دست ناصرالدین شاه قاجار.
نکته‌های دیگر: او که از خانواده‌ای نامدار و ضمناً همسر عصمة الملوک نوهٔ دختری ناصرالدین شاه بود، چهل سال تمام از عمرش را در صحنه‌های سیاسی کشور به گونه دلسوزانه و صادقانه مشغول خدمت بود. دربارها و دسته‌های سیاسی وجاهت و وساطت او را در حل اختلاف می‌پذیرفتند. هفت سال در پاریس اقامت داشته و با فرهنگ و زندگی نوین غرب آشنا بود. مستوفی سیاستمداری پای بند به ظواهر شریعت اسلام بود و جسارت وهابیان به مشاهد مقدسه را به گونه رسمی مورد اعتراض قرار داد. یکی از دورانهای نخست وزیری او همزمان با جنگ جهانی اول بود که با هوشیاری ایران را بی‌طرف اعلام کرده و در قضیه مهاجرت، تشکیل دولت مهاجر با عضویت سید حسن مدرس را، پذیرفت.

آشتیانی ، میرزاعلیخان. ملقب به ادیب خلوت و متخلص به آشوب، فرزند میرزا اسماعیل خان در سال ۱۳۳۷ ق متولد شد و در سال ۱۲۹۷ ش درگذشت. از فضلا.
محل تحصیل: تبریز.
مهارتها: محقق، مترجم، شاعر.
مشاغل و مناصب: خدمات دولتی، دبیری زبانهای شرقی در بلژیک.
آثار: نهج البلاغه ترجمه ملا صالح (تصحیح و تنقیح) در سال ۱۳۲۱ چاپ شده است.

آشتیانی ، میرزاعلی. متخلص به میکده، در ۲۱ ماه رمضان سال ۱۲۵۴ ق در آشتیان متولد شد و در ۲ ماه جمادی الاولی سال ۱۳۲۲ ق درگذشت و در امامزاده معصوم تهران به خاک سپرده شد. از شاعران.

آشتیانی ، میرزا محمدحسین. فرزند هدایت اللّه. از رجال دولتی ایران.
مشاغل و مناصب: وزارت دفتر (معاونت وزارت دارایی) بوده ودر سال۱۲۹۶به این‌سمت رسیده‌است.

آشتیانی ، میرزا محمدصادق. فرزند میرزا احمد (آیت اللّه)، نوادهٔ میرزا آقاخان نوری در تهران متولد شد. در سال ۱۳۶۵ ش درگذشت و در مقبره خانوادگی به خاک سپرده شد. از روحانیون.
استادان: پدرش (آیت اللّه میرزا احمد)، برادرش (میرزا محمدباقر).

آشتیانی ، میرزا محمود. فرزند شیخ مرتضی در تهران متولد شد. از علما.

محل تحصیل: مشهد، نجف، قم.
استادان: آیت اللّهی، نایینی، شیخ عبدالکریم حائری، والد خودش.
تحصیلات: اجتهاد.

آشتیانی، میرزا مصطفی ← افتخارالعلما، میرزا مصطفی.

آشتیانی، میرزا مهدی. فرزند میرزا جعفر و نوهٔ میرزا محمد حسن آشتیانی رهبر نهضت تنباکو در تهران، ملقب به میرزاکوچک، در سال ۱۳۰۶ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۷۲ ق درگذشت و در قم رواق بالاسر حضرت معصومه به خاک سپرده شد. از فقها، عرفا و فلاسفه صدرایی بزرگ در عصر حاضر.
محل تحصیل: تهران، نجف.
استادان: شیخ فضل اللّه نوری، شیخ مسیح طالقانی، سیدعبدالکریم مدرس، سیدکاظم یزدی، سید محمد فیروزآبادی، شیرازی، محمد حسین نایینی، آقا ضیاء عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی، (فقه و اصول) ملا عبدالرسول، شیخ عبدالحسین سیبویه، میرزا غفارخان نجم الدوله، میرزا جهان بخش بروجردی منجم، آقا شیخ محمد حسین ریاضی (ریاضیات)، میرزا ابوالقاسم نایینی، میرزا علی اکبرخان ناظم الاطباء (طب قدیم و جدید)، میرزا حسن کرمانشاهی، آقا میرزا هاشم اشکوری (فلسفه).
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: اساس توحید (فارسی)، تعلیقة رشیقة علی شرح منظومة السبزواری، حاشیه بر مکاسب، حاشیه برکفایة الاصول، حاشیه بر رسائل، رساله‌ای در جبر و تفویض و علم اجمالی و طلب و اراده و وحدت وجود و قاعده صدور، حاشیه بر فصوص فارابی، حاشیه‌بر فصوص ابن عربی، حاشیه بر مصباح الانس.
نکته‌های دیگر: ایشان علاوه بر استفاده حوزوی و دیدار شهرهای ایران به جهانگردی نیز پرداخت و به سرزمین هایی مانند بخارا، هند، فرانسه، ایتالیا، بلژیک، مصر و انگلستان سفر کرده و با دانشمندان آن سرزمینها گفتگو نمود. او دارای زهد و تقوای عمیق و دانش فراوان قدیم و جدید بود.

میرزا مهدی آشتیانی

آشتیانی، میرزا هاشم. فرزند حاج میرزا حسن آشتیانی (رهبر نهضت تنباکو در تهران)، درسال ۱۲۵۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۲۸ ق درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی و علما.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره های ۳، ۵، ۶، ۷، ۸ از تهران.
نکته‌های دیگر: او از کوشندگان انقلاب مشروطیت و از یاران و از مدافعین سرسخت شهید سیدحسن مدرس بوده است.

آشتیانی ، هدایت الله. ملقب به وزیر دفتر، فرزند حسین، در سال ۱۳۱۰ متولد شد. از وزرا.
مشاغل و مناصب: وزیر لشگر، وزیر دفتر استیفاء (وزیر دارایی).

آشتیانی ، یوسف. فرزند ابراهیم اعتصام الملک آشتیانی، درسال ۱۲۹۱ ق ۱۲۵۳ ش متولد شد. و در سال ۱۳۱۶ ش ۱۳۵۶ ق درگذشت. از مترجمان و نمایندگان مجلس شورای. ملی ضمناً او پدر پروین اعتصامی شاعره نامدار ایران است.

یوسف آشتیانی (اعتصام الملک)

محل تحصیل: تبریز.
مهارتها: شعر، فهرست نویسی، ترجمه.
مشاغل و مناصب: ریاست کتابخانه مجلس شورای ملی، نماینده دوره دوم مجلس.
آثار: فهرست کتابخانه مجلس ۲ جلد و دوره مجله بهار، ترجمه جلد اول بینوایان ویکتور هوگو به نام تیره بختان از زبان فرانسه، شرح اطواق الذهب زمخشری، الثورة الهندیه (داستان، ترجمه از زبان عربی)، او حدود ۵۰ جلد کتاب به فارسی ترجمه کرده است.

آشتیانی زاده ، ابراهیم. فرزند میرزا هاشم، از نمایندگان مجلس شورای ملی و مدیران جراید.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۱۴ مجلس.
نوآوری: تشکیل جمعیت رفیقان و روزنامه بهار.
آثار: رجال‌بدون‌ماسک، مقالاتی در روزنامه‌نامه بهار.

آشتیانی زاده ، محمدرضا. فرزند میرزا هاشم، در سال ۱۲۸۵ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس در دوره ۱۵ و ۱۶.
تحصیلات: تحصیلات حدود متوسطه.
مشاغل و مناصب: مالک، تاجر، کارمند متوسطه، نماینده دوره ۱۵ و ۱۶ از ایوانکی.
نکته‌های دیگر: او از عملکرد دکتر مصدق انتقاد می‌نمود و از عوامل قوام بود.

آشتیانی صادق ، میرزا فضل الله. در سال ۱۲۹۸ ق متولد شد و در سال ۱۳۸۲ ق درگذشت. از فلاسفه و قضات.
محل تحصیل: تهران

میرزا فضیل الله آشتیانی صادق

استادان: میرزا محمد حسن آشتیانی، میرزا ابوالحسن جلوه، میرزا حسن کرمانشاهی.
تحصیلات: صاحب نظر در حکمت اسلامی و فقه.
مهارتها: قضاوت.
مشاغل و مناصب: قاضی برجسته و ریاست دادگاههای بدایت و استیناف چند استان ایران، عضویت و مستشاری دیوان عالی کشور.
آثار: رساله حدوث عالم جسمانی، تحقیق و طبع رساله حملیه آقا علی مدرس.
نکته‌های دیگر: ایشان بعد از اتمام تحصیلاتش در دوران پس از مشروطه به خدمت عدلیه در آمد، ولی بااین همه درس و بحث طلبگی را ترک نگفت و لذا مرحوم میرزا مهدی آشتیانی هر وقت به مسافرت می‌رفت و یا به دلیلی نمی‌توانست در جلسه تدریس خود در مدرسه سپهسالار حاضر شود او را به جای خود می‌فرستاد.

آشفته، جعفر ← رسول زاده، جعفر.

آشفته، یدالله ← عاطفی، یدالله.

آشفته اصفهانی، عبدالکریم خان. ملقب به سالار ارفع، فرزند اسفندیار خان در سال ۱۳۱۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۲۳/۱۳۶۳ ق، ش درگذشت. از شعرای قرن چهاردهم هجری.

آشفته تهرانی، امیر. از اساتید رشته جامعه شناسی دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان.
محل تحصیل: ایران و فرانسه.
تحصیلات: دکترای جامعه شناسی، مردم شناسی و قشر شناسی از ایران و فرانسه.
آثار: تعداد تألیفات به زبان فارسی ۴ کتاب در زمینه های برنامه ریزی فرهنگی و توسعه اقتصادی، جامعه شناسی و مدیریت، تعداد مقالات به زبان فارسی ۴۵ و به زبان خارجی ۱ مقاله است. زمینهٔ علمی مقالات وی، جامعه شناسی جمعیت، اقتصاد جمعیت، جمعیت شناسی، جامعه شناسی و جامعه شناسی کشورهای جهان سوم است.

آشفته تهرانی، سیدمحمد. متخلص به ناظم، آشفته و عصار، فرزند حاج سید محمود حسینی لواسانی در سال ۱۲۶۴ ق در تهران متولد شد و در ۹ ماه محرم درگذشت و در ایوان طلای حرم امام رضا (ع) به خاک سپرده شد. از فقها، اصولیون، حکما و متکلمان شیعه.
محل تحصیل: طالقان، تهران، کربلا، سامرا
استادان: شیخ محمد حسن چاله میدانی، ملا اسماعیل قره باغی، شیخ زین العابدین مازندرانی، میرزا محمد حسن شیرازی، آخوند خراسانی، حاج میرزا حسین نوری، میرزا محمد حسن آشتیانی، حاج میرزا حسین خلیلی، شریعت اصفهانی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد و روایت از علما بزرگ شیعه در عصر خود و اجازه روایت از شیخ محمد بسیو مکی شافعی.
شاگردان مشهور: میرزا احمدبن صالح بادکوبه‌ای.
آثار: التحفة المدنیة فی العروض.
نکته‌های دیگر: او در مدینه منوره با خالد پاشا حاکم آن شهر دیدار کرد و قصیده‌ای در مدح او گفت که مورد توجه حاکم قرار گرفت و جایزه‌ای به او داد و کتاب التحفة المدنیة فی العروض را در آنجا نوشت و در سال ۱۳۰۱ ق به تهران عزیمت کرد و ۱۲ سال در این شهر به قول خودش انزوا و گوشه نشینی اختیار کرد و در سال ۱۳۴۰ به قصد زیارت و اقامت به مشهد رضوی نقل مکان داد و تا پایان عمر مجاور مرقد مطهر امام رضا (ع) گردید. بسیاری از تالیفات و آثار قلمی او در حین مسافرتها و نقل و انتقالات مفقود شد و برخی از آنها نیز به گفته خودش به سرقت رفت.

آشفته دزفولی، سید محمد باقر. ملقب به فصیح

السلطنه، فرزند سید مهدی، فرزند سید محمد علی در سال ۱۲۱۷ ق در دزفول متولد شد و در سال ۱۳۳۱ ق درگذشت. از شعرای زبان فارسی.
آثار: دیوان شعر به نام ضیاء المنیر.
نکته‌های دیگر: آشفته اصلاً از سادات رضوی کاشان بود. او پس از تحصیلات مقدماتی در زی درویشان به سیاحت ایران پرداخت یک بار هم گرفتار ترکمانان شد که او را به اسیری گرفته بودند، ولی از بند آنان گریخت و به مشهد رفت و دو سال در بقعه خواجه ربیع معتکف گردید و در نهایت در تهران اقامت گزید و مورد توجه ناصرالدینشاه قرار گرفت و از او به لقب فصیح السلطنه و برقراری مقرری ماهانه نایل آمد. او در مدح و مراثی ائمه معصومین (ع) اشعار فراوان دارد.

آشفته شهرضائی، قاسم ← سیاره، قاسم.

آشنا، ا. پ ← پزشکزاد، ایرج

آشنا، امین الله ← رشیدی، امین الله.

آشنا، علی اوسط ← امینیان، علی اوسط.

آشنا، محمد. در سال ۱۲۹۴ ش در مشهد متولد شد. از اساتید دانشگاه لیون فرانسه و محققین و مترجمین.
محل تحصیل: مشهد.
تحصیلات: استاد دانشگاه.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه لیون فرانسه، مترجم، عضو نمایندگی ایران در یونسکو به مدت ۶ سال.
آثار: با همکاری پروفسور هانری ماسه فرانسوی ترجمه دانشنامه علایی به زبان فرانسه راانجام داده، از دیگر آثار او: اسرار التوحید و ترجمه اشعار اقبال لاهوری را می‌توان نام برد.

آشناگر، علمدار. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی شیمی با رتبه اول از دانشگاه جندی شاپور سابق در سال ۱۳۵۶، کارشناسی ارشد شیمی هیدروکربورها و نفت ازدانشگاه Umist منچستر در سال ۱۳۵۷، دکترای شیمی و فوق دکترای سنتز ترکیبات کینونی از دانشگاه منچستر.
مهارتها: سنتز داروها، ترکیبات شیمیایی مورد نیاز صنایع پتروشیمی و انالیز ترکیبات، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۲ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده داروسازی علوم پزشکی اهواز.
آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی درزمینه سنتز مواد آلی، جدا سازی و شناسایی مواد آلی با استفاده از روش‌های کلاسیک جدید کروماتوگرافی و اسپکتروسکوپی، تعیین ساختمان ترکیبات آلی با استفاده از طیف‌ها، ۷ مقاله به زبان فارسی در زمینه سنتز داروهایی که خصلت آنتی تومور دارند مانند انواع نفتوکینون‌ها و انتراکینون‌ها و بررسی مکانیزم درمانی آنها.

آشوب، میرزا علیخان ← آشتیانی، میرزا علیخان

آشوری، ابوالقاسم. در سال ۱۳۲۱ ش در تهران متولد شد. از مهندسان و مدیران فنی شهرداری تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته معماری.
مشاغل و مناصب: معاون فنی و عمرانی شهرداری تهران.
نشانها و جوایز: نشان درجه سه سازندگی از ریاست جمهوری اسلامی ایران.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۳۶۸ به عنوان معاون فنی و عمرانی شهرداری تهران منصوب گردید و توانست با استفاده از مشاورتهای دیگر متخصصان و مدیران راه حلهای بنیادی و سریعی را برای حل مشکلات اصلی شهر تهران و قابل زیست کردن آن

ارائه دهد. در سایه تلاشهای وی و همکارانش در معاونت فنّی و عمرانی شهرداری و در اثر حمایتهای جدّی غلامحسین کرباسچی شهردار از آنان، پروژه های زیربنایی شهری به شرح ذیل در تهران انجام گرفت: ۵ پروژهٔ شهرسازی، ۵۷ پل، ۱۹۶ کیلومتر بزرگراه، ۱۱۵ کیلومتر تونل، مسیل و کانال، ۱۲ میلیون و ۱۰۸ هزار متر مربع ساختمان خدماتی.

ابوالقاسم آشوری

آشوری، داریوش. در ۱۱ ماه مرداد سال ۱۳۱۷ ش متولد شد. از نویسندگان و مترجمان.

مهارتها: درخصوص زبان و فرهنگ و ادب فارسی تخصص دارد.

آثار: تألیفات: فرهنگ سیاسی، دانشنامه سیاسی (گسترش یافته کتاب فرهنگ سیاسی در سال ۱۳۶۶)، برابر نامه واژه‌ها و اصطلاحات فلسفه و علوم اجتماعی ۲ جلد، جامعه شناسی طبقات اجتماعی در آمریکا، نگرشها (مجموعه مقالات)، ایران شناسی چیست؟ نگاهی به تاریخ تمدن و فرهنگ چین، دو مقاله پیرامون نثر فارسی و واژه سازی، درآمدی به جامعه شناسی و جامعه شناسی سیاسی، زبان شعر و شعر زبان، باز اندیشی زبان فارسی، پیامی در راه (باهمکاری دیگران)، تعریفها و مفهوم فرهنگ. ترجمه‌ها: چنین گفت زرتشت (اثر فریدریش نیچه)، آرمانشهر (اثر تامس مور)، تاریخ فلسفه (اثر فریدریک کاپلستون)، شهریار (اثر نیکولاماکیا ولی)، مکبث (اثر ویلیام شکسپیر)، فراسوی نیک و بد (فریدریش نیچه)، نمایش در چین (با همکاری بهرام بیضائی)، نمایش در ژاپن (باهمکاری بیضائی)، زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی انقلاب مشروطه (با همکاری رییس نیا).

نکته‌های دیگر: در اوایل زندگی اجتماعی خود مدتی به عنوان کارشناس اقتصاد با سازمان برنامه و بودجه کار کرده، آنگاه به نویسندگی روی آورده است و آن را در سال ۱۳۳۹ ش با نوشتن در نشریات و روزنامه‌های ایران آغاز کرده است. وی دکترای خود در رشته حقوق را ناتمام گذاشت، با این حال مدتها در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران جامعه شناسی سیاسی و فلسفه عمومی را تدریس کرده است. او برخی از آثار خود را با همکاری بهرام بیضایی و رحیم رییس نیا نوشته است. ولی شخصاً آثار متعدید دارد و یکی از نویسندگان معروف واز جمله مؤسسین و اعضای کانون نویسندگان در سال ۱۳۴۷ می‌باشد. هرچند موضوع آثار قلمی ایشان پراکنده است ولی در خصوص فرهنگ و زبان فارسی آثار بیشتری ارائه داده است. ایشان بعد از انقلاب اسلامی ایران بیشتر اوقات خود را در اروپا و آمریکا گذرانده و به مطالعه در خصوص فرهنگ مشغول بوده است. ایشان یکی از پیشگامان واژه سازی در زبان فارسی هستند و بیش از ۵۰۰ برابر نهاده را به عنوان معادل اصطلاحات خارجی پیشنهاد کرده‌اند. در برخی از آثار پیشین آشوری خوش بینی افراطی به صهیونیزم و گرایش طرفدارانه و نوعی دفاع از موجودیت رژیم اشغالگر اسراییل دیده می‌شود، ایشان علت بدبینی مردم به

صهیونیزم و یهودیان را رشگ غیر کلیمیان به موفقیتهای اقتصادی این قوم معرفی می‌کنند و علاوه بر تأیید موجودیت حکومت موسوم به اسراییل در فلسطین، دولت اتحاد جماهیر شوروی (سابق) را نکوهش می‌کنند که چرا به یهودیان آن کشور اجازه تأسیس یک حکومت خودمختار و استفاده رسمی از زبان ییدیش (زبان ویژه یهودیان پراکنده در اروپا که آمیزه‌ای از عبری و زبانهای اروپایی است) رانمی‌دهد. (ر.ک: فرهنگ سیاسی چاپ ششم صفحات ۱۲، ۳۴، ۱۲۳). مواضع بعدی او در این زمینه معتدل تر است.

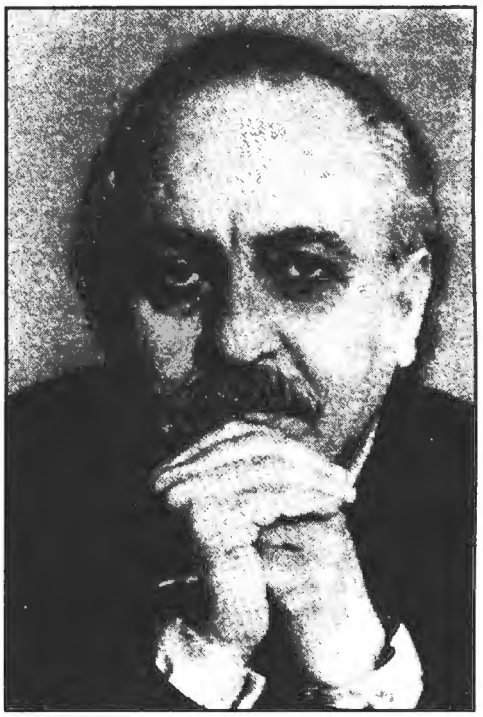

داریوش آشوری

آشوری ، فرامرز. از محققان و مکتشفان ایرانی مقیم خارج از کشور.
تحصیلات: فوق دکترای داروشناسی و بیوشیمی
مهارتها: داروسازی.
مشاغل و مناصب: داروساز و محقق.
نوآوری: کشف خاصیت ضد پرتوی در برخی از مواد طبی ۱۳۶۹ ش، ساخت داروی جدیدی به نام «آلارئیک اسید».
نکته‌های دیگر: وی توانست دارویی بسازد که برای پیشگیری و درمان ضایعات ناشی از پرتوهای یون ساز مانند ضایعات عصبی، عروقی، مسمومیتهای کبدی، دیابت و ضایعات بینایی مورد استفاده قرار می‌گیرد و باعث مقاومت بدن می‌شود. وی از محققین ایرانی است که در ژاپن به سر می‌برد.

آشوری ، محمد. در سال ۱۳۲۱ ق متولد شد. از اساتید دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه اکس مارسی فرانسه و دانشگاه پاریس ۲ فرانسه.
تحصیلات: کارشناس حقوق قضایی، کارشناسی ارشد علوم جزایی و جرم شناسی، دکترای دولتی علوم جزایی و جرم شناسی.
مهارتها: تحقیق، تألیف و تدریس در دانشگاه.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.
نشانها و جوایز: مدال درجهٔ اول در زمینهٔ حقوق از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۳.
آثار: تألیفات: ۳کتاب به نامهای آیین دادرسی کیفری، نظام های بزرگ حقوقی معاصر، دفاع اجتماعی. مقالات: ۵ مقاله به فارسی و ۲ مقاله به زبان خارجی در زمینه های لزوم جبران خسارت زندانیان بی‌گناه، توقیف احتیاطی، عدالت کیفری از دیدگاه حمورابی، حقوق جزایی نوین آلمان در بوته آزمایش.

آشوریان ، هرمز فرزند باباخان در سال ۱۳۱۴ متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: لیسانس.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۲۴ از طرف اقلیتهای دینی آشوری و کلدانی، دبیر.

آشوری موثق ، محمد. درسال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از خبرگان صنعتی ایران.
محل تحصیل: تهران، کانادا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مواد، فوق لیسانس مهندسی مکانیک از دانشگاه کانادا ۱۳۵۷ ش.

آشیکاگا ، آتسوجی. در سال ۱۸۹۳ م متولد شد. از ایرانشناسان.
استادان: هانری ماسه، امیل بنونسیت، دکتر رضا زاده شفق.
مهارتها: متخصص زبانهای ایرانی.
مشاغل و مناصب: ریاست انجمن مطالعات شرق نزدیک در ژاپن، استاد زبان فارسی در دانشگاه توکیو به مدت ده سال، رییس دانشگاه توکایی او در سال ۱۳۱۳ ش در کنگره هزاره فردوسی در تهران شرکت داشته است.
آثار: اندیشه مذهبی ایران (توکیو ۱۹۴۱)، انتقاد بر خودآموز فارسی، درباره تکامل نظریه ایزد در دین زرتشت.

آصف ، عباس. با نام مستعار حاج بیژن. در سال ۱۲۵۷ ش متولد شد و در سال ۱۳۳۲ ش درگذشت. از مولفان ایران.
مهارتها: نویسندگی.

آصف ، عطاالله. فرزند علی اکبر در آبان ماه سال ۱۳۰۱ ش در رشت متولد شد. از کارمندان دولت و پادوهای کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد.
محل تحصیل: دانشکده تهران.
تحصیلات: لیسانس علوم قضایی.
مهارتها: آشنایی به زبان فرانسه
مشاغل و مناصب: مشاور حقوقی وزارت کار، رییس اداره کار قزوین و زنجان، لرستان، کرستان، دادیار دادگستری رشت، ساوه، تهران، رییس دادگاه حنجه رشت. در همین راستا کارها و پستهای مختلفی داشته تا به سمت بازرسی قضایی بازرسی کل کشور رسیده است.
نشانها و جوایز: به خاطر شرکت در سرکوب مردم در جریان ۲۸ مرداد تقدیرنامه و پاداش نقدی از رژیم شاه گرفته است.
نکته‌های دیگر: او در روزهای ۲۵ تا ۲۸ مرداد سال ۳۲ در سرکوب مردم انقلابی و مخالفین شاه در رشت نقش مهمی داشته، و به همین مناسبت از طرف شاه مورد تشویق قرار گرفته‌است.

آصف ، فرج الله. ملقب به سردار معظم کردستانی، فرزند آصف دیوان در سال ۱۲۶۰ ش متولد شد و در سال ۱۳۳۳ ش درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات متعارف.
مشاغل و مناصب: ملاک، نماینده دوره های ۳، ۴، ۵، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ از سنندج.

آصف ، کریم. فرزند عباس، از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دیپلم دانشسرا.
مشاغل و مناصب: شهردار دزفول، نماینده دوره ۲۴ از دزفول.

آصف ، محمدرحیم. متخلص به آصف، با نام اصلی سلطانی نجف آبادی، فرزند آقا مسلم در سال ۱۲۸۵ ش در نجف‌آباد متولد شد و در ۱۳۷۰ ش درگذشت و در نجف آباد به خاک سپرده شد. از شعرا.
آثار: ۵۸۵۰ بیت شعر از او باقی مانده است.

آصف ، محمدرضا. فرزند فرج الله آصف، در سال ۱۲۸۵ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی است.
تحصیلات: حدود متوسطه.

مشاغل و مناصب: مالک عمده و نماینده دوره ۱۶ از سنندج.

آصف ابراهیمی ، محمد حسین ← ابراهیمی، محمد حسین.

آصف اعظم ، میرزا علینقی ← آصف دیوان کردستانی، میرزا علینقی.

آصف الدوله ، محمدولی خان. ملقب به آصف السلطنه، امیرتومان. فرزند مهدی خانَ در سال ۱۸۷۰ م متولد شد. از رجال دوره قاجاریه.
مشاغل و مناصب: صاحب جمع کل دواب دیوانی.

آصف الدوله باغمیشه‌ای ، میرزا صالح خان. ملقب به سالار اکرم، معتمد دیوان، با نام مستعار عاشق وطن، فرزند میرزا مهدی معروف به حاج کلانتر در سال ۱۲۷۰ ق در کوی باغمیشه تبریز متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ق درگذشت. از پیشگامان انقلاب مشروطه ایران و دولتمردان خادم بوده است.
محل تحصیل: تبریز: دارالفنون (مدرسه نظام مظفری).
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی عصر خود بوده است.
مهارتها: علاوه بر فارسی و ترکی به زبانهای عربی، روسی و فرانسه آشنایی داشته، و در فنون سپاهیگری و سیاست کار کشته بوده است.
مشاغل و مناصب: یاور سوم قشون تبریز، سرهنگ توپخانه مبارکه تبریز، آجودان مخصوص ولیعهد مظفرالدین میرزا، بیگلربیگی تبریز ۱۳۱۳ ق، حاکم قراچه داغ - ارسباران - ۱۳۱۵ق، حاکم قزوین ۱۳۲۰، حاکم گیلان و مازندران ۱۳۲۴ ق، حاکم تهران ۱۳۲۶ ق، حاکم زنجان و خمسه ۱۳۲۸ ق
نوآوری: از ابتکارات او که در زمان حکمرانی‌اش در قزوین صورت گرفته، اقداماتش برای جلوگیری از گسترش بیماری وبا در آن شهر است که در تاریخ ایران تا آن روز سابقه نداشته است. او با وجود عدم آگاهیهای لازم عمومی و فقدان امکانات بهداشتی، اقدام به جمع آوری، دفن یا سوزاندن زباله‌ها در بیرون شهر و نیز سوزاندن البسه مبتلایان به وبا و نیز ضد عفونی کردن البسه و بدن مسافران تازه وارد به شهر و جلوگیری از فعالیّت اماکن خوراک پزی عمومی مانند کله پزی، قهوه‌خانه‌ها و همچنین منع مصرف میوه در آن مقطع در قزوین نمود و از گسترش بیماری وبا جلوگیری کرد.
نشانها و جوایز: دریافت لقب معتمد دیوان، سالار اکرم و یک دست پالتو ترمه با سردوشی الماس از مظفرالدین شاه، دریافت لقب آصف الدوله از احمدشاه در سال ۱۳۲۷ ق.
نکته‌های دیگر: او در خانواده‌ای مذهبی و عارف منش و مقید به آداب و رسوم اسلامی چشم به جهان گشود و تحصیلات نظامی خود را در دارالفنون تبریز گذراند وزیر نظر امیرنظام گروسی تجربه آموخت. او با نوهٔ امیرکبیر دختر میرزا احمد خان ساعدالملک «خانم امیر الحاجیه» ازدواج کرد و در نتیجه با حاج میرزا جواد آقا مجتهد تبریزی (رهبر اصلی نهضت تنباکو در آذربایجان) باجناق گردید. او به عنوان معالجه به سفر روسیه و قفقاز رفت و از پیشرفتهای آنان و عقب ماندگی ایران بسیار متاثر شد و به فکر اصلاحات افتاد و لذا در تبریز نخستین کارگاه قالی بافی مخصوص ایتام را پایه گذاری کرد که از شرایط آن اشتغال هر بچه به آموزش سواد به مدت چند ساعت در روز بود. وی در پوشش تأسیس یک شرکت بازرگانی نیز فعالیتهایی برای بیداری مردم کرد. همچنین انجمن معارف را با همکاری افراد آگاه تأسیس کرد و در زمان حکومت خود در قزوین، گیلان و تهران برای پیشبرد امر مشروطه تلاشها و فداکاریهای فراوان نمود. در استبداد صغیر خانه او در تهران غارت شد و خودش تحت تعقیب محمدعلیشاه و لیاخوف روسی قرار گرفت، ولی متواری و پنهان شد تا اوضاع دگرگون

گردید. مدرسه محمدیه را در زنجان به سبک جدید تأسیس نمود. وی شرح حال و خاطرات خود را در ۷ مجلد نوشته بوده که در حوادث تهران و تبریز از بین رفته است. مجموعا می‌توان گفت آصف الدوله یکی از فعالان جدی مشروطه و افراد صادق آن بوده است و چنان‌که در مقاله‌ای نام مستعار عاشق وطن را برخود گذاشته، به راستی عاشق وطن بوده است.

آصف الدوله شاهسون، حاج غلامرضاخان. ملقب به شهاب الملک، امیر تومان، امیرنویان، نبیل جنابی، فرزند حاج حسینخان شهاب الملک چارپاچی باشی، در سال ۱۳۲۷ ق درگذشت. از دولتمردان فعال، خودکامه و ضد مردمی دوران ناصرالدین و مظفرالدینشاه.

مهارتها: کارآمدی در فنون نظامی، فرماندهی سپاه، طرح عملیات و جنگاوری.

مشاغل و مناصب: نظامی (با درجه سرتیپی)، حاکم کرمانشاه (دو نوبت)، حاکم کرمان (دو نوبت)، مباشر و جانشین کامران میرزا نایب السلطنه در حکومت مازندران، حاکم مستقل مازندران، حاکم خوزستان، مباشر نصرت الدین میرزا (فرزند ۱۳ ساله ناصرالدین شاه) در حکومت خراسان سال ۱۳۱۳ ق، وزیر خالصه‌جات و حکمران تهران و سرپرست ایلات و عشایر شاهسون ۱۳۱۷ ق، حاکم فارس، حاکم خراسان و سیستان، وزیر داخله در کابینه ناصرالملک ۱۳۲۵ ق، وزیر داخله در کابینه نظام السلطنه (همان سال)، حاکم فارس مجددا در دوره استبداد صغیر.

نشانها و جوایز: برخی از نشانها و مناصب نظامی او نیز از این قرار است: دریافت نشان سرهنگی ۱۲۷۹ ق، سرتیپ و فرمانده کلیه قشون کرمان ۱۲۸۴ ق، دریافت نشان و حمایل سرتیپی ۱۲۸۷ ق، تصدی منصب میرپنجی و ریاست توپخانه مبارکه و ایلات شاهسون ۱۲۸۹ ق دریافت نشان تمثال شهریاری از ناصرالدین شاه ۱۲۹۴ ق، دریافت خلعت سردوشی الماس و شمشیر مرصع ۱۲۹۷ ق، دریافت نشان و حمایل امیر نویان.

نکته‌های دیگر: او متظاهر به دینداری ولی بسیار بی رحم و مردم آزار بوده است حتی نسبت انحرافات اخلاقی نیز به او داده‌اند. در سال ۱۲۹۱ ق پدر ایشان که شهاب الملک لقب داشت و از سپاهیان بود، لقب نظام الدوله از ناصرالدین شاه گرفت، و لقب شهاب الملک او به پسرش (غلامرضاخان) داده شد و بدین ترتیب زندگی سپاهی و سیاسی او آغاز گردید. او مراحل ترقی را در دستگاه قاجارها یکی پس از دیگری پشت سرگذاشت تا در سال ۱۲۹۸ ق در مقام «مباشر حضرت والا» حکومت یکی از ۱۷ منطقه ابواب جمعی کامران میرزا نایب السلطنه یعنی مازندران قرار گرفت. پس از بروز اختلافاتی میان آن دو، نایب السلطنه سمت پیشکاری و درجه سرتیپی او را گرفت، ولی او به زن سوگلی ناصرالدین شاه امینه اقدس متوسل شد و در خانه او چندان بست نشست که مجددا موقعیت خود را

حاج غلامرضا خان آصف الدوله شاهسون

نیرومندتر از قبل باز یافت و به گونه مستقل به حکومت مازندران فرستاده شد. در سال ۱۳۱۳ ق با پیشکش رشوه‌ای کلان به ناصرالدین شاه، لقب پر امتیاز و بی صاحب آصف الدوله را به خود اختصاص داده و به عنوان مباشر پسر ۱۳ ساله او نصرت الدین میرزا سالار السلطنه که به حکومت خراسان گماشته شده بود، به آن دیار رفت. او در ۱۳۲۲ ق، درست در آستانه آغاز نهضت مشروطیت مجددا به گونه مستقل به عنوان حاکم خراسان و سیستان منصوب شد و سالار مفخم را نیز از طرف خود حاکم بجنورد گردانید. او و همکارش سالار مفخم در این مأموریت استبداد و ستم پیشگی را از حد گذرانیدند. در آن سالهای خشکسالی و قحطی به جای اینکه به مردم خراسان در تهیه لقمه‌ای نان کمک کند، به احتکار گندم و ارزاق عمومی پرداخت و برای گرفتن مالیاتهای گزاف به مردم فشار مضاعف وارد ساخت، تا جایی که ۱۶۰ تن از دختران نوجوان قوچانی را به جای مالیات با همدستی سالار مفخم از پدران تنگدست آنان گرفته و به ترکمانان آن سوی مرز فروخت که موجب شورش عمومی در شهر مشهد گردید و تفنگداران او به مردم حمله برده و ۴۰ تن را کشته و عده‌ای را نیز زخمی کردند. خبر فروش دختران قوچانی و کشتار مردم مشهد به تهران رسید، علمای بزرگ از جمله سیدمحمد طباطبایی اعتراض شدید به آن کردند و تظاهرات مردمی را موجب شدند تا جایی که همین حرکات نخستین جرقه انقلاب مشروطیت در ایران گردید. پس از تشکیل مجلس اول او و سالار مفخم را در تهران محاکمه کردند ولی به کیفر نرسانیدند که هیچ، بلکه در کابینه ناصرالملک و نظام السلطنه به وزارت هم رسید و لیکن در نهایت مجلس از او سلب اعتماد کرد و از وزارت بر کنار شد. تکیه گاه اصلی او در قدرت ایلات شاهسون بوده‌اند.

آصف الدوله شیرازی، میرزا عبدالوهاب خان ملقب به نصیرالدوله و متخلص به یزدانی فرزند محمدجعفرخان نوهٔ بدرخان در شیراز متولد شد و در ۶ ماه جمادی الاول سال ۱۳۰۴ ق در تهران بر اثر سکته درگذشت. از دولتمردان زیرک، متمول و متلون دوره ناصرالدین شاه.

محل تحصیل: شیراز، تهران.

تحصیلات: معلومات قدیمی در حد خوب

مهارتها: شعر، انشاء، مدیریت حکومتی.

میرزا عبدالوهاب خان آصف الدوله شیرازی

مشاغل و مناصب: معلم خصوصی میرزا داود خان وزیر لشکر پسر میرزا آقاخان نوری، معاون (نایب الوزاره) میرزا سعید خان، وزیر امورخارجه، مسؤول امور خارجیان در تبریز در زمان ولایت عهدی مظفرالدین میرزا، مباشر میرزا سعید در حکومت گیلان، رییس گمرکخانه در صدارت میرزا حسینخان سپهسالار، عضو دارالشورای کبرای ناصری، وزیر تجارت، حاکم خراسان و سیستان و

نایب التولیه آستان قدس رضوی، وزیر حضور ناصرالدین شاه.

نشانها و جوایز: دریافت خلعت شاهانه از ناصرالدین شاه (دو نوبت)، دریافت لقبهای نصیرالدوله و آصف الدوله.

نکته‌های دیگر: جد او بدرخان در زمان کریم خان زند رییس جبه خانه شیراز بود که با استشمام علائم افول ستاره زندیه به آقا محمدخان قاجار پیوست و از او اعلان اطاعت کرد، از طرف آقا محمدخان نیز تا آخر عمرش در آن سمت باقی ماند. بعد از مرگش آن سمت به پسر ارشد او حاج محمد حسینخان (عموی میرزا عبدالوهاب خان) رسید. میرزا عبدالوهاب در ۲۴ سالگی همراه عمویش به تهران آمد و توسط قاآنی شاعر به میرزا سعیدخان مؤتمن الملک وزیر امور خارجه معرفی شد که مایه ترقیات فراوان او گردید، بویژه مأموریت تبریز او که به ثروتش بسیار افزود. موقعیت او تا آنجا بالا رفت که لقب نصیرالدوله را از ناصرالدین شاه دریافت کرد. در سال ۱۲۸۸ ق بعد از صدارت سپهسالار او مصلحت و منافع شخصی خود را در این دید که از ولی نعمتش میرزا سعید خان ببرد و به ابواجمعی صدر اعظم جدید بپیوندد. از طرف سپهسالار به ریاست گمرکخانه تعیین شد که یکی از سودآورترین مشاغل آن دوره بود. از درآمد موسوم به (عشریه) گمرکخانه ثروت او انبوه تر گردید. در سال ۱۳۰۱ ق به جای شاهزاده رکن الدوله حاکم خراسان و سیستان شد و لقب آصف الدوله را به دست آورد. در آنجا به املاک ابوالقاسم خان قرایی چشم طمع دوخت و خواست به نحوی از او سلب ید کند. قرایی به حرم امام رضا (ع) پناهنده شده و بست نشست. به دستور آصف الدوله او را از بست بیرون کشیدند. این کار در نظر مردم خراسان و مشهد هتک حرمت امام رضا (ع) تلقی شد و مردم بر او شوریدند، در نهایت منجر به عزل او از والیگری خراسان و سیستان شد. او به تهران بازگشت و با کسب عنوان وزیر حضور مورد تفقد شاه قرار گرفت و احتمال صدارتش بر سر زبانها افتاد، لیکن متعاقبا شایعه اختلال حواس و دیوانگی او منتشر گردید که یا از طرف خود او برای حفظ اموالش از خطر مصادره بود و یا از طرف مخالفانش برای از بین بردن امکان صدارت او. در هر حال بعد از مدتی درگذشت و از اموال انبوه او فقط ناصرالدین شاه صد هزار تومان را به عنوان مالیات تصرف نمود. از نظر خصوصیات فردی مردی مذهبی و اهل نماز و روزه بوده و از استعمال مشروبات الکلی پرهیز می‌کرده ولی از قمار بازی ابایی نداشته است. برخی او را به عدالت و کفایت ستوده و او را شبه امیرکبیر در کشور داری نامیده و جریانات مشهد را معلول تحریکات خارجیان دانسته‌اند. برخی نیز مال اندوزی و تلون و بی وفایی سیاسی او را مورد اشاره قرار داده و در نکوهش او سخن گفته‌اند.

میرزا عبدالوهاب خان آصف الدوله شیرازی

آصف السلطنه، محمدولی خان، آصف ← امیر تومان، محمد ولی خان.

آصف السلطنه دَوَلّو ، مهدی. ملقب به بیگلربیگی، فرزند حاج محمد باقر خان.
مشاغل و مناصب: فراشباشی ولیعهد از ۱۳۱۹-۱۳۳۰.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۱۱ قمری از طرف ولیعهد با پانصد سوار و پیاده و متفرقه مأمور آوردن ملکه جهان به تهران شده است، ملکه دختر کامران میرزا نایب السلطنه بود.

آصف الملک ، محمدرضا خان. در سال ۱۳۳۲ ق درگذشت. از رجال وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه، محاسب اداره صندوق مرکزی عراق عرب ۱۳۲۸ ق، عضو شعبه تجارت محاکمات ۱۳۳۲ ق.

آصف الممالک ، محمدحسین، ← ابراهیمی، محمدحسین.

آصف الوزراء ،میرزا اسماعیل‌خان. از رجال وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: ترجمان قونسولگری شام (۱۳۲۱ ق) ترجمان قونسولگری جده (۱۳۲۸)، ترجمان کمیسیون حدود عثمانی اعزامی به سر حد آذربایجان، کارپردازی.
نشانها و جوایز: دریافت نشان درجه سوم شیر خورشید در سال ۱۳۲۱ ق و نشان درجه دوم شیر خورشید در سال ۱۳۲۲.
آثار: داستان شگفت یا سرگذشت یتیمان (سال ۱۲۹۴)، گلهای پژمرده (سال ۱۳۰۵ برلین).

آصف تاجبخش ، محمدقلی. ملقب به آصف الحکما، فرزند حاج علیقلی خان، نوه حیدرخان قاجار دولو، نوادهٔ اللّه‌یارخان آصف الدوله، فرزند میرزا محمدخان تاج بخش نایب السلطنه آقا محمدخان، در سال ۱۲۶۳ ش در تهران متولد شد و در ۱۸ ماه اسفند سال ۱۳۴۷ ش در تهران درگذشت و در نجف اشرف در مقبره خانوادگی شان به خاک سپرده شد.
از پزشکان و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: تهران: دارالفنون، درس آزاد خارج از مدرسه.
استادان: دکتر علیخان (پدربزرگ خودش)، دکتر محمد کرمانشاهی (در رشته طب).
تحصیلات: دکترای طب.
مشاغل و مناصب: نماینده شاهرود در دوره‌های ۱۲،۱۱، ۱۳، پزشک.
نکته‌های دیگر: او پس از پایان تحصیلاتش در تهران به طبابت پرداخت و در مقاطعی نیز وارد سیاست گردید. وی انجمن محلی بخش ۷ تهران را از زمان تأسیس آن تا زمان فوت خود هفته ای یک بار در منزل شخصی‌اش اداره می‌کرد. ریاست انجمن همکاری خانه و مدرسه دبستان اعتصام و ریاست افتخاری کمیته پیشاهنگی آن را نیز به عهده داشت.

آصف دیوان کردستانی ، میرزا علینقی خان. ملقب به آصف اعظم، فرزند میرزا رضا وزیری کردستانی در سال ۱۳۱۶ ش درگذشت. از رجال سیاسی کردستان در روزگار قاجارها.
مشاغل و مناصب: لشکر نویس کردستان (به مدت ۱۳ سال)، پیشکار امیر نظام گروسی در حکومت کردستان ۱۳۱۳ ق.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۲۹۸ ق وارد خدمت دولتی در وزارت لشکر شد. چنان که گفته‌اند نیاکانش از یهودیان جدیدالاسلام اصفهان بودند که توسط هلوخان اردلان حاکم وقت کردستان به آن منطقه کوچیده و در حسن آباد (نزدیک سنندج) ساکن شده‌اند، بعدها میرزا عبداللّه نام یکی از افراد این خانواده به وزارت و پیشکاری حاکم کردستان رسید،بعد از آن همه افراد آن طایفه به نام وزیری مشهور شدند. میرزا علینقی وزیری نیز در سال ۱۳۱۳ ق در حکومت امیرنظام گروسی لقب آصف دیوان و بعد از مشروطیت لقب آصف اعظم

گرفت. اعقاب و خانواده او سالها در کردستان ذی نفوذ و فرمانروا بوده‌اند. برادرش مشیر دیوان از ثروتمندان درجه یک کردستان بود. پسرش فرج الله خان ۱۲ دوره و پسر او نیز یک دوره نماینده مجلس شورای ملی بوده‌اند. خانواده‌های آصف، آصف وزیری و آصف دیوان کردستان از اعقاب او هستند. گفته‌اند که ثروت عمده و انبوه او در دوران سمت لشکر نویسی‌اش فراهم آمد.

آصف زاده ، مهر آفاق، خانم. فرزند فرخ در سال ۱۳۱۵ متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دکترای تعلیم و تربیت و روانشناسی.
مشاغل و مناصب: دبیر، نماینده دوره ۲۳ از آبادان.

آصف وزیری ، محمد جعفر، سرهنگ. از افسران بلند پایه شهربانی.
مشاغل و مناصب: رییس شهربانی کردستان ۱۳۰۱ ش، رییس شهربانی شهرهای اراک، همدان، آجودان ریاست شهربانی (با درجه سروانی)، رییس شهربانی مازندران، معاونت اداره بازرسی، اخذ درجه سرهنگی ۱۳۱۰، پس از شهریور ۱۳۲۰ ارتقا به ریاست اداره سرکلانتری، ریاست اداره بازرسی، ریاست اداره زندانها ۱۳۲۲ پیداکرد.
نکته‌های دیگر: او بعد از فعالیت گسترده در شهربانی در سال ۱۳۳۰ ش با درجه سرهنگی بازنشسته شد و به کردستان رفت و تا زمان مرگش در آنجا به سر برد. نامبرده از اعقاب میرزا علینقی خان آصف دیوان کردستانی است.

آصف وزیری ، محمدحسن. فرزند سرهنگ محمدجعفر در سال ۱۳۰۰ ق متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته حقوق.
مشاغل و مناصب: مالک، کارمند دولت، نماینده دوره ۲۰ از مریوان.

آصفی ، آصفه ← اعظم آصفی، آصفه.

آصفی ، شاهرخ. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از مهندسان و کارشناسان ارشد صنعت ایران.
محل تحصیل: تهران، آلمان.
تحصیلات: لیسانس مهندسی متالوژی، فوق لیسانس مهندسی متالوژی.
مهارتها: صنایع اساسی آهن و فولاد (تولید و بهره وری)، بخش بهره برداری الکومراسیون، توان اجرای پروژه‌های تحقیقاتی و اجرایی.
مشاغل و مناصب: مهندس متالوژی شرکت کلاج.
آثار: تأسیس و بهره برداری کارخانه لوله و اتصالات.

آصفی ، غلامرضا. فرزند داودرضا در سال ۱۲۹۸ م متولد شد. از کارمندان دولت و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: مهندسی کشاورزی.
مشاغل و مناصب: ریاست ایستگاه کشاورزی، رییس دفع آفات نباتی، نماینده مجلس شورای ملی.
نشانها و جوایز: نشان همایون به دلیل موفقیت او در مبارزه با ملخ دریایی استان پنجم.

آصفی ، محمد مهدی. در سال ۱۳۱۸ در نجف متولد شد. از محققان و علما مبارز عراقی مقیم ایران.
محل تحصیل: نجف، بغداد.
استادان: حضرات آیات شیخ مجتبی لنکرانی، ملا صدرا با کودبه‌ای، سید محسن حکیم، امام خمینی، سید ابوالقاسم خویی، میرزا باقر زنجانی، شیخ حسین حلی، شهید سیدمحمد باقر صدر.
تحصیلات: تحصیلات عالی حوزوی، فوق لیسانس رشته علوم اسلامی از دانشگاه بغداد.
آثار: المدخل الی التشریع الاسلامی، الامامة فی التشریع الاسلامی، النظام المالی و تداول الثروة فی الاسلام، العلاقة الزوجیه فی القرآن، ملکیتة الارض،

تفسیر سوره انفال، اثر العلوم التجربیة فی الایمان باللّه، فی رحاب القرآن (تفسیر موضوعی قرآن در چند مجلد)، الاجتهاد و التقلید و شئون الفقیه، دورالدین فی حیاةالانسان، دروس من الثورة الاسلامیة فی ایران ۳ جلد، ساعات الفراق، مدرسة النجف و تطور الحرکة الفکریة فیها، قاعدة الالزام، المدخل الی الامامه، المحقق الحلّی، تاریخ فقه الشیعی، المسایل الفقهیة، حقیقة الحریه، من حدیث الدعوة و الدعا، اهل البیت وارث الانبیاء، تفسیر آیه کنز، الثروات الطبیعیه قبل الانتاج، معالم التشریع الاسلامی.

آغاسی ، رضا. در سال ۱۹۰۷ م در تهران متولد شد. از فرهنگیان شیراز.
محل تحصیل: فرانسه.
تحصیلات: فارغ التحصیل فیزیک و ریاضیات از فرانسه ۱۹۳۴ م.
مهارتها: مترجم، آشنایی به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: فرهنگی، معلم دبیرستان نظام در شیراز، دبیر دبیرستانهای تهران، مسؤول امور فنی وزارت فرهنگ.
آثار: دیکشنری (فرهنگ لغات)، برای جوانان و نوجوانان.
نکته‌های دیگر: برای تجربه اندوزی مسافرتی به اروپای غربی کرده است

آغاسی آزموده ، نعمت اللّه. در سال ۱۹۳۹ م متولد شد. از خوانندگان و هنرمندان سینمای ایران در رژیم گذشته.
تحصیلات: اتمام دوره دبیرستان.
مشاغل و مناصب: بازیگر سینما، خواننده. کارهایش اثرات منفی بر روی نسل جوان معاصر خودش داشته است.

آغداشلو ، آیدین. در سال ۱۳۱۹ ش متولد شد. از نقاشان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: تهران (دانشکده هنرهای زیبا).
مشاغل و مناصب: تدریس نقاشی، تحقیق در زمینه هنر نقاشی، استاد دانشگاه الزهراء.

آغداشلو ، فیروزه ← اطهاری، فیروزه.

آغولی ، محمدرضا. از علمای فاضل و ادبای ماهر.
استادان: شیخ مهدی کجوری شیرازی.
مشاغل و مناصب: مدرس حوزه علمیه شیراز در عصر خود، امام جماعت یکی از مساجد شیراز.

آغه ، میرزا اسماعیل ← ادیب سنندجی، میرزا اسماعیل.

آفاق ، چنگیز ← چنگیز، حسن.

آفاق ، بهروز. در تهران متولد شد. از همکاران بخش فارسی رادیو بی بی سی انگلستان.
محل تحصیل: دانشکده فنی دانشگاه تهران، انگلستان.
نکته‌های دیگر: لیسانس خود را از تهران گرفته و برای ادامه تحصیل به انگلستان رفت و در آنجا ماندگار شد و از سال ۱۳۶۱ ش با رادیو بی بی سی همکاری می‌کند.

آفاقی ، احمد. در سال ۱۳۳۲ ش متولد شد. از کارشناسان و خبرگان صنعتی ایران.
محل تحصیل: تهران (دانشگاه شهید بهشتی)، (دانشگاه تهران
تحصیلات: لیسانس صنایع غذایی علوم تغذیه (۱۳۵۵)، فوق لیسانس صنایع غذایی - بهداشت و کنترل مواد غذایی - (۱۳۶۵)
مشاغل و مناصب: مدرس دانشگاه، کارمند دانشگاه

علوم پزشکی زنجان.
آثار: تحقیق و بررسی آلودگی میکروبی مواد غذایی خامه دار.

آفاقی کرمانی ، محمدرضا. فرزند سید باقر در سال ۱۳۲۴ ق متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: کرمان.
مشاغل و مناصب: دبیر، کارمند وزرات دارایی، عضو انجمن ادبی کرمان.

آفت ، ملوک، خانم. در سال ۱۳۱۲ ش در تهران متولد شد. از خوانندگان و بازیگران.
مشاغل و مناصب: خوانندگی، بازیگری.
آثار: بازیگری در فیلم مادموازل خاله، بازیگری در فیلم ماجرای پروین.

آفتاب اختر ، در سال ۱۹۳۸ م در الله آباد هند متولد شد. از ایران شناسان هندی.
محل تحصیل: دانشگاه لکهنو.
تحصیلات: دکتری در رشته زبان و ادبیات فارسی.
مهارتها: تسلط به زبان و ادبیات فارسی، تسلط به زبانهای اردو و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: تدریس زبان فارسی در کالج شاه جهان پور در فیض عام در ایالت اوتار پرادش.
آثار: تأثیر سیاست در شعر امروز فارسی، مقاله‌ای درباره فردوسی، منتخباتی از دیوان بهار، ملک الشعرای بهار.
نکته‌های دیگر: از دانشگاه لکهنو با نگارش رساله‌ای تحت عنوان ملک الشعرای بهار، در رشته زبان و ادبیات فارسی دکترا گرفت.

آفرین ، محمد. در سال ۱۳۱۸ ش در تهران متولد شد. از هنرمندان و دوبلورها.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: مدیریت دوبلاژ از سال ۱۳۶۰ ش ببعد.
آثار: او به جای ژاک سرناس، یدی، مهدی فخیم زاده در فیلم‌ها صحبت کرده است.

آفرین محمدی ، زهره، خانم. در سال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: سوئیس (دانشگاه لوزان).
تحصیلات: فوق لیسانس شیمی ۱۳۵۵ ش.
مهارتها: توان تحقیق راجع به پالایش نفت، تدریس و آموزش در مورد گرافیک مواد نفتی و صنایع غذایی.
مشاغل و مناصب: کارمند مرکز پژوهشهای مواد و انرژی کرج.
آثار: بررسی شبکه های سربی، اندازه گیری رسوبات سیلاب انزلی، کالیبراسیون استانداردهای خاکی.

آقا ، حاجی میرزا ابراهیم ← صفای شیرازی، حاج میرزا محمد ابراهیم.

آقا ، سید طاها ← مقدس، سید طاها.

آقا ، شیخ یحیی ← کاشانی، شیخ یحیی.

آقا ، یوسف ← مستوفی الممالک، یوسف.

آقا ، هما (زهرا)، خانم. در سال ۱۳۲۹ش در شیراز متولد شد.
محل تحصیل: دانشگاه شیراز.
تحصیلات: کارشناسی ارشد رشته جمعیت شناسی.
مشاغل و مناصب: مدیر مرکز جمعیت شناسی دانشگاه شیراز، پژوهشگر جمعیت شناسی.
آثار: نگاهی کوتاه به وضع اشتغال زنان در استان فارس، مراحل تهیه فهرست داده‌های جمعیتی و

کاربرد آن در برنامه‌ریزی اجتماعی و اقتصادی (ترجمه)، طبقه بندی بین المللی بیماریها و علت مرگ و میر (ترجمه)، آمارهای جمعیّتی در ایران، تحولات جمعیت فارس در بیست سال اخیر، اندازه گیری رشد جمعیت در استان فارس و چند اثر دیگر.

هما (زهرا) آقا

آقائی ، محمد باقر ← بهبهانی، محمد باقر.

آقائی خضری ، حسین. در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد.از استادان دانشگاه.

تحصیلات: دارای دکترای دولتی و دکترای تخصصی شیمی از فرانسه.

مهارتها: ترمودینامیک محیطهای یونی مذاب، ترمو دینامیک پیلها از جمله پیلهای سوختی، سینتیک واکنشها، ترمو دینامیک تعادلها، طرحهایی در زمینه استخراج زاج از الونیت، ساخت آزمایشگاه پیلهای دکمه‌ای و تجمع یونی در محلولها، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۰ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده علوم دانشگاه تربیت معلم تهران.

آثار: ۱۲کتاب به زبان فارسی در زمینه شیمی، شیمی فیزیک، ۴۰ مقاله به زبان فارسی و ۷ مقاله به زبان خارجی در زمینه ترمودینامیک نمکهای مذاب، ترمودینامیک محلولها، کاتالیزورها، الکترو شیمی، سینتیک شیمیایی، آموزش شیمی.

آقا اردکانی ، محمدعبدالکریم ← شیدا، آقا محمد عبدالکریم.

آقا امامی ، محمد ← امامی کاشانی، محمد

آقا اوغلو ، احمد. در سال ۱۸۶۹ م در آذربایجان شوروی متولد شد و در سال ۱۹۳۹ م درگذشت. از پژوهشگران مسایل مربوط به اسلام و تشیع.

محل تحصیل: پاریس.

مشاغل و مناصب: بازرس وزارت فرهنگ ترکیه ۱۹۱۳، استادکرسی تاریخ ترکیه، استاد زبان روسی در دارالفنون، سردبیر روزنامه‌های حاکمیت ملی و ترجمان حقیقت، استاد دانشکده آنکارا، استاد دانشگاه استانبول.

آثار: مذهب شیعه و منشاء آن، اسلام و آخوند، زن در جهان اسلام از دیدگاه اسلامی، سه تمدن، هندوستان و انگلستان، من کیستم، تاریخ حقوق ترکیه، اساس تشکیلات ترکیه، انقلاب است یا شورش، نمی‌توان بی تفاوت ماند.

نکته‌های دیگر: وی در ۱۹۰۸ به استانبول رفت و به حزب اتحاد و ترقی ترکیه وارد شد و در سال ۱۹۳۳ بازنشسته شد.

آقا اوغلو ، محمد. در ۲۴ ماه اوت سال ۱۸۹۶ م در ایروان متولد شد و در ۴ ماه ژوئیه سال ۱۹۴۹ م درگذشت. از پژوهشگران تاریخ هنر در ایران و ترکیه.

محل تحصیل: ایروان، دانشگاه مسکو، دانشگاه استانبول، برلین، وین.
استادان: هرتسفلد، بکر، ژوزف استرزیگوسکی.
تحصیلات: دکترای ادبیات در گروه شرق شناسی ۱۹۱۶ م.
مهارتها: ادبیات، تاریخ هنر، آشنایی به زبانهای ترکی، فارسی، روسی، عربی، انگلیسی، آلمانی، فرانسوی، لاتین، یونانی.
مشاغل و مناصب: سرپرست بخش اسلامی حوزه ملی استانبول ۱۹۲۷، استادیار تاریخ هنر اسلامی در دانشگاه استانبول، مدیر عامل موزه آثار ترکی و اسلامی، متصدی کرسی تاریخ هنر اسلامی در دانشگاه میشیگان ۱۹۳۳ م، مشاور موزه منسوجات کلمبیا ۴۹-۱۹۴۸.
آثار: عقاب دو سر، نمای محمدیه قدیم در قسطنطنیه و هنر معماری آن، تولد و مرگ سنان، تاریخ هنر ترکی، هنر قالیچه بافی، یادداشتی درباره آیینه های برنزی، درباره نسخه خطی منافع الحیوان در کتابخانه مورگان، یادداشتهایی پیرامون نمایشگاه نقاشیهای مینیاتور ایران.

آقابابا ، سید احمد ← شهیدی، سید باباحمد.

آقابابا ← شهیدی ، سید بابا احمد.

آقابابایف (آقابابیان) ، پری، خانم. از زنان مسیحی و بازیگران سینمای ایران.
محل تحصیل: طی دورهٔ تحصیلات تئاتر در اروپا.
مشاغل و مناصب: خواننده، بازیگر، سرپرست تروپ هنری پری.
آثار: اجرای ترانه‌هایی از قبیل: مهلتی مرگ، اصلی و کرم، خاطرم ز جنس بشر، خال گل، کجا هستی پریزاد، دختران سیروس، پدر جانم دکتر و نیز تأسیس سینما پری در تیغستان قلهک از جمله آثار او است.
نکته‌های دیگر: وی از سال ۱۳۱۱ ش سرپرستی تروپ هنری پری را به عهده داشت ودر سال ۱۳۰۷ در تیغستان قلهک سینما پری را دایر نمود. او جزء اولین هنرپیشه‌های زن در تئاتر ایران است و علاوه بر بازیگری در سینما خوانندگی نیز می‌کرده است. رژیم سلطنتی از وجود امثال او برای افساد و انحراف نسل جوان سود می‌برد.

آقابابیان ، آلکس. در سال ۱۳۱۰ ش متولد شد. و در دهه ۶۰ ش درگذشت. از مترجمان و هنرمندان صنعت دوبلاژ ایرانی مقیم ایتالیا.
مهارتها: دوبلاژ، تسلط به زبان ایتالیایی.
نکته‌های دیگر: ایشان بنیانگذار دوبله به فارسی در ایتالیا از سال ۱۳۳۱ ش تا ۱۳۴۶ و نیز مترجم و مدیر گروه دوبلاژ بوده است. او از ارامنه ایرانی مقیم ایتالیا بوده است.

آقابالا ، میرزا سعید ← سلماسی، میرزا سعید.

آقابالاخان سردار افخم ، محمدعلی. ملقب به صارم السلطنه، وکیل الدوله، معین نظام، سردار افخم. در ۱۶ ماه محرم سال ۱۳۲۷ ق در گیلان با تمهیدات خاصی توسط مشروطه خواهان کشته شد. از دولتمردان مستبد و ستم پیشه دوره قاجار.
مشاغل و مناصب: امیر تومان، وزیر صنایع، فرمانده قورخانه، رییس فوج مخصوص تهران، حاکم گیلان.
نکته‌های دیگر: از زادگاه و زندگی دوران کودکی و نوجوانی او آگاهی در دست نیست. او به سبب توجه کامران میرزا نایب السلطنه فرزند سوم ناصرالدین شاه (و وزیر جنگ وقت) و به خاطر جسارت و درنده خویی که داشت در دستگاه قاجاریه به سرعت ترقی کرد و صاحب مناصب و القاب و عناوین مهمی شد. در سال ۱۳۰۸ ق به خاطر دستگیری میرزا نصرالله خان منشی، عامل تجدید چاپ و توزیع نشریه قانون میرزا ملکم خان در ایران، مبلغ

محمد علی آقابالاخان سردار افخم

۱۰۰۰ تومان جایزه گرفت و به منصب امیر تومانی رسید. هم او بود که سید جمال الدین اسدآبادی را با تحقیر و توهین فراوان از آستانه حضرت عبدالعظیم بیرون آورده و با برخوردهای شرم آوری او را از ایران تبعید کرد. و نیز برای جلب خشنودی ناصرالدوله حاکم کرمان برای میرزا رضا کرمانی پرونده سازی کرده و بناحق او را مورد آزار و شکنجه قرار داده و زندانی کرد که موجب کینه او به قاجاریه و در نهایت قتل ناصرالدین شاه شد. باز در نهضت تحریم تنباکو او به دستور شاه مأمور شد در قهوه خانه‌های تهران قلیان گذاشته و مردم را مجبور به استفاده از آن کند و نیز به هنگام تظاهرات مردم تهران در ارک برای شکستن قرارداد رژی او به دستور کامران میرزا فرماندهی کشتار مردم را برعهده گرفت که در نتیجه ۳۰ نفرکشته و زخمی شدند. در نهضت مشروطیت نیز محمدعلیشاه او را به عنوان حاکم گیلان تعیین کرد تا به سرکوب مردم و آزادیخواهان بپردازد که به ظاهر موفق به برقراری آرامش شد، ولیکن سرانجام کمیته ستار تصمیم به قتل او گرفت. مشروطه خواهان گیلان به رهبری عبدالحسینخان معزالسلطان سردار محیی برای به دام انداختن او بزمی بیاراسته و او را به آن بزم دعوت کردند و در حین شادی بروی تاخته و او را به همراه اعزازالممالک و میرزا فتح الله مستوفی به قتل رسانیدند.

آقا بزرگ کنی، شیخ آقا بزرگ ← لاریجانی، شیخ آقا بزرگ.

آقا بزرگ، محمد حسن ← ساوجی تهرانی نجفی، محمدحسن.

آقا بزرگ، حسین. در سال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.

تحصیلات: کارشناسی شیمی از دانشگاه تهران، کارشناسی ارشد شیمی از دانشگاه تهران، دکترای شیمی از دانشگاه فلوریدا در گنزویل آمریکا، فوق دکترای Post dotoral reseach از دانشگاه فلوریدا.

مهارتها: تهیه کمپلکسهای منگنز III به منظور بررسی اثریان ـ تلر به وسیله پراش پرتو ایکس، طیف بینی مرئی و ERR، مطالعه و بررسی کمپلکسهایی با عدد کوئور دیناسیون بالا، تهیه و مطالعه هالیدهای تیتان، تهیه کمپلکسهای آمید و تعیین ساختار مولکولی آنها، تهیه کمپلکسهای Cu(I), Ni(II), Ti(III), Sm(III) V(II)، مطالعه ساختار مولکولی آنها، سینتیک کمپلکسهای معدنی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۶ پایان نامه کارشناسی ارشد.

مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه مرسوجورجیا آمریکا به مدت یکسال، دانشیار دانشکده علوم دانشگاه تربیت معلم تهران.

آثار: ۱۱کتاب به زبان فارسی در زمینه شیمی پیش

دانشگاهی، شیمی عمومی، شیمی معدنی ا و II، شیمی معدنی پیشرفته، تئوری گروه و تقارن در شیمی، نظریه اوربیتال مولکولی هوکل، مطالعه و بررسی طیفهای ارتعاشی از دین تقارن، ۱۰ مقاله به زبان فارسی و ۱۷ مقاله به زبان خارجی در زمینه مطالعه و بررسی ساختار مولکولی کمپلکسهای منگنز (III) به وسیله پراش پرتو ایکس ـ EPR ـ ..... طیفهای الکترونی، مطالعه و بررسی کمپلکسهایی با عدد کوئور دیناسیون بالا، تهیه کمپلکسهای آمید، منومر، دیمرو هگزامر Cu(I).

آقا بزرگ آقا، میرزا احمد ← مجتهد سلیمانی، میرزا احمد.

آقا بزرگ اشرفی خراسانی، ← اشرفی، شیخ محمد علی.

آقابزرگ تهرانی (منزوی)، محمدمحسن. فرزند علی بن محمدرضابن محسن، در ۱۱ ماه ربیع الاول سال ۱۲۹۳ ق در تهران متولد شد و در ۱۳ ماه ذیحجه سال ۱۳۸۹ ق درگذشت و در کتابخانه خودش واقع در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از فقها، شرح حال نگاران و فهرست نویسان ممتاز شیعه.

محل تحصیل: تهران (مدارس دانگی، پامنار و فخریه معروف به مروی)، نجف اشرف، سامرا.

استادان: شیخ محمدحسین خراسانی، شیخ محمدباقر معزالدوله (ادبیات عرب)، میرزا محمد قمی (منطق)، سید عبدالکریم مدرسی، سید محمدتقی تنکابنی، شیخ محمدتقی نهاوندی، میرزا محمدتقی گرگانی، شیخ علی نور، (سطوح اصول و فقه)، میرزا ابراهیم زنجانی (ریاضیات)، حاج میرزا حسین نوری صاحب مستدرک، شیخ محمد طه نجف، سید مرتضی کشمیری، حاج میرزا حسین حاج میرزا خلیل، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی، سید احمد حائری تهرانی، سید محمدکاظم یزدی، شیخ الشریعه نمازی اصفهانی، میرزا محمدعلی چهاردهی، میرزا محمدتقی شیرازی.

تحصیلات: اجتهاد در فقه و اصول و حدیث و اجازه نقل حدیث از حاج میرزا حسین نوری، سید محمدعلیشاه عبدالعظیمی، سید ابوتراب خوانساری، شیخ محمد صالح آل طعان بحرانی، شیخ موسی کرمانشاهی (همه از بزرگان شیعه)، شیخ عبدالوهاب شافعی (امام جماعت مسجد الحرام)، شیخ محمدعلی ازهری مالکی (رییس مدرسان مسجد الحرام)، شیخ عبدالرحمان علیش حنفی (استاد الازهر)، شیخ عبدالقادر طرابلسی (مدرس حرم شریف پیامبر ص در مدینه).

مهارتها: فقاهت، رجال و شرح حال نگاری، فهرست نگاری.

نوآوری: پژوهش و نگارش فهرست جامع مصنفات شیعه امامیه در طول چهارده قرن و انتشار آن به نام الذریعة الی تصانیف الشیعه در ۲۶ جلد (جلد ۹ آن در ۴ مجلد).

شاگردان مشهور: بسیاری از بزرگان اخیر شیعه از ایشان اجازه نقل حدیث گرفته‌اند و از این جهت همانند شاگرد او محسوب می‌شوند، از جمله حضرات آیات حاج آقا حسین بروجردی، علامه عبدالحسین امینی (صاحب الغدیر)، علامه سید محمدحسین طباطبایی (صاحب المیزان)، سید شهاب الدین مرعشی نجفی، سید عبدالحسین شرف الدین عاملی، سید عبدالهادی شیرازی، شیخ محمدرضا آل یاسین، هبة الدین شهرستانی، شیخ محمد موحدی معروف به فاضل لنکرانی.

آثار: الذریعة الی تصانیف الشیعه ۲۶ جلد، طبقات اعلام الشیعه ۱۱ جزء (شامل شرح حال بزرگان و علما شیعه از قرن چهارم تا پایان قرن چهاردهم هجری که مجلدات مربوط به هر قرن نیز عنوان جداگانه‌ای دارد مانند نقباء البشر فی القرن الرابع عشر، نوابغ الروات فی رابعة المأت)، المشیخة، هدیة الرازی الی المجدد الشیرازی، النقد اللطیف فی

نفی التحریف عن القرآن الشریف (این کتاب چاپ نشده)، مستدرک کشف الظنون، توضیح الرشاد فی تاریخ حصر الاجتهاد، مصفّی المقال فی مصنّفی علم الرجال و چند اثر دیگر، باضافه متون اجازات ایشان به بزرگان و علما امصار. (گفتنی است که در چاپ آثار ایشان پسرش علینقی منزوی نیز مساعدتهای فراوان کرده‌است).

نکته‌های دیگر: ایشان در یک خانواده روحانی دیده به جهان گشود، جد بزرگ او محسن از بازرگانان بود و باکمک منوچهرخان معتمدالدوله گرجی در عصر قاجاریه نخستین چاپخانه ایران را بنیاد گذاشته بود. آقا بزرگ تحصیلات خود را در مدارس دینی و قدیمی تهران آغاز و پس از اتمام مقدمات و دوره سطوح وارد حوزه علمیه نجف شد و از حضور اساتید آن بهره مند گشت، آنگاه به کاظمین و سپس به سامرا رفت و در آنجا از محضر میرزا محمدتقی شیرازی استفاده کرد. او به همراه سیدحسن صدر و شیخ محمدحسین کاشف الغطاء برای پاسخگویی به اتهامات نابجای معاندان شیعه (بویژه جرجی زیدان) مبنی بر اینکه شیعه آثار مکتوب چندانی ندارد و تأثیر چندانی در رشد و بالندگی فرهنگ و تمدن اسلامی نداشته، بر آن شدند تا نقش شیعه در این زمینه را در طول چهارده قرن به گونه مستند به نمایش بگذارند. در این میان حاج آقا بزرگ تهرانی به تنهایی دائرةالمعارف بی نظیر الذریعه و نیز طبقات اعلام الشیعه را نگاشت. او برای نوشتن آن به شهرهای زیاد و کشورهای بزرگی مانند مصر، سوریه، فلسطین، حجاز مسافرت کرد و از کتابخانه‌های ایران و عراق سود جست او در ۶۲ کتابخانه شخصا به پژوهش و کاوش پرداخت و فهرست آثار و مصنفات شیعه را تدوین کرد. برای چاپ آن در عراق ابتدا چاپخانه مطبعه السعادة را تأسیس نمود ولی با مخالفت دولت وقت عراق آن چاپخانه تعطیل شد و نخستین مجلد الذریعه در نجف در مطبعة الغری چاپ شد و پس از ممانعت دولت بالاخره منتشر گردید. علینقی و احمد منزوی فرزندان او هستند و یکی از فرزندانش نیز توسط رژیم شاه کشته شد. حاج آقا بزرگ تهرانی در دفاع از حق فرزند مقتولش نامه بلندی خطاب به تیمور بختیار دارد که در این قتل دخیل بوده است.

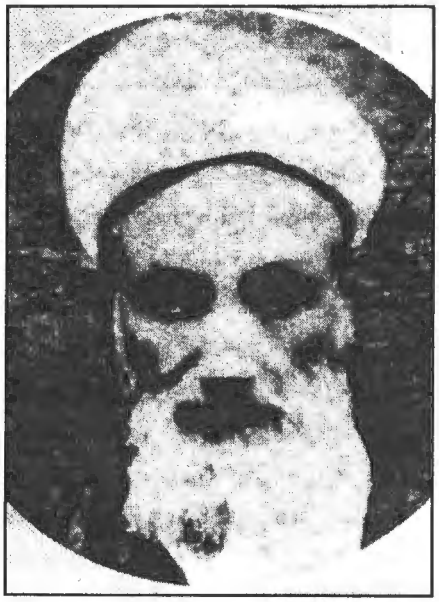

محمد محسن آقابزرگ تهرانی (منزوی)

آقا بزرگ حکیم، سید محمد تقی. با شهرتهای شهیدی و میرزا عسکری، فرزند میرزا ذبیح اللّه در سال ۱۲۸۵ ق در مشهد متولد شد و در ۲۹ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۵۵ ق درگذشت و در مشهد رضوی (کوه سنگی) به خاک سپرده شد. از مدرسان فلسفه در خراسان و از حکمای مشائی متأخر.

محل تحصیل: مشهد، تهران، نجف.

استادان: میرزا ذبیح اللّه (پدر خودش) شیخ موسی منطقی، میرزا محمد سرو قدی، آخوند ملا غلامحسین شیخ الاسلام، اساتید حوزه مشهد، میرزا ابوالحسن جلوه، میرزا هاشم اشکوری، میرزا حسن کرمانشاهی (اساتید حکمت او درحوزه تهران)، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (استاد نجف او).

شاگردان مشهور: شیخ سیف اللّه ایسی، سید حسن

موسوی بجنوردی، حسینعلی راشد، محمود شهابی، مهدی الهی قمشه‌ای، حاج آقا حسین قمی، آقا شیخ هادی کدکنی، آقا محمد آقازاده، شیخ محمد حسین خراسانی نجفی، سید جلال الدین مشرف، سید ذبیح الله سبزواری، غلامرضا کیوان، شیخ محمود حلبی، سید محمد سعادت مصطفوی، شیخ مجتبی قزوینی، شیخ غلامرضا محامی.

آثار: رساله حکومت در اصالت وجود و ماهیت.

نکته‌های دیگر: آقا بزرگ و دودمان او از اعقاب میرزا مهدی خراسانی مشهور به «شهید رابع» هستند که در حرم امام رضا (ع) توسط نادر میرزا پسر شاهرخ میرزا کشته شد و به همین دلیل خاندان او به شهیدی معروف شدند. ایشان باکمال زهد و ریاضت می‌زیسته و به جز تدریس و شاگرد پروری به چیزی توجه نداشته است و لذا شاگردان بسیار تربیت کرده است.

آقابزرگ شیرازی، ملقب به نقاش باشی سرکاری. از نقاشان عصر ناصرالدین شاه قاجار.

آثار: برخی از آثار نقاشی که از ایشان به جای مانده از این قرار است: ۱- نقاشی بر روی کاسه و بشقاب چینی مینایی به تقلید از ظروف ساختهٔ چین. ۲- قلمدان روغنی بزرگی که بر روی آن چهره بزرگان شیراز از جمله حاجی میرزا علی اکبر قوام الملک، مهر علیخان شجاع السلطنه، آقا اسدالله ملا باشی، لطفعلیخان سرتیپ و چند تن دیگر نقاشی شده است. ۳- تابلو رنگ روغن نشان دهنده مجلس مباحثه و مناظره امام رضا (ع) با دانشمندان که اکنون در موزه عباسی است. ۴- تابلو رنگ روغن چهره ناصرالدین شاه. ۵- تصویر نیم تنه ناصرالدین شاه در جوانی باکج کلاه و جقه و پر و آویزهای زمرد. ۶- پنج قلمدان روغنی که منظره‌های گوناگون از جمله داستان شیخ صنعان و دختر ترسا بر روی آنها نقش است. ۷- تصویر آبرنگ چند روستایی (این تصویر در آلبومی در کتابخانه موزه بریتانیا موجود است) و چندین اثر ارزشمند دیگر.

نکته‌های دیگر: از جزییات زندگی و خانواده او آگاهیهای دقیقی در دست نیست، ولی شماری آثار نگارگری از او به جای مانده است که بر پایه آنها می‌توان وی را یکی از نقاشان برجسته عصر خود به شمار آورد. او مقیم شیراز و در دستگاه حکومتی شاهزادگان قاجار فعال بوده و به شهرهای تهران، قزوین، تبریز و مشهد و شهرهای واقع بر سر راه این شهرها سفر کرده و در برخی از آنها اثری از خود به یادگار گذاشته است.

آقا بکف، ژرژ سرگی یویچ. در سال ۱۸۹۶ در ترکستان در یک خانواده ارمنی متولد شد و در مَاه ژوئیه سال ۱۹۳۷ م در اسپانیا به قتل رسید (در ۴۱ سالگی). از جاسوسان بسیار برجسته شوروی در کشورهای جهان بود که بالاخره جذب و پناهنده غرب شد.

نوآوری: انجام نخستین افشاگری مستند و مشروح از جاسوسیهای جهانی شوروی و استبداد وحشتناک داخلی آن در زمان حاکمیت استالین.

نکته‌های دیگر: آقا بکف رییس سرویس اطلاعاتی و سازمان جاسوسی شوروی (گ،ب،او) در ایران و ترکیه و برخی دیگر از کشورها بوده که بالاخره در سال ۱۹۳۰ در ترکیه از طریق یک دختر انگلیسی طعمه اینتیلجنس سرویس گردیده و به غرب پناهنده شد. او با نگارش و انتشار کتابی به نام «وحشت اسرار آمیز روسیه» به افشاگری نظام کمونیستی شوروی و اظهار اسامی ایادی او در ایران و سایر کشورها و اسرار اطلاعاتی و سیاسی آن کشور پرداخته و سر و صدای زیاد در دنیا ایجاد کرد. این کتاب تحت عنوان «خاطرات آقا بکف» توسط حسین ابوترابیان به فارسی نیز ترجمه و نشر شده است. آقا بکف در سال ۱۹۳۷ در اسپانیا (یا فرانسه) توسط مأموران مخفی شوروی ترور شده و به قتل رسید. با انتشار این کتاب در ایران (زمان رضاشاه) عده کثیری دستگیر و زندانی و ۴ نفر آنان نیز به

اعدام محکوم شدند. ۲۵۰ نفر در تهران، ۱۳۰ نفر در خراسان، ۵۰ نفر در آذربایجان به این اتهام دستگیر شدند.

آقا بهاء الدین محمدی ، جعفر ← محمدی عراقی، جعفر.

آقا پطرس ، پطرس. از آشوبگران در آذربایجان غربی.
مهارتها: مهارت در زبان انگلیسی، آشنایی اندک به زبان روسی.
مشاغل و مناصب: سررشته دار امور لشگری ارومیه، رییس امنیه دهات، نماینده آشوریهای آذربایجان غربی در کنفرانس لوزان (تحت حمایت انگلیس)، وابسته نظامی کنسولگری روس در ارومیه.
نکته‌های دیگر: او با سمیتقو در چهریق به جنگ و گریزهای سختی دست زد. اسماعیل سمیتقو و او هر دو از یاغیان محلی بودند که تحت تأثیر تحریکات بیگانگان منطقه را ناامن کرده بودند.

آقا تهرانی ، سیدزین العابدین ← زواری تهرانی، سید زین العابدین.

آقاجان اول ، از نوازندگان تار و ضرب گیران و تصنیف خوانهای ماهر دوره قاجاریه.

آقاجان دوم ، فرزند داود شیرازی. از نوازندگان کم نظیر تار و تصنیف خوانها و ضرب گیران زبردست عهد ناصری.

آقاجان زنجانی ، ملاّ ← عتیق، میرزا محمود

آقا جانف ، سرگی گریگوریویچ در سال ۱۹۲۸ م در مرو (ترکمنستان). متولد شد. از مؤلفان غیر ایرانی درباره ایران.
محل تحصیل: دانشگاه گورکی عشق آباد.
تحصیلات: اتمام تحصیلات دانشگاه گورکی در رشته علوم تربیتی ۱۹۵۰ م، دکتری ۱۹۷۰.
مشاغل و مناصب: کارمند علمی انستیتوی تاریخ آکادمی علوم ترکمنستان ۷۶-۱۹۵۴، کارمند علمی انستیتوی تاریخ و باستانشناسی و قوم شناسی آکادمی علوم ترکمنستان ۱۹۵۷، مدیر گروه قوم شناسی ۶۶-۱۹۶۰.
آثار: تاریخ ترکمنستان شوروی، بررسیهایی درباره اقدامات تجاری و سیاسی قبیله های غز و ترکمن در سده های یازدهم و دهم میلادی، درباره تاریخ قبایل غز و ترکمن در اوایل سده‌های میانه، ماخذ جدیدی درباره منشاء ترکمانان، مدال منحصر به فرد با نقش محمد طغرل بیگ سلطان سلجوقی، اصطلاحات کشاورزی در آسیای مرکزی و ایران، درباره حمله ترکمان به ارمنستان در سده یازدهم، آگاهیهای جدیدی درباره ترکان در سده میانه، شرحی پیرامون تاریخ غزان و ترکمانان آسیای مرکزی در سده‌های نهم و سیزدهم، مطالبی درباره تاریخ قبایل غز آسیای مرکزی، دفترچه تهران، هفت داستان عشق آباد.

آقاجانی ، امیدعلی. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از خبرگان صنعتی ایران.
محل تحصیل: اصفهان (دانشگاه صنعتی).
تحصیلات: لیسانس مهندسی نساجی، شیمی نساجی و علوم الیاف ۱۳۶۰ ش.
مشاغل و مناصب: مهندس نساجی مازندران.
آثار: تألیف جزوه نساجی جهت تدریس در هنرستان.

آقاجانی ، علی اکبر. حدوداً سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از بازیگران سینما و کارمندان تلویزیون ایران.
مشاغل و مناصب: بازیگر سریالهای تلویزیونی، کارمند تلویزیون قسمت حمل و نقل، بازیگر سینما.

آقاجری ، سید هاشم. فرزند سید جابر. در ۱۵ ماه آبان سال ۱۳۳۶ ش در آبادان متولد شد. از اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: آبادان، تهران: دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه تربیت مدرس.
استادان: دکتر سید جعفر شهیدی، دکتر عبدالهادی حائری.
تحصیلات: دکتری تاریخ.
مشاغل و مناصب: عضو گروه برنامه ریزی شورای عالی برنامه ریزی تاریخ، عضو کمیته تاریخ سمت، عضو کمیته تاریخ پژوهشگاه علوم انسانی، عضو شورای مرکزی دفتر تحکیم وحدت حوزه و دانشگاه، استادیار و عضو هیأت علمی گروه تاریخ دانشگاه تربیت مدرس.
آثار: روابط روحانیت و سلطنت در ایران عصر صفوی (رساله دکتری)، و چند مقاله از جمله: گفتمان عاشورا و پویایی تاریخ، دین و ایدئولوژی، اولویتهای پژوهشی در تاریخ معاصر ایران.
نکته‌های دیگر: ایشان از دانشجویان فعال انجمنهای اسلامی دانشگاه بود و لذا در رژیم شاه دوبار توسط ساواک دستگیر و به مدت چند ماه زندانی شد. در جنگ تحمیلی نیز شرکت فعال داشته و در مقام دفاع از وطن اسلامی یک پای خود را از دست داده و از جمله جانبازان است.

آقا حسین بلند ، سید محمد حسین ← موسوی، سید محمد حسین.

آقا حسینقلی ، فرزند آقا علی اکبر. در سال ۱۲۳۴ ش متولد شد. و در سال ۱۲۹۶ ش درگذشت. از هنرمندان.
استادان: میرزا عبدالله و غلامحسین پسر عموی خودش.
مهارتها: نواختن تار.
مشاغل و مناصب: تار زن دربار ناصری.

آقا حسینی طباطبائی ، سید حسن. در سال ۱۳۱۳ ش در زابل متولد شد. از روحانیون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی دوره اول و دوم.
تحصیلات: دروس سطح حوزه علمیه.
مهارتها: تسلط به زبان عربی.
مشاغل و مناصب: قبل از پیروزی انقلاب اسلامی روحانی و مبلغ مذهبی و کشاورز بوده، بعد از انقلاب نیز ابتدا در کمیته انقلاب اسلامی اشتغال داشته، آنگاه نماینده دوره‌های اول و دوم مجلس شورای اسلامی از حوزه انتخابیه زابل شده است، عضو کمیسیون سازمانی وابسته به نخست وزیری در مجلس.

آقا خان اول (حسینی) ، سید محمدحسن. ملقب به آقاخان محلاتی اول، حسنعلی شاه محلاتی و شاه اسماعیل، فرزند شاه خلیل الله. او در سال ۱۲۲۹ ق در باقرآباد محلات به دنیا آمد و در سال ۱۲۹۸ ق در بمبئی هند از دنیا رفته و در قبرستان حسن آباد آنجا به خاک سپرده شد. از افراد حکومتی دوره قاجار و پیشوای فرقهٔ اسماعیلیه ایران.
مشاغل و مناصب: نامزد حکومت قم و محلات، حاکم کرمان، پیشوای فرقهٔ اسماعیلیه، حاکم بلوچستان.
نکته‌های دیگر: او به منظور جبران خسارت پدرش که توسط برخی از مردمان کرمان کشته شده بود و از باب دلجویی، داماد فتحعلی شاه شد و سرو جهان خانم همسر او گردید و به همین لقب آقاخان گرفت. ولی در زمان محمدشاه علیه حکومت او شورش کرد، و یا چنان که گفته‌اند حاج میرزا آقاسی بناحق او را شورشی معرفی کرد. پس از طی مقدماتی به تهران آمده و در شاه عبدالعظیم متحصن شد تا اینکه مورد عفو محمدشاه قرار گرفت و برای اقامت به محلات رفت. در سال ۱۲۵۶ ق توسط قاصدی در دلیجان از شاه به بهانه سفر مکه اجازه خروج خود و عیالاتش را گرفت. او پس از فرستادن زن و بچه‌اش به عتبات،

خود با نامه‌ای جعلی مبنی بر واگذاری حکومت کرمان بدان سو رفت و شورشی برانگیخت که منجر به پناهندگی‌اش به هند (انگلستان) شد و در آنجا خدمات زیادی به بریتانیا انجام داد. بعدها بسیار کوشید تا با وساطت انگلستان و حتی با پرداخت رشوه به برخی رجال ایرانی به ایران بازگردد، ولی اجازه ندادند، امیرکبیر گفته بود اگر به طور فراری به مأموران سرحدی ایران تحویل داده شود، مانعی ندارد. او سرسلسله دودمان معروف به آقاخانها گردید که همچنان پایدارند.

سید محمد حسن آقاخان اول (حسینی)

آقاخان چهارم، کریم. فرزند علیخان، فرزند آقاخان سوم در سال ۱۳۵۴ ق ۱۹۳۶ م متولد شد. او رهبر فرقه اسماعیلیان نزاری در حال حاضر است.

نکته‌های دیگر: پدر او علیخان افسر ارتش انگلیس بود و در جنگ جهانی دوم در خاورمیانه در ارتشهای فرانسه و آمریکا نیز خدمت کرد، ولی در سن جوانی در پاریس در اثر سانحه اتومبیل درگذشت و به همین خاطر فرزندش کریم آقاخان از طرف آقاخان سوم ولیعهد معین شد. ایشان در تاریخ ۱۳۴۸/۷/۳۰ ش با یک دوشیزه انگلیسی به نام سارا استوارت ازدواج کرد و در ۱۳۴۸/۱۰/۲۲ ش جهت تفریح و مسایل دیگر به همراه همسرش وارد تهران شدند. او تاکنون هرگز نتوانسته است از نظر سیاسی و مذهبی جای آقاخان سوم را بگیرد.

آقاخان دوم، علیشاه. فرزند حسنعلی شاه آقاخان محلاتی اول، در سال ۱۲۴۶ ق در شهر محلات متولد شد و در سال ۱۳۰۲ ق در شهر پونا درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از رهبران فرقه اسماعیلیه و شاهزادگان قاجار است.

مشاغل و مناصب: رهبر فرقه اسماعیلیه نزاری و اقشار موسوم به خوجه‌ها در هند.

نکته‌های دیگر: ایشان پسر حسنعلی شاه معروف به آقاخان محلاتی اول و نوهٔ شاه خلیل الله است که در ضمن غائله‌ای در کرمان در زمان فتحعلی شاه توسط مردم کشته شد. آقاخان‌ها مدعی امامت فرقه اسماعیلیه نزاری‌اند که زمانی در الموت ایران و نواحی کوهستانهای قزوین و گیلان فرمانروایی داشتند. بعد از کشته شدن شاه خلیل الله، فتحعلی شاه برای دلجویی، دختر خود به نام سرو جهان خانم را به پسر او حسنعلی شاه داد که با توجه به ادعای سیادت اسماعیلی شان (آقاخان) نامیده شد. حسنعلی شاه وقتی که به حکومت قم و محلات رسید این لقب برایش بیشتر تثبیت شد. لیکن او به خاطر برخی کارشکنیهای حاجی میرزا آقاسی و نیز احتمالا وجود برخی تحریکات خارجی، زیرکانه اموال و زن و بچه‌اش را به عتبات فرستاده و خود در حدود کرمان که آن زمان هم مرز مستعمرات بریتانیا بود، دست به شورش زد،ولی شکست خورده و به قندهار رفت، در آنجا از طرف انگلیسها به گرمی مورد استقبال قرار گرفت و روزانه یکصد روپیه برای او و

همراهانش از طرف دولت انگلیس تعیین شد. در آن زمان هم افغانها با انگلستان در حال جنگ بودند و هم سران بلوچ، آقاخان برای انگلستان در این جنگها بسیار مفید واقع شد. بویژه که سران بلوچ می‌خواستند در محلی به نام «جهاونی» به نیروهای انگلیسی شبیخون بزنند که توسط آقاخان لو رفت و آنان از مخمصه نجات یافتند. بعدها انگلستان او و پیروانش را در بمبئی اسکان داد و بدینوسیله سلسله آقاخان ها به عنوان امامان اسماعیلیه و خوجه‌های هند و آفریقا در جهان پیدا شدند. آقاخان اول در سال ۱۲۹۸ ق در هند درگذشت و آقاخان دوم از آن تاریخ تا سال ۱۳۰۲ ق به امامت اسماعیلیه پرداخت. آقاخان دوم ضمنا داماد میرزا علیمحمد خان نظام الدوله پسر عبدالله خان امین الدوله و نوادهٔ حاجی محمد حسینخان صدر اصفهانی بود. نظام الدوله نیز داماد فتحعلی شاه قاجار بود و لذا آقاخان دوم (آقا علیشاه) و زنش (بی بی شمس الملوک دختر خانم شمس الدوله دختر فتحعلی شاه) هر دو نوهٔ فتحعلی شاه محسوب می‌شوند. آقاخان دوم مردی صوفی منش بود و به ارشاد آقا صابر علی جرقویه‌ای از ارشاد رحمتعلی شاه بهره مند گردید. لقب شاه که پسوند و یا پیشوند نام برخی آقاخانها است، نشانه علاقمندی شان به تصوف است هر چند که برخی از سران اسماعیلیه الموت نیز لقب شاه پسوند نام شان بوده است.

آقاخان سوم، سرسلطان محمدشاه. فرزند حسنعلی شاه آقاخان دوم، در ۲ شوال ۱۱۰ اکبتر سال ۱۲۹۴ ق ۱۸۷۷ م در کراچی متولد شد و در ۱۳ ذیحجه، ۱۱ ژوئیه سال ۱۳۷۶ ق ۱۹۵۷ م در ورسووا درگذشت و در آسوان مصر به خاک سپرده شد. از رهبران سیاسی مؤثر جهان و پیشوای اسماعیلیان نزاری.

محل تحصیل: هند.

استادان: شمس العلمای گرگانی و چند معلم ایرانی دیگر، مبلغان مسیحی مقیم هند.

تحصیلات: تحصیلات گسترده در معارف اسلامی، دکترای افتخاری تاریخ.

مشاغل و مناصب: رهبر فرقه اسماعیلیه، نخستین رهبر حزب مسلم لیک ۳۱-۱۳۲۴ ق، معاون دانشگاه علیگره هند، رییس کنگره دایمی مسلمانان هند (هفت سال)، رییس کنگره تمامی مسلمانان هند ۱۹۲۸، نماینده هند در کنفرانس خلع سلاح ۱۹۳۲، سخنگوی نمایندگان هند در جامعه ملل متحد.

نشانها و جوایز: دریافت دکترای افتخاری از بریتانیا به خاطر تألیف «کتاب هند در حال تحول»، دریافت لقب «سر» از بریتانیا و عناوین و القاب متعدد از کشورهای گوناگون مانند شمس همایون (از ایران)، ستاره ترکیه، ستارهٔ درخشان زنگبار، شاهزاده، شوالیه (از انگلستان)، فرمانده بزرگ، فرمانده پروسی (از امپراطور آلمان)، حضرت والا (از ایران).

آثار: هند در حال تحول، خاطرات، مقالاتی در تایمز لندن راجع به مسایل مختلف جهانی بویژه مشکلات هندی نژادان شرق آفریقا.

نکته‌های دیگر: آقاخان سوم هنوز خردسال بود که پدرش را از دست داد و رهبری اسماعیلیان بر عهده او گذارده شد، ولی او با هوشمندی فرقهٔ خود را رهبری کرد. او در سال ۱۳۱۱ ق منازعه خونینی را که به خاطر کشتن یک گاو توسط پیروان او، میان هندوها و اسماعیلیان به وجود آمده بود، با درایت خاصی فرو نشانید. او به تدریج در هند از موقعیت فرقه‌ای پافراتر گذاشته و در مواردی رهبری مسلمانان هند را نیز عملا بر عهده گرفت و به عنوان واسطه‌ای میان آنان و دولت استعمارگر بریتانیا وارد عمل شد. او در سال ۱۳۱۵ ق ۱۸۹۸ م به عنوان پیشوای اسماعیلیان و به عنوان نماینده مسلمانان غرب هند و نواحی بمبئی و پونا برای تبریک شصتمین سالگرد تاجگذاری ویکتوریا در سیملد با «لرد الجین» دیدار و به دعوت لرد کرزن فرمانروای هند به عضویت مجلس قانونگذاری نایب السلطنه

در آمد ۱۹۰۲ م و بر موقعیت خود افزود. آقاخان نخست در نهضت استقلال خواهی هند بسیار فعال بود و لیکن در سال ۱۹۱۲ م ببعد او به بهانه ضرورت و اولویت توجه مسلمین به پیشرفتهای علمی و فرهنگی توجه آنان را از مسایل سیاسی به سوی مسایل فرهنگی منعطف ساخت. و در تأسیس دانشگاه علیگره هند با سر سید احمدخان همکاری مؤثر کرد. ایشان بعد از آنکه رهبران تند روی مانند گاندی، نهرو و محمدعلی جناح در جایگاه رهبری نهضت استقلال هند ظاهر شدند خود را عملا و به تدریج از آن به کنار کشید، بویژه بعد از آنکه در سال ۱۳۵۰ ق محمدعلی جناح به جای او به رهبری حزب مسلم لیگ برگزیده شد، این فاصله گیری بیشتر شد و او به ژنو رفت و عمر خود را به خوشی در سواحل آن شهر و جنوب فرانسه سپری کرد. او چهار بار ازدواج کرد که آخرین آن با خانم ایوت لابروس (بیگم ام حبیبه) بود. او طرفدار جدی انگلیس بود و در جنگ جهانی دوم طی اعلامیه‌ای در سراسر جهان رسما از طرفداران خود خواست تا در خدمت انگلستان باشند، با این حال عجیب است که با قرارداد ۱۹۱۹ وثوق الدوله در ایران مخالف بود. او در جنگ جهانی دوم طی تلگرافی از رضاخان پهلوی خواست تا به نفع متفقین وارد جنگ شود. همچنین در سال ۱۳۶۸ ق از دولت محمدرضا پهلوی درخواست کرد تا به وی تابعیت ایرانی داده شود، این تابعیت همراه با لقب حضرت والا به او داده شد. آقاخان سوم در سیاست جهانی نقش خاصی داشت و مطالعات زیادی در تاریخ اسلام، ایران، اسماعیلیه و تاریخ اروپا داشت. او وضع مالی و حقوقی اسماعیلیان را در جهان بهبود بخشید. او چندین بار هموزن خود از آنان طلا و الماس دریافت کرد. آقاخان سوم علاقه خاصی به ایران داشت و در نهضت نفت حالت میانجی بی طرف به خود گرفته بود.

آقاخان کرمانی ، عبدالحسین ← کرمانی، میرزا عبدالحسین‌خان.

آقاخان محلاتی ، صدرالدین، پرنس. فرزند سلطان محمد آقاخان سوم، در سال ۱۹۳۳ م متولد شد. از رجال ایرانی الاصل فرقهٔ اسماعیلیه.
مشاغل و مناصب: رییس‌کمیته پناهندگان‌سازمان‌ملل.
نوآوری: تأسیس کرسی ایران شناسی در دانشگاه هاروارد آمریکا.

آقا خان محلاتی ، علیخان. فرزند سلطان محمد آقاخان سوم، در ۱۳ ماه ژوئن سال ۱۹۱۰ م متولد شد و در سال ۱۳۳۹ ق ۱۹۶۰ م درگذشت. از رجال ایرانی الاصل فرقه اسماعیلیه.
نکته‌های دیگر: او افسر ارتش انگلیس بود. در جنگ جهانی دوم در خدمت ارتشهای فرانسه، آمریکا و بریتانیا در خاورمیانه خدماتی برای شان انجام داد. پس از پایان جنگ و تأسیس دولت پاکستان، نمایندگی آن دولت را در سازمان ملل متحد بر عهده گرفت و در ۱۳۳۹ ق در اثر تصادف اتومبیل در فرانسه درگذشت. او پدر کریم آقاخان رهبر فعلی فرقه اسماعیلیه است.

آقاخانی ، سلطان فضل الله خان. از عوامل رضاخان پهلوی.
مشاغل و مناصب: رییس نظمیه قم.
نکته‌های دیگر: در فروردین ماه (مطابق با ماه رمضان) سال ۱۳۰۷ شمسی که در قم واقعه هتک حرمت آستانه حضرت معصومه و دستگیری وتبعید حاج شیخ محمد تقی بافقی توسط رضاشاه به گونه زشتی واقع شد، رضاخان با عصای خود دندانهای صمصام السلطنه ششدری (تندری) راکه رییس نظمیه و از شعرا بود شکست و او را از سمت خود معزول کرد و به جایش فضل الله خان آقاخانی راکه از نظامیان بود به ریاست نظمیه قم گماشت.

آقادائی ، مرتضی ← اعتماد حضرت آبدار باشی، مرتضی.

آقا راستی ، حسین ← راستی کاشانی، حسین

آقا رحیم اصفهانی ، ← ارباب، حاج آقا رحیم.

آقا رحیمی ، عبدالحمید. فرزند عباس در سال ۱۳۲۶ ش در شهر بابک متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس فقه و مبانی حقوق اسلامی.
مهارتها: آشنایی به زبانهای عربی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: نماینده شهر بابک کرمان در مجلس شورای اسلامی، تدریس در دبیرستان، سرپرست جهاد سازندگی شهر بابک، عضو کمیسیون نهادها و صنایع و معادن در مجلس، مسؤول جهادسازندگی شهر بابک، مشاور نخست وزیر، مدیرکل امور پارلمانی و حقوقی دفتر معاونت و ریاست جمهوری.

عبدالحمید آقا رحیمی

آقارضا ، زهرا، خانم. در سال ۱۳۲۵ ش متولد شد. از هنرمندان و دوبلورها.
مهارتها: هنرمند، دوبلاژگر.
مشاغل و مناصب: وی دوبلور برنامه های تلویزیونی است. از سال ۱۳۴۶ ش کار دوبلوری را شروع کرده است.
آثار: گویندگی در نقشهای دوم و سوم و کارتون در تلویزیون ایران.

آقا رضی ، سیمین، خانم. از نوازندگان و هنرمندان.
استادان: مهدی مفتاح.
نکته‌های دیگر: او رهبر ارکستر بانوان و نوازنده قانون بود و در سال ۱۳۳۶ ش با حسن منوچهری نوازنده عود ازدواج کرد.

آقازاده ، آدی شیرین. از ایران شناسان.
مشاغل و مناصب: کارشناس مطالعات ایرانی در انستیتو ملل شرق نزدیک و شرق میانه در آذربایجان شوروی.
آثار: زندگی و آثار نیما یوشیج، نیما بنیانگذار شعر آزاد در ایران.

آقازاده ، آقا میرزا محمد. ملقب به آیت اللّه زاده کفایی، فرزند آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، در ۱۵ ماه شعبان سال ۱۲۹۴ ق در نجف متولد شد و در ۱۳ ماه ذیقعده سال ۱۳۱۶/۱۳۵۶ ق ، ش درگذشت و در حرم حضرت عبدالعظیم در مقبره ناصرالدین شاه به خاک سپرده شد. از روحانیون و مجتهدین مبارز و مدافع اهداف مشروطیت دوران رضاشاه.
استادان: آخوند ملامحمدکاظم خراسانی (پدرش).
تحصیلات: اجازه اجتهاد از پدرش در محرم ۱۳۲۵ ق.
مشاغل و مناصب: مجتهد، مدرس حوزه علمیه

مشهد، نماینده مجلس مؤسسان از طرف مردم سبزوار سال ۱۳۰۴ ش.

آثار: القضاء و الشهادة، حاشیه‌ای بر کتاب کفایة الاصول.

نکته‌های دیگر: بعد از گرفتن درجه اجتهاد در سال ۱۳۲۵ ق به امر پدرش به خراسان آمد و در مشهد اقامت گزید و در استقرار مشروطیت بسیار کوشید و هنگامی که دولتیان بعد از پیروزی مشروطه می‌خواستند از بیگانگان پول قرض کنند اعتراض او از خراسان بلند شد و به مجلس شورای ملی تلگراف زد و با استقراض خارجی به مبارزه برخواست. او یکی از مخالفین جدی برنامه‌های استعماری و اسلام زدایانه رضاشاه محسوب می‌شد. در سال ۱۳۱۴ ش هنگامی که عمال رضاشاه به مسجد گوهرشاد ریختند و مردم متحصن را به گلوله بستند، ایشان نیز به عنوان یکی از رهبران آن قیام بازداشت و به یزد تبعید شد و پس از چهارده ماه مجدداً به مشهد بازگشت و چندین روز محبوس گردید و سپس به تهران انتقال داده شد و در دادگاههای فرمایشی رضاخانی، اول به اعدام محکوم شد ولی بعدا این حکم لغو شد و در محاکمه مجدد به اقامت اجباری در تهران محکوم گردید. او تحت مراقبت و ممنوع الملاقات بود و درسال ۱۳۵۶ ق به دنبال یک بیماری در اثر تزریق نوعی آمپول مشکوک به‌ایشان‌چشم‌ازجهان فروبست و بدین ترتیب عوامل استعماری حاکم بر ایران انتقام خود را از مجاهدات پدر عظیم الشأن او آخوند خراسانی در رهبری انقلاب مشروطیت گرفتند.

آقازاده، حاج محمدرحیم خان. فرزند حاج محمد کریم خان در سال ۱۲۴۸ ش متولد شد.

نکته‌های دیگر: او در تهران منبر می‌رفته او پس از درگذشت حاج محمدکریم خان در سال ۱۲۸۸ ق جانشین پدر شده و عنوان پیشوای شیخی ها را با خود داشته است.

آقا زاده، حسن ← کفایی، حسن.

آقا زاده، علینقی ← کوثر، علینقی.

آقازاده، کامران ← آقایف، کامران.

آقازاده (آقازاده خویی)، غلامرضا. فرزند عباس در ۱۳۲۴ ش ماه اسفند سال ۱۳۳۷ متولد شد. از وزیر نفت در کابینه هاشمی رفسنجانی.

محل تحصیل: تهران

تحصیلات: لیسانس کامپیوتر.

مشاغل و مناصب: کارشناس فولاد مبارکه، دبیر بسیج اقتصادی، معاون اجرایی نخست وزیر، مدیر داخلی روزنامه جمهوری اسلامی، عضو شورای سیاسی حزب جمهوری، وزیر مشاور در امور اجرایی، وزیر نفت از سال ۱۳۶۴ تاانقضای دوره کابینه هاشمی رفسنجانی (۱۳۷۶).

آقا زاده کفائی، حاج میرزامحمد ← آقازاده، حاج میرزامحمد.

آقا زاده مسرور، ابراهیم. درسال ۱۹۲۴ م متولد شد. از اعضای انجمن شهر تهران.

تحصیلات: دیپلم دبیرستان.

مشاغل و مناصب: کارگر رستوران، عضو شورای عالی سازمان بیمه اجتماعی ۱۹۶۹، عضو هیأت ایرانی درکنفرانسهای سازمان بین المللی کار در ژنو، رییس کنگره سازمان کارگران ایران (۱۹۷۰)، عضو شورای مرکزی حزب ایران نوین، دبیر کمیته اجرائی سازمان کارگران ایران، عضو شورای شهر تهران(۱۹۷۲).

نکته‌های دیگر: به اروپای غربی مسافرت کرده و یکی از مؤسسین اتحادیه کافه، هتل، رستوران و اتحادیه شبانه روزی کارگران در رژیم سابق بوده است.

آقا زمانی ، علی اصغر. در سال ۱۳۳۱ ش در روستای نراق از توابع محلات متولد شد و در ۷ ماه تیر سال ۱۳۶۰ ش در دفتر حزب جمهوری در تهران به شهادت رسید و در بهشت زهرای تهران به خاک سپرده شد. از رجال سیاسی.
تحصیلات: فوق لیسانس حسابداری.
مشاغل و مناصب: مسؤول دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی وقت (آقای هاشمی رفسنجانی).
نکته‌های دیگر: فعالیتهای مبارزاتی و سیاسی علیه رژیم شاه در قبل از انقلاب اسلامی داشته است.

علی اصغر آقا زمانی

آقا سردار ، نجفقلی میرزا ← معزی قاجار، نجفقلی میرزا.

آقاسی ، محمد. ملقب به دانش خویی و متخلص به دانش، فرزند حسن،نوادهٔ حاجی میرزا آقاسی معروف، در سال ۱۲۹۶ ش در خوی آذربایجان متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: خوی.
تحصیلات: تحصیلات دبیرستانی.
مشاغل و مناصب: کارمند آموزش و پرورش، معلم، شاعر.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۲۲ ش منتخبی از اشعار خود را در خوی به چاپ رسانید.

آقا سید بزرگ ، سید محمد حسین ← آل طیب، سید محمد حسین.

آقا شیخ راضی نجفی ، شیخ جعفر. فرزند شیخ عبدالحسین در سال ۱۲۸۱ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۴۴ ق درگذشت. از علمای مبارز عصر خود.
محل تحصیل: نجف اشرف
استادان: شیخ محمد طه نجف، آقا رضا همدانی، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی.
آثار: مبانی الجعفریة در چند مجلد، فلاح المتقین دائرة المعارف فقهی به نام مبانی الاحکام.
نکته‌های دیگر: او علیه انگلیس فعالیتهایی داشته است.

آقا شیخ علی اصغر ، در سال ۱۳۴۳ ق درگذشت. از روحانیون.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی، حاج میرزا حسین خلیلی، آخوند خراسانی.

آقا شیخ میرزا ، شیخ محمد علی ← انصاری دزفولی، محمدعلی.

آقاضیاء عراقی (اراکی) ، علی علامه شیخ. ملقب به ضیاءالدین، فرزند آخوند ملا محمد عراقی (اراکی) در سال ۱۲۷۸ ق در سلطان آباد (اراک) متولد شد. و در سال ۱۳۶۱ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از اصولیون و فقها صاحب مبنا و مدرسان برجسته حوزه علمیه نجف در عصر خود.
محل تحصیل: سلطان آباد، اصفهان، نجف.
استادان: پدرش، سیدمحمد فشارکی، آخوند

خراسانی، سید محمدکاظم یزدی، حاج میرزا حسین، حاج میرزا خلیل، شیخ الشریعه اصفهانی.
تحصیلات: اجتهاد مطلق در اصول فقه و فقه.
شاگردان مشهور: حضرات آیات سید ابوالقاسم خویی، شیخ محمدتقی آملی، میرزا هاشم آملی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محمدتقی خوانساری، سید محسن حکیم، شیخ عبدالنبی عراقی، میرزا حسن بجنوردی، سیدعلی یثربی کاشانی، شیخ محمدتقی بروجردی و...
آثار: الحاشیة علی بیع المکاسب، رسالة فی اللباس المشکوک، شرح تبصرة المتعلمین در چند جلد، مقالات الاصول ۲ جلد، فروع العلم الاجمالی، رسالة فی استصحاب العدم الازلی، تقریرات میرزا هاشم آملی از درس ایشان (چاپ نجف)، تقریرات شیخ محمدتقی بروجردی از درس ایشان (چاپ نجف).

علی آقاضیاء عراقی (اراکی)

نکته‌های دیگر: او یکی از مجتهدان به نام و مدرسان‌نامدار حوزه نجف بود که در مدت حدود ۳۰ سال تدریس مداوم خود شاگردان مجتهد فراوانی را تربیت کرد و در هر چه به سامان‌تر و مهذب‌تر گردانیدن علم اصول فقه قدمهای مؤثری برداشت، به گونه‌ای که از نوآوران وادی این دانش محسوب می‌شود. صلابت و اصالت تحقیق و تدریس او در علم اصول فقه پس از چند نسل هنوز هم از آوازهٔ گسترده برخوردار است.

آقا عرب، حاج شیخ ابراهیم ← جبل عاملی، حاج شیخ ابراهیم.

آقا علی اکبر، از نوازندگان تار در عصرقاجار.

آقاعلی اوغلو، ایمانعلی. فرزند آقا علی. در سال ۱۲۶۶ ش در روستای آقاباقر اردبیل متولد شد و در سال ۱۳۲۶ ش اعدام شد. از اعضای فرقهٔ دموکرات آذربایجان به رهبری «پیشه وری» به شمار می‌رود که در جهت تجزیه آذربایجان به نفع روسهای کمونیست (شوروی) فعالیت‌می‌کردند.
مهارتها: آبله‌کوبی، تبلیغات و سازماندهی گروههای سیاسی.
مشاغل و مناصب: عضو جمعیت ضد فاشیست اردبیل در زمان رضاشاه، عضو فرقهٔ دموکرات آذربایجان.
نشانها و جوایز: مدال ۲۱ آذر از طرف مجلس ملی حکومت تجزیه طلب پیشه وری، چند نامه تشویق و تشکر از طرف فرقهٔ دموکرات.

آقا علیخانی، اباصلت. در سال ۱۳۴۳ ش در خیارج قزوین متولد شد و در سال ۱۳۶۱ ش درگذشت. از طلاب شهید مدرسه حقانی.
محل تحصیل: قزوین، قم.

آقا غلامحسین، فرزند محمدرضا. از نوازندگان تار.
استادان: آقا علی اکبر.
مهارتها: نوازنده تار در اواسط دوره قاجاریه.

آقا قلی زاده ، احمد. در سال ۱۳۳۹ ش در تهران متولد شد. از هنرمندان گرافیست.
محل تحصیل: تهران (دانشکده هنرهای زیبا).
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته گرافیک.
نشانها و جوایز: دریافت جایزه ویژه و دیپلم افتخار از مسابقه جهانی گرافیک مسکو، دریافت لوح زرین و دیپلم افتخار و مدال یادبود از مجتمع هنر و ادبیات دفاع قدس ۱۳۶۷ ش، تقدیر در نمایشگاه جمعی طراحان گرافیک تهران به لحاظ پوستر (لبیک).
آثار: پوستر (جنگ سوم)، پوستر (لبیک) و چند اثر گرافیکی دیگر.

آقاکوچک ، علی اکبر. از مهندسان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: تهران دانشگاه صنعتی شریف، دانشگاه لندن.
تحصیلات: فوق لیسانس سازه‌های فولادی از دانشگاه صنعتی شریف، دکترای رشته سکوهای دریایی از دانشگاه لندن.
مشاغل و مناصب: دانشیار و مدیر گروه سازه در دانشگاه تربیت مدرس، سابقه همکاری با شرکت نفت فلات قاره ایران، معاون عمرانی دانشگاه تربیت مدرس.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از دریافت دانشنامه دکتری از دانشگاه لندن در سال ۱۳۶۷ ش به ایران آمد و مدتی با دانشگاه خواجه نصیر طوسی و شرکت نفت فلات قاره ایران همکاری داشت. آنگاه عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس شد و پس از مدتی نیز به معاونت عمرانی آن دانشگاه نایل آمد.

آقالو ، احمد. از هنرمندان، هنرپیشه‌ها و دوبلورها.
مشاغل و مناصب: گویندگی، مدیر دوبلاژ.
آثار: مدیریت دوبلاژ فیلمهای مجنون، پاتال، آرزوهای کوچک.

آقالی لی ، امان الله میرزا. فرزند فتحعلیشاه. در سال ۱۳۰۳ ق درگذشت. او پسر پنجاه و نهم فتحلیعشاه و متولی مقبره آغا محمدخان قاجار در نجف اشرف بوده است.

آقا مجتهد ، شیخ علی ← علیاری قراچه داغی، شیخ علی.

آقا مجتهد ، شیخ محمدعلی ← تنکابنی، شیخ محمد علی.

آقا مجتهد اصفهانی ، حاج میرزا بهاءَ الدین. فرزند سید محمدعلی، نوادهٔ سید صدرالدین در سال ۱۳۲۱ ق درگذشت و در اصفهان در مقبره کوچک مسجد سید به خاک سپرده شد. از علما و شعرا.
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: سید اسدالله بید آبادی.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر.
نکته‌های دیگر: جد او سید محمد علی فرزند سید صدرالدین عاملی ملقب به «آقا مجتهد» بود که در سال ۱۲۳۹ ق متولد شد و در ۱۲۷۴ ق درگذشت. از مجتهدان و فقها شاعر بوده و اشعار می‌سروده است. سید محمدعلی دارای آثار ذیل است: احیاء التقوی، الفیه در نحو، البلاغ المبین فی احکام الصبیان و المجانین و البالغین، دیوان اشعار، العلائم در شرح کتاب مراسم، فرائد الفوائد در اصول فقه، منظومه‌ای در مواریث (ناتمام)، منظومه‌ای در وقف، نفائس الفرائد.

آقا مجتهد سعید ، سید علی ← نجفی زاده، سیدعلی.

آقا مجتهد عاملی اصفهانی ، حاج سید جواد. ملقب به مسجد شاهی، فرزند آقا سید محمد عاملی اصفهانی در سال ۱۳۴۷ ق درگذشت و در تخت فولاد به خاک سپرده شد.

محل تحصیل: اصفهان، نجف اشرف.
استادان: حاج شیخ محمد باقر مسجد شاهی، حاج شیخ محمد حسین پسرشیخ محمد باقر نجفی مسجد شاهی.
مشاغل و مناصب: روحانی و امام جماعت مدرسه ملا عبدالله و مدرس آن مدرسه در اصفهان.
آثار: مقالاتی در مجله «اسلام» نشریه انجمن صفاخانه اصفهان.
نکته‌های دیگر: او از مؤسسین انجمن صفاخانه اصفهان بود.

آقا محمدخان ، محمد میرزا ← بهاء الدوله، محمدمیرزا.

آقا محمدعلی ، سید محسن ← خرازی، سید محسن

آقا محمدی ، علی. فرزند محمد علی درسال ۱۳۳۰ ش در همدان متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.

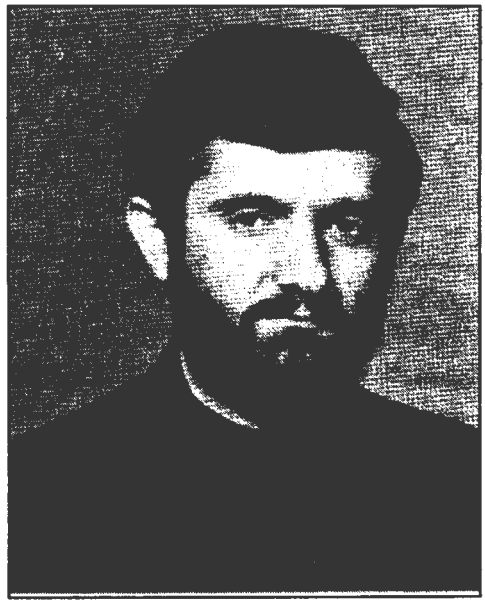

علی آقا محمدی

تحصیلات: تحصیلات حوزوی و فوق دیپلم ریاضی.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: تدریس، نماینده مجلس (عضو کمیته تبصرهٔ ۴۵ بودجه از طرف مجلس)، مدیر مجله اقتصادی ماهانه «نیوز» متعلق به بانک مرکزی.

آقا مرشد ، محمد. فرزند میرزا محسن مرشد در سال ۱۲۷۳ ش درگذشت. از علما و روحانیون.

آقا مهدی آواره ، ← تعجبی، مهدی.

آقا میر ، زین العابدین ← ارسنجانی، زین العابدین.

آقامیردزفولی ، سیدمحمدجواد. فرزند سیدمهدی، در حدود سال ۱۳۲۷ ق درگذشت. از روحانیون و علما شیعه.
استادان: سیدحسین کوه کمری، شیخ مرتضی انصاری.
آثار: تقریرات درس سیدکوه کمری.
نکته‌های دیگر: وی در نجف اشرف در حدود سال ۱۳۲۷ به گونه بلا عقب وفات کرد.

آقا میرزا ، محمد رحیم. فرزند ملا عبدالواحد. از علما و فقها معاصر.
مشاغل و مناصب: روحانی و قاضی.

آقا میرزا بابا ، سید ابوالقاسم ← ذهبی حسینی شریفی، سیدابوالقاسم.

آقا میرزا زنجانی ، در زنجان متولد شد و در سال ۱۳۰۷ ق زنده بوده. از خوشنویسان نستعلیق.
نکته‌های دیگر: ایشان مقیم تهران و ازکتیبه نویسان نامدار و ماهر بوده است. نمونه‌ای از کتیبه‌های

نوشته شده توسط او در آستان قدس رضوی (دارالحفاظ) به سنگ مرمر و نیز بر روی یکی از درهای طلا و نیز کتیبه دارالسیاده است. چنان‌که در قم و آستانه حضرت معصومه نیز کتیبه گرداگرد صحن جدید (صحن بزرگ) و کتیبه سر در کوچک و رودی و کتیبه جبهه ایوان شمالی از آثار هنری او موجود است.

آقامیرکریمی ، اسدالله. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: تحصیلات عالی و دکترای گیاه پزشکی.
مهارتها: جمع آوری نقاشی علمی و ترسیم حشرات به تعداد یکهزار بطور Original، فتوگرافی از حشرات به تعداد ۵۰۰ عدد به طور Original، پنج راهنمای مبارزه با آفات به طریق ابتکاری، بررسی فونستیک انار در ورامین، بررسی امکان مبارزه تلفیقی با آفات انار، شرکت در کنگره‌های بین المللی گیاه پزشکی و ارائه مقاله و ایراد سخنرانی‌های متعدد، نظارت بر ۱ پایان نامه کارشناسی ارشد.
مشاغل و مناصب: تدریس در دانشگاههای کرمانشاه، مازندران، سیستان و بلوچستان و تهران، دانشیار دانشکده مجتمع ابوریحان دانشگاه تهران.
آثار: ۲ کتاب به زبان فارسی در زمینه حشره شناسی کشاورزی، آفات مهم نباتی، ۲ مقاله به زبان فارسی و ۱ مقاله به زبان خارجی در زمینه بررسی مقاومت ارقام ذرت به کرم ذرت، بررسی زنبور پارازیت، بررسی رفتار تخمگذاری زنبور پارازیت.

آقامیرگلستان تبریزی ، سید محسن. متخلص به سید، در حدود سال ۱۳۳۰ ق درگذشت. از نقاشان و شعرا.
نکته‌های دیگر: ایشان از نقاشان نامدار زمان خود و دارای طبع شعر نیز بوده است، چنان‌که بخشی از اشعار او در مراثی امام حسین (ع) در کتاب مرآت البکاء در تبریز به چاپ رسیده است.

آقامیری دزفولی ، سید اسدالله. ملقب به امام فرزند نورالله در دزفول متولد شد و در سال ۱۳۵۷ ق درگذشت و در وادی السلام نجف به خاک سپرده شد. از فضلا و علمای خوزستان.
محل تحصیل: نجف، دزفول، تهران.
استادان: آخوند خراسانی، سیدکاظم یزدی.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت در مسجد جامع اهواز.

آقامیری دزفولی ، علی. فرزند نعمت الله در سال ۱۲۶۷ ق در دزفول متولد شد و در سال ۱۳۳۰ ق درگذشت و در وادی السلام (نجف اشرف) به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: ایران، نجف اشرف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی، فاضل شربیانی، آخوند خراسانی.
مشاغل و مناصب: امامت مسجد جامع دزفول.
آثار: تقریرات فقه میرزای رشتی و فاضل شربیانی، تقریرات اصول آخوند خراسانی.

آقامیری دزفولی نجفی ، سید محمدطاهر. فرزند آقا سید اسماعیل، نوهٔ سید حسین و نوادهٔ سید عبدالباقی در سال ۱۳۱۸ ق در نجف اشرف درگذشت. از روحانیون.
محل تحصیل: دزفول، نجف.
استادان: شیخ مرتضی انصاری.
مشاغل و مناصب: روحانی، محقق.
آثار: تقریرات استادش شیخ انصاری که تمام آنها را نوشته، کتاب خلل، کتاب مواریث، حاشیه مفصلی بر شرح لمعه در چند جلد.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۲۶۰ ق بعد از اتمام سطوح مقدماتی به نجف رفت و از درسهای شیخ انصاری و اساتید دیگر استفاده کامل برد.

آقا نجف ، نجفعلی ← اصفهانی، نجفعلی.

آقا نجفی ، حسینعلی ← لنگرودی، حسینعلی.

آقا نجفی ، سیدشهاب الدین ← مرعشی نجفی، سید محمد حسین (شهاب الدین).

آقا نجفی ، سیدعبدالصمد ← حسینی، سید عبدالصمد.

آقا نجفی ، محمد حسین ← نجفی سمنانی، محمد حسین.

آقا نجفی ، میرزا ابراهیم ← خلعت بری، میرزا ابراهیم.

آقا نجفی اصفهانی ، شیخ محمد تقی ← اصفهانی، شیخ محمد تقی.

آقا نجفی سمنانی ، میرزا محمد حسین. فرزند حاجی میرزا ابراهیم مجتهد در سال ۱۲۸۸ ق متولد شد و بعد از سال ۱۳۴۰ ق درگذشت. از فقها و حکمای عصر خود.
محل تحصیل: سمنان، تهران، نجف.
استادان: میرزا ابوالحسن جلوه، آخوند ملا عبدالرسول (در حوزه تهران)، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی.
تحصیلات: صاحب نظر در فقه و حکمت اسلامی.
نکته‌های دیگر: وی مقدمات را در سمنان، سطوح فقه و اصول و حکمت رادر تهران آموخت و تحصیلات عالیه خود در فقه و اصول را به مدت هفت سال در حوزه نجف طی کرد و در سال ۱۳۳۰ ق به سمنان بازگشته و در مدرسه صادقیه مشغول تدریس شد. ایشان زندگی خود را با کار شخصی اداره می‌کرده است، به ویژه در اواخر عمرش بیشتر به کشاورزی و احداث قنات پرداخت، تاریخ وفات او به طور دقیق روشن نیست.

آقا نجفی قوچانی ، سید محمد حسن. فرزند سید محمد در سال ۱۲۹۵ ق در روستای خسرویه قوچان متولد شد و در ۲۶ ماه ربیع الثانی سال ۱۳۶۳ ق درگذشت و در حسینیه قوچان به خاک سپرده شد. از فقها، فلاسفه و سیاستمداران ادیب.
محل تحصیل: روستای خسرویه، قوچان، مشهد (مدرسه دو درب)، اصفهان (مسجد عریق)، نجف.
استادان: آخوند کاشی، شیخ عبدالکریم گزی، میرزا جهانگیرخان قشقایی، آقا نجفی اصفهانی (اساتید حوزه اصفهان)، آخوند خراسانی، شریعت اصفهانی، محمدباقر اصطهباناتی (اساتید نجف).
مشاغل و مناصب: حدود ۲۵ سال حاکم شرع قوچان و مدیر مدرسه علمیه آن شهر بود.
آثار: سیاحت شرق، سیاحت غرب، شرح دعای صباح، عذر بدتر از گناه (در باره مشروطیت ایران)، شرح و ترجمهٔ رساله تفاحیه ارسطو از بابا افضل کاشانی، اثبات رجعت، حیاة الاسلام فی احوال آیت الله الملک العلام (شرح حال آخوند خراسانی). شماری از اینها هنوز به چاپ نرسیده است.
نکته‌های دیگر: او به اصرار پدرش دانش آموزی را در مکتبخانه زادگاهش آغاز و در ۱۳ سالگی از خسرویه به قوچان رفت و ۳ سال در این شهر آموزش دید. سپس همراه یکی از همدرسهایش از راه طبس و کویر وارد یزد شد و از آنجا به حوزه علمیه اصفهان رفت و در فقه و اصول و فلسفه تحصیلات خود را پی گرفت. تحصیلات او در اصفهان با دشواری و فقر همراه بود به گونه‌ای که گاهی به کارگری می‌پرداخت و هزینه زندگی خود را تأمین می‌کرد و نیز گاهی کتابهای خود را به بهای اندک می‌فروخت تا خرجی خود را فراهم کند. پس از ۴ سال توقف و تحصیل در اصفهان به حوزه علمیه نجف رفت و از محضر بزرگان آنجا بویژه آخوند ملا محمد کاظم خراسانی استفاده کرد. اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی آخوند خراسانی تأثیر فراوان

روی افکار و شخصیت آقا نجفی داشت و او را به صورت یکی از حامیان جدی انقلاب مشروطیت ایران در آورد. آقا نجفی حاصل مشاهدات خود از اقامت در نجف و سیر و سیاحتش در ایران را به صورت کتاب با ارزشی به نام سیاحت شرق تألیف کرده که بسیار با اهمیت است و یکی از منابع مطالعه در تاریخ مشروطیت محسوب می‌شود، او سیاحت غرب را نیز به عنوان رمانه واره‌ای راجع به عالم آخرت و عقبات آن نوشته است که از این رهگذر در مردم ایجاد تقوی نماید. او حدود ۲۵ سال از عمر خود را در خدمت مردم قوچان و انجام قضاوت شرعی و تدریس گذراند و در همان شهر چشم از جهان فرو بست.

آقانجفی مسجد شاهی، شیخ محمد باقر. فرزند شیخ محمدتقی بن میرزا عبدالرحیم ایوانکی، از طرف مادر نوهٔ شیخ جعفر کاشف الغطاء، در سال ۱۲۳۴ ق در اصفهان متولد شد و در ماه صفر سال ۱۳۰۱ ق در نجف درگذشت و در همانجا در مقبره جدش کاشف الغطاء به خاک سپرده شد. از فقها و عالمان نامدار عصر خود.

محل تحصیل: اصفهان، نجف.

استادان: شیخ حسن کاشف الغطاء (دایی خود)، علامه شیخ مرتضی انصاری، علامه شیخ محمدحسن صاحب جواهر.

مشاغل و مناصب: متولی و امام مسجد شاه اصفهان، مدرس و مرجع تقلید در اصفهان.

شاگردان مشهور: فرزندش شیخ محمدتقی آقا نجفی اصفهانی، سید اسماعیل صدر، سید محمدکاظم یزدی (صاحب عروه)، شریعت اصفهانی و شماری دیگر از بزرگان.

آثار: لُبّ الفقه (از اول طهارت تا پایان بحث وضو)، حجیة الظن الطریقی (به ضمیمه کتاب پدرش هدایة المسترشدین به چاپ رسیده)، لُبّ الاصول.

نکته‌های دیگر: او در التزام پدرش مؤلف هدایة المسترشدین در اصفهان رشد کرد و در آن محیط دانشهای دینی را از اساتید فحول آن فراگرفت، آنگاه به نجف رفته و پس از اتمام تحصیلات به اجتهاد رسید. آنگاه به ایران آمده و در جای پدرش در اصفهان قرار گرفت و مسجد شاه اصفهان را مرکز فعالیتهای علمی، دینی و اجتماعی خود قرار داد و به نفوذ کلام شگفتی نایل آمد، بویژه بعد از درگذشت سید اسدالله این نفوذ افزایش یافت. او به اجرای حدود و جلوگیری از مفاسد اجتماعی اهتمام فراوان داشت و حکومت شرعی و محکمه‌اش در اصفهان بسیار معروف بوده است. از اقدامات مهم ایشان مبارزه جدی با گسترش فعّالیّت فرقه ضاله استعماری بابیّه در اصفهان است که اقداماتش در این باره بسیار مؤثر افتاد.

آقا نجفی همدانی، سید محمد. با شهرت دیگر حسینی همدانی، فرزند سید علی عرب، نواده سید محسن کاظمی اعرجی در ماه ربیع الاول سال ۱۳۲۲ ق در عراق متولد شد و در ۱۵ ماه جمادی الاول مطابق ۸ مهرماه سال ۱۴۱۷ ق، ۱۳۷۵ ش در همدان درگذشت و در مشهد مقدس (دار الزهد) به خاک سپرده شد. از فقها، محدثان و مفسران قرآن مجید.

محل تحصیل: همدان، نجف.

استادان: حضرات آیات سید محمد هادی میلانی، آقا عماد رشتی (فرزند میرزا حبیب الله رشتی)، میرزا محمد حسین نائینی، شیخ محمد حسین اصفهانی، سید حسین بادکوبه‌ای، حاج میرزا علی آقا قاضی طباطبائی، میرزا عبدالغفار مازندرانی.

تحصیلات: اجازه اجتهاد از: آقا ضیا عراقی، میرزای نائینی و شیخ عبدالکریم حائری.

مهارتها: تفسیر قرآن، فقه الحدیث، فقه و اصول.

مشاغل و مناصب: روحانی، واعظ و امام جماعت در مسجد کولانج همدان، محقق.

آثار: چاپ شده: انوار درخشان در تفسیر قرآن

(۱۸ جلد)، درخشان پرتوی از اصول کافی (شرح کتاب التوحید کافی در ۶ جلد)، معاد جسمانی و روحانی، مسیحا مژده مهدی موعود. کتابهای چاپ نشده: تقریرات درس اصول میرزای نائینی (از بحث الفاظ تا تعادل و تراجیح)، تقریر درس فقه شیخ محمد حسین اصفهانی (کمپانی) و چند اثر دیگر.

نکته‌های دیگر: پدر وی عرب نژاد و از نوادگان فقیه نامدار سید محسن اعرجی صاحب کتابهای «وسائل الشیعه الی احکام الشریعه» و «المحصول فی

سید محمد آقا نجفی همدانی

الاصول» بود که به ایران آمد و ساکن همدان شد. سید محمد نیز در آن ایام که در سن کودکی بود همراه پدرش مقیم همدان شد و در نزد پدر مشغول تحصیل مقدمات علوم عربی و دینی گردید و آنگاه در دوره دارالفنون شرکت کرد. وی پس از اتمام سطوح در سال ۱۳۴۳ ق به حوزه نجف کوچید و نزد اساتید نامور آنجا به تلمذ پرداخت. همشاگردیها و هم مباحثه‌های او عبارت بودند از سید ابوالقاسم خویی، سید محمد حسین طباطبایی (علامه)، سید صدرالدین جزایری و سید محمد تقی نخجوانی در فقه و اصول و نیز سید محمد هادی میلانی و آقا عماد رشتی که در فقه و اصول استادش بودند و در درس فلسفه سید حسین بادکوبه‌ای و شیخ محمد حسین اصفهانی (کمپانی) همشاگردی و هم مباحثه‌اش. وی در درس میرزای نائینی مورد توجه فوق العاده استاد قرار گرفت و در نتیجه به افتخار دامادی وی نائل آمد. در سال ۱۳۶۷ ق به همدان بازگشت و به تدریس در مدارس علمیه و ارشاد و هدایت مردم آن دیار مشغول گردید. وی پای بندی خاصی به انجام مستحبات و پرهیز ازمکروهات داشت و از آوازه گری به شدّت احتیاط می‌کرد. با توجه به اینکه علاوه بر فقه و اصول، فلسفه نیز خوانده بود اندیشه استدلالی و علمی داشت و به شبهات و مشکلات فکری روز توجه می‌نمود. و لذا آثار قلمی ارزشمندی پدید آورد.

آقا نفتی اصفهانی ، ← اعتماد الملک، میرزا آقا.

آق اولی ، تقی. متخلص به بینش، فرزند اسدالله خان در ماه جمادی الاول سال ۱۳۰۳، ۱۲۶۴ ق ، ش در تهران متولد شد ودر سال ۱۳۲۵ ش بر اثر سکته قلبی در تهران درگذشت. از ادبا، شعرا، سیاستمداران و کارمندان امین دولت.

محل تحصیل: تهران مدرسه‌های: ادب، آلیانس (مال فرانسویان در تهران) و نزد دایی‌ش بگونه منفرد.

استادان: شیخ علی مؤید بیدگلی، ادیب الممالک فراهانی.

تحصیلات: تحصیلات غیر رسمی و قدیمه.

مهارتها: ادبیات فارسی، شعر، حسابداری و مسایل اقتصادی.

مشاغل و مناصب: مؤسس و مسؤول مدرسه‌ای در کردستان (سنندج)، کارمند عالیرتبه دارایی، رییس انجمن ادبی ایران.

آثار: مجله فکاهی و سیاسی بهلول (۲۳ شماره)، مقالاتی تحت عنوان الطائف و ظرائف در نشریه ستاره ایران میرزا حسینخان صبا، دیوان شعر، مقالات پراکنده در نشریات مختلف.
نکته‌های دیگر: بینش، با قرارداد بردگی آور موسوم به ۱۹۱۹ وثوق الدوله و انگلیس مخالفت ورزید و لذا در سال ۱۲۹۷ خورشیدی به قزوین تبعید شد و یک بار نیز مورد سوءقصد مسلحانه قرار گرفت و زخمی شد. پدر او اسدالله خان جزء محصلین اعزامی به اروپا در ۱۲۷۵ قمری بود.

آق اولی، عزت ← طباطبایی دیبا، عزت.

آق اولی، فرج الله، سرلشگر. فرزند دکتر امان الله خان، در سال ۱۲۶۷ ش در اصفهان متولد شد و در ۱۳ آبان سال ۱۳۵۳ ش در بیمارستان مهر تهران درگذشت. از نظامیان عالیرتبه رژیم پهلوی.

فرج الله آق اولی

فرج الله آق اولی

محل تحصیل: تهران.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: معلم، ریاست ستاد لشگر غرب، حاکم نظامی گیلان، استاندار نظامی گیلان، مدیر عامل اداره ثبت و احوال، وزیر کشور در کابینه‌های احمد قوام السلطنه و ابراهیم حکیمی. (از ۳ بهمن ۱۳۲۶ ش تا ۲۵ خرداد ۱۳۲۷ ش)
نکته‌های دیگر: پدر وی از پزشکان معروف مقیم اصفهان و پزشک مخصوص «بانو عظمی» خواهر ظل السلطان بود. او یکی از شاگردان اعزامی دارالفنون به اروپا در دوره سوم به دستور ناصرالدین شاه بود. پسرش فرج الله نیز تحصیلات خود را در تهران سپری کرد. اول معلم بود آنگاه در سال ۱۲۹۰ ش وارد ژاندارمری گردید و سمتهای مهمی را بر عهده گرفت. وی در اوایل کار رضا خان سردار سپه کمکهای شایانی برای استقرار حکومت و نظامش کرد، ولی بعد متهم شد که در سرکوبی ایلات و عشایر ایران سخت گیری لازم را به عمل نمی آورد و لذا از کار نظامی بازنشسته شده و به

ریاست ثبت احوال منصوب گردید. بعد از شهریور ۱۳۲۰ ش متهم به همکاری با طرفداری آلمانها شده و همراه دیگر رجال ایرانی توظ متفقین دستگیر و بازداشت گردید. لیکن بعدها در سیاست ایران فعال شد و به وزارت کشور رسید. در سال ۱۳۲۶ جای او را در وزارت کشور سپهبد امیر احمدی گرفت. در سوگ درگذشت او استاد جلال الدین همایی و امیری فیروزکوهی اشعاری سوردند.

آق اولی ،کلنل فضل الله. فرزند امان اللّه طبیب، در سال ۱۳۰۴، ۱۲۶۵ ق ، ش متولد شد و در ۱ ماه فروردین سال ۱۲۹۹ ش درگذشت. از رجال عصر مشروطیت.

محل تحصیل: ایران، فرانسه.

تحصیلات: تحصیلات عالی.

مهارتها: نظامی، تسلّط کافی به زبانهای فرانسه و انگلیسی.

مشاغل و مناصب: معاونت ژاندرامری خزانه، فرمانده کل ژاندرمری.

کلنل فضل الله آق اولی

نکته‌های دیگر: او در شکل گیری ژاندارمری وقت و نیروهای تحت امر خود مدیریت و نقش مهمی داشته و لیاقتهایی از خود در زمان عهده‌داری مسؤولیتش نشان داده است. از قرائن موجود در تاریخ زندگانی ایشان چنین استنباط می‌شود که وقتی مسأله درجه دهی به پرسنل ژاندارمری زیر نظر مستشاران خارجی انجام می‌گرفته، ایشان این حقارت را تحمل نکرده و دست به خودکشی زده است.

آقایاری ، احمد ← حکیمی پور، احمد.

آقایان ، آرشاک. در ۲۰ ماه ژوئن سال ۱۸۷۷ م در ارمنستان متولد شد و در ماه سال ۱۹۳۷ م درگذشت. از ایرانشناسان و شعرا.

محل تحصیل: اچمیادزین، تفلیس.

مهارتها: مهارت در زمینه ادبیات فارسی و ارمنی.

مشاغل و مناصب: شاعر، تدریس در همدان و جلفای نو.

آثار: ترجمه‌هایی از آثار ماکسیم گورکی به زبان ارمنی، سلماس.

نکته‌های دیگر: یکی از تالیفاتش در ۱۹۲۱ در تهران و در ۱۹۲۲ در اسکندریه به صورت تئاتر به روی صحنه آمد.

آقایان ، الکساندر. فرزند اوادیس در سال ۱۲۶۴ ش متولد شد. از نمایندگان اقلیت ارامنه جنوب در مجلس شورای ملی و قدمی ترین وکیل دادگستری ایران.

تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته حقوق (دکترا).

مشاغل و مناصب: نماینده دوره‌های ۵ و ۱۴ از طرف ارامنه جنوب، عضو مجلس مؤسسان ۱۳۰۴ ش وکیل دادگستری، استاد دانشگاه تهران.

نکته‌های دیگر: او ابتدا از آزدیخواهان و طرفداران

الکساندر آقایان

انقلاب مشروطیت ایران بوده. وی در ادوار زندگی خود چهره‌های متضاد و مختلفی را از خود ارائه داده است. در انقلاب مشروطیت جزء آزادیخواهان و جزء دسته مجاهدین ارمنی تحت فرماندهی یپرم خان قرار داشت. بعد از استقرار مشروطه ایران به سویس رفت و از دانشگاه لوزان در رشته حقوق دکترا گرفته و به ایران بازگشت. در زمان وزارت عدلیه داور، او یکی از مشاوران جدی داور بویژه در زمینه تنظیم قوانین بود. او نخستین وکیل دادگستری ایران با مدرک دکترای حقوق می‌باشد و به همین دلیل در جنگ جهانی دوم و موارد دیگر تنها وکیل مورد مراجعه خارجیان در ایران بوده که مورد مشورت قرار می‌گرفت. او در به قدتر رسیدن رضا شاه کمک کرد. وکیل مدافع امین التجار اصفهانی در قضیه مربوط بارتشاء تیمورتاش شد. در سال ۱۳۱۴ ش وکیل مدافع «دکتر بهرامی» یکی از اعضای گروه کمونیستی ۵۳ نفر دکتر تقی ارانی شد و در یکی از جلسات دادگاه با عصبانیت خطاب به رییس دادگاه گفت: «شما اینها را به گناه کتاب خواندن محاکمه می‌کنید، در حالی که ما در دانشگاه دنبال دانشجویی می‌گردیم که کتاب بخواند!» پس از این جلسه بود که وزیر عدلیه او را تهدید به اخراج از کار نموده و گفت: «شما از بلشویسم دفاع می‌کنید! دیگر اینگونه نطقها تکرار نشود.» آقایان، همچنین وکیل مدافع «سرپاس مختاری» جنایتکار معروف شهربانی رضاشاه و یکی از قاتلان سید حسن مدرس بود که بعد از شهریور ۱۳۲۰ ش محاکمه می‌شد.

آقایان، امابانو. ملقب به اردوخانیان فرزند آرشاک سال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: زبانهای فرانسه، اسپانیا، ترکی، ارمنی.
مشاغل و مناصب: نماینده مجلس در دوره بیست وچهارم از سوی ارامنه شمال ایران (۱۹۷۹).

آقایان، حسین. فرزند سیدکاظم آقایان در سال در حدود ۱۲۶۳ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات متعارف.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت تاجر، کشاورز، نماینده دوره‌های ۶ و ۷ مجلس شورای ملی از شاهرود.

آقایان، سام. فرزند آرستاکس در سال ۱۹۱۸،۱۲۹۷ ش، م در زنجان متولد شد. از کارمندان بلند پایه دولت.
محل تحصیل: تبریز، تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل از مدرسه آمریکایی تهران.
مهارتها: تسلط بر زبانهای انگلیسی، ارمنی.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت دارایی، رییس شعبه شرکت بیمه در کرمانشاه، رییس دایره حسابداری شرکت بیمه کرمانشاه.

آقایان ، عبدالهادی. فرزند حبیب در سال ۱۳۰۲ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: لیسانس حقوق و الهیات اسلامی.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه و عربی.
مشاغل و مناصب: سر دفتر اسناد رسمی، نماینده دوره‌های ۲۳ و ۲۴ از شاهرود، عضو شورای انقلاب اداری در رژیم شاه.

آقایان ، فلیکس. فرزند الکساندر در سال ۱۲۹۴ ق در تهران متولد شد. از نمایندگان اقلیتهای مجلس شورای ملّی و سیاستمداران.
محل تحصیل: تهران، سویس.
تحصیلات: کارشناسی قضایی از سویس.
مهارتها: آشنایی به زبانهای ارمنی، انگلیسی، فرانسه.
مشاغل و مناصب: سناتور، نماینده مجلس شورای ملی در دوره‌های ۱۹، ۲۰ و ۲۱ از سوی ارامنه جنوب، مشاور اقتصادی و حقوق.

فلیکس آقایان

آقای ثانی ، محمدخان ← ابراهیمی، محمدخان.

آقا یحیی ، در ۱۷ ماه شوال سال ۱۳۰۷ ق در تهران متولد شد. از قضات و رجال وزارت خارجه.
تحصیلات: فارغ التحصیل مدرسه سیاسی با دیپلم نمره ۴۹.
مشاغل و مناصب: آتاشگی در محاکمات ۱۳۳۱ ق، محرر شعبه مدعی العمومی محاکمات با رتبه آتاشگی در سال ۱۳۳۲ ق.

آقایف ، سیمون لوویچ. در ۲۲ ماه فوریه سال ۱۹۳۵ م در شهر گوسارد (آذربایجان شوروی) متولد شد. از تاریخنگاران و نویسندگان شوروی.
محل تحصیل: آذربایجان شوروی.
تحصیلات: دکترای تاریخ ۱۹۷۱ م.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، کارمند علمی انستیتوی ملل شرق نزدیک و شرق میانه در آکادمی علوم شوروی.
آثار: درباره نفوذ آلمانها در ایران، سیاست امپرالیسم آلمان در ایران در دوران بحران اقتصادی جهان در سالهای ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳، نفوذ آلمان در ایران پس از جنگ جهانی اول، درباره ویژگی کودتای سوم اوت، توسعه طلبی آلمان فاشیست در ایران طی سالهای ۱۹۳۳ تا ۱۹۳۹، امپریالیسم آلمان در ایران، سیاست خارجی ایران در سالهای ۱۹۲۰ تا ۱۹۴۱، ایران در دوران بحران سیاسی سالهای ۱۹۲۰ تا ۱۹۲۵، سیاست خارجی ایران و مسایل عدم وابستگی در سالهای ۱۹۲۵ تا ۱۹۴۱.

آقایف ، کامران. با شهرتهای جعفر اوغلی و آقا زاده، فرزند جعفر، در سال ۱۲۷۰ ش - ۱۸۹۱ م در روستای پری از توابع اردبیل متولد شد و در سال ۱۹۳۹ م در باکو درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از سیاستمداران مارکسیست و اعضای کمیته انقلاب سرخ ایران در نهضت جنگل.

محل تحصیل: اردبیل.
تحصیلات: تحصیلات متعارف قدیمی.
مشاغل و مناصب: دبیر مسؤول و عضو کمیته مرکزی نخستین حزب کمونیست در ایران، عضو حزب عدالت، عضو کمیته انقلاب سرخ ایران در نهضت جنگل.
نکته‌های دیگر: او سه ساله بود که پدرش به هنگام کار در صنایع نفت باکو درگذشت. کامران در اردبیل در مکتب خانه درس خواند و در جوانی به مشروطه خواهان پیوست و بدین علت در سال ۱۹۱۱ م به مدت سه سال در قلعه اردبیل زندانی شد. پس از آزادی به باکو رفت و در صنایع نفت آنجا مشغول به کار شد. او در سال ۱۹۱۴ م به عضویت حزب سوسیال دموکرات روسیه در آمد و در سال ۱۹۱۷ م مستقیماً در تأسیس حزب عدالت شرکت کرد و در سال ۱۹۱۸ م به عنوان صدر کمیته بالاخانی تعیین شد. او در سال ۱۹۲۰ در کار مسلح کردن کارگران ایران در بادکوبه و پدید آوردن گارد سرخ توسط آنان تلاش فراوان نمود. او در طی نخستین کنگره حزب کمونیست ایران به عضویت کمیته مرکزی آن برگزیده شد و دبیر مسؤول کمیته گردید. در نهضت جنگل به رهبری میرزا کوچک خان شرکت کرد و به عنوان نماینده حزب کمونیست ایران در کنگره چهارم کمینترین شرکت نمود. او در نهضت جنگل به عضویت «کمیته انقلاب سرخ ایران» درآمد ولیکن در کنار مارکسیستهای دیگر که از شوروی دستور می‌گرفتند به نهضت جنگل و رهبر آن میرزا کوچک خان خیانت کرد، بعد از سرکوبی نهضت جنگ متواریاً به شوروی رفت و تبعه آن کشور شد. مدتی در ترکمنستان بود، سپس به بادکوبه رفت و پس از یک بیماری طولانی درگذشت.

آقایی، اسدالله. در سال ۱۳۰۳ ش در تهران متولد شد. از چهره‌های مطبوعاتی در قبل از انقلاب.
تحصیلات: دیپلمه.
مهارتها: آشنایی با زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، کارمند دولت، سردبیر خارجی خبرگزاری رادیو تلویزیون ملی ایران، سردبیر سرویس خارجی روزنامه آیندگان، مفسر سیاسی و مترجم روزنامه اطلاعات.

آقایی، اکبر. در سال ۱۳۳۷ ش متولد شد.
محل تحصیل: ایران(اصفهان).
تحصیلات: لیسانس حسابداری.
مشاغل و مناصب: مدیریت سازمان صنایع ملی ایران، کارمند صنایع دفاع و تسلیحات نظامی.

آقایی، امیر. فرزند رحیم، در همدان متولد شد. در سال ۱۳۰۹ ش درگذشت. از پزشکان.
محل تحصیل: انگلیس.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه، انگلیسی، پزشک زنان.
مشاغل و مناصب: انترن بیمارستان سیناتی آمریکا (مدتی)، آسیتان ژنیکولوژی دانشکاه پزشکی تهران.
آثار: ریلیفون و نتایج آن در درمان سل ریوی، پیش آگهی زایمان در زنان چندزا.

آقایی، توریا ← پورات، توریا.

آقایی، رمضانعلی. در سال ۱۳۳۵ ش در خمینی شهر متولد شد. از روحانیون شهید در جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: اصفهان.

آقایی، غلامحسین. در سال ۱۳۲۹ ش در مشهد متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و رؤسای دانشگاه بوعلی همدان.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی، طبابت.
مشاغل و مناصب: نماینده مجلس شورای اسلامی از

حوزه انتخابیه همدان در دوره سوم، عضو کمیسیون بهداری و بهزیستی مجلس شورای ملی، رییس دانشگاه بوعلی همدان.

آقایی، فرخنده، خانم در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد. از نویسندگان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: فوق لیسانس جامعه شناسی.
آثار: تپه های سبز، سیزده به در در دماوند، رمان «روز اول عید» در ضمن مجموعه‌ای از رمان که تحت عنوان سرزمین کورها چاپ شده است.

آقایی، محسن. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از مهندسین ایرانی.
محل تحصیل: تهران، هندوستان.
تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی (بهره برداری از منابع نفت)، فوق لیسانس اقتصاد از هندوستان.
مشاغل و مناصب: مشاور عالی بنیاد مستضعفان.
آثار: تحقیق در تدوین نمونه قرارداد انتقال تکنولوژی، تحقیق در جریان دو فازه نفت لوله و گاز در لوله های نفتی، طراحی در استقرار نخستین بانک اطلاعاتی، تحقیق در قوانین و مقررات بین المللی انتقال تکنولوژی، فرآیند انتقال تکنولوژی، پژوهش در موانع توسعه تکنولوژی ایران.

آقایی، مرتضی. درسال ۱۳۱۵ ش در قم متولد شد. از شعرا، غزلسرایان و ادبا.
محل تحصیل: قم، تهران.
تحصیلات: لیسانس ادبیات فارسی.
مشاغل و مناصب: شاعر.
آثار: نمونه اشعارش در بعضی مجلات و روزنامه‌های تهران درج شده ولی دیوانی از او منتشر نشده است.
نکته‌های دیگر: او پیرو سبک واقع بینی (رآلیسم) بود.

آقایی، سهیلا، خانم. در سال ۱۳۳۵ ش در تهران متولد شد از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: دانشگاه علامه طباطبایی.
تحصیلات: لیسانس زبان انگلیسی (ترجمه).
مشاغل و مناصب: عضو ستاد امور بانوان وزارت آموزش و پرورش، سردبیر مجله پیوند.
نشانها و مدالها: دریافت لوح تقدیر از وزیر آموزش و پرورش.

سهیلا آقایی

آقایی غیاث آبادی، هدایت الله. در سال ۱۳۳۷ ش در فسا متولد شد. از دانشجویان پیرو خط امام و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس مهندسی متالوژی (ذوب فلزات).
مهارتها: آشنایی با زبانهای انگلیسی، عربی، آلمانی.
مشاغل و مناصب: نماینده مجلس شورای اسلامی دوره سوم از حوزه انتخابیه فسا، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، عضو دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی، مسؤول جلسات فدراسیون کوه‌نوردی.

آقایی گرگانی، سید مسعود. در سال ۱۳۳۶ متولد شد. از مهندسین.

محل تحصیل: ایران تهران
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک، طراحی جامدات.

آق سالور، از سفرا.
مشاغل و مناصب: سفیر ترکیه در ایران درسال ۱۳۳۴ ش.
نکته‌های دیگر: او در تأسیس انجمن دولتی و روابط ایران و ترکیه با حکیم الملک همکاری داشته است.

آکسوی، حسن. از مدیران چاپخانه در استانبول ترکیه و مروجان انقلاب اسلامی.
مشاغل و مناصب: نماینده سابق مجلس ملل ترکیه از حزب منحله «سلامت ملی»، وزیر مشاور (قبل از کودتای ۱۲ سپتامبر ۱۹۸۰)، مدیر چاپخانه «جگیروک» استانبول ترکیه.
نکته‌های دیگر: وی از مدافعان و طرفداران انقلاب اسلامی ایران است و از نظر رجال و دولت لائیک ترکیه متهم بود که کتاب «ایران ایران» راکه در آن از امام خمینی تمجید شده، به چاپ رسانده است.

آکوچکیان، محمود. در سال ۱۳۴۱ ش متولد شد و در ۲ اسفند سال ۱۳۶۰ ش درگذشت. و در اصفهان به خاک سپرده شد. از شهدای روحانیت در جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: مدرسه علمیه ذوالفقار اصفهان.
تحصیلات: دروس سطح حوزه.
مشاغل و مناصب: روحانی.
نکته‌های دیگر: شهادت در جبهه چَزّابه.

آکیموشکین، الک فدروویچ. در ۱۷ ماه فوریه سال ۱۹۲۹ م در پنزا متولد شد. از ایران شناسان روسی.
محل تحصیل: ۱۹۵۳ دانشکده شرق شناسی دانشگاه دولتی لنینگراد.
تحصیلات: ۱۹۷۰ دکترای علوم زبانشناسی ۱۹۷۰ م.
مشاغل و مناصب: ۱۹۵۴ کارمند علمی انستیتوی شرق شناسی آکادمی علوم شوروی شعبه لنینگراد ۱۹۵۴ م، خاورشناس، زبانشناس.
آثار: دو اثر ادبی کمیاب در متون اسلامی، نسخه خطی از مجموعه کتابهای انستیتوی ملل آسیایی آکادمی علوم شوروی، میرعماد، اسکندر منشی، درباره خوشنویسان دوران شاه تهماسب اول، داستانی درباره بهزاد نقاش و محمود نیشابوری خویش نویس، فریدون توللی، و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در ۱۹۶۸ در کنگره بین المللی هنر و باستان شناسی ایران در تهران و در ۱۹۹۰ در کنفرانس احیای تمدن شرق در تاجیکستان شرکت داشت.

آگاه، ابراهیم ← کاویان، ابراهیم.

آگاه، اردشیرمیرزا ← رکن الدله، اردشیر میرزا.

آگاه، جمشید ← مهرپویا، جمشید.

آگاه، علی اصغر. درسال ۱۹۱۷ م متولد شد. از دانشمندان.
محل تحصیل: تهران، سویس و آمریکا.
تحصیلات: لیسانس، فوق لیسانس، دکترای فیزیک
مهارتها: انگلیسی، و فرانسه می‌دانسته.
مشاغل و مناصب: استاد دانشکده علوم، عضو شورای عالی دانشگاه، عضو شورای عالی اتمی شورای علمی سنتو، و مدیر مرکز اتمی دانشگاه تهران.
نکته‌های دیگر: او مسافرتهایی به آمریکا و خاور دور داشته و نماینده ایران در کنفرانس های بین المللی، مانند کنفرانس انرژی اتمی در جهت صلح (ژنو) و کنفرانس اتمی دین بوده است.
آگاه، علی. فرزند غلامرضا در سال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از نویسندگان و تجّار.

محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: سال اول حقوق را در دانشگاه تهران خوانده است و فارغ التحصیل کالج آمریکاییها در تهران است.
مهارتها: به زبانهای فرانسه، انگلیسی آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: بازرگان، مدیر عامل شیرو خورشید رفسنجان.
نشانها و جوایز: یک میلیون ریال جایزه از شمس پهلوی گرفته است.
آثار: مقالاتی در روزنامه‌ها منتشر ساخته که برخی از آنها تألیف و برخی دیگر ترجمه به فارسی است.
نکته‌های دیگر: تأسیس شرکت صادرات پسته و توسعه بازار ایران.

آگاه ، محمود. فرزند محمدعلیخان درسال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از کارمندان دولت.
محل تحصیل: کرج و آمریکا
تحصیلات: فوق لیسانس دانشگاه اوتا.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت کشاورزی، رییس اداره کشاورزی، رییس دایره تدارکات و انبار شرکت ملی ایران.

آگاه ، منوچهر. فرزند غلامرضا یزدی در سال ۱۳۰۹ در رفسنجان متولد شد. از وزرا رژیم پهلوی.
محل تحصیل: تهران، انگلستان.
تحصیلات: درجه دکترا در رشته اقتصاد.
مشاغل و مناصب: مشاور اجرایی در کابینه جمشید آموزگار، وزیر مشاور، و همچنین چند مسؤولیت دیگر.
نشانها و جوایز: نشان فرهنگ.

آگاهی ، محمد. فرزند عبدالحسین در سال ۱۳۵۰ ش درگذشت و در مشهد به خاک سپرده شد. از شاعران.
مهارتها: تبحّر در غزل و قصیده.
مشاغل و مناصب: عضو ثابت انجمن ادبی مشهد.
آثار: مجموعه شعر به نام «نوای آگاهی».

آگدر نژاد ، حسن. در سال ۱۳۳۲ ش متولد شد. از مهندسان شیمی.
محل تحصیل: دانشگاه علوم پزشکی اراک.
تحصیلات: لیسانس شیمی محض دانشگاه علوم پزشکی اراک ۱۳۵۴ ش.
آثار: نقد و بررسی کتب صنایع شیمیایی، تهیه دستور العمل شستشوی سیستم هیدرولیک.

آگستر ، محمدعلی. در ۱۰ ماه دی سال ۱۳۲۳ ش متولد شد و در ۱۴ ماه مهر سال ۱۳۵۹ ش در اهواز درگذشت و در اهواز به خاک سپرده شد. از شهدای جنگ تحمیلی.
مشاغل و مناصب: وی در کارخانجات لوله سازی شرکت ملی نفت ایران مشغول به کار بود.
نکته‌های دیگر: ایشان در جنگ تحمیلی در اهواز به شهادت رسید.

آگوستین ، سانتون ← آلارکن، سانتون.

آگهی ، ابوالحسن. در سال ۱۳۰۵ ق متولد شد. از شاعران و هنرمندان دوره قاجاریه.
مشاغل و مناصب: زرگری، میناکاری، شاعری.

آل آقا ، آقا احمد.
مشاغل و مناصب: رییس کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار (شهید مطهری فعلی).

آل آقا ، حاج عبداله. حدود سال ۱۲۸۵ ش متولد شد. و در ۲ ماه بهمن سال ۱۳۵۵ ش درگذشت. از روحانیون.
مشاغل و مناصب: وی از روحانیون تهران و رییس کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار بوده که در تاریخ ۱۳۵۵/۱۱/۲ در سن ۷۰ سالگی درگذشته است.

آل آقا، قوام الدین. در سال ۱۹۱۸ م متولد شد. از وزرا و قضات در دورهٔ قبل از انقلاب.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل علوم قضایی.
مهارتها: تسلط بر زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: از قاضی کل استان تا وزارت دادگستری، مشاغل و مناصب گوناگونی در رژیم شاه داشته است.
نشانها و جوایز: اخذ نشان همایون درجه ۴ در سال ۱۹۶۰ م.
آثار: مقالات حقوقی متعدد در مجله وزارت دادگستری.

آل آقا، محمدرضا ← اقبال، محمدرضا.

آل آقا، ناهید، خانم. در ۱ ماه فروردین سال ۱۳۱۰ ش در تهران متولد شد. از زنان فعال در زمینه‌های اجتماعی در رژیم شاه.
تحصیلات: تحصیلات هنری، کمک‌های اولیه و گل آرایی، دریافت امتیاز آموزشگاه رسمی خیاطی.
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: رییس آموزش خصوصی، عضویت در جمعیت بیداری زنان، نماینده تشریفات روابط عمومی شورای عالی زنان، عضویت در شورای بهداشتی بانوان، رییس جمعیت رستاخیز بانوان.

آل آقا تهرانی، عبدالله. فرزند احمد در سال ۱۳۱۷ ق متولد شد. از روحانیان.
استادان: ادیب تهرانی، میرزای همدانی، حضرات آیات شیخ عبدالکریم حائری، سید محمد حجت، حاج آقا حسین بروجردی.
تحصیلات: فارغ التحصیل حوزه علمیه قم.
مشاغل و مناصب: ارشاد و تبلیغ و کوشش در احیاء ارزشهای دینی در حوزه کاری خود.

آل آقاکرمانشاهی، حاج آقا ابوتراب. فرزند شمس الدین در سال ۱۳۱۹ ق متولد شد. از روحانیون معروف کرمانشاهان.
محل تحصیل: کرمانشاه، نجف، مدینه.
استادان: حضرات آیات سیدابوالحسن اصفهانی، آقاضیاء الدین عراقی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت در کرمانشاه.

آل آقاکرمانشاهی، حاج شیخ غلامحسین ← اکبری، حاج شیخ غلامحسین.

آل آقا نهاوندی، شیخ احمد، فرزند کاظم و از اعقاب وحید بهبهانی. در سال ۱۲۵۶ ش متولد شد و در فروردین سال ۱۳۲۶ ش در قم درگذشت و در همانجا در صحن بزرگ حضرت معصومه (س) در حجره مخصوص خانواده آل آقا به خاک سپرده شد. از روحانیون برجسته نهاوند.

شیخ احمد آل آقا نهاوندی

نکته‌های دیگر: نسب ایشان با چهار واسته به آقا محمد باقر اصفهانی معروف به وحید بهبهانی می‌رسد، بدین ترتیب: آقا احمد فرزند آقا کاظم فرزند آقا علی فرزند آقا محمود فرزند آقا محمد علی فرزند وحید بهبهانی. او در عصر خود یکی از عالمان برجسته نهاوند و منطقه لرستان بوده و با آیت الله حاج آقا حسین بروجردی نیز نسبت خانوادگی داشتند و مورد احترام بسیار آیت الله بروجردی بوده است. ضمناً روحانی و مورخ معروف شیخ علی دوانی داماد آن مرحوم می‌باشد.

آل ابراهیم ، محمد حسین. درسال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از مطبوعاتیان.
محل تحصیل: ایران
تحصیلات: لیسانس روابط عمومی و تبلیغات.
مهارتها: آشنایی به کارهای مطبوعاتی و زبانهای آلمانی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: همکار خبرنگار روزنامه کیهان در آموزش و پرورش.

آل ابراهیم عاملی ، حبیب. با شهرت دیگر مهاجر عاملی فرزند محمد در سال ۱۳۰۴ ق در حنویه لبنان متولد شد. و در دهم ماه شوال سال ۱۳۸۴ ق درگذشت. از نویسندگان و ادیبان عرب زبان شیعه.
محل تحصیل: حنویه، نجف اشرف.
استادان: شریعت اصفهانی، شیخ علی بن باقر جواهری، میرزا محمدحسین نایینی، سیدابوالحسن اصفهانی.
مشاغل و مناصب: وکالت از جانب مراجع دینی شیعه، مدیر نشریه الاسلام فی معارفه و فنونه، مبلغ مذهبی.
نوآوری: تأسیس نشریه «الاسلام فی معارفه و فنونه».
آثار: رد بر مادیین، آثاری در اصول و فروع الدین، آثاری در تاریخ و ادب مانند منهج الحق، محمد الشفیع، الانتصار، أليتيمه، أنامؤمن.

آل ابراهیم عاملی ، سید حسن. ملقب به عاملی کوثرانی، فرزند سید علی، در سال ۱۲۴۵ ق در جبل عامل لبنان متولد شد و در ماه رمضان در سال ۱۳۲۹ ق درگذشت. از روحانیون شیعه لبنان.
محل تحصیل: جبل عامل، نجف.
استادان: شیخ محمد حسین کاظمی، میرزامحمد حسن شیرازی.

آل ابراهیم عاملی ، سید حسن. ملقب به عاملی کوثرانی، فرزند سید علی، در سال ۱۲۴۵ ق در جبل عامل لبنان متولد شد و در ماه رمضان در سال ۱۳۲۹ ق درگذشت. از روحانیون شیعه لبنان.
محل تحصیل: جبل عامل، نجف.
استادان: شیخ محمد حسین کاظمی، میرزامحمد حسن شیرازی.

آل ابی جامع ، شیخ قاسم. فرزند حسن، نوادهٔ صاحب التنقیح الرائع، در بیست و پنجم ماه رمضان سال ۱۳۱۴ ق متولد شد و در ماه ربیع الثانی سال ۱۳۷۶ ق درگذشت. از علمای شیعه در قرن چهاردهم.
آثار: الشعر المقبول، رسالة فی آل ابی جامع.

آل ابی خمیس احسائی ، شیخ محمدحسین. فرزند شیخ محمدحسن در سال ۱۳۱۶ ق درگذشت. از روحانیون.
استادان: شیخ علی (فرزند شیخ جعفر صاحب کشف الغطاء).
تحصیلات: وی از استاد خویش شیخ علی فرزند شیخ جعفر اجازه داشته است.
مشاغل و مناصب: روحانی.

آل احمد ، جلال. فرزند سید احمد طالقانی در سال ۱۳۰۲ ش متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ش درگذشت. از مبارزان و نویسندگان نوآور و برجسته ایران.
محل تحصیل: تهران.

جلال آل احمد

تحصیلات: فارغ التحصیل رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشسرای عالی تهران.

مشاغل و مناصب: معلم، نویسندهٔ نوآور و صاحب سبک و مبنای ویژه در ادبیات فارسی، استاد در دانشکده‌ها و مدارس تهران.

آثار: دید و بازدید، از رنجی که می‌بریم، سه تار، زن زیادی، سرگذشت کندوها، مدیر مدرسه، نون و القلم، نفرین زمین، پنج داستان، کارنامه سه ساله، هفت مقاله، سه مقاله دیگر، ارزیابی شتابزده، خسی در میقات، جزیره خارک (درّ یتیم خلیج)، غرب زدگی، سنگی بر گوری، در ولایت عزرائیل، خدمت و خیانت روشنفکران ۲ جلد و چند کتاب دیگر که بیشترش ترجمه آثار نویسندگان خارجی است.

نکته‌های دیگر: نام اصلی او در خانواده‌اش سید محمد باقر سادات آل احمد ملقب به جلال الدین و معروف به جلال است. جلال در یک خانواده روحانی و مذهبی در تهران چشم به جهان گشود و نوجوانی خود را در فراگیری ادبیات عربی و علوم حوزه‌ای صرف کرد، سپس راه تحصیلات جدید را در پیش گرفت، او ابتدا با کسانی همچون آیت الله حاج سید رضا زنجانی همفکری و حشر و نشر داشت، بعدها با پیدایش حزب توده و گسترش فعالیتهای چپگرایان طرفدار کمونیسم شوروی، بدانان پیوست، ولی پس از اندک مدتی با هوشمندی و کیاست دریافت که آنان درد خلق ندارند، بلکه سودای حکومت و ریاست دارند. برای بهسازی مبانی و روشهای حزبی شیوهٔ انتقاد آزاد را در پیش گرفت و لیکن روسها و عوامل ایرانی آنان در حزب توده آن را برنتافتند، و لذا جلال به همراه دسته‌ای از چهره های شناخته شده و معروف آن حزب مانند خلیل ملکی و دیگران، راه خود را به طور کلی از حزب توده جدا کرده و از آن منشعب شدند. عوامل شوروی بسیار کوشیدند که او را از نظر سیاسی بدنام کرده و دلبسته پست و مقام و رژیم دست نشانده امپریالیسم در ایران معرفی کنند، و لیکن با مرور زمان جلال با حفظ استقلال و نیز مواضع ضد سلطنتی و ضد سرمایه داری خود عملا ثابت کرد که مبارزی راستین می‌باشد. او مجددا به فرهنگ پربار و جهادگرای اسلامی روی آورد و کتابهایی مانند خسی در میقات، غرب زدگی، خدمت و خیانت روشنفکران را نوشت که هم جناح مارکسیستها و عوامل روسیه و هم رژیم شاه و نظامهای سرمایه داری غرَب از این کتابها دچار اضطراب و ناراحتی شدند. او در کتاب خدمت و خیانت روشنفکران از مبارزات روحانیت شیعه به رهبری امام خمینی و اصالت آن دفاع کرد. جلال در اثر سازش ناپذیری خود بالاخره (طبق برخی از شواهد) توسط ساواک شاه به گونه مرموز از پای در آمد و به جهان جاویدان ره سپرد. او پایه گذار نظریه غرب زدگی بود که یک نظریه ضد استعماری پرمایه و حرکت آفرین است. جلال، بدون فرزند بود و از این قضیه رنج می‌برد. این رنج او در کتابش به نام «سنگی بر گوری» بازتاب یافته است. او در آثارش با تقطیع حساب

شده جملات و شبه محاوره‌ای کردن آن، سبک جدیدی در نویسندگی ایجاد کرد که بی شباهت به کار نیما یوشیج در شعر نبود. لیکن غیر از خود او تا کنون کسی نخواسته یا نتوانسته اثر قابل ذکری با این شیوه پدید آورد.

جلال آل احمد

آل احمد ، سید محمد تقی ← طالقانی، سید محمد تقی.

آل احمد ، شمس. فرزند سید احمد طالقانی در سال ۱۳۰۸ ش متولد شد.
محل تحصیل: ایران
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستان، مؤسس و مدیر انتشارات رواق، عضو گروه مدافعان از حقوق بشر در انگلیس، مدرس دانشگاه، نویسنده.
آثار: مجموعه گاهواره، مجموعه عتیقه، از چشم برادر (در شرح احوال برادرش جلال آل احمد) و مقالات متعدد در نشریات.

آل احمد ، مرتضی. در سال ۱۹۲۰ م متولد شد. از کارمندان بلند پایه دولت.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: مهندس الکتریکی.
مهارتها: تسلط بر زبانهای آلمانی، فرانسه.
مشاغل و مناصب: مدیر کارخانه‌های دولتی از سال ۱۹۴۵ م تا ۱۹۷۲ م، معاون وزارت تعاونیها.

آل احمد طالقانی ، سید احمد. فرزند سید محمدتقی در سال ۱۳۰۳ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۸۱ ق درگذشت. از روحانیون روشن و آگاه زمان خود و از دوستان سید ابوالحسن طالقانی (پدر آیت الله سیدمحمود طالقانی) و سید حسن مدرس و نیز پدر شمس و جلال آل احمد.
محل تحصیل: تهران (حوزه علمیه).
استادان: سید محمد تقی طالقانی (پدر خودش)، سید هادی بن سید فرج الله و گروهی دیگر از علمای تهران.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت در تهران و وعظ و خطابه.

آل احمد طالقانی ، سید محمدتقی. فرزند سید احمد در سال ۱۳۲۵ ق در اورازان (طالقان) متولد شد و در سال ۱۳۷۲ ق درگذشت. از روحانیون (او برادر جلال آل احمد است).
محل تحصیل: تهران، قم، نجف.
استادان: شیخ عبدالکریم حائری.
مشاغل و مناصب: مبلغ مذهبی و نماینده آیت الله حاج آقا حسین بروجردی در مدینه منوره.

آل اخوی ، سید علی ← اخوی، سید علی.

آلادپوش ، مرتضی. از چریکهای دورهٔ محمد رضا

پهلوی.
نکته‌های دیگر: وی برادر حسن آلادپوش و یکی از کادرهای سازمان مجاهدین خلق بود که در سال ۱۳۵۱ ش توسط ساواک دستگیر و به زندان محکوم شد. او از آن تاریخ به جناح مارکسیست این سازمان پیوست که اکثریت آن را تشکیل می‌دادند و بعدها نیز یکی از رهبران اصلی سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر گردید. قبلاً برادر وی حسن نیز همراه با همسرش محبوبه متحدین مارکسیست شده بودند.

آلادپوش، حسن. درسال ۱۳۲۲ ش در تهران متولد شد و درسال ۱۳۵۵ ش درگذشت. از مهندسین و از چریکهای موسوم به مجاهدین خلق ایران.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: مهندس معماری.
مشاغل و مناصب: کار در کارخانه ذوب آهن اصفهان، استادیار دانشگاه ملی در رشته معماری.
نوآوری: طرحهای مهندسی نمونه.
نشانها و جوایز: جایزه اول طرح معماری و سفر به فرانسه از طرف دانشگاه تهران که ساواک مانع آن شد.
آثار: او در تأسیس انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه ملی نقش داشت.
نکته‌های دیگر: او به دستور ساواک از استادیاری دانشگاه برکنار شد، آنگاه زندگی مخفی چریکی را با همسرش شروع کردند و در ضمن آن در ترور سه مستشار آمریکایی فعال در ایران شرکت کرد. سپس در کنار مسجد سقاباشی تهران مورد محاصره مأموران ساواک قرار گرفته و توسط آنان به قتل رسید. با انحراف و ارتداد سازمان او و همسرش محبوبه متحدین نیز *تغییر ایدئولوژی به مارکسیسم* داده و از زمره اسلام خارج شدند. برادر او مرتضی آلادپوش نیز از زندان مشهد مرتد شده و بعدها یکی از زهبران گروه موسوم به «پیکار» گردید.

آلادپوش، محبوبه ← متحدین، محبوبه.

آلار، میشل آدرین. در ۲۷ ماه ژانویه سال ۱۹۲۴ م در برست فرانسه متولد شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: لبنان، دانشگاه لیون، دانشگاه سوربن.
تحصیلات: فوق لیسانس ۱۹۵۲ م، دکترای دولتی ۱۹۶۶، آشنایی با زبانهای عربی، آلمانی، اسپانیایی، مدیر انستیتوی ادبیات شرقی وابسته به دانشگاه سن ژوزف بیروت ۱۹۶۳، پژوهشگر مرکز ملی پژوهش علمی ۷۳-۱۹۶۴، مدیر مجله ETJOURS TRAVAUX ۷۲-۱۹۶۶، استادیار دانشگاه لیون ۱۹۷۲، مدرس تاریخ اندیشه اسلامی.
آثار: عقل گرایی ابن رشد بر اساس تحقیقی درباره آفرینش، بررسی آثار غزالی به ترتیب زمانی آنها، رساله توحید و تثلیث از محی الدین عربی اصفهانی، تحلیل موضوعی قرآن در کارتهای کامپیوتری، کنه آثار ماسینیون، زبان و کلام اسلامی، مسأله صفات الهی در نظریه اشعری و نخستین مریدان وی، و چند اثر دیگر.

آل اسحاق، یحیی. فرزند شیخ محمد، نوهٔ شیخ عبدالکریم خوئینی، درسال ۱۳۲۸ ش در زنجان متولد شد. از وزرای کابینه اخیر آقای هاشمی رفسنجانی.
تحصیلات: لیسانس مدیریت بازرگانی.
مشاغل و مناصب: تدریس در دبیرستان (قبل از انقلاب)، مدیر عامل و رییس هیأت مدیره مرکز تهیه و توزیع منسوجات و زراعت بازرگانی، معاون خرید وزارت بازرگانی، مشاور لجستیکی و اقتصادی وزیر سپاه پاسداران، مسؤولیت برنامه ریزی کمیته *امداد امام خمینی (ره)*، معاونت اقتصادی و بازرگانی وزارت صنایع، عضویت در شوراهای عالی پول و اعتبار بانک‌ها، ترابری کشور، هیأت عالی نظارت، نماینده وزیر صنایع و

نـایب رییـس اتـاق بـازرگانی ایـران، عـضو سـتاد هماهنگی روابط خارجی، رییس کمیته های صنعت اکو، رییس کـمیته جـمهوریهای تـازه بـه اسـتقلال رسیده شوروی، رییس کمیته اجلاس های مشترک ایران و زامبیا، رییس کمیته چک و اسلواکی، رییس کمیته بـلژیک و اتـریش، رییـس گـروه پشـتیبانی اجلاس اسکاپ، عضو شورای سازمان صـنایع مـلی ایـران، عـضو شـورای سـیاست گـذاری بـنیاد مستضعفان، وزیر بازرگانی.

آل اسحاق ، محمد. فرزند شیخ عبدالکریم خوئینی در سال ۱۳۰۳ ش در قصبه خوئین زنجان متولد شد. از روحانیون و مؤلفان.

محل تحصیل: خوئین، زنجان، قم، نجف.

استادان: پدر خودش، حضرات آیات: شیخ حسـین دین مـحمدی، حـاج آقـا حسـین بـروجردی، سـید ابوالقاسم خویی، امام خمینی.

مـهارتها: مـعارف اسـلامی، روانشـناسی، تـحقیق و تألیف.

آثار: زمینه قانون اساسی جمهوری اسـلامی ایـران، اسلام و روان شناسی (جلد اول).

نکته‌های دیگـر: ایشـان در سال ۱۳۱۷ پس از اخـذ گواهی ششم ابتدایی وارد نظام طـلبگی شـدند و از محضر پدر خودشان و آیت اللّـه دیـن مـحمدی در زنجان استفاده کردند. سـپس بـه خـاطر تـنگناهای معیشتی مدتی در بازار زنجان به‌کار پرداختند. آنگاه مجدداً دنبال تحصیلات راگرفته و در سال ۱۳۲۰ به حوزه علمیه قم مهاجرت کردند، سپس به نجف رفته و پنج سال از اساتید آنجا استفاده بـردند. مـدتی در شهرری در مدرسه آیت اللّـه بـروجردی و نـیز در مـدرسه عـلوی تـهران و در گـروه فـرهنگی قـدس (قدرت) فعالیّت داشته‌اند. همچنین قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در شـهرهای اراک، خـرم آبـاد، بـه تبلیغ، تدریس و فعالیّت اشتغال داشته‌اند و در اراک توسط ساواک بمدت چند روز بازداشت شـده‌انـد. ایشان پس از مدتی مقیم حوزه علمیه قم شـده و بـه تدریس روان شناسی پرداخته‌اند. آقـای یـحیی آل اسحاق (وزیر کابینه آقای هاشمی رفسنجانی) و نیز شهید مهندس ابوالحسن آل اسحاق فرزندان ایشـان هستند.

آل اسحاق ، محمد صادق. فـرزند شـیخ ابـراهـیم آل اسـحاق خـوئینی در سال ۱۳۱۸ ش در روسـتای خوئین زنجان متولد شد. از روحانیون و قضات عالی رتبه.

محل تحصیل: خوئین، قم،نجف.

استادان: پدرش شیخ ابراهیم و حضرات آیات سید محمد باقر، سلطانی طباطبایی، حسـینعلی مـنتظری، میرزا علی مشکینی (دروس سـطح)، امـام خـمینی، مـیرزا بـاقر زنـجانی، شـیخ مـرتضی حـائری، سـید ابوالقاسم خویی، شیخ مـحمد عـلی اراکـی (دروس خارج).

تحصیلات: اتمام دوره درس خارج فقه و اصول.

مهارتها: معارف اسلامی، قضاوت.

مشـاغل و مـناصب: مـدرس سـطوح (رسـائل و مکـاسب) در قـم قـبل از انـقلاب اسـلامی، مـدیر نشریات خارج از کشـور وزارت فـرهنگ و ارشـاد اسلامی، مشاور قضایی دادستان کل کشور (موسوی خوئینیها)، قاضی و رییس یکی از شعبه‌های دیوان عالی کشور.

آثار: الحج فی الکتاب والسنة چاپ شده، کـتابی در حقوق اسلامی (در دست تألیف و ناتمام).

نکته‌های دیگر: او تـا قـضیه ۱۵ خـرداد سـال ۱۳۴۲ تحصیلات خود را در قم ادامه می‌داد و در درسهای خارج امام خمینی نیز شرکت می‌کرد، بعد از تـبعید امام از ایران بـه تـرکیه او نـیز بـه نـجف رفت و در درسهای میرزا باقر زنجانی و حاج سـید ابـوالقـاسم خویی شرکت می‌کرد، ولی بعد از ورود امام خمینی به نجف به طور عمده در درسـهای ایشـان شـرکت می‌کرد. در سـال ۱۳۴۹ ش هـمراه گـروه کـثیری از

ایرانیان توسط حکومت بعثی از عراق بیرون رانده شده و در قم مقیم گردید و به تدریس و اشتغالات دیگر مشغول شد. او از طرفداران امام خمینی بود و در حد وسع خود در ترویج آرمانهای نهضت اسلامی مشارکت داشت. آل اسحاق با دختر حاج علی حقانی (پایه گذار مدرسه حقانی یعنی منتظریه قم) ازدواج کرده است.

آلاشتی ، سید عبدالباقی ← سوادکوهی آلاشتی، سید عبدالباقی.

آل الجواهری ، شیخ محمدتقی ← جواهری، شیخ محمدتقی.

آل الفقیه ، شیخ محمدتقی. فرزند شیخ یوسف در جبل عامل متولد شد. از علمای شیعه.
محل تحصیل: نجف اشرف، بغداد.
آثار: جبل عامل فی التاریخ ۲ جلد (چاپ بغداد و نجف).

آل الوندی ، شیخ محمد. فرزند حاج کاظم، نوهٔ شیخ جلیل در ماه ربیع الاول سال ۱۳۱۳ یا ۱۳۱۴ ق درگذشت و در نجف اشرف در حجره متصل به مقبره شیخ جعفر شوشتری به خاک سپرده شد. از علمای کاظمین.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ محمد حسن آل یاسین، شیخ مرتضی انصاری، شیخ راضی نجفی.
تحصیلات: اجتهاد
مشاغل و مناصب: مرجع تقلید.
نکته‌های دیگر: بعد از فوت محمد حسن آل یاسین مردم بغداد و نواحی آن به وی رجوع کرده و تقلید نمودند.

آلبا ، غفور. فرزند میرزا هاشم در سال ۱۲۹۶ در تهران متولد شد. از نویسندگان.
محل تحصیل: تهران، آمریکا.
مشاغل و مناصب: ریاست اداره آموزش و پرورش شرکت سابق نفت، معاون مطبوعاتی اداره اطلاعات سفارت کبرای انگلیس، معاونت اداره اطلاعات آمریکا در ایران.
نشانها و جوایز: نشان سپاس ورزش و تعداد زیادی مدالهای قهرمانی و جامهای پیروزی.
آثار: دویست مقاله و بیش از پنجاه داستان کوتاه نوشته و کتابهای ذیل را نیز به فارسی ترجمه کرده است: نشان سرخ دلیری تألیف استرین کرین، خاک خوب تألیف پرل اسکب.

آل بحرالعلوم ، سید جعفر. فرزند سید محمد، نوهٔ سید علی (مؤلف کتاب الریاض در فقه) در نجف اشرف متولد شد و در سال ۱۳۳۴ ق درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از علما و دانشمندان جلیل و بزرگوار.
محل تحصیل: نجف اشرف.

آل بحرالعلوم ، سید حسن. فرزند سید ابراهیم طباطبایی نجفی درسال ۱۲۸۲ در نجف متولد شد و در ماه جمادی الاول سال ۱۳۵۵ ق درگذشت و در نجف در آرامگاه خانوادگی به خاک سپرده شد. از ادبا و شعرا.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شریعت اصفهانی، سید محمدکاظم یزدی.
مشاغل و مناصب: شاعر.
آثار: دیوان شعر، التاریخ المنظوم.

آل بحرالعلوم ، سیدحسن ← بحرالعلوم، سیدحسن.

آل بحرالعلوم ، سید حسین. فرزند سید علی (صاحب البرهان در فقه) در ۲۷ ماه صفر سال ۱۲۹۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۶۱ ق درگذشت و در تهران در

جوار حضرت عبدالعظیم حسنی به خاک سپرده شد. از روحانیان.

آل بحرالعلوم، سید محمدتقی. در سال ۱۳۱۸ ق در نجف متولد شد. از علمای برجسته.
محل تحصیل: نجف.
استادان: میرزا محمدحسین نایینی، آقا ضیاء عراقی، شیخ محمدحسین اصفهانی (غروی)، سید ابوالحسن اصفهانی، شیخ محمدرضا آل یاسین.
مهارتها: تدریس.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: حاشیه بر مکاسب، تحقیقی در زمینه حادثه طف.

آل بحرالعلوم، سید محمدصادق. فرزند سیدحسن در سال ۱۳۱۵ ق در نجف متولد شد. از روحانیان زمان شناس و پرکار شیعه.
محل تحصیل: حوزه نجف.
استادان: سید محسن قزوینی، میرزا فتاح تبریزی، میرزا ابوالحسن مشکینی، سید ابوتراب خوانساری (درایه و رجال)، میرزا محمد حسین نایینی، سید ابوالحسن اصفهانی و کسان دیگر.
تحصیلات: دارای رتبه اجتهاد و اجازات روایتی از آقا بزرگ تهرانی، سید محسن امین، سید حسن صدر، سید هادی خراسانی.
مهارتها: آشنایی به حقوق و فن قضاوت، تحقیق متون قدیمی و فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: قاضی مذهب جعفری در استانهای العماره و بصره عراق، تحقیق و تألیف و نشر متون قدیمی اسلامی.
نوآوری: تألیف کتاب دلیل القضاء الشرعی در مطالعه تطبیقی حقوق جدید و فقه شیعه از ابتکارات اوست.
آثار: دلیل القضاء الشرعی (۴جلد)، صکوک الاعلامات و الحجج الشرعیه (درباره مدافعات شرعی)، دیوان شعر، السلاسل الذهبیه (زندگینامه علمای امامیه از سده یازدهم تا زمان خود مؤلف، الدّرر البهیه (در همان موضوع)، حواشی بر کتابهای مکاسب، رسائل، کفایه، کشف الظنون چلبی. برخی از کتبی که به اهتمام ایشان نشر یافته از این قرار است: الفهرست شیخ طوسی، النقود الاسلامیه مقریزی، فرق الشیعه نوبختی، انساب القبائل سید مهدی قزوینی، تاریخ کوفه براقی، تاریخ یعقوبی، الکواکب السماوی، عمدة الطالب ابن عنبه.
نکته‌های دیگر: او از رجال روحانی برجسته‌ای است که در عراق وارد دستگاه قضاوت شده و موفقیتهای بزرگی به دست آورده است، او را می‌توان از پیشگامان حرکت تصحیح متون و احیاء تراث شیعه در حوزه علمیه نجف نامید که با آغاز همکاریهای مستمرّ خود با چاپخانه‌های «مکتبة المرتضویه» و «مکتبة الحیدریه» در نجف دهها اثر حدیثی، رجالی و علمی با ارزش را بامقدمه و تصحیح و تعلیقات مفید به چاپ رسانیده و شایسته استفاده گردانید و موجب بالا رفتن سطح فرهنگ حوزه نجف در این زمینه گردید.

آل بحرالعلوم، سیدهاشم. فرزند سیدعلی در سال ۱۲۶۳ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۲۸۴ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از تقریرنویسان برجسته درسهای میرزای شیراز بود که در ۲۱ سالگی درگذشت.
محل تحصیل: سامرا
آثار: تقریرات درسهای اصول میرزای شیرازی، حجیّة الظن (تألیف).

آل بحرالعلوم طباطبائی نجفی، سید حسین. فرزند سید محمدتقی، نوهٔ دختری سیّد مطربن یاسین علاّق، در نجف متولد شد و در سال ۱۳۱۱ ق درگذشت. از روحانیون شیعه.

آل بحر العلوم طباطبایی نجفی، سید محمد. فرزند سید محمدتقی طباطبایی در ۲۴ ماه محرم سال ۱۲۶۱ ق در نجف متولد شد و در ۲۱ یا ۱۱ ماه رجب سال ۱۳۲۶ ق در نجف درگذشت و در نجف در جوار علامه بحرالعلوم به خاک سپرده شد. از اجله علما و فقها.

محل تحصیل: نجف.

استادان: ملاباقر اشکی، سید حسین کوهکمری، سید علی(صاحب برهان قاطع).

تحصیلات: از عمویش که استادش نیز بود و سید علی نام داشت، اجازه اجتهاد گرفت.

مهارتها: کلام، اصول فقه، فقه، ادبیات.

آثار: بلغة الفقیه، تعلیقة علی الشرایع.

نکته‌های دیگر: ایشان خود را وقف رسیدگی به کارهای اجتماعی و عرفی مردم و عشایر و حل دعاوی آنان کرده بود. وی با اینکه در اواخر عمر نابینا شده بود ولی مجلس درس خویش را ترک نکرد. در عصر او مسؤولیت «خیریه هندیه» به دست وی افتاد. و چون عده‌ای با نحوه تقسیم وی موافق نبودند، زبان به دشنام گشوده و حتی در صدد ترور وی برآمدند که البته ناکام ماندند.

آل بحرالعلوم نجفی، سید ابراهیم. فرزند سید حسین در سال ۱۲۴۸ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۲۰(۱۳۱۹) ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد.

محل تحصیل: نجف.

مهارتها: شعر.

آل بحرالعلوم نجفی، سید جعفر. فرزند سید محمدباقر در ۲۹ ماه صفر سال ۱۲۸۹ ق در نجف متولد شد. و در ماه ربیع الاول سال ۱۳۷۷ ق درگذشت. از فقها بزرگ و محقق عصر خود.

محل تحصیل: نجف.

استادان: شماری از علما و خاندان آل بحر العلوم، آخوند خراسانی، سید محمدکاظم یزدی.

تحصیلات: اجتهاد.

مهارتها: فقه، حدیث و رجال.

شاگردان مشهور: حاج آقا بزرگ تهرانی، سید محمدصاحب بلغة الفقیه و شیخ محمد نورالدین از ایشان اجازه روایتی داشته‌اند.

آثار: تحفة العالم فی شرح خطبة المعالم ۲ مجلد (در موضوع خود یعنی علم در اسلام، کتاب بسیار ارزشمندی است)، اسرار العارفین (شرح دعای کمیل)، شرح نجاة العباد، تحفة الطالب فی حکم اللحیة و الشارب.

آل بحرالعلوم نجفی، سید حسین. مکنّی به ابوابراهیم، فرزند سید محمدرضا در سال ۱۲۲۱ ق متولد شد و در سال ۱۳۰۶ ق در اثر سقوط از پشت بام خانه‌اش درگذشت و در نجف درکنار قبر پدرش به خاک سپرده شد. از علما نامدار شیعه.

محل تحصیل: نجف.

استادان: صاحب جواهر، شیخ مرتضی انصاری، شریف العلما مازندرانی، ملامقصود علی.

مهارتها: فقه و اصول، شعر و ادبیات عرب.

شاگردان مشهور: میرزا جعفر طباطبایی، سید اسماعیل ساروی متوفای ۱۳۱۰ ق، میرزا محمدعلی همدانی صاحب فصوص الیواقیت، سید مرتضی کشمیری، شیخ فضل الله نوری مازندرانی، میرزا صادق تبریزی.

آثار: شرح «درّه» جدش بحرالعلوم، دیوان اشعار در ۲ جلد، رساله‌ای در فقه، رساله‌ای در علم اصول.

نکته‌های دیگر: او در اثر مطالعات زیاد چشمانش نابینا شد و در عراق پزشکان نتوانستند معالجه‌اش کنند، درسال ۱۲۸۰ قمری برای معالجه به پزشکان ایرانی مراجعه کرد، آنان نیز به او جواب یاس دادند، در خراسان به مشهد رضوی رفته و قصیده‌ای التجاء آمیز خطاب به امام رضا (ع) سرود و چشمانش شفا یافت، پس‌ازمدتی به‌بروجردرفت‌وسپس‌راهی‌نجف‌شد.

آلبر ،کامو ← کامو، آلبر.

آلبرایت ، ویلیام فاکسول. در ۲۴ ماه مه سال ۱۸۹۱ در شیلی متولد شد و در ۱۹ ماه سپتامبر سال ۱۹۷۱ درگذشت. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه آیووا ۱۹۱۳، دانشگاه جان هایکینز بالتیمور ۱۹۱۶.
استادان: پل هوپت.
تحصیلات: لیسانس ۱۹۱۳، دکتری در رشته زبانهای سامی ۱۹۱۶، دکترای افتخاری دانشگاههای اوپسالا سنت اندروز، اوسلو، دوبلین، دانشگاه عبری اورشلیم.
مشاغل و مناصب: عضو مدرسه تحقیقات شرقی آمریکا در اورشلیم ۱۹۱۹، و از سالهای ۲۹-۱۹۲۰ و ۳۶-۱۹۳۳ سرپرست مدرسه تحقیقات شرقی آمریکا در اورشلیم،استاد زبان سامی در دانشگاه جان هاپکینز ۱۹۲۰، استاد و سرپرست گروه زبانهای سامی در دانشگاه جان هاپکینز ۵۸-۱۹۲۹، خاورشناس.
آثار: یادداشتهایی درباره ریشه شناسی مصری و سامی مصب رودخانه نیل، ربةالنوع زندگی و خرد، حماسه سومری درباره بهشت و توفان و هبوط آدم، گیلگمش و انگیدو، رب النوع حاصلخیزی بین النهرین، عاج و میمون درکتاب مقدس، منسس و نارامیسن، اتو: رب النوع تجارت سومری، نام حمورابی به زبان آموری و چندین اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در سالهای ۲۹-۱۹۲۰ و ۳۶-۱۹۳۳ به حفاری و اکتشاف در فلسطین و ماوراء اردن پرداخت، از ۱۹۳۴ تا ۱۹۶۸ بولتن مدارس آمریکایی و از ۱۹۴۵ تا ۱۹۵۳ هشت شماره از نشریه SUPPLEM ETARY STUDIES زیر نظر او انتشار یافت.

آلبرو تروالد ، شارل. از سفرا. وی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۱/۱۰ ش به عنوان سفیر جدید سویس وارد تهران شد.

آل بری عاملی ، شیخ احمد. فرزند حسن، در جبل عامل متولد شد و حدود سال ۱۳۵۹ ق درگذشت. از علما عرب زبان شیعه.
محل تحصیل: جبل عامل، نجف اشرف.
مهارتها: به عربی شعر می‌سروده است.

آلبو ، یوهان. از اساتید آلمانی دار الفنون در رشته پزشکی.
مهارتها: طب.
مشاغل و مناصب: استاد طب فرنگی در دارالفنون تا ۱۹۰۰ م.
آثار: دیداری از بیستون، ناصرالدین شاه و دوران حکومتش.
نکته‌های دیگر: در ۱۸۸۲ م به همراه وزیر علوم، علیقلی خان مخبرالدوله از آلمان به عنوان معلم طب به ایران آمد و به اتفاق دکتر شلیمر، رساله‌های طبی را به زبان فارسی تهیه و منتشر می‌کرد. با آمدن او به ایران شعبه طب دارالفنون رونق گرفت و پس از هشت سال تدریس و معالجه خصوصی بیماران به آلمان بازگشت.

آل بویه ، ابوالفضل. در سال ۱۲۸۵ ش متولد شد. از افراد مطبوعاتی.
محل تحصیل: فرانسه.
تحصیلات: دکترای رشته شیمی و فیزیک.
مهارتها: تسلط بر زبان فرانسه، روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: همکاری با نشریات امروز، آزاد، سالنامه کشور، خواندنیها، یغما، وحید، استاد دانشگاه و نیز دارای سوابق اداری حرفه‌ای.

آل بویه ، اسدالله. متخلص به بویه، فرزند قاسم در ۴ ماه آبان سال ۱۲۸۷ ش در دیلمان گیلان متولد شد. از شاعران و ریاضیدانان ایرانی.
محل تحصیل: مدرسه خیام سیاهکل، دبیرستان شماره یک سیاهکل، دارالفنون تهران، لیسه تور

نون فرانسه، دانشکده علوم نانسی، دانشگاه سوربون پاریس.
تحصیلات: دکترای علوم ریاضی.
مهارتها: شعر، ریاضیات، محاسبات، دیفرانسیال و انتگرال، مکانیک استدلالی، هندسه عالی.
مشاغل و مناصب: مدرس دانشگاه با رتبه یک دانشیاری، تدریس در دانشگاهها (دانشکده علوم دانشسرای عالی، دانشکده فنی، دانشکده صنعتی وزرات صنایع، دانشکده نیروی هوایی، دبیرستان نظام وزارت جنگ) عضو شورای عالی فرهنگ و شورای عالی دانشگاه و شورای عالی معادن، ریاست کل کارگزینی وزارت دارایی، مدیر کل دبیرخانه دانشگاه تهران، معاونت وزارت فرهنگ.
آثار: رساله دکترا (هندسه و دیفرانسیل شبکه های مسطح)، دیوان بویه چاپ ۱۳۵۴ (تجدید چاپ ۱۳۶۹)، ترانه های بویه، هندسه برای سالهای اول تا چهارم دبیرستان، هندسه برای سالهای پنجم و ششم دبیرستان، هندسه ترسیمی و رقومی برای سال ششم دبیرستان، هندسه عالی برای دانشجویان دوره لیسانس، حسابهای هندسی برای دانشجویان دوره لیسانس و فوق لیسانس، هندسه های گونا گون برای دانشجویان فوق لیسانس، رساله هماهنگی برای یگانگی، اشعار چاپ شده در مجله های سازمان و سخن.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۰۷ ش به عنوان یکی از محصلین اعزامی به اروپا به فرانسه رفت، و در بهمن ۱۳۱۴ به ایران بازگشت. وی با رتبه یک دانشیاری به عنوان استاد در دانشگاه مشغول شد و تا رتبه ده استادی پیش رفت و در شهریور ۱۳۴۹ بازنشسته شد. وی روزنامه سازمان را دایر نمود و «حزب آهنگ ما» را بنیاد نهاد که در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تعطیل شد.

آل بویه ، علیرضا ← سمامی آل بویه، علیرضا.

آلتهایم ، فرانتس. در ۶ ماه اکتبر سال ۱۸۹۸ م در فرانکفورت متولد شد. از خاورشناسان.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه هاله ۱۹۳۶، استاد دانشگاه آزاد برلین ۱۹۵۰، خاورشناس، متخصص زبانهای باستانی ایران.
آثار: اوستا، تاریخ ادیان روم، هجوم پارتها، ایتالیا و روم، بحران جهان باستان در سده سوم، زرتشت شاعر، تاریخ جهانی آسیا در عهد یونان باستان، حمله هونها، تاریخ هونها، تاریخ روم و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در ۱۹۶۴ م با بانو پروفسور اشتیل در زمینه تاریخ و زبانهای باستانیِ ایران در سمینار شرق باستان در دانشگاه مونستر همکاری می‌کرد و در ۱۹۶۵ بازنشسته شد.

آلتی جعفربای ، قوشان. فرزند پولاد، در سال ۱۳۰۵ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و علمای اهل سنت.
تحصیلات: علوم دینی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۲۴ از گنبد کاوس و گرگان، کشاورز، روحانی.

آل جزائری ، شیخ عبدالکریم ← جزائری، شیخ عبدالکریم.

آل جواهر ، شیخ عبدالصاحب. فرزند شیخ حسن نوهٔ صاحب جواهردر سال ۱۳۵۲ ق درگذشت و در مقبره جدش صاحب جواهر به خاک سپرده شد. از روحانیان عرب ایرانی الاصل.
استادان: آقا ضیاء عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی، شریعت اصفهانی.
مشاغل و مناصب: مدرس مقدمات و فقه اصول در عتبات عالیات.
آثار: الاشارات و الدلائل فی الاخبار، در بیان و تعین محل اخباری که صاحب و نائل الشیعه از آنها به

عنوان مایأتی و ماتقدّم یادکرده است. شرح بر تبصره المتعلمین علامه حلی، تقریرات اصول اساتید خود.
نکته‌های دیگر: او مقرر درسهای سیّد ابوالحسن اصفهانی برای خود بوده است.

آل جواهری ، شیخ محمدحسن. فرزند شیخ احمد، نوادهٔ صاحب جواهر در سال ۱۲۹۳ ق در نجف اشرف متولد شد و در سال ۱۳۳۵ ق درگذشت. از علما و ادبا.
محل تحصیل: نجف اشرف.
مهارتها: شاعر، روحانی.
آثار: قصائدی در کلام اصول فقه.

آل حاج بلا ، شیخ علی. فرزند حسن در سال ۱۲۶۹ ق متولد شد و در سال ۱۳۴۰ ق درگذشت.
آثار: ریاض الاتقیاء الورعین (در شرح اربعین حدیث)، منظومه‌ای در توحید، منظومه‌ای در موالید ائمه (ع)، شرح حال علما بحرین (انوار البدرین فی علما بحرین)، الحق الواضح فی ترجمة عبد صالح (زندگینامه دامادش به نام احمد شوشتری قطیفی که در عین حال شاگردش نیز بوده.)

آل حجت ، سید ابوالقاسم ← حجت طباطبایی حائری، سید ابوالقاسم.

آل حجت ، محمدصادق ← حجت طباطبایی، محمد صادق.

آل حر ، شیخ حسین ← حر عاملی، شیخ حسین.

آل حر عاملی ، شیخ احمد. فرزند شیخ علی در روز جمعه ماه جمادی الاول سال ۱۲۷۵ ق متولد شد و در روز سه شنبه ۳۰ماه رمضان سال ۱۳۳۴ ق درگذشت. از روحانیون.
محل تحصیل: جبع.
استادان: شیخ محمدحسین محمد عاملی.
مشاغل و مناصب: روحانی.

آل حر عاملی جبعی ، شیخ حسن. فرزند شیخ سعید در ۲۷ ماه ذیقعده سال ۱۲۵۰ ق متولد شد و در ۱۶ماه ذی حجه سال ۱۳۲۲ ق درگذشت. از علمای شیعی لبنان.
محل تحصیل: مدرسه عاملی جبعی لبنان.
مشاغل و مناصب: او به عنوان جانشین قاضی و حاکم شرع صیدا انتخاب و منصوب شد، نماینده مجلس در صیدا به مدت ده سال.

آل حرم ، شیخ ابراهیم ← عسلوی آل حرم، شیخ ابراهیم.

آل حولاوی ، شیخ محمدجواد ← حولاوی نجفی، شیخ محمدجواد.

آل حیدر ، شیخ باقر. فرزند شیخ علی، در سوق الشیخ متولد شد و در ماه محرم سال ۱۳۳۳ ق در سوق الشیخ درگذشت. از علما و ادبا معروف شیعه در عراق.
محل تحصیل: سامرا، نجف.
استادان: میرزا محمدحسن شیرازی.
مشاغل و مناصب: استاد حوزه.
آثار: حاشیه‌ای بر قوانین تا بحث اوامر، دیوان شعر.

آل حیدر ، شیخ جعفر. فرزند شیخ باقر در سال ۱۳۷۲ ق درگذشت و در نجف اشرف صحن شریف به خاک سپرده شد. از علما فاضل.
محل تحصیل: نجف اشرف.

آل حیدر کاظمی ، سیدابراهیم. فرزند سید حیدر، در کاظمین متولدشد وحدود ۱۳۲ ق درگذشت. از علما

آثار: هدایة المسترشدین الی معرفة الامام المبین ۲ جلد، هدایة العباد لیوم المعاد، کتابی در اعمال ماه رمضان.

آل حیدر کاظمی ، سیدابراهیم ← حسنی بغدادی کاظمی، سیدابراهیم.

آل حیدر کاظمی ، سیداسدالله. فرزند مهدی در سال ۱۲۹۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۶۴ ق درگذشت و در کاظمین به خاک سپرده شد. از ائمه جماعت کاظمین.
محل تحصیل: کاظمین.
استادان: پدرش، شیخ محمد طه نجف، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی، شریعت اصفهانی، شیخ علی رفیش.

آل خنیزی ، شیخ علی ← خنیزی، شیخ علی ابوالحسن.

آل خیرالدین موسوی هندی ، سیدحسین. فرزند سید محمدعلی آل خیرالدین هندی حائری، نوهٔ سید نوازش علی هندی مهاجر به کربلا، در سال ۱۲۸۷ ق متولد شد و در ۲۰ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۵۸ ق درگذشت. از علما شیعه مقیم کربلا.
محل تحصیل: حوزه کربلا.
مهارتها: ادیب و مسلط به نگارش نظم و نثر عربی و فارسی.
آثار: مباحث الفاظ، التعادل و التراجیح.
نکته‌های دیگر: جد او سید نوازش علی از ثروتمندان هندی مقرب در نزد سلاطین و امراء بوده که در حائر حسینی مجاورت اختیارنموده و وصی صاحب ضوابط گردید.

آل داود ، عبدالحسین. ملقب به ملاباشی. از رجال مطبوعات محلی.
مشاغل و مناصب: مدیر روزنامه آگاهی در خراسان.

آل داود مشهدی ، میرزا فضل الله ← بدایع نگار، میرزا فضل الله

آل دجیلی ، شیخ حبیب ← دجیلی، شیخ حبیب.

آلدرین ، ادوین. از فاتحان کره ماه.
نکته‌های دیگر: از اعضای گروهی بوده که برای اولین بار پا به کره ماه نهاده. وی و همکارانش آرمسترانگ و کالینز در تاریخ ۱۳۴۸/۸/۳ به تهران آمدند و در تاریخ ۸/۴/ با شاه دیدار کردند.

آل ربیع کربلائی ، سید محمدحسین (ابواحمد). فرزند سید ربیع، در سال ۱۲۵۰ ق در شیراز متولد شد. و در سال ۱۳۲۵ ق در نجف درگذشت.
تحصیلات: علوم قدیمه.
مهارتها: طبابت، نویسندگی، علوم دینی.
مشاغل و مناصب: طبیب.
آثار: کتاب تذکرة الکحالین در زمینه چشم پزشکی به شیوه قدیم.

آل رسول شمس آبادی موسوی ، حاج سید محمدرضا. فرزند سید محمدابراهیم در سال ۱۳۲۶ ق در اصفهان متولد شد و در ۱۴ ماه ذیحجه سال ۱۳۹۲ ق درگذشت و در قم به خاک سپرده شد. از علما و ائمه جماعات اصفهان.
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: حضرات آیات آقایان آخوندی، ملا محمدحسین فشارکی، میر سید علی آیت نجف آبادی، شیخ محمود مفید، آقا سید محمد نجف آبادی.
تحصیلات: دروس حوزوی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت در اصفهان، مدتی نیز در دادگستری با اجازه آیت الله فشارکی مشغول خدمت بوده است.

آل زائر دهام ، محمدباقر. فرزند محمد در سال ۱۳۷۹ ق درگذشت. از روحانیون و نویسندگان.
محل تحصیل: نجف.
آثار: الدرر الباقیه، اللؤلؤة البهیه.
نکته‌های دیگر: از نویسندگان برجسته بود و به دعوت مردم العمارة بدانجا رفت و مدرسهٔ باقریه را بنیان نهاد.

آل زوین نجفی ، سید جعفر. فرزند سید حسن در سال ۱۲۶۵ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۰۷ ق در جعاره درگذشت و در نجف اشرف صحن شریف، جانب درب قبله، به خاک سپرده شد. از علما و ادبا شیعه در عراق.
محل تحصیل: نجف.
مهارتها: شعر
مشاغل و مناصب: شاعر، روحانی.
آثار: دیوانی در اشعار، مباحثات و گفتارهای دوستانه.

آل سلیمان ، شیخ محمد. فرزند شیخ سلیمان جواد. از فضلا و شعرای شیعه.
استادان: سید محسن امین صاحب اعیان الشیعه.
مشاغل و مناصب: شاعر، روحانی.

آل سید غفور ، سید محمدتقی. فرزند سید ابوالحسن در سوم ماه ذیقعده سال ۱۳۱۰ ق درشوشتر متولد شد و در روز ۳۰ ماه شعبان سال ۱۳۶۳ ق درگذشت. از روحانیان، ائمه جماعات و مدرسین شوشتر.
محل تحصیل: شوشتر.
استادان: سید محمدشاه (عمویش)، سید ابوالحسن(پدرش)، سید بزرگ آل طیب، حاج شیخ محمدکاظم آقا.
مشاغل و مناصب: روحانی، امام جماعت مسجد حاجی زمان شوشتر، مبلغ دینی، مدرس حوزه علمیه شوشتر.
آثار: کتاب ادعیه مفصل (شبیه مفاتیح الجنان).
نکته‌های دیگر: او کتاب ادعیه‌اش را در سال ۱۳۲۹ ق در ۱۹ سالگی نوشته است. گفته می‌شود که او شخصی مستجاب الدعوه بوده است.

آل سید غفور ، سید مرتضی. فرزند سید محمدتقی در ۱۹ ماه ذیقعده سال ۱۳۳۷ ق متولد شد و در ۲۰ صفر، ۳ آبان سال ۱۴۰۷ و ۱۳۶۵ ق ، ش درگذشت و در جوار بقعه متبرکه معروف به مقام حضرت صاحب در شوشتر به خاک سپرده شد. از علما بزرگ شوشتر.
استادان: پدرش سید محمدتقی، شیخ محمدکاظم شیخ، سید محمدحسن آل طیب.
مشاغل و مناصب: اقامه جماعت، خطابه و منبر.
نکته‌های دیگر: در روزهای اوجگیری انقلاب اسلامی ایران و پیش از آن منزلش ماوی و مقر مبارزین و انقلابیون مسلمان بود.

آل سید غفور ، محمدتقی. معروف به آل غفور، فرزند سید مرتضی در سال ۱۳۳۴ ش در شوشتر

محمد تقی آل سید غفور

متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و روحانیون.
تحصیلات: لیسانس تاریخ، فوق لیسانس علوم سیاسی، علوم حوزه‌ای در حد متعارف.
مشاغل و مناصب: دبیر، عضو جهاد سازندگی، عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نماینده مجلس، مدرس و مسؤول گروه علوم سیاسی دانشگاه مفید قم، مسؤول مؤسسه آموزش عالی باقرالعلوم در قم (وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم).

آل سید غفور جزایری، سید محمدعلی. فرزند سید محمدتقی در ماه بهمن، ذیحجه سال ۱۳۵۷ ق ۱۳۱۷ ش در شوشتر متولد شد. از علما و مدرسین حوزه و دانشگاه.
محل تحصیل: شوشتر، نجف، قم.
استادان: سید محمد حسن آل طیب، شهید سیداسدالله مدنی، شیخ غلامرضا باقری، سید محمد جعفر مروج، شیخ کاظم تبریزی، حضرات آیات سید ابوالقاسم خویی، امام خمینی.
تحصیلات: تا ششم قدیم، ۱۲ سال درس خارج، اجازه روایت از حضرات آیات محمدعلی اراکی، سید محمدرضا گلپایگانی، آقا بزرگ تهرانی.
مشاغل و مناصب: روحانی، تدریس در حوزه و دانشگاه
نوآوری: تدریس در حوزه‌های نجف، قم (مدارس امام محمدباقر، امام صادق، رسول اکرم، مدرسه عالی قضایی، مدرسه آیت الله گلپایگانی)، امام جماعت در شوشتر و ماهشهر.
آثار: سخنرانیهای مختلف مشتمل بر ۴۲ مجلس، شرح خطبه شعبانیه، کشکولی به نام از هر چمن گلی، کتابی در علم اخلاق.
نکته‌های دیگر: وی در زمان طاغوت فعالیتهایی داشته و در چند مورد هم ممنوع منبر شده است.

آل شبّر شیرازی، شیخ محمدطاهر. با شهرت عرب، فرزند شیخ حسین، نوهٔ شیخ شبیر و نوادهٔ ذیاب در ۵ ماه ذیقعده سال ۱۳۲۷ ق درگذشت. از روحانیون.
نکته‌های دیگر: وی به خاطر قضیه‌ای که بین وی و میرزا محمدحسن مجدد شیرازی رخ داد از عراق به ایران آمد و ماندگار شد.

آل شبلی، شیخ عبدالرضا ← شبلی، شیخ عبدالرضا.

آل شبیر خاقانی، شیخ محمد طاهر ← شبیر خاقانی، شیخ محمد طاهر.

آل شراره عاملی، شیخ موسی ← شراره، شیخ موسی.

آل شرف الدین شحوری، سید شریف. فرزند سید یوسف در اول ماه رمضان سال ۱۲۹۸ ق در قریه شحور متولد شد و درسال ۱۳۳۵ ق درگذشت و در قریه شحور جبل عامل به خاک سپرده شد. از علما شیعه.
محل تحصیل: جبل عامل، نجف اشرف.

آل شرف الدین شحوری عاملی، سید یوسف. فرزند سید جواد در سال ۱۲۶۱ ق در جبل عامل متولد شد و در ماه ذیحجه سال ۱۳۳۴ ق جبل عامل درگذشت. از علما و شعرا.
محل تحصیل: جبل عامل، عراق.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر.

آل شعبان نجفی، شیخ حبیب. فرزند حاج مهدی در سال ۱۲۹۰ ق در نجف اشرف متولد شد و در سال ۱۳۳۶ ق در رامبور هند درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از شعرا و فضلای هم عصر سید محسن امین.
محل تحصیل: نجف، کربلا.
استادان: سید محمدباقر طباطبایی.
مشاغل و مناصب: وی در شهر رامبور هند از

موقعیت اجتماعی بالایی برخوردار بوده و حتی مرجع دینی آن خطه نیز محسوب می‌شده است.
آثار: اشعاری در مصیبت امام حسین (ع) دارد.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از اتمام تحصیل در نجف ناگزیر شد به کربلا برود. پس از تلمذ از سید محمدباقر طباطبایی مجبور شد به هند برود و در رامبور هند به مکانت اجتماعی والایی دست یافت.

آل شمس الدین ، شیخ حسن. فرزند شیخ سلیم ۱۳۰۶ ق در زوطر غربی از توابع نبطیه لبنان متولد شد. از علمای شیعه.
محل تحصیل: جبل عامل، نجف اشرف.
استادان: علامه شیخ ابراهیم عزالدین، میرزا محمدحسین نایینی، شیخ محمدحسین آل کاشف الغطاء، سید ابوالحسن اصفهانی.
تحصیلات: اجازاتی از بعضی از علما داشته است.

آل شیخ اسدالله کاظمی ، شیخ محمدامین. در سال ۱۳۳۴ ق درگذشت و در کاظمین به خاک سپرده شد. از روحانیان.
مهارتها: در شناخت نسخه‌های خطی قدیمی مهارت داشت، بطوری که برخی از کتب عتیقه و جزوه‌های متشتته راکه اوایل و یا اواخر آنها ساقط شده بود و اسامی آنها و اسامی مؤلفین آنها و مقدار ساقط شده معلوم نبود، بر وی نشان دادند، او اسامی کتب و مؤلفین و مقدار ساقط شده از آنها را بیان کرده و به ترمیم آنهاکمک کرد.

آل شیخ خضر ، شیخ مهدی. فرزند شیخ حسن در سال ۱۳۱۹ ق متولد شد و در سال ۱۳۴۷ ق درگذشت. از ادبا و خطبا.
مشاغل و مناصب: روحانی، واعظ.
آثار: مجالس حسینیه، دیوان شعر در مرثیه ائمه و واقعه طف با عنوان «روضه خضریه».

آل شیخ راضی ، شیخ عبدالرضا. فرزند مهدی سال ۱۲۹۹ ق در نجف اشرف متولد شد و در ۲۰ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۶۵ یا ۱۳۵۶ ق در نجف درگذشت و در مقبره معروف خانوادگی به خاک سپرده شد. از روحانیون، ادبا و شاعران پیشگام.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ هادی تهرانی، سید علی داماد نجفی، آخوند خراسانی.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: شاعر، ادیب، روحانی و امام جماعت
آثار: شرح کتاب نکاح و وصیت از شرایع الاسلام.

آل شیخ کاظم ، شیخ محمد معروف به حاجی کاظم در سال ۱۲۵۴ ق متولد شد و در سال ۱۳۱۴ ق درگذشت. از فضلا و علما.
آثار: حاشیه بر معالم، حاشیه بر قوانین، حاشیه بر استصحاب شیخ انصاری.

آل صاحب جواهر ، شیخ جواد. فرزند شیخ علی در ۲۵ ماه صفر سال ۱۳۵۵ درگذشت و در نجف اشرف آرامگاه ویژه خانوادگی به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: نجف.
نکته‌های دیگر: ایشان در مسایل سیاسی و تدبیر امور مهم دستی نیرومند و توانا داشت، وی به خاطر تجربه و آزمودگی خویش بر رؤسا و رجال سیاسی و برخی روحانیون نجف تفوق یافت و از ابتدای تشکیل دولت عراق تا هنگام وفاتش شهرت و آوازه‌ای پیداکرد. وفات ایشان ضربه جبران ناپذیری بر روحانیت بویژه نجفیها وارد آورد.

آل صاحب جواهر ، شیخ حسن. فرزند محمدحسن در سال ۱۲۶۴ ق در نجف متولد شد و در ۵ ماه محرم الحرام سال ۱۳۴۵ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از علما.

محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمدطه نجف، میرزا حبیب اللّه رشتی، آخوند خراسانی، آقارضا همدانی.
تحصیلات: قریب الاجتهاد.
مشاغل و مناصب: امام جماعت، مدرس.

آل صادق ، شیخ محمد ← تنکابنی، شیخ محمد.

آل صادق عاملی ، شیخ حسن. فرزند شیخ عبدالحسین در سال ۱۳۰۶ ق متولد شد. از علمای شیعه.
محل تحصیل: نجف.
استادان: پدرش شیخ عبدالحسین، اساتید نجف.
مهارتها: در سرودن شعر مهارت داشته است.
مشاغل و مناصب: در «الخیام» لبنان به انجام وظایف شرعی مشغول بوده است.

آل صادق عاملی ، شیخ عبدالحسین. ملقب به خیامی در ۱۲ ماه ذیحجه سال ۱۳۶۱ ق درگذشت. از علمای مبرز شیعه در لبنان.
استادان: محقق رشتی، میرزای بزرگ شیرازی، میرزا حسین خلیلی، فاضل شرابیانی، سید محمد بحرالعلوم، آخوند خراسانی، حاج آقا رضا همدانی.
آثار: وی درفقه و اصول آثاری دارد.
نکته‌های دیگر: ایشان در ۸۲ سالگی از دنیا رفت.

آل صدر کاظمی ، سید محمد صادق. ملقب به شرف الدین موسوی، فرزند سید محمد حسین آل صدر، در حدود سال ۱۳۲۰ ق در کاظمین متولد شد. از ادبا و قضات شرع.
محل تحصیل: حوزه کاظمین، بغداد.
مشاغل و مناصب: رییس محکمه جعفری در بغداد.
آثار: حیاة امیر المؤمنین (ع)، الشیعة فی رد العروبة.
نکته‌های دیگر: او تحت تربیت و نظارت عمویش پرورش یافته است.

آل صدر کاظمی ، سید محمد صادق. ملقب به شرف الدین موسوی، فرزند سید محمد حسین آل صدر، در حدود سال ۱۳۲۰ ق در کاظمین متولد شد. از ادبا و قضات شرع.
محل تحصیل: حوزه کاظمین، بغداد.
مشاغل و مناصب: رییس محکمه جعفری در بغداد.
آثار: حیاة امیر المؤمنین (ع)، الشیعه فی ردّ العروبه.
نکته‌های دیگر: او تحت تربیت و نظارت عمویش پرورش یافته است.

آل صغیر عاملی ، خلیل بک. فرزند اسوربن خلیل در سال ۱۳۱۴ ق درگذشت و در طیبه به خاک سپرده شد. از امراء شیعه جبل عامل.
مشاغل و مناصب: قائم مقام (حکومت) در مناطق مرجعیون، صدور، حمص، نابلس.
نکته‌های دیگر: او با تدابیر و اقدامات عاقلانه خود اختلافات شدید موجود میان شیعیان و دروزیان در جبل عامل را از بین برد.

آل طالقانی ، سید احمد. فرزند سید عبداللّه، نوادهٔ قاضی امیر سعید جلال الدین حسینی. سال ۱۲۵۲ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۳۷ ق درگذشت و در صحن حضرت علی (ع) به خاک سپرده شد. از علما و فقها بزرگ.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: سید میرزا (برادرش)، آقا رضا همدانی، آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، حاج میرزا حسین خلیلی، سید محمدکاظم یزدی.
مشاغل و مناصب: شاعر، ادیب، فقیه و روحانی.
نکته‌های دیگر: جد وی جلاالدین حسینی در زمان شاه تهماسب صفوی در ۹۳۵ از طالقان به نجف رهسپار شد و خاندان آل طالقانی از آن پس در نجف ساکن شدند.

آل طالقانی ، سید محمدحسن. فرزند سید عبدالرسول

درسال ۱۳۵۰ ق در نجف متولد شد. از علما.
محل تحصیل: نجف.
استادان: سید جمال الدین تبریزی، محمدآل صادق تنکابنی، سید عبدالحسین شرف الدین، شیخ عبدالحسین رشتی.
تحصیلات: اجازاتی از سید عبدالحسین شرف الدین و شیخ عبدالحسین رشتی داشته است.
مهارتها: مهارت در شعر، ادبیات، تاریخ.
آثار: اعیان الشیعه فی الهند، غایة الامانی در احوال آل طالقانی، شواهد مغنی موسوم به سحرالادیب، الروض الزاهی، تذکرة العلما، دیوان شعر.

آل طالقانی (طالقانی)، سید محمود. ملقب به سیبویه، فرزند سید عبدالله. در سال ۱۲۴۸ ق متولد شد و در سال ۱۳۱۹ ش در نجف درگذشت و در حجره پنجم صحن علی (ع)به خاک سپرده شد.
استادان: سیدعبدالله آل طالقانی، سید هاشم آل طالقانی، شیخ احمد قفطان، شیخ مهدی آل کاشف الغطاء، میرزا محمدحسین شیرازی، ملا حسینقلی همدانی.
مهارتها: تخصص در ادبیات و صرف و نحو عربی.
مشاغل و مناصب: مدرس حوزه علمیه نجف در ادبیات عرب.
شاگردان مشهور: شیخ جعفر بدیری و شماری دیگر از ادبای زبان عربی.

آل طالقانی نجفی، سید حسن. ملقب به میرحکیم حسینی، فرزند سید عبدالله در سال ۱۲۴۷ ق در نجف متولد شد و درسال ۱۳۰۷ ق درگذشت و در صحن شریف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: سید باقر (عموزاده‌اش)، شیخ مرتضی انصاری، سید حسین کوهکمری، شیخ محمدحسین کاظمی، و پدر خودش.

آل طالقانی نجفی، سیدمحمدتقی. فرزند سید موسی درسال ۱۲۸۷ ق در نجف اشرف متولد شد و در سال ۱۳۵۵ ق درگذشت و درصحن حضرت علی (ع) مقبره خانوادگی به خاک سپرده شد. از علما متقی و ادبای برجسته.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: سید موسی آل طالقانی (پدرش)، سید میرزا طالقانی، میرزا حسین خلیلی، شیخ محمد جواهری.
مهارتها: شعر.
آثار: دیوان شعر. اشعار او توسط سید محمد حسن طالقانی جمع آوری شده است.

آل طاها (آل طه)، سید محمد. فرزند سید حبیب الله، در ماه ربیع الاول، شهریور سال ۱۳۰۷،۱۳۴۵ ق ، ش در قم متولد شد. از روحانیون و مبلغین و وعاظ مشهور قم.
محل تحصیل: قم.

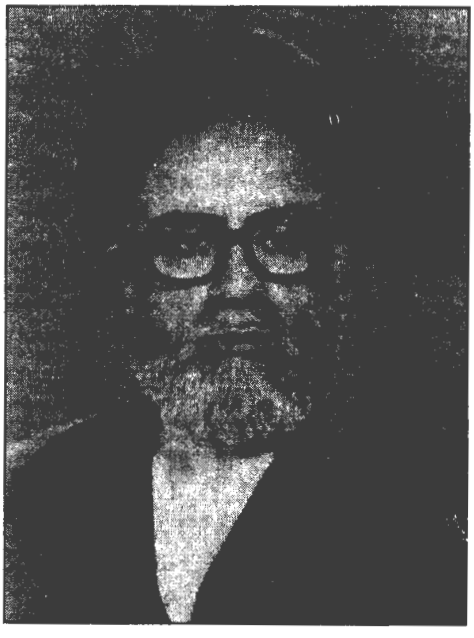

سید محمد آل طاها (آل طه)

تحصیلات: ششم ابتدایی، درس خارج.
مهارتها: خطابه.
مشاغل و مناصب: واعظ، نویسنده، نماینده مردم در شورای شهر قم.
آثار: کتابی در رد کتاب شهید جاوید نوشته نعمت الله صالحی نجف آبادی، یادداشتهای درسی، یادداشتهایی از روایات و اشعار، تأسیس یک دبیرستان در قم.
نکته‌های دیگر: او علیه لایحه انجمنهای ایالتی و ولایتی به امر مراجع تقلید وقت سخنرانی کرد و در نتیجه دو نوبت از طرف شهربانی و ساواک از منبر ممنوع شد و همچنین مدتی در زندان قزل قلعه زندانی گردید.

آل طاهر، شیخ جلال. فرزند آقا شیخ حسین (شیخ محمدحسن آل طاهر خمینی) نوادهٔ شیخ احمد درسال ۱۳۰۷ ش در خمین متولد شد و در سال ۱۳۹۹ ق درگذشت و در خمین کنار قبر جدش به خاک سپرده شد. از روحانیان مبارز و ائمه جماعت کرمانشاه.
محل تحصیل: قم، کرمانشاه.
مشاغل و مناصب: روحانی، امام جماعت.
نکته‌های دیگر: او در حوادث سال ۱۳۳۲ ش با شرکت در قیام ایران به رهبری آیت الله کاشانی هدف گلوله قرار گرفت و بعد به امر آیت الله بروجردی به کرمانشاه عزیمت کرده و در آنجا ماندگار شد. در قیام سال ۱۳۴۲ ش به رهبری امام خمینی علیه آمریکا و دودمان پهلوی او نیز در مبارزه شرکت جست و به دست مأمورین رژیم شاه افتاد و در اثر شکنجه یکی از دستهایش شکسته شد. سپس پرونده او به تهران فرستاده شد و خودش در زندان قزل قلعه در یکی از سلولها با یک نفر مسیحی هم سلول گردید. ولی پس از مدتی آزاد شد و بار دیگر به فعالیتهایش ادامه داد و دوباره دستگیر و مدتی در کرمانشاه زندانی شد، ولی، مسلمین متعهد پی‌گیری نمودند و او را از زندان آزاد کردند پس از چندی، مأمورین باز هم او را دستگیر کرده و به تهران فرستادند و درقصر زندانی شد، مجددا بر اثر توصیه مراجع عظام قم آزاد شد و همچنین به فعالیتهایش ادامه داد تا اینکه برای بار سوم او را دستگیر کرده و به نقطه نامعلومی بردند. پس از پی گیری علما و روحانیون تهران بالاخره پس از مدتها از زندان آزاد شد، ولی مبارزه را رها نکرد و لذا در عاشورای سال ۱۳۵۶ پس از ایراد سخنرانی علیه دودمان پهلوی، از ایران متواری شده و به عراق رفت، پس از زیارت مزار امام حسین (ع) به محضر امام خمینی رسید و با رهنمودهای امام به ایران برگشت تا به مبارزه‌اش ادامه دهد. در ۲۱ رمضان ۱۳۵۷ هنگامی که از منزل برای مسجد حرکت می‌کرد با وضع توهین آمیز و رقت باری توسط مأمورین ساواک دستگیر شد. ولی با سفارش آیه الله پسندیده برادر امام خمینی به یکی از مقامات سیاسی وقت آزاد شد، ولی از او تعهد گرفتند که دیگر به کرمانشاه نرود. بر اثر شکنجه‌هایی که در طول سالیان دراز بر او وارد آمده بود، بیمار و علیل شد تا اینکه در سال ۱۳۹۹ ق بر اثر آن ناراحتیها درگذشت.

آل طاهر خمینی، محمد حسین. فرزند احمد در ۱۰ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۹۵ ق درگذشت. از فضلا، مدرسین و مبلغین.
محل تحصیل: خمین، قم.
استادان: حضرات آیات بروجردی، حاج شیخ عبدالنبی عراقی، مرعشی نجفی، امام خمینی، گلپایگانی، شریعتمداری.
مهارتها: تألیف، تبلیغ و خطابه، تدریس.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت.
آثار: آثار چاپی: رسالة الهدایه، رساله در توارث الزوجین، تقریرات بحث حاج شیخ عبدالنبی عراقی نجفی. آثار خطی ایشان عبارتند از: فضایل الشیعه،

شرح فارسی سیوطی ۲ جلد، شرح فارسی کتاب صلوة الجمعه، شرح فارسی صمدیه. آثار خیریه: احداث ۱۵ مسجد، چند حمام، یک درمانگاه و یک مدرسه علمیه و سالن سخنرانی برای تبلیغات دینی در خمین.

نکته‌های دیگر: وی یکی از افراد خیر بوده که تعدادی اماکن عام المنفعه از قبیل مسجد، حمام، مدرسه و درمانگاه تأسیس نموده است.

آل طریح اسدی نجفی، شیخ حسین (محمد حسین). فرزند شیخ علی حج فروش، در حدود سال ۱۳۱۰ ق (سالهای ۱۳۰۷ و ۱۳۱۳ نیز در منابع قید شده است) درگذشت. از علما فاضل عصر خود.

استادان: شیخ محمدحسین کاظمی، آخوند خراسانی.

مهارتها: در تعیین میقاتهای حج بطور دقیق مهارت خاصی داشته، بگونه‌ای که حتی علمای بزرگ و مراجع در این مسأله به او مراجعه می‌کرده‌اند.

شاگردان مشهور: حاج محمدحسن کُبّه.

نکته‌های دیگر: او اصلاً عراقی و از قبیله بنی اسد و مقیم آن سرزمین بوده، لیکن طبق برخی از منابع گویا مدتی نیز به ایران آمده و از حاجی ملاهادی سبزواری استفاده کرده است.

آل طعان، محمدصالح. معروف به سرّی، بحرانی و قطیفی در ۲۳ ماه ذیحجه سال ۱۲۸۴ ق متولد شد و در سال ۱۳۳۳ ق درگذشت و درصحن حسینی (ع) سمت قبله شرقی به خاک سپرده شد. از عالمان، فقیهان و محدثان.

استادان: پدرش، دائیش علامه شیخ علی بحرانی.

تحصیلات: اجازه روایت از علامه بحرانی و آقا بزرگ تهرانی.

آثار: الدّرة الثمینه، الدرة الیتیمه، الدّرة المختصره، الذریعة فیما یختص الشیعه، منتهی الامال فی ما یخص السنة من الاعمال، العوذ و الاحراز فی الاعراض، کشف الالتباس فیٰ الخمس، مجمع الدلائل و تبویب الوسائل، مجمع المقال فی الزیارات و الاعمال المقنعة فی احوال الجمعه.

آل طعان قطیفی، احمد. با شهرتهای مستری و بحرانی، فرزند صالح در سال ۱۲۵۱ ق در مستره متولد شد و در سال ۱۳۱۵ ق در قطر درگذشت و در مقبره شیخ میثم بحرانی به خاک سپرده شد. از علمای بزرگ و مراجع شیعه.

محل تحصیل: بحرین، نجف.

استادان: شیخ مرتضی انصاری، سید علی بن اسحاق، شیخ عبدالله بن عباس، شیخ راضی نجفی، ملاّ علی خلیلی، شیخ محمدحسین کاظمی.

تحصیلات: درجه اجتهاد.

مهارتها: فقه و اصول.

مشاغل و مناصب: مرجع امور دینی در بحرین.

آثار: زادالمجتهدین فی شرح بلغة المحدثین، رسالة فی ترجمة العلامة الانصاری، حاشیه بر کتاب الرجال الکبیر، شرح لمعه دمشقیه، التحفة الاحمدیه، منهج السلامه، قبسة العجلان، ملاذ العباد (رساله عملیه)، قرة العین، الدر راالفکریه، البدیعیه در مدح امیر مؤمنان (ع) ودیگرائمه،العمده، منظومه‌ای در توحید، منظومه‌ای در شکوک وسهو، حاشیه بر رجال نجاشی.

آل طیب، سید حسین. معروف به جزایری، فرزند سید مرتضی جزایری در شوشتر متولد شد و در ۲۰ ماه ربیع المولود سال ۱۳۸۳ ق درگذشت. از علما و ائمه جماعات شوشتر.

محل تحصیل: نجف.

آل طیب، سید عبدالسلام. در سال ۱۳۳۰ ق در شوشتر متولد شد. از مجتهدان شوشتر.

محل تحصیل: شوشتر.

استادان: سید محمدمهدی آل طیب، شیخ محمدکاظم شوشتری.

تحصیلات: اجازه اجتهاد از دو استاد یاد شده و آیت الله سید محمد حجت کوه کمری.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت، وعظ و ارشاد مردم در شوشتر.
آثار: شرح استدلالی بر عروة الوثقی یزدی.

آل طیب ، سید محمدتقی. فرزند سیدعلی در سال ۱۳۲۹ در شوشتر متولد شد و در دهم ماه رمضان سال ۱۳۶۵ ق درگذشت و در وادی السلام نجف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: دزفول، شوشتر.
استادان: والدش: حاج سید علی آل طیب، حاج شیخ محمدرضا دزفولی، معزی، حضرات آیات سیدحسین بروجردی، و حجت.
تحصیلات: اجازه اجتهاد.
مشاغل و مناصب: انجام وظائف شرعی و ارشاد و وعظ مردم.

آل طیب ، سید محمدحسن. فرزند محمدحسین (سید محمدمهدی) در ذیقعده سال ۱۳۳۰ ق در شوشتر متولد شد و در ۵ ماه صفر سال ۱۴۱۵ ق، ۲۳ ماه تیر سال ۱۳۷۳ ش، در شوشتر درگذشت. از علما.
محل تحصیل: شوشتر، دزفول، قم.
استادان: عمویش: سید محمدباقر آل طیب، والدش (سید محمد حسین)، حاج شیخ محمدکاظم ابن شیخ، شیخ محمدرضا، شیخ عبدالکریم حائری، سید محمد حجت، سید احمد خوانساری.
تحصیلات: اجازه اجتهاد، اجازه روایتی.
مشاغل و مناصب: اقامه جماعت، ارشاد، سرپرستی حوزه علمیه شوشتر.
مهارتها: در علم هیأت، مباحث عقلیه، فلسفه، حکمت، هندسه و جبر و فقه.
آثار: آثار قلمی: منظومه ألرّیاض المرضیه (تضمین الفیه ابن مالک)، مباحثی در علم کلام و اخلاق، مباحث فقیه و اصولیه. منظومه در حکمت، رساله در حدیث «لاتعاد»، تحریر العروة الوثقی. آثار عمرانی: بازسازی مدرسه مخروبه و متروکهٔ سید نعمت الله جزایری در شوشتر و احیای حوزه علمیه آن شهر.

سید محمد حسن آل طیب

آل طیب شوشتری ، آقا سید بزرگ. ملقب به طیب، فرزند سید محمد جعفر، نوادهٔ سید نعمت الله جزایری در سال ۱۲۷۵ ق در شوشتر متولد شد و در شب ۱۵ ماه شوال سال ۱۳۵۰ ق درگذشت. از علما و زهاد زمان خویش، خطاطان و منجمان.
محل تحصیل: شوشتر.
استادان: آقا سید محمدعلی شیخ الاسلام، سید محمدمعلم، سید عبدالصد جزایری، شیخ عبدالرحیم شوشتری.
مهارتها: فقه و اصول، خطاطی، نجوم.
نکته‌های دیگر: او حضور ذهنی نیرومندی داشته و به ندرت در محفوظاتش به کتاب مراجعه می‌کرده است.

آل طیب شوشتری ، سید کاظم. فرزند علیمحمد در سال ۱۳۳۹ ق در شوشتر متولد شد.
محل تحصیل: قم، نجف.
استادان: ادیب تهرانی، شهاب الدین مرعشی نجفی، سیدمحمدتقی خوانساری، حجت، سیدابوالحسن اصفهانی، کاظم شیرازی.
مشاغل و مناصب: تدریس، امامت جماعت، وعظ و خطابه.

آل عبدالجبّار بوشهری ، شیخ عبدالله. فرزند حسین بن محمدعلی در سال ۱۲۵۱ ق در بوشهر متولد شد و در ماه جمادی الاخر سال ۱۲۹۲ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از روحانیون، علما، فقها.
محل تحصیل: نجف، بوشهر.
استادان: علامه سیدحسین کوهکمری، علامه شیخ مرتضی انصاری.
مهارتها: نویسندگی، ترجمه و تسلط به عربی.
مشاغل و مناصب: فقاهت، امامت جماعت، تألیف.
آثار: منظومه‌ای به نام زهرة ارض الغری (گل سرزمین نجف) در اصول، منظومه‌ها و تصانیفی در علوم عربی و دینی.

آل عبدالجبّار قطیفی ، محمد حسین. فرزند شیخ حسین، در سال ۱۳۰۰ ق متولد شد و در ۱۴ ماه ربیع الاول سال ۱۳۸۱ ق درگذشت و در قبرستان شرقی قطیف به خاک سپرده شد. از علما عرب زبان شیعه در قرون اخیر.
استادان: پدرش، شیخ ناصر نصرالله قطیفی، شیخ احمدبن عطیه، سید مهدی آل بحر العلوم، سید رضا هندی، شیخ عبدالهادی کاشف الغطاء، آخوند خراسانی.
تحصیلات: اجازات و وکالتنامه‌هایی از آخوند خراسانی سیّد کاظم یزدی، محمد رضا آل یاسین و شیخ محمد حسین کاشف الغطاء.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت و ارشاد مردم قطیف.
آثار: شرح اصول کافی در ۱۴ جلد.

آل عبدالجبار قطیفی ، محمد حسین. فرزند شیخ حسین، در سال ۱۳۰۰ ق درگذشت و در ۱۴ ماه ربیع الاول سال ۱۳۸۱ ق درگذشت و در قبرستان شرقی قطیف به خاک سپرده شد. از علما عرب زبان شیعه در قرون اخیر.
محل تحصیل: پدرش، شیخ ناصر نصرالله قطیفی، شیخ احمدبن عطیه، سید مهدی آل بحر العلوم، سید رضا هندی، شیخ عبدالهادی کاشف الغطاء، آخوند خراسانی.
تحصیلات: اجازات و وکالت نامه‌هایی از آخوند خراسانی سید کاظم یزدی، محمد رضا آل یاسین و شیخ محمد حسین کاشف الغطاء داشته.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت و ارشاد مردم قطیف.
آثار: شرح اصول کافی در ۱۴ جلد.

آل عبدالرسول ، موسی. فرزند حسین در سال ۱۲۷۵ ق در نجف اشرف متولد شد و در سال ۱۳۴۶ ق درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از فقها.
محل تحصیل: نجف اشرف
استادان: محمد جواد حولاوی.

آل عبدالغفار ، شیخ جابر. فرزند شیخ مهدی در کاظمین متولد شد و در سال ۱۳۲۲ ق درگذشت.
محل تحصیل: کاظمین، نجف اشرف، سامرا.
مشاغل و مناصب: انجام وظائف شرعی و امامت جماعت.
آثار: کتابی در فقه و اصول، کرامات سید محمدبن امام علی هادی (ع)، دیوان شعر.

آل عثیان هجری ، محمد. در احساء متولد شد و در سال ۱۳۳۱ ق درگذشت. از علما و فقها شیعه.

محل تحصیل: نجف اشرف.
آثار: رساله در معانی حروف، رساله علمیه در طهارت و صلوة، شرح رساله سید مهدی قزوینی در رضاع، پاسخ به مسایل خانواده (أجوبة مسایل الأسرة).

آل عزالدین عاملی، شیخ ابراهیم. فرزند حسن در جبل عامل متولد شد درسال ۱۳۳۳ ق درگذشت و در قریه حنویه درکنار بندر صور لبنان به خاک سپرده شد. از روحانیان فاضل.
محل تحصیل: جبل عامل، نجف اشرف، مدرسه حنویه.
استادان: شیخ حسن (فرزند صاحب جواهر)، شیخ محمدعلی (جدش).
مشاغل و مناصب: تدریس و ارشاد، شاعر.
آثار: کتابی در علم نحو، کتابی در منطق، دیوان شعر.

آل عطار، سید صادق ← بغدادی، سیدصادق.

آل عطیفه کاظمی، سیدحسن. فرزند سیدعلی در کاظمین متولد شد و در تهران وفات یافت. از علمای معاصر.
محل تحصیل: کاظمین.

آل علی، سید نورالدین. فرزند سید حسین در سال ۱۳۲۰ ش متولد شد. از اساتید دانشگاه و رجال علمی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه قدیس یوسف لبنان، دانشگاه الجزایر.
تحصیلات: دکترای زبان و ادبیات عرب.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه الجزایر، وابسته فرهنگی ایران در الجزایر، رایزن فرهنگی ایران در کشورهای اسلامی شمال آفریقا ۱۹۷۳ تا ۱۹۷۶، رایزن فرهنگی ایران درمصر ۱۳۷۶تا۱۹۷۹، استاد دانشگاههای الازهر، عین شمس و قاهره در رشته ادبیات تطبیقی.
آثار: تأسیس مرکز فرهنگی ایران در قاهره، فارابی: موطنه و ثقافته، از زر دشت تا زریاب (به فرانسه)، الصحافة الفارسیه، جوانب من الصلات الثقافیة بین ایران و مصر، معرّبات الرشیدیه (قاموس کلمات فارسی عربی شده)، دروس اللغة و الادب الفارسی ۲ جلد، الامام الصادق کما عرّفه علما الغرب، و شماری دیگر از مقالات و کتابها.

آل علی شاهرودی، سید حسین. درسال ۱۳۷۳ ق درگذشت و درصحن مبارک علوی در حجره شمال غربی به خاک سپرده شد. از ائمه جماعات و مراجع و تقلید.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت، مدرس، مرجع تقلید.
آثار: تأسیس حوزه درسی در سامرا و فعالیّت در آن از سال ۱۳۵۳ ق تا ۱۳۶۵ ق.

آل علی شاهرودی، سیدجواد ← حسینی آل علی شاهرودی، سیدجواد.

آل عوض حلی، شیخ علی عوض ← حلی، شیخ علی عوض.

آل غفور، سید محمد تقی ← آل سید غفور، سید محمد تقی.

آل فتی، عیسی. در سال ۱۳۰۱ در یکی از روستاهای بیرجند متولد شد و در سال ۱۳۷۰ ش در مشهد درگذشت و در مشهد مقدس به خاک سپرده شد. از نقاشان و تذهیب کاران.
استادان: محمدرضا قزلباش.
مهارتها: نقاشی و تذهیب کاری.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۶۳ ش در بنیاد

پژوهشهای اسلامی به عنوان هنرمند نقاش مشغول کار بوده است.

آلفرد ، گیوم ← گیوم، آلفرد.

آلفردوکازال ، کارلوس. از سفرا.
مشاغل و مناصب: سفیر کبیر آرژانتین در ایران بوده و در تاریخ ۱۳۴۵/۹/۳۰ با شاه دیدار و استوارنامه خود را تسلیم وی کرد.

آل قاموس ، شیخ باقر ← قاموسی نجفی، شیخ باقر.

آل قزوینی ، سید صالح ← قزوینی حسینی، سیدصالح.

آل قسام ، شیخ قاسم. فرزند حمود، درسال ۱۳۳۱ ق درگذشت. از علما ماهر در فقه و حدیث و رجال.
استادان: میرز محمد حسن شیرازی، شیخ فضل اللّه نوری، ملاّ علی نهاوندی، سید ابوتراب خوانساری، سید محمدبحرالعلوم، شریعت اصفهانی.
مشاغل و مناصب: مدرس و امام جماعت در نجف.
آثار: حاشیه بر رسائل شیخ انصاری.

آل قیس ، قیس. از نویسندگان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: بغداد.
تحصیلات: اجازه روایت از آیت اللّه حاج شیخ محمدتقی شوشتری.
مشاغل و مناصب: مدیر گروه عربی پژوهشکده ادبیات مؤسسه پژوهشگاه، تدریس ادبیات عرب و نقد ادبی در دانشکده ادبیات دانشگاه شهید بهشتی.
آثار: الایرانیون و الادب العربی، مقاله‌ای تحت عنوان ابونواس فی القسطاس، قصیده مبارکه برده.
نکته‌های دیگر: وی درسال ۱۳۴۸ به علت مخالفت با حزب بعث عراق به ایران آمد و از آغاز در وزارت علوم و آموزش عالی مشغول به کار شد. او در مؤسسه پژوهشگاه یک دوره کتاب به نام «الایرانیون و الادب العربی» تدوین کرده است که تاکنون ۶ جلد آن منتشر شده است و احتمالاً ۱۲ جلد دیگر نیز منتشر خواهد شد. وی سرگروه تدوین این کتاب در مؤسسه پژوهشگاه است.

آل کاشف الغطاء ، شیخ احمد. نوهٔ شیخ مهدی کاشف الغطاء، در سال ۱۲۹۶ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۵۹ ق در استان العماره عراق درگذشت و در مقبره آل کاشف الغطاء در نجف به خاک سپرده شد. از علما و دانشمندان خاندان کاشف الغطاء.
محل تحصیل: نجف.
استادان: نزد افاضل خاندان کاشف الغطاء و آل قزوینی تحصیل کرده است.
مشاغل و مناصب: مدیریت دو مدرسه جدش (مدرسه مهدیه) در نجف و کربلا را به عهده داشت.
نکته‌های دیگر: از وی به عنوان یکی از باهوش ترین دانشمندان در خاندان کاشف الغطاء توصیف شده است و در موردش عنوان شده که مردی سخی، شجاع و وجیه بوده است.

آل کاشف الغطاء ، شیخ حبیب. فرزند شیخ علی در نجف متولد شد و در سال ۱۳۰۷ ق درگذشت. از علما بزرگ.
محل تحصیل: نجف.
نکته‌های دیگر: وی در خاندان علم و زعامت دیده به جهان گشود و زیر نظر رجال و بزرگان خانواده‌اش پرورش یافت و تا لحظه مرگ قائم مقام برادر خود (شیخ محمدحسین کاشف الغطاء) در امور اجتماعی و مذهبی بود.

آل کاشف الغطاء ، شیخ صالح. فرزند شیخ مهدی. در نجف متولد شد و در ۲۶ ماه شعبان سال ۱۳۱۷ ق درگذشت. از روحانیان صاحب ذوق شعری.

محل تحصیل: نجف.
استادان: سید حسین کوه کمری، شیخ راضی نجفی، میرزا محمدحسن شیرازی، سید علی آل بحرالعلوم، شیخ محمدحسین کاظمی.
مهارتها: به زبان عربی شعر می‌سروده است.

آل کاشف الغطاء، شیخ عباس. فرزند شیخ علی، نوهٔ شیخ جعفر در سال ۱۲۴۲ ق در نجف اشرف متولد شد و در ۲ ماه ربیع الاول سال ۱۳۱۵ ق درگذشت. از روحانیون.
استادان: شیخ راضی نجفی، شیخ مهدی، شیخ محمدحسین کاظمی، میرزا حبیب الله رشتی.
مشاغل و مناصب: نویسنده، روحانی.
آثار: شرح مبسوطی برشرایع به نام موارد الانام (به آخر نرسیده)، رساله در مشروط، چند رساله در اصول، رساله علمیه (در طهارة و صلاة)
نکته‌های دیگر: وی در ایام کودکی پدرش را از دست داد و در دامن عموی خود بزرگ شد.

آل کاشف الغطاء، شیخ علی. معروف کاشف الغطاء، فرزند محمدرضا، نوادهٔ شیخ جعفر کاشف الغطاء. حدود سال ۱۲۶۸ ق متولد شد و در ۱ ماه محرم سال ۱۳۵۰ ق در اثر سکته مغزی درگذشت و در نجف در مقبره آل کاشف الغطاء به خاک سپرده شد. از فقها و علمای پژوهشگر، نسخه شناس و سیاح معاصر شیعه.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ راضی و شیخ مهدی آل کاشف الغطاء، شیخ محمدحسن مامقانی.
تحصیلات: اجازه روایتی از اساتید یاد شده دارد.
مهارتها: نویسندگی و کتابشناسی.
مشاغل و مناصب: بیشتر به نسخه‌برداری کتب علمی اشتغال داشته است.
شاگردان مشهور: شیخ آقا بزرگ تهرانی از او اجازه روایتی دارد.
آثار: الحصون المنیعة فی طبقات الشیعه (علم رجال) در ۹ جلد بزرگ، العبقات المنبریه (شرح حال پدرش را نیز به طور مفصل در آن آورده است)، سمیرالحاضر و انیس المسافر (کشکول) ۵ جلد، نهج الصواب (درباره کتاب، کتابخانه و کتابت).
نکته‌های دیگر: سفرهای زیاد به کشورهای اسلامی جهت شناسایی و گردآوری کتب ارزشمند کرده که حاصل آن کتابخانه شخصی کم نظیر او در نجف بود. او حدود هفت سال در ایران (شهرهای مشهد، اصفهان، تهران، شیراز) مقیم بوده و به کشورهای هند، ترکیه، مصر، حجاز و غیره مسافرت کرده و با رجال علمی و سیاسی عصر خود معاشرت و مراودت داشته است.

آل کاشف الغطاء، شیخ محمدحسین، معروف به کاشف الغطاء، فرزند علی در سال ۱۲۹۴ ق به دنیا آمد و در سال ۱۳۸۲ ق در کرمانشاه درگذشت و در مقبره خانوادگی جنب شیخ جعفر کبیر در نجف به خاک سپرده شد. او یکی از بزرگترین مبلغین اسلام و روشنترین مراجع تقلید عصر خود.
محل تحصیل: نجف.
استادان: میرزامحمدباقر اصطهباناتی (شهید مشروطه)، شیخ احمد شیرازی، محمدرضا نجف آبادی، آخوند خراسانی، علامه سیدکاظم یزدی، میرزامحمدتقی شیرازی، آقارضا همدانی، شریعت اصفهانی.
مهارتها: متبحر در شئون فقهی، علم رجال، کلام، تفسیر و حدیث بود و در سخنوری ماهر و زبردست بود، آشنایی کامل به زبان عربی ادبی جدید و معاصر داشت.
آثار: اصل الشیعه و اصولها، الدین و الاسلام، المراجعات الریحانیة، شرح مفصل عروة الوثقی، شرح مختصر عروة الوثقی، دیوان شعر (عربی)، الایات البینات. (اصل الشیعه، المراجعات و نامه بحمدون ایشان به فارسی نیز ترجمه شده است).

شیخ محمد حسین آل کاشف الغطاء

نکته‌های دیگر: وی در عصر مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی در ردیف آیات و اساتید بزرگ حوزه عراق بودو قسمتی از عمرش در مسافرت به ممالک اسلامی سپری شد و با نطقهای آتشین خود مسلمانان را از خطر اسرائیل و استعمارگران شرق و غرب آگاه ساخت و در کنگره جهانی قدس بین ملل آسیایی و آفریقایی سخنرانی بسیار استوار و مهمی ایراد کرد و پنجاه هزار نفر در نماز جماعت به او اقتدا کردند. و نیز در شهرستان قم در محضر علما سخنرانی به یاد ماندنی ایراد نمود و به سید جمال الدین عصر خویش لقب یافت. او دعوت کنفرانس مربوط به اصطلاح تقارن و تفاهم ادیان در «بحمدون» راکه توسط آمریکا و غرب برای مبارزه با شوروی و نفوذ در جهان سوم و جهان اسلام طراحی شده بود، تحریم کرد و در آن شرکت ننمود و در جواب دعوتنامه آنان، نامه مفصلی نوشت که عنوان آن «آرمانهای بلند در اسلام است نه در بحمدون» - ألمثل العلیا فی الاسلام لا فی بحمدون - می‌باشد. در مورد او می‌گویند که چندین سال از زمان خود جلوتر بود.

آل کاشف الغطاء، شیخ محمد. فرزند شیخ حسن در سال ۱۳۲۰ ق درگذشت و در اصفهان فوت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از روحانیون.

آل کاشف الغطاء، شیخ مرتضی. فرزند شیخ عباس، در شب نخستین روز ماه رمضان سال ۱۲۸۴ یا ۱۲۹۱ق در نجف اشرف متولد شد و در ماه رمضان سال ۱۳۴۹ ق در نجف درگذشت و در مقبره جدش کاشف الغطاء به خاک سپرده شد. از علمای جلیل القدر، شعرا و ادبا.

محل تحصیل: نجف.

استادان: پدرش شیخ عباس، شیخ محمد حسین کاظمی، شیخ محمدطه نجف، آخوند خراسانی، سید محدکاظم یزدی و دیگران.

تحصیلات: از شیخ عباس (پدرش)، آخوند خراسانی و سید محمد قزوینی دارای اجازه بوده است.

مشاغل و مناصب: وی در نجف متصدی امور اجتماعی و عرفی گردید.

آثار: فوزالعباد فی المبدء و المعاد در سه جلد، اسنی التحف، منظومة فی الخلل، منظومة فی الزکاة، حاشیة المکاسب، الفوائد الغرویه (در مسایل فقه و اصول)، الایات الجلیله، در تضعیف شبهات و هابیه، شرح قصیده شیخ محمد طه نجف، رسائل و منظوماتی در ابواب مختلف فقه.

نکته‌های دیگر: او از برجسته‌ترین ادبای خاندانش بود.

آل کاشف الغطاء، شیخ موسی. فرزند محمدرضا، نوادهٔ شیخ جعفرکاشف الغطاء در سال ۱۳۰۶ ق در تهران درگذشت. و در تهران، سپس نجف به خاک

سپرده شد. از علما، فقها و شعرا.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمدحسین کاظمی، میرزا محمدحسن شیرازی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از مجدد شیرازی.
مشاغل و مناصب: روحانی، ادیب، شاعر.
آثار: القواعد الستة عشر (مجموعه شانزده قاعده فقهی و اصولی).

آل کاشف الغطاء، شیخ هادی. فرزند شیخ عباس در سال ۱۲۸۹ یا ۱۲۹۰ ق در نجف اشرف متولد شد و در ماه محرم سال ۱۳۶۱ ق در نجف درگذشت و در مقبره خانوادگی آل کاشف الغطاء به خاک سپرده شد. از علما، شعرا و پارسایان.
محل تحصیل: نجف.
استادان: آخوند خراسانی، آقا رضا همدانی، شیخ محمدطه نجف، شیخ شریعت اصفهانی، سید محمد کاظم طباطبایی یزدی، پدرش شیخ عباس، میرزا حسین خلیلی.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: فقه، اصول و شعر.
مشاغل و مناصب: افتاء و تدریس.
نوآوری: وی از ارکان جنبش ادبی عراق بود که اساس آن در قرن نوزدهم پی ریخته شد.
نشانها و جوایز: اجازه نقل حدیث از محمد طه نجف، سید حسین قزوینی، سید حسن صدر کاظمی و آقا رضا همدانی.
شاگردان مشهور: شیخ مهدی حجار، سید علی علاف، سید سعید حکیم، سید محمدباقر حکیم، شیخ محمدصالح جزائری، سید محمدحسین فضل الله، شیخ محمدرضا غراوه، شیخ محمد عسیلی و عده‌ای دیگر.
آثار: نظم الزهر، مقبولة الحسینیه، مستدرک نهج البلاغه و مصادر و مدارک آن، شرح شرایع (ناقص)، شرح تبصره علامه، رساله علمیه به نام هدی المتقین، شرح موجزی بر منظومه بحرالعلوم(ناقص). لمحة العین فی حل البیتین. قاموس المحرمات، حاشیه بر کتاب طهارت شیخ انصاری، شرح بر الدّره، قاموس الواجبات (ناقص)، أجوبة مسایل موسی جارالله، رساله علمیه، مجموعه‌ای به شیوه کشکول و چند رساله و تعلیقهٔ دیگر.
نکته‌های دیگر: وی ولع خاصی به اشعار متنبی داشته و لذا مجموعه‌ای از آن را برگزیده به نام «ألمحمود من شعر احمد» او «ألطیب من شعر ابی‌طیب».

آل کاشف الغطاء، محمدرضا. فرزند موسی نجفی در سال ۱۲۱۸ ق متولد شد و در سال ۱۲۹۷ ق درگذشت و در نجف در کنار پدر و جدش به خاک سپرده شد. از روحانیون فاضل.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ حسن صاحب انوار الفقاهه (عمویش)، شیخ محمدحسن صاحب جواهر، شیخ ابراهیم قفطان، شیخ موسی خماسی، شیخ احمد دجیلی.
شاگردان مشهور: شیخ احمد مشهدی، شیخ جواد محی الدین نجفی، شیخ عبدالرضا سهلانی.
نکته‌های دیگر: وی مورد توجه و عنایت خاص والی بغداد مدحت پاشاه و نیز رؤسای قبایل عراقی بوده است. اصلاح میان دو طائفه «ذگرت وسمرت» را انجام داد و چند سالی در حائر حسینی اقامت کرد.

آل کاشف الغطاء، محمدرضا. فرزند هادی در سال ۱۳۰۵ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۶۶ ق درگذشت و در نجف مقبره خانوادگی به خاک سپرده شد. از علما ادیب و فاضل.
محل تحصیل: نجف اشرف.
مشاغل و مناصب: امام جماعت صحن شریف علوی بعد از پدرش.
آثار: مقالاتی در مجلات و روزنامه‌های آن ایام عراق داشته است.

آل کاشف الغطاء نجفی ، شیخ حسن. فرزند صالح در سال ۱۲۸۰ ق متولد شد و در ۲۲ ماه شعبان سال ۱۳۱۴ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون مشهور به علم و فضل.
محل تحصیل: نجف اشرف، سامرا.
استادان: میرزا محمدحسن مجدد شیرازی، محمدحسین کاظمی، میرزا حبیب الله رشتی، آخوند خراسانی.
شاگردان مشهور: شیخ آقا بزرگ تهرانی.

آل کبّه ، شیخ محمدحسن. فرزند حاج محمّدصالح در سال ۱۲۶۹ ق در کاظمین متولد شد و در ۱۷ ماه رمضان سال ۱۳۳۶ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد.
محل تحصیل: کاظمین، نجف، سامرا.
استادان: شیخ عباس حصائی، مجدد شیرازی، حاج آقا رضا همدانی، میرزا محمدتقی شیرازی.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: دیوان اشعار، الرحلة المکیه، شرح قطر الندی، کتاب الطهارة، المواقیت، المواسعة و المضایقة، صلاة الجمعه، کتاب النخل، صلاة المسافر، شرحی بر کتاب حج دورس، حاشیه بر طهارت شیخ انصاری، حاشیه بر مکاسب شیخ، حاشیه بر قاعده «مَنْ مَلِکَ»، حاشیه بر معالم، حاشیه بر فصول.

آل کثیر ، شیخ حداد. ملقب به حداد شاه. از رؤسای عشایر خوزستان در زمان قاجاریه.
مشاغل و مناصب: رییس قبیله آل کثیر.
نکته‌های دیگر: وی بعد از مرگ محمدشاه دعوی سلطنت کرد و خود را حداد شاه نامید و با دولت مرکزی به مخالفت برخواست. ولی پس از مدّتی دستگیر و در هویزه زندانی گردید، آنگاه به خرم‌آباد فرستاده شد، اما به‌کمک دو تن از غلامان از آنجا گریخت و به دزفول رفت و آتش فتنه را دوباره شعله ور نمود.

آل کمال الدین حلی ، سیدهاشم. فرزند سید احمد حسینی درسال ۱۳۴۰ یا ۱۳۴۱ ق درگذشت. از علمای فاضل و شاعر.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر.
آثار: رساله‌ای در فقه، دیوان اشعار به نام ألشهاب الثاقب (اشعاری در امامت)، منظومة الفریدة فی الطهاره، مخلاة الزاد و ذخیرة المعاد.
نکته‌های دیگر: نسب وی به زیدبن علی بن الحسین (ع) منتهی می‌شود.

آل کمّونه بروجردی ، سیدعبدالحسین. فرزند سیدعلی در سال ۱۲۶۷ در بروجرد متولد شد و در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت و در نجف، صحن شریف مرتضوی به خاک سپرده شد. از علما معروف عصر خود.
محل تحصیل: بروجرد، نجف.
استادان: شیخ حسن کاشف الغطاء، شیخ محمدحسین مازندرانی، شیخ محمدحسین کاظمی، سیدعلی کمونه، سید ریحان الله موسوی بروجردی. و نیز از ملا لطف الله کاظمی، شیخ زین العابدین مازندرانی، میرزا حسین نوری روایت می‌کند.
آثار: القواعد الفقهیه، الرساله الکعبیه، ابواب فی تحقیق ماهیة المعاملات، رسالة فی احکام المساجد، تفسیر آیه نور (نورالهدایه)، رسالة فی تحقیق معنی البیع، رسالة فی النجاسه، رسالة فی الاستحاله، رسالة الجمع بین الصّلاتین، المسقط للاذن، رسالة فی اصل البرائه، رسالة فی التعادل و الترجیح، نسب آل کمونه.

آلمارف ، کاردیس. از خاورشناسان.
مهارتها: در زمینه کتب و آثار علمی اسلامی.
آثار: فهرست کتب خطی دانشگاه غرناطه.
نکته‌های دیگر: وی دانشمندی آگاه به کتب و آثار علمی اسلامی بوده و کتب خطی دانشگاه غرناطه را فهرست نوشته است.

آلمانی بلوفر، خوزه. در سال ۱۸۶۶ م در ایالت والنسیای اسپانیا متولد شد و درسال از م در مادرید درگذشت. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه مادرید.
تحصیلات: دکترای فلسفه و ادبیات.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاههای گرانادا (غرناطه) و مادرید، عضو آکادمی زبان و تاریخ اسپانیا.
آثار: کلیله و دمنه (ترجمه).

آل مبارک نجفی، شیخ جواد. فرزند شیخ عبدالحسین در سال ۱۲۷۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۱۱ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد.
محل تحصیل: نجف.
استادان: ملا لطف الله مازندرانی.
آثار: شرح الروضة البهیّه، شرح برخی از مباحث کتاب رسائل شیخ انصاری.

آل محبوبه، شیخ احمد. فرزند مجاور، در نجف متولد شد و در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمدحسین کاظمی، محمد طه نجف، شیخ محمد شرابیانی، شیخ حسن مامقانی.

آل محبوبه، شیخ باقر. فرزند شیخ جواد در سال ۱۳۵۹ ق درگذشت و در نجف اشرف در جوار قبر علامه نوری به خاک سپرده شد. از علمای فاضل و پارسا.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمد طه نجف، شیخ علی رفیش.
نکته‌های دیگر: او در نزد اساتیدش از موقعیت و مقام برتری برخوردار بود، زیرا او علم و عمل را در هم آمیخته و از مشهورین به عبادت و تقوی بود.

آل محبوبه، شیخ حبیب. فرزند شیخ محمدحسن در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت. از روحانیون و فقها پارسا.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ محمدحسین کاظمی، شیخ محمدطه نجف.
آثار: شرح الزبدة.

آل محبوبه نجفی، احمد. فرزند شیخ علی. در نجف متولد شد و در سال ۱۳۳۵ ق درگذشت. از دانشمندان و روحانیون.
محل تحصیل: نجف.
آثار: منظومه‌ای در علم منطق.

آل محبوبه نجفی، شیخ جعفر. فرزند شیخ باقر، حدود سال ۱۳۱۴ ق در نجف متولد و در سال ۱۳۷۷ ق درگذشت. از علما متتبع.
استادان: شیخ محمدحسین شلیله، سید تقی حلی، میرزا علی ایروانی، شیخ عبدالحسین حلی، سید ابوالقاسم خویی، میرزا محمدحسین نایینی، شیخ مهدی مازندرانی، شیخ ضیاء الدین عراقی، شیخ محمدرضا آل یاسین.
آثار: تاریخ نجف (ماضی النجف و حاضرها) و تعدادی کتاب دیگر در زمینه تاریخ و ادب دارد.
نکته‌های دیگر: وی از کودکی به کاوش و تحقیق حریص بود و لذا در تحصیل به مقامات بلندی رسید.

آل محبوبه نجفی، محمدحسن. فرزند شیخ محمدعلی در سال ۱۳۰۶ درگذشت و در وادی السلام نجف به خاک سپرده شد. از روحانیون و شعرای شیعه.
استادان: صاحب جواهر.
تحصیلات: اجتهاد.

آل محفوظ، محمدجواد. فرزند موسی در سال ۱۲۸۱ ق در جبل عامل متولد شد و در سال ۱۳۵۸ ق

درگذشت. از علمای شیعه.
محل تحصیل: سامرا، نجف.
استادان: سید محمد اصفهانی (فشارکی)، شیخ علی رفیش، شیخ حسن صغیر فرزند صاحب جواهر.
تحصیلات: اجازه اجتهاد.
آثار: دیوان النواصب ۷۰۰۰ بیت، الشهاب الثاقب، غررالاصول، جوهرة البیان، المراسلات، الیواقیت، منظومه ۳۰۰ بیت، شرح بر الزبده، تعلیقه بر قوانین، حاشیه بر قطر الندی، رساله‌ای در نهی پیامبر از نماز تبراء.

آل محمد، سیدعلینقی ← فیض الاسلام، سید علینقی.

آل محمد، شیخ حسین ← حر عاملی، شیخ حسین.

آل محمد، سیدمحمد جعفر. در سال ۱۳۱۴ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۱، دکترای تخصصی بیماریهای عفونی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۲، کارشناسی ارشد (M.P.H) درانستیتو سلطنتی هلند در سال ۱۳۵۲ و کارشناسی ارشد C.T.M در دانشگاه لندن در سال ۱۳۵۶.
مهارتها: شوک، برونشیت مزمن و آمفیزم، سل استخوان، مننژیت سلی، مننژیت باکتریال، تدریس دروس مختلف بهداشتی شامل: بهداشت عمومی، اپیدمیولوژی آمار، بیماریهای عفونی، بهداشت حرفه‌ای، استاد راهنمای ۵ پایان نامه دکترای پزشکی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اهواز.
آثار: ۲کتاب به زبان فارسی، تدوین جزوات درسی در علوم مختلف بهداشتی و بیماریهای عفونی. ۱ مقاله به زبان فارسی، در زمینه بررسی مقایسه‌ای تست جلدی مانتو، هیف.

آل محمد طالقانی، سید محمدرضا. در سال ۱۳۳۰ ق در طالقان متولد شد. از علما.
محل تحصیل: طالقان، تهران، قم.
استادان: حضرات آیات حاج شیخ عبدالکریم حائری، سید محمد حجت، سیدمحمدتقی خوانساری، حاج آقا حسین بروجردی.
مشاغل و مناصب: تبلیغ و ارشاد.

آل محمود، محمدحسین. فرزند حسین در سال ۱۲۳۴ ق متولد شد و در سال ۱۳۲۴ ق درگذشت و در جبل عامل به خاک سپرده شد. از روحانیون فاضل.
محل تحصیل: نجف.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از شیخ مرتضی انصاری.

آل محی الدین، شیخ جواد. نوهٔ شیخ قاسم نوادهٔ ابو جامع عاملی، حدود سال ۱۲۴۱ ق در نجف متولد شد و در ۴ ماه شوال سال ۱۳۲۲ ق در نجف درگذشت و در حجره‌ای واقع در زاویه شمال غربی حصن مطهر به خاک سپرده شد. از روحانیون.
استادان: شیخ محمد حسن صاحب جواهر، شیخ محسن خنفر، شیخ محمد حسین کاظمی، سید علی بن سید رضا آل بحر العلوم، سید علی طباطبایی صاحب برهان القاطع.
مهارتها: شاعری، فقه و معارف اسلامی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت در صحن مطهر در نجف، شاعر، مدرس لمعه.
شاگردان مشهور: شیخ احمد بن شیخ علی.
آثار: رساله‌ای در مورد شرح حال و تاریخ خانواده خود، قصیده‌ای در شکوک، رساله‌ای در تقیّن طهارت وشک در حدث.

آل محی الدین، شیخ جواد. نوهٔ شیخ قاسم، نوادهٔ ابو جامع عاملی، حدود سال ۱۲۴۱ ق در نجف متولد شد و در ۴ ماه شوال سال ۱۳۲۲ ق در نجف درگذشت و

در حجره‌ای واقع در زاویه شمال غربی صحن مطهر به خاک سپرده شد. از روحانیون.
استادان: شیخ محمد حسن صاحب جواهر، شیخ محسن خنفر، شیخ محمد حسین کاظمی، سید علی بن سید رضا آل بحر العلوم، سید علی طباطبایی صاحب برهان القاطع.
مشاغل و مناصب: امام جماعت در صحن مطهر در نجف، شاعر، تدریس لمعه.
شاگردان مشهور: شیخ احمد بن شیخ علی.
آثار: رساله‌ای در مورد تاریخچه خانواده خود، قصیده‌ای در شکوک نماز، رساله‌ای در تیقّن طهارت وشک در حَدَثْ.

آل مرتضی ، سیدرضا ← موسوی دمشقی، سیدرضا.

آل مرتضی ، سید محمدرضا. از علما و فقها بزرگوار و ادبا ماهر.
استادان: شیخ محمدحسین کاظمی، آخوند ملاّ محمدکاظم خراسانی.

آل مرتضی عاملی ، سید جواد. فرزند سید حسین در سال ۱۲۶۶ ق در روستای عیشاء متولد شد و در سال ۱۳۴۱ ق درگذشت و در عیشاء به خاک سپرده شد.
محل تحصیل: عیشاء، نجف.
استادان: شیخ محمدحسین کاظمی، میرزا حبیب الله رشتی، آخوند خراسانی، شیخ محمدطه نجف.
مشاغل و مناصب: تدریس، و ارشاد.
آثار: مفتاح الجنّات، شمس النهار، رساله‌ای در زمینه اخلاق، اشعار فراوان که هنوز در دیوانی مدوّن نشده است.

آل مرتضی عاملی عیشاوی ، سید حیدر. فرزند سید حسین در سال ۱۳۳۸ (۱۳۳۶) ق درگذشت. از علما جلیل و فقها فاضل و پارسا.
محل تحصیل: نجف (۱۲۸۸ ق)، جبل عامل (مدرسه برادرش در عیشاء الرفا).
استادان: شیخ موسی شراره، شیخ محمدحسین کاظمی، میرزا حبیب اللّه رشتی، آخوند ملاّ محمدکاظم خراسانی.
مشاغل و مناصب: تدریس در مدرسه حیدریه، تبلیغ.
نکته‌های دیگر: تأسیس مدرسه حیدریه در جبل عامل.

آل مروت ، شیخ علی ← مروت عاملی، شیخ علی.

آل مروت عاملی ، شیخ ابراهیم. فرزند عباس در جبع لبنان متولد شد و در سال ۱۳۷۱ ق درگذشت و در قم به خاک سپرده شد. از روحانیون و ائمه جماعات.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ عبدالکریم حائری.
مشاغل و مناصب: مدرس و امام جماعت.

آل مروت عاملی الزراری ، شیخ باقر. معروف به مروت عاملی، فرزند شیخ حسین در جبل عامل متولد شد و درسال ۱۳۰۳ ق درکاظمین درگذشت و در مشهد الغروی در نجف به خاک سپرده شد. از علمای فاضل و شاعر شیعه.
محل تحصیل: نجف اشرف، جبل عامل.

آل مسعود بهبهانی ، محمدصادق. فرزند مسعود بهبهانی نجفی در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت. از عالمان و فقیهان.
استادان: سید عبدالکریم اعرجی، میرزا حبیب اللّه رشتی، میرزا حسین خلیلی، آخوند ملاّ محمدکاظم خراسانی.
آثار: حاشیه بر قوانین، تقریرات درس اساتیدش.
نکته‌های دیگر: خاندانش در نجف اشرف بسیار معروف بودند و همه آنان تاجر و بازاری وکاسب می‌باشند و خود ایشان از هم فکران و دوستان صمیمی شیخ مهدی خالصی بود.

آل مشهدی نجفی، شیخ احمد. فرزند شیخ محمد. در نجف متولد شد و در سال ۱۳۰۹ ق درگذشت و در یکی از حجره‌های صحن حیدری پشت مسجد خضراء به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمد حسین کاظمی.
آثار: شرح شرایع (از اول کتاب شرکت تا آخر وکالت) و مجلّد دیگری از آن (از اول تجارت تا بیع حیوان).

آل مظفر، شیخ ابراهیم. فرزند شیخ قاسم درسال ۱۳۲۰ ق درگذشت. از روحانیون جلیل شیعه.

آل مظفر، شیخ محمدحسن. فرزند شیخ محمد صمیری مظفر، نوادهٔ شیخ احمد مظفر، در سال ۱۳۰۱ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۷۵ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از فقها عرب زبان شیعه (بصری الاصل) مقیم نجف.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمد (پدرش)، شیخ علی جواهری، شریعت اصفهانی (ملافتح الله)، آخوند خراسانی، سید محمدکاظم یزدی (به مدت کوتاه).
تحصیلات: اجازه اجتهاد از شریعت اصفهانی و اجازه روایت از حاج آقا بزرگ تهرانی.
مهارتها: فقه،ادبیات عرب و شعر (به زبان عربی).
مشاغل و مناصب: امامت جماعت، افتاء، مرجعیت، تحقیق و تألیف در نجف اشرف.
آثار: دلائل الصدق لنهج الحق (دومجلد در رد ابطال نهج الباطل تألیف ابن روزبهان که خود ردّی بر نهج الحق علامه حلی است)، دیوان شعر، وجیزة المسایل (رساله عملیه)، الدررالفرائد (شرح قواعد)، الایضاح (الافصاح) عن احوال روات الصحاح (بررسی راویان صحاح سته اهل سنت)، حاشیه بر کفایه و چند تعلیقه و رساله دیگر.

آل مظفر، شیخ محمدحسین. فرزند محمد در سال ۱۳۱۲ ق متولد شد و درسال ۱۳۸۱ ق درگذشت. از علمای آگاه و نویسندگان شیعه به زبان عربی در عصر حاضر.
محل تحصیل: نجف.
استادان: میرزا محمد حسین نایینی، آقا ضیاء عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی، شیخ محمدحسن آل مظفر (برادر خودش).
تحصیلات: اجازه روایت از حاج آقا بزرگ تهرانی و اجازه اجتهاد ازسید عبدالحسین شرف الدین.
مشاغل و مناصب: نویسندگی و عضویت در انجمن فرهنگی دینی در عراق که به نام «جمعیة منتدی النشر» معروف بود.
آثار: حیاة الامام الصادق، هشام بن الحکم، رسالة فی احوال ابی جعفر مؤمن الطاق، الشیعة فی التاریخ، میثم التمار، علم الامام، تعلیقه بر کتاب الألفین علامه حلی.
نکته‌های دیگر: او درسال ۱۳۲۲ ق پدر خود را از دست داده و تحت نظر برادرش شیخ محمد حسن مظفر که از مراجع تقلید عصر خود بود. پرورش پیدا کرد.

آل مظفر، شیخ محمدرضا ← مظفر، شیخ محمدرضا.

آل مظفر نجفی، شیخ محمد. فرزند شیخ عبدالله در سال ۱۲۵۶ ق در نجف متولد شد و درسال ۱۳۲۲ ق در نجف بر اثر شیوع وبا درگذشت. و در صحن علوی در نجف به خاک سپرده شد. از علمای معاصر شیعه.
محل تحصیل: نجف.
آثار: رساله‌ای در قرائت، شرح شرایع ۲ جلد.
نکته‌های دیگر: ایشان دارای سه فرزند دانشمند بود که بعد از خودش یکی به مرجعیت و دو تن دیگر به شهرت علمی فراوان رسیدند که عبارتند از محمد حسن، محمد حسین و محمد رضا مظفر.

آل مغنیه عاملی ، شیخ حبیب. معروف به مغنیه، فرزند محمد، نوهٔ مهدی، در جبل عامل متولد شد و در اوایل ماه محرم سال ۱۳۶۲ ق در جبل عامل درگذشت. از دانشمندان و شعرای شیعه.
مشاغل و مناصب: ادیب، شاعر، روحانی.

آل مکتوم ، شیخ حشر. فرزند آل مکتوم. از سفرای خارجی در ایران.
مشاغل و مناصب: سفیر امارات متحد عربی در ایران بوده که در تاریخ ۱۳۵۱/۱۱/۸ ش وارد ایران شده است.

آلن ، جان. در ۲۶ ماه اوت سال ۱۹۵۵ م درگذشت. از خاورشناسان آمریکایی.
محل تحصیل: دانشگاه ادینبرا.
تحصیلات: دکترای حقوق.
مشاغل و مناصب: مدرس زبان سنسکریت در دانشگاههای ادینبرا، مدرس مطالعات شرقی و آفریقایی دانشگاه لندن، عضو انجمن عتیقه شناسان و آکادمی و انجمن سلطنتی سکه شناسی بریتانیا، معاون و سرپرست افتخاری انستیتوی باستان‌شناسی بریتانیا.
آثار: فهرست سکه‌های موزه هند کلکته، امپراطوران مغول، برخی از سکه‌های کمیاب سلاطین پتان دهلی، فهرست مسکوکات سلسله‌های گوپتا و پادشاه گودا، کتاب اسلامی (ترجمه) و آثاری دیگر.

آلن آمریکایی ، جرج، از افراد خارجی فعّال در ایران.
تحصیلات: دکتری.
مشاغل و مناصب: کارشناس تعلیمات روستایی و رییس بخش کشاورزی بنگاه خاور نزدیک در نیویورک.
نکته‌های دیگر: اقدام به عملیات اصلاحات ارضی در ایران و شروع به اصلاحات از مامازان ورامین به دستور دولت ایران از جمله کارهای اوست. تأسیس دانشسرای روستایی، تعلیم کار با ماشین آلات کشاورزی، تعلیم جامعه‌شناسی روستایی، تربیت دهیار زن، احداث چاه آب آشامیدنی، رواج سمپاشی تأسیس شرکت تعاونی و فروشگاه، تأسیس مسجد و گرمابه و دبستان در برخی از روستاها از اهم برنامه‌های تحت اشراف و حوادث زندگی او در ایران است.

آلن چارلز ، ← ترات، آلن چارلز.

آلنده گوسنس ، سالوادور. در سال ۱۹۰۸ م متولد شد و در سال ۱۳۵۲ ش ۱۹۷۳ م درگذشت. از رؤسای جمهور مردمی و ملی کشور شیلی.
محل تحصیل: شیلی.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مشاغل و مناصب: اولین رییس جمهور مردمی شیلی، وزیر بهداری در حکومت جبهه ملی پدر واگیرسردا در شیلی.
نکته‌های دیگر: او درسال ۱۹۳۹ در حکومت جبهه ملی پدر واگیر سردا وزیر بهداری گردید و در مبارزات انتخاباتی دو بار فعّالیت کرد و شکست خورد، دربار سوم در سال ۱۹۷۰ با همه مخالفت‌ها و کارشکنیهای سازمان سیا، به ریاست جمهوری شیلی انتخاب گشت. وی اولین رییس جمهور مردمی و ضد آمریکایی شیلی بود و وعده داد که منابع طبیعی شیلی از جمله مس، آهن و نیترات را که همه در انحصار کمپانی‌های آمریکایی بود، ملی کند و سپس به ملی کردن بانکها و انحصاراتی پرداخت که آنها همه در دست بیگانگان بود. آزادی مطبوعات، اجتماعات و نطق و بیان را تضمین کرد، ولی چون اقدامات وی در این زمینه‌ها، منافع کمپانیهای چند ملیتی بین المللی و آمریکایی را به مخاطره انداخت، دست به توطئه وسیعی برای بر انداختن وی زدند تا رژیم او راسرنگون سازند. ولی آلنده که متکی به

حمایت اکثریت مردم بود، در برابر توطئه‌ها مقاومت کرد. سرانجام سازمان سیا با طرّاحی و فشار نیکسون در سال ۱۹۷۵ م به کمک ژنرال پینوشه یکی از افسران ارتش شیلی، با یک کودتای خونین حدود یک میلیون نفر از مردم و دکتر آلنده و خانواده‌اش راکشتند. آلنده تا آخرین لحظه زیر بمباران شدید در مقر خود در کاخ ریاست جمهوری مردانه مقاومت کرد و به دنبال آن دوره طولانی حکومت اختناق و وحشت پینوشه بر شیلی آغاز گردید. شخصیت، زندگی و حکومت شجاعانه کوتاه مدّت آلنده بر روحیه مبارزاتی و ضدّ آمریکایی اقشاری از مردم ایران در زمان شاه بی تأثیر نبود و مردم مسلمان ما شیوه و شخصیت او را تمجید و تحسین می‌کردند، حتی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران نیز، مردم در برابر گرایشها و برنامه‌های استبدادی ابوالحسن بنی صدر (رییس جمهور وقت) شعار می‌دادند: سپهسالار پینوشه، ایران شیلی نمی‌شه. آلنده از نظر اقتصادی سوسیالیست و از نظر اعتقادی پیرو الهیات رهایی بخش آمریکای لاتین بود.

آلن رودبه ، دکریستیان ← مالاد کریستیان، آلن رودبه.

آل نسور ، شیخ مذکور خان. فرزند جباره در ۷ ماه ربیع الثانی سال ۱۲۹۴ درگذشت. از یاغیان دوره قاجار.
نکته‌های دیگر: یاغیگری او مصادف بود با حکمرانی حاج فرهاد میرزا معتمدالدوله. «شیخ مذکور» سکه‌ای انشتار داد به نام «پشیز ضرب کنگان» که یک طرف آن نوشته بود: «شیخ مذکور ابن جباره» و طرف دیگر آن نوشته بود: «شکم شیر را می‌کند پاره». معتمدالدوله قاجار ایشان را دستگیر کرد و متعاقباً به دار آویختند.

آل نعمت ، شیخ حسن. فرزند شیخ عبدالله در سال ۱۳۱۲ ق درگذشت. از علما.
استادان: پدرش.
نکته‌های دیگر: با اینکه او از روحانیون فاضل و دانشمند عصر خویش بود، ولی چون زیر بار تملق نمی‌رفت زمانه‌اش دگرگون گشته و موجب گردید که او از وطنش جدا شده و از راه کشاورزی تأمین معاش کند و از دانشش استفاده نشود.

آل نوح ، شیخ کاظم. فرزند سلمان، نوادهٔ آل کعب، در سال ۱۳۰۲ ق در کاظمین متولد شد. از شعرا، سخنرانان و وعاظ مشهور.
آثار: کتابی در رد بر ابن حزم به نام الحسم لفصل ابن حزم (به چاپ نرسیده)، دیوان شعر (در بردارندهٔ هفت هزار بیت).

آلوارت ، تئودور ویلهم. ملقب به ویلیام بن الوزد البروسی، در سال ۱۸۲۸ م در گرایفزوالد م درگذشت. از خاورشناسان.
محل تحصیل: برلین.
مهارتها: اطلاعات و مهارت در زمینه تاریخ اسلام، زبان و ادبیات عربی.
مشاغل و مناصب: استاد زبانهای شرقی در دانشگاه گرایفزوالد ۱۸۶۱، کتابدار دانشگاه گرایفزوالد.
آثار: تحقیقاتی درباره ابن السراج و آثار وی، پژوهشی درباره شعر و شاعری اعراب، درباره قصیده خلق الاحمر، مقابله و تصحیح الفخری اثر ابن طقطقی، مقابله و تصحیح دیوان ابونواس.
نکته‌های دیگر: فعالیت علمی او در زمینه فهرست نگاری کتابهای شرقی بویژه کتب عربی و پژوهش درباره این آثار و نشر بسیاری از متون کلاسیک ادبیات عرب و گردآوری فهرستهای مفصل نسخه‌های خطی عربی بوده است. وی همچنین توجه خاصی به نشر قصاید عربی و کتب قدیم اسلامی داشت.

آل وتوت حلی ، سیدعلی. فرزند عباس در حله متولد شد و در سال ۱۳۴۰ ق درگذشت. از علمای توانا و فاضل.
محل تحصیل: نجف اشرف
استادان: شیخ محمدحسین کاظمی.
نکته‌های دیگر: خاندان آل و توت حلی (آل وطوط) در اصل از سادات مدینه بوده‌اند. در مورد سید علی آل وتوت گفته می‌شود با وجود علما و ادبای بزرگ در زمانش او متشخص و ممتاز و مورد عنایت و احترام فراوانی بوده است.

آلورنی ، ماری ترز، خانم. در ۲۵ ماه ژانویه سال ۱۹۰۳ م در لوار فرانسه متولد شد.
محل تحصیل: پاریس.
تحصیلات: دکترای فلسفه.
مشاغل و مناصب: کتابدار کتابخانه ملی پاریس، دستیار مسؤول نسخه‌های خطی همان کتابخانه، همکار مدیر آرشیو تاریخ عقیدتی و ادبی سده‌های میانه، استاد مرکز مطالعات عالی تمدن سده‌های میانه، و مشاغل و مناصب چند دیگر.
آثار: فرزانگی و هفت دختر، دو ترجمه لاتینی از قرآن در سده‌های میانه، معرفی آثار ابن سینا به غرب، مارک تولدویی، فهرست کلی نسخه‌های خطی لاتینی در کتابخانه ملی، ملاحظاتی درباره ترجمه‌های سده‌های میانه از آثار ابن سینا، نشر ترجمه‌های لاتینی آثار ابن سینا در سده‌های میانه، ابن سینا و پزشکان و نیز، چکیده الحیوان، سه اثر معرفی نشده از الکندی، ابن سینا به زبان لاتینی، فهرست نسخه‌های خطی تاریخ دار به خط لاتینی، نسخه قدیمی اثر ابن سینا به زبان لاتینی، ستون چاپ نشده‌ای از آلن دویل، شناخت اسلامی در غرب از سده نهم تا اواسط سده دوازدهم میلادی، ترجمه‌هایی از آثار ابن سینا، ابن سیناگرایی در ایتالیا، دیدار رمزی ژان اسکواریژن و ابن سینا، الکندی، آشنایی با اسلام در عصر سن لوئی، انسان به منزله نماد، ارسطوی دروغین در سده‌های میانه.

آلوزرد ، مسعود ← کیمیاگر، مسعود.

آلوسی بغدادی ، سید عبدالحمید. فرزند حاجی سید عبدالله آلوسی در سال ۱۲۰۳ ق در بغداد متولد شد و در ۲ ماه جمادی الاول سال ۱۳۲۴ ق درگذشت و در بغداد در مقبره جنید به خاک سپرده شد. از نابینایانی بود که به مقامات عالیه علمی رسید و از سران صوفیه عصر خود گردید.
محل تحصیل: بغداد.
استادان: پدرش، برادر بزرگش سید محمود آلوسی (اجازه دهنده روایتی به میرزا ابوعبدالله زنجانی که در نهایت به امام رضا (ع) می‌رسد)، سید عبدالغفور بغدادی، شیخ عبدالقادر کردی، کاکا احمد برزنجی.
نکته‌های دیگر: او که در یک خانواده علمی معروف اهل سنت به دنیا آمده بود در اوان کودکی نابینا شد، ولی هوش سرشاری داشت و در ۶ سالگی حافظ قرآن گردید و بعدها هم کتابی به نام نشر اللئالی نوشت. از سر آمدان صوفیه (فرقه نقشبندیه و قادریه) شد و از کاکا احمد برزنجی مجاز گردیده و سپس خود کسان زیادی را بر آن طریقه تربیت و مجاز نمود، شاخه‌هایی از فرقه نقشبندیه کردستان در سلسله طریقت به او منتهی می‌شوند.

آلوی ، ژوزف. در ۱۵ ماه دسامبر سال ۱۸۲۷ م در ادرنه (آدریا نوپل) متولد شد و در سال ۱۹۱۷ درگذشت. از خاورشناسان، باستان شناسان و زبان شناسان یهودی.
تحصیلات: فارغ التحصیل در رشته زبانهای سامی، کتیبه خوانی و باستان شناسی.
مهارتها: تخصص در زمینه باستان شناسی و زبانهای سامی.
مشاغل و مناصب: معلم زبان عبری، تدریس در بخارست و دیگر شهرهای رومانی، تدریس زبان

اتیوپیایی در اکوال پراتیک ۱۸۷۹، کتابدار انجمن آسیایی پاریس ۱۸۷۹.
نوآوری: او اولین کسی بود که نوشته‌های باستانی صنعا را تفسیر کرد و نشانه‌های رمزی خط میخی را در فرهنگ علمی ویژه‌ای منتشر ساخت. وی همچنین درسال ۱۸۹۳ مجله کتیبه‌شناسی سامی و تاریخ باستان را بنیان نهاد.
آثار: گزارش هیأت باستان شناسی اعزامی به یمن، سفر به نجران، نگرشی انتقادی درباره به اصطلاح تورانیان بابل، ملاحظاتی نو درباره خط میخی هجایی، تحقیقات باستانی پیرامون پیدایش تمدن بابلی، اسناد مذهبی آشوری و بابلی (ترجمه و تفسیر)، تذکاری دربارهٔ منشاء خط فارسی، یادداشتها و فرضیات درباره زبان پهلوی، و چندین اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در ادرنه به دنیا آمد سپس تبعه فرانسه شد. آلوی، یک فرد یهودی بود و لذا با حمایت بنیاد جهانی یهود به منظور مطالعه در بارهٔ قوم فلاشا (یهودیان حبشه) به اتیوپی سفر کرد و تحقیقاتی انجام داد. آنگاه مأموریت یافت تا به عربستان و یمن سفر کند و در باره کتیبه‌های سبائی پژوهش کند. دستاورد این سفر او اکتشاف و شناسایی ۶۸۶ کتیبه بود. آلوی عقیده داشت که سومریها موجودیت تاریخی ندارند و متون و آثار منسوب به آنان، همان متون و آثار بابلی است.

آل هاشم ، سیدحمید ← شریفی آل هاشم، سیدحمید.

آلیاری ، حسین. از اساتید دانشکدهٔ علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز به شما می‌رود.
محل تحصیل: دانشگاه استانبول.
تحصیلات: کارشناس ارشد در زمینه های تاریخ آسیا و تاریخ اسلام، دکترای تاریخ.
مهارتها: تدریس در دانشگاه، تألیف و تحقیق در رشته تاریخ ایران.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشگاه تبریز.
آثار: او ۲ کتاب به زبان فارسی و یک کتاب به زبان خارجی در زمینه اوضاع اقتصادی و اجتماعی ایران بعد از اسلام دارد. و تعداد ۱۸ مقاله به فارسی و ۴ مقاله به زبان خارجی در زمینهٔ مسایل تاریخی بویژه از جهت روشن شدن دهلیزهای تاریک تاریخ دارد.

آل یاسین ، سیدرضا. متخلص به همایون، فرزند نظام الدین در سال ۱۳۰۷ ش در کاشان متولد شد. از شعرا و نویسندگان مطبوعات محلّی.
محل تحصیل: کاشان.
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: کارمند بانک ملی.
آثار: نظم نهج البلاغه، تفسیر اللغات. نوشتن صفحه ادبی روزنامه شفق کاشان.

آل یاسین ، شیخ راضی. فرزند عبدالحسین در ماه محرم سال ۱۳۱۴ ق در کاظمین متولد شد و در ۱۵ ماه ذیقعده سال ۱۳۷۲ ق درگذشت و در نجف در مقبره جدش به خاک سپرده شد. از عالمان بزرگوار و ادبا ماهر شیعه در عراق.
محل تحصیل: کاظمین.
استادان: شیخ محمدرضا، محمدکاظم شیرازی.
مشاغل و مناصب: در ۱۳۵۱ ق بعد از فوت پدرش به جانشینی وی امامت جماعت و پاسخگویی به مسایل مذهبی مردم را به عهده گرفت.
آثار: دیوان اشعار، صلح الحسن (ع) (این کتاب قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران توسط آیت اللّه خامنه‌ای به فارسی ترجمه و به نام صلح امام حسن (ع) منتشر شده است.)، اوج البلاغه، تاریخ کاظمیه.

آل یاسین ، شیخ محمدتقی. فرزند شیخ علی پس از سال ۱۳۰۰ ق درگذشت. از علما و دانشمندان شیعه.

آل یاسین ، عبدالحسین. فرزند باقر کوفی، در کاظمین متولد شد و در سال ۱۳۵۱ ق درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: نجف، سامرا، کربلا، کاظمین.
استادان: سید اسماعیل صدر.
تحصیلات: اجتهاد.

آل یاسین ، مجید. در سال ۱۳۳۸ ش متولد شد. از اساتید دانشگاه و کارشناسان صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه فردوسی مشهد ایران ۱۳۵۹، دانشگاه صنعتی شریف ایران ۱۳۶۵.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک، فوق لیسانس مکانیک.
مشاغل و مناصب: کارمند دانشگاه فردوسی مشهد، استاد دانشگاه.
آثار: تحلیل مکانیزمهای شناور بدون استفاده از نقطه کمکی.

آل یاسین ، محمد حسن. از پژوهشگران و مؤلفان.
مهارتها: مهارت در زمینه تاریخ، زبان و ادبیات عربی.
آثار: زندگینامه صاحب بن عباد، دو رساله درباره فرق بین حروف ض و ظ (ویرایش)، تصحیح و حاشیه نویسی کتابهای تاریخ العرب قبل الاسلام تألیف عبدالملک بن قریب، دیوان شیخ جابر کاظمی، دیوان صاحب بن عباد، تاریخ المشهد الکاظمی، کتاب الاشتقاق تألیف عبدالملک بن قریب الاصمعی.

آل یاسین ، محمدحسین. او در ۱۳۴۶/۱۰/۲۵ به عنوان سفیر جدید عراق در ایران به شاه معرفی شده است.

آل یاسین ، محمدحسین. فرزند علی کاظمی، نوهٔ شیخ محمدحسین آل یاسین، بعد از سال ۱۳۰۰ ق درگذشت. از علما.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: آخوند ملاّ حسینقلی همدانی.

آل یاسین ، شیخ محمدرضا. فرزند عبدالحسین کاظمی نجفی در ۷ ماه ربیع الاول سال ۱۲۹۷ ق در کاظمین متولد شد و در ۲۸ ماه رجب سال ۱۳۷۰ ق در کوفه درگذشت. و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: نجف
استادان: شیخ حسن کربلایی، سید علی سیستانی.
تحصیلات: اجتهاد، اجازه روایتی از سید حسن صدر.
مشاغل و مناصب: مدرس، امام جماعت درصحن شریف امیرالمؤمنین (ع)، مرجع تقلید.
آثار: حاشیه بر عروه، بلغة الراغبین، فی فقه آل یاسین (رساله عملیه).
نکته‌های دیگر: وی مدتی در کاظمین و کربال تدریس می‌کرد، سپس عازم نجف شده و حوزه درسی تشکیل داد. بعد از درگذشت سید ابوالحسن اصفهانی در محدوده خاصی به مرجعیت تقلید رسید. او به دلیل تلمذ در نزد کربلایی و سیستانی از بینش سیاسی و اجتماعی باز و مخصوصی برخوردار بود و درصدد تطبیق مفاهیم اسلامی با علوم زمانه و نیاز روز عصر خود بود.

آل یاسین زنجانی ، سید محسن، فرزند سید یاسین سمائی. در سال ۱۲۸۹ ق در منطقه سجاس رود زنجان متولد شد و در سال ۱۳۵۳ ق درگذشت. از روحانیون فاضل مقیم زنجان و محل مراجعه مردم بوده است.

آل یاسین کاظمی ، محمد حسن. فرزند شیخ یاسین (شیخ محمدعلی کاظمی) در سال ۱۲۲۰ ق در کاظمین متولد شد و در ۹ ماه رجب سال ۱۳۰۸ ق

درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: کربلا، نجف.
استادان: شیخ محمدحسن، شریف العلما، شیخ علی کاشف الغطاء، شیخ جواد ملاکتاب، صاحب جواهر.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: اسرار الفقاهه در چندین جلد، تعلیقه بر رسائل، رساله در حقوق والدین، رساله‌ای در احکام آب چاه، رساله‌ای در اختلاف افق روزه‌دار، رساله و جیزه در طهارت نماز، حواشی بر فصول.

آلیس ، رابرت. از جاسوسان خارجی در ایران.
نکته‌های دیگر: او ۴۰ سال در ایران زندگی و در تهران جاسوسی می‌کرده است.

آماری ، امیل. از خاورشناسان معاصر.
مشاغل و مناصب: خاورشناس، مؤلف و مترجم.
آثار: ترجمه کتاب تاریخ الفخری فی آداب السلطانیه ابن طقطقی به فرانسه ۱۹۱۰.
نکته‌های دیگر: امیل نسخه کتاب تاریخ الفخری فی آداب السلطانیه ابن طقطقی را در بین کتابهای خطی کتابخانه مراکش به دست آورد و شناسایی کرد.

آمدروز ، هنری فردریک. در سال ۱۸۵۴ م در سوئیس متولد شد و در ۱۷ مارس سال ۱۹۱۷ م درگذشت. از خاورشناسان و نویسندگان انگلیسی.
تحصیلات: تحصیلات دانشگاهی در رشته حقوق.
مهارتها: نویسندگی، خاورشناسی، تخصص در شناسایی نسخه‌های خطی عربی.
مشاغل و مناصب: وکیل دادگستری، عضو هیأت امنای اوقاف گیب.
آثار: تحقیق و تألیف در حقوق اسلامی و تاریخ سه سال حکومت بومیان ۳۸۹-۳۹۳ ق در بغداد، باز مانده‌های تاریخی هلال صابی (ویرایش، حواشی، فهرست)، نسخه خطی ناشناخته‌ای از ابن جوزی در کتابخانه موزه بریتانیا، معنی سفّاح لقب نخستین خلیفه عباسی، تاریخ دمشق ابن القلانسی (ویرایش)، داستانهایی از زندگی صاحب منصبان (برگرفته از تذکره ابن حمدون و غیره)، یادداشتهایی درباره دو مقاله راجع به میافارقین، منصب قاضی در احکام سلطانیه ماوردی، مظالم در احکام سلطانیه ماوردی، نکاتی در مورد زندگی چند صوفی، ترجمه کتاب تاریخ الوزراء، ابن عمید وزیر به روایت تجارب الامم ابوعلی مسکویه، حکومت عباسی در دوره انحطاط به روایت تجارب الامم، سفیری از بغداد به نزد امپراطور بازیل (باسیلسیوس دوم)، تجارب الامم ابوعلی مسکویه و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: آمدروز متولد سوئیس است که بعدها تابعیت انگلیسی را پذیرفته است

آمر ، کارل. در اتریش متولد شد. از خاورشناسان.
مشاغل و مناصب: زبانشناس، هندشناس، استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه لایپزیگ، استاد زبان شناسی عمومی و مطالعات هندشناسی، مدرس زبان فارسی در دانشکده فلسفه دانشگاه هاله آلمان.
آثار: رده بندی صرفی تکواژ شناختی در زبان.

آمروهی ، سید احمدحسین. در سال ۱۳۲۸ ق در هند درگذشت. از علما جامع معقول و منقول و ماهر در نظم و نثر.
محل تحصیل: هند.
استادان: مفتی میرعباس تستری (شوشتری).
آثار: معارج العرفان در علوم قرآن، تفسیر القرآن، ملخص شرح نهج البلاغه.

آمروهی ، سید ظفر حسن. فرزند سید دلشاد علی در سال ۱۳۰۷ ق متولد شد.
محل تحصیل: هند.
مهارتها: نویسندگی در زمینه تاریخ و معارف تشیع.
آثار: تاریخ المعصومین ۱۴ مجلد، عقد ام کلثوم،

ایمان ابوطالب، حدیث قرطاس، تعدد ازدواج امام حسن (ع)، حول تحریف القران، سکینة بنت الحسین (ع)، اهل البیت، مصباح ۲ مجلد، حکومة الهیّة فی السیاسة العلویه، یزید بن معاویه.

آملی، حاج ملامحمد. فرزند علی در سال ۱۲۶۳ ق در شهر آمل متولد شد و در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت. و در کنار استادش میرزا ابوالحسن جلوه به خاک سپرده شد. از علما و حکمای معاصر.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: حواشی رسائل، تحقیقات مباحث الفاظ، رساله‌ای درشرح لااله‌الاالله، حاشیه شرح مطامع، حاشیه شرح شمسیه، رساله عملیه.

آملی، داود ← عابدی آملی، داود.

آملی، شکراله ← فقیهی آملی، شکراله.

آملی، شیخ محمدتقی. فرزند ملاّ محمد در یازدهم ماه ذیقعده سال ۱۳۰۴ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۹۱ ق درگذشت و در تهران به خاک سپرده شد. از فقها، فلاسفه و مجتهدین اصولی.
محل تحصیل: تهران، نجف اشرف (۱۳۳۹).
استادان: ملاّ محمد آملی (پدرش)، شیخ عبدالنبی نوری، میرزا حسن کرمانشاهی، سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا محمد حسین نایینی، آقاضیاء الدین عراقی، فیروزآبادی، میرزا ابوتراب خوانساری، شیخ محمدحسین غروی اصفهانی (کمپانی)، میرزا محمود قمی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: او قریب چهل سال در رأس آیات و مراجع بزرگ تهران به تدریس و ترویج اشتغال داشتند و در مسجد مجد اقامه جماعت می‌نمودند (از ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۲ ق).
آثار: شرح بر عروة الوثقی، حاشیه بر شرح منظومه ملاهادی در دو جلد، حاشیه بر مکاسب شیخ در دو جلد، نوشته‌های متعدد در فقه و اصول و معارف و اخلاق، شرحی بر اشارات ابن سینا، رساله‌ای در احکام رضاع، کتاب الصلاة (از تقریرات مرحوم نایینی در سه جلد)، حیات جاوید (در علم اخلاق).

شیخ محمد تقی آملی

آملی کنی تهرانی، ملا علی ← کنی، ملاعلی.

آملی (لاریجانی)، میرزا هاشم، آیت اللّه. در سال ۱۳۲۳ ق در آمل متولد شد و در ۱۴ ماه رمضان سال ۱۴۱۳ ق ۱۳۷۱ ش درگذشت و در قم به خاک سپرده شد. از فقها و مراجع تقلید اخیر شیعه.
محل تحصیل: تهران، نجف.
استادان: حسین نوایی، سید محمد تنکابنی، میرزا یداللّه نظر پاک، حاج شیخ حسین آملی، شیخ محمدعلی لواسانی، میرزا عبداللّه غروی آملی، محمدرضا فقیه لاریجانی، حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سیدابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاء عراقی.
تحصیلات: اجتهاد.

مشاغل و مناصب: تدریس، فقاهت و مرجعیت.
شاگردان مشهور: حضرات آقایان حسن حسن زاده آملی، جوادی آملی، صالحی مازندرانی، سید جعفر کریمی، محمد محمدی گیلانی، صادق لاریجانی، سید علی محقق داماد، سید مصطفی محقق داماد، سید ابوالفضل موسوی تبریزی و.
آثار: تقریرات درس اساتیدش، کتاب کشف الحقایق، معالم المآثورة، مجمع الافکار، منتهی الافکار، رساله عملیه.

آیت الله میرزا هاشم آملی (لاریجانی)

نکته‌های دیگر: ایشان یکی از شیوخ فقها و مراجع تقلید مقیم قم و از فارغ التحصیلان حوزه نجف بود. در جریان انقلاب اسلامی ایران از نهضت دو ماهه روحانیون و مردم در قضیه انجمنهای ایالتی و ولایتی گرفته تا قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ و بعد از آن تا پیروزی انقلاب اسلامی ایران، ایشان نیز به عنوان یکی از مراجع تقلید در کنار رهبر قیام و انقلاب (امام خمینی) قرار داشت و در جلسات لازم شرکت می‌کرد و در مواقع ضروری دیدگاههای خود را با صدور اعلامیه به آگاهی همگان می‌رسانید. ایشان به هنگام تحصیل درنجف اشرف مدتی هم هجره (هم اتاقی) مرحوم آیة الله سید حسن مدرس بوده است. (برادران موسوم به آقایان لاریجانی در صحنه سیاسی و علمی کشور بعد از انقلاب، فرزندان ایشان هستند.)

آملی مازندرانی، میرزا ابراهیم. ملقب به ملاباشی، فرزند حاج ملاعلی ایرانی لاریجانی در سال ۱۲۶۲ ق در ایرا از توابع لاریجان متولد شد. از عرفا و صوفیان خدمتگذار مردم.
محل تحصیل: تهران.
استادان: حاج میرزا عبدالکریم ملاباشی تبریزی، استاد غلامرضا شیشه گر، صفی علیشاه، منور علیشاه.
تحصیلات: اجازه دستورالعمل و طریقت از منور علیشاه.
مشاغل و مناصب: تولیت کتابخانه مدرسه سپهسالار (شهید مطهری کنونی) تهران.

آموخته، علی اصغر. در سال ۱۲۸۴ ش در تهران متولد شد. از دولتمردان ایران در رژیم سلطنتی.
تحصیلات: فارغ التحصیل انستیتوی بانکداری وابسته به دانشگاه لندن.
مشاغل و مناصب: مدیر کل وزارت دارایی، رییس حسابدار کل بانک ملی ایران، رییس نمایندگی بانک ملی ایران در لندن، نایب کمیسیون ارز، نایب رییس هیأت مدیره بانک رهنی.
نوآوری: تنظیم طرح الغاء مالکیت زمین و طبقه بندی انواع زمینها به هفت طبقه در جریان اصلاحات ارضی ایران.
نشانها و جوایز: نشان درجه سوم همایون.
آثار: کتاب فن حسابداری دو دوره.

آموزگار، پرویز. درسال ۱۹۳۸ م درمشهد متولد شد.

از اساتید دانشگاه و رجال ادبی ایران.
محل تحصیل: مشهد، دانشگاه لی سیبستر انگلیس، دانشگاه استانبول.
تحصیلات: دکترای زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه استانبول ۱۹۶۵ م.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه استانبول، رییس هیأت مدیره انجمن اساتید زبان و ادبیات انگلیسی، عضو چند انجمن علمی بین المللی، دانشیار تمام وقت، معاونت مرکزی زبانهای خارجی در دانشگاه تهران، معاونت آموزشی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، مدیر کلاسهای شبانه دانشگاه تهران، معاونت وزیر در سازمان تست آموزشی وزارت علوم و آموزش عالی ۱۹۷۵ م. رییس دانشگاه فردوسی مشهد ۱۳۵۶ ش.
آثار: تعدادی مقاله در مورد زبان و ادبیات انگلیسی.
نکته‌های دیگر: بنیانگذاری انجمن اساتید زبان و ادبیات انگلیسی در تهران و گزینش برای بهره‌مندی از بورس تحصیلی ویژه پر استعدادترینها برای کار پژوهشی در لوس آنجلس ۱۹۷۱ م از اقدامات و حوادث مهم زندگی ایشان است.

آموزگار، جمشید فرزند حبیب الله، در ۴ ماه تیرماه سال ۱۳۰۲ ش، ۱۹۲۳ م در تهران متولد شد. از وزیران و نخست وزیران رژیم محمدرضا پهلوی.
محل تحصیل: دبیرستان ایرانشهر تهران، دانشکده فنی دانشگاه تهران، دانشگاه کرنل و دانشگاه واشنگتن آمریکا.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی بهداشت از دانشگاه واشنگتن، دکترا از دانشگاه کرنل آمریکا.
مهارتها: تسلط به زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشگاه کرنل آمریکا، رییس اداره مهندسی بهداشت، معاون مدیر کل بهداشت، معاون فنی و بهداشتی وزارت بهداری، ریاست هیأت نمایندگی ایران در سازمان بهداشت جهانی، ریاست هیأت نمایندگی در سازمان خواربار

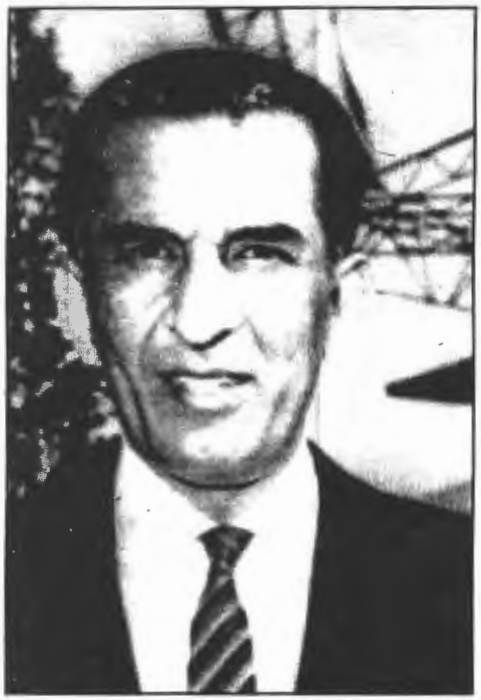

جمشید آموزگار

و کشاورزی جهانی، ریاست هیأت نمایندگی ایران در سازمان بین المللی کار، ریاست هیأت نمایندگی ایران در بانک بین المللی و صندوق بین المللی پول، ریاست هیأت نمایندگی ایران در اوپک و ریاست سازمان اوپک، ریاست کمیسیون مشورتی امور اداری و استخدامی سازمان ملل متحد و ریاست اجرایی موقت حزب رستاخیز، دبیر کل حزب رستاخیز، وزیر کار در کابینه منوچهر اقبال، سرپرست سازمان تهیه مسکن، وزیر کشاورزی در کابینه منوچهر اقبال، وزیر بهداری در کابینه حسنعلی منصور، وزیر دارایی در کابینه هویدا (سه نوبت)، وزیر کشور در کابینه هویدا، در دو نوبت نخست وزیر ۱۳۵۶/۵/۲۷ تا ۱۳۵۷/۶/۴.
نشانها و جوایز: نشان درجه یک تاج، نشان درجه یک همکاری، نشانهایی از کشورهای اتریش، پرو، ونزوئلا.
آثار: اثرات امواج دریا بر روی صخره‌های مرجانی،

اهمیت تأمین آب آشامیدنی سالم در اقتصاد یک کشور، پیش نویس نخستین قانون اصلاحات ارضی ایران، قانون جدیدکار، قانون جدید مالیاتی.

جمشید آموزگار

نکته‌های دیگر: تهیه نخستین قانون اصلاحات ارضی ایران به فرمان شاه، تهیه قانون جدیدکار و قانون جدید مالیاتی. در ترازوی سنجش رقابتها و کشمکش قدرت طرفداران آمریکا در ایران دکتر آموزگار یک چهره سیاسی باصطلاح متجدد با گرایشهای نوگرایی شناخته می‌شد و لذا در مواقع مختلف برای ایجاد توازن و تعادل و جذب نسل نو درکنار مهره‌های آمریکایی سنتی مانند هویدا، از وجود ایشان در برخی مناصب مهم استفاده می‌شد، روی همین جهت بودکه به هنگامه گسترش سستی و انحطاط کامل در رژیم سلطنتی شاه در این اواخر او را به منصب نخست وزیری گماردند تا شاید با حمایت غرب و اقشاری از مردم رژیم شاه را از بن بست نجات دهد و لیکن در زمان نخست وزیری وی در سال ۱۳۵۶ مقاله‌ی توهین آمیزی با امضای احمد رشیدی مطلق در باره امام خمینی ره و مرجعیت ایشان در روزنامه اطلاعات در تاریخ ۱۳۵۶/۱۰/۱۷ چاپ شدکه موجب خشم همگانی و شورش ملت مسلمان ایران و در نهایت سرنگونی رژیم سلطنتی گردید. نخستین عکس العمل تند در مقابل مقاله یاد شده از حوزه علمیه قم آغاز گردید و سپس در تبریز، یزد، تهران و شهرهای دیگر گسترش یافت.

آموزگار، جهانگیر. فرزند حبیب الله در ماه دی سال ۱۲۹۸ ق در تهران متولد شد. از وزرای رژیم سلطنتی (او برادر جمشید آموزگار است).
محل تحصیل: کالیفرنیا، تهران.
تحصیلات: دکترای اقتصاد.
مشاغل و مناصب: وزیر بازرگانی درکابینه علی امینی، وزیر دارایی و مشاغل متعدد دیگر.

جهانگیر آموزگار

آموزگار، حبیب اللّه. فرزند محمدحسین در سال ۱۲۶۹ ش در اصطهبانات شیراز متولد شد و در سال ۱۳۵۹ ش درگذشت. از روزنامه نگاران و وزرا ایران.

حبیب الله آموزگار

محل تحصیل: شیراز، تهران.
مشاغل و مناصب: مدیریت مجله‌های رهنما، علم و اخلاق، ریاست مدرسه دولتی ادب، ریاست فرهنگ فارس، مستشار عالی دیوانعالی کشور در تهران، صاحب امتیاز روزنامه آینه. در سال ۱۳۳۰ به وزارت فرهنگ رسید و چند دوره نیز سناتور بوده است. ایشان پدر جمشید آموزگار است.
آثار: آموزش و پرورش، ابومسلم خراسانی، اصلاحات اجتماعی، تاریخ اسلام، جهان و روح آفرینش، رهنمای تربیت یا اصول تعلیم و ترجمه، زن در جامعه، صرف عربی، عالم ارواح، فرهنگ فارسی، فلسفه روحی، لغت عربی به فارسی، ملکه اسلام، منطق آموزگار، نحوعربی، تفسیر عرفانی و ادبی خواجه عبدالله انصاری ۲ جلد (گزیده‌ای از کشف الاسرار میبدی).

آموزگار، حبیب الله. ملقب به ناصرالکتاب. از شعرا و خوشنویسان معاصر.
مشاغل و مناصب: آموزگار خط دبستانهای سنندج.

آموزگار، ژاله، خانم. در سال ۱۳۱۸ ش در خوی متولد شد. از فرهنگیان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: خوی، تبریز، فرانسه (سوربن).
استادان: دکتر ماهیار نوابی، دکتر احمدعلی رجائی، دکتر منوچهر مرتضوی.
تحصیلات: دکترای رشته ادبیات ایران باستان و زبانهای باستانی، لیسانس ادبیات فارسی.
مشاغل و مناصب: دبیر، پژوهشگر بنیاد فرهنگ ایران، استادیار دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۹، دانشیار دانشگاه در سال ۱۳۶۳، مدیر گروه زبانشاسی و زبانهای باستانی ۶۴-۱۳۵۸ ش.
آثار: ترجمه ایران باستان، ترجمه کتاب نخستین انسان و نخستین شهریار (با همکار دکتر احمد تفضلی)، شناخت اساطیر ایران (با همکاری دکتر احمد تفضلی)، مقالات متعدد در مجلات ایرانی و خارجی.

آموزگار، سیروس. در سال ۱۳۱۳ ش، ۱۹۳۴ م متولد شد. از اقتصاد دانان، مدیران نشر کتاب در ایران و وزرا است.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس علوم قضایی ۱۹۵۴ م، دکترای اقتصاد ۱۹۶۳ م.
مهارتها: نشر کتاب، حقوق و اقتصاد، آشنایی به زبانهای فرانسه، انگلیسی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت مدیره سندیکای نویسندگان و خبرنگاران، نایب رییس بانک مرکزی اعتبارات ایران، مدیر یک شرکت خصوصی انتشار کتاب، مشاور اقتصادی وزارت کار، سرپرست وزارت اطلاعات و جهانگردی در کابینه شاپور بختیار (۱۳۵۷/۱۰/۱۷ تا ۵۷/۱۱/۲۲).
آثار: نگارش شماری رمان مفصل، حدود ۲۰۰ داستان و نمایشنامه کوتاه برای رادیو تهران، چند کتاب و رساله در زمینه حقوق و اقتصاد.

آموزگار ، عبدالحسین. فرزند سیدعلیرضا در سال ۱۲۹۹ ش متولد شد. از نمایندگان ملس شورای ملی.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: آشنایی به زبانهای روسی، انگلیسی، فرانسه.
مشاغل و مناصب: سرپرست مؤسسه آفتاب شرق در مشهد، نماینده مشهد در دوره ۲۳ مجلس.
نشانها و جوایز: دریافت نشانهای اصلاحات ارضی و همکاری با ارتش و شهربانی.

آموزگار ، فریدون ← تنکابنی، فریدون

آموزگار ،کورش (کورس). در سال ۱۹۲۷ م متولد شد. از وزرا.

کورش (کورس) آموزگار

تحصیلات: دکترای مهندسی عمران.
مشاغل و مناصب: وزیر آبادانی و مسکن در دولت هویدا، کارمند وزارت بهداشت.
نشانها و جوایز: نشان همایونی، مدال سپاس، جایزه پیشرفت و توسعه درجه ۲.

آموزگار ، محمدعلی. فرزند میر محمد نور، در سال ۱۲۹۸ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات عالی قضایی.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، وکیل دادگستری، نماینده دوره ۲۱ از بندر لنگه، و نیز نماینده دوره‌های ۲۲، ۲۳، ۲۴.

آموزگار ، میرزا حمید. از فرهنگیان قدیمی ایران.
مشاغل و مناصب: مدیر دبستان نمره دو اردبیل.
نکته‌های دیگر: میرزا حمید آموزگار از پیشگامان تأسیس مدارس جدید در ایران بوده است و به همین خاطر توسط مخالفان این قبیل مدارس در اردبیل، او به دلیل تأسیس و اداره دبستان نمره ۲ اردبیل مورد هجوم قرار گرفته و مفصّلا چوب خورده است.

آموزگار ، میرزا قربانعلی. از فرهنگیان.
مشاغل و مناصب: مُحاکم (قاضی) عدلیه رضائیه (ارومیه).
نوآوری: تأسیس مدرسه سعادت در رضائیه، راه اندازی محاکم عدلیه در رضائیه به سبک جدید.

آموزگار ضیائی ، مخدره، خانم. فرزند علیرضا در سال ۱۳۰۱ ش ۱۹۲۲ م در مشهد متولد شد.
تحصیلات: تحصیلات در رشته پرستاری، مامایی و علوم اجتماعی.
مشاغل و مناصب: ریاست انجمن پرستاری، رییس انجمن دانشجویان دانشگاه تهران، سرپرست انجمن پرستاران، رییس انجمن فرح پهلوی مشهد، عضو هیأت مدیره تعاون به جذامیها در مشهد، عضو هیأت انجمن حامیان پیشاهنگی، عضو شورای عالی

پیشاهنگی ایران و کمیسیون پژوهش در مسایل جوانان، مشاور ویژه امور فرهنگی در سفارت آمریکا.
آثار: چندین ترجمه و تألیف دارد که منتشر شده است.
نکته‌های دیگر: او مؤسس انجمن پرستاران و خیریه پهلوی در خراسان است.

آموزگار کرمانی، محمدجواد. در سال ۱۹۰۲ م در کرمان متولد شد. از دبیران و شعرا.
محل تحصیل: کرمان.
تحصیلات: تحصیلات نظام قدیم، مانند ادبیات عربی، فقه، فلسفه.
مشاغل و مناصب: مأمور گزینش اداره فرهنگ کرمان، عضو شورای شهر کرمان، رییس دبیرستان پهلوی.
نشانها و جوایز: مدال آموزش و پرورش شماره ۳.

آموزگار یگانه، ژاله، خانم. از اساتید دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران.
محل تحصیل: دانشگاه تبریز، مدرسهٔ مطالعات عالی سوربن پاریس ۱۳۴۶.
تحصیلات: کارشناسی ادبیات فارسی از دانشگاه تبریز، دکترای فرهنگ و زبانهای باستانی از مدرسهٔ مطالعات عالی سوربن پاریس.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران.
آثار: دارای ۶ کتاب در زمینه های زبان و ادبیات فارسی، فرهنگ و زبانهای باستانی، تاریخ و فرهنگ و ۲۰ مقاله به فارسی و ۵ مقاله به زبان خارجی در زمینه های زبان، تاریخ، فرهنگ و اساطیر ایران باستان.

آمیه، پیر. در سال از م در استراسبورگ متولد شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: استراسبورگ، مدرسه لوور، دانشگاه سوربن.
استادان: آندره پارو، ژاک و اندیه.
تحصیلات: لیسانس تاریخ.
مشاغل و مناصب: عضو مدرسه علوم دینی و باستان شناسی فرانسه ۵۱-۱۹۵۰، موزه داری ۱۹۵۸، سرپرست موزه شامبری، باستانشناس، استاد مدرسه لوور، سرپرست بخش اشیای عتیقه شرقی ۱۹۶۸-۱۹۷۱ استاد دانشگاه رم.
آثار: عقاب در هنر و دین بین النهرین باستان ۱۹۵۰) کنده کاری بین النهرین باستان، مهر استوانه‌ای اکدی که روی مومیایی ششنگ دیده شده است، زیگورات بر طبق مهرهای استوانه‌ای سلسله‌های باستان، دو بار نمودنواز زیگورات، انسان بالدار در هنر بین النهرین، پیکارهای اساطیری در هنر بین النهرین در هزاره سوم و آغاز هزاره دوم، گاو نر با سر انسان، زیگورات و نیایش در جایگاه مرتفع از آغاز تا عصر اکد، مسایل شمایل نگاری در بین النهرین (بخش دوم)، و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: او از ۱۹۳۶ به باستان شناسی علاقمند شد و در ۱۹۵۴ در حفاریهای تل العماره شرکت کرد.

آنالویی، جعفر. متوفای خرداد ماه سال ۱۳۷۲ ش. از محققان و کاشفان.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
نکته‌های دیگر: او کاشف دارویی معروف به ضد سرطان بود (هرچندکه تاکنون ضد سرطان بودن هیچ دارویی به اثبات نرسیده است). و با مرگ مشکوکی در ترکیه در سال ۱۳۷۲ ش درگذشت.

آناهیت، میمنت ← ذورالقدر، میمنت.

آناهیتا، ابراهیم ← آبار، ابراهیم.

آنتز ، پتر. در ۲۹ ماه اکتبر سال ۱۹۴۲ م در مانهایم آلمان متولد شد. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه فرایبورگ.
تحصیلات: دکترای الهیات ۱۹۷۰، دکترا فلسفه ۱۹۷۱.
مهارتها: تسلط به زبانهای عربی، فارسی، ترکی، سنسکریت.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه فرایبورگ ۱۹۷۲، استاد دانشگاه هانوفر ۱۹۷۳، مدیر روزنامه ZMR در آشندورف مونستر آلمان، خاورشناس.
آثار: معجزه پیامبران در مکتب اشعریه تا غزالی، کلام شیعه، جهان آخرت از دیدگاه ادیان دیگر، اسلام، هندوئیسم، بودیسم. در هماوردجویی مسیحیت، حرکتی به سوی آرامش، رابطه باکفار در فقه اسلامی، ادیان شرق نزدیک و میانه.

آندرآ ، تور. در سال ۱۸۸۵ م در ونای سوئد متولد شد و در سال ۱۹۴۷ م در استکهلم درگذشت. از خاورشناسان.
محل تحصیل: دانشگاه اوپسالا.
مشاغل و مناصب: استاد علوم دینی در دانشگاه استکهلم ۱۹۲۹، استاد دانشگاه اوپسالا، خاورشناس.
آثار: شخص حضرت محمد (ص) و آیین و اعتقادهای پیروانش، خاستگاه اسلام و مسیحیت، کلمات قصار مشایخ صوفیه، زهد و رهبانیت، پیرامون مساله روابط میان مسیحیت و اسلام، آیین و حقیقت وحی محمدی (ص)، محمد (ص) و دین او، مطالعات درباره تصوف صوفیان اسلامی.

آندرآس ، آدال. در ۲۹ ماه سپتامبر سال ۱۹۳۸ م در مالمو سوئد متولد شد. از خاورشناسان و ایران شناسان.
محل تحصیل: سوئد.
تحصیلات: لیسانس علوم انسانی، فوق لیسانس از دانشگاه اوپسالا.
مهارتها: تسلط به زبانهای انگلیسی، فرانسه، آلمانی و روسی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت ژوری دانشگاه استکهلم ۱۹۶۷، دانشیار دانشگاه اوپسالا ۷۲-۱۹۶۸، مدرس مرکز توسعه بین المللی سوئد ۱۹۷۰، استاد دانشگاه اوپسالا ۷۳-۱۹۷۱، مشاور سازمان ملل ۱۹۷۳، مشاور یونیسف ۱۹۶۸، معاون اجرایی IRAN SVENSFCA THROUGH FINAMS AB 1975.
آثار: ایران در طول سده‌ها، بررسی و تحقیق در مورد شهرهای ایران بخصوص آذربایجان.

آندرآس ، فریدریش کارل. در ۱۴ ماه آوریل سال ۱۸۴۶ در جاکارتا متولد شد و در ۴ ماه اکتبر سال ۱۹۳۰ در گوتینگن درگذشت. از خاورشناسان.
مهارتها: تسلط بر گویشهای افغانی، آسی و کردی.
مشاغل و مناصب: استاد در برلین و ارلانگن ۱۹۰۳ استاد شرق شناسی و زبان شناسی دانشگاه گوتینگن ۱۹۰۳ م، عضو هیأتی که در ۱۸۷۵ برای رصد زهره به ایران آمده بود، زبان شناس.
آثار: مینوی خرد و بخشی کهن از بند هش، یادگارها و سنگ نبشته های هخامنشی و ساسانی تخت جمشید، روابط تجاری ایران، بابیها در ایران: تاریخ و تعلیمات آنها، پیدایش الفبای اوستایی و منشاء ارزش آوایی آن، برخی سؤالها پیرامون تاریخ ایران باستان، سومین گاثاهای زرتشت، گاثاهای زرتشت. و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی پنجاه سال پژوهشهایی درباره زبانهای باستانی ایران بر اساس مدارک و اسنادی که بویژه در رشته زبان فارسی میانه گردآورده بود انجام داد و از ۱۸۷۵ تا ۱۸۸۲ در ایران اقامت داشت.

آندرانیک ، از سران ارامنه در حمله عثمانیها به آذربایجان در سال ۱۲۹۷ ش.

آندرسن (آندرسون) ، در سوئد متولد شد. از

خاورشناسان معاصر.
مهارتها: خاورشناسی و تحقیقات جامعه‌شناسی.
مشاغل و مناصب: خاورشناس.
نشانها و جوایز: از طرف دولت ایران به اعطای نشان علمی درجه اول مفتخر شد.
آثار: تحقیق در مورد مسلمانان چین و سایر مسلمانان و نگارش کتابی در همین زمینه.
نکته‌های دیگر: او در جشنواره فردوسی شرکت کرد.

آندرونیکا شویلی، مزیا. از خاورشناسان معاصر.
محل تحصیل: دانشگاه تفلیس.
مشاغل و مناصب: استادیار کرسی زبان شناسی ایران.
آثار: طایفه ایرانی و نامهای جغرافیایی در آثار تاریخی گرجی کهن طی سده‌های پنجم تا سیزدهم، واژه‌های فارسی در زبان گرجی.

آندره، مالرو ← مالرو، آندره.

آندره حسین، امین اللّه. در سال ۱۲۸۲ ش در ترکستان متولد شد. از هنرمندان ایرانی.
محل تحصیل: پطروگراد، آلمان، فرانسه.
نوآوری: ساختن چند آهنگ رقص محلی برای پیانو.
آثار: ساخته‌های او: گل و بلبل، افسانه ایرانی، درود به خیام، به طرف روشنا، سمفونی شن ها و ملودی روسی شعرهای سعدی و خیام، نواختن قطعات نمایش زرتشت، اجرای وطنم دوستت دارم با تار در فستیوال پرسپولیس، نوشتن ۴۵ موسیقی فیلم برای فیلم های فرانسوی و آمریکایی و غیره.
نکته‌های دیگر: خرابه‌های تخت جمشید را با ارکستر LOMME در لندن به اجرا گذاشت و ارکستر آن را با زیل کامرون در تالار وست مینستر پارلمان انگلیس رهبری کرد که موجب شهرت او شد.

آنکلساریا، بهرام گور تهمورث. فرزند هیربد تهمورث دینشاه، در ۱۰ ماه اکتبر سال ۱۸۷۳ م متولد شد و در ۲۵ ماه نوامبر سال ۱۹۴۴ بمبئی م درگذشت. از پارسیان هند.
محل تحصیل: بمبئی هند.
تحصیلات: فوق لیسانس زبانهای اوستایی و پهلوی.
مهارتها: زبان شناسی باستانی، علوم نجوم.
مشاغل و مناصب: تدریس زبانهای اوستایی، پهلوی و زبانهای شرقی، ریاست دو مدرسه مربوط به زبانهای شرقی در بمبئی، عضو مؤسسه شرق شناسی کاما در بمبئی، دبیر افتخاری و ویراستار نشریات مؤسسه شرق شناسی کاما در بمبئی، رییس انجمن گاثاها، ریاست بخش ایرانی هشتمین کنفرانس شرق شناسی سراسری هند.
آثار: سعد و نحس ستارگان در ادبیات فارسی، افسانه‌های سه زن زرتشت، ویرایش یادنامه دستور هوشنگ، متن کامل اوستایی یشتها، سفری در ایران عصر پهلوی (به زبان گجراتی)، فردوس جاودان، تاریخ زرتشت و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی درسال ۱۳۰۹ ش از سوی جامعه زرتشتیان به ایران آمد و سه سخنرانی ایراد کرد و در سال ۱۳۱۳ ش نیز برای شرکت در جشن هزاره فردوسی به ایران آمد. کارهای علمی او درباره افسانه‌هاو متون زرتشتی (که خودش نیز از معتقدان آنست) مورد استقبال غربیها است.

آنکلساریا، هیربد تهمورث. در سال ۱۹۰۴ م درگذشت. از پارسیان هند.
استادان: خورشید جی رستم جی کاما، لینگمان، پشوتن، گرسن.
مهارتها: مهارت در زمینه زبان شناسی باستانی، تسلط به زبانهای اوستایی، گجراتی، اردو، فارسی سنسکریت و آشنایی به زبانهای فرانسه، آلمانی، انگلیسی.
مشاغل و مناصب: تدریس زبان سنسکریت در سال ۱۸۶۹ م.

شاگردان مشهور: پشوتن، لینگمان.
آثار: ترجمه داستان دینیک، سیاوخشن نامه از رستم پشوتن (ترجمه به گجراتی)، ار دویسوریشت (ترجمه به گجراتی)، خرده اوستا (به حروف زند)، مادیگان هزار داستان (بهره دوم)، خرده اوستا (با معانی فارسی)، مینوی خرد (متون پهلوی یا زند و سنسکریت) با چم کوستیک.
نکته‌های دیگر: او به کشیش کاتولیکی به نام لینگمان زبان فارسی را آموخت و زبان آلمانی را از او فراگرفت، به یک معلم ریاضی به نام پشوتن اوستایی آموخت و ریاضیات را از او فراگرفت.

آنودبل، آلفرد. معروف به بل. از خاورشناسان.
مهارتها: در زمینه کتب اسلامی.
مشاغل و مناصب: خاورشناس.
آثار: او در احوال ابن خلدون مورخ صاحب کتاب العبر و ابن خلدون دیگر نوشته و مقاله او در دایرة المعارف لیدن آمده است.
نکته‌های دیگر: تحقیق درکارهای ابن خلدون.

آنه، کلود. معروف به ژان شوپفر، در سال ۱۸۶۸ م در سوئیس متولد شد و در سال ۱۹۳۱ م در پاریس درگذشت. از ایران شناسان.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، نمایشنامه نویس، نویسنده، خاورشناس.
آثار: قصیده‌های روستایی، مدارس اسرائیلی در ایران، گلهای سرخ اصفهان، ایران با اتومبیل (گذر از ایران با اتومبیل، از طریق روسیه و قفقاز)، نمایشگاه مینیاتورهای ایران در موزه هنرهای تزیینی، منافع الحیوان، انقلاب روسیه از مارس ۱۹۱۷ تا ژوئن ۱۹۱۸.

آنی، محسن. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی ارشد بیوشیمی از ایران در سال ۱۳۵۴، دکترای بیوشیمی بالینی از دانشگاه لندن کالج چلسی در سال ۱۳۵۸.
مهارتها: تداخل هورمونها و سیستم های آنزیمی مغز در طی دوران تکامل مغز، متابولیسم مواد شیمیایی، بررسی مقایسه‌ای تداخل آلومینیم و کروم در متابولیسم آهن، ارزشیابی مواد مغذی غذاهای کودکان در داروخانه‌های ایرانی، بررسی شیوع کم خونی تغذیه‌ای در کودکان دبستانی، بررسی میزان مس، روی و فعالیت سرولوپلاسمین در انواع مختلف سرطان، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۴۶ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از سال ۱۳۵۸، دانشیار دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.
آثار: ۷ مقاله به زبان فارسی و ۲۲ مقاله به زبان خارجی در زمینه‌های مختلف بیوشیمی، متابولیسم عناصر شیمیایی، رابطه بین غلظت ویتامین E و فراکسیونهای مختلف چربی سرم، اثر داروهای ضد چاقی بر میزان گلوکز خون و متابولیسم بافت چربی، اثر آلومینیم بر پارامترهای مرتبط با متابولیسم بافت استخوانی.

آنیز دام، مهناز ← آذرنیا، مهناز.

آو، فریدون. از هنرمندان تئاتر و سینما.
محل تحصیل: انگلستان، آمریکا.
تحصیلات: لیسانس در رشته هنرهای وابسته به تئاتر، فوق لیسانس فیلمبرداری.
مهارتها: طراحی.
مشاغل و مناصب: سرپرست هنری انجمن ایران و آمریکا.
نشانها و جوایز: دریافت چند بورس تحصیلی در آمریکا.
آثار: نمایشگاهی از آمینش ها و نقاشیها در آمریکا. همکاری در ساختن فیلم شهر قصه، طراحی در نمایشنامه ماندو و لیز نوشته فرنالد و آرابال، طراح

نمایشنامه‌های مناجات در دو جلد نوشته فرناندو آرابال، طراح لباس در نمایش باغ آلبالو نوشته آنتونی چخوف.

آوا ، ایرج ← کیانی، ایرج.

آواره ، حاج سید احمد. از نخستین مؤسسان و مدیران کارخانه در ایران.
نوآوری: مؤسس کارخانه پشمبافی فرامرز یزد بوده است.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۴۴ با سرمایه ۶۰ میلیون ریال و حمایت و راهنمایی اداره کل صنایع و معادن استان یزد اقدام به تأسیس این کارخانه کرد و شهرت زیاد پیدا کرد.

آواره ، عبدالحسین ← آیتی یزدی، عبدالحسین.

آواره ، مهدی ← تعجبی، مهدی.

آواز زاده ، علی. در سال ۱۳۳۳ ش در شیروان (خراسان) متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: معلّم، نماینده دوره دوم مجلس از شیروان و عضو کمیسیون امور اداری - استخدامی مجلس.

آوالیانی ، یولیایولیونا. در ۲ ماه مارس سال ۱۹۰۷ م در پترزبورگ (لیننگراد) متولد شد. از خاورشناسان متخصص در نحو و دستور زبان فارسی و گویشهای انشعابی آن.
محل تحصیل: لیننگراد.
تحصیلات: دکترا در علوم زبان شناسی ۱۹۷۱
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه دولتی لنینگراد ۴۱-۱۹۳۹، استاد دانشسرای عالی ایروانوو ۴۷-۱۹۴۴، استاد دانشگاه دولتی سمرقند ۱۹۴۷، مدیر بخش زبان و ادبیات شرقی دانشگاه سمرقند.
آثار: درباره افعال مرکب در زبانهای ایرانی، مفهوم افعال گذرا و ناگذرا در گذشته دور در زبانهای ایرانی، مفاهیم نوعی افعال ماضی غیر استمراری در زبانهای ایرانی، مفاهیم نوعی زمان ماضی بعید در زبانهای ایرانی، برخی مسایل ساختاری واژه‌های روسی و بین المللی در زبان تاجیکی، ترکیب خاص افعال همسان زبان در کردی، عناصر اولیه در افعال کردی، روشهای تأثیر متقابل ایجاد مفهوم نوعی در زبان کردی و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۹۶۰ در بیست و پنجمین کنگره بین المللی شرق شناسان مسکو شرکت داشت.

آوانسیان ، آراکس. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از نویسندگان و خبرنگاران.
محل تحصیل: استراسبورگ.
تحصیلات: دیپلم ادبی، مطالعه روزنامه نگاری در دانشگاه استراسبورگ.
مهارتها: آشنایی به زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: کار در مؤسسه کیهان ۱۳۲۷، روزنامه نگار، عضو با سابقه سندیکای نویسندگان و خبرنگاران.
نکته‌های دیگر: آغاز فعالیت مطبوعاتی ایشان از سال ۱۳۲۷ شروع شده است.

آوانسیان ، وازگن. در سال ۱۳۰۶ ش در قزوین متولد شد. ایشان از ریاضیدانان است.
محل تحصیل: قزوین، تهران، فرانسه.
تحصیلات: دکترای دولتی از دانشکده علوم پاریس.
مهارتها: مسلط به زبانهای فرانسه، ارمنی.
آثار: مقدمه بر آنالیز، هشت اثر به زبان فرانسه درباره توابع سوزهارمونیک و پلورسیوزهامونیک، توابع چند متغیره مختلط، و مقالات متعدد.

نکته‌های دیگر: به کشورهای فرانسه جهت تحصیل، و ایتالیا جهت تحقیق در روشهای تدریس و سوئد جهت شرکت در کنگره ریاضی دانان سفر کرده است.

آوانسیان، آژبی. در سال ۱۹۴۰ م در تهران متولد شد. از هنرمندان سینما و تآتر.
محل تحصیل: لندن، آمریکا.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته کارگردانی سینمایی از لندن، طی مطالعات نمایشی در آمریکا.
مهارتها: کارگردان فیلم و تآتر.
مشاغل و مناصب: کارگردانی در آمریکا، اشتغال در امور نمایشی و فیلم‌های کوتاه در بارهٔ فرهنگ «ارامنه» شامل کلیساها و غیره.
نکته‌های دیگر: در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ م تعدادی فیلم را (که جدال برانگیز بودند) کارگردانی کرد. این فیلم‌ها در «کارگاه نمایش» انجام گرفت. باز در سال ۱۹۷۲، نمایش فیلمی از او در جشنوارهٔ بین المللی فیلم تهران، تبدیل به یک موضوع بحث انگیز روز شد. بعد از انقلاب به فرانسه مهاجرت کرد و به فعالیت‌های نمایشی خود ادامه داد در سال ۱۹۸۵ نیز یک فیلم دیگر ساخت.

آوانسیان، آرداشس. از رهبران حزب توده ایران و نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: عضو اصلی حزب کمونیست ایران، عضو کمیته مرکزی حزب توده، مسؤول حل مشکلات مسلکی حزب توده و شورای متحده (متشکل از نمایندگان حزب توده و جمعیتها و ارگانهای کارگری).

آودال، امینه، خانم. در ۲۸ ماه اکتبر سال ۱۹۰۶ م در ایالت قارص ترکیه متولد شد و در ۲۲ سپتامبر سال ۱۹۶۴ م درگذشت. از کردشناسان ترکیه.
محل تحصیل: دانشگاه دولتی ایروان.
تحصیلات: نامزد (دکتر) علوم فلسفی ۱۹۴۴.
مهارتها: مهارت در زمینه فلسفه و کردشناسی.
مشاغل و مناصب: کارمند علمی انستیتوی تاریخ ۵۵-۱۹۴۳، کارمند ارشد انستیتو تاریخ ۱۹۴۷، کارمند علمی انستیتوی شرق شناسی آکادمی علوم ارمنستان ۶۴-۱۹۵۹.
آثار: رساله دکترا (نامزدی در علوم اجتماعی) تحت عنوان: زنان کرد در خانواده‌های پدر سالاری، زنان کرد در خانواده‌های پدرسالاری از دیدگاه قوم شناسی و فرهنگ عامه، (به زبان ارمنی)، اسلوب زبان کردی، معیشت کردهای قفقاز (به زبان ارمنی)، تاریخ کرد، داستانهای ملی کرد، (به زبان ارمنی)، فرهنگ نوشتاری زبان کردی، فرهنگ کردهای ارمنستان، و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: شرکت در کنگره بین المللی شرق شناسان مسکو در سال ۱۹۶۰ از نکات قابل ذکر زندگی علمی ایشان است.

آوری، پیتر. از ایران شناسان انگلیسی.
تحصیلات: دارای رتبه پروفسوری در رشته ایران شناسی.

پیتر آوری

مشاغل و مناصب: استاد ایران شناسی در دانشگاه کمبریج، مدرس کالج کینگ.
آثار: تاریخ معاصر ایران در ۳ جلد، مقالاتی در باره

خاور میانه.
نکته‌های دیگر: وی چندین سال در ایران اقامت داشته، در بغداد نیز مدتی به تدریس اشتغال داشته است. در سال ۱۹۶۵ م کتاب مفصل خود راجع به تاریخ معاصر ایران را به چاپ رسانده است. در همان سال به عنوان استاد میهمان در دانشگاه هاروارد تدریس داشته است.

آومر (دمیر)، یوزف (جوزف). در سال ۱۸۳۵ م متولد شد و در سال ۱۹۲۲ م درگذشت. از خاورشناسان.
مهارتها: آگاهی در زمینه زبانهای شرقی.
مشاغل و مناصب: سرپرست دانشگاه مونیخ.
آثار: فهرست نسخ خطی کتابخانه سلطنتی مونیخ، فهرست نسخه‌های خطی عربی در کتابخانه سلطنتی و ملی مونیخ.
نکته‌های دیگر: وی آگاهی بسیاری درباره آثار نوشته شده به زبانهای شرقی داشت.

آون، جونز. از مستشرقان انگلیسی است که در مسایل اسلامی بویژه اندلس شناسی تحقیقاتی دارد.

آوینی، پرویز. از وزرا.
مشاغل و مناصب: وزیر مسکن و شهرسازی در کابینه جعفر شریف امامی در تاریخ ۱۳۵۷/۶/۵.

آوینی، سید مرتضی. در سال ۱۳۲۶ ش در تهران متولد شد. از اساتید، نویسندگان، هنرمندان، فیلمسازان متعهد است که در زمینه جنگ فعالیت داشت و در تاریخ ۲۰ ماه فروردین سال ۱۳۷۲ به شهادت رسید. آیت الله خامنه‌ای ایشان را به عنوان سید شهدای اهل قلم توصیف کردند.
محل تحصیل: دانشکده‌های هنرهای زیبای دانشگاه تهران.
تحصیلات: فوق لیسانس معماری از دانشکده هنرهای زیبا.
مهارتها: تهیه فیلم، نقدنویسی و تألیف مقاله‌های نظری در باب سینما.
مشاغل و مناصب: کارگردان، تدوینگر، نویسنده متن و گوینده گفتار متن در فیلمهای روایت فتح، از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۰ در گروه تلویزیونی جهاد سازندگی به کار مستند سازی اشتغال داشته، سردبیر ماهنامه سوره، مسؤول واحد تلویزیونی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، نقد نویس، مدرس دانشگاه در بحث تمثیل‌شناسی سینما یا نماد شناسی.

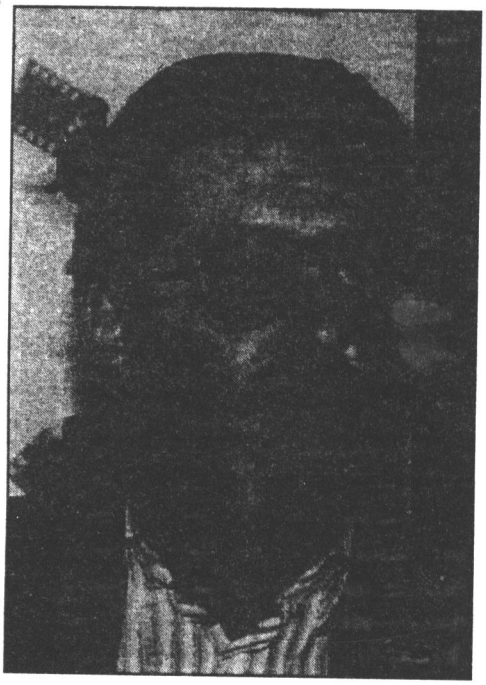

سید مرتضی آوینی

آثار: بیش از یک صد فیلم مستند را کارگردانی و تدوین کرده است که نمونه‌هایی از آنها به شرح ذیل است: یک فیلم از سیل خوزستان، ده برنامه تلویزیونی به نام خان گزیده‌ها، شش روز در ترکمن صحرا (پنج قسمت)، حقیقت (یازده قسمت) مزد جهاد شهادت (دو قسمت) فراق یار، از دیار فراموش شده بشاگرد (یک قسمت)، روایت فتح (هفتاد قسمت)، فیلمهای متعدد از صحنه‌های دفاع

مقدس، تألیف کتابی به نام آینه جادو، و نگارش مقالات ادبی، هنری و سیاسی در مطبوعات.

آهنچیان ، سیدرضا. در سال ۱۳۲۸ ش درگذشت. از تجار معروف آهن در ایران.
نکته‌های دیگر: از وی موقوفات زیادی در قم باقی مانده است. پل آهنچی بر روی رود خانه قم نیز از آثار منتسب به او است.

آهنچیان مقدم ، افشین. در سال ۱۳۵۵ ش درگذشت. از خوانندگان رادیو و تلویزیون.
نکته‌های دیگر: او در تاریخ ۱۳۵۵/۵/۲ در یک حادثه رانندگی کشته شد.

آهنچینان ، جلال. فرزند سیدرضا در سال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از مقربین رژیم پهلوی.

آهنگران ، بهمن ← روحی آهنگران، بهمن.

آهنگران ، سلیمان. در سال ۱۳۳۱ ش در قائم شهر متولد شد. و در ۱۲ ماه آذر سال ۱۳۵۹ ش درگذشت و در قائم شهر، گورستان امامزاده اسماعیل، به خاک سپرده شد. از شهدای جنگ تحمیلی.
مشاغل و مناصب: جوشکار درجه ۲ قسمت خدمات فنی کارخانه نساجی شماره ۲ قائم شهر.
نکته‌های دیگر: شهادت وی در سر پل ذهاب به هنگام دفاع از میهن اسلامی ایران اتفاق افتاد.

آهنگران ، صادق. از مداحان و خوانندگان مراثی و اشعار مذهبی.
محل تحصیل: قم، تهران.
تحصیلات: دانشجوی رشته ادبیات فارسی و طلبه در حال تحصیل سطح.
نکته‌های دیگر: ایشان دارای صوت بسیار خوبی است و در سطح ایران از معروف‌ترین مداحان و مراثی خوانها می‌باشد. هرگاه در یکی از شهرستانها برنامه‌ای داشته باشد، برای شنیدن اشعار و مراثی او انبوهی از جمعیت گردهم می‌آیند.

آهنی ، اسماعیل. در سال ۱۳۳۵ ش در آستارا متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی دوره دوم.
تحصیلات: فوق دیپلم زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستان، فرمانده سپاه آستارا، دبیر مدرسه راهنمایی، نماینده مجلس شورای اسلامی از حوزه انتخابیه آستارا در دوره دوم، عضو کمیسیون صنایع و معادن در مجلس، جانشین معاون مالی ـ اداری وزیر بازرگانی، مدیر کل امور اداری وزارت بازرگانی، مدیر کل امور اداری وزارت معادن و فلزات.

آهنی ، علی. از رجال سیاسی.
محل تحصیل: ایران، فرانسه.
تحصیلات: دکتری مدیریت از دانشگاه لیله (فرانسه).
مهارتها: زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: سفیر ایران در فرانسه (۱۳۶۷)، رییس دفتر سیاسی آفریقا در وزارت خارجه، مدیر کل امور سیاسی آسیا - اقیانوسیه، مدیر کل امور سیاسی اروپا - آمریکا، مدیر کل اروپای غربی.

آهنی ، علی اکبر. در سال ۱۳۳۰ متولد شد. از صنعت گران و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاه تبریز، دانشگاه ویکتوریای منچستر.
تحصیلات: لیسانس ریاضی، فوق لیسانس مواد ریخته گری.
مهارتها: مدیریت صنعتی تهیه طرحهای توجیهی فنی و مالی و اقتصادی و مونتاژ و ساخت و اجرای قطعات ماشین آلات، استاد دانشگاه صنعتی سهند تبریز.

آثار: ترجمه کتاب مقدمه‌ای بر متالوژی فیزیکی، ترجمه کتاب تستهای غیر مخرب، تجهیز و فضایابی آزمایشگاههای پژوهشکده مواد.

آهنین ، ابوالحسن، سرتیپ. فرزند دکتر حسین کحّال در سال ۱۲۷۹ (۱۲۷۵) ش در تهران متولد شد. از نظامیان.
تحصیلات: چهارکلاس، دوره روزنامه نگاری، و مدرک تخصصی اتمام مدرسه سن لویی ایران و آلمان، اتمام دبیرستان نظام دانشکده افسری.
مهارتها: نویسنده مقالات اخلاقی در روزنامه مهر ایران می‌نوشته است.
نشانها و جوایز: درجه سرتیپی داشته و دو مرتبه نشان ۳ سپه و دو مدال طلاگرفته است.
آثار: پند و لبخند، دروازه‌های ایران قفل است.
نکته‌های دیگر: خانواده او از روشنفکران ایران بودند، پدرش مدیر روزنامه «استقلال ایران» بود. خودش در حوزه علمیه و پس مدرسه عالی ایران و آلمان و سن لویی درس خوانده و بعداً وارد دبیرستان نظام و دانشگاه جنگ شده بود. او در جنگهای لرستان، کردستان ونیز سرکوب غائله پیشه وری در آذربایجان شرکت داشته است.

آهنین ، بهرام. در سال ۱۹۲۱ م در تهران متولد شد. از دیپلماتهای رژیم شاه.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته حقوق.
مشاغل و مناصب: رییس اداره پروتکل، رییس دایرهٔ تالیفات، دبیر اول سفارت ایران در واشنگتن، رایزن هیأت نمایندگی ایران در سازمان ملل متحد، سفیر ایران در اندونزی سال ۱۹۶۹ م و چند شغل مهم دیگر.

آهنین ، بهمن (احمد). از سفرا.
مشاغل و مناصب: در دی ماه ۱۳۴۸ ش به سمت سفیر جدید ایران در اندونزی و همینطوربه عنوان سفیر اکرودیته ایران در استرالیا منصوب شد.

بهمن (احمد) آهنین

آهوجا ، وشینو. از سفرا هندوستان در ایران.
مشاغل و مناصب: سفارت هندوستان درایران را در سال ۱۳۵۷ عهده دار بوده است.

آهی ، حمید. فرزند ابوالقاسم. از نمایندگان مجلس شورای ملّی، پزشکان جراح و استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای جراحی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، پزشک جراح، رییس بهداری بنگاه راه‌آهن، نماینده مجلس شورای ملی، رییس بخش بیماری زنان در بیمارستان وزیری، عضو هیأت مدیره بنگاه حمایت از مادران و کودکان.

آهی ، شهریار. از رجال دوره پهلوی، و سلطنت طلبان و یاران رضا پهلوی.
محل تحصیل: آمریکا.

تحصیلات: لیسانس.
مشاغل و مناصب: معاون بانک عمران، مشاور رضا پهلوی در خارج از کشور در امور ضد انقلابی.
توضیحات: شهریار آهی، خواهرزاده دکتر هوشنگ رام مدیر عامل بانک عمران می‌باشد.

آهی، شیخ عبدالحسین ← وکیلی، شیخ عبدالحسین.

آهی، کاظم. فرزند مجید در ماه اسفند سال ۱۳۶۶ ش درگذشت.
محل تحصیل: تهران، لندن، پاریس.
تحصیلات: دکترای رشته زبان و ادبیات روسی.
مهارتها: مهارت در زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: تدریس در دانشگاه تهران، مسؤول رشته زبان و ادبیات روسی، رییس مرکز زبانهای خارجی، عضویت در شیر و خورشید سرخ ایران، نماینده ایران در کمیسیون مقام زن در سازمان ملل متحد.
آثار: پدران و پسران، قهرمان عصر ما، جنایت و مکافات (ترجمه).

آهی، لیلی، خانم. ملقب به ایمن، فرزند مجید در سال ۱۳۰۸ ش متولد شد. از تحصیل کردگان.
محل تحصیل: کلمبیا.
تحصیلات: دکترای ادبیات کودکان و تهیه و تنظیم کتابهای درسی، لیسانس تربیت و روانشناسی کودک و فلسفه.
مهارتها: آشنایی با زبانهای فرانسه، انگلیسی، روسی.
مشاغل و مناصب: مدیریت مرکز مطالعه و تحقیق و آمار کمیته ملی پیکار با بیسوادی، عضو شورای عالی فرهنگ، معلم کلاسهای تربیت، مربی کودکستانها، مربی و روانشناس مدرسه کالیفرنیا، آموزگار و دبیر مشاور فنی آموزش و پرورش، عضو مؤسس و عضو هیأت مدیره شورای کتاب کودک، عضو جمعیت بین الملل خواندن، عضو شورای خواندنیهای کمیته ملی یونسکو در ایران، عضو شورای عالی جمعیت ملی اولیاء و مربیان، مدیر فنی سمینار منطقه‌ای یونسکو درباره خواندنیهای ساده برای عامه در تهران.
آثار: مؤلف و ادیتور کتابهای درسی ابتدایی، مقاله‌های اقتصادی و علمی در زمینه تربیت و تعلیم و کتابهای کودکان در مجلات ماهنامه آموزش و پرورش، سخن، راهنمای کتاب، کتاب ماه، کتابهای فارسی دوم و سوم و چهارم ابتدایی، کتاب دوم سپاه دانش، ترجمه کتاب تربیت اطفال دشوار، کتاب روش تدریس زبان فارسی در دبستان، ترجمه چندین کتاب داستان برای اطفال، همکاری در تهیه کتاب تعلیم و تربیت و روانشناسی.

آهی، ماهدخت، خانم. فرزند ابوالقاسم خان، از زنان تحصیل کرده و خواهر مجید آهی سیاستمدار معروف رژیم شاه.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس علوم تربیتی و فلسفه.
مشاغل و مناصب: ریاست دانشسراهای مقدماتی و دبیرستانهای بزرگ دولتی ناموس، شاهدخت، رضاشاه.

آهی، مجید. فرزند ابوالقاسم، نوادهٔ میرزا مجید خان آهی، در سال ۱۲۶۵ ش متولد شد و در سال ۱۳۲۵ ش درگذشت. از اعضای مجلس مؤسسان و وزرا.
محل تحصیل: تهران.
مشاغل و مناصب: عضو مجلس مؤسسان اول، و مقام مستشاری دیوان عالی کشور، استاندار فارس، نماینده دوره‌های ۱۸،۱۹ مجلس شورای ملی، وزیر راه، وزیر دادگستری، وزیر کشاورزی.
نکته‌های دیگر: او یکی از فعالین جدی برای انقراض سلسله قاجاریه و به سلطنت رسیدن سلسله پهلوی و

از مهره‌های مهم این رژیم بوده است. نام فامیلی اش منسوب به روستای «آه» است. تحصیلات ابتدایی را در تهران گذراند و در سال ۱۲۸۶ ش برای ادامه تحصیل به مسکو رفت و فارغ التحصیل رشته حقوق قضایی شد. پس از بازگشت به ایران مدتی استاد مدرسه علوم سیاسی شد و مدت دو سال کارمند شیلات در بندر انزلی بود. در سال ۱۳۰۱ ش مدیر کل وزارت معارف گردید. در سال ۱۳۰۴ ش نماینده مجلس مؤسسان از دماوند شد. دو سال استاندار فارس بود، آنگاه در سال ۱۳۱۴ به وزارت طرق و شوارع (راه) رسید. در سال ۱۳۱۸ ش مدتی زندانی شد. در سال ۱۳۱۹ ش وزیر دادگستری بود. به هنگام وقوع بحران در شهر ۱۳۲۰ رضا شاه از ترس ارتش سرخ و بدلیل ارتباط تحصیلی آهی باروسها، پیشنهاد نخست وزیری او به جای علی منصور را داد ولی او نپذیرفت و محمد علی فروغی را پیشنهاد نمود و خودش نیز وزیر دادگستری فروغی شد. در زمان وزارت دادگستری او روشنفکران و جمعی از اعضای مجلس فشار آوردند که عفو عمومی برای زندانیان سیاسی داده شود. و جانیان دوره رضا شاه محاکمه شوند. آهی با این تعریف که زندان سیاسی کسی است که در ارتش محاکمه شده باشد و نه در دادگستری، قاچاقچیان و راهزنان را آزادگرد و زندانیان سیاسی همچنان در زندان ماندند. چون همه آنان به اتهام اقدام علیه امنیت کشور و توهین به مقام سلطنت در دادگستری محاکمه شده بودند. ولی فشار افکار عمومی باعث شد تا آنان نیز آزاد شوند. او بعدها سفیر ایران در شوروی شده و برای تخلیه آذربایجان از نیروهای سرخ تلاش مفیدی انجام داد.

آهی ، میرزا ابوالقاسم. فرزند میرزا مجیدخان در سال ۱۳۳۰ ق درگذشت. از رجال سیاسی ایران و منشی دوم سفارت روسیه در تهران بوده است.

آیاتی هرابی ، سید عقیل. فرزند عبدالرزاق، در سال ۱۳۷۰ ق درگذشت. از فقها، مجتهدین و اطبای قدیمی.

محل تحصیل: نجف.

استادان: میرزا ابوالمعافی، سید محمدکاظم یزدی.

تحصیلات: اجازه اجتهاد از آیت اللّه سید محمد کاظم یزدی.

آثار: حاشیه بر رسائل شیخ مرتضی انصاری، کتابی به لغت فرانسوی، کتابی در طب (در آن کتاب از معالجه خنازیر و ورم لوزتین و سایر امراض سخن رانده)، حاشیه بر قاموس فیروزآبادی که مطالب آن را در حاشیه قاموس درج نموده است، اقامة الدلالات فی عضالة الکلالات، الرسالة المسمّاة بالطامور الباکور (در اول این کتاب اجازه اجتهاد ایشان از آیت اللّه سیدکاظم یزدی مذکور است)، الدر المنثور فی خلاف المشهور، تعلیقه بر قوانین، تعلیقه بر رسائل و متاجر شیخ انصاری، جواهر الاصول المتصدی علی الاختراع الجدید، حرمة بنات الموقّب (بالفتح) علی اولاد الموقِّب، حاشیه بر اسفار (که در حواشی خود اسفار درج نموده) نفثة الناقور علی قرحة الناسور، رساله‌ای در سهو انبیاء. جزواتی به شیوه دائرة المعارف در ماده «شین» شهورکه در آن شهر رمضان را عنوان نموده است.

آیت ، آیت اللّه ← دشتچی، آیت اللّه.

آیت ، سید حسن. فرزند سید محمد رضا، نوهٔ دختری میر سید علی آیت نجف آبادی، در ۳ ماه تیر سال ۱۳۱۷ ش در نجف آباد اصفهان متولد شد. و در ۱۴ ماه مرداد سال ۱۳۶۰ ش در تهران جلو درب منزلش ترور و شهید شد و در بهشت زهرای تهران به خاک سپرده شد. از چهره‌های فعال در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی ایران و نماینده مجلس شورای اسلامی در دوره اول.

محل تحصیل: نجف آباد، تهران.

تحصیلات: لیسانس ادبیات، لیسانس

روزنـامه‌نگاری و حـقوق، فـوق لیسـانس عـلوم اجتماعی، و مقداری اطلاعات درباره فقه و اصول به سبک حوزه‌ها دکترای علوم انسانی.
مشاغل و مناصب: تدریس در دبیرستانها، تـدریس در مدرسه‌های عالی قم، لاهیجان، دانشکـده عـلم و صنعت و مدرسه عالی اراک، نماینده نجف آباد در مجلس خـبرگان قـانون اساسی جـمهوری اسـلامی ایران، نماینده دوره اول مجلس شـورای اسـلامی از تـهران، عـضو شورای مـرکزی حـزب جـمهوری اسلامی، عضو دفتر سیاسی همان حزب.
آثار: مـصدق السـلطنه، مـقالاتی در جـرائـد و روزنامه‌های بعد از انقلاب اسلامی.
نکته‌های دیگر: او در مجلس خبرگان قانون اسـاسی اول برای به تصویب رساندن ماده مربوط به ولایت فقیه تـلاشهای مـحسوسی انـجام داد. عـضو حـزب جمهوری اسلامی بود، پـیشتر نـیز بـا مـظفر بـقائی کرمانی همکاری و بستگی داشت.

سید حسن آیت

آیت، محمود. در سال ۱۳۳۰ ش در تهران متولد شد. از صدابرداران.
محل تحصیل: مـدرسه عـالی تـلویزیون و سـینما (۱۳۵۶).
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته الکترونیک و تـله کمونیکاسیون.
مشاغل و مـناصب: او در سـال ۱۳۵۴ وارد سـازمان رادیـو و تـلویزیون شـد ودرقسـمت صـدابرداری قسمت پخش رادیو مشغول به کارگردید.

آیت اللّه بروجردی، حاج آقا حسین ← بروجردی طباطبایی، حاج آقا حسین، آیت اللّه.

آیت اللّه حکیم، سید محسن ← حکیم، سید محسن، آیت اللّه.

آیت اللّه خمینی، حاج آقا روح اللّه ← امام خمینی، حاج آقا سید روح اللّه، آیت اللّه.

آیت اللّه خویی، سـید ابـوالقـاسم ← خـویی، سـید ابوالقاسم، آیت اللّه.

آیت اللّه زاده اصـفهانی، سید عـلی اکـبر. فـرزند حجت الاسلام (؟). از روحانیان و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۶ از خمسه و زنجان.

آیت اللّـه زاده اصـفهانی، سـید مـحمد رضـا ← بروجنی اصفهانی، سید محمد رضا.

آیت اللّه زاده خراسانی، میرزا مهدی. ملقب به آقا مـیرزا، فـرزند آخـوند مـلا مـحمدکاظم خـراسـانی صاحب کفایه، در سال ۱۲۹۲ ق در نـجف اشـرف مـتولد شد و ۲۸ مـاه اردیـبهشت سـال ۱۳۶۴ ق و ۱۳۲۴ ش درگـذشت و در مشـهد در دارالسـعاده در جوار حرم امام رضا (ع) به خاک سپرده شد. از رجال

و مشاهیر ایران در زمان مشروطه.
محل تحصیل: نجف
استادان: شیخ زین العابدین شاهرودی، آخوند خراسانی (پدر خودش).
مشاغل و مناصب: از رجال روحانی و سیاسی زمان مشروطیت و مشاور و دستیار پدرش.
نکته‌های دیگر: میرزا مهدی مقدمات را خواند و کتاب فصول رانیز نزد شیخ زین العابدین شاهرودی که از نزدیکان پدرش بود فراگرفت و سپس وارد مرحله فقاهت شد اما بر اثر بیماری شدید چشم از ادامه تحصیل بازماند و وارد خدمات اجتماعی و سیاسی شد و در سال ۱۳۱۹ قمری سفری به ایران نمود و مورد استقبال شایان قرار گرفت ودر تهران با مظفرالدینشاه ملاقات کرد، و سپس به زیارت مشهد مقدس رفت. او چهل روز با اسب در راه بود تا به مشهد رسید و پس از مراجعت به نجف همزمان با انقلاب مشروطیت در ایران وی عصای دست پدر و همکار سیاسی آن مرجع بزرگ شمرده می‌شد. وی برای استقرار مشروطیت چه در زمان حیات پدرش و چه بعد از آن بسیار فعالیّت کرد. خدمات سیاسی وی نه تنها درمشروطیت ایران بلکه در استقلال عراق نیز مشهود است و در سال ۱۳۲۷ قمری که خاک ایران مورد تجاوز قوای روسیه قرار گرفت میرزا مهدی برای مبارزه با اشغالگران روس از طرف علمای مذهبی به ریاست هیأت‌ی انتخاب شد که مأموریت آن رسیدگی به مسایل جهاد و تماس با دولت ایران به منظور اخراج روسها از کشور بود و در سال ۱۳۴۲ قمری که علمای ایرانی ساکن عراق مانند آقایان نایینی، سید ابوالحسن اصفهانی، خالصی و غیره به ایران تبعید شدند. او نیز همراه آنان تا قم آمده بود ولی‌از قم به بغداد برگشت تا از نفوذی که بر ملک فیصل اول پادشاه عراق داشت استفاده کرده و ترتیب مراجعت علما را بدهد و در این کار نیز موفق گردید.

آیت الله زاده رشتی، شیخ اسماعیل. فرزند میرزا حبیب‌الله. از نمایندگان مجلس شورای ملی و روحانیون.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۳ از لاهیجان، مالک.

آیت الله زاده شربیانی، حمید. فرزند محسن، در سال ۱۳۰۶ ش در تبریز متولد شد. از روحانیان و مدرسان حوزه علمیه مشهد.
محل تحصیل: تبریز، قم، مشهد.
استادان: حضرات آیات سید احمد خوانساری، سید حسین قاضی، سید محمد حسین طباطبایی، سید حسین بروجردی، سید محمد حجت کوه کمری.
تحصیلات: کلاس یازدهم، اجتهاد در علوم حوزوی.
مهارتها: فقه، اصول، فلسفه.
مشاغل و مناصب: مدرس حوزه‌های‌علمیه تبریز، قم، مشهد (خارج)، امام جماعت مسجد گوهرشاد مشهد.
آثار: تراجمی از علمای ادب، حاشیه بر عوامل ملا محسن، رسالة اللامضاء فی القدر و القضاء، ألنظر فی الجبر و القدر و التفویض، ألعنایة الی مطالب الکفایة، ارشاد الطالب لمحتویات المکاسب، ألتعلیقات (حواشی لمنظومة الحکیم سبزواری)، ألعرفان، مقدمة التفسیر، حواشی العروة الوثقی، رساله تحویل حرکت دَرماده (حرکت جوهری)، توضیح المسایل (رساله عملیه).

آیت الله زاده شیرازی، باقر. در سال ۱۳۱۵ ش در نجف متولد شد. از مهندسان معماری و مرمت آثار تاریخی.
محل تحصیل: نجف، تهران (دانشگاه تهران)، ایتالیا (دانشگاه معماری رم).
تحصیلات: مهندس رشته معماری و شهرسازی، تخصص در مرمت بناهای تاریخی.
مشاغل و مناصب: مدیر دفتر فنی سازمان حفاظت

آثار باستانی اصفهان، مدیر عامل سازمان حفاظت آثار باستانی در جمهوری اسلامی ایران.
نکته‌های دیگر: وی در مرمت و بازسازی مسجد جامع اصفهان نقش مهمی داشته است.

آیت الله زاده شیرازی، شیخ جلال الدین. فرزند آقا شیخ جعفر مجتهد محلاتی در ۲۱ ماه ذیقعده سال ۱۳۳۰ ق در شیراز متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: شیراز، اصفهان.
استادان: شیخ احمد دارابی، شیخ محمدعلی موحد حکیم، شیخ محمدرضا، شیخ میرزا حسن قاضی عسکر، آقا سید صدرالدین کوپالی، آقا محمدعلی شاه آبادی.
آثار: پلهای «فهلیان» و «شاپور» شیراز از آثار احداثی او می‌باشد.
نکته‌های دیگر: او خدمات زیادی برای اهالی فارس انجام داد از قبیل ساختن پل و راههای ارتباطی، دانشکده پزشکی و دانشسرای کشاورزی.

آیت الله زاده شیرازی، مرتضی. از اساتید دانشکده الهیات دانشگاه تهران.
محل تحصیل: ایران، مصر.
تحصیلات: دکترای ادبیات عرب.
آثار: فرهنگ اصطلاحات روز فارسی، عربی (باهمکاری دکتر محمد غفرانی)، مجمع اللغات: فرهنگ مصطلحات عربی، فارسی، فرانسه، انگلیسی. با همکاری دکتر آذرتاش آذرنوش و محمود عادل.

آیت الله زاده شیرازی، میرزا محمدرضا. فرزند محمدتقی در سال ۱۲۵۲ ق متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات قدیم حدود مدرسی.
مشاغل و مناصب: روحانی، نماینده دوره ۷ از بوشهر.

آیت الله زاده کفائی، میرزا محمد ← آقازاده، میرزا محمد.

آیت الله زاده میلانی، سید نورالدین ← میلانی، سید نورالدین.

آیت الله زنجانی، سید ابوالفضل، ← موسوی زنجانی، سید ابوالفضل، آیت الله.

آیت الله مؤسس، شیخ عبدالکریم ← حائری یزدی، شیخ عبدالکریم، آیت الله.

آیت اللهی، حبیب الله. در سال ۱۳۱۳ ش در شیراز متولد شد. از اساتید دانشکده هنرهای زیبا (دانشگاه تهران) و نقاشان.
محل تحصیل: تهران، فرانسه.
تحصیلات: دکترای تاریخ هنر.
مهارتها: تخصص در مبل سازی و رنگ شناسی و نقاشی دیواری.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه.
آثار: تعداد زیادی تابلوهای نقاشی.
نکته‌های دیگر: به عنوان شاگرد ممتاز و نفر اول از دانشکده هنرهای زیبا در دانشگاه تهران از طرف دولت مدت ۴ سال به فرانسه عزیمت کرد ولی عملاً مدت ده سال در آنجا به تحصیل و تجربه پرداخت.

آیت اللهی، سید عبدالمحمد. فرزند سید عبدالحسین در سال ۱۳۹۳ ق درگذشت و در جهرم به خاک سپرده شد. از علما و مراجع.
مهارتها: مرجعیت دینی در لارستان، جهرم.
نکته‌های دیگر: مبارزه علیه رضاشاه و تبعید وی به شیراز از حوادث برجسته زندگی اواست.

آیت اللهی، سید علی اصغر. از علمای معاصر.

آیت اللهی، سید علی اکبر. فرزند سید عبدالحسین لاری، در جهرم متولد شد و در سال ۱۳۸۱ ق ۱۳۴۰ ش درگذشت و در جهرم به خاک سپرده شد. از علما و مجتهدین جهرم.
محل تحصیل: جهرم، شیراز.
استادان: سید عبدالباقی شیرازی، سید محمد آیت اللهی (برادر بزرگ خودش).
نکته‌های دیگر: او مجتهد مسلم و اهل زهد و ریاضت بوده است. مقام اجتهاد او مورد تصدیق حضرات آیات سید ابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاء عراقی و حاج آقا حسین قمی بوده است. در شرح حالش کتابچه‌ای تحت عنوان کوکب فروزان به قلم حسن سیادت نگارش یافته و در سال ۱۳۴۰ شمسی در شیراز چاپ شده است. پدر او سید عبدالحسین لاری از انقلابیون اسلام خواه و مجتهدین به نام عصر مشروطه در ایران بوده که مدتها با انگلیسها جنگیده است.

آیت اللهی، سید محمدتقی. درسال ۱۳۳۱ ش در شیراز متولد شد. از تحصیل کردگان در علوم جدید و قدیم.
محل تحصیل: شیراز، آمریکا، آلمان غربی.
تحصیلات: دکترای آمار و ریاضی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت رییسه و هیأت ممیزه دانشگاه شیراز.
آثار: تشیع در مسیر تاریخ، ولایت فقیه زیربنای فکری مشروطه مشروعه: مبارزات سید عبدالحسین نجفی لاری، اخلاق سیاست و حکومت از دیدگاه نهج البلاغه، تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم، اعجاز قرآن، اصول و روشهای آمار زیستی، مبانی آمار حیاتی.

آیت اللهی، سید محمدرضی. در سال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از کارشناسان پتروشیمی و صنعت نفت.
محل تحصیل: آمریکا دانشگاه تراى استیت ۱۳۵۵ ش.

آیت اللهی، علیرضا. درسال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از رونامه نگاران قبل از انقلاب.
تحصیلات: لیسانس علوم اجتماعی.
مهارتها: آشنایی بازبانهای انگلیسی، عربی.

آیت اللهی، فخرالاعلام. فرزند سید میرعبدالباقی شیرازی، در شیراز متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
استادان: آیت اللّه حجت، آیت اللّه خوانساری. آیت اللّه بروجردی، آیت اللّه مرعشی نجفی.
مشاغل و مناصب: روحانی و امام جماعت درقم.

آیت اللهی، محمّد رضا. در سال ۱۳۲۸ ش در آذربایجان متولد شد. از رجال سیاسی.
محل تحصیل: تبریز (دانشگاه).
تحصیلات: لیسانس الکترونیک (مهندسی).
مشاغل و مناصب: مدیرکل شرکت سیمان صوفیان، معاون سازمان انرژی اتمی در مواد خام و سوخت. عضو هیأت هفت نفره واگذاری زمین، نماینده سازمان صنایع ملّی در آذربایجان شرقی، مشاور وزیر صنایع و معادن، مدیر شرکت صنایع ملّی ایران، وزیر معادن و فلزّات از سال ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۸.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۵۷ به خاطر ترتیب اعتصابات و نیز فعالیّت به هنگام خدمت سربازی، بازداشت شد. عضو کمیتهٔ «اعتصاب» شرکت سیمان صوفیان و نماینده کارگران در اعتصابات در سال ۱۳۵۷ بود. آنگاه به اشتغال در سیمان آبیک پرداخت. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی مدیرکل شرکت سیمان صوفیان گردید و پس از آن مراحل رشد اجتماعی راگذراند.

آیت اللهی، محمد. فرزند علامه، در سال ۱۳۳۱ ش در یزد متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: قم، مشهد.
استادان: آقایان: حجت هاشمی، بنی‌هاشمی.

آهنیان، طبسی، فلسفی، علم الهدی، وحید خراسانی.
تحصیلات: لیسانس الهیات، درس خارج حوزه.
مهارتها: عقاید و کلام.
مشاغل و مناصب: عضو و همکار تحقیقاتی مؤسسهٔ علامه مجدّد وحید بهبهانی و دائرة المعارف فقه شیعه.

آیت اللهی، محمدکاظم. فرزند سید عبدالباقی در سال ۱۳۳۲ ق.
استادان: حضرات آیات: حاج شیخ علی ابیوردی، شیخ بهاء الدین محلاتی، سید محمد حجتْ، حاج آقا حسین بروجردی، سید محمد تقی خوانساری، صدر.
آثار: تقریرات درسی حضرات آیات: حجت، خوانساری و بروجردی، رساله‌ای در اجازه، رساله‌ای در غصب، رساله‌ای در شرکت، رساله‌ای در ارث زوجه، رساله‌ای در وصیت، رساله‌ای در منجزات مریض، رساله‌ای در اقرار مریض، رساله‌ای در صلات جمعه، کتاب صلات بیاناتی.

آیت اللّهی زنجانی، شیخ احمد. در روستای دُواَسبْ متولد شد و در سال ۱۳۵۲ ق در زنجان درگذشت و در قم مقبره علی بن جعفر (ع) به خاک سپرده شد. از فقها و مراجع تقلید محلّی.
محل تحصیل: درگزین همدان، زنجان، نجف.
استادان: شیخ مقیم زنجانی درگزینی، آخوند ملا قربانعلی زنجانی معروف به حجة الاسلام، آخوند ملا محمدکاظم خراسانی، سید محمدکاظم یزدی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: مدرس، مرجع تقلید.
آثار: عنایة الحق در اصول فقه (چاپ شده)، رساله علمیه (چاپ شده).
نکته‌های دیگر: از فقهای برجسته عصر خود بود و تلمذ عمده او نزد حجة الاسلام بوده است و بعد از وصول به مقام اجتهاد در زنجان به نجف رفته و از باب ملاحظه شیوه‌های مختلف درسی در جلسات درسی خراسانی و یزدی حاضر شده است. آنگاه به زنجان مراجعت نموده و از مراجع تقلید محلی محسوب می‌شده است. مرحوم شیخ محمد آیت اللّه‌ی (مقیم زنجان) و مرحوم شیخ حسن آیت اللّه‌ی مقیم تهران و امام جماعت مسجد حشمتیه، فرزندان او بودند.

آیت اللهی شیرازی، سید محمدباقر. فرزند سید عبدالباقی ملا باشی لاری، معروف به عالم، نوهٔ دختری آیت اللّه سید عبدالحسین لاری، در ۲۰ ماه شعبان سال ۱۳۲۲ ق در قصبه لار متولد شد و در ظهر جمعه ۲۹ ماه تیر سال ۱۳۵۸ ش در مشهد درگذشت.
محل تحصیل: شیراز، نجف، اصفهان، قم، مشهد.
استادان: سید محمد باقر (پدرش)، حاج شیخ علی ابیوردی، حاج شیخ محمد محلاتی، میرزا محمدصادق شیرازی، حضرات آیات سید ابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاء عراقی، محمدکاظم شیرازی، میرزا ابوالحسن مشکینی، میرزا محمدصادق احمدآبادی، شیخ محمد خراسانی، حاج آقا رحیم ارباب اصفهانی، حاج شیخ عبدالکریم حائری، حاج آقا حسین قمی، حاج میرزا مهدی آیت اللّه زاده کفایی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از ۸ نفر از علمای بزرگ، اجازه روایتی از ۳ نفر از علما.
شاگردان مشهور: حضرات آیات مرحوم عبدالرحیم ربّانی شیرازی، ناصر مکارم شیرازی.
آثار: تصحیح و تنقیح کتابهای لوامع الأنوار العرشیّه، انوار الحقائق، تعلیقات مکاسب.

آیت اللهی یزدی، سید مرتضی. در سال ۱۳۰۱ ش در قریه مزرعه آخوند یزد متولد شد و در ۸ ماه شهریور سال ۱۳۶۰ ش درگذشت. از شهدای روحانیت.
محل تحصیل: قم، نجف اشرف.

استادان: حضرات آیات سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی.
تحصیلات: دروس حوزه در حد درس خارج.
نکته‌های دیگر: او درسال ۱۳۳۵ و ۱۳۵۶ تحت تعقیب ساواک قرار گرفت و به زندان افتاد، پس از پیروزی انقلاب اسلامی در شهریور ۱۳۶۰ به توسط دو موتور سوار ترور شد و به درجه رفیع شهادت نایل گردید.

آیت نجف آبادی، میر سید علی. فرزند سید محمد حسن، در سال ۱۲۴۷ ش در نجف آباد اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۶۲ ق ۱۳۲۱ ش درگذشت و در اصفهان به خاک سپرده شد. از مجتهدین و مدرسین به نام خطه اصفهان در عصر خود بوده است.
محل تحصیل: نجف آباد، اصفهان، نجف اشرف.
استادان: حاج سیدمهدی نحوی، سید ابوالحسن جلوه، سید اسماعیل صدر، میرزا محمدتقی شیرازی، حاج آقا رضا همدانی، آخوند ملا محمدکاظم خراسانی، سید محمدکاظم یزدی، سید محمد فشارکی.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: فلسفه، کلام، عرفان، فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: تبلیغ و ترویج دین اسلام، تدریس متون حوزه‌ای در اصفهان.
شاگردان مشهور: ابوالقاسم رفیعی مهرآبادی (مؤلف آتشکده اردستان و آثار ملی اصفهان)، شیخ احمد فیاض فروشانی، شیخ اسدالله ایزدگشسب گلپایگانی (از سران صوفیه)، شیخ حیدرعلی محقق حبیب آبادی، شیخ حیدرعلی صلواتی سده‌ای، شیخ مرتضی اردکانی، شیخ محمدتقی فشارکی، سیدمحمدحسین مهدوی اردکانی، جلال الدین تفتی یزدی، سید حیدر علیخان باغ منه گزی (مؤلف طریق الرشاد فی شرح تجرید الاعتقاد)، سید روح الله خاتمی اردکانی، شیخ عبدالجواد جبل عاملی، سیدعلی علامه فانی، حاج سید مرتضی پسندیده (برادر امام خمینی).
نکته‌های دیگر: ایشان بعد از سن ۲۰ سالگی در اثر حادثه خاصی علاقمند به علم دانش شده و وارد حوزه علمیه برای تحصیل گردید ولی در مدت نسبتا اندکی مراحل رشد را پیموده و در فقه و اصول، فلسفه و عرفان و اخلاق به مقام تبحر و استادی رسید. او یکی از مشهورترین اساتید حوزه اصفهان در دوره سرکوب آن توسط رضاخان بوده است. به امر به معروف و نهی از منکر اهمیت خاصی می‌داده و با حاکمان مستبد محلی و خوانین زورگو مبارزه می کرده است. همچنین در مقطعی که ایران توسط خارجیان اشغال شد او با خودکامگی روسها مجاهده و مبارزه زیادکرد و در نتیجه خانه‌اش توسط اوباش تحریک شده و مزدوران و مأمورانشان غارت شد و خودش نیز در کنسولگری شوروی در اصفهان زندانی گردید. یکی از فرزندانش در ضمن آن حادثه دچار آسیب شده و در اثر ضربه مغزی برای همیشه بیمار و ناقص العقل گردید. در آن ایام که در اثر حضور متفقین در ایران قحطی و گرانی بیداد می‌کرد، ایشان و میرسید حسن چهار سوقی در اصفهان ابتکاری به خرج داده و مشترکا طی اعلامیه‌ای از مردم مسلمان و بازاریان متمکن خواستند در نقاط مختلف انجمنهای خیریه تشکیل داده و از بینوایان، بیکاران و گرسنگان حمایت برنامه ریزی شده کنند که بسیار مؤثر واقع شد بگونه‌ای که اغلب انجمنهای خیریه فعلی اصفهان نیز از بقایای همان انجمنها هستند. میان ایشان و گرد نه‌گیر و حرامی معروف آن منطقه به نام رضاخان جوزدانی نیز در جهت دفع شرّ او از مردم حکایات زیادی است که در افواه مردم مشهور است. میر سیدعلی جد مادری دکتر سیدحسن آیت است که در سال ۱۳۶۰ ش در جلو درب منزلش در تهران توسط عوامل ناشناخته ترور شد.

آیتی، شیخ محمدحسین. فرزند شیخ محمدباقر خراسانی قائنی درسال ۱۳۱۰ ق در بیرجند متولد شد. از علما.

محل تحصیل: بیرجند، مشهد، اصفهان، نجف.

استادان: شیخ محمدباقر گازاری، اسداله اصفهانی، شیخ حسنعلی نجف آبادی، شیخ محمد علی صدوقی یزدی(شهید محراب)، آیت الله زاده صدر، فکور، سلطانی، طباطبایی، از مراجع تقلید نیز حضرات آیات بروجردی، شریعتمداری، گلپایگانی، نجفی مرعشی.

تحصیلات: درجه اجتهاد.

مهارتها: شعری می‌سروده است.

مشاغل و مناصب: فعالیتهای مذهبی، فرهنگی، هنری، اجتماعی، تدریس در حوزه‌های اصفهان و قم.

آثار: بهارستان در تاریخ ولایت قهستان، مثنوی مقامات الابرار در ۵ دفتر، درّ غلطان، شرح کفایه آخوند خراسانی، درالفرید، دیوان شعر شامل ۱۵ هزار بیت.

آیتی، عبدالمحمد. درسال ۱۳۰۵ ش در بروجرد متولد شد. از نویسندگان و مترجمان و محققین و شاعران.

محل تحصیل: قم، بروجرد، تهران، (دانشکده معقول و منقول)

تحصیلات: لیسانس (با رتبه اول در رشته معقول در سال ۱۳۲۸ ش).

مهارتها: محقق، مترجم، شاعر، نویسنده، تسلط بر زبانهای عربی، انگلیسی.

مشاغل و مناصب: تدریس ۱۳۵۹-۱۳۲۸، سردبیر ماهنامه آموزش و پرورش.

آثار: تاریخ ادبیات عرب، (ترجمه)؛ ترجمه کامل تاریخ ابن خلدون (العبر)، تاریخ فلسفه در جهان اسلامی، تحریر تاریخ وصاف، شرح شیرین و خسرو نظامی، شکوه قصیده، گزیده غزلیات سعدی، ترجمه معلقات سبعه، کشتی شکسته (ترجمه)، ترجمه تقویم البلدان، گزیده از نثر پارسی، غزلهای ابونواس، تاریخ دولت اسلامی در اندلس (ترجمه)، لیلی و مجنون نظامی، خمسه نظامی، اسکندرنامه و هفت پیکر، گزیده سخن پارسی، گزیده مخزن الأسرار، ترجمه فارسی قرآن مجید (چاپ سروش).

نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۳۳۰ از شغل دولتی خود بازنشسته شده و تاکنون حدود ۲۳ عنوان کتاب در ۳۲ جلد ترجمه یا تألیف کرده است که در میان آنها برخی از منابع و متون سنگین عربی و ترجمه مهذبی از قران مجید نیز دیده می‌شود. ایشان شغل نویسندگی و مترجمی و خدمات مطبوعاتی را از ۱۳۳۱ آغاز کرده است.

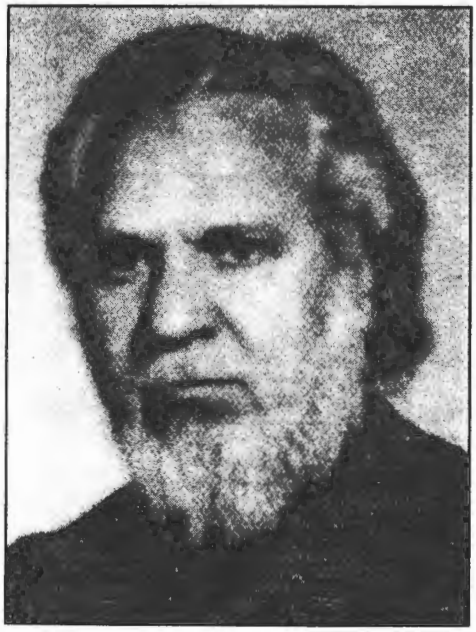

عبدالمحمد آیتی

آیتی، محمدابراهیم. درسال ۱۲۹۴ ش در بیرجند متولد شد و در ۱۷ ماه مهر سال ۱۳۴۳ درگذشت. از روحانیان، محققان، مترجمان، مؤلفان و اساتید دانشگاه.

محل تحصیل: مشهد، تهران.

تحصیلات: تحصیلات عالی حوزه‌ای، دکترای

الهیات.
مشاغل و مناصب: وعظ و تبلیغ، تدریس، محقق، نویسنده و مترجم.
محل تحصیل: گازار، بیرجند، مشهد، (دانشکده معقول و منقول).
استادان: ادیب نیشابوری، شیخ هاشم قزوینی، شیخ مجتبی قزوینی.

محمد ابراهیم آیتی

آثار: تاریخ پیامبر اسلام، آندلس، افکار جاوید محمد(ص) (ترجمه از انگلیسی) ترجمه تاریخ یعقوبی، جهان در قرن بیستم (ترجمه از انگلیسی)، گفتار عاشورا، آئینه اسلام (ترجمه از عربی)، ترجمه البلدان یعقوبی، تصحیح تفسیر شریف لاهیجی (ج ۳و۴)، تصحیح مثنوی مقامات الأسرار، شهداء الاسلام (عربی)، خطبه‌های پیامبر (خطب النبی (ص)، عربی)، تاریخ اسلام، فهرست ابواب و فصول اسفار ملا صدرا، سرمایه سخن.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از گذراندن تحصیلات حوزه‌ای در خراسان از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۹ ش در بیرجند به وعظ و تدریس پرداخت. سپس به تهران آمد و در سال ۱۳۴۰ درفلسفه اسلامی دکترا گرفت و در سال ۱۳۴۳ بر اثر سانحه تصادف اتومبیل درگذشت. او یکی از روحانیان آگاه به زمان خود و از جمله همفکران حضرات آقایان حاج سید محمود طالقانی، مرتضی مطهری و امثال ایشان و در انتشار نشریه گفتار ماه نقش داشت که به اهتمام علی اکبر غفاری منتشر می‌شد و جمعا سه جلد است.

آیتی بروجردی، محمد علی. فرزند حسن در سال ۱۳۱۳ ق در بروجرد متولد شد و در سال ۱۳۴۰ ق درگذشت. از فضلا و مجتهدین.
محل تحصیل: بروجرد، نجف، دزفول، اراک.
استادان: سیدمحمد کاظم یزدی، شریعت اصفهانی، میرزا محمد تقی شیرزای، سید عبدالهادی شیرازی، آقا شیخ محمد رضا دزفولی، حاج آقا حسین بروجردی، آقا شیخ حسین غروی، حاج شیخ عبدالکریم حائری.
آثار: مدامع العین فی مصیبه الحسین، الدررو الثلالی فی تلخیص الامالی، اللولؤ الفرید (منظومه‌ای است در علم منطق).
نکته‌های دیگر: ایشان با استعداد سرشار در جوانی به مقام عالی اجتهاد رسید و در میان خاص و عام نامدار گردیدو کتابهایی را نیز به رشته تحریر کشید، ضمنا از ذوق شعری و علوم هیأت قدیم و ریاضی نیز بی بهره نبود، لیکن عمری نکرد تا دیگران از خرمن دانش او بهره مند شوند.

آیتی تفتی، عبدالحسین ← آیتی یزدی، عبدالحسین.

آیتی زاده تنها، سید محمدکاظم. درسال ۱۳۳۳ ش متولد شد. از مهندسین برق و قدرت.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی ایران سال ۱۳۶۳ ش.
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق و قدرت.

مهارتها: مدیریت صنایع اساسی آهن و فولاد، تعمیر و سرویس تأسیسات برقی، طراحی نصب و اجرای پروژه‌های برقی.
مشاغل و مناصب: مهندس شاغل در صنایع فولاد اهواز.
آثار: استفاده از پتانسیل آبی کوچک.

آیتی یزدی، عبدالحسین. متخلص به ضیائی، آواره و تفتی، فرزند شیخ محمد، از اعقاب ابراهیم ادهم و نوهٔ حاجی ملا محمد بزرگ در ۱۲۸۷، ۱۲۴۹ ق، ش در قصبه تفت از توابع یزد متولد شد و در سال ۱۳۷۱، ۱۳۳۲ ق، ش در یزد درگذشت و در همان شهر به خاک سپرده شد. از معمّمین بهایی شده‌ای است که مجددا مسلمان شده است.
محل تحصیل: حوزه علمیه یزد.
مهارتها: شعر و نظم و نثر فارسی و عربی، تاریخ.
مشاغل و مناصب: روحانی، نویسنده.
آثار: کواکب الدریه ۲ جلد، کشف الحیل ۳ جلد، سیاحتنامه دکتر ژاک ۳ جلد (قصه)، روش نگارش فارسی، فرهنگ آیتی، انشاء عالی مخصوص تبریز، تاریخ مختصر فلسفه، آتشکده یزدان (تاریخ یزد)، تفسیر قرآن ۳ مجلد، اشعه حیات و خردنامه (منظومه و شعر) مقالاتی در مجله نمکدان.
نکته‌های دیگر: او در ۲۵ سالگی در یزد به جای پدرش صاحب محراب و منبر شد و در ۳ سالگی به بهاییت گروید و پس از مدتی به عنوان رییس المبلغین این فرقه گمراه به جهانگردی پرداخته و از کشورهای زیادی مانند قسطنطنیه، مصر، ترکیه، روسیه، آمریکا و کشورهای اروپایی دیدن کرده و به ترویج آن مسلک پرداخت، تا اینکه درسال ۱۳۴ قمری بیدار شده و از آن مسلک برگشت، درحالی‌که تا آن‌زمان کتاب کواکب الدّریه را در تاریخ و ترویج آن مرام باطل نگاشته و به هزینه بهاییان چاپ کرده بود، و لذا پس از برگشتن از بهاییت شاید به عنوان جبران این همه خطا و لغزش کتاب معروف کشف الحیل را در افشاگری بهاییت و حیله‌های آنان و ابطال مرام شان نوشته و منتشر ساخت و لقب و تخلص خود را از آواره به آیتی تبدیل نمود و در یزد متوطّن شد.

عبدالحسین آیتی یزدی

عبدالحسین آیتی یزدی

آیدا، ریتا آتانث ← سرکیسیان، ریتا آتانث.

آیرم، محمد حسین، سرلشگر. درسال ۱۲۶۱ ش در ایروان متولد شد. از مقرّبین و سرلشگران رضاشاه.

محل تحصیل: تهران، روسیه.

مشاغل و مناصب: سرلشگر مأمور دسته پیاده دیویزیون قزاق، افسر ستاد مرکزی دیویزیون قزاق، فرمانده بریگارد مستقل شمال در رشت، امیرلشگر آذربایجان، رییس بازرسی ارتش، رییس بازرسی پلیس، رییس کل شهربانی رضاشاه.

نکته‌های دیگر: وی یکی از مهاجران قفقازی با خلق و خوی روسی بود که وارد نیروی قزاق ایران گردیده و با اعمال خود بدنامی به بار آورد. در سال ۱۲۹۷ ش به سبب تجاوز و رابطه نامشروع با یک زن زندانی شد، ولی پس از کودتای رضاخان و سید ضیاء در سال ۱۲۹۹ به شدّت مورد حمایت سردار سپه قرار گرفت و به جای امیر طهماسبی امیر لشکر آذربایجان شد. ولی به خاطر اعمال ظالمانه و ناپسند خود موجب شورش مردم تبریز گردید. از جمله در عاشورای ۱۳۰۴ ش با چند زن هرزه و فاحشه در

محمد حسین آیرم

از راست: سرتیپ محمد حسین آیرم، امیرلشکر حسین خزاعی، امیرلشکر محمود آیرم، سردار سپه، امیرلشکر عبدالله امیر طهماسبی، امیرلشکر محمود انصاری (امیر اقتدار)، سرتیپ مرتضی خان یزدان پناه

«شاه‌گلی» تبریز به عیاشی و هرزگی پرداختند که در نتیجه مردم مسلمان تبریز به دستور علمای بزرگ بویژه آیت الله انگجی دست به اعتراض و شورش زده و او را در پادگان محصور کردند. امیر احمدی از طرف سردار سپه به تبریز رفته و با حیله او را از محاصره نجات داد. بعد از آن قرب و منزلتش در نزد رضا خان افزون شد، تا جایی که به جای «صادق کوپال» به ریاست کل شهربانی منصوب شد و در این سمت بود که به حبس و شکنجه و قتل رجال سیاسی و آزار مردم ایران پرداخته و املاک مردم بیگناه را بنفع رضا شاه و خودش مصادره می‌کرد. از جمله کارهایش این بود که از طرف رضا شاه کشتن تیمورتاش، سردار اسعد بختیاری، سردار عشایر قشقایی را بر عهده گرفته و توسط عوامل و مأموران زیر دست خود در زندان مانند پزشک احمدی و غیره به اجرا در آورد، لیکن رضا خان که می‌خواست همه کسانی را که قبل از سلطنت با او حشر و نشر داشته و روزگار حقارتش را دیده بودند از بین ببرد (هر چند که سلطنتش را نیز مدیون

حمایت آنان بود) تا بدین وسیله از عقده حقارت خود بکاهد، سرلشکر آیرم مورد سوء ظن او قرار گرفت و می‌کوشید تا مقدمات قتلش را فراهم بیاورد، ولی او نیز زرنگی کرد و با تمارض شدیدرضاشاه را فریب داده و به آلمان گریخت و دیگر بازنگشت. عجیب اینست که اتهام او در نزد رضا خان رابطه نامشروع با یک زن بود! دولت فاشیستی آلمان کوشید تا از وجود او برای انجام برخی خراب کاریها علیه متفقین در ایران استفاده کند، ولی نتیجه مطلوب نداشت. او بعد از پایان جنگ جهانی دوم به یک روستای مرزی آلمان به نام «ول کنشتین» رفت و تا آخر عمرش به صورت پناهنده و تبه آن امیرنشین ماند تا از دنیا رفت.

آیرم ، نصرت الله، سرتیپ. فرزند عباس (امیراحتشام) در سال ۱۲۹۲ ش در تهران متولد شد و در ۸ ماه فروردین درگذشت. از نظامیان.
تحصیلات: دانشکده افسری.
مشاغل و مناصب: قضاوت دادگاه نظامی و دادستانی و ریاست شهربانی تبریز.
نشانها و جوایز: درجه ستوان یکمی به خاطر سرکوب عشایر.
نکته‌های دیگر: قلع و قمع عشایرایران در زمان پهلوی.

آیرملو ، تاج الملوک ← پهلوی، تاج الملک (ملکه).

آیرون ساید ، ژنرال سرادموند. از برنامه ریزان و عاملان کودتای ۱۲۹۹ قزاقان و رضاخان میرپنج در ایران.
نکته‌های دیگر: کودتای ۱۲۹۹ ش در ملاقات نامبرده با سید ضیاءالدین طباطبایی و رضاخان برنامه‌ریزی شد.

آیزنهاور ، دوایت دیوید. فرزند دیوید جیک در سال ۱۸۹۰ م متولد شد و در سال ۱۹۶۹ م درگذشت. از رؤسای جمهور آمریکا.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۹۵۲ نامزد جمهوری خواهان آمریکا شد و آراء را برد و رییس جمهور شد. در دوره بعدی نیز مقام ریاست جمهوری را از آن خود کرد.
نکته‌های دیگر: او یکی از طراحان و یا تصویب کنندگان کودتای ننگین و آمریکایی ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ ش در ایران است که از شاه ایران در مقابل دولت ملی دکتر محمد مصدق حمایت کرده و او را مجددا به قدرت رسانده است.

دوایت دیوید آیزنهاور

آیلرز ، ویلهم. درسال ۱۹۰۶ م در لایپزیگ متولد شد. از ایران شناسان و زبانشناسان.
محل تحصیل: فرایبورگ (برایزگا)، مونیخ و لایپزیگ، برلین.
استادان: بکر، اهلولف، کوشاکر، کندزبرگر، مایسز، میتوخ، شدر، شوارتس، وایسباخ، ویسهرن.
تحصیلات: دکترای حقوق ۱۹۳۱ م، دکترای شرق شناسی ۱۹۳۸.
مهارتها: تخصص در زمینه ایران‌شناسی و زبان شناسی، تسلط به زبان فارسی.
مشاغل و مناصب: نماینده و مدیر انستیتوی باستان شناسی آلمان در اصفهان ۴۵-۱۹۲۶، استادیار

دانشگاه سیدنی استرالیا ۵۲-۱۹۴۷، پاسخگوی مسایل شرق در کتابخانه مار برگ آلمان ۱۹۵۲، استادیار زبان شناس شرقی و رییس سمینار شرق شناسی در دانشگاه ورتسبورگ ۱۹۵۸.

نشانها و جوایز: اخذ درجه دکترای افتخاری از دانشگاه تهران (۱۹۴۷).

آثار: فرهنگ کامل آلمانی فارسی، اشکال اجتماع در حقوق بابل باستان، قانون حمورابی، رباعیات حافظ (فارسی و آلمانی)، آسیای صغیر، اوستا، پژوهشی در نام کوروش، نسخ خطی فارسی، و چندین اثر دیگر.

نکته‌های دیگر: وی در زمینه فقه اللغه و زبان شناسی ایرانی، فرهنگ سامی، فرهنگ ایرانی و خط بابلی تحقیقات گسترده‌ای دارد.

آینده ، اسماعیل ← شاهرودی، اسماعیل.

آیین ، ماشاء الله. از پزشکان.

تحصیلات: دکتری پزشکی.

مشاغل و مناصب: معاون وزیر بهداشت و آموزش پزشکی در امور اداری - مالی، مسؤول کمیتهٔ مبارزه با بیماری «ایدز» در جمهوری اسلامی ایران.

الف

اباصلتی ، پری، خانم. در سال ۱۳۱۴ ش، متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و روزنامه نگاران.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی.
مهارتها: تسلط به زبانهای انگلیسی، فرانسه، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: سر دبیر مجله اطلاعات بانوان، نماینده دوره ۲۴ از تهران، خبرنگار، نویسنده.
نشانها و جوایز: نشان تاجگذاری.
آثار: مقالات و نوشته‌هایی در زمینه آموزش زبان انگلیسی، چند ترجمه از ادبیات خارجی، تألیف کتاب انگلیسی فوری، ترجمه کتاب دوئل، مقالات متعدد در نشریات داخلی و خارجی.
نکته‌های دیگر: اباصلتی به اکثر کشورهای مهم جهان سفر کرده و فردی مطبوعاتی است. او زندگی مطبوعاتی خود را در سال ۱۳۳۴ با حمایت جدّی فرّخ دین پارسای پدر خانم فرخ روپارسای (وزیر بهائی آموزش و پرورش کابینه هویدا) به عنوان خبرنگار روزنامه اطلاعات آغاز کرد. با حمایت عناصر بهائی و بعضاً یهودی ایران به سرعت مراحل رشد و تصاحب مناصب فرهنگی و اجتماعی را پشت سرگذاشت و به عنوان سردبیر مجلهٔ اطلاعات بانوان منصوب شد. آن‌گاه سرپرستی انجمن دوشیزگان و بانوان را نیز به او دادند. در اواخر دهه ۴۰ با معرّفی و حمایت حسن شهباز به عضویت کلوپ زونتا (شاخه غیر رسمی کلوپ روتاری) درآمد و پس از اندک مدتی به ریاست آن کلوپ رسید. در سال ۱۳۵۱ به عنوان مشاور مطبوعاتی شرکت بیمه البرز و نمایندگی بیمه یورکشایر انگستان در ایران (هر دو متعلق به خلیل و روح الله نهایی یهودیان صهیونیست مسلک ایرانی) درآمد و در سال ۱۳۵۳ کاندیدای مجلس شورای ملی شد و با حمایت سیاسی و مالی آنان به مجلس راه یافت. بعد از انقلاب اسلامی به آمریکا رفت و به عضویت

رسمی کلوپ روتاری درآمد و سردبیری نشریهٔ ارگان آن به نام «راه زندگی» را بر عهده گرفت که آثار و افکار نویسندگان و شعرای مخالف جمهوری اسلامی ایران را نشر می‌دهد و در انتشار تصاویر غیر اخلاقی بعضاً بسیار تندتر از نشریات بومی آمریکا عمل می‌کند.

ابتکار ، تقی. از استادان رشته میکانیک دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای مهندسی.
نوآوری: طرح گاز سوزکردن تاکسی‌ها در شیراز.
نشانها و جوایز: برنده جایزه شواری پژوهشهای علمی کشور در سال ۱۳۵۶ ش، برنده جایزه نخستین جشنواره خوارزمی در سال ۱۳۶۶ ش.
آثار: کتاب ترمودینامیک کلاسیک، و چند مقاله علمی، انجام تحقیق «کاربرد سوختهای گازی در وسائل نقلیه عمومی» با همکاری دیگران.

ابتکار ، معصومه (نیلوفر)، خانم. در سال ۱۳۳۹ ش در تهران متولد شد. از روزنامه نگاران و استادان دانشگاه.
محل تحصیل: تهران: دبیرستان ایران، دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه تربیت مدرس.
تحصیلات: دکترای ایمونولوژی.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی و آشنایی با زبانهای فرانسه و عربی.
مشاغل و مناصب: سردبیر کیهان بین المللی (۱۳۵۹ ش)، مربی دانشکده پزشکی دانشگاه تربیت مدرس (۱۳۷۰)، استادیار همان دانشکده، همکاری قلمی با نشریه «فرزانه»، عضو هیأت مؤسس و هیأت امناء مرکز مطالعات و تحقیقات مسایل زنان، رییس شبکه ارتباطی سازمانهای غیر دولتی زنان جمهوری اسلامی ایران.
آثار: مقالات: «و سارا خندید»، «ما و دختر بچه‌ها» و آثار متعدد دیگر.
نکته‌های دیگر: از طرف دانشگاه تربیت مدرس در کنگره‌ها و محافل علمی داخلی و بین المللی چندی شرکت کرده است. از زنانی است که بعد از انقلاب فعالیتهای تحصیلی، اجتماعی و سیاسی داشته و با ارائه رساله‌ها و مقالات متعدد که اغلب آنها به زبان انگلیسی است، حضور فعال در جامعه از خود نشان داده است.

معصومه (نیلوفر) ابتکار

ابتهاج ، آذر ← صنیع، آذر

ابتهاج ، آقاخان. فرزند ابراهیم ابتهاج الملک. در سال ۱۲۷۴ ش، در گیلان متولد شد و در سال ۱۳۲۲ ش، درگذشت. از رؤسای بیمارستان پورسینا و مدیران سرشناس وزارت مالیه و رؤسای آبیاری گیلان.
مشاغل و مناصب: وی خدمات دولتی را از وزارت مالیه آغاز کرد، در وزارت مالیه به سرعت ترقی کرد و در اندک مدتی در ردیف مدیران سرشناس این وزارتخانه قرار گرفت. وی مدتی نیز رییس آبیاری گیلان بود و سپس به ریاست بیمارستان پورسینا منصوب شد.

نکته‌های دیگر: خاندان ابتهاج به بهایی گری مشهورند به طوری که ابراهیم ابتهاج الملک (پدر مترجَم) در سال ۱۲۹۷ خ. به این علت که جملاتی موهن در بارهٔ ظهور امام زمان (امام دوازدهم) به کار برد توسط مسلمانی به نام «سید پله آقا» در قریهٔ «دگور» با داس به قتل رسید. او در آن زمان ۵۸ سال سن داشت.

ابتهاج ، ابوالحسن. فرزند ابراهیم ابتهاج الملک. در ۱۸ ماه آذر سال ۱۲۷۸ ش، در رشت متولد شد. از رجال اقتصادی و سیاسی صاحب نظر در مسایل پول و طرفدار انگلیس.

محل تحصیل: مدرسه رشدیه رشت، تهران مدرسه توبیت، پاریس مدرسه مونتین، بیروت مدرسه کالج پروتستان سوریه، مدرسه آمریکایی در رشت.

مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه، روسی.

مشاغل و مناصب: مترجم قوای نظامی انگلیس در رشت در سال ۱۲۹۵ ش، استخدام در بانک شاهی ایران شعبه تهران (۱۲۹۹)، بانک شاهی شعبه رشت سال (۱۳۰۱)، استخدام در وزارت مالیه به عنوان کمیسر و مفتش دولت در بانک فلاحتی ایران سال (۱۳۱۵)، معاون بازرسی دولت در بانک کشاورزی و شرکتهای دولتی، معاون بانک رهنی (۱۳۱۶)، معاون بانک ملی (۱۳۱۶)، مدیر کل و رییس عامل بانک ملی (۱۳۲۱، ۱۳۲۸) رییس بانک مرکزی (۲۲-۱۳۲۰)، سفیر ایران در پاریس (۱۳۲۹)، رییس هیأت نمایندگی ایران در کنفرانس مالی خاورمیانه در قاهره، رییس هیأت نمایندگی ایران در کنفرانس متشکله بانک بین المللی و صندوق تعاونی، مستشار مدیر عامل صندوق بین المللی پول در واشنگتن، رییس اداره خاورمیانه صندوق تعاونی (۱۳۳۲)، مدیر عامل سازمان برنامه (۱۳۳۳-۱۳۳۸)، مؤسس، مدیر عامل و رییس هیأت مدیره بانک ایرانیان (۱۳۴۸).

ابوالحسن ابتهاج

آثار: تأسیس بانک ایرانیان.

نکته‌های دیگر: پدر او از بهاییان گیلان بود و به دلیل اهانت به امام زمان عج توسط یکی از روستاییان مسلمان گیلان کشته شد. وی از سوی یک استاد وزات خارجه بریتانیا فردی با هوش و خوش برخورد توصیف شد. سیاستهای پولی ابتهاج در بانک مرکزی در مقطعی مورد انتقاد زیادی قرار گرفت و حتی موجب برخورد شدید او با دکتر میلسپو آمریکایی که اختیارات مالی کشور در دست او بوده، شد. مخالفت وی با میلسپو به طرح و بررسی و لغو اختیارات میلسپو منجر گردید. گفته شده که او در این برنامه از طرف انگلیسها تحریک می‌شده است تا آمریکا نتواند به عنوان قدرت جدید در ایران حضور داشته باشد. با روی کار آمدن رزم آرا او از سمتش در بانک ملی کنار گذاشته شد. از خصوصیات او این بود که هرگاه مسؤولیتی را می‌پذیرفت اختیاراتی را نیز طلب می‌کرد، جاه طلب و دارای جرئت برخورد بود، چنان که با دکتر اقبال نخست وزیر بر سر سهمیه سازمان درافتاد. با روی کار آمدن امینی در ۱۳۴۰ ابتهاج در زمره باز داشت

شدگان فساد مالی بود که متهم به اختلاس و حیف و میل ۶۹ میلیون دلار از اموال دولتی بود. و در ۲۱ آبان همان سال زندانی شد و تا دوران علم (که هشت ماه طول کشید) در زندان ماند.

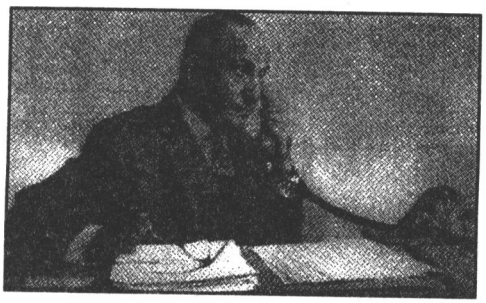

ابوالحسن ابتهاج

ابتهاج، ام سلمه، خانم. ملقب به مست حق. در سال ۱۲۹۴ ش، متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ش، در گذشت. از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: دبیرستان تربیت.
مشاغل و مناصب: از چهره‌ها مطبوعاتی.
نوآوری: مجله هفتگی حقوق زنان را در سال ۱۳۳۰ به مدت یک سال و نیم منتشر ساخته است.
نکته‌های دیگر: به چندین کشور اروپایی سفر کرده است. او انتساب به فرقه ضالّه داشته است.

ابتهاج، جعفر. در سال ۱۳۳۰ ش، متولد شد. از کارشناسان صنعت موتورسیکلت و دوچرخه سازی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه میور هندوستان.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک و طراحی جامدات، ۱۳۶۲ ش.
مهارتها: صنعت موتور سیکلت و دوچرخه پایی، نصب و راه اندازی ماشین آلات واحدهای تولیدی.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت ایران دوچرخ قزوین.

ابتهاج، غلامحسین. فرزند ابراهیم ابتهاج الملک. در سال ۱۲۷۷ ش، متولد شد و در سال ۱۳۴۴ ش، در گذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی و کارمندان عالی رتبه وزارت خارجه.
محل تحصیل: رشت، پاریس، بیروت.
تحصیلات: تحصیلات عالی.
مهارتها: آشنایی با زبانهای انگلیسی، فرانسه، روسی.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره ۱۶ از لاهیجان، و دوره ۱۹ از بندر پهلوی، کارمند گمرک، مترجم در پادگان انگلیس در گیلان (۲۰، ۱۹۱۸ م)، منشی نخست وزیر (۲۱، ۱۹۲۰ م)، منشی استانداری گیلان (۲۲، ۱۹۲۱ م)، وزیر وزارت فوائد عامه، دستیار مستشار آمریکایی به نام کلنل موریس (۲۸ - ۱۹۲۳ م)، دبیر اول سفارت ایران در لندن (۱۹۳۲ م)، دبیر اول سفارت ایران در قاهره (۱۹۳۴ م)، مدیر اداره سیاحان در ایران، رییس کلوب جهانگردی، معاون شهردار تهران، شهردار تهران، ریاست امور شهر.

غلامحسین ابتهاج

شهرداری تهران بود متهم به چهار میلیون اختلاس و

شهرداری تهران بود متهم به چهار میلیون اختلاس و ارتشاء می‌شود. و در سال ۱۳۲۸ از جمله مجهول المکانهایی که برای فرار از مالیات خود را به گمنامی زده بودند به شمار می‌رفت. و نیز ایشان از جمله کسانی بود که در جریان نهضت جنگل نقش مخرب داشت و از جاسوسان خاص اینتلیجس سرویس در نهضت جنگل بود که توسط انقلابیون جنگل دستگیر ولی با وساطت احسان الله خان و رضا افشار آزاد شد. بعد از آزادی بلافاصله در گیلان به کنسولگری انگلیس پناهنده شد و به تهران اعزام گردید. از اینجا بود که ترقیات اجتماعی و سیاسی او آغاز گردید و پستهای مهمی را به دست آورد، لیکن در نهایت با بد نامی از کار بر کنار شد.

ابتهاج، محمد علی. در سال ۱۲۸۹ ش، متولد شد و در ۳ ماه اردیبهشت سال ۱۳۵۵ ش در گذشت. از سرمایه داران پیمانکاران و مدیران فعال اقتصادی در بخش خصوصی.

تحصیلات: پایان تحصیلات دانشگاهی در رشته راه و ساختمان.

مشاغل و مناصب: رییس فدراسیونهای وزنه برداری و شمشیربازی، مهندس و یکی از گردانندگان شرکتهای سیمان تهران، سیمان شمال، سیمان دوماند، شرکت ایرانیت، شرکت بیر فارب.

نکته‌های دیگر: وی در ایجاد کارخانجات و پلها و ساختمانهای معظم و بزرگ نقش اساسی داشت. ساختمان شرکت معظم سامان که یکی از مدرنترین ساختمانهای کشور می‌باشد، از کارهای او است.

ابتهاج، هوشنگ. با نام مستعار ه. ا. سایه. فرزند آقاخان. نوهٔ ابتهاج الملک تفرشی. در سال ۱۳۰۶ ش، در رشت متولد شد. از شاعران و غزل سرایان معاصر.

محل تحصیل: رشت، تهران.

تحصیلات: دوره متوسطه.

مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی و فرانسه.

مشاغل و مناصب: سرپرست برنامه گلهای تازه و گلچین هفته رادیو، کارمند شرکت سیمان. دو برنامه گلهای تازه و گلچین هفته که او اداره می‌کرد از برنامه‌های مؤثر در انحراف و انحطاط نسل جوان محسوب می‌شد.

آثار: نخستین نغمه‌ها، شراب، سیاه مشق، شبگیر، زمین، یلدا، یادگار خون سرو.

نکته‌های دیگر: او اولین کتاب خود را در سال دوم دبیرستان منتشر کرد، و عضو هیأت داوران جهت بررسی کتاب شعر در سال ۱۳۴۹ ش بود.

هوشنگ ابتهاج

ابتهاج الحکما، میرزا ابراهیم ← حکمی، میرزا ابراهیم.

ابتهاج الملک آشتیانی، ابراهیم. در سال ۱۲۳۹ ش، متولد شد و پس از درگذشت در ابن بابویه (قم) به خاک سپرده شد. از دولتمردان.

مشاغل و مناصب: مستوفی املاک سپهدار عظم در گیلان، رییس گمرک بندر انزلی.

نکته‌های دیگر: وقتی که قوای بلشویک به بهانه آزاد کردن کشتی‌های روسی در بندر انزلی لنگر انداخته و بندر انزلی را اشغال کرده و سپس به طرف رشت حرکت کردند، ابتهاج الملک برای فرار از دست روسها ما به «چوکوسر» که از املاک زنش در نزدیکی فومن بود، می‌رود و بعد از چند وقت عده‌ای مسلح به خانه ایشان می آیند و می‌گویند ما از طرف میرزاکوچک خان مأمور هستیم تا شما را برای تحقیقات به جنگل ببریم و بالاجبار او را می‌برند. و بعد از چند روز یکی از دهقانان برای خانواده ابتهاج الملک خبر می آورد که جنگلی‌ها او راکشته و جنازه اش او را در جنگل گذاشته و رفته‌اند. در علّت قتل او توسط روستاییها گفته‌اند که ابتهاج الملک مسلک بهایی داشته و به آن تظاهر می‌کرده و حتی در موردی به امام زمان (امام دوازدهم «عج») توهین کرده بوده است و لذا او را ربودند و در روستایی به نام دگور توسط شخصی به نام سید پله آقا به قتل رسید. اعقاب او در رژیم شاه از دولتمردان و سرمایه داران پر نفوذ و قدرتمندان ایران بودند.

ابتهاج سمیعی ، نیره، خانم. فرزند یوسف. در سال ۱۲۹۳ ش، متولد شد. از کارمندان دولت، ملاکین و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات عالیه در رشته زبان.
مشاغل و مناصب: مالک، کارمند دولت، زبان شناس و مترجم، نماینده مجلس شورای ملی در دوره ۲۱ از رشت و دوره‌های ۲۲، ۲۳، ۲۴ از رشت.

ابجدیان ، امراله. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از اساتید دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شیراز.
محل تحصیل: دانشگاه شیراز، دانشگاه ایلینویز آمریکا ۱۳۴۷، دانشگاه سنت لوئیس آمریکا ۱۳۵۰.
تحصیلات: کارشناسی زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه شیراز، کارشناسی ارشد زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه ایلینویز آمریکا، دکترای زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه سنت لوئیس آمریکا.
مشاغل و مناصب: استادیار، دانشیار و استادی دانشگاه شیراز تحقیق و تألیف در ادبیات انگلیس.
آثار: یک کتاب به فارسی و دو کتاب به زبان خارجی دارد؛ تاریخ ادبیات انگلیس، نمایشنامه مکبث، نمایشنامهٔ دکتر فاکتوس و تعداد هفت مقاله به فارسی و خارجی در زمینهٔ ادبیات انگلیسی نوشته است.

ابر ، ابراهیم. در سال ۱۹۳۵ م، متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: گذراندن دوره آموزش روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، سر دبیر روزنامه آزادگان شرق، همکاری با روزنامه اطلاعات، رییس سازمان توزیع انتشارات اطلاعات، نویسنده.
آثار: کتاب گنجینه ادب، نمایشنامه بازگشت به سوی شرق.

ابراهیم ، علی. از سفرا بحرین در ایران.(نامبرده در مهر ماه ۱۳۵۵ به عنوان سفیر جدید بحرین رونوشت استوارنامه خود را تسلیم وزیر خارجه ایران کرد.)

ابراهیم ، محسن. از کاریکاتوریستها و طنز نویسان.
مشاغل و مناصب: کاریکاتوریست و طنز نویسان.

ابراهیم اوغلی ، آلمان شامیروف. از جاسوسان شوروی در ایران.
مشاغل و مناصب: او به ظاهر کارمند روسی در شرکت حمل و نقل ایران و شوروی بود ولی مأموریت اصلیش جاسوسی بود که بعد کشف شد.

ابراهیم جان معطّر ، ← بوانساتی شیدانی شیرازی، میرزا محمدباقر.

ابراهیم حبیبی ، حسن ← حبیبی، حسن.

ابراهیم خان ، ← رکن الوزاره، میرزا ابراهیم خان.

ابراهیم زاده ، جمشید. در سال ۱۳۰۹ ش
تحصیلات: متولد شد سیکل.
مشاغل و مناصب: وی خدمات مطبوعاتی را از سال ۱۳۳۳ آغاز کرده بود و آنگاه به خبرنگاری عکاس روزنامهء اطلاعات و سرپرست قسمت می‌کرد فیلم آن مؤسسه مشغول گردید.

ابراهیم زاده ، حسن. در سال ۱۳۱۴ ش در لنگرود متولد شد. از مؤلفان و اساتید دانشگاه در رشته زیست شناسی.
محل تحصیل: تهران، پاریس، (دانشکده علوم دانشگاه پاریس).
تحصیلات: دیپلم دانشسرای مقدماتی (خرداد ۱۳۳۲)، لیسانس زیست شناسی (۱۳۳۹)، فوق لیسانس همان رشته (۱۳۴۴)، فوق لیسانس در دانشکدهء علوم دانشگاه پاریس (۱۳۴۶) و اخذ دکترای دولتی در رشته علوم طبیعی از همان دانشگاه.
مشاغل و مناصب: او نخست به استخدام آموزش و پرورش در آمد ولی برای ادامه تحصیلش از استخدام منصرف شد و به اروپا رفت. ولی پس از اخذ دکتری به ایران بازگشت و در ۱۳۳۹ به استخدام دانشگاه تهران درآمد، ۱۳۴۸ استادیار، ۱۳۵۳ دانشیار، ۱۳۶۳ استاد دانشگاه).
نشانها و جوایز: کتاب فیزیولوژی گیاهی وی (مبحث متابولیسم) در نهمین دوره کتاب سال در رشته علوم طبیعی کتاب برگزیده سال شد.
آثار: فیزیولوژی گیاهی، کتاب زیست شناسی مولکولی و تکامل، مقالات متعدد در مجلات داخلی و خارجی.

ابراهیم زاده ، سیروس. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از بازیگران تئاتر و کارگردان.
آثار: نویسنده و کارگردان نمایش «در قوز آباد»، تبارت فرهنگی، ترجمه پینگ پنگ بازان (اثر ویلیام سارویان)، بازی در نقش دکتر مایکل صاد در مجموعه پی در پی اختاپوس.
نکته‌های دیگر: آغاز فعالیت هنر از حدود ۱۳۳۸ ش شروع شده است.

ابراهیم زاده ، شهاب. معروف به شهاب. در سال ۱۳۱۱ ش در بندرگز متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: بندرگز
تحصیلات: دوره متوسطه
مهارتها: شعر
مشاغل و مناصب: شاعر، کارمند دولت.

ابراهیم زاده ، فریدون. در سال ۱۳۱۱ ش متولد شد. از خبرنگاران عکاس روزنامه اطلاعات.
تحصیلات: پنجم متوسطه
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: او خبرنگار عکاس روزنامه اطلاعات در قبل از انقلاب بود و به کشورهای عربی سفر کرده است.

ابراهیم زاده معبود ، حسن. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد زیست شناسی از دانشگاه تهران و دوره‌های تحصیلات تکمیلی و دکترا از دانشگاه پاریس.
مهارتها: متابولیسم، آنزیمها، اندام زایی، بیوشیمی گیاهی، بیولوژی جلبک، فیلوژنز، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲۰ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: استادیار در سال ۱۳۴۸، ارتقا به درجه استادی دانشکده علوم دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۳.

آثار: ۸ کتاب به زبان فارسی در زمینه تغذیه و جذب، تمیاز در گیاهان، متابولیسم، فتوسنتز، بیولوژی مولکولی و قطاعی، واژه‌نامه زیست شناسی، بیولوژی عمومی، بیوشیمی، ۱۲ مقاله به زبان فارسی و ۸ مقاله به زبان خارجی در زمینه متابولیسم، آنزیمها، اندام زایی در محیط کشت‌های مصنوعی، بیوشیمی گیاهی.

ابراهیمی (آصف الممالک)، میرزا محمد حسین. ملقب به آصف ابراهیمی و آصف الممالک، فرزند محمد رحیم مجتهد. در سال ۱۲۴۸ ش متولد شد و در سال ۱۳۰۷ ش در گذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات جدید حدود متوسطه.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، ملاک، نماینده دوره‌های ۳، ۴ و ۵ از کرمان.
آثار: کتاب گلشن.

ابراهیمی، احمد. در سال ۱۳۰۵ ش در اورامانات کردستان متولد شد. از موسیقی دانان.
مشاغل و مناصب: همکاری با ارکسترهای هنرهای زیبا (اینان شامل علیمحمد خادم میثاق، فروتن راد، صبا وارکستهای دیگر با سرپرستی فرامرز پایور، محمود تاجبخش، مهرافشان، عامری و چند ارکستر دیگر بودند از ۱۳۴۲ الی ۱۳۵۴)، رییس دفتر اداره کل فعالیت‌های هنری، از ۱۳۵۴ الی ۱۳۵۸، مدیر امور اداری سازمان ملی فولکلور بود، او در ۱۳۵۹ بازنشسته شد.
آثار: اجرا در رادیو با محمود ذوالفنون، همکاری با ارکستر مرتضی خان محجوبی، شرکت در برنامه رادیو تلویزیون، اجرا در شرکت نفت، وزارت آموزش و پرورش، بزرگداشت شعرای نامی ایران و اقبال در پاکستان و اجرای کنسرتی در هندوستان.

ابراهیمی، اصغر. در سال ۱۳۲۲ ش در اصفهان متولد شد. از استانداران.
محل تحصیل: دانشگاه کالیفرنیای جنوبی، دانشکده نفت آبادان.
تحصیلات: دکترا
نکته‌های دیگر: در سالهای دانشجویی در انجمن اسلامی دانشکده نفت آبادان و جنوب کالیفرنیا عضویت داشته، و در آماده ساختن زمینه‌های انقلاب در خوزستان همکاری فعال داشته است و لذا بیشتر از چهار بار توسط ساواک دستگیر شده است. او در آمریکا مصاحبه‌های افشاگرانه علیه رژیم شاه داشته. در جنگ ایران و عراق در برخی موارد، رهبری عملیات نظامی را به عهده داشته است. او در جمهوری اسلامی به استانداری ایلام منصوب شده است.

ابراهیمی، جعفر. ملقب به شاهد در سال ۱۳۳۰ ش در یکی از روستاهای اردبیل متولد شد. از داستان نویسان ایرانی و از اعضای کانون پرورش فکری.
محل تحصیل: تهران.
مهارتها: داستان نویسی.
مشاغل و مناصب: اشتغال فرهنگی در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، کارمند استخدامی دارایی.
نشانها و جوایز: کتاب «یک سنگ و یک دوست» در سال ۱۳۶۹ به عنوان کتاب سال برگزیده شد.
آثار: شکوفه‌های شعر، غنچه‌های شعر، گل باغ آشنایی، کبوتر، دوستی کلاغ و کبوتر، مادر بزرگ، یک سنگ و یک دوست.
نکته‌های دیگر: وی پس از دوره سربازی به استخدام دارایی درآمد. میل و کشش او به داستان نویسی موجب شد که در ۱۳۶۰ ش بنابر درخواست کانون و پرورش فکری کودکان به آن کانون منتقل شود. او تحصیلات مقدماتی خود را در تهران گذرانده است.

ابراهیمی، حسین. در سال ۱۳۲۴ ش در قائنات متولد

شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: خارج فقه و اصول.
مهارتها: تسلط به زبان عربی.
مشاغل و مناصب: روحانی، امام جماعت، نماینده مجلس شورای اسلامی از حوزه انتخابیه ورامین و عضو کمیسیون امور دفاعی مجلس دوره دوم، مسؤول عقیدتی سیاسی وزارت دفاع.

ابراهیمی، زین العابدین خان. ملقب به شیخ پنجم، فرزند محمدکریم خان بن ابراهیم خان قاجار. در ۷ ماه رجب سال ۱۲۷۶ ق متولد شد و در سال ۱۳۶۰ ق، ۱۹۴۱ م در ۸۴ سالگی در گذشت. از روحانیون فرقه شیخیه و سومین رهبر آنان.
آثار: نگارش حدود ۱۵۳ رساله و کتاب را به او نسبت داده‌اند که برخی از آنها از این قرار است: أجوبة المسائل در تفسیر، تذییل در ردّ شبهات شامی، لزوم اعتقاد به رکن رابع، سئوالات احمدیه، عیشَةٌ راضِیَة، معراج السعاده، صداعق البرهان.
نکته‌های دیگر: او شیخ پنجم فرقه شیخیه در ایران بود. وقتی پدرش از دنیا رفت دوازده سال بیشتر نداشت. برادرش شیخ محمد خان که رهبری شیخیه را بر عهده داشت، تربیت او را متکفل شد و در سفر و حضربا هم بودند. وی علاوه بر برادرش از سید حسین بن سید جعفر یزدی صاحب تفسیر کبیر نیز دارای اجازه می‌باشد. او در سال ۱۳۲۴ ق عهده دار رهبری فرقه شیخیه گردید.

ابراهیمی، سیدعبدالوهاب ← ابو ابراهیمی، سید عبدالوهاب

ابراهیمی، شیخ ابوالقاسم. ملقب به سرکار آقا، فرزند زین العابدین خان. در سال ۱۲۷۴ ش متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ش در مشهد در گذشت. از روحانیون فرقهٔ شیخیه و چهارمین پیشوای آنان.
آثار: فهرست کتب مشایخ در دو جلد، رجوم الشیاطین، اجتهاد و تقلید، شکوی الملهوف، فهرست آثار شیخ احمد احسائی.
نکته‌های دیگر: او مدتی از جوانیش را در رفسنجان به سربرد و زمانی را نیز در شیراز زندانی و تبعید بود. دانش خود را علاوه بر پدرش از احمد بهمنیار و برادر او محمد جواد فرا گرفته است. او از جمله پیشوایان شیخی است که با علمای امامیه به جدل پرداخته و در آثار خود به پاسخگویی آنان پرداخته است. سید حسن تقی زاده در نقد و بیان برخی از عقاید شیخیه مانند اینکه از طریق جفر برای ملائکه اسامی موهومی همچون ظاطعائیل، هکخائیل و غیره درست کرده‌اند، بیان مهمی ایراد کرده و آنها را خرافات شمرده است. شیخ ابوالقاسم خان نیز در یکی از آثار خود بر تقی زاده ایراد گرفته و اینها را از حقایق مسلّمه و از جمله علوم بر شمرده است.

شیخ ابوالقاسم ابراهیمی

ابراهیمی، شیخ حسن. در نجف آباد اصفهان متولد شد. از روحانیون و رجال سیاسی.
محل تحصیل: حوزه علمیه قم.
استادان: حضرات آیات: حسینعلی منتظری، میرزا علی مشکینی.
تحصیلات: تحصیلات عالی حوزوی.
مشاغل و مناصب: رییس دفتر آیة الله منتظری، رییس طلاب خارجی مقیم در مدرسه حجّتیه قم، معاون وزیر کشور (عبدالله نوری).
نکته‌های دیگر: وی، قبل از انقلاب در کنار آیة الله منتظری و شهید محمد منتظری در امور مبارزه با رژیم شاه فعّال بود. بعد از پیروزی انقلاب نیز رییس دفتر آیة الله منتظری شد و در بسیاری از امور مربوط به بیت ایشان دخیل بود. او این سمت را هم در دوران قائم مقامی آقای منتظری داشت و هم چند سال بعد از آن. سپس جای خود را به شیخ قربانعلی درّی نجف آبادی داد. بعد از درّی نیز شیخ احمد منتظری (پسر آیة الله منتظری) متصدی آن کار شد. آقای ابراهیمی از قضایا و جریانات انقلاب و پس از انقلاب مشاهدات، خاطرات و اطلاعات زیادی دارد.

ابراهیمی، عبدالحسین. فرزند علیخان. در سال ۱۲۹۰ ش متولد شد و در ۹ ماه فروردین درگذشت. از مهندسین.
محل تحصیل: تهران، بلژیک.
تحصیلات: مهندس و به زبان فرانسه و ترکی تسلط و به انگلیسی و عربی آشنایی داشته است.
مشاغل و مناصب: رییس دفتر فنی وزارت راه، مشاور فنی وزیر راه، مدیر عامل و رییس هیأت مدیره بنگاه مستقل آبیاری.
نشانها و جوایز: نشان افتخاری.
آثار: کتاب مصالح ساختمانی، کتاب ساختمانهای دریایی.

ابراهیمی، عبدالرضا خان. فرزند ابوالقاسم خان بن زین العابدین خان کرمانی، نوادهٔ محمد کریم خان، در سال ۱۳۴۰ ق متولد شد و در سال ۱۴۰۰ ق درگذشت و در کربلا (حسینیه موکب آل عامر) به خاک سپرده شد. از رهبران فرقه شیخیه.
نکته‌های دیگر: وی درسال ۱۳۸۹ ق به جای پدرش به عنوان پیشوای فرقه شیخیه معرفی شد و در سال ۱۴۰۰ ق در کرمان مورد هدف گلوله تیرانداز ناشناسی قرارگرفت و کشته شد.

ابراهیمی، عبدالعظیم. در سال ۱۳۱۰ ش در کرمان متولد شد. از مسؤولین گمرک کشور در رژیم سابق.
محل تحصیل: کرمان، تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده حقوق و ادبیات.
مهارتها: کارشناس امور گمرکی و کارشناس حقوق و ادبیات.
مشاغل و مناصب: کارمند استخدامی گمرک، ریاست گمرک آبادان، ریاست ترخیص کالای مسافرین در گمرک مهرآباد، ریاست ارزیابی غیابی امانات پستی، معاونت گمرک بوشهر، بازرس کل گمرک، معاونت گمرک بندر پهلوی، معاونت اداره ارزش کل گمرک، معاونت صادرات و واردات کل گمرک، ریاست گمرک بندر عباس (۱۳۵۲).

ابراهیمی، علی. در سال ۱۲۸۲ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۴۷ ش درگذشت و در تهران به خاک سپرده شد. از نقاشان، طراحان قالی و نوازندگان ویولن.
محل تحصیل: تهران، مدارس قدیمی.
نوآوری: بازسازی نقاشیهای دیوار صفی آباد.
نکته‌های دیگر: او نخست در مکتب خانه درس خواند و به نقاشی روی آورد، از سال ۱۳۱۰ ق نیز رسما نقشه کش قالی در اداره کل صناعت شد و نقاشی های دیواری صفی آباد را بازسازی کرد. او از

مینیاتوریستهای ورزیده عصر خود بود. در اواخر زندگی نابینا گردید و سرانجام با سقوط از پله خانه‌اش درگذشت. زمینه قالیهای او به طور عمده، صحنهٔ شکار، درخت و گل وگیاه بود.

ابراهیمی ، فریبرز. متخلص به ف، الف، نگاه. از شعرای نو پرداز.
نوآوری: شعرهایش از ویژگی و زبان خاصی مایه داشت و بیشتر از محیط پاک روستا الهام می‌گرفت. او آنها را در انجمن ادبی کرمانشاه برای حاضران می‌خواند.

ابراهیمی ، فریبرز ← امیر ابراهیمی، فریبرز

ابراهیمی ، فریدون. فرزند میرزا غنی، در سال ۱۲۹۷ ش در آستارا متولد شد و در ۱ ماه خرداد سال ۱۳۲۶ ش درگذشت و در تبریز به خاک سپرده شد. از نویسندگان و عوامل تجزیه آذربایجان با سردمداری پیشه وری.
محل تحصیل: تبریز، تهران. (دانشکده حقوق)
مهارتها: حقوق، روزنامه نویسی.
مشاغل و مناصب: نویسندهء مقالات سیاسی در روزنامه‌های: رهبر، مردم و آژیر از نشریات حزب توده. و نیز نویسنده نشریات مارکسیستی آذربایجان و خاورنو.
آثار: مقالات سیاسی متعدد به زبانهای فارسی و ترکی از جمله سلسله مقالات سیاسی «آذربایجان دانشئو یعنی آذربایجان سخن می‌گوید».

ابراهیمی ، قمر ← زرین نگار، قمر

ابراهیمی ، قنبر. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی منابع طبیعی از دانشگاه تهران، دکترای علوم فرآورده‌های چوبی از دانشگاه میشیگان آمریکا در سال ۱۳۵۹.
مهارتها: اندازه گیری مقاومت چوب های تیره از جنگل کاری‌ها، اندازه گیری خواص مکانیکی چوب گز و مطالعه امکان مصرف آن، اندازه گیری خواص مهندسی چوب‌های ایران، مقایسه خواص مکانیکی چوب بلند مازو، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۵ پایان نامه کارشناسی ارشد.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران، عضو انجمن محقّقان فرآورده‌های صنایع چوب آمریکا و کانادا.
آثار: ۸ کتاب به زبان فارسی در زمینه چوب خشک کنی در هوای آزاد، طراحی سازه‌های چوبی، مکانیک چوب و مواد مرکب آن، فرآیند انتقال سیال در چوب، کنترل کیفیت، تکنولوژی تولید تخته فیبر، چوب خشک کنی در کوره، محاسبه قالب چوبی برای ساختمانهای بتونی، ۵ مقاله به زبان فارسی و ۵ مقاله به زبان خارجی در زمینه مهندسی فرآورده‌های چوبی.

ابراهیمی ، مجید. فرزند میرزا حسنخان. در سال ۱۲۹۱ ش متولد شد از نمایندگان مجلس شورایملی و ملاکین.مالک، نماینده مجلس دورهء ۲۰ و ۱۹ از کرمان.
نکته‌های دیگر: او که در دورهء ۱۹ و ۲۰ از طرف کرمان نماینده مجلس شورای ملی بود در اصل از خاندان قاجار و از اعقاب محمدکریم خان کرمانی قاجار زعیم فرقهٔ شیخیه کرمان بود.

ابراهیمی ، محمدباقر ← بهرام زاده، محمدباقر

ابراهیمی ، محمد حسین. فرزند شهریار، در ۷ ماه شهریور سال ۱۳۲۹ ش در کازرون متولد شد. از روحانیون و پژوهشگران.
محل تحصیل: کارزون، قم.
استادان: دورهٔ خارج فقه و اصول ، حضرات آیات: سید رضا صدر، شیخ علی مشکینی، حسینعلی منتظری، فاضل لنکرانی.

تحصیلات: تحصیلات عالی حوزه‌ای.
مشاغل و مناصب: مدرس سطح در حوزه علمیه قم، پژوهشگر و نویسنده در رشته مسایل و موضوعات اسلامی.
نشانها و جوایز: دریافت جایزهٔ سکهٔ بهار آزادی بابت مقاله تعاونی، جایزه سکه بهار آزادی از تأمین اجتماعی در دو نوبت، دریافت سه لوح تقدیر از منابع مذکور.
آثار: آثار قلمی چاپ شده عبارتند از: ربا و قرض در اسلام، مضاربه در اسلام، محرمات مکاسب و بیع مکاسب، مبدء و معاد، اقتصاد در قرآن، مدیریت اسلامی، قرض الحسنه، نظام سهم بری در اسلام، پول و بانک و صرافی، بیمه و تأمین اجتماعی، تحلیلی نو بر عقاید وهابیان، با کاروان حج، کشاورزی در اسلام.

ابراهیمی ، محمدخان. ملقب به آقای ثانی و شیخ چهارم، فرزند محمدکریم خان. در ۱۹ ماه محرم سال ۱۲۶۳ ق متولد شد. او دومین رهبر فرقه شیخی در کرمان.
نکته‌های دیگر: در زمان ریاست خود بر فرقه شیخیه، تولیت موقوفه ابراهیمی را با مهارت تامی به نام خود انتقال داد و در اندک مدتی جنوب و قسمتی از شرق ایران را به زیر سلطه قدرت تبلیغاتی خود در آورد.

ابراهیمی ، محمد رحیم خان. فرزند محمدکریم خان کرمانی. در سال ۱۲۴۸ ق متولد شد و در سال ۱۳۰۷ ق از دنیا رفت. از شعرا و علما.
آثار: کتاب گلشن راز، کنزالرمز، رساله نوریه، خوان یغما، رساله مؤیدیة، رساله معزیه، رساله‌ای در رد ملامحمود.
نکته‌های دیگر: او تحصیلات اولی خود را در کرمان در نزد پدرش گذراند، آنگاه به حوزهٔ علمیه کربلا رفت و فقه را در نزد شیخ جعفر برغانی و فلسه و حکمت را نیز نزد میرزا عبدالوهاب برغانی آموخت و به دریافت اجازه اجتهاد نایل آمد. او سپس به کرمان بازگشت ولیکن به دلیل قبول نداشتن مبانی شیخیه بعد از مرگ پدرش ریاست و زعامت این فرقه را نپذیرفت و برادر کوچکترش حاج شیخ محمد خان ابراهیمی به این منصب نایل آمد. این قضیه موجب بروز اختلافات و درگیری در کرمان شد و دعوای شیخیه و متشرعه اوج گرفت و بسیاری از شیخیه به روش محمد رحیم خان گرویدند. او به دستور ناصرالدین شاه کرمان را ترک کرده و در تهران سکونت گزید. معاصرینش دانش کلان، جرئت و حسن محاضره او را ستوده‌اند.

ابراهیمی ، محمد علی. در سال ۱۳۱۱ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۳۶، دکترای تخصصی جراحی عمومی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۰ و فوق تخصص جراحی دستگاه گوارش از دانشگاه وین اتریش در سال ۱۳۵۲.
مهارتها: تدریس جراحی در دانشگاههای تهران، کرمان و همدان، مطالعه و پژوهش در زمینه‌های مختلف پزشکی و جراحی عمومی و استاد راهنمای پایان نامه های متعدد دکترای پزشکی و تخصصی.
مشاغل و مناصب: دستیار در دانشگاه تهران از سال ۱۳۳۶ تا سال ۱۳۴۰، استادیار دانشگاه تهران از سال ۱۳۴۰ تا سال ۱۳۴۷، دانشیار دانشگاه تهران از سال ۱۳۴۷ تا سال ۱۳۶۴ و استاد دانشگاه تهران از سال ۱۳۶۴ تاکنون.
آثار: ۱کتاب به زبان فارسی، در زمینه مراقبت بیماران عمل شده. ۱۶ مقاله به زبان فارسی و ۴ مقاله به زبان خارجی، در زمینه پزشکی، فاسیوهاتیکا، کیست هیداتیک، خونریزیهای گوارش در کودکان، تغذیه از راه عروق مرکزی و چند مقاله دیگر به زبان انگلیسی.

ابراهیمی ، مهرنوش، خانم. در ماه مهر سال ۱۳۵۰ ش درگذشت. او یکی از زنان معتقد به مبارزه مسلحانه علیه رژیم شاه.
نکته‌های دیگر: مهرنوش ابراهیمی همسر چنگیز قبادی عضو تیم تدارکاتی عملیات روستایی چریکهای فدایی خلق بود. او در سال ۱۳۵۰ ضمن شناسایی توسط مأموران رژیم شاه دستگیر شده اما با اجرای عملیات موفق به فرار گردید. ولیکن مجدداً ضمن تخلیه خانه تیمی در مهر ۱۳۵۰ خود را در محاصره مأموران یافت و در درگیری مسلحانه متقابل به قتل رسید.

ابراهیمی ، مهدی ← رامش دامغانی، مهدی

ابراهیمی ، میرزا حسنخان. ملقب به مختارالملک، فرزند حاج موسی. در سال ۱۲۵۱ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و ملاکین.
نکته‌های دیگر: او نماینده مجلس شورای ملی دوره ۶ از بم او از اعیان و ملاکین زمان خود بود و در حدود سطح نیز تحصیلات قدیمه داشت.

ابراهیمی ، میرزا علیرضا خان. ملقب به وکیل الدوله، کرمانی، متخلص به دانش، نوادهٔ محمدکریم خان پسر ابراهیم خان ظهیر الدوله (رییس فرقه شیخیه) در سال ۱۳۱۱ ق در کرمان متولد شد. از شعرا و مسؤلان دولتی عهد قاجاریه.
استادان: میرزا محمد جوادکرمانی، میرزا احمدخان بهمنیار، میرزا شهاب بقایی کرمانی.
نکته‌های دیگر: وی پس از تکمیل تحصیلات در وزارت مالیه مشغول به کار شد و سالها در شهرستانهای مختلف ازجمله شاهرود عهده‌دار ریاست اداره مالیه بود. او یقیناً نیز شعر می‌سروده است. خانوادهٔ وی از خانواده‌های بسیار مشهور کرمان است که به حاج محمدکریم خان پسر ابراهیم خان ظهیر الدوله رییس و مروج معروف فرقه شیخیه بعد از شیخ احمد احسائی، منتهی می‌شود.

ابراهیمی ، نادر. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از نویسندگان و مترجمین.
مهارتها: مترجمی، فیلمنامه نویسی، کارگردانی.
آثار: خانه‌ای برای شب، آرش در قلمرو تردید (چاپ اول سال ۱۳۴۲. این کتاب با نام پاسخ ناپذیر در سال ۵۴ تجدید چاپ شد)، مکانهای عمومی، افسانه باران، تضادهای درونی، وسعت معنای انتظار، مصابا و رؤیای گاجرات، باردیگر شهری که دوست می‌داشتم، در سرزمین کوچک من، هزار پای سیاه و قصه‌های صحرا، اجازه هست آقای برشت، انسان جنایت احتمال، تضادهای درونی (در سال ۱۳۵۱ با نام ده داستان کوتاه تجدید چاپ شد)، رونوشت بدون اصل، ابن مشغله (زندگینامه خودنوشت).

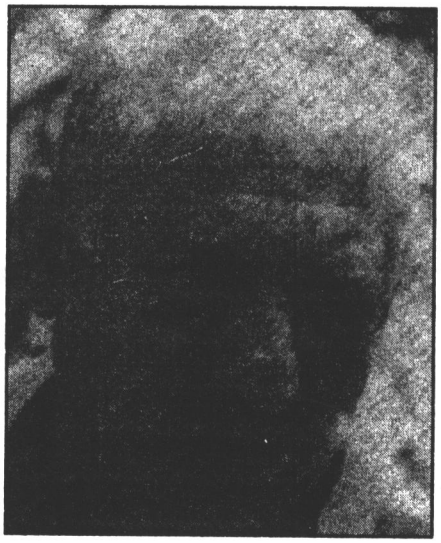

نادر ابراهیمی

ابراهیمی ، ناصر. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از مهندسان شیمی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران ۱۳۶۴.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی شیمی دانشگاه

تهران ۱۳۶۴.
مهارتها: ارائهٔ خدمت در صنایع تهیه و تصفیه قند و شکر، ارائهٔ خدمات آزمایشگاهی.
مشاغل و مناصب: کارمند اداره کل قند و شکر اصفهان.
آثار: تحقیق در صنایع قند ترکیه.

ابراهیمی ، ویلیام. فرزند شموئیل (پزشک) در سال ۱۲۹۸ ش متولد شد. از کارمندان دولت و نمایندگان اقلیتها در مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات متوسطه.
مشاغل و مناصب: او کارمند دولت و نماینده مجلس در دوره ۲۱ از طرف اقلیت آشوری و کلدانی بود.

ابراهیمی ، یدالله. فرزند خسروخان، نوادهٔ نورالله خان ابراهیمی، در سال ۱۲۷۸ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی، ملاکین، متولیان موقوفات.
تحصیلات: تحصیلات جدید در حدود متوسطه.
مشاغل و مناصب: مالک، متولی موقوفه بیمارستان نوریه (موقوفه جد ایشان نورالله خان ابراهیمی)، نماینده مجلس دوره ۱۸ از کرمان.

ابراهیمیان ، اسکندر. در سال ۱۳۱۳ ش در همدان متولد شد. از پزشکان، مسؤولین بهداری راههای استان ساحلی.
محل تحصیل: همدان، تهران، ترکیه.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مشاغل و مناصب: ریاست سپاهی بهداشت در روستاها، مسؤول بهداری راههای استان ساحلی ۱۳۴۹ به استخدام اداره بهداشت و تنظیم خانواده درآمد، مسؤول بهداشت و تنظیم خانواده نوشهر، مسؤول برنامه‌های ارتباط جمعی شهرستانهای نوشهر، نور، شهسوار و غیره منصوب شد. رییس اداره بهداشت و تنظیم خانواده استان ساحلی، مسؤول مرکز بهداشت و ریشه کنی مالاریا و بیماریهای واگیر و مرکز مبارزه باسل، رییس کمیته فرعی تنظیم خانواده حزب ایران نوین استان ساحلی. او در سال ۱۳۴۹ ش به استخدام اداره بهداشت و تنظیم خانواده در آمده بود.

ابراهیمیان ، تورج. در سال ۱۳۲۸ ش متولد شد. از مطبوعاتیان.
تحصیلات: دیپلم طبیعی
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: دستیار دبیر صفحات غرب کشور در سازمان شهرستانهای روزنامه اطلاعات. او خدمات مطبوعاتی را از سال ۱۳۵۱ آغاز کرده است.

ابراهیمیان ، راوند. از نویسندگان.
آثار: کتاب ایران میان دو انقلاب: او در این کتاب به تاریخچه پیدایش و فعالیتهای حزب توده در ایران می‌پردازد و علل رشد و انحطاط آن را تشریح می‌کند؛

ابراهیمیان ، عباس. از شهدای انقلاب اسلامی.
مشاغل و مناصب: عضو کمیته امداد امام، مسؤول روابط عمومی حزب جمهوری اسلامی.

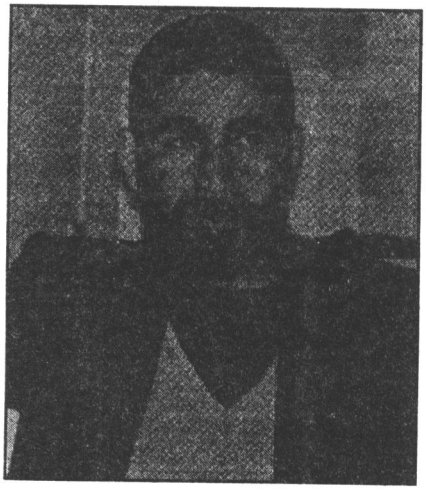

عباس ابراهیمیان

ابراهیمی خو ، عبدالرضا. در سال ۱۳۴۲ ش در شاهرود متولد شد و در سال ۱۳۵۹ ش درگذشت. از شهدای روحانیت.
محل تحصیل: شاهرود، قم.
نکته‌های دیگر: او در انقلاب و فعالیتهای انقلابی شرکت فعال داشت، پس از پیروزی انقلاب درگروه شهید چمران وارد شده و برای دفاع از میهن اسلامی در جنگ تحمیلی شرکت کرده و در تاریخ ۵۹/۱۲/۱۹ در جبهه مالکیه به شهادت رسید.

ابراهیمی دریانی ، مهدی. فرزند علی (تاجر) در سال ۱۲۹۱ ش متولد شد. از تجار و نمایندگان مجلس شورای ملی. تاجر، ماینده مجلس دوره ۲۰ از تبریز.

ابراهیمی دیگی ، جوادخان. فرزند سردار عید و خان در سال ۱۲۷۹ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: ملاک، نماینده دوره ۱۰ از بلوچستان.

ابراهیمی دینانی ، غلامحسین در سال ۱۳۱۳ ش در دینان اصفهان متولد شد. از اساتید دانشگاه در رشته فلسفه و حکمت.
محل تحصیل: اصفهان (حوزه علمیه)، قم، تهران (دانشگاه تهران).
استادان: حضرات آیات حاج آقا حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد، امام خمینی.
تحصیلات: دکترا در فلسفه از دانشکده الهیات، آموزش فلسفه رایج در حوزه‌های علمیه، طی دوره سطح و چند سال درس خارج فقه و اصول در حوزه علمیه قم.
مشاغل و مناصب: عضویت انجمن فلسفه و حکمت، تدریس فلسفه و کلام در دانشکده الهیات مشهد. وی از ۱۳۶۲ به دانشگاه تهران منتقل شد و تا امروز کنون در دانشکده ادبیات و علوم انسانی به تدریس فلسفه اشتغال دارد.
آثار: قواعد کلی فلسفی در فلسفه اسلامی ۳ جلد، وجود رابط و مستقل در فلسفه اسلامی، شعاع اندیشه و شهود در فلسفه سهروردی، تصحیح انتقادی شرح فصوص الحکم مؤید الدین جندی (با همکاری استاد آشتیانی)، معاد از دیدگاه حکیم مدرس زنوزی، منطق و معرفت در نظر غزالی، ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام و مقالاتی بسیار در نشریات.

ابراهیمی زنجانی ، اسکندر. متخلص به منصور نریمان، در ۲۰ ماه اسفند سال ۱۳۱۴ ش در مشهده متولد شد. از موسیقی دانان و نوازندگان عود.
استادان: پدرش.
مهارتها: نواختن عود، سه تار، تار، آشنایی با گوشه‌ها و ردیف، خطاطی، نقاشی و نت نویسی.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۲۲ ش دعوت به همکاری از طرف اداره انتشارات رادیو مشهد را پذیرفت و همکاری ۱۶ ساله با این سازمان داشت، همکاری در برنامه گلها، بشنو از نی (تلویزیون)، تکنوازی رادیو، شرکت در برنامه F.M رادیو به رهبری مهندس همایون خرم، استاد عود در هنرستان عالی موسیقی ملی تا سال ۱۳۵۸.
شاگردان مشهور: حسین بهروزی نیا، محمد فیروزی
آثار: قلعه لالایی و چندین اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: او در ۱۸ سالگی شروع به نواختن عود کرد، انجام کنسرتهای فراوان جهت مؤسسات فرهنگی و عام المنفعه را بر عهده گرفت، برای شناساندن موسیقی اصیل ایرانی با اساتید مختلف سفرهایی به آلمان، انگلستان، ایتالیا، ترکیه، ژاپن انجام داد.

ابراهیمی زنگنه ، احمد. فرزند خانباباخان بهادر در سال ۱۲۹۰ ش در کرمانشاه متولد شد و در ماه مهر سال ....؟ درگذشت. از مهندسین.
محل تحصیل: کرمانشاه، بیروت، فرانسه.

تحصیلات: مهندس در رشته برق و دکترای الکترو تکنیک.
مهارتها: علاوه بر رشته تحصیلی خود، آشنایی به زبان فرانسه و انگلیسی دارد.
مشاغل و مناصب: تدریس در دانشکده فنی، معاون اداره تلفن، وزارت پست و تلگراف و تلفن، معاون کارخانجات قند، رییس کارخانجات قند، مدیر عامل بانک صنعت.
نشانها و جوایز: نشان همایون درجه اول در سال ۱۳۳۰ و نشان علمی وزارت فرهنگ در سال ۱۳۱۸.
آثار: کتاب نقل انرژی، تهیه اولین دفتر مشخصات تلفن مرکز تلفن خودکار شهر تهران.

احمد ابراهیمی زنگنه

ابراهیمی نژاد ، جعفر. در سال ۱۳۳۲ ش در قوچان متولد شد. از روحانیون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
محل تحصیل: قم.
تحصیلات: سطح حوزه.
مشاغل و مناصب: تدریس در دانشگاه، مدیر کمیته امداد امام خمینی قوچان، مسؤول حوزه علمیه قوچان، نماینده دوره چهارم از قوچان و عضو کمیسون آموزش و پرورش.

جعفر ابراهیمی نژاد

ابراهیمی وفائی ، هادی. در سال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: دیپلم طبیعی.
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: سرپرست روزنامه فرمان در استان آذربایجان شرقی اوکار مطبوعاتی را از ۱۳۴۷ آغاز کرده است.

ابرسجی شاهرودی ، سید حسن ← مرتضوی ابرسجی شاهرودی، سید حسن

ابرسچی شاهرودی ، شیخ علی اصغر. در سال ۱۳۲۴ ق در ابرسچ متولد شد. از علما و دانشمندان بنام معاصر شاهرود.
محل تحصیل: ابرسچ، مشهد مدرسه نواب (سال ۱۳۳۸)، حوزه قم، (۱۳۴۸)، نجف اشرف (۱۳۵۰).
استادان: حضرات آیات ادیب بزرگ نیشابوری،

شیخ عبد الکریم حایری یزدی، میرزا محمد حسین نـائینی، سید ابـوالحسـن اصـفهانی، سید مـحمود شاهرودی، موسی خونساری.
تحصیلات: اجازه اجتهاد.
مشاغل و مناصب: امام جماعت.
نشانها و جوایز: پس از دوازده سال در نجف مـاندن مـوفق بـه دریـافت سـه اجـازه اجـتهاد از آقـایان اصفهانی، شاهرودی و موسی خونساری گردید.
آثار: یک دوره از ابحاث فـقهی اسـاتید خـود را بـه رشته تحریر در آورده است.

ابرقوئی، سید حسین. بعد از سال ۱۳۱۰ ق در اصفهان درگذشت. از علما برجسته ابرقوی یزد.
محل تحصیل: نجف.
مشاغل و مناصب: تـدریس، ارشـاد، وعـظ، اقـامه جماعت.
شاگردان مشهور: ثقة الاسلام (شیخ محمد علی)، سید میرزا محمد مهدی گلستانه.

ابرقوئی، سیدزین العابدین ← طباطبایی ابرقویی، سید زین العابدین.

ابرقوئی، سیدعبدالغنی. فرزند سید محمد علی در سال ۱۳۲۱ ق درگذشت. از فقها.

ابرقوئی، سید محمد. فرزند سید علی در حـدود سـال ۱۳۲۰ ق درگذشت. از علما و روحانیون.
محل تحصیل: نجف
استادان: شیخ الشریعه اصفهانی، سید مـحمدکـاظم یزدی.
آثار: تقریرات دروس اسـاتید خـود، کـراریس فـی الرجال و تراجم العلما و المصنفین.

ابرقوئی، شیخ محمد باقر. فرزند مولی مراد، در ابـرقو متولد شد و در سال ۱۳۱۰ ق درگذشت. از وعاظ و علمای بزرگ.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ انصاری.
تحصیلات: علوم حوزوی.
مهارتها: علوم دینی.
مشاغل و مناصب: مدرس و واعظ در ابرقو.
نکته‌های دیگر: بعد از رحلت شیخ انصاری به حـلقه درس مـحمد بـاقر بـن شـیخ مـحمد تـقی اصـفهانی پیوست و جزء شاگردان او گردید.

ابرقوئی، شیخ محمد علی. فرزند مـحمد اسـماعیل در سال ۱۳۳۷ ق درگذشت. از علما و روحانیون.

ابرقوئی، عبدالحسین. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از مهندسین مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک ۱۳۵۹
مـهارتها: صـنایع اسـاسی آهـن و فـولاد، مـونتاژ و سـاخت و اجـرای قـطعات مـاشین آلات، مـونتاژ ساخت و اجرای قطعات ماشین آلات.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت سایپا در تهران.

ابرقوئی یـزدی، سید احـمد. فـرزند عـلی در سـال ۱۳۴۴ ش درگذشت. و در یزد به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: نجف.
استادان: سید محمدکاظم یزدی.
آثار: منظومه البرزخیه، مـنظومه‌الصـاحبیه، حـقیقه السیر، الهدایة الاحمدیه.

ابـــرلین، شـارل. در سـال ۱۸۹۵ م در مس (لورن فرانسه) متولد شد. از پـزشکان خـارجی و رؤسـای دانشکده پزشکی دانشگاه تهران.
محل تحصیل: استراسبورگ، پاریس.
تحصیلات: پروفسور.

مشاغل و مناصب: بخش آسیب شناسی دانشکده پزشکی، نماینده کنگره‌های بین المللی بروکسل، برلن، لندن و مادرید، ریاست دانشکده پزشکی تهران و همچنین استاد دانشکده پزشکی، داروسازی و دندانسازی.
نوآوری: مطالعه راجع به بیماریهای کلیه و دستگاه رتیکولو آندوتلیال و تومورهای استخوانی.

ابرند آبادی یزدی ، علی ← سیبویه حائری، علی.

ابرندآبادی یزدی حائری ، شیخ عباس. ملقب به اخفش، فرزند رضا، نوهٔ احمد در ۱۳ ماه رمضان سال ۱۳۲۹ ق در کربلا درگذشت. از علمای باورع و روحانیون شاعر.
محل تحصیل: کربلا.
استادان: ملاحسین اردکانی، شیخ علی مدرس یزدی.
تحصیلات: تحصیلات عالی در علوم دینی و ادب عربی.
مهارتها: در فقه مهارت داشت ولی در علوم ادب بویژه نحو سرآمد بود.
مشاغل و مناصب: تدریس فقه اصول بویژه علوم ادبی عربی.
نکته‌های دیگر: او دارای اشعاری در مدح ائمه اطهار می‌باشد.

ابری ،ابراهیم. با نام مستعار دکتر ماهان، در سال ۱۲۹۴ ش،۱۹۱۵ م متولد شد. از روزنامه نگاران و نویسندگان.
محل تحصیل: دانشکده الهیات و علوم معقول.
تحصیلات: لیسانس دانشکده الهیات و علوم معقول.
مهارتها: مطالعاتی در فیزیک اتمی و ریاضیات، آشنایی به زبانهای عربی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، نویسنده، سردبیر سیاسی نشریه پست تهران، سردبیر چند روزنامه در تهران.
آثار: ترجمه چند کتاب خارجی به فارسی، ستاره اوشان (رمان، تألیف)، ترجمه کتاب رازها، مقالات متعدد در جراید تهران.
نکته‌های دیگر: روزنامه نگاری را از سال ۱۳۲۰ آغاز کرد، او در فیزیک اتمی و ریاضیات مطالعاتی داشت.

ابری ، فرزانه، خانم. در سال ۱۳۴۴ ش متولد شد. از کارشناسان صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه تبریز
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک، طراحی جامدات، (۱۳۶۶ ش).
مهارتها: صنایع ماشین آلات، طراحی و مهندسی ماشین.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت کمپیدور تبریز (قسمت پژوهشهای صنتعی.)

ابریان ، بهرام. در سال ۱۹۲۴ م متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: دانشگاه بمبئی و پونه در هند، دانشگاه هاروارد.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته حقوق و اقتصاد.
مهارتها: حقوق، زبان انگلیسی
مشاغل و مناصب: دانشیار کلاسهای دوره لیسانس و فوق لیسانس در هند، عضو بخش اقتصاد سازمان برنامه، معاون امور اقتصادی سازمان برنامه، رییس بخش مطالعات اقتصادی بانک مرکزی ایران ۱۹۶۴، نماینده ایران در بانک جهانی ۱۹۶۵ م، معاون بخش طرحها و پروژه‌ها در سازمان برنامه ۱۹۶۹، معاون سازمان برنامه ۱۹۷۰.
نکته‌های دیگر: مسافرت به ایالات متحده آمریکا و اکثر کشورهای اروپایی و آسیایی.

ابریشم کار ، محمد. فرزند حاج اسماعیل در سال ۱۲۶۸ ش متولد شد. از تجار، نمایندگان مجلس

شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات متعارف.
مهارتها: تجارت.
مشاغل و مناصب: تاجر، نماینده دوره ۱۶ مجلس از شوشتر.

ابریشمی، محمد ابراهیم. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۲۲ از تربت حیدریه.

ابریشمی، محمد حسین. در سال ۱۹۳۵ م در رشت متولد شد. از اساتید دانشگاه و کارمندان بلند پایه دولت.
محل تحصیل: دانشگاه هول در انگلیس.
تحصیلات: لیسانس اقتصادی از انگلیس ۱۹۶۱ م.
مهارتها: کارشناسی امور اقتصادی، زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: عضو انستیتو حسابداران مجاز در انگلیس و ویلز ۱۹۶۶ م، بازرس حسابداری وینّی موزّی و کمپانی لندن ۱۹۶۶ - ۱۹۶۲، متخصص تجزیه دستگاه شرکت ملی نفت ایران ۱۹۶۷ - ۱۹۶۶، مدیر مالی سازمان گسترش و نوسازی صنعتی ایران ۱۹۷۱ - ۱۹۶۷، معاون مدیر عامل شرکت مس معدن سرچشمه ۱۹۷۱، دانشیار رشته حسابداری دانشگاه تهران ۱۹۷۲ - ۱۹۶۸.
نکته‌های دیگر: ایشان به کشورهای اروپای غربی، اتحاد جماهیر شوروی، چکسلواکی و پاکستان مسافرت کرده است.

ابطحی، جعفر. فرزند سید محمد در سال ۱۹۲۰ م در شیراز متولد شد. از روزنامه‌نگاران، حقوقدانان و نمایندگان مجلس ملی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس حقوق
مهارتها: امور حقوقی، زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: روزنامه نویس در شیراز، وکیل دادگستری، نماینده مجلس بیست و یکم از نامزدهای حزب مردم.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از مدتی کار در مجلس از نمایندگی مجلس استعفا داد و کار حقوقی خویش را در شیراز آغاز کرد.

ابطحی، سید حسن. فرزند سید رضا و از نسل امام کاظم (ع) در سال ۱۳۵۲ ق در مشهد متولد شد. از نویسندگان و علمای مقیم مشهد مقدس.
محل تحصیل: مشهد (مدرسه نواب)، قم (سطوح و خارج)، نجف (خارج).
استادان: اساتید قم: حضرات آیات نجفی مرعشی، شریعتمداری، بروجردی. اساتید نجف: سید عبدالهادی شیرازی، شاهرودی، خویی، حاج شیخ مجتبی قزوینی، و نیز از حاج ملاآقاجان زنجانی، میرزا مهدی غروی اصفهانی استفاده‌هایی کرده است.
نوآوری: وی با همکاری شهید هاشمی نژاد در مشهد کانون بحث و انتقاد دینی را دایر کرد. در این مرکز به وسیله نامه و به طور شفاهی به سؤالات پاسخ داده می‌شد و مجموعه سؤالات و پاسخها نیز بعضا به چاپ می‌رسید. تاکنون بیش از ۲۰ دانشمند مسیحی در این مرکز و مسجدش به اسلام مشرف شده‌اند.
آثار: کتاب اتحاد و دوستی در اسلام، پاسخ ما به مشکلات نسل جوان، پرواز روح (شرح حال آخوند ملا آقا جان زنجانی)، ملاقات با امام زمان (عج) ۲ جلد، شبهای مکّه، انوار الزهرا، در مکتب استاد، عالم عجیب ارواح.
نکته‌های دیگر: وی پس از تحصیل در نجف به علت گرمای شدید به قم بازگشت و تا آخر عمر از مرحوم آیة الله بروجردی استفاده کرد. پس از وفات ایشان به مشهد بازگشت و در کنار شهید سید عبدالکریم هاشمی نژاد (که با هم نسبت سببی هم داشتند) به ایجاد کانونهای مذهبی و ارشاد جوانان پرداختند و

لیکن بعدها از نظر شیوه کاری از همدیگر جدا شدند و ایشان بیشتر در زمینه‌های مربوط به رؤیت امام زمان (عج) و این قبیل مسایل به نویسندگی مشغول شدند و در این زمینه آثاری را منتشر ساختند.

سید حسن ابطحی

ابطحی، سیدحسین. در سال ۱۳۲۲ ش متولد شد. از دانشیاران دانشکدهٔ حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی.

محل تحصیل: دانشگاههای ایالتی مورگان و میسوری آمریکا.

تحصیلات: کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکترا در رشته‌های علوم، مدیریت مهندسی و عمران.

مهارتها: تدریس در دانشگاه و تحقیق و تألیف.

مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ حسابداری و مدیریت دانشگاه علامهٔ طباطبایی.

آثار: ۵ کتابه به فارسی در زمینه‌های آموزش و بهسازی منابع انسانی، طبقه بندی و ارزشیابی مشاغل، مهندسی روشها، اصول برنامه‌ریزی و کنترل پروژه، مدیریت منابع انسانی. ۵ مقاله به زبان فارسی در زمینه‌های آموزش و توسعه منابع انسانی، فشارهای عصبی و نحوهٔ مقابله با آن، مدیریت منابع انسانی.

ابطحی، سید علیمحمد. در سال ۱۳۵۰ ق در اصفهان متولد شد و در ماه تیر سال ۱۳۵۷ ش درگذشت و در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد. از علما و مدرسین حوزه.

محل تحصیل: اصفهان، قم، نجف.

استادان: حضرات آیات آقایان حاج آقا حسین بروجردی، سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خوئی، سید عبدالهادی شیرازی.

تحصیلات: اجتهاد.

مهارتها: فقه، اصول و علوم دینی.

مشاغل و مناصب: تدریس فقه و اصول.

آثار: تهذیب المقال فی تنقیح الرجال للشیخ النجاشی در چند جلد.

نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۶۸ ق مهاجرت به قم، و در سال ۱۳۷۸ ق به نجف مهاجرت کرده و پس از تکمیل تحصیلات خود مقیم حوزه علمیه قم گردید.

ابطحی، سید محمد باقر. در ۱ ماه جمادی الاول سال ۱۲۹۰ ق متولد شد و در ۱۵ ماه شعبان سال ۱۳۶۷ ق درگذشت. از شاگردان آخوند ملا محمد کاشی.

استادان: آخوند ملامحمدکاشانی

نکته‌های دیگر: وی در فلسفه و حکمت تبحّر داشت و از مروّجان حکمت متعالیه صدرایی بود.

ابطحی، سید محمد علی. فرزند سید حسن ابطحی، در سال ۱۳۳۶ ش در مشهد متولد شد. از روحانیون و مدیران جمهوری اسلامی ایران.

محل تحصیل: مشهد، قم، لبنان.

تحصیلات: درس خارج.

مشاغل و مناصب: مدیر صدا و سیما در مشهد، شیراز و بوشهر، معاون برون مرزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، مدیرّ صدای جمهوری اسلامی ایران، معاون برون مرزی صدا و سیما، معاون امور بین الملل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دوره وزارت سید محمد خاتمی، رییس

دفتر رییس جمهور (خاتمی).
نکته‌های دیگر: ایشان در دوران قبل از انقلاب درحوزه مشهد از محضر کسانی مانند آقایان حاج سید علی خامنه‌ای، پدرش سید حسن ابطحی، دائیش شهید سید عبدالکریم هاشمی نژاد و دیگران استفاده‌هایی برده و درکنار تحصیل در امر مبارزات سیاسی نیز شرکت داشتند، و یک بار نیز دستگیر و زندانی شدند. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز مدتی در صدا و سیما و بعدها در وزارت ارشاد اسلامی به عنوان معاون وزیر در امور بین الملل کار می‌کردند و در این اواخر مأموریت لبنان پیدا کرده و مقیم آنجا شدند. بعد از پیروزی آقای سید محمد خاتمی در دوم خرداد ۱۳۷۶ به عنوان رییس دفتر رییس جمهور منصوب شدند.

ابطحی ، سید محمدعلی ← موحد ابطحی، سید محمدعلی.

ابطحی ، سید محمد. معروف به یثربی پشت مشهدی کاشانی، فرزند محمد رضا، در کاشان متولد شد. از علمای کاشانی مقیم قم.
محل تحصیل: کاشان، قم.
استادان: میرزا سید علی یثربی، سید محمد محقق داماد، امام خمینی، آیة الله بروجردی.

ابطحی ، سیدمرتضی ← موحد ابطحی، سید مرتضی

ابطحی ، محمد. در سال ۱۳۳۲ ش متولد شد. از کارشناسان حسابداری و حسابرسی.
محل تحصیل: مؤسسه عالی حسابداری ایران.
تحصیلات: لیسانس حسابداری ۱۳۵۳ ش.

ابطحی اصفهانی ، سید محمد باقر ← موحد ابطحی، سید محمدباقر.

ابطحی فهلیانی ، ضیاء. در سال ۱۳۰۸ ش در فهلیان فارس متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: دانشکده کشاورزی کرج
تحصیلات: فوق لیسانس کشاورزی ۱۹۵۹
مهارتها: کارشناسی ارشد کشاورزی، زبان انگلیسی
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت کشاورزی ۱۹۵۹ م، قائم مقام اداره کل تعاونیها و امور زراعتی فارس، نماینده مجلس شورای ملی دوره ۲۴ از شیراز ۱۹۷۵
نشانها و جوایز: مدال شماره ۳ اصلاحات ارضی.

ابکایی ، مجد. فرزند قاسم (مجد ابکائی) در حدود سال ۱۲۹۵ ق متولد شد و در حدود سال ۱۳۷۰ ق در گذشت.
مشاغل و مناصب: واعظ، روحانی.

ابل ، رموزا. از دانشمندان خاورشناس.
مشاغل و مناصب: خاورشناس که در باره سلاطین مغول بررسی کرده است.
آثار: کشف نامه ارغون خان مغول به فیلیپ لبل و انتشار آن، وی با چند تن دیگر مجموعه یادگاری و خاطرات و یادداشت های مربوط به تاریخ فلسفه و علوم و آداب و زبان ملل شرق را نوشته است.

ابلاغ ، علی. معروف به حاج میرزا، در سال ۱۳۲۵ ش در گذشت. از نویسندگان.
مشاغل و مناصب: مدیر مجله ابلاغ شیراز و مجله پرسپلیس بمبئی.

ابن آهی ، حسین. از شعرای معاصر.
محل تحصیل: دانشکده ادبیات دانشگاه تهران
تحصیلات: وی تحصیلات خود را در رشته ادبیات فارسی در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به پایان رساند.
مشاغل و مناصب: در حال حاضر در آلمان به تدریس مشغول است.

اِبْنُ التَّضاد ، سیدحسن. در زنجان متولد شد و در سال ۱۳۳۰ ق در زنجان درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از روحانیون و فلاسفه.
محل تحصیل: زنجان، تهران.
استادان: میرزا مجید حکمی زنجانی، میرزا ابوالحسن جلوه.
شاگردان مشهور: آیة الله حاج میرزا باقر زنجانی (از اساتید معروف فقه و اصول در نجف).
نکته‌های دیگر: در حوزه علمیه زنجان حلقه درس فلسفه و حکمت داشت و بسیاری از فلسفه خوانها از او در این زمینه استفاده کرده‌اند. از جمله حاج میرزا باقر.

ابن الدین ، میرزا عبدالحسین. فرزند شیخ علی اصغرقمی در سال ۱۳۲۳ ق در قم متولد شد و در ۱۰ ماه صفر سال ۱۳۹۰ ق درگذشت. از اساتید دانشگاه.
استادان: سید علی کاشانی، سید ابوالحسن قزوینی، آیت اللهی.
مشاغل و مناصب: وی‌در علوم حوزه‌ای سطح را تدریس می‌کرد و از اساتید دانشگاه تهران نیز بود.
آثار: برخی از مقالات ادبی و دینی ایشان در مجله‌های العرفان و المرشد چاپ شده است. نیز کتاب الاراء و النظرات و کتابی در نحو از آثار او است.

ابن الرضا ، سید مهدی. فرزند میرزا محمد علی در خوانسار متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: خوانسار، قم
استادان: حضرات آیات حاج آقا حسین بروجردی، امام خمینی، محقق داماد، محمد علی اراکی، سید محمد رضا گلپایگانی، علامه طباطبایی.
تحصیلات: دروس خارج از حوزه علمیه
مشاغل و مناصب: روحانی، خطیب
نکته‌های دیگر: در ذیحجه سال ۱۳۷۱ ق مهاجرت به قم نموده.

ابن الرضا ، میرزا محمود. در سال ۱۲۸۵ ق متولد شد و در سال ۱۳۵۵ ق درگذشت. از ادبا، فقها، روحانیون و مدرسین.
محل تحصیل: خونسار، اصفهان، نجف.
استادان: آخوندکاشی، علامه جهانگیرخان قشقایی، آقانجفی مسجدشاهی، میرزا محمد هاشم چهار سوقی خوانساری، سید محمدکاظم یزدی، علامه آخوند خراسانی، شریعت اصفهانی، آقا سید اسماعیل صدر، آقا سید میرزا، ملافتحعلی سلطان آبادی،
تحصیلات: دریافت اجازه از بعضی از اساتید خود
مهارتها: تدریس، تدریس اخلاق، فقه و اصول،
مشاغل و مناصب: مدرس، اقامه جماعت، تدریس اخلاق، تدریس فقه و اصول.

ابن الشیخ ، محمد. معروف به حائری، فرزند آیت الله شیخ زین العابدین مازندرانی، در ۲۳ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۵۰ ق درگذشت و در قم مسجدبالا سر ضریح حضرت معصومه (ع) به خاک سپرده شد. از روحانیون مشروطه طلب و سیاستمداران.
محل تحصیل: نجف، کربلا.
استادان: پدرش شیخ زین العابدین مازندرانی، میرزا حبیب الله رشتی.
مشاغل و مناصب: رییس دیوان کشور و تولیت مدرسه سپهسالار.
نکته‌های دیگر: با مشروطه خواهان همکاری داشت و به مدت ۱۴ سال در هندوستان بماند و تجربه‌ها آموخت.

ابن بی بی ، محمد حسین ← تسبیحی، محمد حسین

ابن داود ، محمد ← همدانی کاظمی، محمد

ابن رضا ، محمد علی. فرزند میرزا محمود، در ماه ربیع المولود سال ۱۳۳۱ ق در خوانسار متولد شد. از

روحانیون و ائمه جماعات.
محل تحصیل: خوانسار، قم.
استادان: حضرات آیات شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سید محمد تقی خوانساری سید شهاب الدین مرعشی نجفی، میرزا محمد همدانی.
تحصیلات: پایان سطوح.
نکته‌های دیگر: از سال ۱۳۴۹ ق در حوزه علمیه قم به تحصیل اشتغال داشت و در سال ۱۳۵۶ به خوانسار مراجعت کرد و به انجام وظایف تبلیغی و امامت جماعت مشغول گردید.

ابن شهاب ، سیدابنوبکر عبدالرحمن ← حسینی حضرتی علوی، سید ابوبکر عبدالرحمن

ابن صفار ، میرزا عبد مناف ← اردبیلی، میرزا عبد مناف

ابن عقیل ، محمد لطیف ← انصاری، محمد لطیف

ابن عیّار ، ← رزم آسا، اسماعیل

ابن قَرَه داغی ، شیخ عمر ← عالی قره داغی، شیخ عمر

ابن قِزِلجی ، ملا محمد حسین ← وجدی بوکانی، ملا محمد حسن

ابن قَنّاد زنجانی ، سید حسین ← قناد زاده، سید حسین

ابوالپیاده ، ← صابری فومنی، کیومرث

ابوالحب حائری ، محسن. فرزند محمد. در سال ۱۲۴۴ ق متولد شد و در سال ۱۳۰۵ ق درگذشت. از عالمان و شاعران.

استادان: شیخ عبدالحسین تهرانی، حاج محمد علی کوئه حائری.
مهارتها: خطیب عالم به تاریخ اسلام و سیره در حد وسیع، شاعر.
شاگردان مشهور: شیخ محمد فیخرانی، شیخ عباس نجم قمی، شیخ علی حمامچی، شیخ علی زهیری، شیخ کاظم سبتی.

ابوالحسنی ، ابوذر. فرزند حشمت الممالک، در سال ۱۲۸۵ ش در مشهد متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: تهران، تولوز.
تحصیلات: لیسانس الکترونیک از تولوز.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه، انگلیسی، مهارت در امور برق.
مشاغل و مناصب: رییس پیشه و هنر مازندران، معاون سازمان بر نامه، قائم مقام شرکت بیمه ایران، کارشناس وزارت دادگستری
آثار: کتاب آتش و چند اثر دیگر.

ابوالحسنی ، جهانشیر. در سال ۱۳۴۰ ش در امیدیه اهواز متولد شد و در ۳۰ ماه ۷ سال ۱۳۵۹ ش به شهادت رسید و در امیدیه اهواز به خاک سپرده شد. از شهدای جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: آغاجاری.
تحصیلات: طی دوره آموزشگاه فنی آغاجاری، سوم نظری.
مشاغل و مناصب: کارگر شرکت ملی نفت.
نکته‌های دیگر: شهادت او در جبهه خونین شهر (خرمشهر) واقع شد.

ابوالحسنی ، شیخ یدالله. در سال ۱۲۵۴ ش در روستای باغخواص ورامین متولد شد و در تابستان سال ۱۳۴۹ ش درگذشت. از روحانیون و زهاد منطقه ورامین.

مشاغل و مناصب: متولی امام‌زاده زین العابدین (ع) واقع در قریه باغخواص ورامین، روحانی و مبلغ مذهبی همان روستا، کشاورز.

نکته‌های دیگر: وی مردی زهد پیشه و خودساخته بود که از دسترنج خود ارتزاق می‌کرد و به ارشاد مذهبی مردم می‌پرداخت و به مسایل و مشکلات مردمان مسلمان آن ناحیه توجه خاص داشت، به طوری که در روز تشییع جنازه او، در روستاهای مختلف منطقه همگان کار و کسب خود را تعطیل کرده و در تشییع باشکوه او شرکت کردند. بخش عظیمی از قرآن مجید را از حفظ بود و در گفتگوهای خود از آیات آن استفاده می‌کرد و با قرآن مردم را موعظه می‌کرد. از مقامات معنوی او داستانهای زیادی نقل شده که امکان درج آنها در این فرهنگ نیست. علی ابوالحسنی معروف به منذر، نوهٔ پسری آن مرحوم می‌باشد.

ابوالحسنی، شیخ محمد. فرزند یدالله، در مهرسال ۱۲۹۸ ش در روستای باغخواص ورامین متولد شد و در دهم اسفند سال ۱۳۷۰ ش در تهران درگذشت. از روحانیون و وعاظ تهران.

محل تحصیل: حوزه علمیه ورامین و تهران.

استادان: حضرات آیات حاج میرزا ابوالحسن طاهری قمی (ورامین)، حاج شیخ محمد تقی بافقی (شهر ری حضرت عبدالعظیم «ع»).

مشاغل و مناصب: روحانی، معلم و استخدام وزارت فرهنگ (آموزش و پرورش).

نکته‌های دیگر: مردی معتقد به مبانی دینی و اهل عمل بود. در امر به معروف و نهی از منکر اهتمام زیادی داشت و در زمان پهلوی‌ها بر سر این مسایل بارها با مأموران دولتی درگیر شده و بعضاً خبر این درگیریها به جراید نیز کشیده شده بود. یکی از این موارد، درگیری او و چند تن دیگر از روحانیون منطقه با فرماندار ورامین در سالهای پس از شهریور بیست بر سر بستن یک مشروب فروشی در ورامین بود که منجر به تبعید شیخ محمد از ورامین شد. چنانکه پیش از آن نیز، اعتصاب کشاورزان «فیلستان» (از دهات ورامین) را علیه ارباب ده (ابراهیم حکیمی، نخست وزیر مشهور) سامان داده بود. با فدائیان اسلامی ارتباط داشت ولی شیوه ترور مسلحانه را در حل «ریشه‌ای» مشکلات و مفاسد اجتماعی، کار آمد نمی‌دانست و در مباحثات خود با شهید نواب صفوی گفته بود که کار را باید با اصلاحات فکری و فرهنگی و بویژه از طریق اصلاح و سازماندهی هیأتهای مذهبی آغاز کرد. در قضیه ملی شدن صنعت نفت با آیة الله کاشانی و دکتر مصدق همکاری می‌کرد، ولی در اختلافات بعدی آنان شرکت ننمود. از شهریور ۱۳۳۰ ش با سفارش مرحوم آیة الله کاشانی به سمت آموزگار قرآن و شرعیات در دبستان کانون کار و آموزش - وابسته به سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی - منصوب شد و بعدها تدریس ادبیات فارسی را نیز بر عهده گرفت. در این دبستان، که بعدها به «آموزشگاه حرفه‌ای» تغییر نام داد هیچگاه در جشنهایی که به مناسبت تولد یا تاجگذاری شاه برپا می‌شد و شرکت در آن برای استادان اجباری بود، شرکت نجست. او در جمعیت «اتحادیه مسلمین» نیز - در تهران - با حاج سراج انصاری همکاری داشت. با امام خمینی از طریق استادش طاهری قمی آشنا شد و به اهداف او علاقمند گردیده و خود را با آن همسو گردانید. و بدین پیمان تا آخر عمر استوار ماند.

ابوالحسنی، علی. با نام مستعار ع. منذر، فرزند شیخ محمد، نوهٔ شیخ یدالله، در ۲۲ ماه آذر (۱۳ رجب) سال ۱۳۳۴ ش در غرب تهران متولد شد. از روحانیون، نویسندگان و پژوهشگران در رشته‌های تاریخ ایران و جهان و فرهنگ اسلامی.

محل تحصیل: تهران (دوره کامل هنرستان و ناتمام دانشکده علم و صنعت)، حوزه علمیه قم.

استادان: حضرات آقایان مدرس افغانی و موسوی

گـرگانی (ادبـیات)، اعـتمادی، راسـتی کـاشانی، دوزدوزانی، جلال طاهر شمس گلپایگانی، موسوی تهرانی و سید علی محقق داماد (اصول فقه)، ستوده و پـایانی (مکـاسب)، خـزعلی و شب زنـده دار (تفسیر)، جعفر سبحانی (رجـال)، مـصباح یـزدی (مـعارف)، شیخ حسین مظاهری و شیخ جـواد کربلایی (اخلاق)، حاج شیخ جواد تبریزی، وحید خراسانی (بـترتیب در فـقه و اصـول). از حضرات آقایان زیر نیز بطور غـیر رسـمی بـهره وافـر بـرده است: شیخ حسین لنکـرانـی در تـاریخ، سیاست؛ تفسیر و ادبیات؛ سید مـرتضی عسکـری در تـاریخ اسلام و مسایل مربوط به سقیفه؛ سـید مـحمد کـاظم قـزوینی در مـعارف اسـلامی و ولایت؛ جـلال آل احمد، دکتر سید احمد فردید و دکتر رضا داوری در غرب شناسی.

تحصیلات: اتـمام دوره هـنرستان فـنی، دانشـجوی انصرافـی رشـته مـهندسی صـنایع دانشکـده عـلم و صنعت، تحصیلات حوزه‌ای (درس خارج).

مهارتها: معارف اسلامی، پژوهشگری و نویسندگی در زمـینه تـاریخ مـعاصر ایـران، تـاریخ عـمومی و فرهنگ اسلامی.

مشـاغل و مـناصب: هـمکاری بـا صـدا و سـیمای جـمهوری اسـلامی ایـران، مـرکز تـحقیقات سـپاه پاسداران قم، دوایر عقیدتی - سیاسی ارتش و سپاه، عـضو هـیأت عـلمی انـتشارات اسوه (وابسـته بـه اوقاف)، تحقیق و تألیف کتابهای علمی (بـویژه در زمینه تاریخ ایران و اسلام در پنج سده اخیر).

آثار: آثار چاپ شده: هـجرت: ضـرورت جـاویدان تکامل، بررسی قـرآنـی و روایـی تـوکّل، سکـوت: زمینه ساز بـازکاوی و بـازسازی تکـامل، سکـوت: گذرگاه تجهیز، حکمت: مهاری بر سرکشی نـفس، نگاهی به اصل ولایت فقیه (به ضمیمه: خطوطی از فرهنگ ولایت فقیه)، تحلیلی سیاسی - اجتماعی از فلسفه و ضرورت ولایت فقیه و دموکراسـی ارشاد شده، تبیینی از فلسفه سیاسی - اجتماعی - اخلاقی - فرهنگی فرقانیسم، میعاد با استاد مطهری شـهید راه تطهیر سیمای فرهنگ اسلامی از زنگار غرب زدگی و شرق زدگی، تحلیلی از نقش سه گـانه شـیخ شـهید نوری در نهضت تحریم تـنباکـو، نگـاهی بـه ابـعاد گونا گون جنگ صلیبی غرب با اسلام، شهید مطهری افشاگر توطئه تأویل «ظاهرِ» دیـانت بـه «بـاطنِ» الحاد و مادیّت، جهاد دفاعی و جنگ صلیبی ایران و روس تزاری، نگاهی بر زندگانی پربار بزرگمرد دین و سـیاست: حـضرت آیـة الله حـاج شـیخ حسـین لنکـرانـی (ره)، پـایداری تـا پـای دار: سـیری در زندگینامه علمی - معنوی - اجتماعی و سیاسی شهید حاج شیخ فضل الله نوری، آینه دار طلعت یار: سیری در زندگانی و افکار ادیب پیشاوری، تراز سیاست: جـلوه‌هایی از سـیاست و مـدیریت شـیخ انـصاری، سلطنت علم و دولت فقر: سیری در زندگانی و افکار و مـجاهدات حـجة الاسـلام مـلاقربانعلی زنـجانی، سـیاهپوشی در سـوگ ائـمه نـور (ع): رشـته‌های تاریخی و مبانی فقهی، آیة الله العظمی سید مـحمد کاظم طباطبایی یـزدی پـرچـمدار عـرصه جـهاد و اجتهاد، مهاتما گاندی: همدلی با اسلام و همراهی با مسلمین.

نکته‌های دیگر: پس از پـایان تـحصیلات ابـتدایـی (تهران، ۱۳۴۷ ش)، در آمـوزشگاه حـرفه‌ای رضـا پهلوی (خیابان ری) بـه تـحصیل در رشـته مـاشین افزار پرداخت و دوره ۴ ساله آن را در خرداد ۵۱ به پایان برد. سپس در اداره مخابرات استخدام شد و به طور همزمان، شبها در هنرستان شماره ۳ تـهران در همان رشته ادامـه تـحصیل داد. در ۱۳۵۳ بـه اتـهام بحثهای سیاسی در محیط کار و مـدرسه، مـجبور بـه استعفا شد. اشتغال بعدی روزانه وی، پرداختن به کار فنی آزاد (جوشکاری در و پنجره ساختمان، تـولید انبوه جالباسی و میز و صـندلی کودکان ...) بود که با تحصیل شبانه در هنرستان همراه بود. خرداد ۵۴ بـه اخذ دیپلم فنی نایل گشت و هـمان سـال در کـنکور سراسری دانشگاه تهران شرکت جسته، با رتبه عالی

قبول گردید و در رشته مهندسی صنایع دانشکده علم و صنعت تهران ثبت نام کرد. لیکن سه ماه بیشتر در دانشکده نماند و با ارشاد و درخواست حجة الاسلام موسوی همدانی (پیشنماز مسجد ابراهیم خلیل «ع» شهر ری) و با تشویق پدر خودش از دانشگاه انصراف داده و جهت تحصیل علوم دینی روانه حوزه علمیه قم گردید و در مدرسه حقانی که در آن زمان تحت مدیریت شهید آیة الله قدوسی قرار داشت، به تحصیل مشغول شد و پس از مدت کوتاهی، در حوزه علمیه قم بطور آزاد به ادامه تحصیل پرداخت.

ابوالحسنی، علی اکبر. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از کارشناسان، کارمندان.
محل تحصیل: دانشکده فنی برلین و دانشکده مهندسی دورتوند(آلمان)
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی میکانیک از دانشکده دورتوند آلمان
مهارتها: طراحی و راه اندازی ماشین های واحدهای تولیدی.
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت دیسال تهران.

ابوالحمد، عبدالحمید. در سال ۱۳۱۰ ش در تهران متولد شد. از اساتید دانشگاه تهران و نویسندگان معاصر.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه پاریس.
تحصیلات: کارشناسی حقوق و علوم قضایی، کارشناسی ارشد و دکترای حقوق و علوم سیاسی.
مهارتها: تدریس در دانشگاه در رشته علوم سیاسی و حقوق، تألیف و تحقیق در همین رشته‌ها.
مشاغل و مناصب: استادیار، دانشیار و استاد دانشگاه تهران، عضو کمیتهٔ حقوقی جامعه ملی برای حمایت از کودکان، مسؤول امور دانشجویی دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران به مدت یک سال.
آثار: تعداد کتابهای تألیفی و ترجمه‌ای وی ۵ کتاب به فارسی و ۳ کتاب به زبان خارجی است که در زمینه‌های حقوق اداری ایران، مبانی سیاست، فرهنگ اصطلاحات حقوق فارسی به فرانسه، کتاب شناسی تمدن ایرانی در زبان فرانسه می‌باشد. تعداد مقالات وی ۱۰ مقاله به زبان فارسی است؛ در زمینه‌های حقوق، علوم سیاسی، معرفی و نقد کتابهای حقوقی و علوم سیاسی.

ابوالحمد، گیتی، خانم. در سال ۱۳۲۷ ش در تهران متولدشد. از استادان دانشگاه در رشته مهندسی شیمی.
محل تحصیل: دانشکده فنی دانشگاه تهران، فرانسه (دانشگاه پیرو ماری کوری، پاریس).
تحصیلات: دکترای مهندسی شیمی کاربردی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده فنی دانشگاه تهران.
نشانها و جوایز: تقدیر نامه از دانشکدهٔ فنّی.

گیتی ابوالحمد

آثار: کتاب مبانی پالایش نفت (تألیف)، شیمی

هیدروکربن‌ها (ترجمه) و چند اثر و مقاله دیگر.
نکته‌های دیگر: در چند همایش علمی در دانشگاههای تهران و اصفهان شرکت و در رشته تخصصی خود سخنرانی کرده است. و نیز به دلیل احراز مقام رتبه اول در مقطع کارشناسی ارشد رشته مهندسی شیمی در سال ۱۳۵۰ ش از دانشکده فنی تقدیر نامه دریافت کرده است.

ابوالسعود قطیفی ، شیخ علی. فرزند سعود در سال ۱۳۳۰ ق درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از علما فاضل شیعه در بحرین.
محل تحصیل: نجف اشرف.
مشاغل و مناصب: روحانی، امام جماعت.
نکته‌های دیگر: ایشان تحصیلات خود را در حوزه نجف اغلب در نزد علمای ایرانی مقیم نجف سپری کرد، آنگاه به دعوت و درخواست بزرگانی از ام الخام به آنجا رفت و به نشر احکام و امامت و ارشاد پرداخت تا اینکه در سال ۱۳۳۰ برای زیارت به عراق مشرف شد و در اثر سقوط از بلندی وفات یافت.

ابوالصدق ، محمد رضا. در سال ۱۳۲۸ ش متولد شد. از کارشناسان بازرگانی.
محل تحصیل: تهران (مدرسه عالی بازرگانی ایران.
تحصیلات: لیسانس بازرگانی ۱۳۵۲.
مشاغل و مناصب: مدیر عامل شرکت کفش ملی، مدیر عامل شرکت خدمات و مدیر فنی کفش ملی، مدیر مالی صنعت کشتی سازی و صنایع وابسته، حسابداری و حسابرسی و انجام امور مالی در شرکت بنادر و کشتیرانی، کارشناس بازرگانی در گروه صنعتی کفش ملی.

ابوالعالی ، فخرالدین. در سال ۱۹۲۲ م متولد شد. از دیپلماتها و کارمندان وزارت خارجه.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل حقوق.
مهارتها: زبانهای فرانسه، انگلیسی، حقوق سیاسی.
مشاغل و مناصب: عضو دایره قرارداد در وزارت خارجه، عضو دایره چهارم سیاسی، عضو دبیرخانه کابینه، عضو دایره اول سیاسی، دبیر سوم سفارت در بلگراد، نایب رییس دایره قراردادها و امور حقوقی.
نکته‌های دیگر: به کشورهای اروپایی و شوروی مسافرتهیا سیاسی و رسمی داشته است.

ابوالعباس ، حماد ← شیبانی، حماد

ابوالعلاء ، فؤاد ← فاروقی، فؤاد

ابوالعلوم ، سیدمحمد ← شرموطی، سید محمد

ابوالفتح زاده ، اسدالله خان. فرزند ابوالفتح خان میرپنج در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت. از نظامیان و افسران.
مشاغل و مناصب: مأمور مالیات ساوجبلاغ و شهریار، رییس قزاقخانه.
نکته‌های دیگر: بد رفتاری با مردم سیره مشهور او بود، بعدها معلوم شد که جزو فرقه بهائیها بوده و از این طریق عقده‌گشایی می‌کرده است.

ابوالفتحی ، علی. فرزند علی اکبر در سال ۱۲۹۵ ش متولد شد. از وکلای دادگستری در رژیم گذشته.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دانشکده حقوق.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه، انگلیسی، عربی.
مشاغل و مناصب: معاون اداری دادستان شهرستان خوی، رییس شعبه تبریز، بازپرس شعبه تبریز، ریاست دادگاههای تبریز.

ابوالفتحی ، علی اکبر. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی زیست شناسی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۳، دکترای بیوشیمی بالینی از

دانشگاه ساری انگلستان در سال ۱۳۵۸.
مهارتها: بررسی نقص ایمنی در بیماران مبتلا به سوء تغذیه، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۴۳ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز.
آثار: ۱کتاب به زبان فارسی، در زمینه بیوشیمی عمومی. ۵ مقاله به زبان فارسی، در زمینه هموگلوبین گلیکوزیله، دیابت، تالاسمی، انکوژنها، اهمیت آهن در پاتوژنسیته نئوپلاسم و ۱۷ سخنرانی در کنگره‌های مختلف با ارائه مقاله.

ابوالقاسم تبریزی ، فاطمه، خانم. نام مستعار مهین بزرگی در سال ۱۳۱۴ ش متولد شد. از گویندگان رادیو و دوبله‌کاران.
مشاغل و مناصب: گویندگی در رادیو، دوبله‌کاری از ۱۳۳۵. او بیشتر گویندگی تیپ زنان با وقارو پیرزنها را بر عهده می‌گرفت.

ابوالقاسم خان ، ابوالقاسم. فرزند محمد خان در سال ۱۲۷۶ ق در اصفهان متولد شد. از شاعران و خوشنویسان.

ابوالقاسم میرزا ، ← شاهزاده، ابوالقاسم میرزا

ابوالقاسمی ، محسن. از دانشیاران دانشگاه تهران.
مهارتها: تدریس در دانشگاه.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران.

ابوالمعالی ، آقا سید عبدالحسین. فرزند سیدابوالقاسم در سال ۱۳۵۹ ش درگذشت. از خوشنویسان و هنرمندان و روحانیان.
مهارتها: خط نسخ را عالی و نستعلیق را خوش می‌نوشت و در صنایع مستظرفه از جمله صحافی و قلمدان سازی دست داشت.
مشاغل و مناصب: امام جماعت مسجد شاهزاده، خوشنویسی، انجام برخی کارها در زمینه صنایع مستظرفه.
آثار: وی قرآنی راکتابت نموده که ناتمام است، حسب الوصیه آن را به حجة الاسلام نجومی سپردند.
نکته‌های دیگر: وی از روحانیان متقی و شایسته و هنرمندان با ذوق به شمار می رفت که در تأمین معاش ازکار یدی و هنری خود نیز بهره می‌برد.

ابو المعالی ، میرزا محمدجواد ← کاظمینی، میرزا محمد جواد

ابوالمعالی اصفهانی ، محمد. فرزند ابراهیم در سال ۱۳۱۵ ق درگذشت. از فقهای مفسرین ادبا و اساتید حوزه اصفهان.
محل تحصیل: حوزه علمیه اصفهان.
استادان: علامه حاج محمدابراهیم کرباسی، شیخ محمدباقر اصفهانی، مدرس، خوانساری.
تحصیلات: تحصیلات حوزوی
مهارتها: نویسنگی، تبلیغ و مسلط به تفسیر، ادبیات، فقه.
مشاغل و مناصب: نویسنده و محقق.
آثار: استشفا، استجاره، اسرافیه، استجارات، جبر و تفویض.

اَبوالمَعزّ ، سید محمد ← حِلّی، سید محمد

ابوالمکارم ، سید عزالدین محمد ← موسوی زنجانی، سید محمد

ابوالمکارم ، میرزا علی اکبر ← صدرالاسلام، میرزا علی اکبر

ابوالنصر ، فکری عثمان، معروف به عثمان ابوالنصر.

در سال ۱۹۲۶ م در منصوره متولد شد. از روحانیون فاضل مصر.
محل تحصیل: الازهر ۱۹۵۴ م.
مهارتها: مهارت در علم لغت عرب.
مشاغل و مناصب: تدریس در مدارس حکومتی تابع وزارت تربیت مصر.
نوآوری: نظرمثبت‌اونسبت به‌شیعه‌واتحادشیعه وسنی.
آثار: من کفا حنا الفکری، ذکریات خالدة.
نکته‌های دیگر: او یکی از پیشکامان تفاهم و اتحاد شیعه و سنی است. برادری شیعه و سنی در عراق، بحرین، ایران، یمن، هند، پاکستان، و بریزیل تلاش و تشریک مساعی فراوان انجام داده است.

ابوالنصر میرزا ، ← حسام‌السلطنه، حاجی ابوالنصر میرزا.

ابوالوحید ابوالخیر ، ← وحید یوسفی، ناصر

ابوالوردی ، علی. قبل از سال ۱۳۶۸ ق متولد شد. از علما و نمایندگان مجلس شورای ملی.
استادان: آخوند ملا محمدکاظم خراسانی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: محضردار، مدرس، وکیل دوره ۲ شیراز.
شاگردان مشهور: میرزا جواد دارابی شیرازی.
آثار: حاشیه بر رسائل شیخ انصاری، حاشیه بر کفایة الاصول.

ابوالهدی ، شمس الدین. فرزند سید جعفر در سال ۱۹۲۷ م در لنگرود متولد شد و در سال ۱۳۰۶ ق در گذشت. از اطبا و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای طب.
مهارتها: پزشکی و زبانهای فرانسه، انگلیسی.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت بهداری، رییس دایره بهداشت لنگرود، عضو هیأت بازرسی وزارت بهداری، مدیر عامل انجمن شیر و خورشید سرخ لنگرود، نماینده لنگرود در مجلس شورای ملی دوره بیست سوم از حزب مردم ۱۹۷۱، نماینده لنگرود در مجلس شورای ملی دوره ۲۴ از حزب رستاخیز (۱۳۵۴ ش).

ابوتراب ، سید عبد علی ← موسوی، سید عبد علی

ابوتراب ، علیرضا. در سال ۱۳۳۶ ش متولد شد. از کارشناسان ارشد صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی شریف.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک طراحی جامدات ۱۳۶۳ ش، فوق لیسانس مهندسی مکانیک، طراحی کاربردی ۱۳۶۷ ش.
مهارتها: صنعت، مدیریت در واحدهای تولیدی یا اجرایی، طراحی ماشین و نظارت بر اجرای آن، مدیریت کنترل پروژه.
مشاغل و مناصب: مهندس مرکز توسعه نیشکر تهران.
آثار: تحقیق و طراحی و ساخت یک ماشین تک منظوره، تحقیق و طراحی و ساخت یک دستگاه چکش بادی، تعمیر و نگهداری سردخانه ۳۵ تنی صفا.

ابوترابی ، ...؟. در سال ۱۳۰۹ ق در قزوین متولد شد و در سال ۱۳۹۳ ق درگذشت. از علما و مجتهدان قزوینی.
محل تحصیل: قزوین، نجف.
استادان: حاج علی اکبر یزدی، سیدابوالحسن اصفهانی، میرزا محمد حسین نائینی، آقا ضیاء عراقی.
تحصیلات: وی از نائینی، عراقی و اصفهانی اجازه اجتهاد داشت.
مهارتها: فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: نامبرده پس از فراغت از تحصیل به درخواست اهالی قزوین به وطن بازگشت و به

مدت ۴۶ سال به تدریس و پرورش طلاب و سایر امور شرعی همت گماشت.
نکته‌های دیگر: وی در شیرخوارگی پدر را از دست داد در جوانی به فرمان مادر خود دوره سطح را تا نزدیکی اجتهاد در قزوین گذراند، آنگاه رهسپار نجف شد و از بزرگان آن دیار علم آموخت خود مجتهد مسلمی شد سپس به وطن بازگشت و تا سن ۸۴ سالگی به تدریس و تبلیغ پرداخت تا اینکه دار فانی را وداع گفت.

ابوترابی، سعید محمد. با نام مستعار علوی، فرزند سید محمد باقر در سال ۱۳۱۶ ق در قزوین متولد شد و در سال ۱۳۸۰ ق درگذشت. از روحانیون.
محل تحصیل: قزوین، قم
استادان: حضرات آیات آقاشیخ ابوالقاسم کبیر، میر سید علی یثربی کاشانی، سید محمد تقی خوانساری، حاج شیخ عبدالکریم حایری.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: تدریس و ترویج دین در قزوین.

ابوترابی، عباس. در سال ۱۳۴۳ ش در نجف آباد اصفهان متولد شد و در ۲۳ ماه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ ش درگذشت. از شهدای جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: نجف آباد اصفهان.
مشاغل و مناصب: طلبه
نکته‌های دیگر: در عملیات بیت المقدس سال ۶۱ به شهادت رسید. وی در سخنوری جذبه خاصی داشت.

ابوترابیان، حسین. از مترجمان آثار سیاسی و دام پزشکان.
مدارج علمی: دکترای دام پزشکی، مطالعات آزاد در مباحث و علوم سیاسی.
آثار: تاکنون بیست و سه جلد کتاب در مباحث مربوط به تاریخ و حوادث انقلاب اسلامی ایران و دیگر موضوعات سیاسی و اجتماعی توسط ایشان به زبان فارسی ترجمه و منتشر شده است، که عناوین شماری از آنها از این قرار است: خاطرات آقا بکف، کا.گ. ب در ایران، سقوط شاه اثر فریدون هویدا، پاسخ به تاریخ اثر محمد رضا پهلوی (شاه)، اشغال اثر مشترک گروه محققان ساندی تایمز، مأموریت آمریکاییها در ایران اثر آرتور میلسپو، پشت پرده تخت طاووس اثر مینو صمیمی، شترها باید بروند اثر ریدربولارد و اسکرین، کشیشهای انگلیسی در دوران انقلاب اسلامی ایران اثر بال هفت، در کاخ سفید چه گذشت اثر دونالد ریگان، کیش مات اثر نور بوزلیث، پنهانکاری و دموکراسی اثر استانسفیلد، بریدن دم شیر اثر محمد حسنین هیکل، فرار عقابها اثر کن فالت، ۴۴۴ روز اثر تیم ولز، اولین سفرای ایران و هلند اثر ویلم فلور، خطا و خیانت در ایران اثر جورج بال، خدمتگزار تخت طاووس اثر پرویز راجی و چندین کتاب دیگر.

ابوترابی فرد، سید عباس. فرزند سید ابوتراب روحانی، در سال ۱۳۹۵ ش در قزوین متولد شد. از روحانیون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
محل تحصیل: قزوین، قم.

سید عباس ابوترابی فرد

استادان: حضرات آیات حاج سید محمد باقر قزوینی، حجت کوه کمره‌ی، حاج آقا حسین بروجردی، امام خمینی، سید محمد محقق داماد، حاج سید محمد حسین.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: معارف دینی، تسلط بر زبان عربی.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس، مبلغ، امام جماعت، نماینده مجلس در دوره اول.
آثار: کتاب خمس در فقه، حقیقت در سیمای حق، مقالاتی در باره فقه، اصول و فلسفه.

ابوترابی فرد، سید علی اکبر. در سال ۱۳۱۸ ش در قم متولد شد. از روحانیون، آزادگان و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.

سید علی اکبر ابوترابی فرد

تحصیلات: دیپلم ریاضی، درس خارج.
محل تحصیل: قم.
تحصیلات: خارج فقه و اصول، دیپلم ریاضی.
مهارتها: زبان عربی، انگلیسی.
مشاغل و مناصب: رییس شورای شهر قزوین، نماینده ولی فقیه در امور آزادگان، نماینده دوره چهارم مجلس شورای اسلامی از تهران و عضو کمیسون شوراها و امور داخلی کشور.
نکته‌های دیگر: وی از مبارزین فعال در نهضت امام خمینی بود و دو نوبت توسط ساواک دستگیر و بازداشت شد. از همکاران نزدیک شهید اندرزگو بود. در دفاع مقدس نیز فعالانه شرکت جست و به اسارت عراقیان در آمد و به مدت ۱۰ سال اسارت در زندانهای حزب بعث عراق راگذراند.

ابوجهاد، خلیل ابراهیم. ملقب به الوزیر معروف به احمد جبریل. در سال ۱۹۳۰ م در رمله فلسطین متولد شد. از نظامیان و چریکهای فلسطینی.
مهارتها: مهندسی اسلحه.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۹۶۳ سرپرستی اولین دفتر جنبش فتح و برقراری روابط مبارزان فلسطینی باکشورهای سوسیالیستی و فرماندهی کل نیروهای فلسطین را عهده‌دار شد.
نکته‌های دیگر: او رشته مهندسی اسلحه راگذرانید و یک گروه چریکی را در سوریه به نام جبهه آزادی بخش فلسطین رهبری می‌کرد. در سال ۱۹۶۵ مبارزه خود علیه اسرائیل را آغاز کرد. او در تعمیق مبارزات ضد اسرائیلی نقش بسزایی داشته و در سازش عرفات با رژیم غاصب اسرائیل شرکت نکرده است. و از مواضع انتفاضه و جمهوری اسلامی ایران علیه رژیم صهیونیستی حمایت می‌کند.

خلیل ابراهیم ابوجهاد

ابو خلیل ، شیخ حسین ← عاملی شحوری صیداوی، شیخ حسین

ابوخمسین ، شیخ محمد طاهر. در هفوف متولد شد و درسال ۱۳۴۲ ق درنجف در گذشت و در صحن غروی به خاک سپرده شد. از علمای بزرگ و مشایخ اجازه.
محل تحصیل: نجف و هفوف
استادان: سیدابوتراب خوانساری، میرزا فتح الله نمازی معروف به شریعت اصفهانی، شیخ عبدالهادی شلیله همدانی، سید محمد علی امامی خوانساری، حاج میرزا حسین خلیلی، آخوند ملا محمدکاظم خراسانی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از سیدابوتراب خوانساری، میرزا فتح الله نمازی، سید محمد علی امامی خوانساری، حاج میرزا حسین خلیلی و آخوند خراسانی و دارای اجازه روایت از سیدابوتراب خوانساری و میرزافتح الله نمازی، شیخ عبدالهادی شلیله همدانی، میرزا حسین خلیلی و آخوند خراسانی. نباید فراموش کرد که علمای مزبور هر یک در اجازه‌هایی که برای ایشان صادر کرده‌اند با عبارات گوناگون از وی تعریف و تمجید فراوان نموده‌اند.
مهارتها: فقه و اصول و معارف اسلامی.

ابوخمسین احسائی ، شیخ محمد حسین. در سال ۱۳۱۶ در احساء متولد شد. از علما فاضل و مرجع امور حسبیه مردم شیعهٔ احساء.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ علی فرزند شیخ اکبرکاشف الغطاء و چند تن از علمای ایرانی مقیم نجف.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از استادش.
مشاغل و مناصب: روحانی، نویسنده.
آثار: شرح ارشاد علامه حلی، شرح تبصره علامه حلی، کتاب الفخرفی مقتل الحسین (ع)، مصباح العابدین، مفاتیح الاسرار فی الحکمة الالهیة.

ابوخمسین احسائی ، موسی. ملقب به هجری احسائی نجفی، فرزند عبدالله هجری احسائی در سال ۱۲۹۵ ق در هفوف متولد شد و در سال ۱۳۵۳ ق در گذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از مجتهدان و صاحبان فتوی.
محل تحصیل: احساء، نجف اشرف (مدرسه کاشف الغطاء).
استادان: سید ابوتراب خوانساری، شیخ حسن مطر خفاجی نجفی، شیخ الشریعه اصفهانی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد و روایت از سید ابوتراب خوانساری شیخ حسن مطر خفاجی نجفی و شیخ الشریعه اصفهانی.
آثار: حاشیه بر رسائل شیخ (ناتمام).
نکته‌های دیگر: ایشان در سال ۱۳۵۳ به قصد زیارت امام رضا (ع) به ایران سفر کرده بود و هنگام مراجعت به نجف در خانقین وفات یافت

ابو دلدل خلخالی ، جهانبخش ← خدیوی خلخالی، جهانبخش

ابوذر ، آذر ← صنیع، آذر

ابوذر ، مرتضی. فرزند سلیمان. از فرمانداران و نماینده گان مجس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: فرماندار زنجان، نماینده دوره ۲۲ از ایلام.

ابوریحانی محمدی ، حسین. در سال ۱۳۳۶ متولد شد. از مهندسین صنعت ماشین سازی ایران.
محل تحصیل: مرکز آموزش و تحقیق ماشین سازی ایران.
تحصیلات: لیسانس مهندس مکانیک. طراحی جامدات، ۱۳۷۰ ش.
مشاغل و مناصب: مهندس کارخانه پیستون سازی تبریز.

ابوسانی ، احمد رضا. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از مهندسان شیمی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس شیمی کاربردی ۱۳۵۳ ش.
مهارتها: کارشناسی صنایع تهیه و تصفیه قند و شکر، کارشناسی پروسس و فرمولاسیون، ارائه خدمات آزمایشگاهی.
مشاغل و مناصب: کارشناس کارخانه ایران کشمیر مشهد.

ابوسعیدی ، محمد باقرخان. فرزند غلامحسین در سال ۱۲۶۰ ش در اسفندقه کرمان متولد شد و در سال ۱۳۲۸ ش درگذشت. از شعرا.
استادان: میرزا حسینخان سکوت شیرازی.

ابوسعیدی ، مهدی. در سال ۱۹۲۳ م متولد شد. از متخصصین حقوق بین الملل، نویسندگان و کارمندان علی رتبه دولت درگذشته.
محل تحصیل: دانشگاه حقوق و علوم سیاسی تهران.
تحصیلات: لیسانس حقوق و علوم سیاسی ۱۹۴۵، دکترای حقوق و علوم سیاسی ۱۹۶۴.
مهارتها: زبان انگلیسی و فرانسه، نویسندگی، حقوق.
مشاغل و مناصب: مدیر شرکت بین المللی نفت ایرن و آمریکا، عضو هیأت رئیسه شرکت ملی گاز ایران، عضو هیأت مدیره شرکت نفت ایران، عضو هیأت تحریریه مجله سخن (سالهای ۶۶ - ۱۹۶۲).
نشانها و جوایز: نشان درجه ۴ همایون.
آثار: حقوق بشر و روند گسترش آن در غرب، مقاله‌های تألیفی و ترجمه‌ای در زمینه‌های ادبی و فلسفی در روزنامه‌ها.
نکته‌های دیگر: مسافرتهایی به اروپای شرقی و غربی، ایالات متحد آمریکا، اتحاد جماهیر شوروی، کانادا و چندکشور آسیایی و آفریقایی انجام داده است.

ابوسعیدی منوچهری ، عباس. فرزند نورعلی در سال ۱۳۲۲ ش در جیرفت متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس فلسفه و حکمت اسلامی.
مشاغل و مناصب: کشاورزی، تدریس، ریاست فرهنگ جیرفت، نماینده دوره اول مجلس شورای اسلامی از جیرفت و عضو کمیسیون پست و تلگراف و نیرو در مجلس.
آثار: ترجمه باب حال و مقام در تصوف از کتاب اللمع فی التصوف.

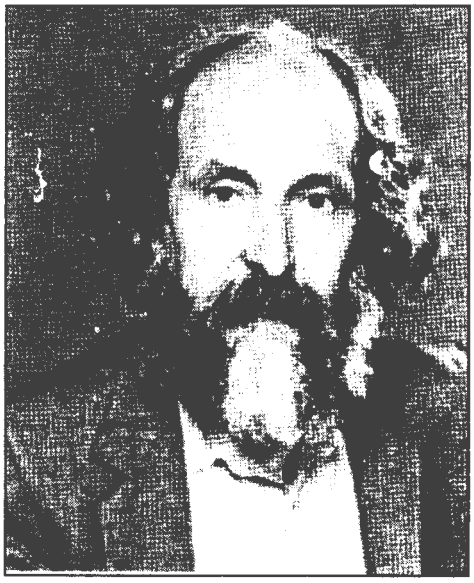

عباس ابوسعیدی منوچهری

ابو سلیمان ، میرزا محمدتقی ← تنکابنی، میرزا محمدتقی

ابوصخره نجفی ، سید حسین. فرزند سیدطالب آل ابی صخره‌در سال ۱۳۴۴ ق درگذشت. از علمای دینی.
محل تحصیل: سامرا.
استادان: میرزا محمد حسن شیرازی.
تحصیلات: دوره درس خارج.

مشاغل و مناصب: یکی از مراجع امور و معاریف دیوانیه.

ابوطاپور بغدادی ، سید مهدی. معروف به کرادی، فرزند سید محمد، نوهٔ حسن موسوی، نوادهٔ قاسم موسوی در سال ۱۲۷۷ ق در نجف متولد شد. از شعرا و علما.
محل تحصیل: نجف
مهارتها: نویسندگی.
آثار: ارجوزه‌ای در سلسله نسب خود، شطرنج، در منطق، دیوان اشعار که آن را شیخ عبدالمولی طریحی در سال ۱۳۴۴ ق جمع کرده است)، اللؤ لوء و المرجان (ارجوزه‌ای در معانی و بیان).
نکته‌های دیگر: کتابهایی مثل ارجوزه‌ای در سلسله نسب خود، شطرنج، در منطق، در شعرو اللؤ لوء والمرجان را نوشت و در سن ۵۲ سالگی فوت کرد.

ابوطالب ، فرخ خان ← غفاری کاشانی، فرخ خان .

ابوطالب ، محمد رضا. در سال ۱۳۲۹ ش در مشهد متولد شد و در ۱۳ ماه مرداد سال ۱۳۷۲ ش در ارومیه در گذشت. از مدیران کل در جمهوری اسلامی ایران.
مشاغل و مناصب: مدیر کل محیط زیست استان خراسان ۷۲، ۱۳۶۷.
نکته‌های دیگر: ایشان هنگامی که به منظور شرکت در گردهمایی مدیران محیط زیست استانهای کشور در ارومیه به سر می‌برد، سحرگاه چهارشنبه ۷۲.۵.۱۳ به علت سکته قلبی جان باخت.

ابوطالبی اراکی ، شیخ یحیی. فرزند محمد صالح در ۱۲ ماه ذیحجه سال ۱۲۲۳ ق در اراک متولد شد و در سال ۱۳۲۹ ق درگذشت. از علما و روحانیون اراک.
محل تحصیل: اراک، قم.
استادان: شیخ مرتضی انصاری، سید حسین کوه کمرای، میرزا محمد حسن شیرازی.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: تألیفاتی در فقه و اصول از ایشان باقی است.

ابوطبیح ، سید میر علی. فرزند سیدعباس آل ابی طبیح موسوی نجفی در سال ۱۳۰۸ ق در نجف اشرف متولد شد و در سال ۱۳۶۱ ق درگذشت و در مقبره آل شیخ راضی در نجف به خاک سپرده شد. از شاعران ادیبان.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ جعفر، شیخ راضی، شیخ عبدالرضا.
آثار: دیوان الانواء.
نکته‌های دیگر: در اثر بیماری روماتیسم خانه نشین شد و مشغول مطالعه و سرودن نظم گردید.

ابوعامر ، محمود ← شامخی، محمود

ابوعبدالکریم ، علی. فرزند حاج حسن در سال ۱۲۸۵ ق متولد شد و در سال ۱۳۶۳ ش درگذشت. از علما و فقها.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ محمد علی ماحرزی (در خط)، شیخ حسین آل سیف (قرآن)، شیخ محمدعلی حبشی، شیخ محمد عوامی، شیخ علی قاروتی، شیخ حسین آل عبدالجبار، شیخ حسنعلی بدر، سید محمد شبّر، شیخ محمد عاملی، شیخ محمد طه نجف، شیخ محمود ذهب، سید محمدکاظم یزدی، شیخ فتح الله شریعت اصفهانی.
مشاغل و مناصب: قضاوت از طرف حکومت ترک (عثمانی) در قطیف.
آثار: شرح نظام ناقص، اسفار الناظرین شرح تبصره، شرح نجاة العباد، تبصرة الناسک، رساله عملیه.

ابوعلی همدانی ، ← عبقری، میرزا صادق

ابوعلی یزدی ، سید احمد ← یزدی، سیداحمد

ابوغزاله ، داود. از سفرای اردن در ایران.او در تاریخ ۴۶/۷/۲۲ به عنوان سفیر جدید اردن در تهران با شاه دیدار و استوارنامه خود را تسلیم کرد.

ابوقداره ، خلیل الله. از فرمانداران.
مشاغل و مناصب: فرماندار قم. (ابوقداره در اردیبهشت ۱۳۴۸ به فرمانداری شهر قم منصوب شد.)

ابوکاظمی ، محمد ابراهیم. از اساتید دانشگاه و مترجمان کتب دانشگاهی.
محل تحصیل: دانشسرای عالی تهران، دانشگاه تهران ۱۳۵۲، امپریال کالج لندن ۱۳۵۴، دانشگاه لیورپول انگلستان ۱۳۵۷،
تحصیلات: لیسانس فیزیک ۱۳۴۹، فوق لیسانس فیزیک ۱۳۵۲، فوق لیسانس علوم و مهندسی رآکتور هسته‌یی ۱۳۵۴، دکترای مهندسی هسته‌ای ۱۳۵۷.
مشاغل و مناصب: استادیار فیزیک در دانشگاه تربیت معلم، ویراستار کتابهای درسی دانشگاهی، معاون گروه فیزیک مرکز نشر دانشگاهی، سرپرست دانشکده علوم دانشگاه هرمزگان، مسؤول امور پژوهشی دانشگاه هرمزگان.
آثار: علاوه بر مقاله‌ها و ویراستاری چندین کتاب علمی، ترجمه سه کتاب درسی دانشگاهی و همکاری در تألیف واژه‌نامه فیزیک از آثار قلمی او است.

ابونصر ، فتح الله خان ← شیبانی کاشانی، فتح الله خان.

ابویحیی ، سید جعفر. فرزند سید حمد. از علما.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: حاج میرزا حسین خلیلی، ملا محمد شربیانی، کاشف الغطاء.
مهارتها: محقق در علم ریاضی، علم حدیث و کلام.

ابو یوسف ، میرزا احمد ← مجتهد سلیمانی، میرزا احمد.

ابهری (احمدی) ، سید شمس الدین. فرزند سید اسدالله احمدی نقیب الاشراف، در سال ۱۳۴۹ ق در ابهر متولد شد و در سال ۱۳۹۲ ق درگذشت و در باغ رضوان قم به خاک سپرده شد. از علمای مبارز و روشن ضمیر زمان خود.
محل تحصیل: ابهر، قم، نجف.
استادان: سید محمد تقی خوانساری، حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سید ابوالحسن اصفهانی، سید محمد حجت کوهکمری.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: زعامت امور دینی و اجتماعی مردم در ابهر و امام جماعت مسجد جامع این شهر، مدرس علوم دینی و امام جماعت در تهران.
آثار: کتاب زندگی و فضائل امام زمان (عج) و علائم ظهور آن حضرت (ناتمام)، احداث و یا تعمیر و بازسازی چندین مسجد در ابهر و تهران.
نکته‌های دیگر: ایشان طبق توصیه و سفارش آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی به ابهر رفته و با اصرار مردم مقیم آنجا گردید و در آنجا به تعمیر مساجد به ویژه مسجد جامع و ترویج دین و تأسیس حوزه علیمه پرداخت. ایشان یکی از همفکران و یاران نزدیک آیت الله سید ابوالقاسم کاشانی در امر مبارزه با استبداد و استعمار بوده و همراه ایشان در راه مشهد دستگیر و به قزوین تبعید شد. چنان که در سفر بیت الله الحرم نیز با ایشان همراه بود. مرحوم ابهری در غائله فرقه دمکرات آذربایجان به سردمداری پیشه وری و غلام یحیی دانشیان مجبور به ترک ابهر و اقامت در تهران گردید و در مسجد نور در ناصر خسرو به تدریس سطوح و امامت

جماعت پرداخت. بعدها مسجد باب الحوائج در خیابان اقبال را تأسیس کرده وبه آنجا منتقل شد. او همچنین یکی از حامیان حرکت نواب صفوی و فدائیان اسلام بوده. چنان که در قضیه دستگیری امام خمینی یکی از علمای فعال تهران برای سامان بخشی و تمهید مهاجرت علمای ایران به تهران جهت دفاع از امام خمینی بود.

ابهری، جواد. معروف به شیخ الاسلام فرزند میرزا ابوالفتوح، نوهٔ ملاعیسی، در ابهر متولد شد و در ۷ ماه محرم سال ۱۳۵۱ ق در گذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: ابهر، نجف اشرف.
استادان: آخوند ملا محمد کاظم خراسانی.
آثار: حاشیه‌ای بر رسائل مرحوم شیخ انصاری.

ابهری، حاج هادی. در سال ۱۳۹۰ ق در تهران در گذشت و در جوار جناب علی بن جعفر در قم به خاک سپرده شد. از رجال اهل معنا و دوستداران اهل بیت (ع).
نکته‌های دیگر: وی در زمان خود از بسیار گریه کنندگان به شمار می‌آمد با اینکه فردی درس نخوانده و عامی بود، ولی از روی اخلاص عمل و نیت پاکی که داشت کلماتی حکمت آمیز بر زبانش جاری می‌شد و برخی او را اهل کشف و کرامت می‌دانستند. ایشان همچنین مورد توجه مخصوص سیدابوالحسن اصفهانی و بعضی از مراجع بود و با بسیاری از علما عقد اخوّت بسته بود.

ابهری، خاکسار. با نامهای مستعار پشم الملک، پشم الملک ابهری، راسکاخ، خاخاسک. از شعرای طنز پرداز معاصر.
مهارتها: شعر طنز.
مشاغل و مناصب: همکاری با مجله توفیق در ۱۳۳۷ ش بعد از انتشار مجدد.
آثار: اشعار به شیوه طنز، خاک بر سر عشق.

ابهری، سید عبدالعظیم. او بعد از سال ۱۳۳۷ ش در گذشت و در ابهر به خاک سپرده شد. از علما و مروجین دین مبین.
محل تحصیل: سامرا.
استادان: میرزا محمد حسن شیرازی.
مهارتها: علوم دینی.
مشاغل و مناصب: زعامت و ترویج دین در ابهر.
نکته‌های دیگر: سفر به مراقد شریفه عراق در سال ۱۳۳۷ ق.

ابهری، سید فیاض. از سادات و روحانیون مورد احترام مردم در زمان خود.
نکته‌های دیگر: وی دارای نفسی پاک بود و معروف است که مستجاب الدعوه و دارای کرامت بوده است، لذا همه روزه بیماران و مبتلایان از اطراف و اکناف به ابهر می‌آمدند تا او برای آنان دعا کند. مردم ابهر اعتقاد عجیبی به سید فیاض داشتند. چنین معروف است که در فتنه پیشه وری که توده‌ایها در آذربایجان و شمال ایران مسلط بودند و به جان، مال و نوامیس مردم رحم نمی‌کردند، ابهر به برکت سید فیاض مدتی از تعرض مصون ماند، چون دختر رییس حزب تودهٔ ابهر مریض شده و پزشکان از معالجه وی اعلام یأس کرده بودند، ولی به وسیله دعای سید تندرست شد و در مقابل سید از پدر آن دختر خواسته‌بود که او و افرادش متعرض مال و اعراض مردم نشوند. سید با آنان مخالف بود و روزی جهت رفع سلطه آنان از سر مردم، در مسجد ابهر مجلس ختم و دعا برپا نمود، وقتی این خبر به پیشه‌وری و غلام یحیی رسید دستور جلب و اعدام سید را دادند ولی فرمانده نیروهای ابهر از دستور وی تعلل می‌ورزید و به آنان می‌گفت گزارش نادرست به شما داده‌اند. بدین منوال بود تا اینکه حکومت پیشه وری و یارانش ساقط گردید.

ابهری ، سید مهدی. از روحانیون.
محل تحصیل: سامرا.
استادان: میرزا محمد تقی شیرازی، میرزا محمد حسن شیرزای.
نکته‌های دیگر: او مرجع امور شرعیه مردم و مورد توجه آنان در اراک بوده است.

ابهری ، سید نورالدین ← احمدی ابهری، سید نورالدین

ابهری ، شیخ زین العابدین ← امام ابهری، شیخ زین العابدین.

ابهری ، شیخ هدایت الله. از علما.
محل تحصیل: نجف، سامرا.
استادان: سید محمد حسن شیرازی، سید حسین ترک کوهکمری.
مشاغل و مناصب: انجام تبلیغات و مواعظ دینی.

ابهری ، علی. در سال ۱۹۰۹ م در خوانسار متولد شد. از قضات دادگستری در رژیم سلطنتی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، انشگاه سوربن پاریس.
تحصیلات: دکترای حقوق
مهارتها: فن قضاء، زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت تحقیق در قوانین خارجی در سوئیس، بلژیک، فرانسه، انگلستان، نماینده ایران در کنگره اصلاح بزهکاری در لندن ۱۹۶۰ م، عضو و نایب رییس دیوان عالی کشور.
آثار: مقالاتی چند در مجلات حقوقی و نیز مجلات منتشره توسط انجمن وکلا.
نکته‌های دیگر: مسافرتهایی به اروپای غربی و ترکیه داشته است.

ابهری ، مولانا محمدتقی (نبی). متخلص به احقر، در سال ۱۲۳۴ در ابهر متولد شد و در سال ۱۳۰۹ در گذشت. از علما و شهداء.
آثار: دارای دیوانی است که چاپ نشده.
نکته‌های دیگر: وی بیشترین عمر خویش را صرف تدریس به کودکان کرد و در تدریس فقه و اصول نیز ید طولایی داشت. وی صاحب کمالات ظاهری و باطنی و عالم علوم ظاهری و باطنی بود.

ابهری ، میرزا عطوف. ملقب به: میرزا عطوف صغیر در سال ۱۳۴۷ ق در گذشت. از مجتهدان پرنفوذ و مورد احترام ابهر و از جمله زهاد.
محل تحصیل: هیدج، قزوین، زنجان.
استادان: ملاقربانعلی زنجانی (حجة الاسلام).
تحصیلات: اجتهاد
مهارتها: فقه و اصول.
نکته‌های دیگر: مترجم در ابهر مجتهدی پرنفوذ و مورد احترام مردم بود، ولی برادر وی علی رغم فضلش به داشتن گرایش بابیگری متهم بود. ولیکن ایشان شخصی ستوده و مورد وثوق بود.

ابهری ، میر عزیزالله. ملقب به وزارت قاضی در ابهر متولد شد. از شعرا و شعرشناسان.
محل تحصیل: قزوین.
مهارتها: شعر، عروض، معما.
مشاغل و مناصب: مهمات و معاملات دیوان.

ابهریان ، حسن. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از کارشناسان حسابداری و امور مالی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس حسابداریی ۱۳۵۲.
مهارتها: صنعت، حسابداری و حسابرسی
مشاغل و مناصب: وکالت مالی و مشاور مالی.

ابی ابراهیمی (ابراهیمی) ، سید عبدالوهاب. متخلص به رضوان. فرزند سید محمد ابراهیمی،

نوادهٔ سید قندی، در سال ۱۲۷۰ ش در همدان متولد شد و در سال ۱۳۵۳ ش درگذشت. از شعرا.
محل تحصیل: مکتب صادق عبقری، بستان نصر.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: مدیر دبستان ملی رضوان (خودش بنیان‌گذار آن بود)، شاعر.
آثار: دیوان شعر (بالغ بر هزار بیت).
نکته‌های دیگر: وی مدتها مدیریت دبستان ملی رضوان را، که خود بنیانگذارش بود، عهده دار بود. وی تحصیلات ابتدایی را در مکتب صادق عبقری با تعلیم قرآن و نوشتن آغازید. سپس به دبستان نصرت رفت و ابتدایی را به پایان رسانید. سپس به آموختن علوم حوزوی پرداخت و در ایام محرم و صفر برای تبلیغ به همدان و کرمانشاه می‌رفت. وی در شهر همدان دبستانی به نام رضوان با اجازه فرهنگ تأسیس کرد و خود نیز مدیرش شد. وی علاوه بر قریحه سرودن شعر دارای آوازی خوش و دلکش بوده است.

ابیانه ، یحیی. با شهرت دیگر: جلالی ابیانه، در سال ۱۳۲۶ ش متولد شد. از کارمندان، کارشناسان کارخانجات تولیدی تهران.
محل تحصیل: دانشگاه فنی لیوئن اطریش
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی پلیمز از دانشگاه فنی لیوئن اطریش ۱۳۷۰ ش.
مهارتها: صنایع مبل و اثاثیه چوبی، مدیریت مواد شیمیایی صنعتی، ساختن محصولات گلی ساختمانی، صنایع اساسی آهن و فولاد.
مشاغل و مناصب: کارشناس ارشد کارخانجات تولیدی تهران.
آثار: تهیه پلی پروپیلن و کوپلیمرها، تهیه کردن والوهای یکطرفه، بررسی فیلر در پلی اتیلن، طرح نوین کاغذ دیواری، طرح برای جایگزینی اسیداستاریک.

ابیوردی ، شیخ علی. متخلص به حبیب. از نمایندگان مجلس شورای ملی و علمای طراز اول عصر مشروطیت.
مهارتها: شعر، معارف اسلامی.
مشاغل و مناصب: نماینده شیراز در مجلس شورای ملی.
نکته‌های دیگر: شعری به سبک قصیده خاقانی سروده است.

اپابئوتب ، بارتو لومی مو. از سفرای خارجی در ایران.
مشاغل و مناصب: سفیر گابون در ایران در سال ۱۳۵۳ ببعد. وی در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۵ به عنوان سفیر جدید گابون در ایران وارد تهران شد.

اتابک اعظم ، میرزا حسنخان ← وزیر نظام، میرزا حسنخان

اتابک اعظم ، میرزا علی اصغرخان ← امین السلطان، میرزا علی اصغرخان

اتابکی ، احمد. ملقب به مشیرالدوله، مشیراعظم، فرزند حاج سید جواد، در حدود سال ۱۲۵۶ ش متولد شد. از رجال سیاسی.

تحصیلات: دارای تحصیلات حوزوی درحدود سطح.
مشاغل و مناصب: نماینده مردم فسا در دوره پنجم مجلس شورای ملی (در آن دروه اتابکی در کنار آیة الله سید حسن مدرس رهبر فراکسیون اقلیت و مخالف رضاخان

سردار سپه، یکی از سرشناسترین افراد مخالف جمهوریت بود که سردار سپه از آن طریق می‌خواست به قدرت مطلقه برسد. اتابکی در مجلس نیز این موضع را حفظ کرد). وی در کابینه مستوفی الممالک (خرداد ۱۳۰۵) وزیر پست و تلگراف بود و در ترمیم کابینه نیز در همان مقام باقی ماند. وی در کابینه سپهسالار وزیر پست و در همان کابینه وزیر فوائد عامه نیز بود. وقتی ایشان از صدارت برکنار شد احمد اتابکی با پدرش به سفر خارج از ایران رفت و در بازگشت که ایشان احراز پست نخست وزیری را می‌کند، اتابکی به سوی مشروطه طلبان گرایش پیدا می‌کند و داخل انجمن آدمیت می‌گردد. پس از مرگ پدر مورد توجه احمدشاه قرار می‌گیرد و به وزارت در بار آخرین شاه قاجاریه می‌رسد و سپس به عضویت شورای سلطنتی درمی‌آید.

احمد اتابکی

اتابکی، پرویز. در سال ۱۳۰۷ ش در مشهد متولد شد. از مترجمان و نویسندگان.

محل تحصیل: مشهد، تهران (دانشکده حقوق) ۲۷ - ۱۳۲۴، بیروت (دانشگاه سن ژوزف).

پرویز اتابکی

تحصیلات: ۱۳۲۷ لیسانس حقوق سیاسی ۱۳۲۷ ش، دکترای فلسفه (۱۳۴۶)

مهارتها: وی بر زبان عربی مسلط است و با فرانسه و انگلیسی آشنایی دارد.

مشاغل و مناصب: وی از ۱۳۲۷ تا ۳۸ دبیر دروس علوم انسانی در تهران، و از ۴۳ تا ۴۷ استاد محاضر تدریس زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه دمشق بود. در سالهای ۵۸، ۱۳۳۸ در رده سیاسی وزارت امور خارجه خدمت کرده است.

نشانها و جوایز: کتاب پیکار صفین وی (ترجمه از عربی به فارسی) از جمله کتابهای برگزیده سال ۱۳۶۸ بود.

آثار: تصحیح انتقادی کلیات عبید زاکانی، سفیران، ترجمه الحیاة السیاسیه للامام الرضا (ع) تألیف جعفر مرتضی تحت عنوان زندگانی سیاسی امام رضا، ویرایش کتاب فلاسفهٔ شیعه از شیخ عبدالله نعمه باترجمه سید جعفر غضبان، ترجمه وقعة صفین به نام پیکار صفین، ویرایش فن سالاران دیالتا از مجموعه من چه می‌دانم؟. از وی کارهایی نیز در دست چاپ است.

اتابکی، رحمت. فرزند محمد حسن در سال ۱۲۸۲ ش متولد شد و در سال ۱۳۴۹ ش درگذشت. از وزرا و اعضای عالی رتبه وزارت خارجه در رژیم پهلوی.
مشاغل و مناصب: وزیر کشور در کابینه منوچهر اقبال ۱۳۳۸ تا ۱۳۳۹، سفیر ایران در دفتر اروپایی ملل متحده در ژنو، رییس اداره پنجم وزارت خارجه، نماینده دولت ایران در سوئیس، نماینده ایران در کنفرانس بین المللی کارگران، اتاشه سفارت ایران در برلن، منشی نمایندگی ایران در ملل متحد، قنسول ایران در بیروت، وزیر مختار ایران در لبنان، عضو شورای عالی وزارت خارجه، وزیر مختار ایران در استرالیا، سفیر ایران در سوئیس.

رحمت اتابکی

اتابکی، عبدالله. متخلص به امیر، فرزند میرعبدالله باقی، نوادهٔ میرزا عبدالوهاب خان، در سال ۱۲۸۴ ق متولد شد و در سال ۱۳۳۲ ق درگذشت و در ابن بابویه به خاک سپرده شد. از شاعران و دیوانیان.
مشاغل و مناصب: در زمان صدارت عین الدوله منشی مخصوص وی بود.

اتابکی، لطف الله. از نظامیان و قضات.
مشاغل و مناصب: نظامی با درجه سرتیپی، معاون دادستان کل در امور شکایات، خدمت در دادگاه عالی، دادستان نظامی تهران در سال ۱۹۸۹ م، مشاور حقوقی وزارت دفاع در سال ۱۹۸۹، معاون دادستان عمومی تهران.

اتابکی، محسن. فرزند علی‌اصغر در سال ۱۳۱۶ ق متولد شد. از رجال وزارت دارایی، خارجه و راه.
محل تحصیل: اطریش
مشاغل و مناصب: رییس دفتر کابینه وزارت فوائد عامه، مدیر کل معاون، رییس کمیته راه آستارا، رییس اداره طرق، معاون دارایی تهران، معاون دارایی گیلان، پیشکار دارایی گیلان، رییس کابینه وزارت پست و تلگراف، نایب اول سفارت ایران در بروکسل ۱۳۰۵، دبیر سفارت ایران در استامبول، دبیر سفارت ایران در لندن ۱۳۰۹ تا ۱۳۱۱، نایب اول سفارت کبرای واشنگتن ۱۳۱۲، نایب سفارت ایران در دمشق،
نکته‌های دیگر: ایشان برای تحصیل به اطریش رفت ولی در این راه موفقیتی نیافت و به ایران برگشت و کار دولتی خود را در وزارت دارایی شروع کرد، سپس در وزارتخانه‌های راه و خارجه صاحب پست‌های مهم سیاسی گردید.

اتابکی، محمد صادق. فرزند محمد قاسم وکیل السلطنه در سال ۱۲۶۶ ش در تهران متولد شد و در ۲۵ ماه فروردین سال ۱۳۲۵ ش درگذشت. از معلمان، مترجمان، اساتید دانشکده افسری و نویسندگان.
محل تحصیل: ایران (تحصیلات ابتدایی)، روسیه (دوره متوسطه و عالی)
تحصیلات: گذراندن دوره تحصیلات متوسطه و عالی در روسیه.
مشاغل و مناصب: وی پس از پایان تحصیلات در روسیه با سمت معلمی و مترجمی و سایر عناوین

دولتی در کنسولگریهای خارجی و وزارت امور خارجه و ادارات دولتی و مؤسسات فرهنگی کار کرد. ۷سال پایان عمر خود را در نیز دبیرستان نظام و دانشکده افسری به تدریس تاریخ و ادبیات فارسی مشغول بود، در ضمن در وزارت کشاورزی نیز خدمت می‌کرد.

آثار: اردوکشی نادرشاه به هندوستان، دستور کشت ذرت، جنگ شاهپور ذوالاکتاف و امپراتور روم، کمکهای اولیه در موقع جنگ و صلح.

نکته‌های دیگر: وی برادرزاده میرزا علی اصغرخان. اتابک صدر اعظم مشهور اواخر عصر قاجار بود.

اتابکی ، منصوره، خانم. متخلص به زهره، در سال ۱۳۰۱ ش در تهران متولد شد. از شعرا و هنرمندان.

محل تحصیل: تهران

استادان: عبادی (استاد موسیقی)

مشاغل و مناصب: کارمند بانک ملی، مدیر مجله زهره (۱۳۳۰).

منصوره اتابکی

نکته‌های دیگر: وی در ۱۴ سالگی به سرودن شعر پرداخت و از راه مطالعه دیوانها و آثار شعرا رموز شعری را فرا گرفت. و چندی به فرا گرفتن سه تار نزد عبادی پرداخت. او گوشه گیری و انزوا را دوست داشت. وی مجله ای به نام زهره تأسیس کرد و مدیریت آن را خود بر عهده داشت.

اتابکی ، نعمت الله خان. در کرمان متولد شد. از هنرمندان مشهور عصر قاجاریه.

استادان: آقا غلامحسین.

مهارتها: وی در نواختن تار ماهر بود.

مشاغل و مناصب: او در دستگاه فیروز میرزای نصرت الدوله والی کرمان و نیز در دستگاه اتابک شاغل بود.

نکته‌های دیگر: نعمت الله خان اهل کرمان و نخست در دستگاه فیروز میرزای نصرت الدوله والی آن ایالت بود. بعد به تهران آمد و نزد یحیی خان مشیرالدوله رفت و سپس به دستگاه اتابک منتقل شد. و به همین جهت به اتابکی معروف گردید.

اتحاد ، سیدکاظم ← سرکشیک زاده، سیدکاظم.

اتحاد ، کاظم. فرزند علی در سال ۱۲۹۶ ش در تبریز متولد شد. از پزشکان.

محل تحصیل: آلمان، تبریز.

تحصیلات: دانشنامه دکترای طب

مهارتها: طبابت، آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه، آلمانی.

مشاغل و مناصب: به مدت ۶ سال در بخشهای داخلی، نسوان و جراحی بیمارستان ربرت کنج آلمان اشتغال ورزید، همچنین او پزشک معتمد سفارت آلمان و چند مؤسسه ایرانی و خارجی بوده است.

نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۰۹ ش پس از اتمام تحصیلات ابتدایی عازم آلمان شد. در سال ۱۳۲۴

پیش از غلبه متفقین بر آلمان در حدود یک سال در مطب خصوصی خود مشغول بود. در سال ۱۳۲۶ به ایران آمد. از سال ۱۳۳۰ تا ۱۳۳۸ در درمانگاه بیمارستان بازرگانان با رضایت کامل بیماران بی بضاعت به انجام وظیفه پزشکی خود پرداخت.

اتحادیه، جعفر. از سرمایه داران دوره شاه در ایران.
نکته‌های دیگر: مالک کلوپ ایران جوان در حکومت شاه.

اتحادیه، عطاء الله. فرزند لطفعلی در سال ۱۲۸۱ ش متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: تهران، انگلیس.
تحصیلات: مدرک مهندسی از دانشگاه امپریال.
مهارتها: به زبان فرانسه، انگلیسی و کمی روسی آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت نفت، مشاور امور اقتصادی نفت، رییس هیأت مدیره شرکت «امیرندکو».
نشانها و جوایز: به دریافت نشان ۳ همایون در رژیم پیشین نایل گردیده است.

اتحادیه، مریم، خانم. از مخالفان فعّال رژیم پهلوی.
نکته‌های دیگر: وی از جمله افرادی است که باتهام طرح حمله به خاندان سلطنتی محمدرضا پهلوی و ربودن آنان دستگیر و در سال ۱۳۵۲ ش در دادگاه نظامی رژیم شاه محاکمه شد. گروهی که او بدان وابسته بود گرایش مارکسیستی داشت. اغلب اعضای آن در محکمه از کار خود اظهار ندامت کردند. بجز خسرو گلسرخی و کرامت دانشیان که هرگز تسلیم دستگاه امنیتی شاه نگردیدند. از جمله مریم اتحادیه در جلسه دادگاه گفت: «دستگیری من سیلی محکمی بود که چشمهایم را باز کرد. یخهای ذهنم آب شدند و فهمیدم که کورکورانه به راه خطرناکی می‌رفتم.»

اتسوئچی، اشیکا گاه. از دانشمندان ایران شناس ژاپنی و اساتید دانشکده ادبیات توکیو.
مهارتها: آشنایی به زبان اوستا.
مشاغل و مناصب: استاد دانشکده ادبیات دانشگاه دولتی توکیو، ایران شناس.
آثار: اتسوئچی در زبان و خطوط مختلفه قدیمه و صنایع ایران مطالعه و بررسی زیاد نموده و بطوری که خود او نوشته در اواخر در پاریس زبان اوستا را فراگرفته و در منابع مربوط به آن مطالعاتی انجام داده است. او عقیده داشته که مدنیت قدیم ایران در تمدن ژاپن تأثیر زیادی داشته و از برخی صنایع ایران در تمدن ژاپن اقتباس شده.

اِته، هِرْمان. در سال ۱۸۴۴ م در قصبهٔ اشتر الزوند به دنیا آمد. و در ماه ژوئن ۱۹۱۷ م درگذشت. از خاورشناسان اواخر قرن نوزدهم.
محل تحصیل: مونیخ
تحصیلات: دکترای زبانشناسی و تحصیلات عالی در زبانهای فارسی، عربی و ترکی.
آثار: تاریخ ادبیات فارسی، فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه ایندیا افیس، تصحیح، تحشیه و نشر یوسف و زلیخا، فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ترکی، هندی و پشتوی کتابخانه بودلین و چندین اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۸۶۵ م فارغ التحصیل شد سپس برای تکمیل تحصیلات خود در زبانهای شرقی و اسلامی به مونیخ رفت و در آنجا چند سال به پژوهش و مطالعه پرداخت و سپس در سال ۱۸۷۲ م به منظور مطالعه نسخه‌های خطی اسلامی در زبانهای عربی، فارسی و ترکی به دانشگاه آکسفورد انگستان مسافرت نمود و سه سال مشغول این کار گردید. پس از آن از طرف دانشگاه ابریستوت به همکار دعوت شد و در آن دانشگاه استاد زبانهای شرقی گردید. وی به مدت ۴۰ سال (از ۱۹۱۵-۱۸۷۵) این سمت را در آن دانشگاه بر عهده داشت و د، طول این مدت با

خاور شناسان انگلستان از جمله ادوارد براون آشنایی و دوستی نزدیک به هم رساند و موفق به انتشار رساله‌ها و مقاله‌های متعدد گردید. که مهمترین آنها در باره فردوسی، رودکی و پیشروان معاصر او است. فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ترکی، هندی و پشتو را هم که در کتابخانه بودلین بود و شخص دیگری تهیه آن را آغاز کرده بود در سال ۱۸۸۹ م تکمیل نمود و نیز فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه ایندیا افیس را در سال ۱۹۰۳ م تدوین کرد و نیز کتاب «یوسف و زلیخا» منصوب به فردوسی را با حواشی مفید منتشر ساخت همچنین کتاب مختصر و مفیدی راجع به ادبیات فارسی نوشت. همچنین او رباعیی از شیخ ابوسعید ابوالخیر را به نظم به آلمانی ترجمه و چاپ نمود. در خصوص ازرقی شاعر نیز تحقیقاتی کرد، وی بسیاری از ادبا، شعرا و عرفا را نام برده و شرح حال نگاری کرده است.

اتینگهاوزن، ریچارد. از ایرانشناسان و هنر شناسان اسلامی.

اثنی عشری، حسن. با شهرت دیگر صاحب الزمانی، فرزند حاج سید آقا، در شهرری متولد شد و در هفتم ماه صفر سال ۱۳۹۰ یا ۱۳۹۱ ق در گذشت و در کشیکخانه آستانه حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از روحانیون.

محل تحصیل: قم، ری

استادان: حضرات آیات مرعشی نجفی، حاج آقا حسین بروجردی.

اثنی عشری، سید حسین. معروف به اعتمادی، رازی اعتمادی، فرزند حاج سید آقا، در حدود سال ۱۳۱۸ ق در حضرت عبدالعظیم متولد شد و در پنجشنبه، پنجم ماه شعبان سال ۱۳۸۴ ق در گذشت و در جوار حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از علما، مدرسین و مفسرین ری.

محل تحصیل: شهرری، تهران، قم.

استادان: حضرات آیات حجت، مرعشی نجفی، سید محمد تقی خونساری، حاج شیخ عبدالکریم حائری، میرزای همدانی، ادیب تهرانی.

مهارتها: تدریس، آشنایی به زبان فرانسه.

مشاغل و مناصب: مدرس علوم اسلامی در مدرسه محمدیه تهران، اقامه جماعت، مبلغ و مفسر.

آثار: تفسیر اثنی عشری، در ۱۰ جلد اربعین حسینیه، رساله‌ای در اصول عقاید.

سید حسین اثنی عشری

اثنی عشری، در سال ۱۳۰۲ ش در قم متولد شد. از روحانیون و شاعران.

محل تحصیل: قم

استادان: آیة الله بروجردی.

اثنی عشری، شیخ حسن. فرزند حاجی ولی الله. در سال ۱۳۱۲ ش در تهران متولد شد. از روحانیون.

محل تحصیل: تهران، قم، نجف.

استادان: حاج شیخ حسین زاهد، شیخ علی اصغر

قزوینی، شیخ عباسعلی شاهرودی، آیة الله حجت، شیخ عبدالنبی عراقی، آیة الله بروجردی، شیخ محمد حسین تهرانی.
مهارتها: تدریس و تبلیغ معارف و علوم اسلامی.
مشاغل و مناصب: تدریس و تبلیغ علوم اسلامی
نکته‌های دیگر: در ماه ذیقعده سال ۱۳۷۰ به قم آمد و به تحصیل پرداخت در سال ۱۳۴۴ به نجف اشرف مشرف شدند و در سال ۱۳۴۷ ش به تهران بازگشته و مشغول ارشاد مذهبی مردم گردید.

اثنی عشری قمی ، احمد. متخلص به صفایی، فرزند حاج شیخ محمدحسین، در سال ۱۳۰۲ ش در قم متولد شد. از روحانیون و شعرا.
محل تحصیل: قم.
استادان: آیة‌الله حاج آقا حسین بروجردی.

اثنی عشری قمی ، شیخ محمد حسین. متخلص به صفایی، فرزند حاج ملا مهدی قمی، در سال ۱۳۴۷ ش درگذشت و در قم صحن حضرت معصومه به خاک سپرده شد. از شعرا و روحانیون اهل منبر.
محل تحصیل: قم.
آثار: دیوان شعر که در چاپخانه حکمت قم در سال ۱۳۷۶ ق به چاپ رسیده است.

اثیر جاروسی ، کاظم حسین. فرزند ملک مکهناخان، در سال ۱۹۴۱ م در جارا (پاکستان) متولد شد. از علما، روحانیون و نویسندگان شیعه در پاکستان.
محل تحصیل: پاکستان، نجف، قم.
استادان: مولانا محمدپناه، مولانا علامه حسین بخش و شماری از اساتید حوزه علمیه قم.
تحصیلات: دروس حوزه باگذراندن دوره خارج.
مهارتها: مدرسی، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: مدرس مدرسه باب النجف جارا، مدرس مدرسه دارالعلوم جعفریه خوشاب.
آثار: الفکر الجدید فی القرآن المجید (۳جلد) چاپ نشده، آیة العرفان در جواب بلاغ القرآن، عشر کیاهی (به زبان اردو: عشر چیست)، هاتهکهان سی کاتاجائی؟ (دست را از کجا باید قطع کرد؟)، حیدری نماز پاکت سائز (کتاب جیبی نماز حیدری)، او یک کتاب از شیخیه کویت را هم به اردو ترجمه کرد که همین امر سبب اتهامش به این مسلک شده است.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۹۵۳ م راهی نجف شد، در سال ۱۹۶۴ به عنوان مدرس اعلا به جامعه امامیه کراچی راه یافت ولی در سال ۱۹۶۶ به علت فوت پدر به باب النجف عزیمت کرد. وی از سال ۴ - ۱۹۷۱ در قم ادامه تحصیل داد، بعد از بازگشت در مدرسه دارالعلوم جعفریه خوشاب به تدریس مشغول شد. بعد از ترک آنجا به علت اختلاف نظرهایی که وجود داشته به سال ۱۹۷۵ م در ۱۶ نوامبر به جامعه حسینیه جهنگ صدر رفت و مدرس اعلای آنجا شد و به تدریس مشغول گردید. او به خاطر ترجمه یک کتاب مربوط مسلک شیخیه متهم به داشتن این مسلک شد.

اجارستاقی ، اردشیر. در سال ۱۳۳۷ ش در اجارستاق، ساری متولد شد و در ۹ ماه اسفند سال ۱۳۵۹ ش در گذشت. از شهدای روحانی.
محل تحصیل: زادگاه‌خودش، ساری، حوزه علمیه قم.
مشاغل و مناصب: تبلیغ و ارشاد.
نکته‌های دیگر: شرکت در صحنه‌های انقلاب اسلامی، و فعالیتهای تبلیغی داشته است. در استمرار فعالیتهایش در جبهه‌های جنگ تحمیلی شرکت جسته و در یک مأموریت جبهه‌ای در سر پل ذهاب در نهم اسفند ماه به شهادت رسیده است.

اجاره دار(حسنی) ، حسن. در سال ۱۳۲۹ ش در تهران متولد شد و در ۷ ماه تیر سال ۱۳۶۰ ش در گذشت. از مبارزین سیاسی دوران انقلاب اسلامی و شهدای هفتم تیر ۱۳۶۰.

محل تحصیل: دبیرستان خرداد تهران ۱۳۴۹
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته ریاضی ۱۳۴۹ (دیپلم).
مشاغل و مناصب: ممیز مالیاتی در وزارت اقتصاد در سال ۱۳۵۴، عضویت در شورای مرکزی حزب جمهوری اسلامی، عضویت در کمیته انقلاب استقبال از امام خمینی.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۵۳ وارد دانشگاه شد، در سال ۱۳۵۴ در وزارت اقتصاد مشغول به کار شد که بعد از سه ماه استعفاء داد، در سال ۱۳۴۹ فعالیت‌های گروهی سیاسی و ایدئولوژیک آغاز کرد و در سال ۱۳۵۵ توسط ساواک دستگیر شد، پس از ورود امام در کمیته انقلاب مشغول به کار شد، در سال ۱۳۵۷ فعالیت در حزب جمهوری اسلامی را آغاز کرد و به عضویت شورای مرکزی حزب جمهوری اسلامی در آمد، او در حزب فعالیتهایی در بخش تشکیلات هماهنگی کارخانجات و بخش دانش آموزی استان تهران فعالیت داشته است، و بالا در ۷ تیرماه سال ۱۳۶۰ در انفجار مهیب مقر حزب جمهوری اسلامی در تهران همراه جمع کثیری از چهره‌های سیاسی کشور به شهادت رسید.

حسن اجاره دار (حسنی)

اجاره نشین، غلامعلی ← میثاقی، غلامعلی.

اجاق، سید حسن ← کزّازی اجاق، سید حسن.

اجاق، محسن. فرزند حسن در سال ۱۳۰۳ ش متولد شد. از قضات و وکلاء دادگستری و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس حقوق (۱۹۵۷ م)
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: قاضی در اراک (۴۹ - ۱۹۴۸) قاضی در ساوه (۱۹۵۱)، قاضی در کرمانشاه و مازندران، وکیل دادگستری در کرمانشاه، مشاور حقوقی استاندار کرمانشاه، نایب رییس انجمن شیر و خورشید سرخ کرمانشاه، عضو انجمن لاینها (LIONS CLUB)، مشاور حقوقی وزیر راه، نماینده مجلس شورای ملی در دوره ۲۴ از کرمانشاه (۱۹۷۵).

اجباری، حمید. در سال ۱۳۳۲ ش متولد شد. از کارشناسان صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت ایران.
تحصیلات: لیسانس مهندس برق الکترونیک ۱۳۵۵ ش.
مهارتها: صنایع تولید فلزات اساسی، نصب و راه اندازی ماشین آلات واحدهای تولیدی، راه اندازی سیستمهای ابزار دقیق، صنایع برق، تولید انواع سیستمهای برق اضطراری، تدریس دروس الکترونیک.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت صنایع پویا - کرمان.
آثار: سیستم باسکولهای الکترونیکی صنایع سیمان، سیستم کنترل دور موتورهای آسنکرون با بار ثابت.

اجتماعی جندقی، کمال. متخلص به گلبانگ و با نامهای مستعار کمال، شعله، کماج، کمالو، نیمسوز،

فرزند سیدحبیب الله، نوادهٔ یغمای جندقی، در سال ۱۳۰۸ ش در شیراز متولد شد. از شاعران و طنز نویسان.
محل تحصیل: شیراز، مشهد، تهران.
استادان: دکتر محمد معین، پرویز ناتل خانلری، سید کاظم عصار، مدرس رضوی.
تحصیلات: دیپلم ریاضی و ادبی، لیسانس ادبی
مشاغل و مناصب: آموزگار، کار در وزارت فرهنگ، مدیریت داخلی مجله یغما، انتقال در وزارت کار و بنگاه ترجمه و نشر کتاب.

اجتهادی، سید محمد (ناصر). با نامهای مستعار ناصر، شبیه الشعرای کازرونی، در سال ۱۳۰۹ ش در کازرون فارس متولد شد و در ۲۶ ماه آبان سال ۱۳۶۲ ش در مشهد درگذشت و در شیراز، قبرستان دارالرحمه، به خاک سپرده شد. از طنز سرایان معاصر.
مهارتها: شعر در زمینه فکاهی طنز.

اجتهادی اراکی، شیخ محمد علی. فرزند میرزا ابوالحسن. در سال ۱۳۵۰ ق در اراک متولد شد و در ۳۰ ماه دی سال ۱۳۷۲ ق درگذشت. از علما و مؤلفین علوم دینی.
محل تحصیل: مدرسه سپهدار اراک، مدرسه محمدابراهیم اراک، قم.
استادان: آقایان محقق داماد، مجاهدی، صدوقی، شیخ ابوالقاسم نحوی، و حضرات آیات حاج سیداحمد زنجانی، حاج آقا حسین بروجردی، سید محمد رضا گلپایگانی.
آثار: نهایة المأمول فی شرح کفایة الاصول، قضاء الاحکام فی شرح قضاء شرایع الاسلام، رساله در احکام صلح، تقریرات درس فقه آیت الله گلپایگانی، کشکول.

اجلالی، جعفرقلی. در سال ۱۲۷۷ ش در روستای رازلیق سراب متولد شد و در سال ۱۳۲۵ ش توسط ارتش ایران کشته شد. از نظامیان فعال فرقه دموکرات آذربایجان به سردمداری پیشه وری.
نشانها و جوایز: نشان ۲۱ آذر از حکومت تجزیه طلب پیشه وری.
نکته‌های دیگر: او بطور مستقیم زیر فرماندهی اصلی غلام یحیی دانشیان فعالیت می‌کرد و در خلع سلاح ژاندارمها و نظامیان شهر سراب نقش مؤثری داشته است. او پس از مذاکره و سازش دولت مارکسیت شوروی با دولت قوام در ایران مانند دیگر یاغیان آذربایجان که به بیگانگان سر سپرده بودند، توسط ارتش ایران کشته شد.

اجلالی، امین پاشا. از جملهٔ دانشیاران دانشگاه تبریز.
محل تحصیل: ایران.
تحصیلات: کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای زبان و ادبیات فارسی.
مهارتها: تدریس در دانشگاه، تحقیق و تألیف.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ ادبیات فارسی و زبانهای خارجی دانشگاه تبریز.
آثار: ۴ کتاب در زمینهٔ کمک درسی دانشجویان و استفادهٔ آنان در درک بهتر مطالب ادبی. ۸ مقاله در زمینهٔ ادبی، عرفانی، دستوری، فرهنگی و لغوی.

اجلوئیان، احمد. از سفرای ایران.
مشاغل و مناصب: رییس ادارهٔ وزارت امور خارجه در امور شرق دور، سفیر ایران در یونان در سال ۱۳۶۴ ش (۱۹۸۴ م).

اَجَلّی، غلامعلی. در ۱۹ ماه بهمن سال ۱۳۱۸ ش در میانه متولد شد. از هنرمندان.
محل تحصیل: میانه، تهران.
استادان: سیدحسن میرخانی، سیدحسین میرخانی، استاد زنجانی، علی اکبرکاوه، استاد شیخ، استاد کاتوزیان، استاد بهزاد، استاد معیّری، استاد اولیاء.

تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده هنرهای تزئینی، لیسانس رشته معماری، فوق لیسانس معماری.
مهارتها: نقاشی رنگ و روغن، خطاطی.
مشاغل و مناصب: استخدام در آموزش و پرورش و تدریس در دبیرستانها، مدرس دانشکده هنرهای تزئینی، عضو انجمنهای ادبی تهران، نقاش رنگ و روغن، خطاط.

اَجلّی ، قربانعلی. متخلص به واثق، در سال ۱۳۱۸ ش در میانه متولد شد. از شعرا، خطاطان و نقاشان.
محل تحصیل: میانه (تحصیلات ابتدایی)، دبیرستان رازی (متوسطه)، تهران (دانشکده هنرهای زیبا).
تحصیلات: اتمام تحصیلات عالی در دانشکده هنرهای زیبای تهران
مهارتها: خطاطی، نقاشی، شعر.
مشاغل و مناصب: دبیر بود، و نیز وی در انجمن باغ صائب همکاری داشت واز چهره‌های این محفل بود.
نکته‌های دیگر: مترجم سرودهای دلنشین و ابیات جذاب و زیبا و روان دارد و خواننده را با سوز و گدازها و استعارات بسیار ظریف مواجه می‌سازد. وی در سرودن غزل سخت پیرو حافظ و شهریار بود. رنگ ابیات وی از ایندو متاثر است. واثق چنان شیفته لقای شهریار بود که در یک نشست کوتاه چهره استاد را با مهارت و زیبایی خاصی آراست و از این بابت حیرت شهریار را برانگیخت، تابلوهای زیادی از آثار خطاطی و نقاشی وی در ضمن برپایی نمایشگاهها بارها به معرض نمایش گذارده شده است.

اجیه (اژه‌ای) ، مهدی. فرزند علیمحمد در سال ۱۳۲۹ ش در اصفهان متولد شد. از روحانیون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: علوم حوزه‌ای در حدود سطح، لیسانس روانشناسی و فلسفه
مشاغل و مناصب: نماینده، اصفهان در مجلس، مدرس، فعالیت در بخش فرهنگی مؤسسه ایتام، فعالیت در ستاد انقلاب فرهنگی اصفهان، مسؤول سیاسی عقیدتی هوانیروز اصفهان عضو فعال حزب جمهوری اسلامی اصفهان.

مهدی اجیه (اژه‌ای)

احتراص ، منوچهر. و با نامهای مستعار: م - پسرخاله، الف - اینکاره، در سال ۱۳۲۰ ش در تهران متولد شد. از شعرا و نویسندگان طنز پرداز معاصر.
محل تحصیل: مدارس مروی، دارالفنون، دانشکده حقوق تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل حقوق.
مهارتها: شعر نثر، طنز.
مشاغل و مناصب: کارمند، همکاری با مجله فکاهی توفیق.

احتساب الملک ، تقی خان. ملقب به امیر تومان فرزند عبدالعلی خان ادیب الملک در ۱۰ ماه شوال سال ۱۲۷۷ ق در ایران متولد شد و در پاریس درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از رجال دولتی دوره قاجاریه.

مشاغل و مناصب: در سن هفت سالگی به شغل غلام بچه باشی ناصرالدین شاه گماسته شد، سپس مناصب پیشخدمتی خاص حضور همایون حکومت گلپایگان و خوانسار را به دست آورد.
نشانها و جوایز: یک قطعه گل کمر مرصع، یک قبضه قمه مرصع شمسه مرصع، نشان تمثال همایون، نشان درجه اول شیر و خورشید و حمایل سبز مخصوص آن، نشان علمی مس و نقره و طلا از مدرسه مبارکه دارالفنون.
نکته‌های دیگر: مسافرتهایی به آذربایجان، خراسان، اصفهان و بلاد دیگر ایران به عنوان مأموریت داشته است.

احتشام، احمدخان. ملقب به احتشام الحکما، فرزند محمد خلیل، ر سال ۱۲۵۲ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و اطبا.
محل تحصیل: دارالفنون تهران
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی از دارالفنون تهران
مشاغل و مناصب: طبیب، نماینده دوره‌های ۵، ۸، ۹، ۱۰ از اصفهان.

احتشام الاطباء، سید هاشم. ملقب به احتشام الاولیاء. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات حدود عالی
مشاغل و مناصب: طبیب منجاز، نماینده دوره اول مجلس از ترشیز (کاشمر).

احتشام الاولیاء، سیدهاشم ← احتشام الاطباء، سیدهاشم

احتشام الحکما، احمدخان ← احتشام، احمدخان

احتشام الدوله، خانلرمیرزا. معروف به خانلر، فرزند عباس میرزا نایب السلطنه، در سال ۱۲۷۸ ق در گذشت. از دولتمردان دوره قاجاریه.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۲۵۱ ق حاکم یزد، ۱۲۵۳ ق حاکم کرمان، حاکم همدان، حاکم مازندران، حاکم بروجرد، لرستان، خوزستان، در سال ۱۲۶۶ ق حاکم گلپایگان، خوانسار، در سال ۱۲۶۷ ق نیز حکومت بختیاری به وی داده شد. در جنگ ایران و در جنوب فرمانده کل قوای ایران در سال ۱۲۷۳ ق بود و در نهایت، حاکم اصفهان شد.
نشانها و جوایز: یک قبضه شمشیر و یک جبه ترمه خلعت از ناصرالدینشاه گرفت.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۲۵۳ به علت شاکی شدن مردم کرمان از حکومت یزد عزل شد، در سال ۱۲۶۷ ق نیز حکومتهای تحت حاکمیت وی از او گرفته شد و به احمد میرزا واگذار گردید، وی در جنگ ایران و انگلیس فرمانده کل قوای ایرانی بود که شکست خورد و به اهواز فرار کرد و در آنجا نیز جنگ کرد باز شکست خورد به شوشتر فرار کرد.

احتشام الدوله، سلطان اویس میرزا. ملقب به معتمد الدوله، امیرتومان، فرزند فرهاد میرزا معتمدالدوله، در ۱۲ ماه محرم الحرام سال ۱۲۵۵ ق. ۱۲۱۷ ش متولد شد و در سال ۱۳۱۰ ق درگذشت و در مقبره خانوادگی در سمت شرقی صحن کاظمین عراق به خاک سپرده شد. از دولتمردان دوره قاجاریه.
مشاغل و مناصب: حکومت همدان و کردستان در سال ۱۲۸۷ ق، حکومت بهبهان، کهکیلویه و فارس سال ۱۳۰۵ ق، منصب سرهنگی و مسؤول تعلیم فوج کرمان، حکومت لرستان و بختیاری.
نشانها و جوایز: یک قطعه گل کمر مرصع، نشان تمثال، یک قبضه، شمشیر مرصع.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۲۸۷ ق حکومت همدان و کردستان به پدرش داده شده بود که او از طرف پدرش به حکومت همدان و کردستان نایل آمد، در سفر اول ناصرالدینشاه به اروپا در سال ۱۲۹۰ ق وی یکی از همراهان بود، او مانند پدرش فردی ادیب و

عالم بود، و تا سن سیزده سالگی مشغول کسب علوم عربیه و فنون ادبیه بود که بعد از آن به تحصیل علوم ریاضی و تکمیل هندسه و زبان فرانسه اشتغال ورزید، بعد از اتمام آنها به آموزش علوم و فنون عسکریه‌وقوانین‌نظامی‌درنزد اساتید فرنگی پرداخت که از روی شایستگی به تعلیم فوج کرمان و منصب سرهنگی و پانصد تومان مواجب امتیاز یافت.

احتشام الدوله ، عبدالعلی میرزا. از دولتمردان دوره قاجار.
مشاغل و مناصب: او در سال ۱۳۰۹ ق به جای میرزا محمودخان احتشام السلطنه به حکومت خمسه و زنجان گمارده شد.

احتشام الدوله ، غلامحسین ← پرژاد قراگزلو، غلامحسین

احتشام الدوله ، غلامرضا خان. ملقب به افتخارالملک، فرزند زین العابدین، نوهٔ حسینخان حسام الملک، در سال ۱۸۷۹ م متولد شد. از دولتمردان دوره قاجاریه.
نشانها و جوایز: لقب افتخارالملک.
نکته‌های دیگر: او شوهر قمرالسلطنه دختر مظفرالدین شاه و آدم خوشگذرانی بود که اکثر اوقات به اتفاق پدرش در املاک خانوادگی خویش در همدان به سر می‌برد و اوقات را به بطالت می‌گذراند، و ضمناً در دربار از موقعیّت ویژه و ممتازی برخوردار بوده است.

احتشام الدوله ، میرزا محمود خان. در ۲۴ ماه صفر سال ۱۲۸۵ ق در تبریز متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: دارالفنون، تبریز، مدرسه حقوق اسلامبول.
مشاغل و مناصب: دخول در خدمت دولت و آجودانی حضور همایونی در سال ۱۳۰۱ ق، مترجمی محمد علی میرزا قاجار در زمان ولایت عهدی ۱۳۰۳، آتانسگی سفارت کبری اسلامبول ۱۳۰۴ ق، نیابت وکالت سیاسی ایران در مصر ۱۳۰۵ ق، قونسولگری اسکندریه و کفالت جنرال قونسولگری مصر ۱۳۰۷ ق، پیشخدمتی محمدعلی میرزا قاجار ۱۳۰۹ ق، نیابت اول وکالت سیاسی مصر و قونسولگری قاهره ۱۳۱۱ ق، مستشاری سفارت ایران‌در بروکسل ۱۳۱۶ ق، نمایندگی کنگره بروگسل و جبه ۱۳۱۷ ق، جنرال قونسرلگری هندوستان ۱۳۲۰، وزیر مختار ایران در بلژیک ۱۳۲۵ ق.
نشانها و جوایز: مدال طلای علمی، نشان سرهنگی ۱۳۰۷، نشان سرتیپی سوم ۱۳۱۱، نشان سرتیپی اول ۱۳۱۶، نشان درجه سیم لئوپلد بلژیک ۱۳۱۸، نشان درجه سوم و دوم عثمانی، نشان درجه چهارم و سیم و دویم مجیدی، نشان درجه سوم و دوم عثمانی، نشان درجه سوم و دوم فرانسوا ژوزف اطریش، نشان درجه چهارم ناسوهلاند، نشان درجه اول سنت ساوای صربستان با حمایل آن، نشان درجه سیم و دوم بلغارستان.

احتشام السادات ، علی اکبر ← گلستانه، علی اکبر.

احتشام السلطنه ، حاجی میرزا محمودخان. (از طایفه قاجار دَوَلّوُ علامیر)، فرزند محمد رحیم خان علاء الدوله، امیر نظام، در ۶ ماه شعبان سال ۱۲۷۷ ق متولد شد و در ۵ ماه بهمن سال ۱۳۵۴ ق درگذشت. از وزرا و سیاستمداران بزرگ اواخر دوره قاجار و اوایل عصر مشروطه.
تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته حقوق.
مشاغل و مناصب: قوللر آقاسی باشی، حاکم زنجان و خمسه، رییس مجلس شورای ملی، نماینده دوره‌های ۱، ۲، ۳، مجلس شورای ملی از تهران، وزیر داخله کابینه مستوفی در سال ۱۳۰۵.
نشانها و جوایز: نشان درجه اول مجیدی عثمانی،

نشان درجه اول سرتیپی، نشان درجه اول تاج پروس و حمایل آبی، نشان درجه اول شیر و خورشید، نشان درجه اول کتاب قرن آلمان.
آثار: خاطرات احتشام السلطنه.
نکته‌های دیگر: وی از جمله افرادی بوده که سمتهای بسیاری داشته و از شغل ریاست غلامان دربار گرفته تا سفارت، وکالت، وزارت ریاست مجلس شورای ملی و غیره پیش رفته و مدالها و جوایز و نشانهای زیادی نیز دریافت کرده است. از حاکمان بالنسبه روشنفکر قاجار است. احداث نخستین خیابان به سبک جدید در شهر زنجان توسط او صورت گرفته است. شیخ جواد آب بری طارمی در زمان حکومت او در زنجان، به دستور او شرحی به فارسی بر نهج البلاغه نوشته که تاکنون به چاپ نرسیده است. از نظر اعصاب وضع متعالی نداشته است.

حاجی میرزا محمود خان احتشام السلطنه

احتشام السلطنه ، میرزا عبدالله خان. فرزند میرزا محمدتقی جهانشاهی، در سال ۱۲۹۶ ق در تبریز متولد شد. از چهره‌های مطبوعاتی آذربایجان.
محل تحصیل: تبریز، استامبول.
مهارتها: تحصیلات در ادبیات فارسی، عربی و اندکی هم فرانسه، روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: دفتردار دارالمعلمین مرکزی.
نکته‌های دیگر: تأسیس مجله دبستان در تبریز (مجله دیگری نیز در تبریز با مدیریت پرورش با همین نام چاپ می‌شد که احتمال دارد با مجله مذکور یکی باشد).

احتشام الملّة ، از روزنامه نگاران.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، مدیر روزنامه باختر، افسانه (این دو نشریه را خود او به راه انداخته بود).

احتشام الوزاره ، میرزا جعفرخان. ملقب به پاک نظر (احتمالا)، در سال ۱۳۰۲ ش در تهران متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: تهران مدرسه سیاسی.
تحصیلات: دیپلم سیاسی با نمره ۱۵
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت امور خارجه، ثبّاتی دفتر عثمانی ۱۳۲۳ ق، منشیگری اداره عثمانی ۱۳۲۶، معاون دوم اداره تحریرات عثمانی ۱۳۲۸ ق، معاون اول اداره روس ۱۳۳۲ ق.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۲۹ لقب احتشام الوزرا گرفت.

احتشام الوزاره ، میرزا علی اشرف خان. در حدود سال ۱۸۴۰ م متولد شد. از کارمندان دولت و رجال وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت امور خارجه، مأمور همکاری با سراولیور سنت جان به منظور تعیین حدود مرزی بلوچستان در سال ۱۸۷۳ م، کنسول ایران در عشق آباد، نماینده ایران در تعیین حدود مرزی رودخانه اترک و مرزهای بین ایران و

ماورای خزر، وی در سال ۱۸۹۶ نیز برای تعیین نواحی مرزی سیستان و بلوچستان با سرهنگ هولدیش همکاری کرد.

احتشام حضور، عزیز الله خان. در سال ۱۳۰۳ ق در تبریز متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه، ثبّاتی در اداره تحریرات آلمان ۱۳۲۶ ق، دفتر داری در دفتر مرکزی، دفتر داری جنرال قونسولگری بغداد ۳۲۸، دفتر داری مرکزی ۱۳۳۰ ق.

احتشام دفتری، جمشید. در سال ۱۳۰۵ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی، دکترای تخصصی جراحی عمومی از دانشگاه تبریز در سال ۱۳۲۹ و فوق تخصص جراحی سینه از دانشگاههای پاریس و لندن در سال های ۱۳۳۹ و ۱۳۴۸.
مهارتها: بیماریهای ریوی، کیست هیداتیک، روش‌های جراحی مدرن سینه و استاد راهنمای ۶ پایان نامه دکترا و تخصصی در هر سال از سال ۱۳۴۸ تاکنون.
مشاغل و مناصب: استاد جراحی دانشگاه علوم پزشکی تبریز از سال ۱۳۵۱ تاکنون.
آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی، در زمینه ریه و طرق جراحی مدرن، قلب و ریه مصنوعی و جراحی قلب باز. ۲ مقاله به زبان فارسی، در زمینه پیوند کولون در تنگیهای ساده و بدخیم مری، گاستروکتومی، انرونانژکتومی.

احتشام زاده افشار قاسملو، محمود. در سال ۱۳۱۰ ش متولد شد از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی زمین شناسی از دانشگاه تهران و دانشسرای عالی در سال ۱۳۳۶، دیپلم مهندسی مدرسه عالی دولتی نفت فرانسه (ENSPM) در اکتشافات زمین شناسی نفت در سال ۱۳۴۲، دکترا از دانشگاه گرنوبل فرانسه.
مهارتها: زمین شناسی و عملیات صحرایی و نقشه برداری، زمین شناسی در کوههای آلپ فرانسه، زمین شناسی نفت، اکتشافات معدنی، استاد راهنمای تعداد زیادی پایان نامه کارشناسی و کارشناسی ارشد.
مشاغل و مناصب: استاد یار گروه آموزشی مهندسی معدن دانشکده فنی دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۲، دانشیار تمام وقت گروه آموزش مهندسی معدن دانشگاه تهران از سال ۱۳۶۳ تاکنون.
آثار: ۲ کتاب به زبان فارسی در زمینه ساختارهای زمین شناسی ناشی از تغییر شکل‌های تکتونیکی که مبنای اکتشافات منابع معدنی را تشکیل می‌دهند، ۵ مقاله به زبان فارسی و ۲ مقاله به زبان خارجی در زمینه زمین شناسی ساختمانی، تکتونیک‌های مکرر و دیاپیریسم نمکی، اکتشافات نفتی و تکتونیک جهانی.

احتشام زاده گنج بخش، علیرضا خان. فرزند احتشام الواعظین، در سال ۱۲۷۳ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی، کارمندان دولت.
محل تحصیل: تهران
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته علوم سیاسی از تهران.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره ۶ از تهران، نماینده دوره‌های ۷، ۸، ۹، ۱۰ از ساوه و زرند.
نکته‌های دیگر: در دوره دهم نمایندگی مجلس شورای ملی از وی سلب مصونیت شد.

احتشام شهیدی، احمد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: کارمند، نماینده دوره ۲۳ از ساوه.

احتشام همایون، اسدالله میرزا. در سال ۱۲۸۸ ق متولد شد. از رجال وزارت خارجه دوره قاجاریه.

محل تحصیل: مدرسه دارالفنون تهران.
مشاغل و مناصب: حاکم خوار، ورامین، ملایر، تویسرکان، کارمند وزارت خارجه، عضویت اداره عثمانی ۱۳۱۴ ق، معاونت اداره محاکمات و سرپرستی ملل متنوعه ۱۳۲۶ ق، کارگزاری سیستان ۱۳۲۸ ق، عضویت کمیسیون تسویه محاسبات ارباب جمشید ۱۳۳۲.
نشانها و جوایز: نشان درجه دوم و سوم سرتیپی، نشان درجه دوم شیر و خورشید ۱۳۲۸.

احتشام همایون ، میرزا محمد علی. خان در سال ۱۳۰۱ ق در تهران متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه سیاسی تهران.
تحصیلات: دیپلم نمره ۵.
مهارتها: مترجم، تسلط به زبانهای فرانسه و انگلیسی
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و عضویت در اداره کابینه ۱۳۲۰ ق، نیابت و مترجمی کمیسیون سرحدی عثمانی و ایران ۱۳۲۳ ق، مترجمی زبان فرانسه و انگلیسی در کابینه ۱۳۲۵، معاون اول اداره محاکمات ۱۳۲۷ ق، کفالت اداره تحریرات انگلیسی ۱۳۲۸ ق، نیابت اول سفارت لندن ۱۳۲۹ ق.
نشانها و جوایز: نشان شیر و خورشید درجه دوم ۱۳۲۹ ق، مدال تاجگذاری در موقع تاجگذاری ژرژ پنجم.

احتشامی ، ابوالحسن. بانام مستعار الف - هنگام، فرزند یحیی احتشامی، در سال ۱۲۹۴ ش متولد شد. از روزنامه نگاران و سیاستمداران در رژیم سابق.
محل تحصیل: دارالفنون
تحصیلات: لیسانس
مشاغل و مناصب: منشی وزیر در وزارت اقتصاد ملی در سال ۱۳۲۱ ش، ریاست تبلیغات در سازمان برنامه مشاور عالی مطبوعاتی و سرپرستی سازمان برنامه، مدیریت کل اطلاعات وزارت کشاورزی، نماینده مجلس شورای ملی در دوره ۲۱ و ۲۳.
نشانها و جوایز: نشان همایون، نشان آذر آبادگان و نشان رستاخیز.
آثار: دروازه‌های ایران قفل است، آتشی که در دامان زاگراس نهفته است، بازیگران سیاست، کوفه‌های ذوق و ادب.

احتشامی ، خسرو. از شعرا و نویسندگان جوان معاصر.
مشاغل و مناصب: شاعر، نویسنده.
آثار: از مضراب تا محراب (در شرح حال میرزا جهانگیرخان قشقایی)، وی دارای غزلهایی نیز می‌باشد.
نکته‌های دیگر: وی از تبار ترکان قشقایی است.

احدی ، شیخ یوسف. از روحانیون و دانشمندان خدمتگزار معاصر.
نکته‌های دیگر: وی پس از وفات آیت الله بروجردی از قم به قروه در جزین همدان برای انجام خدمات دینی و تبلیغاتی رفت و تدریس برای طلاب و پرورش آنان را شروع کرد. او در آنجا مسجد جامع بزرگی به مساحت هزار متر همراه با یک مدرسه دینی و علمی احداث کرد که دارای کتابخانه و یک مدرس و ده حجره مجهز و حدود سی محصل از مقدمات تا سطوح می‌باشد. و به طلاب ساکن آنجا شهریه نیز داده می‌شود.

احدی ، حسن. در سال ۱۳۲۲ متولد شد از دانشیاران دانشگاه علامهٔ طباطبایی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران ۱۳۴۴، دانشگاه فرانسه ۱۳۴۷ و ۱۳۵۶.
تحصیلات: کارشناسی روانشناسی از دانشگاه تهران، کارشناسی ارشد روانشناسی از فرانسه، دکترای روانشناسی از فرانسه.
مهارتها: تدریس در دانشگاه، تحقیق و تألیف در زمینه روانشناسی.

مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ روانشناسی دانشگاه علامه طباطبایی.
آثار: تألیفات نگارش و ترجمه، ۵ کتاب به زبان فارسی در زمینهٔ روانشناسی کودک، روانشناسی نوجوان، علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی، پویایی گروهی، بهداشت روانی و عقب ماندگی ذهنی. مقالات وی به زبان فارسی شامل ۱۵ مقاله و زبان خارجی دو مقاله در زمینهٔ روانشناسی است.

احدی، ابراهیم. از حقوق دانان.
تحصیلات: دکترای حقوق.
مشاغل و مناصب: معاون بخش فنّی قوّه قضائیه، وزیر دادگستری در دولت شهید رجایی در سال ۱۹۸۰ م (از این سمت زود استعفا کرد).

احدیان، عطوف. در ماه شهریور سال ۱۳۰۴ ش در زنجان متولد شد. از آموزگاران و و پیشآهنگان آموزش جدید در زنجان.
تحصیلات: شش ساله ابتدایی
مشاغل و مناصب: تدریس، مدیریت آموزشگاه‌های ابتدایی از جمله مدیر و آموزگار دبستان حافظ، ۱۳۳۳/۱۰/۱۹ ش، مدیریت دبستان غزالی هیدج ۱۳۳۸/۸/۲۵، دبستان صائب ۱۳۴۳/۷/۲ از تاریخ ۱۳۴۳/۷/۱۴ مدیریت دبستان توفیق.

احدی رشتی، سید کاظم. فرزند سید محمد، در سال ۱۳۲۷ ق در رشت متولد شد. از روحانیون و ائمه جماعات رشت.
محل تحصیل: رشت، قم.
مشاغل و مناصب: روحانی، امام جماعت.
نکته‌های دیگر: او بعد از طی مقدمات از رشت به قم رفت که همزمان با دوران آیة الله حائری بود و بعد از مدتی بنا به دستور پدرش به رشت برگشت و به جای پدرش اقامه جماعت می‌کرده و به موعظه می‌پرداخت.

احدی نیا، ناصر. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از کارشناسان ارشد صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه استامبول ترکیه.
تحصیلات: فوق لیسانس مدیریت صنعتی ۱۳۶۱ ش.
مهارتها: مدیریت صنایع اساسی آهن و فولاد، تدریس و آموزش صنایع ماشین آلات، تدوین نظامهای تولیدی.
مشاغل و مناصب: کارمند ارشد کارخانه ریخته گری تراکتور سازی تبریز.
آثار: جزوه درسی مدیریت تولید، پژوهش عملیاتی، مطالعه کار و زمان سنجی.

احرار، احمد. در سال ۱۹۳۴ م در تهران متولد شد. از نویسندگان و روزنامه نگاران.
محل تحصیل: تهران
تحصیلات: فارغ التحصیل ادبیات از دانشگاه تهران.
مهارتها: ادبیات فارسی، زبان انگلیسی، فرانسه
مشاغل و مناصب: همکاری با روزنامه‌ها به ویژه اطلاعات، سر دبیر مجله اطلاعات جوانان، سردبیر خدمات اجتماعی اطلاعات، نویسنده ستون انتقادات روزنامه اطلاعات، نویسنده در مجله اطلاعات بانوان.
آثار: شیطان سبز، توفان در ایران، کشکول، میرزا کوچک خان و مقالات متعدد در جراید.

احراری، فروغ، خانم. در سال ۱۳۳۴ ش در محلات متولد شد. از روزنامه نگاران و چهره‌های اجتماعی.
محل تحصیل: دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، دانشگاه آزاداسلامی تهران.
تحصیلات: کارشناسی ارشد فلسفه اسلامی، دانشجوی دکترای ادیان و عرفان.
مشاغل و مناصب: مدرس تربیت معلم، عضو کمیته آموزش شورای فرهنگی ـ اجتماعی زنان شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۶۸ ش)، عضو هیأت

تحریریه فصلنامه ندای جمعیت زنان جمهوری اسلامی ایران (از ۱۳۶۵ ببعد)، مسؤول انجمن بانوان فرهنگسرای خاوران.

آثار: «سفرنامه سفرنور: خاطرات حضور در جبهه»، تاریخچه یهود در ایران (ترجمه)، زندگی و اعتقادات ماکس وبِرْ.

نکته‌های دیگر: عضو شورای مرکزی جمعیت زنان جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و در مسایل اجتماعی و سیاسی فعال است. در کنگره بین المللی زن و انقلاب جهانی اسلام مقاله ارائه داده و مدیر اجرایی همایش مطبوعات بانوان بوده است.

فروغ احراری

احراری ، هوشنگ. در سال ۱۳۱۳ ش در رشت متولد شد و در ۲ ماه مهر سال ۱۳۷۲ ش درگذشت. از استادان دانشگاه و پزشکان.

تحصیلات: دکترای جراحی و فوق تخصص قلب و عروق.

نکته‌های دیگر: وی، پس از گذراندن تحصیلات متوسطه در زادگاهش، برای ادامه تحصیلات در سال ۱۳۳۰ در رشته پزشکی وارد دانشگاه علوم پزشکی تهران شد. و در سال ۱۳۳۶ موفق به دریافت دکترای پزشکی عمومی گشت. سپس در بخش جراحی یک بیمارستان امام خمینی به عنوان رزیدنت مشغول به کار شد و پس از اخذ تخصص جراحی عمومی، در سال ۱۳۴۴ با استفاده از بورس تحصیلی جهت گذراندن دورهٔ فوق تخصص قلب و عروق عازم کشور سوئد گردید و در سال ۱۳۴۶ موفق به دریافت فوق تخصص قلب و عروق از دانشگاه استکهلم شد. وی که یکی از بزرگترین جراحان عروق ایران به حساب می‌آمد توانست واحد جراحی عروق را در بیمارستان امام خمینی تأسیس کند و در سال ۱۳۴۷ موفق به انجام اولین پیوند مصنوعی آئورت در ایران بشود. او که عضو آکادمی جراحان بزرگ آمریکا بود بارها جهت شرکت در کنگره‌های بزرگ علمی در سراسر دنیا به کشورهای مختلف سفر کرد. از ایشان چند کتاب در زمینهٔ جراحی به یادگار مانده است، ایشان حدود ۱۷ سال در بخش جراحی بیمارستان امام خمینی مشغول تربیت دانشجویان و طبابت بودند.

آثار: کتابهای: جرّاحی عروق، سی ناکسین جراحی و چند کتاب دیگر.

احرامیکار ، سهیلا، خانم. در سال ۱۳۳۹ ش متولد شد. از زنان مَهندس در صنعت نفت ایران.

محل تحصیل: دانشگاه صنعتی اصفهان

تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی (صنایع پتروشیمی) ۱۳۶۵ ش.

مهارتها: صنایع نفت خام و گاز طبیعی.

مشاغل و مناصب: مهندس پژوهشگاه صنعت نفت در تهران.

احسائی ، سید حسین. فرزند سید محمد موسوی احسائی، در حدود سال ۱۲۹۰ ق در قریه مبرز (روستایی در احساء) متولد شد و در سال ۱۳۷۰ ق

درگذشت. از علما و فضلای حوزه علمیه نجف در عصر خود.
محل تحصیل: نجف اشرف
استادان: علامه سیدهاشم موسوی (دایی خود)، سید ناصر احسائی.
تحصیلات: علوم حوزوی.
مهارتها: علوم دینی
نکته‌های دیگر: در حین تحصیل در نجف بنا به درخواست مردم شهرش به آن بلاد مراجعت نمود و به انجام وظایف دینی پرداخت. وی در اواخر عمر نابینا گشت.

احسائی، سید محمد باقر. فرزند علی (شخص) در سال ۱۳۱۴ ق در قاره از توابع احساء متولد شد و در سال ۱۳۸۲ ق در نجف اشرف درگذشت و در صحن غروی نجف به خاک سپرده شد. از مجتهدین فاضل و مدرسین ماهر.
محل تحصیل: نجف ۱۳۲۳ حدوداً.
استادان: میرزا محمد حسین نائینی، آقاضیاء عراقی، محمد رضا آل یاسین، سید عبدالهادی شیرازی.
تحصیلات: اجازه روایتی از آیت الله سیدحسن صدر کاظمی و دیگران.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس، نویسنده
شاگردان مشهور: محمد حسین حرزالدین نوه‌اش.
آثار: تقریرات اصول نائینی، تقریرات میرزای نائینی در فقه مبحث خیارات، کتابی در اصول عملیه، کتابی در اوامر و نواهی، رسالة فی اللباس المشکوک (درس استادش عراقی)، کتابی در مکاسب محرمه، رساله فی الدائره الهندیه و معرفه القبلة، فی ادلة التسامح، فی قاعدة لاضرر.
نکته‌های دیگر: ایشان از شاگردان ممتاز و مشهور علما عصر خویش بود. او به مدت ۱۰ سال مریض بود که در نتیجه آن فوت می‌کند، آیت الله سید محسن حکیم بر جنازه‌اش نماز خواند و هیأت علمیه نجف برای او مجلس ترحیم اقامه نمودند.

احسائی، سید ناصر. فرزند سید هاشم موسوی مبرزی، در سال ۱۲۹۱ ق در روستای مبرز (احساء) متولد شد و در سال ۱۳۵۸ ق در احساء درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از علما و فقهای بزرگ.
محل تحصیل: احساء، نجف اشرف.
استادان: شیخ محمد طه نجف متوفی ۱۳۲۲، حاج میرزا حسین خلیلی، آخوند خراسانی، آقا رضا همدانی، شیخ هادی تهرانی، شیخ محموده صبا متوفی ۱۳۲۴، شیخ محمد آل عشیان احسائی، شیخ فتح الله شریعت اصفهانی، سید محمدکاظم یزدی متوفی ۱۳۳۷، شیخ علی خاقانی، سید ابوتراب خوانساری متوفی ۱۳۴۶.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر، نویسنده، مدرس.
آثار: کتابی راجع به امامت، رساله‌ای در صلات جمعه، تقریرات درس فقه و اصول اساتیدش، قصاید متعدد.
نکته‌های دیگر: ایشان کسی بود که در نجف محوریت داشته و جمعی از طلاب مهاجر بحرینی و نواحی آن در اطرافش گرد آمده بودند و در آخر عمر یکی از علما و فقها شایسته و نامدار گردید.

احسائی، سید هاشم. معروف به موسوی مبرزی، فرزند سیداحمد(سیدناصر) در سال ۴۶ - ۱۲۴۷ ق در مبرز از توابع احساء متولد شد و در سال ۱۳۰۹ ق در گذشت و در مبرز به خاک سپرده شد. از علمای فاضل و شعرا.
محل تحصیل: کربلا، نجف اشرف
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: نویسندگی.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر، مرجع تقلید، نویسنده.
آثار: منظومه در طهارت الانموذج در فقه و اصول، کشف الغطاء در حکمت. رساله‌ای در تفسیر بعض احادیث، رساله عملیه، شرح تبصره علامه حلی تا

بحث قبله، ایضاح السبیل در فقه تا آخر عبادات (این کتاب داری دو مقدمه است یکی در اصول عقاید و دیگری در اصول فقه)، شرح طهارت تبصره.

احسائی، شیخ علینقی. فرزند شیخ زین الدین احمد. از روحانیون.
آثار: منهاج السالکین.

احسائی، شیخ محمد حسین ← آل ابی خمیس، شیخ محمد حسین

احسائی، شیخ موسی ← ابوخمیس احسائی هَجَری، شیخ موسی

احسائی، محمد حسین ← ابو خمسین، شیخ محمد حسین

احساس (نوری)، یدالله. متخلص به احساس، فرزند علی نوری، در سال ۱۳۴۲ ش در کرمانشاه متولد شد و در همانجا تحصیل کرد. از شعرا.

احساسی، سیمین دخت، خانم. از گویندگان رادیو و متخصصین آزمایشگاهی.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته آسیب شناسی دکترای آزمایشگاه.
مشاغل و مناصب: دوبله از سال ۱۳۴۸ دکترای آزمایشگاه، گوینده.
نکته‌های دیگر: وی کار دوبله را از ۱۳۴۸ ش شروع کرد و بعدها که دکتر آزمایشگاه شد دوبله را رها کرد.

احسان، احسان ← صانعی، احسان

احسان، هما، خانم. در سال ۱۳۱۷ ش متولد شد. از روزنامه نگاران و همکاران رادیو و تلویزیون.
محل تحصیل: آلمان
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی و آلمانی.
مشاغل و مناصب: همکاری با مجله نقش جوان، سرپرست برنامه کودک رادیو، همکای با مجلاّت بانوان، زن روز و روزنامه آیندگان.
آثار: آثار و نوشته‌هایی بر کودکان دارد.

احسان، مهدی. در سال ۱۳۲۳ ش. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی‌ارشد مهندسی الکترومکانیک از دانشکده فنی تهران در سال ۱۳۴۶ و دکترای مهندسی برق از دانشگاه لندن امپریال کالج در سال ۱۳۵۵.
مهارتها: تحقیق و پژوهش در زمینه‌های فیزیک، الکترونیک و مهندسی برق.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف.
آثار: ۵ کتاب به زبان خارجی در زمینه علم شبکه‌های قدرت و ۱۰ مقاله به زبان خارجی در زمینه مهندسی برق، تئوریهای کنترل، ماشین‌های الکتریک، انرژیهای الکترومکانیکی و غیره.

احسان الله خان، ← دوستدار، احسان اله خان

احسان بخش، شیخ صادق. او امام جمعه رشت در دوران بعد از انقلاب اسلامی ایران می‌باشد.
محل تحصیل: رشت، قم.
استادان: امام‌خمینی وعده‌ای از علمای بزرگ معاصر.
تحصیلات: صاحب‌نظردرامورشرعی‌ومعارف دینی.
مهارتها: سرپرست کمیته‌های انقلاب اسلامی در رشت، نظارت بر امور اوقاف؛ امام جمعه رشت و نماینده امام خمینی در استان گیلان.
آثار: خوارج در ۳ جلد، آثار الصادقین در حدود ۲۰ جلد که تاکنون ۵ جلد آن منتشر شده است (تنظیم معجمی احادیث امام باقر و امام صادق (ع) به تربیت حروف الفبا است).
نکته‌های دیگر: ایشان پس از گذراندن تحصیلات

عالی علوم دینی در حوزه علمیه وطی برخی از مراحل تحصیلات دانشگاهی در دوران پس از انقلاب اسلامی به زادگاه خود گیلان رفت و در شهر رشت به تدریس و تبلیغ مشغول گردید. بعد از انقلاب به حکم امام خمینی به امامت جمعه رشت منصوب شد و برای پیشبرد اهداف انقلاب تلاشهای زیادی کرد و صدماتی را متحمل شده از جمله اینکه در جریان انفجار بمب مهیبی که دشمنان به کار گذاشته بودند، به شدت مجروح شد و مخصوصاً از ناحیه پا آسیب شدیدی دید، ولی به مرور زمان بهبودی یافت. ایشان در طول جنگ تحمیلی عراق با ایران درگرد آوری و جذب کمکهای مردمی ارزشمند مردم گیلان و ارسال آن به جبهه‌های جنگ بسیار مؤثر بود و کاروانهای کمک رسانی آذوقه‌ای و مالی بزرگی را به سوی جبهه‌ها به راه می‌انداخت. او در مسایل اجتماعی و مذهبی به عنوان یک روحانی واقع بین شهرت دارد. ایشان در اوایل پیروزی انقلاب به برخی از کشورهای آسیایی جهت سرکشی به سفارتخانه‌ها نیز سفرهایی داشته است.

احسانفر، اسحاق. در سال ۱۳۳۵ ش در گرگان متولد شد و در دوازده ماه دی سال ۱۳۵۷ ش به شهادت رسید و در شاهرود به خاک سپرده شد. از کارگران شهید.
محل تحصیل: گرگان.
تحصیلات: تحصیلات ابتدایی.
نکته‌های دیگر: مبارزات انقلابی برای پیروزی انقلاب اسلامی داشته و در جبهه‌های جنگ تحمیلی نیز فعّال بوده است.

احسانی، علینقی. فرزند محمد علی، در سال ۱۲۹۵ ش متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: تهران
تحصیلات: دکترای ادبیات - لیسانس فلسفه.
مشاغل و مناصب: نماینده وزارت دارایی در بانک صنعتی و معدنی ایران، معاون اداره کل مالیاتهای مستقیم، رییس سازمان مستقل ممیزی.

احسانی، قدرت الله. در سال ۱۳۰۰ ش در تهران متولد شد. از فیلمبرداران و کارگردانان.
تحصیلات: دیپلم ششم ادبی.
مشاغل و مناصب: فیلمبردار، کارگردان.
آثار: تأسیس عکاسخانه همایون با همکاری دوستان، فیلمبرداری و کارگردانی فیلم های: قربانی هوس، شیطان در می‌زند، بیررینگ داغ ننگ، معجزه، سلطان قلبها، مرد حنجره طلایی و چند فیلم دیگر. احسانی متجاوز از ۱۵ فیلم فارسی ۳۵ میلیمتری - ۱۶ میلیمتری را چاپ و مونتاژ نموده است و در ۸ فیلم هم در نقش های مختلف ظاهر شده است.
نکته‌های دیگر: از ۱۳۲۹ ش با فیلمبرداری فیلم «دست تقدیر» وارد سینما شد، او قبلاً فعالیت هنری را از تئاتر شروع کرده بود. در ۱۳۲۱ عکاسخانه همایون را تأسیس کرد و در ۱۳۳۰ در استودیو پارس فیلم مشغول کار شد

قدرت الله احسانی

احسانی طباطبایی ، محمد علی. فرزند محمد رضا، مشهور به سید میرزا در سال ۱۲۸۲ ش متولد شد. از پزشکان ارتش و نویسندگان.
محل تحصیل: اصفهان (تحصیلات ابتدایی)، تهران (دارالفنون در شعبه علمی و دانشکده پزشکی).
تحصیلات: دکترای طب و تخصص در بیماریهای عفونی (۱۳۱۰ خ).
مهارتها: طبابت، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: خدمت در تیپ نظام به مدت ۳۰ سال (پزشک گردان و هنگ و لشکر)، معاونت بهداری ارتش، کفالت بهداری ارتش، مأمور امور بازرسی بهداشت و سایر امور اجتماعی در سازمان برنامه هفت ساله، نویسنده.
نشانها و جوایز: دریافت درجه از سرگردی تا سرتیپی.
آثار: چنته درویش در دو جلد.
نکته‌های دیگر: تحصیلات ابتدایی را در اصفهان و دوره متوسطه را در تهران گذراند و دوره مدرسه دارالفنون (شعبه علمی و پزشکی) را در سال ۱۳۱۰ خ به اتمام رساند و به دریافت دیپلم دکترای طب و تخصص در بیماریهای عفونی نایل شد. به مدت ۳۰ سال در طب نظام با درجاتی از سرگردی تا سرتیپی خدمت کرد. وی در ۱۳۳۹ ش باز نشسته شد و به گونه آزاد طبابت و نویسندگی پرداخت.

احسانی مؤید ، محمد رضا. در سال ۱۳۳۳ ش متولد شد. از مهندسین مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی اصفهان ایران ۱۳۶۱
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک حرارت سیالات از دانشگاه صنعتی اصفهان.
مهارتها: کشتار و تهیه ونگهداری گوشت، صنعت کشتی سازی و صنایع وابسته، خدمات سردخانه‌ای (تعمیرات و سرویس).

احسن ، ممتاز حسن. فرزند محمدحسن در ۶ ماه آگست سال ۱۹۰۷ م در تلوندی موسی خان، (پنجاب) متولد شد. از ایران شناسان.
محل تحصیل: دانشگاه لاهور.
تحصیلات: دکتری.
مشاغل و مناصب: تدریس، تعلیم، رییس کمیسیون‌بانک مرکزی پاکستان، رییس انجمن فرهنگی ایران و پاکستان، پاکستان و آمریکا، پاکستان و آلمان.
نشانها و جوایز: صلیب لیاقت از آلمان ۲ بار، نشان سیاسی از دولت سلطنتی ایران، مدال گوته از آلمان، مدال طلایی لیاقت فرهنگی از ایتالیا.
نکته‌های دیگر: وی از جمله ایران شناسان پاکستانی است که مناصب و شغلهای بسیار مهمی داشته است. او به زبان فارسی علاقه داشته و به ایران افتخار می‌کرده است و مقدمه‌هایی بر دیوانهای شعری فارسی از قبیل دیوان حافظ، دیوان صائب، دارد.

احسن الدوله ، میرزا حسنخان. از نمایندگان مجلس شورای ملی و کارمندان دولت.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته کشاورزی
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره اول از تبریز.

احقر ، عباس ← اکبرزاده احقر، عباس

احکام نویس ، محمدحسین ← مخصوص تهرانی، محمدحسین

احمد ، احمد علی. فرزند شجاعت علی، در سال ۱۲۵۵ ق متولد شد و در سال ۱۲۹۰ ق درگذشت. از اساتید زبان و ادبیات فارسی در هند.
آثار: مرید برهان، شمشیر تیزتر، هفت آسمان، رساله ترانه، رساله اشتقاق.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۸۶۲ در کلکته مدرسه

احمدیه را تأسیس کرده است و تا آخر عمر ریاست آن مدرسه را به عهده داشته است. در سال ۱۸۶۴ م، به توصیه پروفسور کردل، احمد علی به سمت معلمی زبان فارسی در مدرسه دولتی کلکته انتخاب شد.

احمد ، احمد ← ساجدی، احمد

احمد ، دکتر ظهیرالدین. از استادان زبان و ادبیان فارسی دانشگاه لاهور در پاکستان.
مشاغل و مناصب: وی استاد بازنشسته دانشگاه لاهور می‌باشد و دارای خدمات فراوانی در تربیت دانشجویان زبان و ادبیات فارسی است.
نشانها و جوایز: دو جایزه سال ۱۳۷۰ موقوفات دکتر محمود افشار؟ به مترجم اعطا شد.
آثار: وی تألیفات متعددی در زمینه فرهنگ و ادب فارسی دارد.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۷۰ ش جایزه موقوفات دکتر محمود افشار به خاطر خدمات زیاد این استاد بازنشستهٔ دانشگاه لاهور به زبان و ادبیات فارسی و تربیت دانشجویان زیاد در این رشته و تألیف مقالات و کتابها مختلف در این زمینه، به او تعلق گرفت و طی مراسمی در تهران به ایشان اعطا شد.

احمد ، سید غیاث الدین. در حدود سال ۱۲۹۴ ش متولد شد. از سفرای پاکستان در ایران.
مشاغل و مناصب: سفیر پاکستان در ایران سال ۱۳۵۵، معاون وزارت کشور و وزارت دفاع پاکستان بوده است.

احمد ، میرزا رشید. از سفرای بنگلادش در ایران. در سال ۱۳۵۶ ش، در ایران سفیر بنگلادش در ایران بوده است.

احمد ، مینو، خانم. در سال ۱۹۳۸ م در تهران متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: تهران، آمریکا.
تحصیلات: فارغ التحصیل علوم از دانشگاه بیور آمریکا (۱۹۵۷ م)، گذراندن دوره مدیریت بازرگانی در دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی (۱۹۶۸ م)، دوره عالی مدیریت در دانشگاه تهران (۱۹۶۶ م)
مهارتها: زبانهای انگلیسی، فرانسه و فن مدیریت.
مشاغل و مناصب: رییس کارکنان بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران (۱۹۶۳ م)، رییس آموزش و پرورش ایران ایر(۱۹۶۸ م)، رییس کارکنان ایران ایر(۱۹۶۹ م)، مدیر عامل و خدمات آموزشی ایران ایر، مدیر کل و مدیر عامل و رییس کارکنان ایران ایر، نائیب رییس انجمن مدیریت ایران (۱۹۶۷ م)، معاونت اجرایی ایران ایر، مسؤول اداره و بخش خودکار.
نشانها و جوایز: همایون ۴.

احمدآبادی ، سید محمد تقی. فرزند میرزا عبدالرزاق. در سال ۱۳۰۱ ق در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ق در اصفهان درگذشت و در گورستان تخت فولاد جنب مقبره پدرش به خاک سپرده شد. از علما، سخنرانان و مروجان نام امام زمان (عج).
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: پدرش، علامه میرزا بدیع، آخوند ملاّ محمدکاشانی، سیدابوالقاسم دهکردی، ملاّ عبدالکریم گزی.
تحصیلات: مترجم از دهکردی و گزی اجازه نقل روایت داشته است.
مشاغل و مناصب: انجام وظایف شرعی، اقامه جماعت، وعظ و ارشاد.
آثار: نورالابصار، کنزالغنائم، سراج القبور، وظیفة الانام، تذکرة الطالبین، مکیال المکارم، بساتین

الجنان، محاسن الادیب، ترغیب الطلاب، ابواب الجنات.

احمدآبادی یزدی، حاج سید یحیی. بعد از سال ۱۳۶۲ ق در یزد درگذشت و در قبرستان جوی هرهر به خاک سپرده شد. از خطبای بزرگ، محدثان و گویندگان نامی یزد و اساتید اهل منبر.
مهارتها: وی از سوی مردم شهرهای بزرگ ایران چون اصفهان، تهران، شیراز، کرمان، مشهد برای تبلیغ و ارشاد دعوت می‌شده است. وی در زمان حاج شیخ عبدالکریم حایری یزدی و پس از آن چندین بار به قم سفر کرد و در مدرسه فیضیه و مسجد بالا سرو جاهای دیگر اهالی قم و را از بیانات خود بهره‌مند نمود.
شاگردان مشهور: بسیاری از مبلغان و محدثان افتخار شاگردیش را داشته‌اند.

احمدالجابرالصباح، ناصر محمد. از سفرای کویت در ایران. او به عنوان سفیر کویت در ایران با زاهدی وزیر امور خارجه ایران در روز ۱۳۵۰/۲/۱۴ ملاقات کرده است.

احمد پناه، محمد رضا. در سال ۱۲۹۰ ش در کاشمر متولد شد. از مدیران جمعیت شیرو خورشید سرخ کاشمر.
محل تحصیل: مشهد
مشاغل و مناصب: مدیرعامل جمعیت شیر و ...

احمد پناهی، رتیا، خانم. فرزند محمد احمد پناهی سمنانی. در سال ۱۳۵۰ ش در تهران متولد شد. از زنان شاعره.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته زبان و ادبیات انگلیسی.

نکته‌های دیگر: از ۸ سالگی ذوق شاعری در او پدیدار گشت و به سرودن شعر پرداخت و اشعار خود را در قالبهای متنوع و اوزان نیمایی می‌سرود و به تدریج شعرش مایه گرفت و شکوفا گردید.

احمدخان، ← تنگستانی، احمدخان

احمدخان بیگی، براتعلی. در سال ۱۳۰۸ ش متولد شد. از کارشناسان صنعتی.
محل تحصیل: دانشگاه علوم و فنون هوایی ایران
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق مخابرات ۱۳۳۴ ش.
مهارتها: نظارت و مشاورت فنی، صنایع ساخت و مونتاژ هواپیما و هلیکوپتر، تدریس و آموزش.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت کامپیوتر صنعتی پارس.

احمدزاده، طاهر. در سال ۱۳۰۰ ش در مشهد متولد شد. از رجال برجستهٔ سیاسی.
مشاغل و مناصب: استاندار خراسان در دولت موقت.

طاهر احمد زاده هروی

نکته‌های دیگر: وی یکی از رجال سیاسی و مبارز دوران محمدرضا پهلوی است که ساکن مشهد بوده و در کنار کسانی همچون محمدتقی شریعتی با مبارزان مذهبی تهران بویژه نهضت آزادی و کسانی همچون مهندس مهدی بازرگان و آیة الله سید محمود طالقانی ارتباط داشته و یکی از عوامل اصلی این جریان فکری و مبارزاتی در خراسان بوده است. و به همین خاطر حدود هفت سال در زندان مانده است. او بعد از انقلاب در دولت موقت، به عنوان نخستین استاندار انقلاب در خراسان مشغول به کار شد. بعد از سقوط دولت موقت عملاً از امور سیاسی و اجرایی به دور ماند و به اموری از قبیل کشاورزی و غیره مشغول گردید. او پدر مجید و مسعود احمد زاده از بنیانگذاران سازمان چریکهای فدایی خلق می‌باشد.

احمد زاده، محمود. در سال ۱۳۱۵ ش در تهران متولد شد. از وزرای مشاور.
تحصیلات: دکترای زمین شناسی.
مهارتها: کارشناس زمین شناسی
مشاغل و مناصب: وزیر مشاور و سرپرست شرکت ملی فولاد ایران در کابینه شهید محمد علی رجائی.

احمد زاده، مجید ← احمدزاده هروی، مجید.

احمد زاده، مجید. فرزند طاهر، در تابستان سال ۱۳۵۰ ش درگذشت. از مبارزان و چریکهای دوران شاه.
نکته‌های دیگر: او برادر مسعود احمد زاده و یکی از بنیانگذاران گروه چریکی موسوم به سازمان چریکهای فدایی خلق و از عوامل اصلی و ترتیب دهندگان شورش سیاهکل بود که در نیمه دوم مرداد ماه سال ۱۳۵۰ همراه با مناف ملکی و دیگران، ضمن یک درگیری مسلحانه با پلیس و مأموران شاه، دستگیر و کشته شد.

احمد زاده، مسعود. با شهرت شناسنامه احمدزاده هروی. فرزند طاهر احمد زاده در ۱۱ ماه اسفند سال ۱۳۵۰ ش توسط رژیم شاه اعدام شد. از بنیانگذاران سازمان موسوم به چریکهای فدایی خلق.
محل تحصیل: مشهد، تهران.
تحصیلات: رشته ریاضی دانشگاه تهران.
نکته‌های دیگر: وی هنگام تحصیل در دبیرستان انجمن دانش آموزان مسلمان را ایجاد کرد و در ارتباط با جبهه ملی به فعالیت پرداخت و در راهپیماییهای ضد دولتی مشارکت داشت. پس از پایان دورهٔ دبیرستان به تهران مهاجرت کرده و در دانشگاه صنعتی آریا مهر به ادامه تحصیل پرداخت. و در همان دانشگاه بود که تحت تأثیر افراد دیگر به مارکسیسم گرایش پیدا کرد. در سال ۱۳۴۶ با تشکیل یک گروه مخفی کوچک، شامل چندتن از دانشجویان و دوستانش به مطالعه آثار رژیس دبری نویسنده انقلابی فرانسوی، کارلوس مارگلا انقلابی برزیلی و نظریه پرداز جنگها و مبارزات مسلحانه و چه گوارا انقلابی معروف هوادار گسترش جنگهای چریکی در آمریکای لاتین و جهان، پرداختند. در سال ۱۳۴۹ او کتابی به عنوان راهنمای عمل سازمان فدائیان خلق با عنوان «مبارزه مسلحانه: استراتژی و تاکتیک» نوشت. وی یکی از بنیانگذاران سازمان یاد شده همراه با بیژن جزنی و دیگران بود.

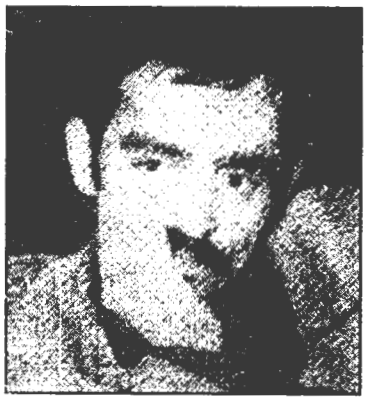

مسعود احمد زاده

احمد زاده، هادی. در سال ۱۳۳۳ ش متولد شد. از مهندسان و دبیران.
محل تحصیل: دانشگاه امیرکبیر.
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق ۱۳۶۳ ش.
مهارتها: صنایع برق، تدریس و آموزش برق و الکترونیک.
مشاغل و مناصب: دبیر هنرستان صنعتی قزوین.
آثار: تحقیق و تألیف در زمینه اصول الکترونیک، ترانز یستور و تقویت‌کننده، مدار گسترده تلویزیون.

احمد زاده حسینی، عباس. در سال ۱۲۹۶ ش متولد شد. از رؤسای بیمارستان امیراعلم.
محل تحصیل: تهران
مشاغل و مناصب: مدیر داروخانه بیمارستان امیراعلم و رییس درمانگاه.

احمدزاده هروی، محمّد. در سال ۱۳۰۶ ش در هرات، افغانستان متولد شد. از اساتید دانشگاه و متخصصان امور معادن.
تحصیلات: دکترای زمین شناسی.
مشاغل و مناصب: مشاور وزیر معادن و فلزّات در امور معادن، عضو شورای عالی معادن، دانشیار رشته مهندسی معادن و گروه فنّی در دانشگاه تهران، مشاور وزیر و رییس شرکت ملّی فلزّات ایران در دوره نخست وزیری شهید رجایی ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۱ م.

احمد سرایی، نوری ← نیاکان احمد سرایی، نوری

احمدشاه، ← کاظمی، احمد شاه

احمد شاه قاجار، ← قاجار، احمدشاه

احمد صادق، علی ← مستوفی، علی

احمد عارف، ← عارف الدین، احمد

احمدنژاد، عبدالکریم. در سال ۱۳۱۹ ش در باشماق ییلاق متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس.
مهارتها: آشنایی با انگلیسی.
مشاغل و مناصب: پیش از انقلاب دبیر، آخرین شغل قبل از نمایندگی، دبیر و معاونت آموزش و پرورش سنندج، وی در دوره سوم مجلس شورای اسلامی، نماینده منتخب مردم از حوزه سنندج شد. عضو کمیسیون آموزش و پرورش.

احمدنیا، هوشنگ. در سال ۱۹۳۵ م، در میانه متولد شد. از کارشناسان نفت.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: مهندسی استخراج و تولید نفت از دانشکده فنی دانشگاه تهران.
مهارتها: زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: معاون فنی در منطقه البرز. مسؤول و معاونت اجرایی در آن منطقه، مدیر حوزه‌های نفتی البرز (۱۹۶۲ م).

احمدوند، مجتبی. در سال ۱۳۲۹ ش متولد شد. از کارشناسان ارشد و بازرگانی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه گیلان، دانشگاه روزولت (شیکاگو آمریکا).
تحصیلات: لیسانس مدیریت صنعتی ۱۳۵۲ ش، فوق لیسانس مدیریت ۱۳۵۷ ش.
مهارتها: صنایع و محصولات چوبی، مدیریت، امور بازرگانی.

احمدوند، محمد صالح. در سال ۱۳۳۳ ش در ملایر متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: نماینده مجلس شورای اسلامی از حوزه انتخابیه ملایر در دوره دوم، اشتغال در دفتر نمایندگی امام در سپاه، عضو کمیسیون نهادهای انقلاب در مجلس.

احمدی ، احمد. ملقب به نجاتیان احمدی، در سال ۱۳۳۵ش متولد شد. از کارشناسان و کارمندان کارخانجات ایران خودرو.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی شریف.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مواد ریخته گری از دانشگاه صنعتی شریف ۱۳۶۱.
مهارتها: صنایع اساسی آهن و فولاد، کارشناسی پروسس و فرمولاسیون، مدیریت صنعت وسائل نقلیه موتوری، خدمات فنی.
مشاغل و مناصب: کارشناس کارخانجات ایران خودرو.

احمدی (احمد) ، مهدی. فرزند شریف در سال ۱۹۲۳ م، ۱۳۰۲ ش، در رشت متولد شد.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس حقوق قضایی و اقتصاد از دانشگاه تهران
مهارتها: زبان فرانسه
مشاغل و مناصب: وکیل دادگستری، رییس شورای شهر رشت، دبیر کمیته حزب ایران نوین در گیلان، نماینده مجلس دوره بیست و سوم از رشت.
آثار: تاریخ ایران. (معلوم نیست چاپ شده یانه).

احمدی ، احمد. فرزند علی (محمد علی). در سال ۱۳۲۸ ش در کرمانشاه متولد شد. از نوازندگان.
استادان: دکتر یونسی و صمدانی.
مهارتها: نوازنده ساز، ویولون، سه تار.
مشاغل و مناصب: نوازندگی.
نشانها و جوایز: کسب مقام اول در رشته تنک در استان کرمانشاه در سال ۱۳۵۱ ش، مقام اول در همان رشته در ساری در سالهای ۶۴ - ۱۳۶۳ و مقام دوم را در شرکت جمعی در ویلیون به دست آورده است.

احمدی ، احمد. فرزند فرج الله، در سال ۱۳۱۲ ش در یکی از روستاهای ملایر متولد شد. از روحانیون، فیلسوفان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: حوزه‌های علمیه بروجرد، قم و دانشگاه تهران.
استادان: مرحوم فیضی، غلامرضا مولانا (بروجرد)، حضرات آیات سید محمد باقر سلطانی طباطبایی (کفایه)، حسینعلی منتظری (کفایه)، میرزا علی مشکینی (سطح فقه)، میرزا حسین نوری همدانی (سطح اصول)، درس خارج فقه و اصول را نیز از محضر حضرات آیات حاج آقا حسین بروجردی، امام خمینی، سید محمد داماد، و حکمت و فلسفه را نیز بطور عمده از علامه سید محمد حسین طباطبایی صاحب المیزان استفاده کرده‌اند. در بین اساتید دانشگاهی ایشان دکتر یحیی مهدوی قرار دارد.
تحصیلات: اتمام دوره لیسانس در رشته الهیات ۱۳۴۵ ش، فوق لیسانس و دکترای فلسفه غرب از دانشگاه تهران، تحصیلات عالی حوزوی.
مهارتها: تسلط بر زبانهای عربی، انگلیسی، آلمانی، آشنایی با زبان فرانسه، فلسفهٔ غرب، معارف و حکمت اسلامی.
مشاغل و مناصب: ریاست گروه فلسفه دانشگاه تهران، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی، ریاست سازمان مطالعه و تدوین کتب درسی علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، تدریس در دانشگاه، مسؤول مرکز تربیت مدرس قم (دارالشفاء)، ریاست دانشکده علوم انسانی و مدیر گروه فلسفه دانشگاه تربیت مدرس.
آثار: منتشرشده: ترجمه نقد تفکر فلسفی غرب اثر اتین ژیلسون، تأملات اثر رنه دکارت، تعدادی مقالات فلسفی و علمی منتشر شده در مطبوعات. آثار منتشر نشده: تأسیس ما بعد الطبیعه اخلاق کانت (ترجمه از متن آلمانی)، ترجمه هفت جزء از قرآن مجید به انگلیسی، شمار زیادی جزوه و رساله‌های منتشر نشده در زمینه نقادی فلسفهٔ اسلامی و فلسفه غرب.
نکته‌های دیگر: ایشان یکی از چهره‌های حوزه و

دانشگاه هستند که در دوران جمهوری اسلامی ایران در برنامه ریزی افتتاح، تثبیت، گسترش دانشگاهها و نیز در تدوین و اصلاح متون درسی رشته‌های علوم انسانی و معارف اسلامی دانشگاهها نقش بسیار مؤثری ایفاء کرده‌اند، تأسیس و راه اندازی سازمان سمت از ابتکارات ایشان است. دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس و مرکز تربیت مدرس قم را با همکاری نیروهای دلسوز حوزه و دانشگاه از مرحله صفر به مرحله رشد و شکوفایی رسانیده‌اند. ایشان در کنار این برنامه‌ها در شورای عالی انقلاب فرهنگی و نیز سرکلاسهای تدریس نیز حضور پر تلاش و فعّالی داشته و در پرورش دانشجویان در دوره‌های تحصیلات عالی و نیز راهنمایی رساله‌های کارشناسی ارشد و دکترا نقش کمّی و کیفی به سزایی داشته‌اند.

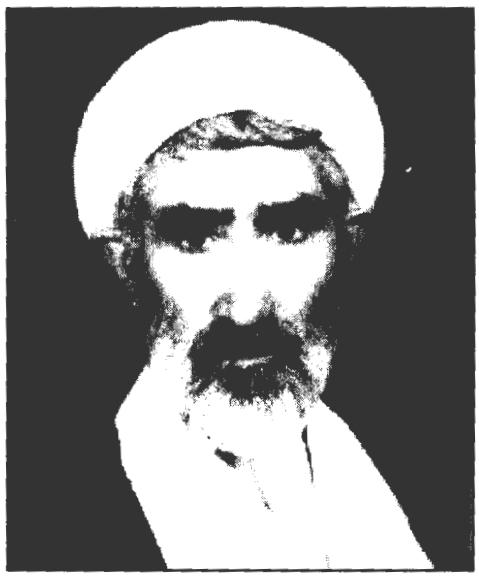

احمد احمدی

احمدی، احمد ← وثوق احمدی، احمد

احمدی، احمد رضا. در سال ۱۳۱۹ ش، در کرمان متولد شد. از شاعران، نویسندگان و مترجمان.
محل تحصیل: تهران، نیویورک.
تحصیلات: دیپلم ادبی، گذراندن دورهٔ آموزش فیلم سازی کودکان.
مهارتها: فیلم و ادبیات کودکان، زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: معلم کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، مدیر تبلیغاتی گروه صنعتی بهشر، مشاور و معاون فنی چند فیلم.
آثار: روزنامهٔ شیشه‌ای، وقت خوب مصائب، روی زمین هستم، من فقط سفیدی اسب را گریستم، هفت کمان، هفت رنگ، هزار قدم به دریا.
نکته‌های دیگر: وی زندگی فرهنگی و هنری خود را از کار در چاپخانه و کتابفروشی آغاز و به فیلم سازی، شاعری و نویسندگی ارتقا یافت. با چاپ اولین مجموعه اشعارش به عنوان شاعری زبردست مطرح شد. آثارش به زبانهای فرانسوی، آلمانی، ارمنی و اردو ترجمه شده است. بعد از انقلاب به چاپ کتاب و مجموعه‌های شعری دیگر شاعران پرداخت.

احمدی، احمد علی. در سال ۱۹۲۹ م متولد شد وزیر کشاورزی و عمران روستایی در کابینه جمشید آموزگار.
محل تحصیل: دانشگاه ملی اوتا، دانشگاه کرنل آمریکا.
تحصیلات: مهندسی کشاورزی، فوق لیسانس اصلاح نباتات، دکتری.
مهارتها: زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: کارشناس ارشد کشاورزی در وزارت کشاورزی، معاون فنی سازمان آب و انرژی خوزستان، معاون مدیر عامل همان سازمان، معاون پارلمانی وزارت منابع طبیعی، معاون پارلمانی وزارت کشاورزی ۱۹۷۱، وزیر کشاورزی و عمران روستایی ۱۳۵۶.
نکته‌های دیگر: مسافرتهایی به آمریکا داشته و در کابینه ناکام جمشید آموزگار عضویت یافته است.

احمدی، اشرف. فرزند آقابزرگ، در سال ۱۹۰۹ م در

بـهبهان مـتولد شـد. از سـناتورهای دوره شـریف امامی.
محل تحصیل: شیراز، آمریکا.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته حقوق از دانشگـاه تهران.
مهارتها: حقوق، زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: وزیر مشاور، قاضی دادگستری، قاضی اصلی دادگاه جنائی.
نشانها و جوایز: مدال ۱ آموزش، تاج، همایون ۲.

احمدی ، اکبر. در سال ۱۳۲۸ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پـزشکی عـمومی از دانشگـاه تهران در سال ۱۳۵۳، دکترای تخصصی کـودکان در سال ۱۳۵۸.
مهارتها: پزشکی، دیابت، اختلالات رشد کـودکان، بـیماریهای غـدد کـودکان، راهـنمایی، مشـاوره و نظارت بر ۱۷ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: پس از طی مـرحـله اسـتادیاری، ارتقا به درجـه دانشـیاری دانشگـاه عـلوم پـزشکی کرمان.
آثار: ۲ کتاب به زبـان فـارسی، در زمـینه پـزشکی، دیـابت در کـودکان، هـیپوگلیسمی در نـوزادان و کودکان. ۱۰ مقاله به زبان فارسی، در زمینه پزشکی.

احمدی ، بابک. در سال ۱۳۲۷ ش، در تـهران مـتولد شد. از مترجمان و نویسندگان.
تحصیلات: فوق لیسانس فلسفه.
آثار: باد هر جا بخواهد مـی‌وزد، ساختار و تأویـل متن‌اندیشه‌ها و فیلم‌های روبربرسون، از نشانه‌های تـصویری تـامتن، بـه سـوی نشـانه شـناسی ارتـباط دیداری، روز خشم (ترجمه)، تارکوفسکی، نشانه‌یی بـه رهـایی (تـرجـمه چـند مـقاله از والتـربنیامین)، تصاویر دنیای خیالی، آفرینش و آزادی و چـندین کتاب دیگر.

احمدی ، بتول، خانم. از پزشکان و عـلاقه مـندان بـه امور اجتماعی زنان.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مشـاغل و مـناصب: نـماینده وزارت بـهداشت و آمـوزش پـزشکی در شـورای امـور فـرهنگی و اجتماعی زنان در سال ۱۳۶۸ ش.

احمدی ، تاجی (تاج الملک)، خانم. در سال ۱۳۱۵ ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۳ ش درگذشت. از هنرپیشگان و مجریان تلویزیونی.
مشاغل و مناصب: وی مجری برنامه چـهره‌ها بـود. همچنین از سال ۱۳۳۳ ش، در سینما بـازی کـرد. از سـال ۱۳۳۴ ش، دوبـله کـاری را در تـئاتر رادیـو را آغاز کرد. او دوبلاژ بـرنامه‌های ذیـل را انـجام داده است: جـین فـاندا، نـاتالی دود، دبـی ریـنولدز، کـلودیا گـاردیناله، الیـزابت مـونتگمری، سـریال افسونگر. وی در فیلم مرجان نخستین دوبلاژ خود را اجرا کرد. کار تئاتری خود را بـا نـمایشنامه «دخـتر شکلات فروش» آغاز کرد. چهار پنج سال با گـروه هنری جعفری همکاری داشت. در فیلم‌های مرجان و مردی که رنج می‌برد، نیز نقش بازی کـرده است. وقتی وارد رادیو شد رشد فراوانی کـرد و تـقریبا در تمامی برنامه‌ها دست داشت، با این حال در سالهای ۴۲ و ۴۳ کمتر در رادیو بـرنامه داشت. در فـیلم‌های سینمایی اول هیکل، عمو نوروز و خشت و آئینه نیز بازی کرد. وی فیلمهای متعدد دیگری را نیز دوبـله کرده است.
نکته‌های دیگر: وی همسر محمد علی زرندی است. ابتدا پرستار بود و بار اول بـا پـیشنهاد تـهیه کـننده فیلم طلسم شـیطان بـه سـینما راه یـافت بـعدها وارد رادیو شد و بویژه در قطعه‌های داسـتانی آن ایـفای نقش کرد.

احمدی ، حبیب الله. فرزند مـحمد شـریف، در سـال ۱۹۳۰ م متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملّی.

تحصیلات: لیسانس زبان انگلیسی از دانشگاه بمبئی هند.
مهارتها: زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: عضو کارکنان ایران ایر، رییس دایره اختصاصی شرکت آنان، نماینده مجلس سوم از بندرعباس، عضویت در حزب ایران نوین (۱۹۷۱ م).

احمدی، حسن. فرزند شریف، در ماه بهمن سال ۱۳۰۶ ش در شهرک گیوی خلخال متولد شد. از مدرسین دانشگاه و شعرا.
محل تحصیل: تهران دانشسرای عالی (تربیت معلم).
تحصیلات: فوق لیسانس علوم تربیتی، دکترای زبان و ادبیات فارسی ۱۳۶۴ ش.
مهارتها: نویسندگی، شعر.
مشاغل و مناصب: آموزگار، معاونت دبستان، مدیریت دبستان، سرپرستی دبیرستان، تدریس در دبیرستانهای تهران، تدریس در مراکز تربیت معلم تهران، عضو مؤلفان لغت نامه، سرپرست مدرسه عالی بازرگانی، مشاور مالی و اداری و آموزشی دانشگاه تربیت معلم تهران ۱۳۵۸ ش، تدریس در دانشگاه، نویسنده، شاعر.
آثار: ادب و نگارش، گزیده اشعار ملک الشعرای بهار، همکاری در تألیف ۲۴ مجلد از لغت نامه دهخدا.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از کودتای ۲۸ مرداد به خاطر همدلی با مردم به رزج آباد تبعید شد و پس از یک سال به تبریز منتقل گردید و در سال ۱۳۳۹ در دو رشته زبان و ادبیات فارسی و علوم تربیتی و روان شناسی موفق به دریافت لیسانس شد او در سال ۱۳۴۶ از آموزش پرورش به مدرسه عالی بازرگانی انتقال یافت و حدود ۴سال قبل از انقلاب اسلامی از آن دانشکده اخراج گردید و به اصطلاح ممنوع التدریس شد.

احمدی، حسین. در سال ۱۳۳۸ ش متولد شد. از مهندسین مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه واشنگتن آمریکا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک، (طراحی جامدات) دانشگاه واشنگتن سال ۱۳۵۹ ش، لیسانس علوم سیاسی دانشگاه واشنگتن.
مشاغل و مناصب: شرکت نیرپارس. (تهران)، عضو شورای عالی فرهنگی، عضو مرکز پژوهشهای اجتماعی نهاد ریاست جمهوری، کارمند خدمات کامپیوتری نهاد ریاست جمهوری.

احمدی، حسین. فرزند محمدصادق، در سال ۱۳۰۰ ش در خوانسار متولد شد. از پزشکان و شعرا.
محل تحصیل: دوره ابتدایی در خوانسار، دوره متوسطه در شهر اراک، دکترا در تهران دانشکده پزشکی سال ۱۳۱۸
تحصیلات: فارغ التحصیل از دانشکده پزشکی دانشگاه تهران و دوره تخصص به مدت دو سال در خارج از کشور.
مهارتها: طبابت، شعر (سبک شعر عراقی به خصوص حافظ).
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت بهداری ۱۳۲۶، مسؤولیت بهداریها و بیمارستانهای شهرهای اراک، سبزوار، همدان، تهران، شاعر.

احمدی، حیدر علی. در سال ۱۸۹۶ م متولد شد. از دیپلماتها.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته علوم سیاسی از دانشگاه تهران.
مهارتها: دیپلماسی، زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: معاون فرمانداری در قزوین و کاشان، معاون در دایره دوم سیاسی وزارت امور خارجه، سپس در دایره اول سیاسی، معاون سوم در دایره امور حقوقی، اشتغال در دایره انگلیس، اشتغال

در دایره ثبت و کتابخانه، اشتغال در دایره اروپای غربی و آمریکا، وابسته سفارت در لندن، دبیر سوم سفارت در لندن، اشتغال در دائره اجرائیات، اشتغال در دائره اقتصادی، اشتغال در دائره گزارشات، دبیر اول کنسولگری در ازمیر، کنسول عامل در ازمیر و سمتهای دیگر.

حیدر علی احمدی

احمدی، سید احمد. فرزند سید محمد، در سال ۱۳۰۹ ش در طبس متولد شد و در ماه مهرماه سال ۱۳۵۸ ش درگذشت. از شهدای روحانیت.
محل تحصیل: حوزه علمیه مشهد.
استادان: ادیب نیشابوری، سید احمد مدرس یزدی، شیخ حبیب الله گلپایگانی.
تحصیلات: اجازه نقل حدیث از حاج آقا بزرگ تهرانی.
نکته‌های دیگر: از آیت الله سید محسن حکیم، آیت الله شاهرودی، آیت الله صدر و امام خمینی اجازه اخذ و ایصال وجوه داشت و در تبلیغات مذهبی کوشا بود.

احمدی، سید حسین. در سال ۱۳۳۳ ش متولد شد. از مهندسان برق.
محل تحصیل: انگلستان، دانشگاه پلی موسی.
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق الکترونیک ۱۳۶۵ ش.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت سازه گستر تهران.
آثار: گزارش تحقیقی و آماری تعداد حوادث، گزارش تحقیقی و ساخت ترانسفورماتور، تدوین تست پروسس.

احمدی، سید مرتضی. در سال ۱۳۱۸ ش، متولد شد. از مهندسین صنایع نظامی.
تحصیلات: لیسانس نظامی (تسلیحاتی) وزارت فرهنگ و آموزش عالی ایران - ۱۳۴۲ - ش.
مهارتها: مدیریت در واحدهای تولیدی یا اجرایی صنعت وسایل نقلیه موتوری، صنایع ساخت و مونتاژ هواپیما و هلیگوپتر، (خدمات کامپیوتری) سیستم آنالیست نیروی هوایی (خدمات کامپیوتری) نرم افزار برنامه نویس و کنترل سیستمهای کامپیوتری نیروی هوایی - سازماندهی و توان مدیریت - سازماندهی تشکیلات یکان.
مشاغل و مناصب: مدیر طرح و توسعه و قائم مقام مدیر عامل شرکت یوزیست، (نظارت و مشاورت فنی)، نظارت بر اجرای طرحها و پروژه‌های فنی نیروی هوایی، مهندس کارخانه صنایع ما و الکتروئیک، بررسی سیستم جامع اطلاعات مدیریت شرکت ایران خودرو.
آثار: (تحقیقات و تألیفات): کنترل کیفیت جامع، اتوماسیون، سازمان فردا (ترجمه).

احمدی، سید منیرالدین. فرزند فاضل کاشانی، در سال ۱۲۷۷ ش در کاشان متولد شد. از آموزگاران و کارمندان دولت.
محل تحصیل: کاشان - تهران (مدرسه آلیانس - سن

لویی - دارالفنون - مدرسه آمریکایی - دانشکده حقوق).
تحصیلات: لیسانس دانشکده حقوق.
مشاغل و مناصب: تدریس فیزیک و علوم طبیعی در مدرسه سیروس - عضویت دارالترجمه وزارت فرهنگ در سال ۱۲۹۶ خ، دمت در وزارت دارایی
آثار: فیزیک دوره متوسطه.
نکته‌های دیگر: وی پس از پایان تحصیلات به تدریس فیزیک و علوم طبیعی در مدرسه سیروس پرداخت. و در ضمن به تکمیل تحصیلات انگلیسی خود در مدرسه آمریکایی ادامه داد. در ۱۲۹۶ خ به سمت عضو دارالترجمه در وزارت فرهنگ به کار مشغول شد. پس از دوسال به وزارت دارایی انتقال پیداکرد. همچنین در دوره اول دانشکده حقوق ثبت نام کرد و پس از اتمام دوره آن به دریافت لیسانس نایل‌شدوسپس‌به خدمت در وزارت دارایی پرداخت.

احمدی، شهره ← حیدری تبریزی، شهره.

احمدی، شیخ ابوالقاسم. فرزند رضاقلی. در سال ۱۲۹۰ ق در سادات محله رامسر متولد شد و در سال ۱۳۵۰ ق در سادات محله درگذشت. از علما و مروجان مذهب در رامسر.
محل تحصیل: مدارس علمیه سادات محله، مرز دشت، تنکابن، تهران.
استادان: حاج شیخ فضل الله (از علمای معروف تنکابن)، سید محمد تقی تنکابنی، میرزای آشتیانی.
مشاغل و مناصب: وعظ و ارشاد و ترویج احکام در سادات محله رامسر.
نکته‌های دیگر: پس از فراگیری خواندن و نوشتن مقدمات رادر مدارس علمیه سادات محله آموخت و در مرز دشت تنکابن به فراگرفتن سطوح مشغول شد، سپس به حوزه علمیه تهران رفت و از تنکابنی و آشتیانی فقه و اصول آموخت و آنگاه به وطنش بازگشت و مشغول خدمات مذهبی گردید.

احمدی، شیخ پولاد. فرزند احمد، در سال ۱۲۶۵ ش در روستای لاهرود مشکین متولد شد و در سال ۱۳۲۵ ش در مشکین به دار آویخته شد. از رجال سیاسی - نظامی معاصر.
محل تحصیل: تحصیلات قدیم.
نشانها و جوایز: نشان ۲۱ آذر از حکومت تجزیه طلب پیشه وری.
نکته‌های دیگر: او مدتی تحصیلات‌علوم قدیمه نموده و سپس در سال ۱۳۰۰ ش، به نهضت شیخ محمدخیابانی پیوست. پس از سرکوب این نهضت با دسیسه‌های مخبرالسلطنه، شیخ پولاد از طرف خوانین مشکین تحت تعقیب قرارگرفته و مجبورا با ۲۴ نفر دیگر از هواداران شیخ محمدخیابانی به طور مسلح به کوهها پناه بردند، خوانین و مأموران دولتی با ارسال قرآن مهر شده به او و همراهانش تأمین دادند، و او خود را در روستای فخرآباد تسلیم آنان کرد، ولی خوانین و مأمورین بقول شان عمل نکرده و او را ۱۴ ماه تمام در اردبیل زندانی کردند. شیخ پولاد پس از تأسیس حزب توده در ایران عضو آن حزب شد و در سال ۱۳۲۴ به فرقه دموکرات پیشه وری پیوست و در سال ۱۳۲۵ ش، توسط امیر اصلان بیگ دستگیر شده و به فرمان شوارتسکف توسط ژاندارمها به دار آویخته شد.

احمدی، شیخ محمد مهدی. فرزند شیخ محمدتقی شاهرودی، در سال ۱۳۰۷ ق در روستای مغز شاهرود متولد شد. از روحانیون و علما.
محل تحصیل: شاهرود، قم سال ۱۳۲۲، نجف اشرف ۱۳۲۴، تهران.
استادان: حضرات آیات: آقایان حاج آقا رضا صدر، شیخ عبدالجواد اصفهانی، مجاهدی، شیخ یوسف شاهرودی، شیخ مرتضی حایری، سلطانی طباطبایی، میرزا حسن یزدی، سید عبدالاعلی سبزواری، میرزا احمد اهری، سید محمود مرعشی، سید ابوالقاسم خوئی، میرزا محمد باقر زنجانی، میرزا هاشم آملی،

سید محمود شاهرودی، سید محسن حکیم، سید یحیی مدرسی یزدی، خونساری، شیخ محمدتقی آملی.
مشاغل و مناصب: روحانی، تدریس در مدرسهٔ مروی تهران، امام جماعت مبلغ و خطیب.

احمدی، صادق. فرزند عباس، در ۱۹۲۲ م، ۱۲۹۹ ش، متولد شد. از وزرا و قضات در رژیم سلطنتی.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل از دانشکده حقوق دانشگاه تهران.
مهارتها: فن قضا، زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: معاونت دادستان در چندین استان، بازپرس تهران، رییس دادگاه مدنی، مدیر عامل بازرسی وزارت دادگستری، دادستان تهران، معاون اول بازرسی کل کشور، نماینده مجلس، معاونت وزارت دادگستری در دایره طرحها و پژوهشها، معاون پارلمانی وزارت دادگستری (۱۹۶۸ م)، وزیر دادگستری (۱۹۷۱ م) و نماینده دوره ۲۱ از سقز.

صادق احمدی

احمدی، عبدالحسین. فرزند شیخ احمدماکویی، در ماکو متولد شد و در سال ۱۳۲۵ ش در خوی توسط مأموران نظمیه اعدام و قطعه قطعه گردید. از اعضای حزب توده و فرقه دموکرات آذربایجان به رهبری پیشه وری.
نکته‌های دیگر: پدر او شیخ احمد ماکویی و نیز عمویش دو تن از روحانیون مشروطه خواه ماکو بودند که توسط حکومت استبداد قاجاریه دستگیر و اعدام شدند. خود او نیز در زمان رضاخان پهلوی به خاطر فعالیتهای سیاسی به زندان افتاد تا اینکه در قضیه شهر ۱۳۲۰ مانند دیگر زندانیان آزاد گردید. و لیکن بالاخره جذب حزب توده و فرقه دموکرات شده و به عاقبت نامیمونی دچار گردید.

احمدی، عبدالرحیم ← چیت ساز احمدی، عبدالرحیم

احمدی، عبدالغفار. متخلص به دعا، در سال ۱۳۱۱ ش، متولد شد. از نویسندگان و روزنامه نگاران.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای الهیات.
مهارتها: آشنایی به زبانهای عربی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، مدیر مجله «سپاه دانش»، رییس نویسندگان انتشارات روزنو.
نکته‌های دیگر: ایشان به کشورهای اروپایی، عراق و لبنان برای مقاصد مطبوعاتی مسافرت کرده است.

احمدی، علی. در سال ۱۳۲۷ ش، متولد شد. از کارشناسان ارشد صنعت نفت ایران.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت، پژوهشگاه صنعت نفت ایران
تحصیلات: لیسانس مهندسی کامپیوتر سخت افزار ۱۳۵۶ ش، فوق لیسانس مهندسی کامپیوتر سخت افزار ۱۳۵۷ ش.

مهارتها: مواد شیمیایی صنعتی (واسطه - پتروشیمی)، پژوهش و تحقیقات صنعتی، انجام خدمات کامپیوتری، برنامه ریزی و نظارت بر تولید محصولات لاستیکی، کارشناس پروسس و فرمولاسیون.
مشاغل و مناصب: مهندس پژوهشگاه صنعت نفت تهران.

علی احمدی

آثار: (تحقیقات و تألیفات): سنتز و ساخت {CMC} در مقیاس نیمه صنعتی، بالا بردن مقاومت در مقابل ضربه، بالا بردن مقاومت حرارتی {R.C}، بررسی و ساخت انواع چسب‌ها، بررسی و ساخت لاستیکهای پلی یورتان، بررسی و ساخت پلی اکریل آمیه.

احمدی ، علی. فرزند محمدابراهیم (معین الشریعه)، نوادهٔ حاج آقا احمد مجتهد، در سال ۱۲۸۳ ق در کرمان متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: کرمان
استادان: پدرش محمدایراهیم (معین الشریعه)، سید محمد هاشمی کرمانی.
مهارتها: توانایی در نظم انواع شعر.
مشاغل و مناصب: کارمند بانک کشاورزی و بانک ملی، شاعر.
آثار: دیوان اشعار، صافی نامه، منظومه هدایت نامه.

احمدی ، علیمحمد. در سال ۱۳۳۵ ش، در الیگودرز متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس.
مهارتها: آشنایی به زبانهای عربی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: مدرس دانشگاه بوعلی همدان (قبل از انقلاب)، رییس شرکت نفت آغاجاری، نماینده سومین دوره مجلس شورای اسلامی از حوزه الیگودرز، عضو کمیسیون برنامه و بودجه در مجلس.

احمدی ، غلامحسین. در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد. از کارشناسان مواد غذایی.
محل تحصیل: انستیتو علوم و صنایع غذایی ایران.
تحصیلات: لیسانس صنایع غذایی صنایع غذایی انستیتو علوم و از ایران.
مهارتها: صنایع نان و بیسکویت و ماکارونی سازی، صنایع تهیه و تصفیه قند و شکر.
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت نان قدس رضوی در مشهد.
آثار: طرح جایگزینی شیرخشک با مشتقات سویا، طرحهای مختلف تحقیقاتی در واحد آر،یو،پی نان رضوی، تألیف مندرجات یک جزوه حدود ۲۰۰ صفحه، چند مقاله در مورد صنایع نان، کیک، شیرینی و آرد (ترجمه و تحقیق).

احمدی ، مجید. از خطاطان و نقاشان.
مهارتها: خطاطی، نقاشی
نکته‌های دیگر: شرکت در نمایشگاه ایران در ابوظبی از حوادث برجسته زندگی او است.

احمدی ، محمد حسین. در سال ۱۹۲۰ م. از کارمندان بلند پایه دولت در رژیم سابق.
محل تحصیل: تهران، لندن.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته علوم سیاسی از تهران، گذراندن دوره تخصصی حقوق در لندن.
مهارتها: علوم سیاسی، زبان فرانسه، انگلیسی.
مشاغل و مناصب: بـه سـال ۱۹۴۳ م، وارد وزارت دارایی شد، کفیل اداره امور حقوقی، کفیل دایره تنفیذی، مشاور قضایی، عضو هیأت مدیره کمیسیون معاملات خارجی، رییس ادارات دارایی کرمان، گیلان، اصفهان، مدیرکل در آمدها و بازرس دولت در بانک ملی ایران، مشاور نخست وزیر و رییس اداره در خواستها، نماینده وزیر کشور در امر تعاونیهای اجتماعی، یکی از بنیانگزاران حزب ایران نوین و عضو شورای مرکزی و هیأت اجرایی حزب ایران نوین، استاد مدرسه عالی بانکداری و امور مالی، معاون وزیر کشور و مسؤول دایره نظارت و تعاونیهای اجتماعی، کفیل نخست وزیر در سازمان اوقاف (۱۹۷۵ م).
نشانها و جوایز: توسعه درجه ۲، همایون درجه ۳، تاج درجه ۳.
آثار: کتبی در زمینه‌های تاریخ، مالی، قضایی و مذهبی.

احمدی ، محمد رضا. در سال ۱۳۳۴ ش، متولد شد. از مدیران اقتصادی.
محل تحصیل: هندوستان.
تحصیلات: فوق لیسانس اقتصاد، ۱۹۸۲ م.
مشاغل و مناصب: کارشناس ارشد شرکت هپکو تهران.

احمدی ، محمدرضا ← باب احمدی، محمدرضا

احمدی ، محمدعلی. فرزند عبدالحسین، در سال ۱۲۹۷ ش در کرمان متولد شد. از کارمندان و نظامیان ارشد.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته حقوق، فوق لیسانس علوم اداری، دکترای علوم سیاسی از دانشگاه تهران.
مهارتها: متخصص امور بودجه، علوم اداری و مدیریت علمی، آشنایی به زبان انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: مدیر کل بودجه، متصدی خزانه داری وزارت دارایی، مدیر دبیرستان، فرماندهی یکی از دسته‌های پیاده نظام لشکر کرمان، مربی تعلیمات نظامی.
نشانها و جوایز: نشانهای متعددی به دلیل همدوره بودن با شاه دریافت، از جمله نشان لیاقت در سال ۱۳۱۷.
آثار: رساله پایان نامه دوره دکتری سیاسی تحت عنوان «لزوم اعمال بودجه برنامه‌ای در ایران»، رساله ای تحت عنوان فرهنگ نوین در آتن.

احمدی ، محمد علی. فرزند ابوالقاسم. در سال ۱۳۲۲ ق در سادات محله رامسر متولد شد و در سوم ماه شعبان سال ۱۴۰۰ ق درگذشت. از روحانیان و مبلغان مذهبی.
محل تحصیل: رامسر، قزوین، قم.
استادان: سید علی رضائی، شیخ عبدالله مدرس، میرزا محمد همدانی، آخوند همدانی، میرزا محمد تقی اشراقی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد.
مشاغل و مناصب: سر دفتر ازدواج و طلاق.

احمدی ، محمد. فرزند حسین، در سال ۱۲۹۹ ش در کاشان متولد شد. از کارمندان شرکت نفت.
محل تحصیل: مشهد.
مهارتها: به زبان فرانسه آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: مدیر عامل بنگاه حمایت زندانیان مدیر عامل بنگاه کار، رییس مدرسه شهاب.
نشانها و جوایز: نشان نایل از طرف تربیت بدنی خراسان.

احمدی ، محمود. در سال ۱۳۲۰ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: تهران - لندن
تحصیلات: لیسانس روزنامه نگاری و رشته اقتصاد
مشاغل و مناصب: همکاری با کیهان، زن روز و روزنامه آیندگان.

احمدی ، مختار. در سال ۱۲۹۶ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: تهران
تحصیلات: تحصیلات قدیمی، آشنایی با فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: سردبیر روزنامه فرمان.

احمدی ، مراد علی. در سال ۱۳۳۲ ش درسنقر کلیایی متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس تربیتی، سطح حوزه علمیه.
مشاغل و مناصب: مسؤول تربیت معلم باختران، نماینده مجلس شورای اسلامی دوره دوم از حوزه انتخابیه باختران، عضو کمیسیون آموزش و پرورش مجلس.

احمدی ، مرتضی. در سال ۱۳۰۳، ۱۹۲۰ ش، م، در جنوب شهر تهران متولد شد. از هنر پیشگان سینما و تآتر و خوانندگان.
محل تحصیل: تهران دبیرستان شرف.
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: هنر پیشه سینما و تئآتر (از ۱۹۴۷ م)، مجری میان پرده‌ها در تئآتر تهران (۱۹۴۲ م)، هنر پیشه نمایشهای رادیو، تلویزیونی و سریالها، خواننده فکاهی و غربی و داش مشدی و غیره، او پنج صفحه نیز برای کمپانی هنری مستر ویس انگلیس اجرا و ضبط کرد.
آثار: نمایشنامه‌های اجرایی عمده ایشان عبارت است از: عروس فیگارو، مریض خیالی، مشدی عباد، هزار و یک شب. برخی فیلم‌های وی در سینما نیز عبارتند از: ماجرای زندگی، میوه گناه، شیرین و فرهاد، جنجال عروسی، قایقران و فریاد. برخی از ترانه‌های اجرا شده توسط وی عبارتند از: گل پری چون، مبارک باد. خواندن ضربی در فیلم حسن کچل از معروفترین کارهای احمدی به شمار است. او بیش از چهار صد ترانه ضربی و ۱۵۰ ترانه فکاهی را در کارنامه هنری خود دارد.
نکته‌های دیگر: او از معروفترین هنرمندان کمدی ایران است و فعالیتهایش را از ۱۳۲۱ ش شروع کرده، بازی در تئآتر را از ۱۳۲۲ با پیش پرده خوانی آغازیده و در رادیو و تلویزیون نیز از سال ۱۳۴۲ مشغول شده و در سینما از ۱۳۳۳، کار دوبله را نیز از ۱۳۴۲ انجام داده است. معمولا در کارتونها به جای روباه مکار صحبت می‌کند.

احمدی ، مسعود. از شعرا.
مشاغل و مناصب: شاعر.
آثار: مجموعه شعر به نام «قرار ملاقات».

احمدی ، مؤید. در سال ۱۳۲۲ ش درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی زمان رضاشاه کبیر.
مهارتها: سرودن شعر.
مشاغل و مناصب: نماینده مجلس دوره سیزدهم از کرمان.

احمدی ، ناصر. در سال ۱۳۲۳ ق در دامغان متولد شد. از گویندگان و دوبلرها.
مشاغل و مناصب: گوینده و دوبله کار.
نکته‌های دیگر: او کار دوبله را از ۱۳۴۴ آغاز کرد، آنگاه کار گویندگی در رادیو و تلویزیون را در سال ۱۳۴۸ ش، شروع و به گویندگی خبر رادیو و گویندگی در نقشهای دوم و سوم رادیو مشغول شد.

احمدی ، نعمت الله. از دانشیاران دانشگاه علامهٔ

طباطبایی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ روانشناسی و علوم تربیتی علامهٔ طباطبایی.

احمدی، نوح علی. در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد و در ۲۷ ماه مهر سال ۱۳۵۹ ش به شهادت رسید. از کارگران شهید جنگ تحمیلی در جبهه پیرانشهر.

احمدی، وحید. در سال ۱۳۳۲ ش در کنگاور متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی از حوزه کنگاور، هرسین و صحنه.
تحصیلات: اتمام کفاتین در حوزه.
مشاغل و مناصب: پیش از انقلاب به تحصیل و تبلیغ مذهبی مشغول بود. بعد از انقلاب به نمایندگی سومین دوره مجلس شورای اسلامی انتخاب شد. پیش از نمایندگیش قائم مقام بنیاد شهید باختران بود. در مجلس نیز عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی بود.

احمدی ابهری، سید محمدعلی. فرزند سیدنورالدین ابهری و نوهٔ آیت الله سید شمس الدین ابهری، در سال ۱۳۳۵ ش در قم متولد شد. از فضلای حوزه‌ای و دانشگاهی.
محل تحصیل: قم: حوزه علمیه و مجتمع آموزش عالی قم وابسته به دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.
استادان: حضرات آقایان سید ابوالفضل میر محمدی، وجدانی، صالحی افغانی، اعتمادی، طاهری خرم آبادی، دوزدوزانی، سید علی محقق داماد، ستوده، محفوظی (مقدمات و سطوح)، حضرات آیات وحید خراسانی، حسینعلی منتظری، حاج شیخ جواد تبریزی، جعفر سبحانی، فاضل لنکرانی (درس خارج) اساتید دانشگاهی ایشان نیز متعددند از جمله آقایان دکتر ابوالقاسم گرجی، دکتر آشوری، دکتر گلدوزیان.
تحصیلات: فوق لیسانس حقوق و علوم سیاسی، حدود ۶ سال درس خارج حوزه، لیسانس زبان انگلیسی دفتر تبلیغات اسلامی قم.
مشاغل و مناصب: عضو کارگزینی کل و شورای قضایی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران در سالهای ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹، مسؤل واحد ترجمه و عضو شورای پژوهشی مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی حوزه علمیه قم، تدریس درمجتمع آموزش عالی قم و دانشگاه مفید قم.
آثار: نگرشی به دیدگاههای اسلام و دفاع اجتماعی (رساله فوق لیسانس).
نکته‌های دیگر: ایشان در یک خانواده روحانی متولد شد و در سال ۱۳۵۴ دیپلم متوسطه را اخذ و در سال ۱۳۵۸ نیز لیسانس حقوق قضایی را دریافت کرد، آنگاه در جریان مبارزات انقلاب اسلامی شرکت نموده و در سال ۱۳۵۴ مدت کوتاهی نیز دستگیر و در زندان اوین محبوس بوده‌اند. پس از پیروزی مدتی در سپاه پاسداران انقلاب خدمت کرده، آنگاه تحت تأثیر جاذبه‌های علمی و معنوی حوزه در سال ۱۳۵۹ وارد نظام طلبگی شده و دروس حوزوی را از مدرسه رسول اکرم (ص) شروع و با طی مراحل به رتبه درس خارج ارتقا یافته‌اند. ایشان درکنار تحصیل کمابیش درکارهای پژوهشی تدریس و تبلیغی نیز شرکت داشته‌اند و مدیریت واحد ترجمه مرکز مطالعات و تحقیقات را برعهده دارند.

احمدی ابهری، سید نورالدین. فرزند سید شمس الدین ابهری، در سال ۱۳۱۳ ش در ابهر متولد شد و در سال ۱۳۶۵ ش درگذشت و در باغ رضوان قم در کنار قبر پدرش به خاک سپرده شد. از روحانیون و ائمه جماعت معروف تهران.
محل تحصیل: قم.
استادان: حضرات آیات امام خمینی، سید محمدرضا گلپایگانی.

مشاغل و مناصب: امام جماعت مسجد ألزهرا در منطقه شهرآرای تهران.
آثار: ترجمه کحل البصر به فارسی (چاپ نشده).
نکته‌های دیگر: ایشان در سال ۱۳۲۶ ش وارد حوزه علمیه قم شد و پس از گذراندن درسهای مقدماتی و سطوح در درس خارج مدرسین و مراجع بزرگ آن دوره شرکت کرده و به مقامات بلند علمی رسید و به دریافت اجازه‌های متعدد از کسانی مانند آقایان میلانی، امام خمینی و غیره نایل آمد. او در فعالیتهای سیاسی فدائیان اسلام مشارکت نمود و به همین دلیل از مدرسه فیضیه اخراج شد و مدتها از ورود به آن ممنوع گردید. ایشان در سال ۱۳۵۴ ش به درخواست مردم شهر آرا در تهران به آنجا عزیمت کرد و در مسجد ألزهرا به امامت وارشاد مردم پرداخت در زمان جنگ نیز مسجد ایشان یکی از مراکز مهم پشتیبانی جبهه و جنگ در منطقه غرب تهران بود. ایشان به مدت بیست سال در آن مسجد به فعالیت پرداخته و منطقه را رونق بخشید.

احمدیان، جلیل. از چریکهای دوره محمدرضا پهلوی.
محل تحصیل: تهران.
نکته‌های دیگر: وی یکی از کادرهای اصلی گروه موسوم به سازمان مجاهدین خلق ایران بود که به همراه بهرام آرام، تقی شهرام و دیگران مارکسیت شده و رسماً ارتداد خود از دین اسلام را اعلام کردند. وی بعدها همراه کسانی همچون پوران بازرگان (بیوه حنیف نژاد)، مرتضی آلادپوش و غیره سازمان «پیکار در راه آزادی طبقه کارگر» را تشکیل دادند که دارای مشی مائوئیستی بود. وی از یک خانواده مذهبی بازار تهران و دوست صمیمی دوران کودکی و نوجوانی حنیف نژاد بود.

احمدیان، عطاء الله. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی ارشد پاتوبیولوژی در سال ۱۳۵۴، دکترای باکتری شناسی از ایران.
مهارتها: باکتریال و عفونت‌های باکتریایی، بررسی اسهال‌های تابستانی کودکان و بزرگسالان، بررسی عفونت‌های التهاب کیسه صفرا، بررسی عفونت‌های کمپیلوباکتر، بررسی عفونت‌های بعد از اعمال جراحی، تعیین حساسیت در مقابل آنتی بیوتیک‌ها، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۲ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۵۷ و ارتقا به درجه دانشیاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۷۱.
آثار: ۶ مقاله به زبان فارسی، در زمینه تحقیقی و آماری در مورد عفونت‌های باکتریال.

احمدیان تهرانی، پریچهره، خانم. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی زراعت از دانشکده کشاورزی کرج دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۰، کارشناسی ارشد اصلاح نباتات از دانشگاه یوتا آمریکا در سال ۱۳۴۴، دکترای مهندسی در سیتولوژی از دانشگاه اکس مارسی فرانسه در سال ۱۳۴۷، گذراندن دوره تحقیقاتی در زمینه کشاورزی در استرالیا در سال ۱۳۵۲.
مهارتها: سیتولوژیک، فرصت مطالعاتی در زمینه سیتوژنتیک در آلمان، فرصت مطالعاتی بیولوژی مولکولی در آمریکا، مقاومت به سرما و مقاومت به خشکی در سطح سلولی حبوبات، مقاومت حبوبات به سموم، تهیه اطلس کروموزمی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲۱ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران.
آثار: ۱ کتاب به زبان فارسی در زمینه سیتوژنتیک، ۱۲ مقاله به زبان فارسی و ۵ مقاله به زبان خارجی در زمینه کشاورزی، سیتولوژی، سیتوژنیک و بیولوژی مولکولی.

احمدیان نجف آبادی ، مهدی. در سال ۱۳۴۴ ش، متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی اصفهان ۱۳۶۶ دانشگاه صنعتی شریف تهران ۱۳۷۰.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مواد ۱۳۶۶ ش، فوق لیسانس مهندسی.
مهارتها: صنایع اساسی آهن و فولاد، پژوهش.

احمدیان نجف آبادی ، شیخ محمد علی. در سال ۱۳۰۰ق، ۱۳۴۰ ش درگذشت و در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد. از روحانیون و پژوهشگران اسلامی.
محل تحصیل: نجف آباد، اصفهان، قم، نجف.
استادان: شیخ عبدالرزاق قائنی، شهاب الدین نجفی مرعشی، میرزا محمد علی ادیب تهرانی، سید مرتضی علوی، سید محمد رضا گلپایگانی، سید محمد باقر قزوینی، شیخ عبدالحسین رشتی، سید عبدالهادی شیرازی، سید جمال الدین گلپایگانی، میرزا باقر زنجانی، سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خویی.
آثار: رسالةٌ فی المکاسب، رسالة فی الاستصحاب (تقریرات درسهای عبدالهادی شیرازی)، ألمُعَمَّرُون (دیر سالان، زندگینامه حدود ۵۵۰ نفر دیر سال)، شرح رجال سید مصطفی تفرشی، طبقات مفسرین شیعه (از صدر اسلام تا به حال)، رسالةٌ فی الخُمس، رسالةٌ فی القضاء، حاشیه بر مجمع البحرین، چهل حدیث، کشکول (گزیده‌ای از احادیث، اخبار و نکات تاریخی و اشعار و زندگینامه‌های بزرگان)، و چند اثر دیگر.

احمدی بختیاری ، عبدالحسین فرزند ابوالفتح خان. در سال ۱۲۸۲ ش، متولد شد و در ۲۲ ماه اسفند سال ۱۳۶۱ ش، درگذشت. از شاعران تجدد طلب.
محل تحصیل: اصفهان، تهران.
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه.
مشاغل و مناصب: استخدام وزرات دادگستری، مستشاری دیوان عالی، کار در وزارت دارایی، عضو هیأت رئیسه بانک ملی ایران، ریاست صندوق تعاون و بیمه کارگران (در ژنو)، قاضی.
آثار: چند اثر فرانسوی را به فارسی ترجمه کرده است.

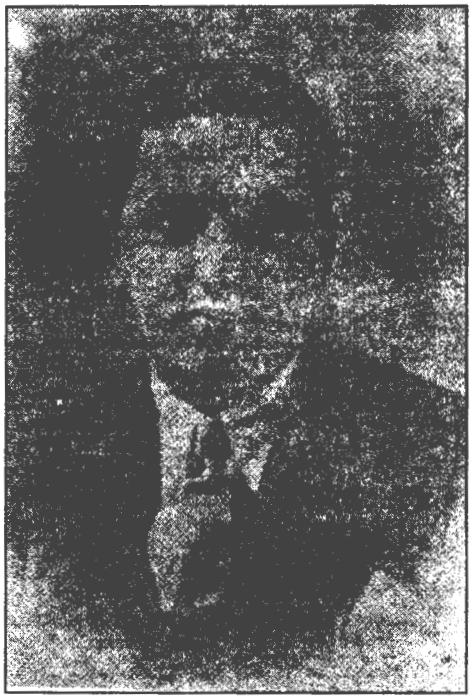

عبدالحسین احمدی بختیاری

احمدی بیدهندی ، عین الله. در سال ۱۳۲۹ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، انستیتو فنّی مینه سوتا (آمریکا)، دانشگاه ایالتی دیسکانسن آمریکا.
تحصیلات: لیسانس فیزیک دانشگاه تهران ۱۳۵۱ ش، فوق لیسانس مهندسی مکانیک الکترو مکانیک انستیتو فنّی مینه سوتا، ۱۳۵۵، فوق لیسانس آموزش صنعتی دانشگاه ایالتی دیسکانسن ۱۳۵۶ ش.
مهارتها: تلمبه خانه‌های نفت و گاز، تدریس و آموزش دروس فنی و صنایع الکترونیک، صنایع

لاستیک رویی و تویی اتومبیل.
مشاغل و مناصب: مدرّس مجتمع آموزش تکنولوژی، سابقه کار در تلمبه خانه‌های نفت و گاز.
آثار: کتاب درس فنی سال اول هنرستان، درس فنی دوم و سوم هنرستان، کنترل کیفیت فراگیر.

احمدی (پزشک)، احمد. معروف به پزشک احمدی و حاج احمدی، فرزند محمد علی، حدود سال ۱۲۶۲ ش متولد شد و در ۲۲ ماه مهر سال ۱۳۲۲ ش در تهران اعدام شد. از پزشکان زندان قصر در زمان رضا شاه.
مهارتها: تخصص در شناخت ادویه بویژه داروهای سمی، پزشک.
مشاغل و مناصب: خدمت در شهربانی و پزشکیاری اسبق زندان قصر، دارو فروشی در مشهد
نکته‌های دیگر: وی پزشکیار اسبق زندان قصر بود که پس از شهریور ۱۳۲۰ در اثر فشار افکار عمومی و به وجود آمدن فضایی نسبتا آزاد و تلاش برخی از دست اندکاران امور قضایی به پای میز محاکمه کشیده شده و بالاخره محکوم به اعدام گردید و در تهران به دار آویخته شد. او پیش از آمدنش به تهران در مشهد دارو فروشی می‌کرد و در شناخت داروها، مخصوصاً ادویه جات سمی ید طولایی داشت و به همین خاطر بود که دستگاه تأمینات و نظمیه رضا خان پهلوی او را جذب کرده و به استخدام گرفتند تا به وسیله او مخالفان استبداد رضا شاهی را بکشند. از وقتی که به خدمت شهربانی درآمد، مشغول کشتن رجال سیاسی شد. وی در زندان بسیار بی رحم و سفاک بود و با آمپول، سمّ و جز آن صدها نفر را کشت. او پس از شهریور ۱۳۲۰ به عراق گریخت ولی پس از دستگیری در آنجا به ایران استرداد شد. پس از محاکمه به جرم کشتن رجال متعدد از جمله سردار اسعد بختیاری و محمد فرخی یزدی به اعدام محکوم و در میدان توپخانه به دار آویخته شد. همچنین متهم بود که تقی ارانی و تیمورتاش (وزیر دربار رضاشاه) را نیز کشته است. احمدی و دیگران از جمله عوامل سرسپرده رضاخانی بودند که زندانیان را با شیوه‌های محرمانه می‌کشتند. او تیمورتاش را با نازبالش و پتو خفه کرد و کشت. او وقتی که از ایران خارج شد در کربلا خود را حاج احمدی معرفی نمود و لباس عربی بر تن کرد. وی در آنجا برای ریاکاری دائما قرآن می‌خواند و نماز می‌خواند. نام او برای رجال سیاسی دوره رضا خان، نامی آشنا و خوف انگیز بود. در افواه رجال دینی کهنسال چنین شایع است که پزشک احمدی باقرصهای سمّی خود حاج آقا نورالله اصفهانی و حاج شیخ عبدالکریم حائری را نیز کشته است.

احمدی پناه، شیخ علی. در سال ۱۳۳۲ ش در هاشم آباد بخش کوهپایه اصفهان متولد شد و در ۲۵ ماه آبان سال ۱۳۵۹ ش، در سوسنگرد درگذشت و در روستای هاشم آباد به خاک سپرده شد. از شهدای روحانیت در جنگ تحمیلی و انقلابیون زمان شاه.
محل تحصیل: اصفهان، قم.
مشاغل و مناصب: روحانی.
نکته‌های دیگر: وی در ۵۹/۸/۲۵ در ۲۷ سالگی در جبهه سوسنگرد بر اثر ترکش خمپاره به شهادت رسید. وی مردی جسور بود و در مبارزات انقلابی شرکت داشت. او علیه نظام شاه سخن می‌گفت. دارای روحیه‌ای عالی بود و لذا در سخنرانیهای خود مفاسد و پلیدیهای رژیم شاه را افشاگری می‌کرد.

احمدی پور، محمود. در سال ۱۳۰۲ ش متولد شد. از روزنامه‌نگاران.
مشاغل و مناصب: با روزنامه بهار ایران (شیراز) همکاری داشته است.

احمدی دانش آشتیانی، محمد حسن. فرزند حسن. در سال ۱۳۰۴ ش در آشتیان متولد شد. از علما و روحانیون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.

تحصیلات: درس خارج فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: تدریس، تبلیغ، امامت جماعت، ریاست دادگاه تجدید نظر مدنی خاص، عضو کمیسیون نهادهای انقلاب، شوراها و امور داخلی کشور در دوره اول مجلس شورای اسلامی.

محمد حسن احمدی دانش آشتیانی

احمدی زاد سرای ، ولی الله. در سال ۱۳۳۶ ش در تبریز متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس عمران - آب.
مهارتها: انگلیسی، عربی.
مشاغل و مناصب: مسؤول جهاد سازندگی شهرهای اهر و هریس، مسؤول راه سازی جهاد سازندگی آذربایجان شرقی، نماینده دوره چهارم مجلس از اهر و عضو کمیسیون دیوان محاسبات.

احمدی زنجانی ، شیخ زین العابدین. در سال ۱۳۰۸ ق در روستای بوئین سلطانیهٔ زنجان متولد شد. از روحانیون و مدرسان حوزه علمیه زنجان.
محل تحصیل: روستای بوئین، حوزه‌های علمیه زنجان، قم.
استادان: شیخ بهاء الدین بوئینی، ملا نادر علی قِزِلْباش، شیخ یعقوبعلی جباری، شیخ جلال الدین اصحابی، شیخ ابراهیم نحوی زنجانی (حوزه زنجان)، کافی الملک تبریزی، شیخ موسی عباسی زنجانی، شهاب الدین مرعشی نجفی، سید محمد باقر سلطانی، شیخ محمد مجاهدی، حاج آقا حسین بروجردی، سید صادق روحانی، سید صادق شریعتمداری، سید کاظم شریعتمداری، حاج سید عزالدین زنجانی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت، مدرس در حوزه علمیه زنجان.
آثار: اصول الدین در اسلام (چاپ شده)، علمای نامدار زنجان (چاپ شده)، ألبیان فی شرح تحریر الوسیلة للامام الخمینی، ۱۲ جلد (خطی).

احمدی سجادی ، مجتبی. در سال ۱۲۹۲ ش در اراک متولد شد. از اساتید دانشگاه و پزشکان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران ۱۳۲۲ ش، دانشکده پزشکی الینویس آمریکا.
تحصیلات: دکترای طب ۱۳۲۲، دوره تخصصی درمان مجروحین سوانح.
مهارتها: طبابت، آشنایی به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه تهران (دانشکده پزشکی)، نایب رییس دانشکده پزشکی دانشگاه تهران، رییس درمانگاه، آسیب شناسی دانشکده ۱۳۲۸، دستیار در رشته آسیب شناسی.
آثار: چهار کتاب درباره موضوعات پزشکی.
نکته‌های دیگر: او در ۱۹۵۳ م ازدواج کرده و به عنوان مأمور تحقیق در رو شهای تحقیقات پزشکی

به آمریکا و اروپای غربی و مسافرت کرده است.

احمدی شاهرودی، شیخ علی اصغر. معروف به مغزی شاهرودی فرزند شیخ محمد تقی. در سال ۱۳۴۲، ۱۳۰۲ ق، ش در مغز، واقع در حومه شاهرود، متولد شد و در ۷ ماه رمضان سال ۱۴۱۱ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از علما، روحانیون و شهدا.

محل تحصیل: شاهرود، قم، نجف اشرف.

استادان: آخوند ملا محمد کاظم صاحب کفایه، سید محمد محقق داماد، آیت الله حجت، حاج آقا حسین بروجردی، سید محسن حکیم، سیّد ابوالقاسم خویی.

تحصیلات: تحصیلات عالی حوزوی.

مهارتها: عالم علوم اسلامی، مدرس و مروج علوم اسلامی.

مشاغل و مناصب: روحانی صاحب نظر در علوم فقه و اصول، مدرس.

نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۵۸ ق جهت ادامه تحصیل به قم رفت. ایشان از کسانی بودند که در نخستین دوره درس اصول امام خمینی شرکت کردند. او در یکی از تابستانها با دو تن از همدرسهای خود به بروجرد رفته و در محضر درس آیت الله بروجردی شرکت کردند. سپس به نجف رفته و در آنجا ماندگار شد، تا اینکه در تاریخ ۷ رمضان سال ۱۴۱۱ ق هنگام تشرف به حرم مطهر حضرت علی (ع) مورد حملهٔ ناجوانمردانه بعثی‌ها قرار گرفت و به شهادت رسید. جنازه‌اش سه روز در آنجا ماند تا اینکه برخی از روحانیون با لباس مبدل توانستند جنازه او را ربوده و به خاک بسپارند.

احمدی شاهرودی، شیخ احمد علی. فرزند شیخ محمد حسن احمدی در ۲۵ ماه شعبان سال ۱۳۴۶ق، ۱۳۰۵ ش در میامی شارهرود متولد شد و در سال ۱۴۱۷ق در مکه و در جوار بیت الله الحرام درگذشت. از روحانیون و پژوهشگران معارف اسلامی.

محل تحصیل: مشهد، قم، نجف.

استادان: ادیب نیشابوری، شیخ هاشم قزوینی، شیخ مجتبی قزوینی، میرزا کاظم محقق دامغانی، میرزا احمد مدرسی یزدی (حوزه مشهد)، حاج آقا حسین بروجردی، سید محمد تقی خوانساری، سید محمد حجت، سید صدرالدین صدر، امام خمینی (قم)، سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خوئی (نجف).

مدارج علمی: اجتهاد.

آثار: تقلید الاعلم، سیری در عقاید (در ردّ صوفیه)، به سوی خدا بروید، مجموعه مقالات پیرامون باب و بهاء، انگیزه حق (مناقب علی «ع»)، جنگ خیبر، تفسیر موضوعی، آثار چاپ نشده: ترجمه جامع السعادات ملا احمد نراقی، روحانیت در عصر انقلاب، تقریرات درس فقه آیة‌الله بروجردی، بررسی مسأله بداء.

نکته‌های دیگر: مدتی از طرف آیة‌الله بروجردی در شهرهای آباده، فیروزکوه، کاشان و منطقه چهار محال و بختیاری برای تبلیغات اسلامی و مبارزه با فرقه ضاله بهائیت به سر برده است. آنگاه مقیم حوزه علمیه قم شده و به تدریس پرداخت در طول جنگ ایران و عراق نیز با کهولت سن ماهها در جبهه‌های جهاد دفاعی با رزمندگان همراه بوده است.

احمدی طباطبایی، فرزانه، خانم. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از مدرسین دانشگاه و متخصصین داروسازی.

محل تحصیل: دانشگاه علوم پزشکی ایران.

تحصیلات: دکترای داروسازی ۱۳۵۶ ش.

مشاغل و مناصب: کارمند بهداشت و درمان، مدیر و مسؤول فنی داروخانه برلین، مدرس فارماکولوژی دانشکده پزشکی و پرستاری.

احمدی علون آبادی ، سیداحمد. در سال ۱۳۲۲ ش متولد شد از دانشیاران دانشگاه اصفهان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه سیداکیوس آمریکا.
تحصیلات: کارشناسی و کارشناسی ارشد روانشناسی (دانشگاه تهران) و دکترای مشاوره و راهنمایی (آمریکا).
مهارتها: تدریس در دانشگاه رشتهٔ مشاوره و راهنمایی، تحقیق و تألیف.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان، تدریس و مشاوره در شورایعالی برنامه ریزی، تدریس دروس دکترای مشاوره.
آثار: تعداد تألیفات وی ۴ کتاب در زمینهٔ اصول و روشهای تربیت در اسلام، مقدمه‌ای بر مشاورهٔ روان درمانی، روانشناسی جوانان و نوجوانان، رفتار درمانی بالینی. تعداد مقالات به فارسی ۵ مقاله در زمینهٔ بررسی افسردگی در دانشجویان دانشگاه اصفهان، پیشنهاد یک تئوری ترکیبی برای مشاوره ایران، بررسی ارزشها در دانشجویان دانشگاه اصفهان، بررسی افت تحصیلی.

احمدی فر ، سیروس. از شاعران معاصر.

احمدی فروشانی ، سید محمد. در سال ۱۳۱۳ ش در محله فروشان همایونشهر (خمینی شهر فعلی و سده اسبق) متولد شد. از روحانیون، رجال سیاسی و نمایندگان مجلس.
تحصیلات: خارج فقه و اصول، دیپلم مدرسی.
مشاغل و مناصب: تدریس، تبلیغ و امامت جماعت، امامت جمعه خمینی شهر اصفهان نماینده همان شهر در دوره اول مجلس شورای اسلامی.
نکته‌های دیگر: او در جریان مبارزات انقلاب اسلامی شرکت داشت و یک بار نیز توسّط ساواک به کردستان تبعید شد، بعد از انقلاب اسلامی نیز در سن ۴۶ سالگی به نمایندگی رسید و اعتبار نامه‌اش در تاریخ ۱۳۵۹/۳/۱۷ به تصویب رسید.

سید محمد احمدی فروشانی

احمدی کاشانی ، سید فاضل. فرزند سید صدر الدین در سال ۱۲۶۹ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات قدیم حدود اجتهاد
مشاغل و مناصب: روحانی، نماینده دوره‌های ۳و۴ از شاهرود.
نکته‌های دیگر: او پس از واقعه کودتای ۱۲۹۹ ش قزاقان و سردار سپه از وکالت مجلس استعفا داد.

احمدی کرمانی ، محمد علی. فرزند محمد ابراهیم معین الشریعه، در سال ۱۲۸۳،۱۳۲۲ ق، ش در کرمان متولد شد. از کارمندان بلندپایه دولت.
محل تحصیل: دانشگاه تهران
تحصیلات: فوق لیسانس امور اداری، فارغ التحصیل در حقوق سیاسی و قضایی، مترجم وزارت دارایی سالهای ۴۶ - ۱۹۴۴، مدیر در آمدهای داخلی وزارت دارایی سالهای ۵۰ - ۱۹۴۶ م، رییس ادارهٔ

دارایی رفسنجان سالهای ۵۴ - ۱۹۵۰، دبیر شورای عالی قائم مقامهای نواحی اداری و وزارت خانه‌ها در سالهای ۵۷ - ۱۹۵۴ م، رییس دوایر مرکزیت و بودجه وزارت دارایی سالهای ۶۱ - ۱۹۵۸ م، رییس دایره بودجه در همان وزارتخانه ۱۹۶۱، مدیر کل دایره محاسبات وزارت دادگستری.

آثار: دیوان (که متجاوز از ۵ هزار بیت دارد)، صافی نامه (رسالهٔ کوچک)، چند مقاله و کتاب در بارهٔ مسایل حقوق و مالیه.

احمدی کرمانی ، یحیی. فرزند حاج احمد، در سال ۱۲۴۹ ش در کرمان متولد شد و در سال ۱۲۹۹ ش در گذشت. از شعرا و نمایندگان مجلس شورای ملی.

محل تحصیل: کرمان

تحصیلات: دارای تحصیلات قدیم حدود مدرسی

مهارتها: شعر.

مشاغل و مناصب: نماینده دوره اول و سوم از کرمان، ریاست ادارهٔ معارف و اوقاف کرمان، شاعر.

آثار: کتاب فرماندهان کرمان.

نکته‌های دیگر: او در سال ۱۲۹۹ خورشیدی سفری به عتبات کرد و هنگام مراجعت در بندر عباس در گذشت. او در هنگام تصدی شغل معار و اوقاف خدمات شایانی نسبت به گسترش تحصیل و افزایش کلاسهای بالاتر نموده است.

احمدی گیلاکجائی ، فائزه، خانم. در سال ۱۳۲۲ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.

تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی در سال ۱۳۴۹، دکترای تخصصی بیماریهای پوست در سال ۱۳۵۲.

مهارتها: طرح بیماریهای قارچی و درمان آن با Terlinofin، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۴۰ پایان نامه دکترا و ۱۵ پایان نامه دکترای تخصصی.

مشاغل و مناصب: استادیار در سال ۱۳۵۲، دانشیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال ۱۳۶۴ و استاد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.

آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی، در زمینه بیماریهای پوستی و آمیزشی. ۱۲ مقاله به زبان فارسی، ۴ مقاله به زبان خارجی، در زمینه بیماریهای قارچی، سالک و بیماریهای پوستی و آمیزشی.

احمدی مقدم ، تقی. در سال ۱۹۲۶ م در رشت متولد شد. از شخصیتهای اجتماعی.

تحصیلات: تحصیلات ابتدایی.

مشاغل و مناصب: کارگر کارخانه چیت بهشر به مدت ۲۴ سال، کارگر شرکت واحد اتوبوس رانی تهران در سال ۱۹۶۱ عضو هیأت مدیره سندیکای کارگران شرکت اتوبوس رانی تهران ۱۹۶۱ عضو هیأت مدیره سندیکای کارگران شرکت اتوبوس رانی تهران ۱۹۶۴، نماینده کارگران همان شرکت، عضو هیأت مدیره سازمان کارگران استان تهران وابسته به حزب ایران نوین.

احمدی میامئی شاهرودی ، شیخ احمد علی. فرزند شیخ محمد حسن در سال ۱۳۰۵ ش در میامی (۱۰ فرسنگی شاهرود) متولد شد. از علما و روحانیون.

محل تحصیل: مشهد، قم، نجف اشرف.

استادان: میرزا احمد یزدی، میرزا هاشم قزوینی، امام خمینی، حجت کوهکمری، سید محمد تقی خونساری، حاج آقا حسین بروجردی.

مشاغل و مناصب: تدریس، امام جماعت.

آثار: اسلام و عقاید، رسالهٔ تقلید اعلم (به عربی)، کتاب به سوی خدا بروید، انگیزه حق در مناقب امیر المؤمنین، کتابی در احکام، رساله‌ای در بداء، روحانیت در عصر انقلاب و قبل از انقلاب.

نکته‌های دیگر: از طرف آقای بروجردی به شهر آباده فارس اعزام گردید و دو سال به خدمات دینی اشتغال داشت و در آنجا با فرقه ضاله بهائیت به مبارزه پرداخت.

احمدی میانجی ، علی. در ۴ ماه محرم سال ۱۳۴۵، ۱۳۰۴ ق، ش در یکی از روستاهای میانه متولد شد. از نویسندگان و اساتید حوزه قم.
محل تحصیل: میانه ۱۳۵۸ ق، قم.
استادان: حضرات آیات حاج سید حسین قاضی، علامه سید محمد حسین طباطبایی، حاج آقا حسین بروجردی، سید محمد داماد، امام خمینی، سید محمد رضا گلپایگانی.
مشاغل و مناصب: استاد حوزه علمیه قم، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، محقق و نویسنده.
نشانها و جوایز: کتاب الأسیرفی الاسلام ایشان در دوره نهم از جمله کتابهای برگزیده سال بود.
آثار: الأسیرفی الاسلام، مکاتیب الرسول (ص)، اصول مالکیت در اسلام، التبرّک، السجود علی الارض، مکاتیب الامام الرضا (ع).
نکته‌های دیگر: ایشان در ۱۳۵۸ ق برای تحصیل علوم حوزوی از روستای زادگاه خود به نام پُرسُوخلُو به میانه رفت و تا آخر شرح لمعه را نزد اساتید آن دیار خواند. سپس به قم رفت و سطوح و خارج را نزد اساتید بزرگ فراگرفت.

احمدی نژاد ، ناصر. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از مهندسان صنایع.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت تهران ۱۳۵۶.
تحصیلات: لیسانس مهندسی صنایع دانشگاه علم و صنعت به سال ۱۳۵۶
مهارتها: تهیه طرحهای توجیهی فنی، مالی و اقتصادی، تدریس و آموزش،
مشاغل و مناصب: اشتغال در قسمت طرح و بررسی بانک صادرات (بازرس و ناظر فنی)، تدریس و آموزش دروس انستیتو تکنولژی و هنرستان.
آثار: ارائه طرح کاشی و طرح سرنگ، ارائه طرح گچ کارخانه سیمان و برج، پروژه‌ها و طرحهای متعدد در زمینه صنایع کوچک و سنگین (تحقیق و ارائه طرح).

احمدی نسب ، حسین. در میناب متولد شد. از هنرمندان و نقاشان.
مهارتها: نقاشی
مشاغل و مناصب: نویسندگی، کارگردانی، بازیگری و نقاشی.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۵۸ ش به تهران رفت و فعالیتهای هنری بویژه تئاتر را در پیش گرفت.

احمدی نوربخش ، سید کاظم. در سال ۱۹۰۲ م در گیلان متولد شد. از شخصیتهای اجتماعی.
محل تحصیل: آموزش عالی قضایی تهران، دانشکده تربیت معلم تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل از مرکز آموزش کارمند دادگاه صلح، معاونت دادستان کل دیوان عالی، رییس شورای فرهنگی کلوب علمی و شیران در گیلان، فرماندار کل گیلان، همکاری با مطبوعات داخلی.

احمدی نیشابوری ، سید حسن. فرزند سید نورالله در نیشابور متولد شد و در ۲۰ ماه جمادی الثانی سال ۱۴۱۱ ق در گذشت و در مشهد مقدس به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: نیشابور، مشهد، نجف اشرف، کربلا.
استادان: آیت الله حاج سید محمود شاهرودی.
مشاغل و مناصب: روحانی، مبلغ و مروج اسلام.
نکته‌های دیگر: ایشان گفتن اذان در مواقع نمازهای صبح، ظهر و شب را به گونه اعلانی در هر جاکه باشد برخود لازم گردانیده بود و لذا به مؤذّن معروف شده بود. او در روز بیستم جمادی الثانی ۱۴۱۱ قمری، همزمان با روز تولد حضرت زهرا (س) در مشهد مقدس وفات یافت.

احمدیه ، اسفندیار. از فیلمسازان و نقاشان.
محل تحصیل: هنرستان کمال الملک در تهران.
مشاغل و مناصب: فیلم ساز، نقاش مینیاتوریست در

وزارت فرهنگ و هنر.
آثار: نخستین فیلم کارتونی را که به وجود آورد ملا نصر الدین نام داشت و بعد موش و گربه، اردک حسود، نارنج و ترنج.

احمدیه ، عبدالله. فرزند میرزا محمد حسن بیک بن دار، در سال ۱۲۳۳ ش در آمل متولد شد و در ماه مرداد سال ۱۳۳۸ ش در گذشت و در امامزاده عبدالله به خاک سپرده شد. از اطبا.
محل تحصیل: آمل، تهران، آندوران.
استادان: صحت الملک، دکتر حکیم اعظم، دکتر امیر اعلم، پرفسور گاله، گاشه، مولر.
تحصیلات: دکترای طب از فرانسه.
مهارتها: طبابت، تدریس در رشته تاریخ طبیعت و پارازیتولوژی و سیستولوژی.
نشانها و جوایز: درجه ماژوری ارتش.
شاگردان مشهور: فرامرز گودرزی، محمد علی غربی.
آثار: جلد اول راز درمان، درمان رماتیسم، نقرس و سیاتیک، دو جلد کتاب انتشار نیافته به نامهای بیماری عصبی، جلد دوم راز درمان.
نکته‌های دیگر: او بعد از اتمام تحصیلات در ارتش باسمت ماژوری مشغول کار شد. او روی داروهای گیاهی کار می‌کرد.

احمدیه ، عزیز. در سال ۱۹۴۵۰ م متولد شد. از اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: ایران، آمریکا (کالیفرنیا).
تحصیلات: مهندس مواد و فن استخراج و ذوب فلزات از کالیفرنیا.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده مهندسی دانشگاه پهلوی شیراز، دانشیار مهندسی سانفراسیکو، مسؤول تحقیق در خاک رس و شن نرم در ایران به منظور به کارگیری در ریخته گری.

احمدیّه ، مصطفی. در سال ۱۳۳۰ ش، ۱۹۵۱ م در تهران متولد شد. از مدیران و شهرداران.
محل تحصیل: شیراز، خارج از کشور.
تحصیلات: فوق لیسانس در امور مدیریت و برنامه ریزی شهری، دانشجوی دورهٔ دکتری.
مشاغل و مناصب: کارمند استانداری همدان، کارمند ستاد جنگ زدگان، شهردار کرج، مشاور وزیر مسکن و شهرسازی.
نکته‌های دیگر: قبل از انقلاب بدلیل فعالیت سیاسی از دانشگاه شیراز اخراج شد. بعد از آن، در تهران و خارج از کشور به تحصیل ادامه داد. بعد از انقلاب وارد امور اداری شد و در مناصب ذیل کار کرد: منشی کمیسیون توسعه استان همدان، مسؤول امور استانهای جمعیت هلال احمر، مدیر امور سازمانی بنیاد مربوط به آوارگان جنگ تحمیلی، مدیر تشکیلات و امور بازرگانی واحد داروسازی سازمان صنایع ملّی، شهردار کرج در سال ۱۳۶۱ به مدّت دو سال، مشاور وزیر مسکن و شهرسازی، همکاری با مشاور نخست وزیر در صادرات غیر نفتی، سپس کاندیدای (غیر موفق) مجلس از کرج در انتخابات دوره سوم مجلس شورای اسلامی گردید.

احمدیه ، حمید. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای تخصصی چشم پزشکی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۱، طی دوره فلوشیپ ویتره ورتین در مرکز پزشکی شهید لبافی نژاد از سال ۱۳۶۳ تا سال ۱۳۶۵.
مهارتها: بررسی عوامل مؤثر در دید نهایی چشم های آسیب دیده از ضربه بعد از انجام ویترکتومی عمیق، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۰ پایان نامه تخصصی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی از سال ۱۳۶۴.
آثار: ۲ مقاله به زبان فارسی، ۸ مقاله به زبان خارجی، در زمینه چشم پزشکی و عمدتاً ویتره ورتین.

احیاء ، عبدالوهاب. ملقب به حکیم باشی، فرزند محمد حکیم باشی، در سال ۱۲۷۱ ق در جهرم متولد شد و در سال ۱۳۱۶ ش درگذشت و در قبرستان شاهزاده حسین به خاک سپرده شد. از اطبای قدیمی.
استادان: شریف الحکما و حکیم باشی.

احیاء السلطنه ، شیخ حسین ← بهرامی، شیخ حسین

احیاء السلطنه ، حسن ← بهرامی، دکتر حسین

احیاء الملک ، شیخ محمد خان. فرزند علینقی صنیع الممالک، در سال ۱۲۴۳ ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۱۷ ش در تهران درگذشت و در امامزاد، عبدالله در مقبره سعدالدوله به خاک سپرده شد. از نمایندگان مجلس و اطبای دوران قاجاریه.
محل تحصیل: تهران (مدرسه دارالفنون)، پاریس.
تحصیلات: دکترای طب.
مهارتها: وی در رشته چشم پزشکی تحصیلات خودش را در فرانسه به پایان رساند و به علت موفقیت در معالجه بواسیر ناصرالدین شاه جزو اطبای خاص شاه قلمداد شد.
مشاغل و مناصب: وی پس از کشته شدن ناصرالدین شاه در خدمت صدر اعظم وقت علی اصغر خان اتابک بود و تاکشته شدن او در همین سمت بود. پس از کشته شدن اتابک وی طبیب مخصوص سردار اسعد بختیاری بود، پس از سردار اسعد در ۱۳۳۵ طبیب، رفیق و مونس سردار اسعد سوم یعنی جعفر قلی خان بختیاری شد، پس از کشته شدن وی در دوره هشتم مجلس شورای ملی از سیرجان و در دوره نهم از لار نماینده مجلس شد. به گفته دکتر مهدی ملک زاده او گوشش برای حرفهای نوو فکرش از کارهای سیاسی فرسنگها فاصله داشت. وی چند سالی نیز به عنوان استاد کالبد شناسی در شعبه طب دارالفنون تدریس می‌کرد.
آثار: طب الناظرین.
نکته‌های دیگر: وی در رشته طب در دارالفنون به فراگیری دانش پرداخت، سپس به پاریس رفت و دوره پزشکی را در آنجاتکمیل کرد و در سال ۱۳۰۷ ق به ایران بازگشت و پزشک مخصوص دربار ناصری شد و تاپایان عمر شاه در همین سمت باقی ماند. هنگامی که ناصرالدین شاه را در حرم عبدالعظیم هدف گلوله قرار دادند، احیاء الملک همراه وی بود. شیخ محمد خان مدتی نیز در بحبوحه انقلاب مشروطیت توسط عین الدوله به جرمی واهی به اروپا تبعید شد.

شیخ محمد خان احیاء الملک

اخباری ، عباس. فرزند علی اکبر، در سال ۱۹۳۴ م متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و سیاستمداران.
تحصیلات: دیپلم متوسطه، فارغ التحصیل علوم اداری از تهران
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی
مشاغل و مناصب: شهردار شهریار، کارمند امور اجتماعی نخست وزیری، نماینده دوره ۲۴ از کرج،

قائم مقام سازمان جوانان ایران، کارشناس سازمان خدمات کشوری، مدیر کل کاخ جوانان تهران، مسؤول کاخهای جوانان ایران.
آثار: مقالاتی دربارهٔ تعاونیهای کشاورزی و جوانان.

اخباری ، منصور. فرزند محمد امینی، در سال ۱۳۱۵ ش در شادگان متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: آمریکا، لندن.
تحصیلات: مهندس از دانشگاه {I.C.S} و {B.T.S} لندن.
مهارتها: طراحی ساختمان.

اخباری ، میرزا احمد. ملقب به جمال الدین، فرزند عبدالله، در ماه شوال سال ۱۳۹۲ ق در گذشت. از دانشمندان بزرگ.
آثار: القضاء الشرعی، فتح الباب.

اخباری ، میرزا حسین ← اخباری نیشابوری، میرزا حسین

اخباری زاده ، عنایت الله. فرزند میرزا محمد. از روحانیون برجسته عصر خود.

اخباری کشمیری ، شیخ حسن یوسف. معروف به حایری فرزند احمد میرزا. از فضلا.
محل تحصیل: کربلا.
آثار: مجموعه‌ای تاریخی راجع به اجدادش.

اخباری نیشابوری ، میرزا حسین. اخباری فرزند میرزا علی، نوهٔ میرزا محمد مقتول نیشابوری، در سال ۱۲۵۹ ق متولد شد و در سال ۱۳۱۸ ق در گذشت. از علما و فضلا.
استادان: میرزا علی (پدرش).
تحصیلات: علوم حوزوی.
آثار: الدرالمنظوم فی نفی تقلید غیر المعصوم، فی الفرق بین الفریقین، رسالة فی الفقه.
نکته‌های دیگر: تأسیس مدرسه‌ای در سوق الشیرم عراق از جمله بناها و آثار ایشان است که در آنجا طلاّب را به شیوه اخباریون تربیت می‌کرده است.

اختر ، حسینخان. فرزند میرزا طاهر تبریزی. از سیاستمداران.
محل تحصیل: مدرسه حربیه عثمانی (اسلامبول).
استادان: ژنرال آلمانی فون درگلتز پاشا.
نوآوری: وی انجمن سری به نام درفش کاویانی را تأسیس کرد.
نکته‌های دیگر: او توسط آلمانها به دار آویخته شد.

اختر ، سید وحید. در سال ۱۹۳۵ م در اورنگ آباد حیدر آباد متولد شد. از نویسندگان و شاعران برجسته و سرشناس شیعه در هند.
تحصیلات: دکترای فلسفه (۱۹۵۶).
مهارتها: سرودن شعر به زبان اردو
مشاغل و مناصب: سخنرانی دانشگاه علیگره (۱۹۵۶)، استاد فلسفه‌دانشکاه علیگره (۱۹۷۹)، ریاست دانشکده فلسفه، ریاست دانشکده هنر دانشگاه علیگره.
نشانها و جوایز: دریافت جایزه‌های ارزنده ادبی به واسطه سرودن اشعاری به زبان اردو و توفیق دریافت ارزنده ترین جایزه نقد ادبی زبان و ادبیات اردو در سال ۱۹۸۲ م.
آثار: کتاب فلسفه و نقد ادبی، سه مجموعه شعر به اردو، دو جلد مجموعه مقالات درباره نقد ادبی، تحقیقی تحت عنوان اقبال و دیدگاههای جدید (به انگلیسی به چاپ رسیده)، کتابی به انگلیسی به نام متفکرین متقدم شیعه امامیه که در سال ۱۹۸۸ م منتشر کرده است، کتابی به اردو به نام از کربلا تا کربلا پنج جلد، مجموعه مقالات، کتابی در افکار و اندیشه‌های اقبال، دیدگاههای فلسفه اسلامی (به انگلیسی).

اختر ، میرزا ابوالحسن خان ← کلهر، میرزا ابوالحسن خان

اختر ، میرزا حسنخان. در سال ۱۲۸۸ ق در اسلامبول متولد شد. از رجال وزارت خارجه ایران در سابق.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه. واتاشگی سفارت ایران در برلن ۱۳۰۹ قونسولگری ایران در شام ۱۳۳۰ ق.
نشانها و جوایز: نشان طلای علمی ۱۳۰۷ ق، نشان درجه چهارم شیر و خورشید ۱۳۱۶، نشان درجه چهارم بلغار ۱۳۲۸ ق، نشان درجه چهارم لئوپلد ۱۳۲۰ ق، نشان درجه دوم شیر و خورشید ۱۳۲۳ ق، نشان درجه سوم لئدپولد و درجه سوم فرافسواژزف ۱۳۲۳ ق.

اختر ، میرزا محمدعلی ← گلشن کرمانشاهی، میرزا محمدعلی

اختر تبریزی ، میرزا مهدی خان. فرزند حاجی ابراهیم تاجر، در ۱ ماه جمادی الاخر سال ۱۲۵۵ ق در تبریز متولد شد و در ماه ذیقعده سال ۱۳۲۵ ش در قاضی کویی اسلامبول در گذشت. از اهل علم، آزادیخواهان، روشنفکران و نویسندگان.
مهارتها: انگلیسی.
آثار: برخی تألیف سیاحتنامه ابراهیم بیک را به میرزا نسبت می‌دهند. برخی می‌گویند وی کتاب ابراهیم بیک را به انگلیسی برگرداند، مقالات متعدد در روزنامه اختر.
نکته‌های دیگر: بیشتر نویسندگی نشریه اختر را به میرزا مهدی خان تبریزی نسبت می‌دهند. میرزا که همشهری مدیر اختر بود به عنوان سردبیر آن روزنامه علاوه برنوشتن مقالات جالب بسیاری از اندیشمندان آن روز را واداشت تا برای اختر مقاله بنویسند و یا رسما در اداره اختر مشغول کار شوند. اختر کانونی بود جهت تجمع روشنفکران ایرانی آن عهد. آنان از این جریده در جهت روشن کردن افکار عمومی علیه دربار فاسد ناصری استفاده می‌کردند. همین امر سبب شهرت اختر شد و خوانندگان خود را در ممالک مختلف اروپا، ایران، قفقاز، هندوستان و دیگر بلاد یافت. نویسندگان اختر از افراد جسور و روشنفکران و آزادی خواهان مشهور آن روزگار بودند. میرزا مهدی علاوه بر سردبیری اختر، مطبعه خورشید را در اسلامبول بنیان نهاد، ولی پس از مرگش همه کتابها و آن چاپخانه توسط عثمانی مصادره شد. باورود سید جمال‌الدین اسد آبادی به اسلامبول میرزا مهدی تحت تأثیر افکار سید واقع شد و در جرگه یارانش در آمد. ارادت میرزا مهدی و سایر نویسندگان اختر به سید و سکوت اختر در اختلافات و کشمکشهای سید جمال و ناصر الدین شاه از مهمترین دلایل تعطیل همیشگی اختر بود. با تعطیل شدن اختر و شدت فشارهای عثمانی میرزا مجبور شد از فعالیت مطبوعاتی و روزنامه نگاری دست بردارد. پس از این که در ۱۳۱۳ ق روزنامه اختر از سوی عثمانی توقیف شد، میرزا مهدی به ترجمه کتاب (ابراهیم بیک) از انگلیسی به فارسی پرداخت. ایشان در ۲۴ سالگی از تبریز به اسلامبول رفت و سالها در آن شهر به سر برد. در ۱۲۹۲ ق که میرزا طاهر تبریزی «روزنامه اختر» را در آنجا تأسیس کرد، میرزا مهدی به نویسندگی آن پرداخت و بدین وسیله آثار و افکار خود را در دسترس همگان قرار داد. از آن مقالات وسعت اطلاع وی هویداست

اختر حسن ، سید. فرزند سید ابوالحسن در سال ۱۹۰۱ م در شاه جیر از توابع اعظم گره (یوپی) متولد شد و در ۱۸ ماه دسامبر سال ۱۹۷۱ م در گذشت و در نجف اشرف در وادی السلام به خاک سپرده شد. از روحانیون، اطبا، و شعرا.
محل تحصیل: بنارس، فیض آباد، لکهنو (کالج تکمیل الطب).

استادان: مولانا شبیر حسنین.
تحصیلات: ملا فاضل، مدرس مدرسه دولتی، دکترای طبّ.
نکته‌های دیگر: قبل از انقلاب ۱۹۴۷ م یعنی تقسیم هندوستان و پاکستان، به احمد پور رفت و به تدریس زبان عربی پرداخت، ولی بعداً به طبابت روی آورد و در این کار مشهور شد، چون که در درمان تب شدیدی که موجب ناراحتی فراوان در ناحیه گردن می‌شد مهارتی عجیب داشت او بنیانگذار جامعه الغدیر احمد پورسیال و از شیعیان فعّال هند بود.

اختر دهلوی، سید ذاکر حسین. در سال ۱۳۱۵ ق متولد شد و در سال ۱۹۵۲ م درگذشت و در گوجر، بلوک توبه تیک سنگه به خاک سپرده شد. از علما و نویسندگان شیعه.
مشاغل و مناصب: مدیر مجله هفتگی اثنی عشری و ماهنامه العرفان.
آثار: سیرت فاطمه، شأن مرتضی، ترجمه نهج البلاغه، گل عباسی (داستان).

اختر طوسی، میرزا غلامحسین ← طوسی، میرزا غلامحسین

اختر عباس، فرزند صدیق خان. در سال ۱۹۲۵ م در منهان از توابع کوارت بخش مظفرگر، متولد شد. از جمله مدرسین و خطبای شیعه پاکستان.
محل تحصیل: مدرسه باب العلوم مولتان، جامعه فتحیه اچهره لاهور، نجف.
استادان: شیخ محمد یار، سید زین العابدین، مهر محمد اچهرودی، اعزاز علی امروهی، شیخ الحدیث محمدادریس کاندهلوی، سید محمد یارشاه، مجتبی لنکرانی، ابوالقاسم رشتی، سید ابوالقاسم خویی، میرزا محمد باقر زنجانی.
تحصیلات: فاضل نجف و قم (از اصطلاحات علمی پاکستان) اجازه از اساتید نجف.
مشاغل و مناصب: تدریس استاد دانشجویان قضایی.
نوآوری: تأسیس جامع المنتظر در سن بوره لاهور. تأسیس جامعة الشیعه در مظفرگره.
آثار: جامع المنتظر را در لاهور بنیاد نهاد، جامعة الشیعه را در توابع در مظفرگره بنیاد نهاد، ترجمه جامع المسائل، ترجمه مفاتیح الجنان به اردو، رهبر حج، الفقه کتاب القصاص (فقه استدلالی).
نکته‌های دیگر: چندین سال قبل برخی از علمای شیعه استعمار زده سعی کردند تشیع را در پاکستان از صحنه‌های عینی اجتماع دور ساخته و به روحانیت مخفی تبدیل کنند ولی اختر حسین در مقابل آنان ایستادگی کرد که در نتیجه همه آنها متفرق و منزوی شدند. او در سال ۱۹۷۷ م در اعتراض علیه دولت بوتو از اتحاد ملی طرفداری کرد.

اختری، عباسعلی. فرزند محمد حسین در ۱۳۱۸ ش در گرمسار متولد شد. از ائمه جمعه و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.

عباسعلی اختری

تحصیلات: خارج فقه و اصول و دیپلم ادبی.
مهارتها: در حد متوسط زبان عربی، فلسفه، تفسیر، فقه و معارف اسلامی.

مشاغل و مناصب: وی در آستانه انقلاب سرپرست کمیته انقلاب شیروان و جهرم بود و پس از انقلاب به تدریس و باز سازی کانون معارف اسلامی شهر صنعتی اراک و امامت جمعه سمنان اشتغال پیداکرد. پیش از انقلاب وی در حوزه مشهد تدریش می‌کرد و به ایراد سخنرانی و نگارش کتاب دست می‌زد. وی در دوره اول مجلس شورای اسلامی نماینده حوزه مشهد و عضو کمیسون کار و امور اجتماعی، کمیسیون امور اقتصادی و دارایی بود.

آثار: مرزهای دوستی و دشمنی، تولی و تبری، شناخت حق و باطل، خطوط اصلی و کلی جهان بینی، نقش انتظار در مسیر تاریخ، شناخت قرآن، و جزوات دیگر.

اختیار ، صدیق پاشا، تیمسار. فرزند حاج زمان در ۱۰ ماه مرداد سال ۱۲۹۲ ش در تهران متولد شد. از نظامیان مهمّ رژیم سابق.

محل تحصیل: تهران، آمریکا.

مهارتها: زبانهای انگلیسی و فرانسه.

مشاغل و مناصب: رییس اداره راهنمایی و رانندگی در سال ۱۳۳۹، فرماندهی مخابرات هنگ سواره گارد پهلوی، فرماندهی گارد مسلح گمرک تهران.

نوآوری: طرح جدید گواهینامه رانندگی، خط کشی اکثر خیابانهای تهران و مقررات عبور و مرور، اقدام در مورد قانون اخذ جرایم رانندگی در مجلس، ایجاد پلیس مدارس در رژیم سابق از کارهای او است.

نشانها و جوایز: دریافت نشان افتخار رستاخیز، ۲۸ مرداد، خدمت درجه ۲ و ۳، سپاس کوشش و رافدین عراق.

نکته‌های دیگر: در ضمن سفری با هواپیما، هواپیمای او روی اقیانوس اطلس نقص فنی پیدا می‌کند ولی پس از ۲ ساعت تلاش مجدد هواپیما درست می‌شود.

اخضر ، احمد. در سال ۱۹۰۷ م متولد شد. از دیپلماتها.

تحصیلات: گذراندن چند دوره در امور مالی و اقتصاد، آشنایی به زبان فرانسه.

مشاغل و مناصب: در وزارت دارایی در دایره محاسبات و در دایره پرسنلی و بودجه به کار اشتغال داشته است. دبیر اول کنسولگری ایران در بادکوبه.

احمد اخضر

اخضر همدانی ، میرزا حسن. متخلص به اخضر، در سال ۱۳۴۶ ش در گذشت. از شعرای قرن چهاردهم هجری قمری.

مشاغل و مناصب: ساعت سازی، شاعر

آثار: دیوان شعر.

اخفش ، شیخ عباس ← ابرند آبادی یزدی حائری، شیخ عباس

اخگر ، سرهنگ احمد ← اخگر لاریجانی، احمد

اخگر ، حاجی محمدرشیدخان ← بیگدلی شاملو، حاجی محمدرشیدخان

اخگر خلخالی ، اسدالله ← امیرمقدّم، اسدالله

اخگر لاریجانی ، احمد. ملقب به فرسیو، فرزند حاج ابراهیم، در سال ۱۲۶۸ ش در تهران متولد شد. از نظامیان برجسته و شاعران.

احمد اخگر لاریجانی

استادان: شیخ احمد، عزت الدوله، میرزای گرگانی.
تحصیلات: تحصیلات قدیم.
مشاغل و مناصب: افسر ژاندارمری با درجه سرهنگی، محاسب باغات دولتی، رییس کانون وکلای مدافع ارتش، نماینده مردم بوشهر در مجلس هفدهم و پنجم، کارمند لشگری.
نوآوری: چاپ قرآن نفیس.
آثار: بی جون نامه، اسرار خلقت، علم عروض، علم قافیه، ترانه‌های اخگر، امثال منظوم ۲ جلد.
نکته‌های دیگر: سرهنگ اخگر یکی از افسران رشید وطن دوست و در عین حال ادیب ارتش ایران بود. او با غلامرضا پارسا و فرج الله جلالی و عده‌ای دیگر انجمن تشکیل داد و به ملیون پیوست و چندین سال با رئیسعلی دلواری از نفوذ دشمن به خاک کشور جلوگیری کرد و در زمان حکومت رضا خان نیز به زندان رفت. وی در سال ۱۳۱۸ ش کتابی به نام «امثال منظوم» در دو جلد منتشر ساخت که در زمینه فولکور (دانش عوام) دارای اهمیت می‌باشد. در این مجموعه حدود پنج هزار ضرب المثل و امثال و حکم فارسی گرد آمده است. آنگاه گرد آورندهٔ هنرمند همه آنها را به نظم کشیده. بدینصورت که نخست عین چند ضرب المثل را درج کرده، آنگاه آنها را در یک دو بیتی و یا رباعی به نظم کشیده است. مانند نمونه ذیل:

خردمند آتش را از خود براند
آتش از خود آتش جهاند
آتش اگر رخنه کند می‌سوزاند
آتش دوست و دشمن نداند
عاقل از خویش براند آتش
کاتش از خویش جهاند آتش
آتش ار رخنه کند سوزاند
دشمن و دوست نداند آتش

احمد اخگر لاریجانی در لباس نظامی

اخگری ، محمد رضا. در سال ۱۳۳۶ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی شریف
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک (گرایش حرارت و سیالات) از دانشگاه صنعتی شریف ایران (۱۳۶۸).
آثار: تکنولوژی، ربتیک، سیستمهای جدید کنترل کیفیت خودرو، انواع نیروگاههای آبی و حرارتی و خورشیدی، خودرو سازی در ایران.

اخلاق پور، غلامرضا. فرزند اسماعیل در سال ۱۳۰۱ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شوای ملی.
تحصیلات: لیسانس حقوق.
مشاغل و مناصب: رییس شعبه بخش دوم دادگاه، نماینده دوره ۲۴ از آبادان (او از نمایندگانی بود که به هنگام بروز علائم سقوط رژیم سلطنتی، برای حفظ اصل آن به انتقادات رفورمی از دولتهای وقت پرداخت.)

اخلاقی، امیر. در سال ۱۳۲۵ ش متولد شد. از مهندسان تهران: دانشگاه امیرکبیر.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی برق، قدرت (۱۳۴۸).
مهارتها: تهیه مواد تمیزکننده و عطر و لوازم آرایش، صنعت سیمان، آهک و گچ، صنایع برق.

اخلاقی، زکریا. فرزند عباس در سال ۱۳۴۱ ش در میبد یزد متولد شد. از روحانیون و شعرا.
محل تحصیل: حوزه‌های علمیه میبد، یزد (حوزه علمیه خان مصلی)، قم سال ۱۳۶۰.
تحصیلات: دوره خارج از سطح حوزه.
مهارتها: سرودن شعر به سبک حافظ شیرازی.

اخلاقی، سید علی اکبر. در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد. از حقوقدانان و مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران ۱۳۵۸، پاکستان دنشگاه H.C.D، سال ۱۳۶۴.
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق از پاکستان و لیسانس حقوق از دانشگاه تهران.
مهارتها: صنعت کشتی سازی و صنایع وابسته، خدمات کامپیوتری، نرم افزار، صنایع دفاع و تسلیحات نظامی، ارائه خدمات آزمایشگاهی.

اخلاقی، شیخ نورالدین. او بعد از انقلاب در گنبد به شهادت رسید. از شهدای روحانیت و طلاب.
محل تحصیل: مشهد، نجف اشرف.
استادان: آقای ادیب حضرات آیات سید محمدباقر صدر، شیخ کاظم تبریزی، سید محسن حکیم، امام خمینی.
نکته‌های دیگر: ایشان در راستای تلاش برای تداوم انقلاب اسلامی در منطقه گنبد به شهادت رسید.

اخلاقی، عطاء الله. فرزند سید جلال در سال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: تهران
تحصیلات: فارق التحصیل از دانشکده حقوق
مهارتها: حقوق، زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: عضو کارکنان وزارت کار، نماینده دزفول در دوره‌های بیست و دوم و بیست و سوم مجلس شورای ملی.

اخلاقی، مهدی. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی ارشد در رشته مهندسی ماشین در سال ۱۹۷۳ از دانشگاه مونیخ آلمان، دکترا از دانشگاه فنی وین اطریش در سال ۱۳۵۷.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
مهارتها: مهندسی تحقیق در مرکز تحقیقات کارخانه اتومبیل سازی Audi Nsu آلمان در زمینه سیستمهای انژکتوری در موتورهای بنزینی تا سال ۱۹۷۵، آسیستانت انستیتوی موتور دانشگاه وین اطریش، تحقیق در موتور چهار سیلندر بنزینی در ارتباط با چگونگی احتراق امیسیون‌های مضر دود و آرامش حرکتی، طراح احتراق داخلی پیستونی و دوین سیکل کنترل به لحاظ آلودگی، تحقیقات بر روی موتور تک سیلندر بنزینی به لحاظ چگونگی جریان مخلوط در اطاق احتراق (توربولنت مخلوط) و اثر آن بر احتراق در همین ارتباط قرارگرفتن محل شمع، تدریس دروس طراحی موتور، استاتیک، طراحی اجزاء ماشین ۱ و ۱۱، اجزاء ماشین پیشرفته.

نوآوری: در زمینه موتورهای احتراق داخلی پیستونی در آلمان و طراحی اجراء ماشین در اتریش نوآوری داشته است.
آثار: ۴کتاب به زبان فارسی و ۱کتاب به زبان خارجی در زمینه طراحی موتورهای احتراق داخلی پیستونی، طراحی اجزاء و ماشین (کلاچ، شافت، چرخ دنده و گیریکس)، استاتیک، ۶ مقاله به زبان فارسی و ۷مقاله به زبان خارجی در زمینه موتورهای احتراق داخلی پیستونی، آلودگی هوا ناشی ازدود اتومبیل، طراحی اجزاء ماشین.

اخلاقی قمی ، محمد حسین. فرزند محمد افضل، در سال ۱۹۱۶ م درکوتیه متولد شد. از مدرسین دانشگاه و.
محل تحصیل: نجف اشرف، قم.
استادان: نزد پدر خود دوره ابتدایی را تعلیم دید آنگاه از سید مرتضی شهرودی، شیخ اسحاق فیاض افغانی استفاده کرد.
مهارتها: تسلط به زبانهای فارسی و عربی.
مشاغل و مناصب: تدریس در دانشگاه امام صادق (ع).

اخلاقی نجفی ، ملا حسینقلی ← همدانی در جزینی، ملا حسینقلی

اخلاقی نیا ، محمد. فرزند میرزا، در سال ۱۳۳۱ ش در بهمن آبادکشوئید رفسنجان متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: ششم ابتدایی و خارج فقه و اصول.
مهارتها: عربی، انگلیسی (در حد متوسط) معارف اسلامی.
مشاغل و مناصب: وی قبل از انقلاب به تحصیل و تبلیغ اشتغال داشت و پس از انقلاب به فعالیت در جهاد سازندگی و امامت جمعه اشتغال پیداکرد، آنگاه در دوره اول مجلس به عنوان نماینده منتخب از حوزه سیرجان کرمان به مجلس رفت و عضو کمیسیون اقتصاد و دارایی شد.

محمد اخلاقی نیا

اخوان ، احمد. در سال ۱۹۳۵ م متولد شد. از استادان دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاه جورج واشنگتن آمریکا.
تحصیلات: فوق لیسانس مدیریت.
مهارتها: مدیریت، تسلط بر زبان انگلیسی
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، کار شناس امور جوانان، دانشیار و سپس پرفسور (استاد) در دانشگاه تهران، رییس اتاق بین المللی جوانان ایران.

اخوان ، احمد. فرزند علی اکبر، در سال ۱۲۷۵ هش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و تاجران.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: تحصیلات متوسطه.
مهارتها: مدیریت، تسلط بر زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: تاجر و مالک عمده، نماینده دوره‌های ۱۴ و ۱۵ از کاشان و دوره ۱۸ و ۱۹ از تهران، کاسب، عضو اتاق بازرگانی تهران، عضو چند سازمان خیریه.

اخوان ، ایران، خانم. در مشهد متولد شد. او همسر شاعر معروف مهدی اخوان ثالث.او در سال ۱۳۲۹ ش با مهدی اخوان ثالث ازدواج کرده و در سال ۱۳۳۲ نیز زندگی مشترک‌شان را رسماً شروع کرده‌اند.

اخوان ، جعفر. در سال ۱۹۰۷ م در تهران متولد شد. از تاجران و کارمندان.
محل تحصیل: تهران، آمریکاو خاورمیانه
تحصیلات: اتمام دوره دبیرستان در ایران تحصیلات عالی در صنعت در اروپا، آمریکا و خاورمیانه.
مهارتها: تسلط بر زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: عضو اتاق صنعتی تهران، عضو اتاق بازرگانی، رییس هیأت مؤسسه داریوش بانک، تاجر، رییس مجتمع کارخانه‌ای (صنعتی) جیپ ویلی در تهران.
نکته‌های دیگر: او مؤسس مجتمع کارخانه‌ای جیپ ویلی در تهران و نیز مؤسس مجتمع اتومبیل سازی آریا شاهین و جیپ می‌باشد.

اخوان ، حامد. از کارشناسان مهندس کشاورزی و مؤلفان.
محل تحصیل: شیراز - دانشگاه شیراز ایران ۱۳۵۳
تحصیلات: لیسانس مهندسی کشاورزی دانشگاه شیراز.
مهارتها: امکان سنجی احداث و تهیه طرح توجیهی واحدهای صنعتی، بررسیهای فنی - اقتصادی طرحها برای بانکها.
آثار: (تحقیقات و تألیفات): وضعیت دامپروری استان مازندران (تألیف)، گزارش نهایی طرح توسعه کشاورزی حوزه آبریز هراز (ترجمه)، نگرش مجدد کشت شبدر به عنوان زراعت دوم بعد از برنج.

اخوان ، حبیب. در سال ۱۹۱۷ م متولد شد. از تاجران و مهندسان.
محل تحصیل: آلمان، اتریش.
تحصیلات: تحصیل در مهندسی نساجی و اقتصاد.
مهارتها: تجارت، تسلط بر زبان آلمانی.
مشاغل و مناصب:کاسب، معاون بانک صادارات ایران، مالک شرکت صادرات واردات هامبورگ (در رژیم سابق).

اخوان ، حسین. در سال ۱۳۲۸ ش در فین کاشان متولد شد. از شعرای نامدار و از اعضای انجمن ادبی صبا.
محل تحصیل: حوزه‌های علمیه کاشان، قم.
استادان: وارسته (شاعر معروف کاشان).
تحصیلات: دروس خارج
مهارتها: مهارت در سرودن قطعات اخلاقی و اجتماعی.
مشاغل و مناصب: شاعر، همکاری با روزنامه ندای حق (۵۶ - ۱۳۴۶)، عضو انجمن ادبی صبا در کاشان.
آثار: محجه البیضاء (ترجمه)، آثار و مقالات چاپ شده‌ای در مجله هفتگی جوانان.
نکته‌های دیگر: او به خاندان عصمت و طهارت عشق می‌ورزید و این عشق و شور در اکثر آثارش به چشم می‌خورد.

اخوان ، عباس. فرزند ابوالقاسم در سال ۱۹۱۴ م متولد شد. از کارمندان و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل:کرج.
تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته کشاورزی.
مهارتها: تسلط بر زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب:کارمند دولت، مالک و نماینده دوره ۲۱ از مشهد و دوره ۲۲، کارمند وزارت کشاورزی (رییس اداره اراضی دولتی).

اخوان ، عزت الله. در سال ۱۳۲۲ ش متولد شد. از مهندسان نساجی.

محل تحصیل: مدرسه عالی نساجی رویه فرانسه ۱۹۶۶.
تحصیلات: لیسانس مهندسی نساجی مدرسه عالی نساجی رویه فرانسه.
مهارتها: ارائه خدمات آزمایشگاهی و تدوین نظامهای تولیدی در صنایع نساجی پوشاک و چرم و نظارت و مشاوره فنی در صنایع نساجی پوشاک و چرم.

اخوان، مصطفی. در سال ۱۹۲۱ م متولد شد. از تاجران.
محل تحصیل: تهران، لندن.
تحصیلات: فارغ التحصیل کالج آمریکایی، فارغ التحصیل مدرسه بازرگانی
مهارتها: تجارت، تسلط برزبانهای انگلیسی، آلمانی، فرانسه و ایتالیایی.
مشاغل و مناصب: کاسب، مدیر عامل شرکت واردات و صادرات اخوان.

اخوان، هنگامه، خانم. در رشت متولد شد. از خوانندگان.
مهارتها: وی تنها خواننده‌ای بود که توانست با یکی دو آهنگ تحریرهای قمر را برای مستمعین تداعی کند.
آثار: از وی دو برنامه گلهای تازه ۲۰۰ و ۲۰۱ بر جای مانده است.

اخوان اسلامی، شیخ علی ← مدرس، شیخ علی

اخوان اسلامی، شیخ مرتضی. فرزند شیخ محمد حسین، در سال ۱۳۲۱ ق متولد شد. از علما و فقهای حوزه علمیه نجف.
محل تحصیل: نجف
استادان: حضرات آیات میرزا محمد حسین نائینی و سید ابوالحسن اصفهانی.
مشاغل و مناصب: تدریس در حوزهٔ نجف (پس از بهره‌مندی از دروس نائینی و اصفهانی)، اشتغال به تدریس و انجام وظایف دینی و معنوی در قم.
آثار: وی تقریرات اساتید خویش را نگاشته که به صورت مخطوط است.
نکته‌های دیگر: وی به همراه برادر خویش به سال ۱۳۹۱ ق از عراق به ایران رانده شد و سرانجام اقامت در قم را برگزید و به وظایف دینی مشغول شد. ایشان پس از فراغت از مقدمات و سطوح فقه و اصول در ایران به سال ۱۳۴۴ ق به نجف هجرت کرده و از استوانه‌های علمی حوزه نجف بهره‌مند شده بود.

اخوان انصاری، شیخ احمد ← انصاری قمی، شیخ احمد

اخوان تقوی. حمزه. از سفرای ایران در سال ۱۳۵۵ ش.

اخوان تقوی، عباس. فرزند شیخ اسدالله مجتهد (امام جمعه رشت) در سال ۱۳۰۲ ش در نجف اشرف متولد شد. از سرایندگان شعر.
محل تحصیل: رشت (تحصیلات ابتدایی و متوسطه در آموزشگاه تربیت، شاهپور و اسلامی)
تحصیلات: گواهینامه ششم ادبی.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: اشتغال به شغل آزاد و همکاری با مؤسسات خصوصی، مدتی در کارخانجات نساجی مقدم کرج به سمت معاونت اداری مشغول بوده. شاعر.
آثار: وی آثاری در برخی از روزنامه‌ها و مجله‌های تهران اشعار خود را چاپ کرد. نیز کتابی به نام «گلزار گیلان» شامل شرح حال و آثار شعرای گیلان نوشته است (غیر مطبوع).
نکته‌های دیگر: وی در نجف زاده شد و ده سال در بین النهرین بود و در ۱۳۱۲ به مشهد و در ۱۳۱۳ نیز

به رشت رفت وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه و فراغت از اشتغال در مراکز مختلف. در سال ۱۳۲۳ به شعر و شاعری پرداخت.

اخوان ثالث ، ایران ← اخوان، ایران

اخوان ثالث ، مهدی. با نام مستعار مهدی م، و با تخلّص امید، فرزند سید علی، در سال ۱۳۰۷ ش در خراسان (توس) متولد شد و در سال ۱۳۶۹ ش در گذشت و در مشهد به خاک سپرده شد. از شاعران نامدار معاصر.

محل تحصیل: مشهد دانشگاه تهران (رشته ادبیات فارسی).

مشاغل و مناصب: معلم، شاعر، استاد زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه تهران.

آثار: ارغنون، آخر شاهنامه، زمستان، از این اوستا، شکار، در حیاط کوچک: پاییز در زندان، تو را ای کهن بوم و بر دوست دارم، مقالات دو جلد، اندام، بدعتها و بدایع نیما یوشیج، آزادمنشی و تطورات نیمایوشیج، عطا و لقای نیمایوشج، مرد جن زده (مجموعه داستان)، درخت پیر و جنگل (قصه)، نقیضه و نقیض سازان، اینک بهار دیگر (شعر)، «زندگی می‌گوید: باید زیست، باید زیست، باید زیست؟...»، «دوزخ، اما سرد»، عاشقانه‌ها و کبود، پاییز در زندان، ادب الرفیع در عروض قدیم عرب اثر معروف الرصافی (ترجمه از عربی)، گفت و شنودی با مهدی اخوان ثالث (بکوشش ناصر حریری)، گفتگوی محمد محمد علی با اخوان ثالث.

نکته‌های دیگر: وی فعّالیت خود را از تدریس و مدیریت در مدارس روستایی خراسان آغاز کرد. سپس به تهران مهاجرت کرد و به تدریج اشعارش را منتشر ساخت و در روزنامه‌ها مقاله نوشت. همچنین برای برنامه ادبی رادیو مطلب می‌نوشت. مدتی در بنیاد فرهنگ کارکرد، سپس مشغول دوله کردن اسناد و صدا در امور سینما شد. او هم به سبک کلاسیک و هم به سبک نویسی نیمایی اشعار معروفی دارد. با این حال او موجب پیشرفت شعر نو در ادبیات فارسی گردید و در ادامه کار نیمایوشیج پیگیروبسیار مؤثر بود. ایشان از نظر نسبی از سادات بود، هر چندکه در قبل از انقلاب اسلامی ایران تحت تأثیر عوامل محیطی گرایش به باستان ستایی داشت، لیکن بعد از پیروزی انقلاب گرایش اسلامی محسوسی پیداکرده و معاشرتهایش دگرگون شده بود و برخی مصاحبه‌های تأییدکننده الحام دارد.

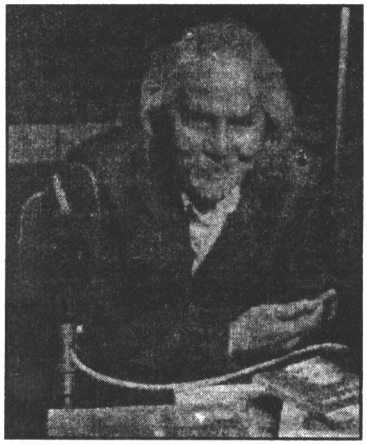

مهدی اخوان ثالث

اخوان حیدری ، نادر. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.

مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی، روزنامه نگاری.

مشاغل و مناصب: سردبیر مجله اطلاعات دختران و پسران در قبل از انقلاب اسلامی.

آثار: آشنایی با مشاهیر جهان، مقالاتی در نشریات.

اخوان فرشچی ، محمد. در سال ۱۳۲۵ ش متولد شد از استادان دانشگاه.

تحصیلات: کارشناسی فیزیک از دانشگاه آریونای آمریکا درسال ۱۳۴۷، کارشناسی ارشد فیزیک از دانشگاه نتردام آمریکا در سال ۱۳۴۹ و دکترای فیزیک از دانشگاه نتردام آمریکا در سال ۱۳۵۲.

مهارتها: ساخت آزمایشگاه پژوهشی مغناطیسی، ابر

رسانه‌های گرم مغناطیس، تدریس دروس فیزیک مغناطیسی، فیزیک حالت جامد، فیزیک مدرن، آزمایشگاههای متعدد فیزیک عالی و فیزیک عمومی، استاد راهنمای ۲ پایان نامه کارشناسی ارشد.

مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۵۲ و ارتقا به درجه دانشیاری دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۵۹.

آثار: ۳ کتاب به زبان فارسی در زمینه آزمایشگاههای عالی و عمومی، فیزیک مغناطیسی، ۲ مقاله به زبان خارجی در زمینه مگنیتور زیستنس و پروسه‌های مغناطیسی و هولمیوم و خواص الکتریکی و مغناطیسی.

اخوان لنگرودی، مهدی. در سال ۱۹۴۵ م متولد شد. از شاعران.

آثار: سپیدار.

اخوان لیل آبادی، محمد رضا. در سال ۱۳۱۸ ش در تبریز متولد شد. از اساتید و مسؤولان دانشگاهی.

محل تحصیل: تهران (ابتدایی، دبیرستان، دانشگاه پلی تکنیک)، برکلی کالیفرنیا.

تحصیلات: فارغ التحصیل دانشگاه پلی تکنیک (۱۳۴۱ ش)، فوق لیسانس مهندسی از سیویل برکلی کالیفرنیا (۱۳۴۵).

مشاغل و مناصب: تدریس و تحقیق در دانشگاه امیر کبیر و سرپرستی کتابخانه مرکزی پلی تکنیک تهران از سال ۱۳۵۰-۱۳۵۳، سرپرستی دانشکده راه و ساختمان بلوچستان از سال ۱۳۵۵-۱۳۵۷، سرپرستی دانشکده عمران دانشگاه امیر کبیر از ۱۳۵۸-۱۳۶۰.

نشانها و جوایز: کتاب تحلیل سازه‌های وی که با همکاری شاپور طاحونی ترجمه شده بود بعد از انقلاب کتاب برگزیده سال شد.

آثار: تحلیل سازه‌ها، توزیع لنگر.

اخوان مرعشی، سیدکاظم. فرزند آیت الله سید محمدرضا رفسنجانی مرعشی، در سال ۱۳۳۷ ق در باب طوسی نجف متولد شد. از علما و مدرسان قم و نجف اشرف.

محل تحصیل: بلوک کشکوئیه رفسنجان، نجف اشرف.

استادان: حضرات آیات حاج آقا حسین بروجردی، سید محمد حجت کوهکمری، سید محمد تقی خوانساری، سید صدرالدین صدر، میرزا عبدالهادی شیرازی.

مهارتها: فقه و اصول.

مشاغل و مناصب: بحثهای خصوصی و تدریس سطح و خارج فقه و اصول به مدت ۲۲ سال در نجف.

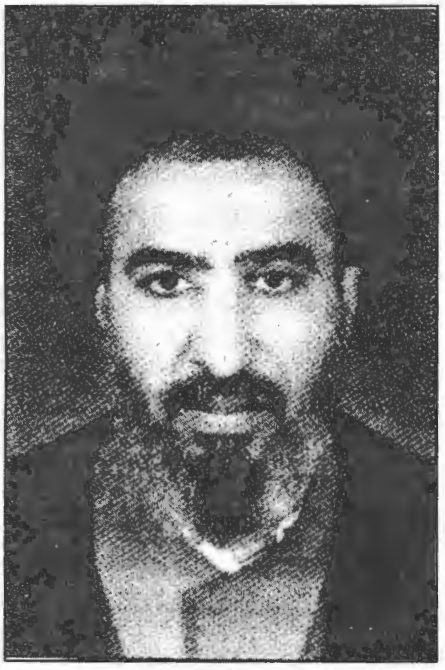

سید کاظم اخوان مرعشی

نکته‌های دیگر: ایشان و برادر همزادش حاج سید مهدی اخوان مرعشی تواما از مادری فاضله منتسب به بیت میرزای شیرازی بزرگ متولد شدند و تا سال ۱۳۴۷ ق در بلوک کشکوئیه رفسنجان به تکمیل دروس فارسی پرداختند، در دورانی که نوعا مردم از

روحانی شدن و شغل طلبگی فرار می‌کردند آنان به اهتمام مادر خود به قم آمدند و با مقاومت در قبال مشکلات، ادبیات و سطوح را به پایان رساندند و به درس خارج اساتید بزرگ قم حاضر شدند تااینکه به مقامات عالی علمی رسیدند.در تاریخ ۱۳۹۲ ق حاج سیدکاظم به ایران آمد و در قم ساکن شد.

اخوان مرعشی ، سید مهدی فرزند سید محمد رضا رفسنجانی مرعشی در سال ۱۳۳۷ ق در باب طوسی نجف متولد شد. از علما و فضلا و مدرسان.

محل تحصیل: بلوک کشکوئیه رفسنجان، نجف اشرف.

استادان: حضرت آیات سید محمد تقی خوانساری، حاج آقا حسین بروجردی و دیگران.

نکته‌های دیگر: ایشان برادر همزاد حاج سیدکاظم اخوان مرعشی است و در تمام مراحل تحصیل و زندگی تقریباً وضع مشابهی داشته‌اند.

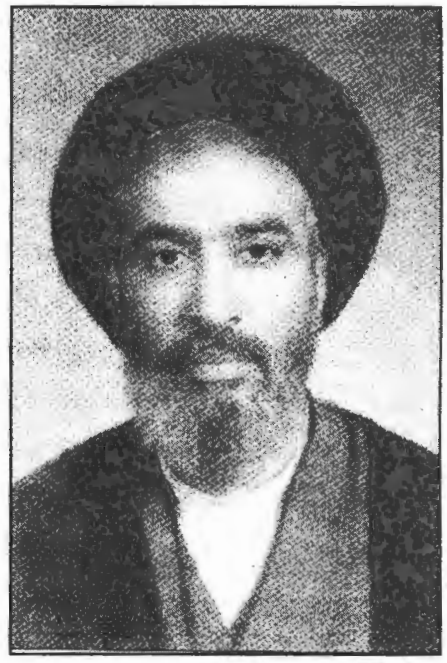

سید مهدی اخوان مرعشی

اخوان نیاکی ، اسفندیار. از استادان دانشگاه.

تحصیلات: دکترای دندانپزشکی از دانشگاه علوم پزشکی تهران و گذراندن یک سال دوره اندرگراجوئت در دانشگاه مونترال کانادا، اخذ درجه تخصصی ارتدنسی از دانشگاه مونترال کانادا.

مهارتها: دندانپزشکی و ارتدنسی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۴ پایان نامه دکترا و ۳ پایان نامه تخصصی.

مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران.

آثار: ۲کتاب به زبان فارسی، در زمینه کراس بایتها عوارض و درمان آنها، شناخت بیومکانیک و کاربرد آن در ارتدنسی. ۲ مقاله به زبان فارسی، در زمینه کاربرد وسائل ارتدنسی و تمایل تجمع میکروبی روی آنها، بررسی تخریب انساج داخل دهان در اثر کاربرد نیروهای نامناسب.

اخوت ، روح الله. در سال ۱۹۳۰ م متولد شد. از اساتید دانشگاه در رشته روانشناسی.

مهارتها: دکترای روان شناسی از ایالات متحد آمریکا.

مهارتها: روان شناسی، تدریس، تسلط به زبان انگلیسی.

مشاغل و مناصب: روان شناسی کودکان و نوجوانان بخش مرکزی بهداشت شیکاگو، روان شناسی در مرکز معتادان الکلاهما، استاد روان شناسی در دانشکده داروسازی و درفورد، استاد دانشگاه دولتی تنسی در ایالات متحد آمریکا، مسؤول بیمارستان روانپزشکی وابسته به مرکز بهداشت الکلاهما. او در سال ۱۹۷۲ م به ایران بازگشت و استاد بخش روانشناسی دانشگاه تهران شد.

آثار: مقاله‌هایی در زمینه روانشناسی.

اخوت ، یوسف. در سال ۱۳۰۵ ق در بوشهر متولد شد. از تجار دوره قاجاریه و صاحب امتیاز برخی از روزنامه‌های عهد رضاخان.

مشاغل و مناصب: تاجر، روزنامه نگار.
نکته‌های دیگر: وی در مکتبخانه‌ها و سپس نزد اساتید به فراگیری دانش پرداخت، سپس در ۲۰ سالگی به کار خرازی مشغول شد. پس از چهار سال اشتغال در تجارت داخلی و روابط بازرگانی ابتدا با بنادر عربستان و سپس با سایر نقاط روابطی ایجاد کرده و رسما به تجارت پرداخت. وی در ۱۳۲۴ ق به جرگه مشروطه خواهان و اصلاح طلبان داخل شد، در ۱۳۳۶ ق پس از تحمّل ضرری هنگفت در نزد برخی از تجّار به منشیگری پرداخت، کم کم بر سرمایه‌اش افزوده شد و باز به تجارت پرداخت، ولی باز ورشکسته شد. پس از کودتای ۱۲۹۹ ش انجمنی به نام انجمن اخوت بوشهر درست کرد، از اقدامات این انجمن تأسیس دبستان اخوت بود. در سال ۱۳۰۴ ش این انجمن منحل شد. وی در سال ۱۳۰۸ ش امتیاز روزنامه خلیج فارس را گرفت و به کار مطبوعاتی روی آورد.

اخوت اصفهانی، مرتضی. در سال ۱۹۴۳ م در تهران متولد شد. از گویندگان رادیو و تلویزیون.
استادان: دکتر مهدی فروغ.
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: گوینده بخش هنرهای زیبای نمایشی وزارت فرهنگ و هنر، گوینده رادیو تهران، گوینده تلویزیون در تهران و برخی از شهرهای دیگر.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۳۴۰ ش ادامه تحصیل در مدرسه را ترک کرده و به هنرستان در اماتیک برای فراگیری فن بیان رفت و از دکتر فروغ بهره‌ها گرفت. تشویقهای فروغ باعث شد که او به کارهای هنری بپردازد، لذا به رادیو ایران رفت و کارهای خود را در رادیو با برنامه‌های کوچکی شروع کرد. وی گوینده اخبار رادیو شد و ضمن آن برنامه‌های ادبی را نیز از رادیو تهران اجرا کرد. بعدها در برنامه روزنامه گویا گوینده گردید، همزمان با شروع کار تلویزیون ملی، بدون اینکه کارهای رادیویی وی تعطیل شود، به اجرای برنامه‌های شهر آفتاب، دفتر روز و آثار دل انگیز ادب فارسی در تلویزیون پرداخت. بعداگویندگی اخبار هم‌به وی محول شد تا اینکه به آبادان انتقال پیدا کرد، در آبادان به عنوان سردبیر و گوینده اخبار سیاسی، مذهبی مشغول کار شد. و از اردیبهشت ۱۳۴۸ مسؤول اخبار تلویزیون خلیج فارس مرکز خوزستان شد و بعد سمت معاونت اداری مرکز را در اموز برنامه‌ها و اخبار به عهده گرفت. وی در تهیه برنامه‌های چهره ایرانی سهم مهمی داشت.

اخوتیان، علی اکبر. در سال ۱۳۳۹ ش متولد شد. از اساتید دانشگاه و مهندسان ریاضی کار برد در تحقیق در عملیات.
محل تحصیل: انگلستان ۱۹۸۶.
تحصیلات: لیسانس و فوق لیسانس ریاضی (کاربرد در تحقیق در عملیات) از: Strath Clye England University.
مهارتها: صنایع ماشنی آلات، خرید دانش فن و ماشین آلات صنعتی (خرید خارجی)، خدمات کامپوتری (نرم افزار) برنامه نویسی و طراح سیستم کامپیوتر، تدریس و آموزش آمار در سطح دانشگاه.
آثار: معماهای ریاضی و زبان.

اخوتیان، ابوالقاسم. فرزند محمد علی، در سال ۱۳۰۶ ش در ساری متولد شد. از نمایندگان دوره اول مجلس شورای اسلامی و اطبا متخصص.
تحصیلات: متخصص جراحی عمومی متخصص بیماریهای عفونی.
مهارتها: تسلط به زبان فرانسه متخصص جراح عمومی متخصص بیماریهای عفونی.
مشاغل و مناصب: امور بهداری و بهزیستی و امداد و تامین اجتماعی هلال احمر، ریاست بیمارستان و پزشک بهداری مازندران، نماینده مجلس شورای

اسلامی دوره اول از حوزه انتخابیه ساری.

ابوالقاسم اخوتیان

اخوی، حاج سیدابراهیم ← سادات اخوی، حاج سید ابراهیم

اخوی، حسن (محمد حسن). فرزند اسماعیل، در سال ۱۲۸۷ ش در تهران متولد شد. از وزیران.
محل تحصیل: دانشگاه جنگ

حسن (محمد حسن) اخوی

مشاغل و مناصب: رییس رکن سوم ستاد ارتش، فرمانده گارد جنگل در سال ۱۳۳۸، رییس دادگاه عادی ویژه دارایی ارتش، وزیر کشاورزی.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۰۷ ش وارد خدمت نظام شده و به تدریج کارهای دیگر نظامی و مسؤولیتهای در همین راستا داشته است. او پس شهریور ۱۳۲۰ از ارکان گروه سرلشکر حسن ارفع در ارتش و مغز متفکر این گروه محسوب می‌شده و در تحکیم مواضع عناصر مورد حمایت انگلیس در ارتش و توطئه‌های مفصل این دوران سهم اساسی داشته است.

اخوی، سید ابراهیم. فرزند سید جواد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: کاسب (بزاز)، نماینده مجلس شورای ملی (۱۳۲۴ ق).
نکته‌های دیگر: وی در دوره اول مجلس شورای ملی ازطرف صنف ویرفروش تهران به نمایندگی مجلس انتخاب شد. می‌گویید که در کمیسیونی در مجلس راجع به موضوعی پس از تبادل نظر میان اعضا، از وی نیز در آن باب نظر خواستند، سید ابراهیم خطاب به اعضای کمیسیون مربوطه کرده و گفت: به عقل من چنین می‌رسد، تا به عقل ناقص شما چه رسد!.

اخوی، سید احمد. در سال ۱۳۶۵ ق درگذشت. از علمای معروف تهران و اصحاب سیر و سلوک.
محل تحصیل: تهران و جز آن.
نکته‌های دیگر: وی در حسینیه احمدیه خیابان ایران (سقاباشی) و در مسجد سادات اخوی در همان خیابان اقامه جماعت می‌کرد و به ترویج دین مشغول بود و گروهی از فقهای بزرگ و خواص در حلقه وی گرد می‌آمدند. نسب ایشان به امام جواد (ع) می‌رسد. وی درخانواده‌ای که مهد علیم و دانش بودند پرورش یافت ادبیات و سطوح و خارج

فقه و اصول را از دانشمندان تهران و غیر آن آموخت. وی در ۹۰ سالگی از دنیا رفت در اواخر عمر به علت کهولت و کسالت از کار افتاده شد و در منزل خود منزوی گردید.

اخوی، سید حسن. فرزند سید حسین.
نکته‌های دیگر: نسب وی با چندین واسطه به جناب موسای مبرقع فرزند امام جواد علیه السلام منتهی می‌شود خاندان جلیل و اصیل سادات اخوی نیز به او منسوب و منتهی می‌شوند.

اخوی، سید علی. ملقب به آل اخوی تقوی، فرزند سید حسین تقوی، نوادهٔ سید حسن. از علما و ادبا و شعرا عصر خود.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر.
آثار: دیوان شعر او را محمد علی عبرت جمع آوری و منتشر کرده است.
نکته‌های دیگر: ایشان از مخالفین بارز مشروطه بوده که با تصریح و کنایه و نثر و نظم نظریه خود را اظهار می‌کرده است.

اخوی، سید نصرالله ← تقوی اخوی، سید نصرالله

اخوی، شاهرخ. از اساتید دانشگاه.
تحصیلات: استاد دانشگاه
مهارتها: تدریس در دانشگاه، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: استاد یار دانشگاه کارو لینای جنوبی، نویسنده.
آثار: کتاب مذهب و سیاست در ایران معاصر.

اخوی، علی اکبر. از وزرا.
مشاغل و مناصب: وزیر اقتصاد ملی در کابینه دوم دکتر محمد مصدق از تاریخ ۳۱/۵/۴ تا ۳۲/۵/۲۸.

اخوی، محمد حسین. فرزند اسماعیل، در سال ۱۹۲۰ متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته حقوق.
مهارتها: تسلط بر زبان فرانسه، حقوق.
مشاغل و مناصب: وکیل دادگستری، قاضی دادگاه، عضو هیأت مدیره شرکت سهامی شیلات ایران، بازرس دادگستری، نماینده شاهی در مجلس دوره بیست و سوم.

محمد حسین اخوی

اخوی، مرتضی، سرتیپ. فرزند جلیل، در ماه دی سال ۱۲۸۱ ش در تهران متولد شد. از نظامیان رژیم شاه.
محل تحصیل: تهران
تحصیلات: لیسانس علوم سیاسی، فارغ التحصیل دانشکده افسری.
مهارتها: زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: معاون اداره دوم ستاد نظام وظیفه در سال ۱۳۳۸، رییس اداره کل بازنشستگی، مدیر

اداره قند و شکر.
نشانها و جوایز: نشانهای همایون درجه ۳، لیاقت، افتخار، رستاخیز، پاس، کوشش و ۲۸ مرداد.
نکته‌های دیگر: در کتاب شاه به کشور حجاز (عربستان سعودی) مسافرت نمود.

مرتضی اخوی (سرتیپ)

اخوی، مرتضی ← سادات اخوی، مرتضی

اخویان، داود. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از فیلم سازان ایرانی.
محل تحصیل: دانشکده هنرهای در اماتیک.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته سینما.
مشاغل و مناصب: از سال ۱۳۵۴ ش تا ۱۳۵۹ مربی فیلم سازی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بوده، و از سال ۱۳۵۹ در گروه اقتصادشبکه اول چند فیلم کوتاه مستند ساخته است. در سال ۱۹۸۷ م فیلم کوتاهی به نام یک کرونی ساخته است.
نشانها و جوایز: با فیلم راکرونی در جشنواره بین المللی استرالیا جایزه بهترین فیلم در اوت سال ۱۹۹۰ م به دست آورد.

اخوی عراقی، نصرالله. در سال ۱۳۰۸ ش متولد شد. از داروسازان و کارشناسان دادگستری.
محل تحصیل: تهران (دانشگاه تهران)
تحصیلات: دکترای داروسازی ۱۳۳۶ ش.
مهارتها: داروسازی، تولید کودها و سموم دفع آفات، تولید و بهره برداری و ساخت دفع سموم آفات نباتی.
مشاغل و مناصب: ساخت و کنترل شرکت صنعتی پارس، کارشناس دادگستری.

اخوین، عباس. در سال ۱۳۱۶ ش در مشهد متولد شد. از خطاطان.
محل تحصیل: مشهد، تهران.
استادان: خط را نزد علی آقا حسینی از شاگردان استاد عماد الکتاب تعلیم دید.
تحصیلات: دیپلم
مهارتها: خط.
مشاغل و مناصب: استاد هنر جویان در انجمن خوشنویسان.
نکته‌های دیگر: وی از سن ۹ سالگی با توجه به استعدادی که در زمینه خط داشت کار خوشنویسی را دنبال نمود و پس از اخذ دیپلم نزد علی آقا حسینی به مدت دو سال آموزش خط دید و با تلاش بی وقفه خود در زمینه خوشنویسی تجارب بسیار آموخت و هم اکنون به کار تعلیم هنر جویان در انجمن خوشنویسان مشغول است.

اخیانی، محمود. در سال ۱۳۳۳ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه تهران
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک دانشگاه تهران ۱۳۵۷ ش.

مشاغل و مناصب: صنایع ماشین آلات، تدریس و آموزش، دبیر هنرستان در نیروگاههای برق، کارشناس پرسس و فرمولاسیون.
آثار: (تحقیقات و تألیفات): هند بوک مهندسی توربین گاز، مهندسی کاربرد پمپ، درسهای (Cegb).

ادب ، حسین ← بیضائی، حسین

ادب ، میرزا محمدتقی ← ادب کرمانشاهی، میرزا محمدتقی

ادب ، ...؟. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
تحصیلات: روحانی، اتمام دورهٔ سطح.
مشاغل و مناصب: رابط نخست وزیر میرحسین موسوی با ائمه جمعه و روحانیون کشور و مشاور نخست وزیر در امور آنان.

ادبخواه ، احمد. در سال ۱۲۹۸ ش متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت در سابق.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده ادبیات و دانشکده آموزش فیزیک.
مهارتها: زبانهای انگلیسی، آلمانی، تسلط بر قوانین و مقررات ورزشی.
مشاغل و مناصب: رییس اداره استخدام آموزگاران در اداره کل گاز گزینی وزارت فرهنگ و هنر، رییس اداره امور مشمولین دبیرستانها در اداره کل بازرسی.
نوآوری: تدوین و تهیه مقررات فوتبال، تاکتیک و تکنیک فوتبال که آنها را از آلمانی ترجمه و تدوین کرده است.
نشانها و جوایز: مدالهای درجه ۱ و ۲ و ۳ تربیت بدنی، سپاس، خدمت ورزشی و نشان درجه ۲ تربیت بدنی.
نکته‌های دیگر: از کار افتادن موتور سمت هواپیما که او در آن بود ولی نجات یافت از جمله خاطرات زندگی اوست.

ادب کرمانشاهی ، میرزا محمد تقی. متخلص به ادب، در حدود سال ۱۲۸۵ ش در گذشت. از شاعران.
تحصیلات: از اغلب علوم رایج عصر خود بهره وافی داشته است.
مهارتها: شعر و نثر.
آثار: تألیف کتابی به سبک گلستان که جمع آوری کامل نشده است، شعرها.

ادیبی ، محمود. فرزند ۱۳۰۲ ش در مشهد متولد شد و در ۱۳۰۲ در گذشت. از مهندسین.
تحصیلات: فوق لیسانس از دانشگاه تولسای.
مهارتها: آشنایی به زبان فرانسه و انگلیسی، کارشناس نفت.
مشاغل و مناصب: رییس پالایشگاه نفت کرمانشاه، مهندس کارخانه تولید نفت آبادان و تأسیسات استخراج و تصفیه آبادان، مدیر اجرایی شرکت تولید فلز و تجهیزات ساختمانی.
نکته‌های دیگر: او مأمور تحویل گرفتن پالایشگاه کرمانشاه از دست متفقین بود و به عنوان رییس پالایشگاه آن را از انگلیسی‌ها تحویل گرفت.

ادیبی ، میرزا عبدالحمید. معروف به حسینی، متخلص به حمید، فرزند سید کاظم، در سال ۱۳۰۵ ش متولد شد. از شاعران و کارمندان عالی رتبه وزارت دارایی و.
محل تحصیل: گذراندن دوره ابتدایی در دبستان خاقان و دوره متوسطه در دبیرستان شرف و گذراندن آموزشهای اختصاصی وزارت دارایی.
تحصیلات: دوره تخصصی وزارت داریی، تحصیلات متوسطه.
مهارتها: شعر.

مشاغل و مناصب: کارمند وزارت دارایی، معاونت اراه گمرک و کارشناس امور گمرکی، مدیر عامل کانون جهانگردی ایران و کانون اتومبیل رانی جهانگردی جهانی، مدیر باشگاه ورزشی، شاعر.

ادریس آبادی عراقی، ملاعباس ← مدرس ادریس آبادی عراقی، ملا عباس

ادریسی، **محمد**. در سال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از اساتید و متخصصین صنایع شیمیایی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه لندن، انگلستان.
تحصیلات: فوق لیسانس شیمی ۱۹۶۶، دکترای شیمی ۱۹۶۹ م.
مهارتها: صنایع شیمی، پژوهش و تحقیقات صنعتی، تدریس و آموزش، حفاظت محیط زیست.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه صنعتی امیرکبیر
آثار: کتاب مبانی و متدهای شیمی تجزیه، کتاب شیمی تجزیه، کتاب محاسبه و حل مسأله در شیمی آنالیسک، کتاب اسپکتروسپکی تجزیه‌ای، کتاب تجزیه کلاسیک و الکتروشیمی، حدود چهل مقاله تحقیقاتی بین المللی و داخلی که در نشریات چاپ شده و یا به کنفرانسها ارائه شده است.

ادریسی، محمد. در سال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی شیمی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۳۵ و کارشناسی ارشد شیمی از دانشگاه لندن در سال ۱۳۴۵ با استفاده از بورس B.C، دکترای شیمی از دانشگاه لندن با استفاده از بورس کالج چلسی.
مهارتها: دارای ۲۸ سال سابقه تحقیق و تدریس در دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاههای شیراز، لندن، امیرکبیر و آزاد اسلامی، ساخت شماری از مواد اولیه و محصولات صنایع شیمیایی و نظامی در ایران، طرحهای تحقیقی در زمینه سوخت جامد، پوشش سوخت راکتها، عصاره نوشابه‌های گازدار، ملاط ضدالیه روان کننده انواع لحیم، جاذبه‌های رادار، انواع روغنهای هیدرولیکی، مواد اولیه باطریها، تعیین فلورید در آبهای آشامیدنی، تولید صنعتی محصولات مربوط به صنایع شیمیایی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
نوآوری: حدود ۲۵ ابداع در زمینه صنایع شیمیایی، نظامی و آنالیزکمی.
آثار: ۵ کتاب به زبان فارسی در زمینه شیمی تجزیه، اسپکتروسکپی، محاسبه در شیمی آنالیتیک، ۱۶ کتاب به زبان فارسی و ۳۰ کتاب به زبان خارجی در زمینه تجزیه کلی مقادیر جزیی فلزات به روشهای کلاسیک و طیف سنجی، سنتز مواد آلی، فتوشیمی، استخراج با حلال.

ادریسیان، غلامحسین. در سال ۱۳۱۰ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای داروسازی در سال ۱۳۳۶، تخصص علوم آزمایشگاهی از دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۴۴، دوره تخصصی ماسترانگل شناسی پزشکی از دانشگاه لندن در سال ۱۳۴۸، گذراندن دوره مالاریولوژی در دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۲۶، طی دوره ریشه کنی مالاریا در جامائیکا در سال ۱۳۴۳ و دوره تکنیک‌های سرولوژی ELISA, IHA.IFA در انگلستان و هلند در سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۴، گذراندن دوره کشت انگل مالاریا در پاناما در سال ۱۳۵۸.
مهارتها: مالاریای ناشی از انتقال خون، بررسی سروایپیدمیولوژی مالاریا، کلاآزار و توکسوپلاسموز در بعضی از مناطق تهران، ارتباط پادتن دی مالاریا و کمبود G-۶-PD، تعیین میزان خونخوری پشه آنوفل در انسان، بررسی عفونت های تک یاخته ای در پستانداران، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۷ پایان نامه دکترا.

مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی تهران.
نوآوری: استفاده از روش ELISA در تعیین خونخواری پشه و تشخیص لکه خون انسان برای اولین بار در دنیا.
آثار: ۲کتاب به زبان فارسی، در زمینه همکاری در تدوین و ترجمه راهنمای میکروسکوپی مالاریا، همکاری در تهیه نشریه آموزشی تک یاخته شناسی پزشکی. ۱۷ مقاله به زبان فارسی و ۳۷ مقاله به زبان خارجی، در زمینه روشهای تشخیص پارابیولوژی و سرولوژی، بررسی سرواپیدمیولوژی، تعیین میزان بروز و شیوع بیماری مالاریا.

ادهم ، حسن. ملقب به حکیم الدوله. از وزرا.
مشاغل و مناصب: وزیر صحیه و امور خیریه در کابینه قوام السلطنه از ۱۳۰۰/۳/۱۴ تا ۱۳۰۰/۷/۸، وزیر معارف در کابینه مشیرالدوله از ۱۳۰۲/۳/۲۶ تا ۱۳۰۲/۸/۶، وزیر بهداری در کابینه دکتر محمد مصدق از ۱۳۳۰/۲/۱۲ تا ۱۳۳۰/۷/۱۱، وزیر مشاور در کابینه دکتر محمد مصدق از ۱۳۳۰/۷/۱۱ تا ۱۳۳۱/۴/۲۵.

ادهم ، حسن ← حکیم الدوله، حسن

ادهم ، عباس. فرزند زین العابدین. در تبریز متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ش درگذشت. از وزرا و پزشکان.
محل تحصیل: تبریز، پاریس.
مشاغل و مناصب: وزیر بهداری، ریاست بیمارستان رازی و چند بیمارستان دولتی دیگر.
نشانها و جوایز: نشان درجه اول علمی، نشان شیر خورشید، تمثال احمد شاه، نشان همایون درجه یک، مدال بیمارستانهای پارس و انستیوپاستور فرانسه، نشانی از سوئد و نشان نیل از مصر.
نکته‌های دیگر: او مؤسس مدارس ابتدایی و متوسطه و مؤسس بیمارستان رازی بود و برای آنجا تجهیزات خوبی را فراهم نمود و بخش‌های متعددی را در آن دایر کرد. در اواخر عمر هم کارهای دولتی را به طور کلی کنار گذارده و به کارهای نوع دوستانه و خدمات بهداشت عمومی پرداختند.

عباس ادهم

ادهم ، لقمان. از سفرای ایران در سوئیس.
تحصیلات: دکترا.
مشاغل و مناصب: ابتدا رییس کل تشریفات سلطنتی در بار محمد رضا پهلوی بوده، سپس به سمت سفیر ایران در سوئیس در تاریخ ۱۳۴۶/۱۰/۲۵ منصوب گردید.

ادهم ، محمد هادی. در سال ۱۹۲۵ م در اصفهان متولد شد. از متخصصان بهداشت.
محل تحصیل: ایران، آمریکا.
تحصیلات: دکترای طب از دانشگاه تهران ۱۹۵۲ م، دیپلم تخصصی مالاریا شناسی از انستیتوی مالاریا شناسی تهران، فارغ التحصیل دانشگاه هاروارد آمریکا، درجات بهداشت از دانشگاههای میشیگان

و استانفورد، دیپلم تخصصی از سازمان ملل متحد.
مشاغل و مناصب: رییس بهداشت استانها و مدیر دایره‌های مرکزی در وزارت بهداری، رایزن سازمان بهداشت جهانی، مدیرکل داروها در وزارت بهداری.

ادهم کرمانی ، افراسیاب. در سال ۱۳۰۱ ش درکرمان متولد شد. از شعرا و فرهنگیان.
تحصیلات: چهارم دبیرستان.
مهارتها: شاعری.
مشاغل و مناصب: معلم و عضو آموزش و پرورش کرمان.

ادهمی سبدانی ، مرتضی. در سال ۱۳۳۹ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی اصفهان
تحصیلات: لیسانس مهندسی مواد ریخته گری ۱۳۶۴ ش
مهارتها: صنایع اساسی آهن و فولاد، کارشناس پروسس و فرمولاسیون، مدیریت.
مشاغل و مناصب: شرکت پاتله، شهر رضا.
آثار: رفتار فلزات تحت ضربه‌های ناگهانی.

ادهمی میر حسینی ، سید شاهرخ. ملقب به جهاد کرمانی. از شعرا.
مهارتها: شاعری.
آثار: اشک عاشق.

ادیانی ، سید یونس. در سال ۱۳۴۳ ش در قائم شهر متولد شد. از روحانیون و نویسندگان.
محل تحصیل: قائم شهر، مشهد.
استادان: ادیب استاد هاشمی (ادبیات و منطق)، صالحی (فقه و اصول)، آیت الله فلسفی (خارج فقه و اصول)، سید جلال الدین آشتیانی (فلسفه و عرفان).
تحصیلات: تحصیلات ابتدایی خارج فقه و اصول.
آثار: نامه‌ای به نسل معاصر، چه باید کرد، کشمکش دنیای دانش آموز، رساله‌ای در حرکت، رساله در اثبات واجب الوجود، اصول فلسفه هستی، شمه‌ای از انسان شناسی، تئوری بدیهی شناسی، از خود بیگانگی، شرح امور عامه الهیات نجات. و مقالاتی چند در مجلات.

ادیب ، دکتر عباس. در سال ۱۳۰۴ ش در روستای جیب در بخش برخوار اصفهان متولد شد. از پژوهشگران و استادان دانشگاه.
محل تحصیل: تهران (دانشکده پزشکی دانشگاه تهران).
تحصیلات: دکترا.
مشاغل و مناصب: استاد فیزیولوژی و فارماکولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه تهران، معاون اداری و مالی دانشکده پزشکی.
آثار: کتابهای: داروهای مؤثر بر اعصاب نباتی (۱۳۴۳ ش)، وضع دارویی ایران و سیستم ژنریک (۱۳۴۴)، فارماکولوژی پزشکی (۱۳۵۴)، تشخیص و درمان بیمار (ترجمه سال ۱۳۶۳)، بیماریهای کودکان (ترجمه)، مامایی و بیماریهای زنان (ترجمه)، پزشکی سیسیل (ترجمه)، فارماکولوژی پایه و بالین (۱۳۶۳)، تشخیص و درمان طبی بیماریها.

ادیب ، سیدابوالقاسم ← فومنی ادیب، سید ابوالقاسم

ادیب ، صادق ← وحدت، صادق

ادیب ، علی اصغر. از کارمندان عالی رتبه دولت در وزارت کشور.
مشاغل و مناصب: او در تاریخ ۱۳۴۵/۶/۲ به سمت مشاور عالی وزارت کشور منصوب شد.

ادیب ، محمد حسین. در سال ۱۲۷۸ ش متولد شد. از

پزشکان و وزرا.
محل تحصیل: تهران، پاریس.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مهارتها: زبان فرانسه، طبابت.
مشاغل و مناصب: مدرس دانشکده هنر، کارمند انستیو پاستور، رییس بخش بیماریهای زنان در بیمارستان گوهرشاد، پزشک قانونی، استاد دانشگاه، کارشناس رسمی وزارت دادگستری، وزیر بهداری.
نشانها و جوایز: نشان علمی درجه سوم، نشان اسمعیل از دولت پادشاهی مصر، نشان فیصل از دولت پادشاهی عراق، نشان طلا شرف السوری درجه اول از طرف رییس جمهوری سوریه.
آثار: کتاب پزشکی قانونی.

محمد حسین ادیب

ادیب، مصطفی. در سال ۱۲۸۲ ش متولد شد. از پزشکان.
محل تحصیل: دارالفنون، دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای دندان پزشکی.
مشاغل و مناصب: رییس بخش وابسته دندان پزشکی بیمارستان وزیری.

ادیب، ملاحسن. متخلص به طوطی، در سال ۱۳۱۲ ش درگذشت. از روحانیون متجدّد.
آثار: سبیکة المعانی.
نکته‌های دیگر: او از روحانیون مردمی و نوگرای عصر خود بوده است، چنان که در کتاب تاریخ فرهنگ آذربایجان درباره نامبرده آمده است: در قصبه اهر عمده ترین مرد منور دانشخواه میرزا حسن ادیب متخلص به طوطی بوده و همواره با تحمل متاعب در ایجاد فرهنگ دریغ نداشته است.

ادیب آزاد، میرزا محمدحسین ← تبریزی، میرزا محمد حسین

ادیب اشراق، میرزا محمد باقر. در سال ۱۲۳۷ ش در گلپایگان متولد شد و در سال ۱۳۱۷ ش درگذشت و در شهر گلپایگان در مقبره خانوادگی به خاک سپرده شد. از شعرا، قضات و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: حوزه‌های علمیه گلپایگان، اصفهان.
مهارتها: شاعری.
مشاغل و مناصب: قضاوت، نماینده دوره اول مجلس شورای ملی، شاعر.

ادیب اصفهانی، شیخ عباسعلی. فرزند حاج محمد جعفر، در سال ۱۳۱۵ ق متولد شد و در سال ۱۴۱۲ ق ۱۳۷۱ ش درگذشت. از روحانیون فاضل، ادیب و آشنا به ریاضیات و علم هیأت قدیم.
محل تحصیل: روستای حبیب آباد، اصفهان.
استادان: سید محمد نجف آبادی، سید مهدی درچه‌ای، آخوند ملاّ محمد حکیم خراسانی، شیخ علی یزدی.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: ارث الشیعه، مناسک الشیعه، احسن التقویم (در رساله‌های جداگانه راجع به اصفهان، مکه و مدینه، کاشان و بلاد دهم و عرض آن)، وظایف الشعه، معرفة القبله، الرسالة القطبیة في اوقات

الصلوات و الصوم فی المناطق الشمالیة، ملحقات قضاوتهای امیرالمؤمنین (ع)، هدیة العباد در شرح حال صاحب بن عبّاد، کتاب تطبیق (در تطبیق سالهای شمسی و قمری و میلادی با همدیگر، چاپ نشده) و غیره.

ادیب التجار ، میرزاعلی ← نقشینه، میرزاعلی

ادیب التجار اصفهانی ، میرزا محمد. فرزند میرزا عبدالکریم. از تجار و نمایندگان مجلس شورای ملی و رجال مشروطه خواه.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف
مشاغل و مناصب: تاجر و نماینده دوره ۲ از قزوین. (او مشروطه خواهانی بوده که مردم را علیه محمد علیشاه به شدّت تحریک می‌کرده است.

ادیب الدوله ، محمد حسینخان. فرزند محمد حسینخان، در سال ۱۲۵۱ ق در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۱۵ ق درگذشت. از ناظمان مدرسه دارالفنون.
مشاغل و مناصب: ناظم مدرسه دارالفنون بود بعداً در رشته توپخانه به سمت آجودان مدرسه دارالفنون منصوب گردید.

ادیب الدوله دوم ، محمد حسن. فرزند محمد حسینخان، در سال ۱۲۵۰ ش متولد شد و در ۲۳ ماه اردیبهشت در سال ۱۳۱۳ ش درگذشت.
محل تحصیل: کالج سلطنتی، دارالفنون.
تحصیلات: رشته توپخانه.
مشاغل و مناصب: تدریس، آجودانی، نظافت، مدیریت و ریاست دارالفنون، امیر تومان.
آثار: کتاب آبی (ترجمه)، مسافرت استانلی به آفریقا.

ادیب السلطنه ، حسین ← سمیعی، حسین

ادیب الشعرا ، شیخ مصطفی ← شاه نشینی، شیخ مصطفی

ادیب العلما ، حاج میرزا یحیی. از پیشگامان ایجاد تحول در روش آموزش کودکان در ایران.
مشاغل و مناصب: مکتبدار و معلم.
نوآوری: وی در تبریز جنب پل ملا محمد دایی، مَدْرَسی تأسیس کرد که تا سال ۱۳۱۶ قمری دایر بود. و نامش «مجمع التدریس» بود. وی معتقد بود مکتب و تعلیمات او بر دیگر مکتبهای تبریز امتیاز دارد، چون نخستین مکتبخانه‌ای بود که دارای مقررات و انتظامات ویژه بود و از جهاتی به مدارس جدید شباهت داشت.

ادیب العلما ، میرزا محمد حسین ← گرمرودی، میرزا محمد حسین

ادیب الملک ، محمد باقر خان. ملقب به اعتماد السلطنه و مشهور به دو لچه در سال ۱۲۷۴ ق، ۱۸۵۸ ش متولد شد. از پیشخدمتهای دربار ناصرالدین شاه.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۰۴ ق کتاب خوان شاه شد، در سال ۱۳۰۸ ق به نیابت اداره باغات و عمارات دولتی رسید، در سال ۱۳۱۳ ق وزیر چاپخانه گردید.
نکته‌های دیگر: او در سفر ناصرالدین شاه به اروپا جزء ملتزمانش بود.

ادیب الملک مراغه‌ای ، عبدالعلی خان. فرزند علیخان مراغه‌ای حاجب الدوله، در سال ۱۲۴۵ ق متولد شد و در ۲۸ ماه ذیحجه سال ۱۳۰۲ ق در گذشت. از رجال دوره ناصرالدین شاه و ادبای آن دوره.
استادان: پدرش (علیخان مراغه‌ای)
مهارتها: بر ادبیات عرب و فارسی تسلط داشت.

مشاغل و مناصب: در سال ۱۲۷۶ ق سمت پیشخدمتی خاصه شاه، سال ۱۲۷۹ ق حاکم قم، در سال ۱۲۸۱ ق که پدرش وزیر عدلیه بود ادیب الملک به معاونت او منصوب شد، در سال ۱۲۸۸ ق حاکم سمنان و دامغان گردید، در سال ۱۲۸۵ ق وزیر معارف و اوقاف گردید، در سال ۱۲۸۸ ضمن داشتن عنوان سمت پیشخدمتی شاه به حکومت گلپایگان و خوانسار نیز معین و روانه گردید، در سال ۱۲۹۳ ق حکومت قم و ساوه.
نکته‌های دیگر: وی داخل در فرقه شیخیه بوده است.

ادیب الممالک، عبدالحسین ← بنان زاده(دبیر)، عبدالحسین

ادیب الممالک فراهانی، محمد صادق ← امیری، محمد صادق

ادیب الممالک فراهانی، میرزا صادق (محمد صادق خان). با شهرتهای حکیم، امیری، فراهانی، امیرالشعرا، ابوعیسی، فراهانی. متخلص به امیری پروانه و محیط، فرزند میرزا حسین، نوهٔ میرزا صادق، نوادهٔ میرزا معصوم، ۱۴ ماه محرم سال ۱۲۷۷ ق در قریه کازران از توابع فراهان اراک متولد شد و در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت و در شاهزاده عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از ادیبان، شاعران و روزنامه نگاران دوره قاجار.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: او که از طرف پدر و مادر، هر دو، از خویشاوندان میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی بود، در ادبیات فارسی و عربی استاد بود و نیز در حوزه حکمت و فلسفه و ریاضی و نجوم و جفر و رمل و کف شناسی متخصص بود و با زبانهای روسی، کلدانی، ترکی، پهلوی، فرانسه و انگلیسی آشنایی داشت.
مشاغل و مناصب: شاعر، سردبیر روزنامه ادب و چند نشریه و روزنامه دیگر.

آثار: ۲۲ هزار بیت شعر که در دیوانش چاپ گردیده است، بسیاری مقالات متعدد در نشریات و روزنامه‌های یاد شده.

میرزا صادق ادیب الممالک فراهانی

نکته‌های دیگر: تحصیلات ابتدایی وی در زادگاهش صورت گرفت و در همانجا بود که با تخلص «پروانه» سرودن اشعار را آغاز کرد. چند سال بعد به تبریز رفت و در خانه والی آذربایجان حسنعلی خان امیر نظام گروسی ملقب به امیر الشعرا گردید و لذا تخلص خود را به «امیری» تغییر داد. در سال ۱۲۹۲ ق پدرش مرد و او مهاجرت به تهران کرد و در تهران بود که حوادث دروه مشروطیت را درک کرد و بر آگاهیهای خود افزود او در سال ۱۳۱۴ ق از سوی مظفرالدین شاه ملقب به ادیب الممالک گردید. در سال ۱۳۱۶ روزنامه ادب را در تبریز منتشر کرد، پس از سیاحت بیشتر شهرهای ایران در سال ۱۳۱۸ به قفقاز و خوارزم مسافرت کرده و از آن طریق به مشهد بازگشت و تا ۱۳۲۰ ق در مشهد زندگی می‌کرد و به نشر روزنامه ادب اهتمام می‌ورزید. در سال ۱۳۲۴ روزنامه عراق عجم را در تهران تأسیس کرد، بعدها سر دبیر روزنامه ایران

شد، در سال ۱۳۲۲ مدیر روزنامه آفتاب بود و بعداً به خدمت وزارت دادگستری در آمد. در سال ۱۳۳۵ ق مأمور عدلیه یزد شد. انتشار روزنامه مجلس چاپ تهران نیز توسط وی صورت می‌پذیرفت. ادیب فراهانی را می‌توان یکی از بنیانگذاران و یا دست‌کم پیشروان شعر متعهد سیاسی در ادبیات فارسی معاصر نامید که در اشعار خود مشکلات کشور و مردم را منعکس ساخته است.

ادیب اهری ، میرزا موسی. ملقب به مجرد متخلص به ادیب، فرزند کربلایی حیدر، در سال ۱۲۴۱ ش در قصبه اهراز توابع تبریز متولد شد و در ماه اسفند سال ۱۳۰۷ ش درگذشت و در قریه شاه‌آباد فراهان به خاک سپرده شد. از شعرا.

محل تحصیل: تبریز.

مهارتها: تسلط به خوشنویسی خط و علم معانی و بیان.

مشاغل و مناصب: تدریس عربی و ادبیات در مشهد و تهران.

نکته‌های دیگر: وی به علت اینکه در عمر خود متاهل نشده بود معروف به میرزا موسی مجرد گردید.

ادیب بجنوردی ، سید حسن ← موسوی نسل، سید حسن

ادیب برومند ، عبدالعلی. معروف به برومند، در سال ۱۳۰۳ ش درگز از توابع اصفهان متولد شد. از نویسندگان و شاعران.

محل تحصیل: تهران.

تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته حقوق.

مهارتها: زبانهای فرانسه، عربی، فن حقوق.

نشانها و جوایز: مدال همایون.

آثار: پیام آزادی، ناله‌های وطن، درد آشنا، سرود درد.

ادیب برومند ، عبدالعلی ← برومند جزی، عبدالعلی

ادیب بیضائی ، علیمحمد. متخلص به بیضائی وابن روح، فرزند محمد رضا، در سال ۱۲۶۱ ش در توابع کاشان متولد شد و در سال ۱۳۱۲ ش درگذشت و در قدمگاه کاشان به خاک سپرده شد. از کارمندان دولت و شاعران.

محل تحصیل: کاشان.

تحصیلات: علوم قدیمه.

مشاغل و مناصب: کارمند دارایی.

ادیب پیشاوری ، سید احمد. با شهرتهای پیشاوری، رضوی، هندی متخلص به ادیب، فرزند سید شهاب الدین، در سال ۱۲۶۰ ق در پیشاور متولد شد و در سوم ماه محرم سال ۱۳۴۹ ق درگذشت و در امامزاده عبدالله تهران به خاک سپرده شد. از علما و ادبای نامدار معاصر.

محل تحصیل: پیشاور، مشهد، سبزوار.

سید احمد ادیب پیشاوری

استادان: ملا هادی سبزواری، میرزا عبدالرحمن مدرس، ملا غلامحسین شیخ الاسلام، ملا محمد رفعت، ملا اسماعیل سبزواری.
تحصیلات: حکیم و فیلسوف، ادیب.
مهارتها: حکمت، شعری، معارف اسلامی.
مشاغل و مناصب: تدریس، تألیف.
شاگردان مشهور: میرزا علی عبدالرسولی و بسیاری دیگر از بزرگان معاصر.
آثار: قیصرنامه، تعلیقات بر تاریخ بیهقی، ترجمه اشارات بوعلی سینا به فارسی (ناتمام)، دیوان اشعار.
نکته‌های دیگر: او از پیشاور به ایران آمده ودر مشهد و سبزوار به کسب علوم پرداخته و یکی از حکما و فیلسوفان بنام گشته و در اواخر عمر در تهران سکناگزید و به تدریس و تألیف مشغول شد. وی تا آخر عمرش مجرد زیسته و از دنیا رفته است. ایشان از مخالفان سرسخت مشروطه بودند و در وصف و تمجید حاج شیخ فضل الله نوری اشعاری سروده‌اند.

سید احمد ادیب پیشاوری

ادیب تهرانی، میرزا محمد علی. فرزند میرزا محمد تقی حکیم باشی، در سال ۱۳۰۲ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۷ ق درگذشت و در قم مقبره حاج علینقی کاشانی به خاک سپرده شد. از علما و مدرسین علوم دینی.
محل تحصیل: اراک، قم.
استادان: میرزا آقاکوچک، آقا شیخ بزرگ ساوجی، شیخ عبدالحسین دشتی، حاج شیخ عبدالکریم حائری، آیت اللهی.
مهارتها: تدریس فقه و اصول
آثار: صرّاف الصرف.
نکته‌های دیگر: در تهران اقامت داشت است

ادیب تهرانی ،میرزامحمدعلی ← ادیب،میرزا محمدعلی

ادیب ثانی، شیخ محمدتقی ← ادیب نیشابوری، شیخ محمد تقی

ادیب حبیب آبادی، عباس. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی در سال ۱۳۳۰، تخصص در فارماکولوژی از فرانسه.
مهارتها: فارماکولوژی داخلی، سابقه تدریس ۴۱ ساله در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و ترجمه بیش از ۲۰۰۰ صفحه کتب پزشکی، راهنمایی، مشاورهٔ و نظارت بر ۵۴ پایان نامه دکترا و تخصصی.
مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی فارماکولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۴۳.
آثار: ۱۴کتاب به زبان فارسی، در زمینه طب داخلی (تشخیص و درمان بیماریها)، بیماریهای کودکان، بیماریهای زنان و مامایی، مقدمات جراحی شوارتز، پزشکی سیسیل، روشنگری در پزشکی کهنه و نو، داروهای مؤثر بر سلسله اعصاب نباتی، فارماکولوژی پایه و بالینی. ۲ مقاله به زبان فارسی، در زمینه پزشکی و داروسازی.

ادیب خراسانی ، محمد تقی. در اواخر سال ۱۳۲۱ ش درگذشت و در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد. از روزنامه نگاران، ادبا و مورخان.
مشاغل و مناصب: مدیر روزنامه صبح امید در اصفهان سال ۱۳۳۹ ق، نویسنده تحریر روزنامه زاینده رود، خطیب.
نکته‌های دیگر: ایشان مردی ادیب، دانشمند، مورخ و در عین حال گوشه نشین بود. کمتر با مردم معاشرت می‌نمود، لذا شهرتش بیشتر در نزد خواص بود تا عوام. او در آغاز مشروطیت خدمات زیادی به مطبوعات محلّی اصفهان نمود.

ادیب خوانساری ، اسماعیل. فرزند میرزا محمود، در سال ۱۲۸۰ ش درخوانسار متولد شد و در ۶ ماه فروردین سال ۱۳۶۱ ش درگذشت و در بهشت زهرای تهران به خاک سپرده شد. از موسیقیدانان و خوانندگان به شمار می ورد.
استادان: عندلیب گلپایگانی، سید رحیم، میرزا حسن، حبیب شاطر حاجی، صبا.
مهارتها: مهارت در زمینه موسیقی لری بختیاری، نوازنده سه تار و پیانو.
مشاغل و مناصب: او یکی از مؤسسین جامعه باربد بود.
نکته‌های دیگر: در ایام کودکی و نوجوانی علوم اسلامی و فقه را می‌خواند، ولی بعدها با شعر آشنا گردید و علاقمند به خوانندگی شد، اما به خاطر مخالفت پدرش ابتدا بطور پنهانی می‌خواند و بعدها در نزد یکی از معلمین خود فن موسیقی و خوانندگی را آموخت. وقتی که رادیو تأسیس شد از وی به عنوان اولین مرد خواننده دعوت شد، ولی به خاطر اینکه در آن زمان مطالب رادیو ضبط و نگهداری نمی‌شده چیزی از آثارش در دست نیست.

ادیب خویی ، عبدالصمد ← خویی تبریزی، عبدالصمد

ادیب زاده اشراقی ، حسن، نوهٔ محمد باقر، در سال ۱۳۱۵ ش در تهران متولد شد. از کارشناسان ارشد شرکت ملی نفت ایران و شعرا معاصر.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس فلسفه و علوم تربیتی، فوق لیسانس علوم بهداشتی، فوق لیسانس مدیریت.
مهارتها: در سرودن شعر کلاسیک و نو و غزل
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت ملی نفت، تدریس در آموزشگاه پرستاری و دانشکده پرستاری آبادان، شاعر.
آثار: مجموعه اشعار به نام رنگین و نگار.

ادیب سلطانی ، شریف. در سال ۱۹۲۰ م در تهران متولد شد. از وزرا و کارمندان عالی رتبه در رژیم سابق.
محل تحصیل: تهران، نیویورک.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشگاه تهران، فوق لیسانس از دانشگاه نیویورک.
مهارتها: زبانهای انگلیسی و فرانسه امور اقتصادی.
مشاغل و مناصب: ویزر دارایی (۵۱ - ۱۹۴۲ م)، عضو اقتصاد دان سازمان برنامه، رییس بخش صنایع کود، مدیر بخش مالی، قائم مقام وزارت اقتصاد، رییس مرکز تحقیقات صنعتی و بازرگانی، مشاور اقتصادی سازمان برنامه، مدیر کل وزارت دارایی.

ادیب سمیعی ، نادر. فرزند میرزا ربیع خان، در سال ۱۹۲۱ م در رشت متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و رجال وابسته به رژیم پهلوی.
محل تحصیل: تهران، آمریکا.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته حقوق از دانشگاه تهران، ۱۹۵۰ م، دوره مدیریت بانکداری و مناصب انجمنهای تعاونی از ایالات متحده آمریکا ۱۹۶۰ م.
مهارتها: حقوق، بانکداری، زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: رییس شعب بانک کشاورزی شهرهای تفرش، محلات، فومن، لنگرود و رودسر.

رییس تعاونی استان گیلان، نماینده لنگرود در مجلس ۲۱ و ۲۲ از حزب ایران نوین، نماینده لاهیجان در مجلس ۲۳ از حزب ایران نوین.

ادیب سنندجی، میرزا اسماعیل. ملقب به صدر الکتاب، آغه سنندجی متخلص به ادیب فرزند الله وردی سلطان، نوهٔ میرزا اسماعیل داروغه، در سال ۱۳۱۵ ق در سنندج درگذشت. از خطاطان و شعرا.
مهارتها: خط، شعر.

ادیب طارمی، شیخ مصطفی ← شاه نشینی، شیخ مصطفی

ادیب طارمی، ملاّ جمال. معروف به هزاری، فرزند ملا اصغر در سال ۱۲۸۶ ق، ۱۲۴۸ ش در روستای بندرگاه طارم متولد شد و در ۶ ماه فروردین سال ۱۳۸۸ ق، ۱۳۴۷ ش درگذشت. از روحانیون و شعرا.
محل تحصیل: زنجان.
مهارتها: خط، شعر، نقاشی، زرگری، عطرکشی، معارف اسلامی.
مشاغل و مناصب: منشی حاکم زنجان سردار مؤید.
نکته‌های دیگر: وی از انواع هنرها بهرمند و در نزد عامه مردم معزّز و مشهور بوده است. از صرف و نحو و منطق و حکمت و معمّا در حد مطلوب بهره‌مند بوده. مدتی مقیم شهر زنجان و در برخی امور حکومتی دخیل بوده ولیکن بعد در طارم علیا در روستای «بندرگاه» مقیم گردید که زادگاهش بود. از رهگذر زحمات شخصی و هنرهای متعدد خود مانند حکاکی و غیره امرار معاش می‌کرده است. در انواع شعر و غزلیات و رباعیهای فارسی، ترکی و «تاتی» مهارت کامل داشته، علاوه بر اشعار مکتوب، برخی از سروده‌های او هنوز در افواه مردم موجود و معروف است. نمونه‌های زیادی از اشعار او به زبانهای «تاتی» و فارسی در کتاب سخنوران و خطاطان زنجان موجود است. بویژه اشعار او به زبان تاتی به لحاظ نادر المثل بودنش ارزشمند است. در اینجا برای اینکه نمونه‌ای از نظم زبان منقرض شده تاتی را ضبط کنیم، اشعاری از آنِ وی در این زبان را درج می‌کنیم.

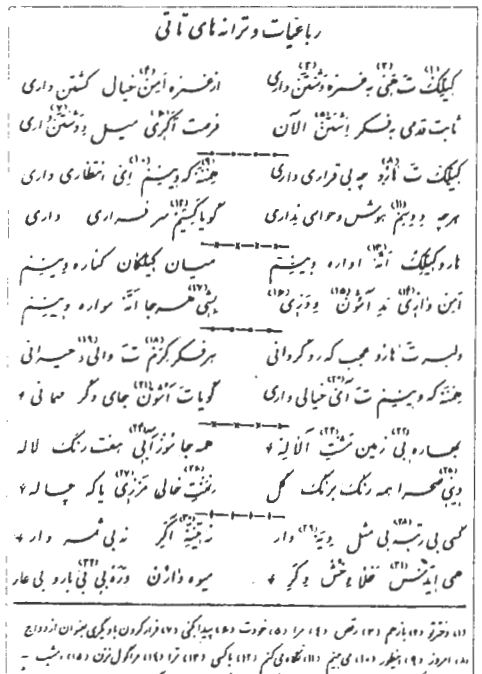

رباعیات و ترانه‌های تاتی

کیلک ت جنی به غمزه و نازش داری — از غمزه این خیال کشتن داری
ثابت قدمی بفکر اشتن الآن — فرصت اگرفی میل دوشتن داری
کیلک ت اژدر چه بی قراری داری — جنه کر وینم بی انتظاری داری
هرچه وینم هوش و حواسی نداری — گویا کشم سر فساری داری
ماره کیلک آنه اواره وینم — میان کیلکان کناره وینم
این داری فد آتون ودرنی — بشی همه جا آنه سواره وینم
دلبسه ت نازو عجب کرد و گرانی — هرفکر کنم ت والی دحیرانی
جنه کر وینم ت آنی خیالی داری — گویات آتون جای دگر همانی
بی اره بی زمین نشت آلانی — همه جا نوز آبی هفت رنگ لانه
بی صحرا همه رنگ برنگ گل — رنگت خالی مزنی پاکه چه لانه
کسی بی رتبه بی مثل و نیاز وار — زنجیه اگر نه بی همسه وار
می اندیش تقلا ش دکر — میوه دارون ودرنه بی بی بارو بی عار

(۱) دختر (۲) بازهم (۳) رقص (۴) مرا (۵) خودت (۶) پیدا کنی (۷) فرار کردن یا دوری جستن از دواج (۸) امروز (۹) بنظر (۱۰) می بینم (۱۱) نگاه می کنم (۱۲) با کسی (۱۳) ترا (۱۴) مرگ ال زنن (۱۵) رنگ (۱۶) شب (۱۷) قراری کنی (۱۸) بروی (۱۹) می کنم (۲۰) نوشته حال دلگران است (۲۱) آدمی (۲۲) شب (۲۳) هر جاری خود (۲۴) پرواز (۲۵) سبزی شود (۲۶) می بینی (۲۷) شانه (۲۸) بلندی و تپه (۲۹) بی ارزش و بی اعتبار (۳۰) درخت بید (۳۱) گل بازنی کند (۳۲) یک دست لباس خوب می پوشد (۳۳) هر نوع درختان میوه می شود.

نمونه‌ای از اشعار ادیب طارمی به زبان تاتی همراه با معانی فارسی که صورت مفصل آن درکتاب سخنوران و خطاطان زنجان موجوداست.

ادیب طاهری قمی، سید اسماعیل. متخلص به طاهری، فرزند حاج آقا، نوادهٔ دختری حاج سید باقر در سال ۱۲۷۳ ش در قریه قاهان خلجستان قم متولد شد و در سال ۱۳۲۰ ش درگذشت و در شهر ساری به خاک سپرده شد. از خطاطان و شعرا.
محل تحصیل: خلجستان، قم، تهران.
استادان: محمد اسماعیل ادیب شعاعی قاهانی.
مهارتها: خطاطی، شاعری.
مشاغل و مناصب: خطاط، شاعر، منشی لطفعلی خان سردار جلیل کلبادی، کارمند اداره دارایی مازندران،

کارمند ثبت اسناد و املاک مازندران، کشاورز
نکته‌های دیگر: به خاطر حسن خط و صوت دل انگیزی که داشت مورد توجه لطفعلی خان سردار جلیل کلبادی قرار گرفت و وی را به سمت منشی خود برگزید و بدینوسیله راه رشد و ترقی اجتماعی را در پیش گرفت.

ادیب طوسی ، ← طوسی، محمدامین

ادیب فر ، منوچهر. فرزند عباسقلی، در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: آبادان، آمریکا.
تحصیلات: اتمام دانشکده فنی در رشته برق.
مشاغل و مناصب: کارمند بلند پایه دولت، مدیر یکی از واحدهای انرژی وزارت آب و نیرو، مدیر کل روابط‌عمومی وزارت آب و نیرو.

ادیب فیروز شاهی ، دین محمد، مولوی. در سال ۱۸۹۷ م متولد شد. از جمله مترجمان مثنوی و سایر متون فارسی به زبان سندی.
تحصیلات: علوم اسلامی.
مهارتها: زبانهای عربی، فارسی، اردو، سندی.
نوآوری: ترجمه مثنوی مولوی به زبان سندی به صورت نظم در ۶ دفتر.
آثار: شرف العلوم (ترجمه مثنوی به سندی)، چهره گشای (ترجمه سندی مثنوی مولوی)، اصلاح الاحوال، معلم الاسلام، اسلای اخلاق (ترجمه اربعین غزالی به زبان سندی)، اسلامی زندگی (ترجمه حیات الحسین)، زادالادیب، بهشتی کومر. و چند اثر دیگر.

ادیب قمی ، سیداسماعیل ← ادیب طاهری، سیداسماعیل

ادیب کاشانی ،عبدالمطلب. فرزندمعزالدین،بعد از سال ۱۳۰۶ ق درگذشت. از ادیبان و شاعران زبان فارسی.

ادیب کرمانی ، احمد. فرزند ملا حافظ عقیلی، در سال ۱۳۲۹ ق درگذشت. از نویسندگان و شعرا.
مهارتها: شاعری، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: نویسنده، شاعر.
آثار: دیوان فارسی، دیوان عربی، سالار نامه در تاریخ ایران.

ادیب کرمانی ، غلامحسین. ملقب به افضل الممالک، فرزند مهدی خان، در سال ۱۲۷۹ ق متولد شد و در حدود سال ۱۳۳۰ ق درگذشت. از شعرا.
مشاغل و مناصب: شغل دیوانی، مترجم ناصرالدینشاه و مظفرالدین شاه و وقایع نگار آنان در مسافرتهایشان.
آثار: صاحب دو دیوان شعر است یکی به فارسی و دیگری به عربی، سفرنامه خراسان، سفرنامه عراق عرب، تاریخ و جغرافیای مازندران.
نکته‌های دیگر: او سفرهای از کرمان به خراسان و تهران انجام داده و مشاهدات خود را نوشته است.

ادیب کرمانی ، قاسم. فرزند زین العابدین، در سال ۱۲۳۸ ش درکرمان متولد شد و در سال ۱۳۰۸ ش در گذشت و در دامنه کوه پر از صفای مسجد صاحب الزمان کرمان به خاک سپرده شد. از شعرا و نویسندگان.
استادان: احمد ادیب کرمانی، ملا حافظ عقیلی.
مهارتها: شاعری و نویسندگی.
مشاغل و مناصب: قاضی عدلیه کرمان، مدرس در دارالفنون.
آثار: مدارسی به نام دانش در سیرجان و بم و کرمان تأسیس نمود و کتابهای ذیل را نوشت: خارستان بروزن گلستان سعدی، آتش زنه، تاریخ تلگراف، کتاب حسینیه، تاریخ مصور کرمان، سیستان.
نکته‌های دیگر: سفر به عتبات عالیات نمود.

ادیب کسروی ، ساسان ← کسروی، ساسان

ادیب گلپایگانی ، محمد باقر. از نمایندگان مجلس شورای ملی. او نماینده دوره اول از گلپایگان و دوره دوم از خوزستان بود.

ادیب مجلسی ، محمد علی. فرزند محمد حسین در سال ۱۳۰۵ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: هنرستان صنعتی
تحصیلات: دیپلم فنی از هنرستان صنعتی
مشاغل و مناصب: دبیر هیأت رییسه اتاق اصناف پایتخت، نماینده دوره ۲۴ از تهران.

ادیب محمدی ، علی اصغر. در سال ۱۹۱۹ م متولد شد. از وابستگان به اشرف پهلوی و کارمندان بلند پایه دولت.
محل تحصیل: تهران، آمریکا، لندن.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته ادبیات و بازرگانی از دانشگاه تهران ۱۹۳۵ م، مطالعات پی در پی در امور شهرداری آمریکا ۱۹۵۵ م، ادامه تحصیل در همان زمینه در انگلیس ۱۹۶۰ م.
مهارتها: زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: معلم ۱۹۳۵ م، شهردار کرمان ۱۹۴۵ م، شهردار اهواز ۱۹۴۷ م، شهردار آبادان ۱۹۴۹ م، شهردار انتخابی آبادان ۱۹۵۱ م، فرماندار شهرهای قوچان، نیشابور و اراک، فرماندار و معاون استاندار اصفهان ۱۹۵۹ م، رییس بخش سیاسی وزارت کشور ۱۹۶۱ م، فرماندار لرستان و بختیاری، فرماندار آبادان و معاون استاندار خوزستان، مشاور عالی وزارت کشور، دبیر کل روابط عمومی سازمانهای تابع مدیریت عالی اشرف پهلوی.
آثار: نوشتارهای گوناگون به صورت نثر و نظم، چندین مقاله در مورد حکومت مردمی محلی و غیره.

ادیب مسعودی ، غلامعباس ← گودرزی، غلامعباس

ادیب نائین ، میرزا محمدباقر ← بقائی، میرزا محمدباقر

ادیب نجفی ، محمد امیر. فرزند شیر محمد. در سال ۱۹۵۰ م در دیره معموره - بلوک شیخوره، متولد شد. از روحانیون پاکستانی مقیم حوزه علمیه قم.
محل تحصیل: چک شماره دو، دبیرستان خانقاه دوگران، جامعه امامیه لاهور، نجف، قم.
استادان: مولانا علامه محمد حسین نجف، مولانا علامه نصیر حسین نجفی، مولانا نذر حسین ظفر، شیخ منظور حسین، شیخ حیدر نظری، شیخ محسن حرم پناهی.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس، واعظ.
نکته‌های دیگر: او در یک خانواده سنی مذهب به دنیا آمد ولی بعدها بنا به تبلیغ سید نذر حسین شاه بخاری، به مذهب تشیع گروید و برای فراگرفتن معارف تشیع مدّتی مقیم حوزه علمیه قم گردید.

ادیب نوبری تبریزی ، ابراهیم. در ال ۱۲۹۱ ق در تبریز متولد شد و در ماه آبان سال ۱۳۰۸ ش در گذشت. از معلمان و مدیران مدارس در عهد قاجاریه و از جمله نویسندگان.
مشاغل و مناصب: وی از ۱۳۳۸ ق در مدارس متوسطه به تدریس فارسی پرداخت، بعدها به نظامت و کفالت دارالمعلمین تبریز رسید، آنگاه به تدریس و مدیریت در مدرسه نوبر اشتغال ورزید.
آثار: درّ مکنون در علم بدیع، دستور زبان برای مدارس متوسطه، زبان برای پنجم ابتدایی.
نکته‌های دیگر: وی پس از پایان تحصیلات به فراگیری اصول جدید تدریس پرداخت، سپس در مدرسه نوبر باسمت معلمی به کار پرداخت، پس از مدتی به مدیریت مدرسه انتخاب شد. وی در ۵۸ سالگی از دنیا رفت.

ادیب نیشابوری ، شیخ محمد تقی. ملقب به ادیب

ثانی، در سال ۱۳۱۵ ق و ۱۲۷۶ ش در خیر آباد نیشابور متولد شد و در سال ۱۳۹۶ ق و ۱۳۵۵ ش در گذشت. از معروفترین مدرسان ادبیات عربی در حوزه مشهد و از شعرا.

استادان: شیخ عبد الجواد ادیب نیشابوری اول، پدرش.

مشاغل و مناصب: ایشان حوزه درسی خود را در مدرسه خیراتخان تشکیل می‌داد و بر خلاف رسم حوزه، مبلغی ناچیز، از شاگردانش می‌گرفت. در اواخر عمر (۱۳۴۱ ش) سمت مدرسی آستان قدس را پذیرفت و در مقبره شیخ بهایی درس می‌داد و حق التدریس از آستان قدس می‌گرفت. بعد از آن از شاگردانش پول نگرفت. ادیب از ۲۵ سالگی در حوزه تدریس داشت و تا سه روز به فوتش مانده در سال ۱۳۵۵ ش در حدود ۶۰ سال به تدریس مستمر خود ادامه داد و شاگردان برجسته‌ای را در ادبیات پرورش که اکنون هر یک از آنان خود در حوزه یا دانشگاه استادی نامدارند. ادیب تا اوایل ۱۸ سالگی در نزد پدرش با خواندن و نوشتن آشنا شد. سپس به مشهد رفت و در ۱۳۳۳ در درس میرزا عبدالجواد نیشابوری شرکت کرد و به مقام استادی رسید.

آثار: دیوانی از قصاید و غزلیات، گوهر تابنده، آیین نامه، ستایش نامه، حدیث جان و جانان، رساله یعقوبیه، مجمع راز، فیروزی جاوید، آسایش نامه، تاریخ ادبیات عرب، تاریخ ادبیات ایران، البدایة و النهایة، تابش جان و بینش روان، گوهر نامه.

نکته‌های دیگر: ایشان از بهترین شاگردان شیخ عبدالجواد ادیب بود. وی استاد معروف ادبیات در حوزه سابق مشهد می‌باشد و کتب درسی دوره مقدمات مانند مطول، مغنی، حاشیه، سیوطی و گاهی مقامات حریری را به خوبی درس می‌داد. ایشان شعر هم می‌سرودند و در آن ید طولایی داشتند.

ادیب نیشابوری، میرزا عبدالجواد. متخلص به ادیب، فرزند عباس (ملاحسین)، در سال ۱۲۸۱ ق در نیشابور (روستای بژن‌گرد) متولد شد و در سال ۱۳۴۴ ق درگذشت و در مشهد به خاک سپرده شد. از علما و ادبای بزرگ معاصر.

محل تحصیل: نیشابور، مشهد.

تحصیلات: علوم عربی.

مهارتها: شعر، ادبیات، معارف اسلامی.

مشاغل و مناصب: تدریس.

شاگردان مشهور: بدیع الزمان فروزان فر، محمد امین ادیب طوسی، محمد تقی ادیب نیشابوری، محمود فرخ و شمار دیگری از بزرگان ادب.

آثار: رساله‌ای در جمع بین عروض فارسی و عربی، شرح بر قسمتی از شرح معلقات سبع، چند جزوه در تلخیص شرح خطیب بر حماسه ابی تمام، دیوان شعر.

نکته‌های دیگر: وی تا آخر مجرد زیسته و در سن شصت و سه سالگی از دنیا رفته است.

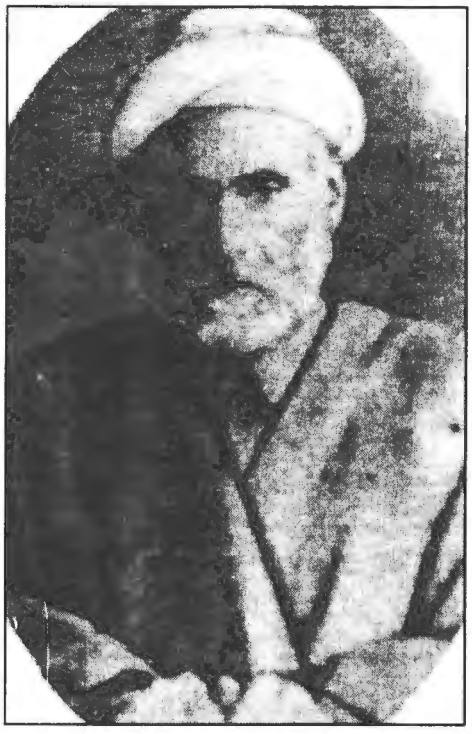

میرزا عبدالجواد ادیب نیشابوری

ادیب هروی ، شیخ محمد حسن. فرزند محمد تقی، در سال ۱۳۰۲ ق در مشهد متولد شد. از نویسندگان و معلمان دوره قاجاریه.

محل تحصیل: مشهد.

استادان: میرزا عبد الجواد ادیب نیشابوری، آخوند ملا علی تونی.

مشاغل و مناصب: خدمت در فرهنگ از سال ۱۳۲۵ ق باسمت معلمی در مدارس

آثار: احسن القصص، تایخ انقلاب طوس، دستور حسن، صرف متوسطه، نحو مقدماتی، تایخ پیدایش مشروطیت، حدیقة الرضویة.

نکته‌های دیگر: وی مقدمات عربی و علوم را در ۱۳۱۹ قمری آموخت و پس از اتمام تحصیلات در ۱۳۲۵ ق به خدمت وزارت فرهنگ مشهد در آمد و با سمت معلمی در مدارس به‌کار پرداخت مترجم به مدت ۴ تا ۵ سال از محضر درس نیشابوری بهره‌مند گردید و از محاضر دیگر اساتید چون تونی و غیر او نیز در فقه و اصول بهره مند گردید.

ادیبی ، اکبر. در سال ۱۳۱۷ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.

تحصیلات: دکترای مهندسی برق.

مهارتها: فتو آشکار سازها، وسایل مایکرویو، طراحی VLSI، طراحی و کاربرد میکروپرسسورها، تدریس دروس کاشناسی (مدارهای الکتریکی، الکترونیک ۱ و ۱۱ و ۱۱۱ اجزاء کامپیوتر) و دروس کارشناسی ارشد و دکترا (تئوری و تکنولوژی نیمه هادی‌های ۱ و ۱۱ الکترونیک نوری، طراحی مدارهای مجتمع خطی طراحی مدارهای الکترونیک در فرکانس بالا، ادوات نیمه هادی‌ها، کوانتوم الکترونیک) طرح تحقیقاتی فتونیک در زمینه الکترونیک نوری، نظارت بر ۱۹ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی امیر کبیر.

نوآوری: طراحی و ساخت رله‌های دیجیتالی دسیتانس مربوط به خطوط فشار قوی با بالاترین سرعت و دقت.

آثار: ۲کتاب به زبان فارسی در زمینه تکنیک پالس، الکترونیک دیجیتال، ۱۲کتاب به زبان فارسی و ۱۳ کتاب به فتو زبان خارجی در زمینه طراحی VLSI آشکارسازها،طراحی ترانسفورماور، رله‌های مختلف Schottky Barrier Solar Cells, High Voltage Power System ProtectionNeural Networnlearning & FUzzy Logic Applictions.

ادیبی طالقانی ، همت الله. در طالقان متولد شد و در ماه خرداد سال ۱۳۴۲ ش درگذشت و در مسگر آباد تهران به خاک سپرده شد. از شهدای روحانیت.

محل تحصیل: قم، طالقان.

نکته‌های دیگر: او یکی از مبارزان ضد رژیم پهلوی بود که در واقعه خرداد ۱۳۴۲ در ضمن شرکت در تظاهرات به دست مأمورین پهلوی به شهادت رسیده و جنازه‌اش توسط مأمورین به مسگر آباد تهران منتقل شده و در همانجا به همراه ۱۲ نفر از یاران مبارزش مدفون گردیده است.

ادیب یغمائی ، عبدالحسین. از قضات و وکلا.

مشاغل و مناصب: ریاست دادگستری بیرجند و تربیت حیدریه، وکیل پایه یک دادگستری.

ادیبی فر ، پرویز. در سال ۱۳۱۰ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.

تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۳۶، تخصص میکروب شناسی پزشکی از دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تخصص علوم آزمایشگاهی بالینی از دانشگاه علوم پزشکی تهران، فوق تخصص باکتری شناسی از دانشگاه ویکتوریا انگلستان.

مهارتها: میکروب شناسی، بررسی کامپیلو باکترژژونی،کاملترین بررسی باکتریهای بی هوازی در ایران، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۵۰ پایان نامه دکترا.
مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی تهران.
آثار: ۱کتاب به زبان فارسی، در زمینه میکروب شناسی پزشکی (کتاب برگزیده پزشکی دانشگاهها). ۱۵ مقاله به زبان فارسی و ۸ مقاله به زبان خارجی، در زمینه میکروب شناسی پزشکی.

ارادتمند ،کریم ← فکوری،کریم

اراکی ، آقا ضیاء الدین ← آقا ضیاء عراقی، شیخ علی

اراکی ، رضا ← فقیهی اراکی، رضا

اراکی ،سیدعطاء الله ← زین الدینی اراکی،سیدعطاء الله

اراکی ، شیخ عباس ← صالحی اراکی، شیخ عباس

اراکی ، شیخ علی ← نخستین، شیخ علی

اراکی ، شیخ محمدابراهیم ← انصاری اراکی، شیخ محمد ابراهیم

اراکی ، شیخ محمد ← امامی اراکی، شیخ محمد

اراکی ، شیخ محمود ← علایی، شیخ محمود

اراکی ، شیخ یحیی ← ابوطالبی، شیخ یحیی

اراکی ، محمد علی، آیة الله. با شهرتهای مصلحی و عراقی، فرزند میرزا آقا فراهانی، در سال ۱۳۱۲ ق در اراک (سلطان آباد پیشین) متولد شد و در ۲۶ جمادی الثانی سال ۱۴۱۵ ق، ۳۷۳ ش درگذشت و در قم در جوار حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد. از مدرسین به نام حوزه علمیه قم و مراجع تقلید معاصر.
استادان: مرحوم آقا سید جعفر، شیخ محمد سلطان العلما، حاج شیخ عبدالکریم حائری، سید محمد تقی خوانساری.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: تدریس در حوزه قم، امام جمعه قم در قبل از انقلاب، امام جماعت مدرسه فیضیه قم، مرجع تقلید.
شاگردان مشهور: محمد تقی ستوده، علی پناه اشتهاردی، محسن حرم پناهی قمی، محمد شاه آبادی، سید محمد باقر خوانساری، سید کاظم نور مفیدی، سید حسین موسوی کرمانی، علیرضا الهی، محمدی عراقی، مرتضی مقتدایی، مهدی صادقی ملایری سید محسن خرّازی، فرزند خودش آقای مصلحی، نگارنده این سطور (ابوالفضل شکوری) و شماری دیگر.
آثار: تقریرات بحث مرحوم آیت الله شیخ محمد سلطان العلما، تقریرات درس فقه حاج شیخ عبدالکریم حائری در سه بخش طهارت، ارث، رسالة فی الاجتهاد و التقلید، رسالة فی الولایة، رساله استفتائات، حاشیه بر عروة الوثقی، توضیح المسائل، مناسک حج، المکاسب المحرمه، کتاب الخیارات، حاشیه بر درر الاصول مرحوم آیت الله حائری، رسالتان فی الأرث و نفقة الزوجه، کتاب البیع، کتاب النکاح و الطلاق.
نکته‌های دیگر: وقتی که آیت الله حاج شیخ عبدالکریم حائری حوزه علمیه خود را در اراک بنا نهاد، ایشان نیز به سلک طلبگی در آمد و همراه حاج شیخ حائری به قم مهاجرت کرد و در قم از شاگردان مورد توجه ایشان گردید. او بعدها خودش نیز در قم حلقه درسی تشکیل داد و در مراحل مختلف طلاب

و فضلای زیادی از او علم فقه آموختند. وی هم مباحثه آیة الله سید احمد خوانساری و شاگرد و پدر خانم آیة الله سید محمد تقی خوانساری بود. با توجه به فضلش، تصحیح کتاب الصلوة مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری بطور مشترک بایشان و آیة الله گلپایگانی واگذار گردیده بود. ایشان ضمناً امام جماعت مدرسه فیضیه در شبها و نیز امام جمعه غیر منصوب شهر قم بودند و نماز جمعه را قبل از انقلاب اسلامی در مسجد امام حسن عسکری برگزار می‌نمود. هر چند حاشیه ایشان بر کتاب عروة الوثقی به صورت فتوا چاپ شده بود، ولی توضیح المسائل چاپ نکرده بودند و در صدد مرجعیّت تقلید نبودند، لیکن بعد از رحلت امام خمینی، در سن کهولت، جامعه مدرسین و شماری از مسؤولان کشور و روحانیون مرجعیت ایشان را اعلام کردند و مرجعیت تقلید شیعیان جهان بطور عمده بین ایشان و آیة الله سید محمد رضا گلپایگانی تقسیم شد، هر چند که دیگر مراجع نیز بگونه قلیل مقلد داشتند.

آیت الله محمد علی اراکی

اراکی، محمود ← عراقی، محمود

اراکی، ملافتحعلی ← سلطان آبادی حائری، ملافتحعلی

اراکی، میرزا محمد علیخان ← مجتهد اراکی، میرزا محمد علیخان

اراکی سلطان آبادی، شیخ محمد. ملقب به سلطان العلما، فرزند محمد علی، در سال ۱۲۹۶ ق در اراک متولد شد و در ۲۱ ماه رمضان سال ۱۳۸۲ ق در گذشت. از علمای اراک.

محل تحصیل: اراک (مقدمات)، اصفهان (سطح) عتبات.

استادان: وی در عتبات از میرزا محمد تقی شیرازی و آخوند ملا محمدکاظم خراسانی بهره گرفت.

مشاغل و مناصب: وی پس از پایان تحصیلات به اراک بازگشت و به تدریس و اداره حوزه اراک پرداخت ایشان در آنجا شاگردانی را تربیت کردند که آیة الله محمد علی اراکی مرجع تقلید معاصر یکی از آنان می‌باشد.

آثار: الحاشیة علی کفایة الاصول.

اراکی نجفی، شیخ عبدالنبی ← عراقی، شیخ عبدالنبی

اُرانسکی، یوسف میخایلویچ. در سال ۱۹۲۳ م در لنینگراد متولد شد و در سال ۱۹۷۷ م درگذشت. از ایرانشناسان روسیه شوروی.

آثار: نمونهٔ تحقیقات او را در دستور تاریخی زبانهای فارسی و تاجیک در مقاله‌ای که در این باره در «فقه اللغهٔ ایرانی»، چهارم، (تاشکند ۱۹۶۶)، ۵۹-۴۵ نوشته است می‌توان ملاحظه کرد. نخستین اثر ارانسکی دربارهٔ تاریخ تحقیقات ایرانشناسی در ۱۹۴۹ در «نشریهٔ علمی» دانشگاه لنینگراد، شمارهٔ ۱۱۷، ۲۰۴-۱۷۹، انتشار یافت. این مقاله با همکاری

لیوشیتس نوشته شده عنوان «پژوهشهایی در زبان افغانی (پشتو) افغانستان و نقاط دیگر» داشت و چندین سال بعد با تفصیلات بیشتر در مجموعهٔ «آثاری در تاریخ پژوهش در زبانهای ایرانی»، مسکو ۱۹۶۲، ۸۲-۶۷ منتشر شد. در میان مقاله‌های او دربارهٔ تاریخ پژوهشهای مربوط به ایران در روسیه قدیم و روسیه شوروی می‌توان مقاله‌ای را که دربارهٔ پژوهش در زبانهای تاجیک و فارسی در دانشگاه پطرزبورگ در مجموعهٔ «آثاری در تاریخ پژوهش‌های مربوط به شرق در روسیه»، چهارم، مسکو ۱۹۵۹، ۱۳۷-۱۵۲ نوشته است، مشخص کرد. اثر او به انگلیسی رساله‌ای است با عنوان «فیلولوژی زبان ایرانی باستان و زبان‌شناسی ایرانی»، مسکو ۱۹۶۷، در ۴۳ صفحه که جزء مجموعهٔ «نظرهایی اجمالی بر پنجاه سال پژوهش خاورشناسی در شوروی» انتشار یافته است. ارانسکی دربارهٔ زبانهای باستانی ایرانی قدیم نیز مقاله‌های متعدد نوشته است که از آن جمله است تحقیق آثار باستان در روسیه شوروی که در مجموعهٔ «تاریخ حکومت و فرهنگ ایرانی»، مسکو ۱۹۷۱، ۷۰-۳۵ چاپ شده است. به زبان آلمانی هم مقاله‌ای دارد با عنوان فیلولوژی زبان ایرانی باستانی و زبان‌شناسی زبان ایرانی باستان، در «پژوهش‌های مربوط به شرق قدیم»، دوم، برلن ۱۹۷۵، ۷۹-۱۳۹ چاپ شده. کتاب او به نام «زبانهای ایرانی جدید در روسیه شوروی» که توسط وینتر در دو قسمت به آلمانی ترجمه شده است (انتشارات متن لاهه - پاریس ۱۹۷۵) بسیار مفید است. قسمت اول ۱۷۲ صفحه و قسمت دوم که ۲۶۶ صفحه از کتب مرجع است. اثر بزرگ ارانسکی کتابی در فقه اللغهٔ ایرانی است که بیشتر از ده سال وقت صرف آن کرد و نتیجه زحمت وی مقدمهٔ فقه اللغهٔ ایرانی است که در ۱۹۶۰ در مسکو در ۴۹۰ صفحه انتشار یافت. در این کتاب تمام زبانهای شناخته شدهٔ ایرانی با مسایل دستوری و آثار مکتوب آنها بررسی شده است. ارانسکی در پایان عمر در کار تجدید نظر در این کتاب به منظور تفصیل بیشتر بود. اندکی پس از انتشار «مقدمه»، اُرانسکی کتابی منتشر کرد با عنوان «زبانهای ایرانی» (مسکو ۱۹۶۳ در ۱۹۲ صفحه) که مشتمل بر متونی نمونه از زبانهای ایرانی همراه با ترجمه و توضیحات است. ترجمهٔ ایتالیایی این کتاب توسط رسی در ۱۹۷۳ در ناپل منتشر شده است. ترجمه‌ای نیز به فرانسه انجام گرفته است. کتاب (مقدمه فقه اللغة ایرانی) به فارسی نیز ترجمه شده است (ترجمهٔ کریم کشاورز، تهران: پیام، ۱۳۵۸). ارانسکی در نوامبر ۱۹۵۴ در درّهٔ حصار تاجیکستان در بخش اردژونیکیدزه آباد به مردمی برخورد که خود را افغان می‌خواندند و به گویشی هندی سخن می‌گفتند. ارانسکی از زبان ایشان که «پاریا» خوانده می‌شود و نیز از مشخصات قومی آنان موادی گرد آورد. دربارهٔ مردم دیگر این درّه نیز مطالعاتی کرد و نتیجه تحقیقات خود را با عنوان «گویشهای ایرانی درّهٔ حصار» به صورت پایان نامهٔ درجهٔ دکتری در سال ۱۹۶۷ به دانشگاه لنین گراد عرضه کرد. مواد و تحقیقات این رساله که سه مجلد خواهد شد هنوز به چاپ نرسیده است. تعدادی از مقاله‌های او دربارهٔ گویشهای هندی در گزارشهای بیست و پنجمین کنگرهٔ خاورشناسان در مسکو (۱۹۶۰) و تعدادی نیز در «وصف اقوام روسیه شوروی»، ۱۹۵۶، شمارهٔ ۴، ۵۱-۱۴۴ و در «مسایل پژوهشهای مربوط به شرق»، ۱۹۵۹، شمارهٔ ۳، ۱۶-۱۱۳ منتشر شده است. مقالاتی دیگر نیز از مواد رسالهٔ او چاپ شده است: «روایتی از داستان تزار سلطان در آسیای میانه» (به انگلیسی)، مقاله‌ای به روسی دربارهٔ خصوصیات قومی گروهی که به گویش پاریا تکلم می‌کنند. کتاب «روایات عامیانه و زبان مردم پاریا در درّهٔ حصار» پس از درگذشت وی در ۴۴۸ صفحه (مسکو ۱۹۷۷) چاپ شد. علاوه بر آنچه گذشت چندین مقاله نیز دربارهٔ زبانهای خصوصی گروههای مختلف آسیای میانه به قلم وی منتشر شده است. ارانسکی به فرانسه

هم مقالاتی دارد که در «مجموعهٔ مقالات تقدیمی امیل بنونیست»، پاریس ۱۹۷۵، ۴۴۰-۴۳۵ و «یادنامهٔ نوبرگ»، پژوهشهای ایرانی، لیدن ۱۹۷۵، ۴۳-۱۳۹ چاپ شده است.

نکته‌های دیگر: وی در ۱۹۴۰ م در بخش فیلولوژی دانشگاه لنینگراد ثبت نام کرد ولی یک درس را تمام کرده بود که جنگ جهانی آغاز شد. از اوت ۱۹۴۱ تا مه ۱۹۴۵ در جبهه‌های لنین گراد و ولخف خدمت کرد و چندین تقدیرنامه و مدال گرفت. پس از فراغت از خدمت نظام به دانشگاه لنین گراد بازگشت و در بخش جدید زبانهای شرقی ثبت نام کرد و ۱۹۴۸ تا ۱۹۵۱ زیر نظر استاد فرایمن به تحقیق دربارهٔ رساله خود پرداخت و در زبان پشتو تخصص یافت. در نوامبر ۱۹۵۱ از موضوع رسالهٔ دکترای خود که عنوان «وجه و حدود فعل در دستور زبان کنونی افغانستان» داشت با موفقیت دفاع کرد. در همانحال که ارانسکی مشغول تحقیق در باب رسالهٔ خود بود، فرایمن استاد راهنمای او تدریس زبان فارسی باستان و مقدمه‌ای بر فیلولوژی ایرانی را در دانشگاه لنینگراد بدو سپرده بود. از پایان ۱۹۵۱ تا ماه مه ۱۹۵۵ در بخش تاریخ و فیلولوژی دانشگاه تاجیکستان تاریخ زبان فارسی و تاجیک درس می‌داد و از ۱۹۵۵ تا ۱۹۵۹ همین دروس را در دانشسرای عالی استالین آباد تدریس می‌کرد. از ژوئن ۱۹۵۹ تا پایان عمر یعنی ۱۶ مه ۱۹۷۷ که بر اثر سکتهٔ قلبی درگذشت در شعبهٔ لنین گرادی مؤسسه خاوری فرهنگستان علوم شوروی وابسته برتر تحقیق در بخش خاور باستان بود. علاقه علمی ارانسکی دامنهٔ وسیع داشت. از جمله آثار وی که از صد بیشتر است مقالاتی است در تاریخ زبان فارسی و تاجیکی، گویشهای تاجیکی، دستور زبان پشتو، اشتقاقات زبانهای ایرانی، تاریخ پژوهش در زبانهای ایرانی در روسیهٔ شوروی، مسئله منشأ خط فارسی باستان، و گویشهای هندی پاریاکه در تاجیکستان معمول است. نظر به زندگانی پرثمر ارانسکی نشان می‌دهد که خدمات وی فقط در تحقیقات اصیل و اکتشافات تازه نبوده است بلکه برای پژوهندگانی هم که به تحقیق در این زمینه وارد می‌شوند ابزاری فراهم کرده است.

ارانه نک ، وان. از خاورشناسان معاصر.

آثار: نگارشهایی در شرح حال ابن حجر عسقلانی، ابن الربیع، ابن رسته، ابن خالویه همدانی نحوی و ابن خرداد به جغرافی دان بزرگ مسلمان.

ارانی ، تقی. فرزند ابوالفتح در سال ۱۲۸۱ ش در تبریز متولد شد و در سال ۱۳۱۸ ش درگذشت. از نخستین مروّجان تفکر مادّی و مارکسیسم طرفدار شوروی در ایران.

محل تحصیل: تهران، برلین.

تحصیلات: دکترای شیمی ۱۹۲۴ م.

مشاغل و مناصب: مدرّس دانشگاه برلین در رشته‌های منطق و بیان عربی، تدریس و نویسندگی در ایران، ریاست تعلیمات وزارت صناعت، رهبر حزب کمونیست که در قالب گروه پنجاه و سه نفر تشکل یافته بود.

آثار: چاپ رساله‌ای از ناصر خسرو، رباعی‌های خیام، چاپ بدایع سعدی، گلستان سعدی، اصول شیمی ۴ جلد، پسیکولوژی و چندین کتاب دیگر، و نیز مقالات متعدد در مجلات آلمان و ایران مانند مقاله‌های ماتریالیسم دیالیکتیک، عرفان و اصول مادی، زندگی و روح هم مادی است و غیر اینها.

نکته‌های دیگر: وی از نخستین روشنفکران و هواخواهان مسلک مارکسیسم در ایران و «بنیانگذار معنوی» حزب توده بود. ارانی در تبریز در خانوادهٔ یک کارمند جزء تولد یافت ولی در تهران بزرگ شد و در دارالفنون و دانشکدهٔ پزشکی تحصیل کرد. طی سالهای دانشگاهی از ملیون و یک ناسیونالیست پرشور بود که فرهنگ و تمدن ایران باستان را بسیار می‌ستود و معتقد بود که آذربایجان

راکه زادگاه وی بود باید فارسی مآب کرد. وی با قرارداد ۱۹۱۹ آشکارا مخالفت نمود در ۱۹۲۲/۱۳۰۱ با هزینهٔ دولت برای تحصیل شیمی به دانشگاه برلین رفت. در نخستین مقاله‌هایی که در اروپا نوشته است، مانند جزوه هایی که دربارهٔ عمر خیام و سعدی و ناصرخسرو و همچین مقاله هایی که در مجلهٔ ایرانشهر و فرنگستان منتشر کرده است، همان موضوع شور ملّی را دنبال نمود ولی مقاله‌های او بعد از ۱۹۲۵/۱۳۰۴ توجه بیشتر او را به مسلک اشتراکی (سوسیالیزم) و مارکس نشان می‌دهد. مقاله‌های سلسلهٔ «اصول علوم دقیقه» و مقاله‌هایی که بدون امضا در مجلهٔ کمونیستی «پیکار» در آلمان منتشر می‌شد، از این گونه است. ارانی در ۱۹۳۰/۱۳۰۹ به تهران بازگشت و در دانشکدهٔ فنی به تدریس پرداخت و با گروهی از روشنکفران چپ گراکه بیشتر آنان در اروپا تحصیل کرده بودند جلسات پنهانی برای مباحثه ایدئولوژیک و سیاسی تشکیل داد و سه سال بعد نشریهٔ «دنیا» را تأسیس کرد که نخستین نشریه‌ای بود که در ایران به بحث دربارهٔ اصول مسلک مارکس می‌پرداخت. ولی این روزنامه با آنکه مبلغ اصول مارکس بود، شیوهٔ نگارشی پیچیده و به صورت مقالات علمی به کار می‌برد تا دچار سانسور نشود. ارانی در این مدت نیروهای فکری و سیاسی زیادی را به دور خود جمع کرد و به فعالیتهایش شدت بخشید. ولی اعتصاب دانشگاه تهران در ۱۹۳۷/۱۳۱۶ سبب شد که دولت ارانی و همکاران او را بازداشت کند و انتشار دنیا متوقف شد. در آبان ۱۳۱۷/نوامبر ۱۹۳۸ ارانی و بسیاری از یاران او که بعد به «پنجاه و سه نفر» شهرت یافتند به اتهام تخلف از قانون در تبلیغ مسلک اشتراکی و کمونیزم محاکمه شدند. ارانی که رهبر گروه بود به اشدّ مجازات یعنی ده سال زندان مجرد محکوم شد و شانزده ماه بعد در سی و هشت سالگی درگذشت. شهربانی مدعی بود که مرگ او بر اثر بیماری تیفوس حاد بوده ولی هم زندانیان او شهادت دادند که ارانی نیز مانند دیگر مخالفان دولت وقت کشته شده است. قتل او توسط پزشک شهربانی رضاشاه به نام پزشک احمدی صورت گرفت و گویا او با تزریق آمپول هوا این جنایت را انجام داده بود. احمدی که بعد از شهریور ۱۳۲۰ در دادگستری ایران محاکمه و اعدام شد، یکی از اتهاماتش قتل ارانی بود.

دکتر تقی ارانی

ارانی، شیخ احمد. فرزند محمد علی. از روحانیون.
محل تحصیل: کاشان.
استادان: پدرش.
آثار: نهج الرشاد فی شرح الارشاد.

ارباب، آقا محمد مهدی. فرزند آقا محمد رضا ارباب اصفهانی، در سال ۱۲۳۴ ق متولد شد و در سال ۱۳۱۴ ق درگذشت و در قبرستان محله آب اصفهان به خاک سپرده شد. از محققان و مؤلفان.
مهارتها: تاریخ، جغرافیا هیأت قدیم و جدید، نجوم بطلمیوسی و جدید.

آثار: اصفهان نصف جهان، تصیح و طبع شاهنامه فردوسی و تاریخ و صاف.

ارباب، تقی. فرزند رضا، در سال ۱۳۰۳ ش متولد شد. از وکلای دادگستری.
محل تحصیل: کاشان، تهران، فرانسه (پاریس).
تحصیلات: لیسانس دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دکترای حقوق.
مهارتها: تسلط بر زبانهای فرانسه و انگلیسی، فن حقوق.
مشاغل و مناصب: مشاور حقوقی و وکیل دادگستری.

ارباب، محمد. از تهیه کنندگان سینما و چهره‌های مؤثر تهیه فیلم فارسی.
مشاغل و مناصب: تهیه کنند، مدیر مؤسسه پخش فیلم فردوسی از ۱۳۴۴ ببعد.
نکته‌های دیگر: از سال ۱۳۴۴ شروع به تهیه فیلم فارسی کرد و مؤسس گروه سینماهای متحده بود.

ارباب، میرزا محمد. فرزند میرزا محمد تقی بیک ارباب جان بابا، در سال ۱۲۷۳ ق در قم به دنیا آمد و در ماه جمادی الاول سال ۱۳۴۱ ق درگذشت و در شیخان قم به خاک سپرده شد. از روحانیون و مجتهدان آگاه عصر خود.
محل تحصیل: تهران، نجف اشرف.
استادان: میرزا محمد حسن شیرازی، حاج میرزا حبیب الله رشتی، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی.
شاگردان مشهور: آیت الله فیض
آثار: اربعین الحسینیه.
نکته‌های دیگر: او یکی از مجتهدان آگاه و روشنفکر عصر خود بوده و مسایل روز را خوب می‌فهمیده است. در جنگ جهانی اول که قزاقان روسی در ایران و از جمله در قم حضور پیدا کرده بودند و به اموال و نوامیس مردم چشم تعدّی داشتند، مرحوم ارباب پیشقدم شد و با مقرّ فرماندهی آنان در قم قرار نامه‌ای را امضاء کردند که سربازان روسی حق ورود به شهر را نداشته باشند، در مقابل مردم قم نیز روزانه ارزاق آنان را در مقابل دریافت قیمت عادلانه در اختیارشان قرار بدهند. همچنین مرحوم ارباب یکی از دعوت کنندگان حاج شیخ عبدالکریم حائری و از حامیان جدّی او برای تأسیس حوزه علمیه قم بود و یقیناً بدون حمایت او این کار امکان پذیر نبود.

ارباب اصفهانی، آقارحیم. با شهرت دیگر چهار محلی، فرزند علی پناه، در سال ۱۲۹۷ در لنجان علیای اصفهان متولد شد و در ۱۸ ماه ذیحجه سال ۱۳۹۶ ق، درگذشت و در اصفهان به خاک سپرده شد. از فقها و حکمای برجسته.

آقا رحیم ارباب اصفهانی

استادان: حضرات آیات: میرزا ارباب، ابوالمعالی کلباسی، آخوند ملا محمد کاشی، سید محمد تقی مدرس، سید محمدباقر درچه‌ای، میرزا جهانگیر خان قشقایی.

تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: اصول، تدریس.
آثار: تألیفاتی در اصول و حکمت دارد.
نکته‌های دیگر: او در حوزه اصفهان هم مباحثهٔ آیة الله حاج آقا حسین بروجردی مرجع تقلید معروف بوده است. ایشان با اینکه از فلاسفه و مجتهدان عصر خود و در میان مردم اصفهان نیز بسیار معزز و مکرم بود، زندگی و معاشرت بسیار ساده‌ای داشت و به تأسی از استادش حکیم قشقایی به جای عمامه از کلاه استفاده می‌کرد.

ارباب زاده ← ارباب کیخسرو ، جمشید.

ارباب زاده ، جواد. در سال ۱۹۲۲ م در اردبیل متولد شد. از اساتید دانشگاه و دارو سازان.
محل تحصیل: تهران
تحصیلات: دانشنامه دکترای داروسازی ازدانشگاه تهران ۱۹۴۸ م
مهارتها: داروسازی
مشاغل و مناصب: استاد و رییس گروه مواد غذایی و سموم دانشکده داروسازی دانشگاه تهران، معاون فنی مدیریت اجرایی انجمن شیرو خورشید سرخ ایران، مدیر عامل بخش دارویی انجمن شیرو خورشید سرخ ایران
نشانها و جوایز: همایون درجه ۴ مدال انجمن شیرو خورشید ایران درجه ۱.
آثار: مقالاتی از او در مجله‌های علمی ایرانی و خارجی چاپ شده است.
نکته‌های دیگر: به کشورهای اروپای غربی، خاورمیانه و دولتهای حوزه خلیج فارس و افغانستان سفر کرده است.

ارباب قمی ، محمد تقی بیک. معروف به ارباب جان بابا، فرزند حسنعلی بیک، در سال ۱۳۱۱ ق درگذشت و در قم، ایوان بقعه فتحعلیشاه از صحن حضرت معصومه به خاک سپرده شد. از شعرا و مؤلفان.
آثار: تاریخ دارالایمان قم، دیوان اشعار و مراثی.
نکته‌های دیگر: او در فن منشیگری و دانش ریاضی متبحر و در آغاز از دیوانیان دربار قاجاریه بوده، آنگاه از آن کار تائبا برگشته و به عبادت وسرودن اشعار، مخصوصا در مراثی امام حسین (ع) مشغول و در قم ساکن شده است. او پدر مجتهد معروف آیة الله حاج میرزا محمد ارباب قمی است.

ارباب کیخسرو ، جمشید. با شهرت ارباب جمشید زردشتی، فرزند بهمن زردشتی. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره اول از طرف اقلیت زردتشتیان، تاجر عمده، صراف و صاحب مؤسسه صرّافی جمشیدیان.
نکته‌های دیگر: وی در تنفیذ ماده قانونی مربوط به اقلیتهای مذهبی بویژه رسمی بودن زردشتیان در قانون اساسی مشروطه، نقش مؤثری داشته است. او یکی از ثروتمندان بزرگ ایران بوده که با بانک استقراضی روس و امثال آن رقابت می‌کرد ولیکن در این رقابت به سختی شکست خود. ارباب جمشید نمونه کامل قربانی سیستم غلط و استعماری بانکداری در ایران محسوب می‌شود. او در دهه آخر ۱۲۹۰ ش یکی از ثروتمندترین صرّافان تهران بود که عملیات صرافی اغلب تاجران بزرگ ایران و بعضی از ادارت دولتی را انجام می‌داد. ولی بر اثر فشار بانک استقراضی روس که طلبکار عمده مؤسسه صرّافی جمشیدیان بود، به ورشکستگی کامل کشیده شد.

ارباب کیخسرو ، ← شاهرخ، ارباب کیخسرو

اربابی ، جواد. فرزند محسن، در سال ۱۳۰۱ ش، ۱۹۲۵ م متولد شد. از نمایندگان مجلس شوارى ملى

و مهندسین کشاورزی.
محل تحصیل: دانشکده کشاورزی کرج، آمریکا، انگلیس.
تحصیلات: مهندس کشاورزی.
مشاغل و مناصب: رییس دفتر وزیر کشاورزی، عضو هیأت مدیره انستیتو دامداری وزارت کشاورزی در سازمان دامپروری، مشاور وزارتخانه‌ای و رییس هیأت مدیره کارخانه شیر پاستوریزه تهران، عضو شورای مرکزی حزب ایران نوین، نماینده مجلس دوره ۲۲ از شیراز از حزب ایران نوین، نمانیده دوره ۲۳.

اربابی ، شهلا، خانم. در سال ۱۹۴۵ م متولد شد. از نقاشان معاصر.
محل تحصیل: آکادمی هنرها در روم.
نشانها و جوایز: جائزه بین المللی هنر از کوالو ستمنت لندن ۱۹۶۸، دریافت نشان از آکادمی هنرمندان بین المللی در رم ۱۹۶۹، دریافت مدال طلا و دیپلم افتخار از آکادمی سنت آندری ارم ۱۹۶۸ دریافت مدال طلا در رقابتهای بین المللی سالار ۱۹۶۸، دریافت دیپلم افتخار از وزیرکار ایتالیا و جایزه ویژه هنر در دومین رقابتهای نقاشی در رم ۱۹۶۹.

اربابی ، عباس. از مدیران تلویزیون.
محل تحصیل: دانشکده هنرهای زیبا.
مهارتها: وی سالهایی را برای تجربه آموزی را در زمینه‌های دکورسازی، دوربین، کارگردانی، تهیه کنندگی و جز آن گذرانده.
مشاغل و مناصب: وی در زمان تحصیل در دانشکده هنرهای زیبا به تلویزیون ایران راه یافت و در تلویزیون ملی ایران مسؤولیت تهیه چند برنامه را عهده‌دار بود. همکاری با قسمت اطلاعات و اخبار و سرپرستی گروه فرهنگی و اجتماعی تلویزیون، زمینه فعالیتهای بعدی او در سازمان بود. وی مدتی نیز به سمت مدیر تلویزیون رضائیه انتخاب شد.

اربابی ، عبدالکریم. فرزند ابراهیم، در سال ۱۳۲۵ ش در چاه بهار متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: پنجم طبیعی.
مشاغل و مناصب: نماینده دورهای اول و دوم مجلس شورای اسلامی از چاه بهار و عضو کمیسیون بازرگانی و توزیع، کارمند بانک تعاون کشاورزی، رییس دایره حسابداری و سرپرست وصول بانک تعاون کشاورزی، عضو انجمن اسلامی کارکنان در چاه بهار.

عبدالکریم اربابی

اربابی ، عظیم. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترا و فوق دکترای فیزیک پزشکی از دانشگاه لیدز انگلستان، مدرک Diploma در رادیوبیولوژی از دانشگاه پزشکی گرانادای اسپانیا و انجمن رادیو تراپیست های اروپا.
مهارتها: بررسی ۱۰ سال پرتوگیری بانوان باردار ایرانی، مطالعه در زمینه تومورهای سرطانی، راهنمایی و نظارت بر ۶ پایان نامهٔ کارشناسی ارشد و ۱ رسالهٔ دکترا.

مشاغل و مناصب: عضویت در کمیسیون تشخیص قانون سازمان انرژی اتمی ایران، عضویت در بورد تخصصی رشته رادیو تراپی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، عضویت در بورد تخصصی فیزیک پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تدریس در دانشکده‌های پزشکی و دندانپزشکی در دوره‌های کارشناسی ارشد و تدریس به رزیدنت‌های رادیو تراپی دانشگاههای علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران و اصفهان، عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.
آثار: ۱کتاب به زبان فارسی، در زمینه فیزیک پزشکی، رادیو بیولوژی، رادیو تراپی، رادیولوژی، سونوگرافی و پزشکی هسته‌ای. ۸ مقاله به زبان فارسی و ۳ مقاله به زبان خارجی، در زمینه رادیوبیولوژی، دزیمتری، حفاظت در برابر اشعه، روش های درمان سرطان، اثرات آناتومیکی اشعه.

اربابی ، علی اصغر. در سال ۱۹۱۸ م متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت واساتید دانشگاه.
محل تحصیل: ایران، اروپا.
تحصیلات: مهندسی عمران از اروپا.
مهارتها: متخصص راهها و راههای آهن، تسلط به زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه تهران، معاون پارلمانی در وزارت راه و حمل و نقل ۱۹۷۴.
نکته‌های دیگر: به کشورهای آمریکا، اروپای غربی، خاورمیانه و خاور دور مسافرت کرده است.

اربابی ، علیمحمد. در سال ۱۳۰۸ ش متولد شد. از رجال اقتصادی و مطبوعاتی.
محل تحصیل: لندن، ایران.
تحصیلات: فوق لیسانس علوم اداری و بازرگانی، گواهی نامه از انسینوی پرینستون لندن در رشته تبلیغات و بازاریابی.
مهارتها: با فن تبلیغات، زبان انگلیسی و فرانسه آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: سر دبیر روزنامه طب و دارو، روزنامه نگار.
آثار: سه جلد کتاب در رشته بازاریابی و تبلیغات.
نکته‌های دیگر: وی خدمات مطبوعاتی را از ۱۳۳۴ ش آغاز کرد و به اغلب کشورهای جهان به جز آفریقا سفر کرده است.

اربابی ، فخرالدین. فرزند عبدالرحیم، در سال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از رؤسای دانشکده‌ها.
محل تحصیل: آلمان، ایران (تبریز).
تحصیلات: دکترای شیمی و خاک شناسی.
مهارتها: تسلط بر زبانهای فرانسه، انگلیسی و آلمانی، و امور مهندسی کشاورزی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده کشاورزی، رییس آزمایشگاههای شیمی عمومی و خاک شناسی، سرپرست دانشکده کشاورزی، رییس دانشکده کشاورزی تبریز.
نشانها و جوایز: اخذ نشان علمی از دست محمد رضا شاه و نشان لیاقت از دانشگاه بن و نشان علمی از درجه افتخار به نام گردن بند طلا از دست ژنرال دو گل.
آثار: کتاب شیمی معدنی، شیمی چرم، کتاب روش‌های تجزیه خاک.

اربابی ، فروزنده، خانم. در سال ۱۳۱۴ ش متولد شد. از نویسندگان و هنرمندان، گویندگان رادیو.
تحصیلات: فارغ التحصیل در رشته ادبیات
مهارتها: کار مطبوعاتی، زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: همکاری با مجله‌های سپید، سیاه و امید و سردبیر مجله روستا.

اربابی ، محمد ← محمدی اربابی، محمد

اربابی، نصرت الله. متخلص به موفق، فرزند ارباب علی، در سال ۱۲۹۹ ش در بیدگل کاشان متولد شد. از مهندسین، شعرا و کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: آران، کاشان، کرج.
استادان: راوندی، حسنعلی منشی، نظام وفا، استاد شهریار، بیریای گیلانی، جلال اعتمادی.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده کشاورزی.
مهارتها: امورات دولتی و مدیریت اداری، شاعری.
مشاغل و مناصب: کارهای کشاورزی، کارمند آموزش و پرورش، مدیر آموزشگاههای روستایی ورامین، بازرسی مدارس روستایی، رییس عمران استان آذربایجان شرقی، فرماندار مرند و اردبیل، معاون استاندار آذربایجان غربی، فرمانداری رضائیه (ارومیه) ریاست هیأت نظارت وزارت کشور، بالأخره با عنوان معاونت استانداری گیلان در سال ۱۳۵۶ ش باز نشسته شد. از سال ۱۳۱۶ کار شعر و شاعری را آغاز کرد و آثاری را پدید آورد.
آثار: پند صالح (صالحنامه)، نیاز موفق (هر دو منظوم و به چاپ رسیده است).

اربابی، هوشنگ. در سال ۱۹۲۰ م متولد شد. از کارمندان بلند پایه دولت.
تحصیلات: لیسانس اقتصاد حمل ونقل هوایی و حقوق هوایی سی پی اس، لیسانس خلبانی.
مهارتها: تسلط به زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت کشور ۱۹۴۲ م، کارمند وزارت راه و ارتباطات، کارمند اداره عمومی هواپیمایی کشوری در سال ۱۹۴۶ م، معاون وزیر راه و مدیر کل هواپیمایی کشوری ۱۹۶۰ م، معاون وزیر جنگ و مسؤول هواپیمایی کشوری ۱۹۷۴ م.
نشانها و جوایز: مدال تاج شماره ۲، نشانهای عالی از حکومتهای انگلیس، فرانسه، هلند، نروژ، بلژیک، آلمان غربی، دانمارک، اتریش، تونس، تایلند و رومانی
آثار: مقالات بسیاری در مجلات هواپیمایی خارجی نوشته و سخنرانیهایی در دانشگاه آکسفورد وبرن انجام داده است.
نکته‌های دیگر: در تاریخ ۵۶/۲/۸ ش اعلام شد: هوشنگ اربابی رییس سابق سازمان هواپیمایی کشوری و ۹ نفر از کارمندان این سازمان که به اتهام سوء استفاده‌های مالی تحت تعقیب قرار گرفته بودند در دادگاه نظامی محکوم شدند، هوشنگ اربابی به ۵ سال حبس و مبلغ ۱۱ میلیون تومان جریمه محکوم شد. البته این نوع دستگیریها و محکومیتها زمانی صورت می‌گرفت که رژیم شاه در آستانه سقوط بود، و لذا ساواک با این طرح می‌خواست از مردم دلجویی کند و آنان را فریب بدهد.

اربابی بصیرانی، فرزند شیخ محمد علی بصیرانی، در سال ۱۳۰۴ ش در یکی از روستاهای بیرجند متولد شد و در ۱۰ ماه محرم سال ۱۳۷۳ ش در گذشت. از روحانیون و شهدای حرم مطهر امام رضا (ع) در روز عاشورای ۱۳۷۳.
محل تحصیل: بیرجند، حوزهٔ علمیه مشهد.
نکته‌های دیگر: ایشان تحصیلات خود را در شهر بیرجند و مشهد انجام داد و در سن سی سالگی به دلیل جانشینی از پدرش در امور تبلیغی، عازم روستا شد و در روستای بصیران سکونت کرد و حدود ۲۰ سال در منطقه بصیران در انجام امور مذهبی فعال بود. در نهایت به دلایلی مجددا به بیرجند عزیمت نموده و با خانواده‌اش در آنجا ساکن شد. او در سال ۱۳۴۲ ش، به دلیل دفاعی که از قیام ۱۵ خرداد و نهضت اسلامی داشت، برای بار دوم به دادسرای نظامی استان خراسان احضار شد، که با دخالت آیت الله میلانی، به پرونده ایشان خاتمه داده شد. از مدافعان انقلاب اسلامی و رهبری و مرجعیت امام خمینی بود. در جنگ تحمیلی نیز، مردم و آشنایان و خویشاوندان خود را به حضور در جبهه تشویق می‌نمود و فرزندش شهاب الدین اربابی که

مسؤولیت جهاد دلگان از توابع سیستان و بلوچستان را به عهده داشت، در سال ۱۳۷۰، به دست اشرار (قاچاقچیان) به شهادت رسید. وی از جمله شهدایی است که در انفجار روز عاشورای حسینی در سال ۱۳۷۳ ش، در حرم مطهر امام رضا به فیض شهادت نایل آمد.

ارباب یزدی ، مهدی. فرزند رضا، در سال ۱۲۷۹ ش متولد شد. از تجار و نمایندگان مجلس شوری ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف
مشاغل و مناصب: تاجر، نماینده دوره‌های ۱۵ و ۱۶ از بلوچستان و ۱۸ و ۱۹ از بندر عباس.

اربابی فرد ، حسین. در سال ۱۳۳۶ ق در کوه خواجه متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی از حوزه رامیان مازندران.
تحصیلات: دوره سطح حوزه علمیه و ششم نظام قدیم.
مهارتها: تسلط بر زبان عربی.
مشاغل و مناصب: وی از جمله نمایندگان سومین دوره مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون ارشاد و هنر اسلامی بود.

اربابات شیرانی ، سعید. از دانشیاران دانشگاه علامهٔ طباطبایی.
مهارتها: تدریس در رشتهٔ ادبیات تطبیقی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ ادبیات فارسی و زبانهای خارجی دانشگاه علامهٔ طباطبایی.

اربادی ، محمد قاسم. فرزند محمد تقی در سال ۱۳۳۳ ق درگذشت. از علما.
مهارتها: فقه و اصول و معارف اسلامی.
آثار: کتابی مبسوط در چندین مجلد در فقه استدلالی که بیشتر آن به چاپ رسیده، رساله‌ای در تعادل و تراجیح.

اربراین ، سی ای. از مسؤولین و رؤسای شرکتهای عامل نفت ایران.
مشاغل و مناصب: قائم مقام مدیر عامل شرکتهای عامل نفت ایران.
نکته‌های دیگر: او در تاریخ ۴۵/۱/۲۲، به جای آقای ام. ام. نیل، به سمت قائم مقامی مدیر عامل شرکت نفت ایران منصوب شد.

ارثماطیقی حَکَمی زنجانی ، شیخ ابراهیم ← حکمی زنجانی، شیخ ابراهیم

ارجمند ، بهمن. در سال ۱۳۳۷ ش متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: دانشگاه شیراز
تحصیلات: لیسانس علوم هسته‌ای ۱۳۶۵ ش.
مهارتها: تدریس و آموزش، ترجمه، نصب و راه اندازی ماشین آلات واحدهای تولیدی.
مشاغل و مناصب: دبیر آموزش و پرورش، مهندس کارخانجات مخابراتی ایران در شیراز.
آثار: (تحقیقات و تألیفات): تدوین دستور العمل نرم افزار آموزشی و تحقیقاتی، تدوین جزوات در مسایل اجتماعی و فرهنگی.

ارجمند ، جمشید. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از مترجمان، نویسندگان، نقد نویسان هنرمند.
محل تحصیل: دانشکده حقوق دانشگاه تهران
تحصیلات: لیسانس اقتصاد، دیپلم روزنامه نگاری.
مهارتها: روزنامه نگاری، ترجمه، نقد نویسی، ویراستاری.
مشاغل و مناصب: آغاز خدمت روزنامه نگاری را در سال ۱۳۳۶ ش با مجله فردوسی شروع کرد، آنگاه با مجلات تماشا، رودگر، فرهنگ زندگی، ستاره سینما به عنوان نویسنده، مترجم و دبیر همکاری کرد. سپس به عضویت جامعه ویراستاران در آمد.
آثار: ترجمه: حقوق اثر سولژنیستن، جامعه شناسی

رادیو و تلویزیون اثر ژان کازنوو، کلاس شبانه، شکار حفاظت شده، حریق عمدی، تخم مرغ و مرغ، بمب، شکست، انتقام، دسته، میتینگ، در ساحل رودخانه، پیر مردی لجوج (همه ترجمه از آثار جووانس کوارسکی.) ترجمه کتابهای: پابه پای کمونیسم در خاورمیانه عربی، تلویزیون در خانواده و جامعه اثر انریک معون مایتنز.

ارجمند، داریوش. در سال ۱۳۲۳ ش در تهران متولد شد. از هنرمندان تئآتر و سینما و کارگردانان.
محل تحصیل: دانشگاه مشهد ۱۳۵۱، دانشگاه پاریس ۱۹۸۰ م.

داریوش ارجمند

تحصیلات: فارغ التحصیل تاریخ جامعه شناسی در سال ۱۳۵۷، فوق لیسانس تئآتر و سینما، دیپلم مطالعات عمیق {D.E.A}، گذراندن دکترای سیکل سوم رشته تئآتر در دانشگاه پاریس ۱۹۸۰.
مشاغل و مناصب: بازیگر تئآتر و سینما، کارگردان تئآتر و سینما، عضو هیئتهای داوری جشنواره تئآتر آموزش و پرورش خراسان در سال ۱۳۶۳ ش و پنجمین جشنواره تئآتر فجر سال ۱۳۶۵ و جشنواره سینمای تجربی سال ۶۵ و جشنواره سینمای جوان خراسان در سالهای ۱۳۶۸ - ۱۳۶۴، مدرس سینما و تئآتر، کارشناس هنرهای نمایشی، سرپرست امور هنری و ادبی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان خراسان
نشانها و جوایز: او با تئآتر آریا داکاپو برنده جایزه اول نخستین جشنواره تئآتر دانشگاههای کشور در سال ۱۲۴۸ و با بازیگری در تئآتر سگی در خر منجا برنده مدال مخصوص بازیگری در مسابقات هنری دانشگاههای کشور سال ۱۳۴۹ و باکارگردانی فیلم «هیس» برنده جائزه اول جشنواره سینمای آزاد شد. چنان که جوائز دانشگاه مشهد، رادیو تلویزیون، فرهنگ و هنر و تماشاگران سینمای آزاد در سال ۱۳۵۲ از آن خود گردانید. باکارگردانی فیلم زمزمه مجتبی بسرنده تقدیر نامه ویژه هیأت داوران جشنواره سینمای آزاد اهواز در سال ۱۳۵۳ و با بازیرگری در ناخدا خورشید، جایزه بهترین بازیگر مرد نقش اول را دریافت کرد.
آثار: کارگردانی فیلم‌های: هیس، زمزمه مجتبی، به کجای این شب تیره بیاویزم، گورستان، گلوله‌های بی‌صدا، گفت به زیر سلطه من آیید، نمایشنامه‌های چاپ شده: سفر اشغال. فیلمنامه‌ها: کدام بزرگ، تیر سبزپری. ترجمه: هنر در آثار چخوف. تحقیقات و مقالات چاپ شده در بولتنهای جشنواره تئآتر مشهد ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳: نقالی در ایران، سنتهای نمایش، تئآتر در مدرسه، رابطه نقالی با تئآتر ایران.

ارجمند، داریوش. فرزند جلال، نوهٔ خلیل، در ۲۱ ماه آبان سال ۱۳۰۰ ش متولد شد. از مهندسان.
تحصیلات: مهندس شیمی و قند سازی.
مهارتها: تسلط بر زبانهای فرانسه، انگلیسی، آلمانی.
مشاغل و مناصب: استخدام در کارخانه قند ایران، مدیر کارخانه شرکت سهامی پیچ و مهره.
نوآوری: ابداع بهترین روش برای جداکردن تلیان از

فرو تلیتان و در رشته قند سازی امتحان پنج ماده مفید غذایی و صنعتی از ملاس چغندر قند.
نشانها و جوایز: نشان درجه دوم علمی فرهنگ به علت شاگرد اول شدن در سال ششم ریاضی در تهران، نشان علمی فرهنگ به جهت رتبه دوم شدن در سال آخر دانشکده در سال ۱۳۲۲.
آثار: پایان نامه شیمی درباره روش ساده آنالیزهای مواد آلی، پایان نامه مهندسی در مورد معادن آهن ایران و لزوم تأسیس ذوب آهن.
نکته‌های دیگر: او مرد عمل و تجربه بود و با زحمت زیاد دیگ بخاری ساخت ولی در ضمنَ آزمایش ترکید اما آسیبی به وی نرسید.

ارجمند ، سعید. از نویسندگان.
آثار: کتاب سایه خداو امام غایب.
نکته‌های دیگر: او از نظر سیاسی وضعیت مجهولی دارد و وابستگی‌اش به جریان معیّنی به دست نیامد. با این حال در سال ۱۹۸۴ م (۱۳۶۳ ش) کتابی را منتشر ساخت که در آن به نظام سیاسی، مذهبی و تغییرات اجتماعی در ایران شیعی از آغاز تا سال ۱۹۸۱ پرداخته است. او در این کتاب کوشیده است تا غیبت امام زمان (عج) را یک ترفند سیاسی معرفی کند و آغاز آن را به دوران حکومت صفویه ایران نسبت دهد، و آن را عامل رکود و عاملی که توجیه‌گر جدایی روحانیون از سیاست وانحصار به تبلیغ مذهبی معرفی می‌کند. در واقع این همان نظریه شناخته شده و القائی برخی از خاورشناسان سیاسی کار است که ایشان آب و رنگ تألیف مستقل به آن داده است.

ارجمند ، سیاوش. فرزند رحیم‌خان، در سال ۱۳۰۷ ش متولد شد. از مهندسین و کارخانه داران بزرگ.
محل تحصیل: آلمان، تهران.
تحصیلات: لیسانس از دانشکده فنی تهران در رشته الکترو مکانیک، فوق لیسانس از دانشکده مهندسی مونیخ در موضوع الکتریسیته فشار قوی.
مهارتها: تسلط بر زبانهای انگلیسی و آلمانی، مدیریت صنعتی.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت پست و تلگراف و تلفن، مالک و مدیر شرکت ارج، مدیر شرکت رادیو و تلویزیون، مهندس کارخانجات الکترو موتورسازی زیمنس در آلمان، کمک مهندس کارخانجات او-کا-د.
نوآوری: تأسیس کارخانجات صنعتی ارج، ابتکار کولرهای برقی برای خنک کردن منزل، بخاری نفت سوز به سبک مدرن، صندلی فلزی تاشو، رادیو ترانسیتوری.
آثار: مقالات متعدد در زمینه مسایل فنی و مدیریت صنعتی منتشر کرده است.
نکته‌های دیگر: ارجمند، به دو دلیل عمده در میدان صنایع و سرمایه گذاریهای ایران رشد سریع و بسیار نمود. اول به دلیل کاردانی، تخصّص و تلاش گستردهٔ شخصی. دوم به دلیل موقعیت خانوادگی و نزدیکی به دربار و مراکز و محافل قدرت که به طور عمده در آن زمان «بهاییان» ایران بودند و خانوادهٔ ارجمند نیز منتسب به این فرقه بود. پدرش میرزا رحیم خان در زمان رضا شاه معاون وزیر پست و تلگراف و تلفن و از قدرت و نفوذ خوبی برخوردار بود. حبیب الله ثابت سرمایه دار معروف زمان محمد رضا پهلوی پسر عمهٔ ارجمند از بهاییان پر آوازه است. هر چند که کارخانه «ارج» تولید کننده و ارائه کننده محصولات صنعتی ارج با وامها و مساعدتهای دولتی به راه افتاده بود ولی مدیریت عالی و اجناس مرغوب آن راکه منحصراً ناشی از همت شخصی مهندس ارجمند بوده، نباید نادیده انگاشت.

ارجمند ، مهرداد. در سال ۱۳۳۹ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: تهران: دانشگاه صنعتی شریف.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک، طراحی جامدات ۱۳۶۴.
مهارتها: صنایع ساخت و مونتاژ هواپیما و هلکوپتر،

خدمات کامپیوتری، طراحی و مهندسی ارائه خدمات آزمایشگاهی (تحقیق و توسعه و کنترل کیفیت).
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت صنایع هواپیمایی تهران.

ارجمندی ، میر سیدکریم خان ← صمصام السلطنه، میر سیدکریم خان

ارحام صدر ، رضا. در سال ۱۳۰۲ ش، ۱۹۲۳ م در اصفهان متولد شد. از هنرمندان تئاتر و سینما.
محل تحصیل: دبستان پهلوی اصفهان، کالج انگلیسیهای اصفهان (ادب)، دبیرستان صارمیه اصفهان، دانشگاه تهران، تحصیل در مؤسسات هنری آمریکا، مؤسسات هنری ژاپن ۱۹۷۱.
تحصیلات: لیسانس فلسفه و فن آموزش از دانشگاه تهران ۱۹۶۵ م، گذراندن یک دوره تحقیقی در تئاتر انگلیسی ۱۹۶۸، دیپلم پنجم فنی از دبیرستان ادب (کالج) اصفهان، دیپلم ششم ادبی از دبیرستان صارمیه اصفهان ۱۳۴۱.
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت بیمه اصفهان ۱۹۴۷، بازیگر سینما، کارمند شرکت حمل ونقل پرواز وابسته به وزارت دارایی ۱۹۴۳ م، رییس شرکت بیمه ایران شعبه اصفهان و متصدی بانک بیمه استان اصفهان، بنیانگذار تئاتر ارحام در اصفهان ۱۹۶۳ م، مدیر تئاتر سپاهان در اصفهان.
نوآوری: تأسیس تئاتر سپاهان در اصفهان.
آثار: بازی در فیلمهای فراوان از جلمه فیلمهای: شب نشینی در جهنم، علی واکسی، زن و عروسکهایش، داماد فراری، جاده زرین سمرقند، ستاره‌ای چشمک زن.
نکته‌های دیگر: او یکی از مشهورترین و با استعدادترین هنرپیشگان کمدی ایران است و در اصفهان نمایشهای محلی و ملی را بر روی صحنه آورده و تا ابتدای سال ۱۹۷۳ در بیش از ۵۰ نمایشنامه تئاتری نقش آفرینی کرده است. وی از سال ۱۳۲۰ ش فعالیت تئاتری خود را از مدرسه آغاز کرده و به همت او بود که تئاتر سپاهان به وجود آمد.

ارداقی ، خسرو. فرزند علی اکبر، در سال ۱۲۹۶. از مهندسان و نویسندگان.
تحصیلات: اتمام دوره هنر سرای عالی در رشته برق و ماشین.
مهارتها: نویسندگی، مسلط به زبانهای فرانسه و آلمانی.
مشاغل و مناصب: در وزارت پیشه و هنر کارمند فنی و در بانک صنعتی سازمان برنامه به خدمت مشغول بوده است. در کابینه منصور مدیر کل فنی وزارت آبادانی و مسکن بوده است.
آثار: اعتراف یک دبیر، تاریخ سندیکالیسم فرانسه، ابلیس.

ارداقی قزوینی ، شیخ علی اکبر. فرزند شیخ محمد تقی، در سال ۱۲۶۱ ش در ارداق قزوین متولد شد و در ۷ ماه دی سال ۱۳۳۶ ش درگذشت و در قم به خاک سپرده شد. از مبارزان سیاسی، ادبا و روشنفکران مشروطیت.
محل تحصیل: تهران مدرسه افتتاحیه.
مشاغل و مناصب: مدرس سطح، کارمند وزارت کشور و دادگستری.
نوآوری: وی نخستین مدرسه ملی را به سبک جدید در قزوین بنا نهاد.
نکته‌های دیگر: وی در ۳ سالگی بی‌پدر شد، در ۱۵ سالگی به قزوین و بعد به تهران رفت. در تهران به مدرسه افتتاحیه رفت و معلوماتی اندوخت. در جریان مشروطیت با برادر خود قاضی ارداقی در سلک مشروطه خواهان در آمد. پس از بمباران مجلس در حادثه باغ شاه گرفتار شد، برادرش کشته شد و خودش به رشت تبعید گشت، در آنجا نیز به علت پخش شب نامه مورد سوء ظن قرار گرفت و

زندانی شد. پس از مدتی به خارج ایران تبعید شد و به بادکوبه و ترکیه رفت، ولی پس از کشته شدن حاکم گیلان توسط مشروطه خواهان به ایران بازگشت. وی در تهران به عضویت کمیته مجازات در آمد و به دلیل فعالیت در این کمیته در ۲۱ مرداد ۱۲۹۶ ش دستگیر شد، پس از دستگیری دفاعیه‌ای نوشت و در آن اعتقادش به ترور را تکذیب کرد. او ۴ سال زندانی بود پس از آن به قم تبعید شد. یک سال و شش ماه در قم بود و بعد از پیروزی مشروطیت به تهران بازگشت. در بازگشت به تهران ابتدا به خدمت وزارت کشور در آمد، سپس به خدمت در وزارت دادگستری مشغول شد. او در نزد دوستان خود به پارسایی و تقوا معروف بود، تا جایی که او را از جمله صلحاء به شمار می آوردند.

اردبیلی، شیخ محمد تقی. از علمای عصر ناصرالدین شاه.
مهارتها: ادبیات.
مشاغل و مناصب: تدریس ادبیات عرب در حوزه علمیه قزوین.

اردبیلی، ابوالحسن ← مشکینی اردبیلی، ابوالحسن

اردبیلی، ابوالفضل. فرزند محسن، در نهم ماه ربیع الثانی در سال ۱۳۶۴ ق در گذشت ابتدا در اردبیل و بعداً در نجف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: نجف.
استادان: آخوند خراسانی، شریعت اصفهانی.
مشاغل و مناصب: از مراجع امور شرعی و دینی مردم اردبیل بوده است.

اردبیلی، ابوالقاسم. در سال ۱۳۲۰ ق در گذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: نجف
مشاغل و مناصب: مدرس علوم دینی در حوزه.

اردبیلی، بیوک. فرزند مهدی در سال ۱۳۰۱ ش متولد شد. از استادان دانشگاه، نمایندگان مجلس شورای ملی و روزنامه نگاران.
تحصیلات: دکترای مهندسی در رشته کشاورزی.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه، انگلیسی، کشاورزی صنعتی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه و نماینده مجلس شوارای ملی در دوره‌های ۱۸و ۱۹و ۲۰.

اردبیلی، جعفر. در تبریز متولد شد و در ۲۲ ماه اسفند سال ۱۳۵۰ ش در گذشت. از چریکهای مارکسیت در رژیم شاه.
محل تحصیل: تبریز
مشاغل و مناصب: کارگر آهنگری، عضو گروه موسوم به چریکهای فدایی خلق.
نکته‌های دیگر: او از مارکسیستهای ایرانی طرفدار شوروی بود که در سال ۱۳۴۹ ش در حمله مسلحانه به کلانتری ۵ تبریز شرکت داشت، و در سال ۱۳۵۰ به وسیله مأموران دستگیر و در همان سال تیر باران شد.

اردبیلی، جواد. فرزند صادق، در سال ۱۳۰۳ ش در گذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: سید حسین کوهکمری (سید حسین ترک).
آثار: تقریرات بحث استادش.

اردبیلی، حاج سید یونس. با شهرتهای فقیه اردبیلی و موسوی اردبیلی، فرزند سید محمد تقی در سال ۱۲۹۳ ق یا ۱۲۹۶ ق در اردبیل متولد شد و در ۲ ماه ذیقعده سال ۱۳۷۷ ق در تهران در گذشت و در مشهد در جوار امام هشتم به خاک سپرده شد. از مراجع تقلید و مبارزان نامدار و زاهد دوره اختناق رضا شاهی.

محل تحصیل: اردبیل، زنجان، نجف، کربلا.
استادان: آخوند ملا قربانعلی زنجانی، آخوند ملا سبز علی زنجانی، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی، سید کاظم یزدی، میرزا محمدتقی شیرازی، فاضل شربیانی.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: تدریس فقه و اصول و جز آن در نجف، تدریس فقه و اصول و اقامه جماعت دینی در مشهد، افتاء و مرجعیّت.
آثار: دوره کامل فقه (مخطوط)، صلوة المسافر، قاعده لاضرر، فروعات علم اجمالی، معتقدات القاصر در اصول عقائد، رساله‌ای در ترتّب، حاشیه بر عروة الوثقی، رساله علمیه به نام و جیزة المسائل.
نکته‌های دیگر: وی از جمله مبارزان ضد رضا خانی بود و در معیت حاج آقا حسین قمی کارهای مهمی را انجام داد. وی پس از تحصیل مقدمات و خواندن سطوح در اردبیل به زنجان رفت و ۲ سال در زنجان ماندگار شد و از محضر آخوند ملا قربانعلی زنجانی معروف به حجة الاسلام و آخوند ملا سبز علی مجتهد و برخی از حکما و فلاسفه زنجان استفاده برد. در ۱۷ سالگی به نجف رفت و ۳۶ سال در آنجا ماندگار بود و از آخوند خراسانی و سید کاظم یزدی و دیگران بهره‌مند شد. در ۱۳۴۶ ق به ایران بازگشت و پس از مدتی اقامت در اردبیل به مشهد رفت و در رهبری قیام مردم مشهد در مسجد گوهر شاد شرکت فعال نمود، و لذا بازداشت و محبوس شد ولی بعداً آزاد و به اردبیل تبعید شد. در ۱۳۶۲ ق مجدداً به مشهد رفت و تا ۱۳۷۷ به تدریس فقه و اصول و اقامه جماعت در مسجد بالا سر پرداخت. در ۱۳۷۷ به علت کسالت قلبی به تهران بازگشت و در تهران دار فانی را وداع گفت. ایشان از مراجع شجاع و غیور ایران بود و در امر به معروف و نهی از منکر مسامحه نمی‌کرد. بسیاری از مردم آذربایجان و اردبیل و خراسان و تهران و جاهای دیگر از وی تقلید می‌کردند. در ۱۳۱۴ خورشیدی که دستور تغییر

حاج سید یونس اردبیلی

لباس توسط حکومت رضا شاه صادر شد، مراجع در منزل آیت الله سید یونس تجمع کردند، در یکی از این اجتماعات که آیت الله قمی و آیت الله آقازاده و جمعی دیگر بودند تصمیم گرفته شد که با رضا شاه مذاکره کنند و او را از این تصمیم حداقل درمورد اهالی مشهد باز دارند. حاج آقا حسین قمی از طرف مردم و مراجع مقیم مشهد مأمور ابلاغ این درخواست به رضا شاه شد. لیکن وی پس از ورود به شهر ری در باغ سراج الملک تحت نظر قرار گرفت و سپس به عتبات تبعید شد. در پی این خبر، اجتماعی در منزل آقا سید یونس برپا شد و اعتراضاتی از سوی مردم بلند گردید، مردم از سید یونس و دیگر روحانیون خواستند که اقدامی درباره آزادی آیت الله قمی صورت گیرد. اجتماع کنندگان زیاد بودند و در خانه سید یونس دیگر جایی نبود و لذا مردم به مسجد گوهر شاد رفتند و در آنجا تحصن کردند که سرانجام کشتار مسجد گوهر شاد صورت گرفت. یک روز پس از آن (۲۲ تیر ۱۳۱۴ ش) اردبیلی به همراه جمعی از روحانیون دستگیر و

زندانی شد و پس از مدتی به تهران منتقل گردید. ولی بعدها آزاد شد و تحت نظر اداره تأمینات قرار گرفت. اردبیلی در مدت حبس از خود رشادتها و شهامتها نشان داد. ایشان مدتی از سوی میرزا محمد تقی شیرازی سرپرست حوزه نجف بود ولی در ۱۳۴۸ ق بر اثر ناراحتی چشم درد به اردبیل رفت و در ۱۳۵۳ ق به مشهد رفت. امام خمینی در برخی از سخنرانیها و درسهای خود اردبیلی را از مراجع مبارز و ستم ستیز شیعه و مایه افتخار معرفی کرده و از حرکات سیاسی اسلام خواهانه و ضد رضا خانی او تمجید نموده است. مترجم اولین درس فقه و اصول خارج را در حوزه علمیه زنجان استفاده کرده است. ایشان با اینکه در دادن فتوا بسیار محتاط بوده، در برخی از مسایل مستحدثه فتاوایی شاذو تازه داشته است. وی جدای از مشی سیاسی مثبت، از دخالت در حل و فصل خصومات پرهیز می‌نموه و از دایر کردن محکمه اباء داشته است.

اردبیلی، حاج میرزا حسینخان ← گمنام، حاج میرزا حسینخان

اردبیلی، حاج میرزا محسن. معروف به حاج میرزا محسن مجتهد، فرزند عبدالله در سال ۱۲۱۴ ق متولد شد و در ۲۴ ماه محرم سال ۱۲۹۴ ق در اردبیل در گذشت و در کربلا در صحن امام حسین (ع) به خاک سپرده شد. از اعیان و مجتهدان بزرگ اردبیل.

محل تحصیل: زنجان، کربلا.

استادان: سید ابراهیم صاحب ضوابط و برخی دیگر از بزرگان.

تحصیلات: اجازه اجتهاد از سید ابراهیم صاحب ضوابط.

مشاغل و مناصب: وی پس از پایان تحصیل به اردبیل بازگشت و زعیم روحانی و مرجع عام پر نفوذ مردم بود.

نشانها و جوایز: پدرش از تجار ثروتمند اردبیل بود ولی میرزا محسن به علوم دینی رغبت داشت و لذا رهسپار حوزه علمیه زنجان شد و به دانش اندوزی پرداخت و در همانجا داماد استادش شد. عیالش نرگس خاتون نیز عالمه و نویسنده بود. سپس به عراق رفت و در کربلا به درس سید ابراهیم صاحب ضوابط حاضر شد و استفاده شایانی از وی نمود تا اینکه به درجه اجتهاد رسید. صاحب ضوابط در اجازه‌ای که به وی داده از جهاتی عدیده او را ستوده است. مترجم چند همسر داشته و از آنان چندین اولاد آورده است، یعنی مجموعاً ۵۳ فرزند که در هنگام وفاتش ۱۵ مذکر و ۹ مونث در قید حیات بودند. سه تن از آنان مجتهد و از مشاهیرند و آن سه تن عبارتند از میرزا علی اکبر اردبیلی، میرزا یوسف اردبیلی و میرزا عبدالله، ایشان در کربلا منزلی نسبتا بزرگ داشت و آن را وقف زوار و عایداتش را نیز وقف شؤنات حسینی نمود. وصیتنامه‌ای از وی باقی است که از نظر محتوا و مضامین اجتماعی کم نظیر و جزء اسناد تاریخی است و در آن علاقه شایانش به بزرگان سادات و اقامه دین و سایر شؤنات و دستورات خداوندی جلوه گر است. ایشان علاقه خاصی به عزاداری امام حسین (ع) داشت. فرزندانش نیز این گونه بودند. برای همین امر حسینیه‌ای در اردبیل بنا کرده بود که تا زمان ما جاری و باقی است. خانواده معروف «محسن» درزنجان و «مجتهدی» در اردبیل از اعقاب او هستند.

آثار: ثمار الفرارفی شرح شرایع الاطهار، زینة المتقین (رساله عملیه)، مصباح الزینة منتخب رساله عملیه، لب الوجیزه (مناسک حج).

اردبیلی، حاج میرزامحمد ← میرآخور، حاج میرزا محمد

اردبیلی، حاج میرزا یعقوب. ملقب به مجتهد التجار، فرزند شیخ محسن مجتهد اردبیلی. از علماو فضلا و بزرگان عصر خویش.

تحصیلات: اجتهاد.

اردبیلی، حاج میرزا یعقوب ← مجتهد التجار، حاج میرزا یعقوب

اردبیلی، سید ابراهیم. فرزند میر صالح. از روحانیون و دانشمندان پارسا.
تحصیلات: اجتهاد
نکته‌های دیگر: پدر وی از علما و مجتهدین معروف اردبیل بود و بعد از وفاتش سید ابراهیم قائم مقام پدر در امور مذهبی شد. او برادر سید هاشم اردبیلی است که مجاور در نجف بوده است.

اردبیلی، سیداحمد ← خلخالی اردبیلی، سید احمد

اردبیلی، سید اسمعیل. در اردبیل متولد شد و در مقبره ابوحسین قم به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: قم، اردبیل.
استادان: حضرات آیات سید محمد حجت، خونساری، بروجردی، نجفی مرعشی، شریعتمداری، حاج شیخ عبدالکریم حائری.

اردبیلی، سید باقر. فرزند میر حبیب الله، در اردبیل متولد شد و در سال ۱۳۳۰ ق در کرمانشاه درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از علمای مشهور به زهد و تقوا.
محل تحصیل: اردبیل (مقدمات و سطوح)، نجف.
استادان: میرزا محمد تقی شیرازی.
شاگردان مشهور: میرزا مسیح دود و رانی.
آثار: وی دارای آثاری بوده که از دست رفته است.
نکته‌های دیگر: وی پس از فراگیری مقدمات و سطوح در حدود ۱۳۱۸ به نجف رفت و از اساتید عظام بهره‌مند گردید. پس از تکمیل مراتب علمی از میرزا محمد تقی شیرازی تحصیل اجازه کرد و با خانواده‌اش به قصد اردبیل حرکت کرد، ولی در کرمانشاه به درود حیات گفت. خانواده ایشان پس از وفات خودش از کرمانشاه به همراه شاگرد خود او میرزا مسیح دود و رانی به اردبیل آورده شدند. جنازه او در کرمانشاه توسط علما و طبقات مختلف مردم به طور باشکوهی تشییع و به خاک سپرده شد.

اردبیلی، سید جلیل. فرزند سید محمد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات قدیم حدود سطح
مشاغل و مناصب: روحانی، مالک، نماینده دوره ۲ از اردبیل.

اردبیلی، سید حسین. در سال ۱۲۹۷ ق در اردبیل متولد شد و در ۲۰ ماه رمضان سال ۱۳۳۶ ق در گذشت. از روحانیون، نماینده گان مجلس شورای ملی، روزنامه‌نگاران.
محل تحصیل: رشت، قفقاز، خراسان.
تحصیلات: دارای تحصلات قدیم حدود مدرسی
مهارتها: روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدیر روزنامه خراسان، نماینده دوره ۲ از خراسان، تدریس، حدودا سال ۱۳۳۱ دراداره خزانه داری استخدام گردید و بعد استعفا داد، سردبیر روزنامه ستاره ایران، مدیر روزنامه ایران در سال ۱۳۳۶، عضو فرقه دمکرات، مدیر روزنامه خراسان ۱۳۲۷ ق.
نکته‌های دیگر: او از مشروطه خواهان بسیاری جدی و پر تلاش بود. پس از تعطیل شدن مجلس از ترس دستگیری توسط اتباع ناصرالملک در قلهک بطور پنهانی سکنی داشت. او لوایح و نطقهایی راکه جهت مستحصین در سفارتخانه انگلیس لازم بود تهیه می‌کرد و منتشر می‌ساخت. چنان که خدمات شایان به مؤسسه انجمن خیریه سعادت انجام داد و در تشکیل کمیته‌های مجاهدین مشروطه خواه فداکاریهای عمده‌ای از خود مبذول داشت.

اردبیلی، سید شفیع. با شهرت سید شفیع خلخالی، فرزند سید فاضل خلخالی، در سال ۱۳۰۸ ش در

اردبیل متولد شد و در ۱۶ ماه ذیقعده سال ۱۳۸۴ ق درگذشت و در وادی السلام به خاک سپرده شد. از علما، زهاد و پارسایان.
محل تحصیل: اردبیل، مشهد، نجف.
استادان: میرزا ابوالفضل آقا، سید احمد آقا، میرزای نائینی، آقا ضیاء عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی.
آثار: وی تقریرات مباحث الفاظ و اصول عملیه آقا ضیاء (که طبق وصیت خود او به کتابخانه مدرسه صدر وقف شده)، شرح اربعین حدیث.
نکته‌های دیگر: وی پس از استفاده از علمای اردبیل به مشهد رفت و پس از بهره‌مندی از اساتید آن دیار راهی نجف شد و از علمای بزرگ آنجا دانشها آموخت. او با عبرت زیسته است. در مواردی اظهار می‌کرده که از پروردگار خواهان است بیش از این پیش آمدی نشود تا همواره با درجه شکر و شکیبایی باقی بمانیم. در نهایت با ضعف و ناتوانی به مرض سکته مبتلا شد و درگذشت.

اردبیلی، سید عبدالغنی ← موسوی نجفی، سید عبدالغنی

اردبیلی، سید عبدالکریم ← موسوی اردبیلی، سید عبدالکریم

اردبیلی، سیدمحمد ← حسینی اردبیلی، سید محمد

اردبیلی، سید محی الدین ← یونسی مجتهد اردبیلی، سید محی الدین

اردبیلی، سید موسی ← خلخالی اردبیلی، سید موسی

اردبیلی، سید میر صالح ← موسوی اردبیلی، سید میر صالح

اردبیلی، سید هاشم. فرزند سید ابراهیم، در ۱۶ ماه ذی الحجه در سال ۱۳۷۰ ق در نجف درگذشت و در وادی السلام به خاک سپرده شد. از زهاد و مجتهدان جلیل القدر.
محل تحصیل: نجف.
استادان: نائینی، آقا ضیاء عراقی (اراکی)، سید ابوالحسن اصفهانی.
تحصیلات: وی از هر یک از اساتید یاد شده اجازه اجتهاد داشت.
آثار: وی بیشتر تقریرات اساتید خود چون نائینی و اراکی (آقاضیاء)و سید ابوالحسن اصفهانی را نگاشته است. طبق وصیت او دوستش آیت الله شاهرودی پس از مرگ وی خانه‌ای به مبلغ ۹۰۰ دینار عراقی در نجف خریده و وقف طلاب علوم دینی گردانید.
نکته‌های دیگر: وی پس از آموختن مقدمات در نجف مقیم شد و از آیات آنجا استفاده شایانی نمود. وی در پایان عمر نابینا شد. وی شخصی جلیل القدر و زاهد بود و با آقای سید محمود شاهرودی دوستی استوار داشته است.

اردبیلی، سید یونس. با شهرت یونسی، فرزند میر محیی الدین اردبیلی، در ۱۷ ماه ذیحجه سال ۱۳۲۰ ق در اردبیل متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: اردبیل، قم.
استادان: حضرات آیات محمد علی شاه آبادی، شیخ مهدی مازندارانی، میرزا همدانی، حاج شیخ عبدالکریم حائری، سید محمد حجت کوه کمری.
مشاغل و مناصب: امام جماعت مسجد سیاول.
نکته‌های دیگر: ترمیم مدرسه علوم دینی ملا ابراهیم و باز پس گرفتن مدرسه مرحوم آقامیرزا علی اکبر از دولت و احیاء آن (آن مدرسه دینی در زمان سابق توسط دولت وقت تصرف و به دبستان تبدیل شده بود)، تأسیس کتابخانه و قرائت خانه برای اهل علم و طلاب از اقدامات اجتماعی ایشان در اردبیل می‌باشد.

اردبیلی، شیخ اسحاق (میرزا محمد اسحاق). ملقب به صدرالعلما، فرزند میرزا کاظم، در غره ماه ربیع المولود سال ۱۲۳۳ ق متولد شد و در سوم ماه محرم سال ۱۳۰۶ ق درگذشت. از روحانیون، ادبا و مورخین.
مهارتها: مورخ، نویسنده.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: ریاض ناصری، حدائق ناصری، شرح دیوان مجنون عامری، گل و ریحان، گلزار یوسفی، بستان العارفین.

اردبیلی، شیخ ستار. فرزند عبدالوهاب، در سال ۱۳۱۲ ق درگذشت و در ایوان طلای نجف اشرف به خاک سپرده شد. از علما و فضلا.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی.
آثار: بخشی از تقریرات درس میرزا حبیب الله رشتی را در ۶ مجلد نوشته بوده که مخطوط است. ظاهراً سید علی آقا تبریزی مشهور به داماد(داماد مرحوم مامقانی) تقریرات وی را در اختیار داشته است.
نکته‌های دیگر: وی از افاضل شاگردان میرزا حبیب الله رشتی بود.

اردبیلی، شیخ ستار. فرزند محسن، در سال ۱۳۳۶ ق در گذشت. از علما.
محل تحصیل: نجف
استادان: شیخ محمد حسن مامقانی، آخوند خراسانی.
نکته‌های دیگر: وی بعد از تحصیل به اردبیل بازگشت و ریاست دینیه مهمی برایش در آنجا حاصل شد.

اردبیلی، شیخ عبدالعظیم. فرزند مهرعلی اردبیلی، بعد از سال ۱۳۰۶ ق دراردبیل درگذشت. از علما و فضلا.
مهارتها: علوم دینی، تخصص در زمینه خط.
آثار: قصیده الفقهیة، رسالة فی احکام القضایا البسائط و المرکبات، الحاشیة علی الرسائل (بنحو اختصار از اول رسائل تا اواخرباب علم اجمالی به سال ۱۲۹۲ ق پایان پذیرفته)، الجوابات عن بعض المطالب العرفیه المشلکة.

اردبیلی، شیخ عبدالعظیم. معروف به صدوقی اردبیلی، فرزند علیمحمد اردبیلی، در سال ۱۳۸۱ ق درگذشت. از علما و فضلای روحانیت.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: علوم دینی.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت، وعظ و منبر، تفسیر قرآن در مسجد سرچشمه اردبیل.
آثار: احسن الحدیث، اساس الایمان، اصول الدین، اصول دین حکمتی، باب النجاح در ولایت، براهین بهیه، تفسیر آیة الکرسی، تفسیر دعای صباح یا مفتاح الصباح، جامع الانوار، خلاصه‌ای در باره نماز، شفاعت صغری، تحفة الواعظین، ایمان صادق (تفسیر سوره ماعون). کلا تألیفات ایشان به ۴۳ عنوان کتاب شامل می‌شود.

اردبیلی، شیخ عبدالله. فرزند ملا حمزه. از ائمه جماعت اردبیل و فضلا.
مشاغل و مناصب: امام جماعت اردبیل و از واعظان آن خطه.
شاگردان مشهور: فخر الدین موسوی اردبیلی نجفی صاحب کتاب تاریخ اردبیل کتاب معالم را نزد مترجم خوانده بود.
آثار: انیس العابدین، مخلاة الجواهر.
نکته‌های دیگر: چون فرزند ایشان که از طلاب بود در جوانی از دنیا رفت پدرش بسیار متأثر شد و پس از مدتی او نیز به درود حیات گفت.

اردبیلی، شیخ عبدالله ← مجتهد اردبیلی، شیخ عبدالله

اردبیلی ، شیخ موسی. فرزند حیدر، در سال ۱۳۵۷ ق نجف درگذشت و در نجف در ایوان طلا رو بروی مقبره مقدس اردبیلی به خاک سپرده شد. از علمای اردبیلی ساکن نجف.
مشاغل و مناصب: وی در ایوان طلای علوی (ع) در نجف اشرف اقامه نماز جماعت می‌کرد. و در نجف بود تا از دنیا رفت.
آثار: تاج العروس فی صیغ العقود که به فارسی نیز ترجمه شده و شامل یک مقدمه و سه مقامات است.

اردبیلی ، عباس ← محسن زاده اردبیلی، عباس

اردبیلی ، عبدالعزیز. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف اشرف.
آثار: ریاض المرتاضین، وی بر مقدمات حدائق نیز تعلیقه‌ای نگاشته و در حاشیه اول حدائق درج نموده است، ایشان این مقدّمه را به تشویق برخی از علمای نجف به رشته تحریر در آورده است.

اردبیلی ، عبدالله. متخلص به غمگین، فرزند علی، در ماه شعبان سال ۱۳۰۶ ق متولد شد و در سال ۱۳۸۸ ق درگذشت. از شعرای معاصر.
مشاغل و مناصب: بقالی، شاعر.
نکته‌های دیگر: غمگین بیشتر اشعارش را در خواب سروده و پس از بیداری فورا مینوشته است.

اردبیلی ، علی ← خوشنویس اردبیلی، علی

اردبیلی ، غفارخان ← میانه‌ای، غفارخان

اردبیلی ، غنی. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
استادان: آیت الله سید محمد حجت کوهکمری.

اردبیلی ، فخرالدین ← نَنَه کَرانی اردبیلی، فخرالدین

اردبیلی ، محمد حسین. در سال ۱۳۲۶ ق در اردبیل متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: گنبد، زنجان، قم.
استادان: حضرات آیات سید محمد حجت، شهاب الدین نجفی مرعشی، سید محمد رضا گلپایگانی، میرزای همدانی، حایری قمی، شاه آبادی، حایری یزدی، سید محمد تقی خوانساری، صدرالدین صدر و حاج آقا حسین بروجردی.
نکته‌های دیگر: آثار تاریخ، ابنیه و خدمات بزرگی مانند بنای مسجدی به‌نام ائمه معصومین (ع)، تعمیر مرقد و صحن امامزاده یحیی و مدرسه علوم دینیه و غیره از او به جای مانده است.

اردبیلی ، محمد رضا. فرزند علی اصغر، درسال ۱۲۶۶ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و تجار و مالکین.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف.
مشاغل و مناصب: تاجر، مالک و نماینده دوره‌های ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ از اردبیل.

اردبیلی ، محمد علی. از دانشیاران دانشگاه شهید بهشتی.
محل تحصیل: دانشگاه بروکسل بلژیک، دانشگاه لیل فرانسه.
تحصیلات: کارشناسی علوم جزا و جرم شناسی (دانشگاه بروکسل)، کارشناسی ارشد علوم جزا و جرم شناسی (لیل فرانسه)، دکترای علوم جزا و جرم شناسی (دانشگاه لیل).
مهارتها: تدریس در دانشگاه در رشتهٔ جرم شناسی و علوم جزا، تحقیق و تألیف در همین زمینه.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ حقوق دانشگاه شهید بهشتی.
نکته های دیگر: گردآوری قوانین آیین دادرسی کیفری از کارهای اوست.
آثار: دارای یک کتاب در زمینهٔ حقوق کیفری،

سیاست جنایی و ۱۰ مقاله در زمینه‌های کیفرشناسی، حقوق جزای عمومی، حقوق جزای اختصاصی، روش تحقیق جرم شناسی.

اردبیلی، محمدهادی ← قدرت علیشاه اردبیلی، محمدهادی

اردبیلی، میرزا ابوالفضل ← حلال زاده اردبیلی، میرزا ابوالفضل

اردبیلی، میرزا احمد. فرزند آقابالا (کربلائی بابا). در سال ۱۲۹۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۵۰ ق در گذشت و در نجف اشرف به سال ۱۳۷۵ ق به خاک سپرده شد. از علمای پارسا و دانشمندان بزرگ اسلامی.
محل تحصیل: تهران، نجف اشرف.
استادان: برادرش ملاّ علی، میرزا محمد تقی گرگانی، آخوند خراسانی، شریعت اصفهانی.
تحصیلات: علوم حوزوی.
مشاغل و مناصب: اقامه جماعت و ترویج دین در مسجد ملا هادی اردبیل.
آثار: غنائم الدهر فی احکام الاسبوع و الشعر، تنزیه العلل فی الاحکام خلل، تکلمة العارفین، مزارات فی المکة و شام، وظیفة الحجاج در مستحبات حج.
نکته‌های دیگر: نکته‌های اساسی در زندگی ایشان از این قرار است: مهاجرت به تهران ۱۳۱۳ مهاجرت به نجف ۱۳۱۶، بازگشت به اردبیل و تشرف به مکه ۱۳۲۶. ایشان از اعتبار و محبوبیّت ویژه‌ای برخوردار بوده، به گونه‌ای که مهر او در اسناد املاک و غیره در پیش حکومت اعتبار داشته است.

اردبیلی، میرزا عبد مناف. در سال ۱۲۸۴ ق در اردبیل متولد شد و در سال ۱۳۴۵ ق درگذشت. از معاریف علم و ادب و نویسندگان.
مهارتها: آشنایی به زبانهای عربی، روسی، فرانسوی، انگلیسی و فارسی و مهارت در تجارت و در رمل و جفر.
مشاغل و مناصب: تجارت، داروفروشی، تألیف.
نشانها و جوایز: در روسیه جایزه و انعامی به وی داده‌اند.
آثار: نصیحة الرضائیه، کتاب اخلاق الاولین، کتاب المعیشة، کتاب الاخلاق، کتاب الکیمیاء، کتاب مقامات، دیوان شعر، کتاب اقتصاد، کتابی در امور تجارت، کتاب رمل و ادعیه، تفسیر سوره توحید، علم قیافه شناسی، نصایح ابن صفار حکیم الهی، حکمت، صنعت صابون سازی، علم کیمیا.
نکته‌های دیگر: مقدمات را در اردبیل خواند و برای تکمیل تحصیلات به قم واستانبول و نجف رفت. بعداً به تجارت روی آورد. وی در اثنای اشتغال به تجارت به مسافرت به شهرهای مهم روسیه و اروپا پرداخت و لذا بر چند زبان مسلط شد. در جنگ جهانی اول خسارات فراوانی به تجارت او وارد آمد، برای جبران آن به دارو فروشی پرداخت و تا آخر عمر در این شغل باقی بود. وی به رمل و جفر نیز وارد بود. به علت مسافرتهایی که می‌کرد زبان روسی و انگلیسی و فرانسوی را خوب یادگرفته بود و به زبان فارسی و عربی تسلط پیداکرده بود و لذا آثار خود را با این دو زبان می‌نوشت.

اردبیلی، مَیرزا علی اشرف ← نَنَه کَرانی اردبیلی، میرزا علی اشرف

اردبیلی، میرزا علی اکبرخان ← عظیم زاده اردبیلی، میرزا علی اکبرخان

اردبیلی، میرزا علی اکبر. فرزند حاج میرزا محسن مجتهد، در سال ۱۲۶۹ ق متولد شد و در ۲۵ ماه شعبان سال ۱۳۴۶ ق درگذشت. از علما.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی، فاضل شربیانی.
مهارتها: ادیب، عارف به حکمت، کلام، حدیث فقه،

و اصول. وی شعر می‌سروده.
آثار: اثبات تقلید میت، صورت سؤال و جواب راجع به واقعه زید، رسالة فی بیان البعث و النشور و القیام من اجداث القبور، اصول دین فارسی، فتح العلوم، کشف الخطادر ردّ شیخیه، معذرة العباد، مطبوعه‌ای در زکات، ربا و مزارعه، مجالس الاحزان در مقتل، جواب و سؤال زینب، کیفیة تعلیم و تعلم، عمود النور.
نکته‌های دیگر: وی از جمله علمای بزرگ است که هرگز حاضر نمی‌شد با سلاطین و مسؤولان حکومتی دیدار کند. در مسافرتی که رضا شاه به آذربایجان و اردبیل داشت، وقتی از او درخواست شد که به دیدار شاه برود، گفت من کاری با او ندارم. وقتی رضا شاه خواست به دیدار او برود، اردبیلی نپذیرفت و گفت: «استخاره کردم بد آمد!» در نتیجه مدتی بعد از بازگشت شاه به تهران، به بهانه واهی دخالت او در تحریک یک نفر برای کشتن یک بهائی دستور تبعیدش از اردبیل به زنجان صادر شد. مردم زنجان و علمای آن دیار استقبال بسیار شکوهمندی از او به عمل آوردند. در اثر استقبال پرشور زنجانیان، اعتراض مردم اردبیل و تلگرافهای بسیار زیاد علمای بزرگ نجف و شهرهای ایران و رجال سیاسی وقت به عنوان اعتراض به تبعید او، رژیم رضا شاه بعد از گذشت حدود دو ماه مجبور به عودت دادن او به اردبیل شد. این واقعه در سال ۱۳۰۵ ش اتفاق افتاد.

اردبیلی، میرزا غنی. متخلص به شمس، در سال ۱۳۳۹ ق در گذشت. از شعرای قرن چهاردهم هجری.

اردبیلی، میرزا لطفعلی آقا. فرزند میرزا محسن مجتهد در سال ۱۳۳۶ درگذشت. از علما.
مشاغل و مناصب: روحانی.

اردبیلی، میرزا محسن. از دانشمندان گیاه شناس.
مهارتها: گیاه شناسی.
آثار: کتاب کشف الاسرار فی طبایع الاثمار. (این کتاب به انگلیسی، روسی، فرانسوی و اتریشی برگردانده شده است و به گفته دانشمندان فن یکی از کتابهای زنده دنیاست). ایشان در تبریز باغی مطابق موازین علمی احداث نمود که بی سابقه بود. او بر کسب تجارب عملی در باغداری چندین کتاب و رساله در خواص و تربیت گیاهان و فنون درختکای نوشته است.
نکته‌های دیگر: مترجم فردی میهن دوست، غیور و ترقی خواه و در تربیت نباتات شب و روز ساعی بود.

اردبیلی، میرزا محمد. فرزند حاج عباس، در سال ۱۳۰۱ ق متولد شد و در ۱۱ ماه محرم سال ۱۳۶۷ ق درگذشت و در قبرستان علمیه اردبیل به خاک سپرده شد. از علما اردبیل.
محل تحصیل: اردبیل، زنجان، اصفهان، نجف اشرف.
استادان: سید کاظم یزدی، میرزا محمد حسین نائینی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد.
مهارتها: در استخاره قرآن تبحر داشت.
مشاغل و مناصب: تدریس کفایه و مکاسب و متون دیگر در اردبیل.
آثار: تقریرات درس استادش نائینی را در فقه و اصول نگاشته است.

اردبیلی، میرزا محمد ← شیخ الاسلام اردبیلی، میرزا محمد

اردبیلی، میرزا مهدی. فرزند شیخ علی اکبر، در سال ۱۳۰۰ ق متولد شد و در ۲۹ ماه شعبان در سال ۱۳۷۱ ق در تهران درگذشت و در قم به خاک سپرده شد. از علمای اردبیل.

محل تحصیل: اردبیل، زنجان، نجف.
استادان: بیشتر تلمذ وی در مدت هشت سال در نجف از آخوند خراسانی بوده.
مشاغل و مناصب: وی در ۱۳۲۸ ق به ایران بازگشت و در اردبیل در مسجد پدر خود مشغول اقامه جماعت و خطابه و منبر شد و بخشی از سطوح را نیز تدریس می‌کرد.
نکته‌های دیگر: وی پس از فراگیری مقدمات و سطوح در اردبیل به زنجان رفت و با معیت حاج سید یونس اردبیلی به تحصیل پرداخت، سپس به نجف اشرف مشرف شد و حدود ۸ سال در آنجا مشغول تحصیل بود. وی در ۷۱ سالگی به سبب کسالت قلبی از دنیا رفت. نامبرده مورد تکریم و تعظیم عموم مردم بوده چنانکه پدر ایشان نیز از علما و مجتهدان اردبیل بوده است.

اردبیلی، میرزا یوسف. معروف به مجتهد اردبیلی، فرزند حاج میرزا محسن مجتهد، در هفدهم ماه جمادی الاول سال ۱۲۷۱ ق در اردبیل متولد شد و در یازدهم ماه شعبان سال ۱۳۳۹ و ۱۳۴۴ ق درگذشت. از روحانیون.

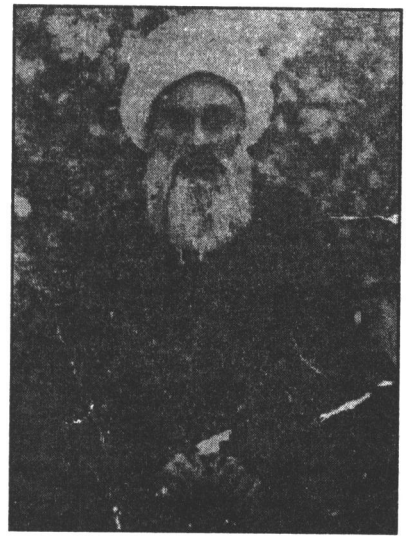

میرزا یوسف اردبیلی

محل تحصیل: اردبیل، نجف، کربلا.
استادان: حاج میرزا محسن (پدرش)، ملا حسین فاضل اردکانی، شیخ زین العابدین مازندرانی، فاضل شربیانی، شیخ حسن مامقانی، حاج میرزا حسین تهرانی، حاج شیخ عبدالله مازندرانی، و سید محمد کاظم یزدی، آخوند خراسانی.
آثار: رساله در عدالت، کتاب الخمس، کتاب المیاه، رساله در تقیه، رساله در اجتهاد و تقلید، رساله‌ای در مسأله غنا، گرامافون و عکاسی و حدود ۴۰ کتاب و رساله خطی دیگر که همه آنها به صورت نسخه خطی اصل در زنجان نزد نوادهٔ فاضلش یوسف محسن اردبیلی موجود است.

اردبیلی، میر محیی الدین. فرزند میر یونس، در سال ۱۲۸۰ ق در اردبیل متولد شد و در سال ۱۳۵۵ ق در اردبیل درگذشت. از علما و فضلای اردبیل.
محل تحصیل: اردبیل (مقدمات و سطوح)، عراق.
استادان: حاج آقا رضا همدانی، شیخ حسن مامقانی، آخوند خراسانی.
نکته‌های دیگر: وی مقدمات و سطوح را در اردبیل فراگرفت و در ۱۳۰۹ ش به عراق رفت و پس از ۱۳ سال به اردبیل بازگشت و مشغول خدمات دینی شد و از سادات معروف اردبیل بود.

اردبیلی، یوسف ← محسن اردبیلی، یوسف

اردبیلی تبریزی، علیقلی. متخلص به ماهر. از نقاشان، خطاطان و شعرا.
مهارتها: وی پس از اینکه مدتی در خدمت یکی از شاگردان محمد حسین حکاک بود، به تبریز رفت مدتی در آنجا به سر برد، در این مدت مهارت در انواع صنایع دستی را به درجه اعلی رسانید، مانند قطاعی، نقاشی، سواد فارسی و خطاطی. او نستعلیق را با قلم مو می‌نوشت به طوری که از همه خوشنویسان مشهورتر شد. وی با اینکه تحصیلات

رسمی چندانی نداشت در انواع خط تتبعاتی انجام داده بود.
نکته‌های دیگر: ایشان از دامغان به اردبیل آمد و به شغل عطاری مشغول شد، چون جویای مرشدی بود دست انابت به حاج ابراهیم -که مرید محمد حسین حکاک بود - داد و مدتی در خدمتش بود و نفس خود را تربیت می‌کرد.

اردبیلی قلعه جوقی، شیخ ابراهیم. فرزند علیقلی، در سال ۱۲۸۶ ق در قلعه جوق اردبیل متولد شد و در سال ۱۳۲۶ ق درگذشت و در یکی از حجرات صحن شریف کاظمین (ع) به خاک سپرده شد. از علما و مؤلفان.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: فتح الله شریعت اصفهانی معروف به شیخ الشریعة، فاضل مامقانی، فاضل شربیانی، سید کاظم یزدی، محمد کاظم خراسانی، میرزا حسین خلیلی تهرانی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: مدرس، نویسنده، روحانی.
آثار: تقریرات اساتید خود در فقه و اصول که چاپ نشده است، رساله در دماء ثلاثه، رساله در قاعده‌ید، رساله در لباس مشکوک، رساله در ارث، حاشیه بر حاشیه محمد علی نخجوانی، حاشیه بر بعضی از تنبیهات استصحاب، حاشیه بر بعضی از اجزاء کتاب طهارت، کتابی در اصول فقه.

اردبیلی نجفی، محمد طاهر. فرزند ملا عبدالظاهر. در ماه ذی حجه سال ۱۳۰۸ ق در اردبیل متولد شد و پس از درگذشت در قم به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف، اصفهان.
استادان: ادیب نیشابوری، آخوند ملا عبدالکریم گزی، درچه‌ای، آخوند ملا محمد کاشانی، حاج آقا حسین بروجردی، حاج میرزا رحیم ارباب.
تحصیلات: قریب الاجتهاد.
آثار: ایمائات، شرح صمدیه، حاشیة الکفایه، علم الهیئة و الاسلام.

اردبیلی نجفی، سید محمد حسن. با شهرت اصلی موسوی اردبیلی. فرزند محمد علی. در سال حدود ۱۲۷۸ ق متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ق درگذشت و در وادی السلام نجف به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: اردبیل، نجف.
استادان: سید محمد کاظم طباطبائی.
آثار: تقریرات استادش در اصول و فروع.

اردستانی، احمد ← صادقی اردستانی، احمد

اردستانی، سیدحسن ← مدرس قمشه‌ای، سیدحسن

اردستانی، شیخ صارم الدین محمد شریف. فرزند شیخ محمد ابراهیم. از روحانیون.
آثار: «لواء الحمد» در وقایع حجة الوداع و فضیلت روز غدیر و قصایدی در همین زمینه.

اردشیر، حسین. از علما و محققین.
محل تحصیل: قم.
آثار: تاریخ قم، جواهرالاخبار در احادیث.

اردشیر افشار، جمشید خان. ملقب به مجدالسلطنه. از نظامیان دوره قاجار.
محل تحصیل: ارومیه.
مشاغل و مناصب: والی آذربایجان.
نشانها و جوایز: درجه امیر تومانی اخذ کرده است.
آثار: عشق ارغوانی، طوق لعنت، ماشاء الله خانم (همه اینها در تفلیس چاپ شده‌اند).
نکته‌های دیگر: مجد السلطنه در سرکوب اکراد که به تحریک عثمانیها طغیان کرده بودند نقش مهمی

داشته است. وی پس از شکست روسها در جنگ اول به قفقاز رفته و در آنجا مقیم شد و اواخر عمر به تهران آمده و در همانجا از دنیا رفته است.

اردشیرجی ، ← جی ریپورتر، اردشیر

اردشیرخان ، ← یاد ماگریان، اردشیرخان

اردشیر لاریجانی ، علی. فرزند آیة الله میرزا هاشم آملی. از وزرای فرهنگ و ارشاد اسلامی و رؤسای صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.

تحصیلات: دکترا.

مشاغل و مناصب: وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رییس صدا و سیما.

نکته‌های دیگر: وی پس از فارغ التحصیل شدن در نهادهای انقلابی و ارگانهای مختلف جمهوری اسلامی ایران از جمله سپاه پاسداران، مصدر خدماتی بوده است. بعد از استعفای آقای سید محمد خاتمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در کابینه آقای هاشمی رفسنجانی، ایشان بدین سمت گمارده شد. ولی پس از اندک مدتی جای خود را به مصطفی میر سلیم داده و خود به ریاست صدا و سیما منصوب گردید.

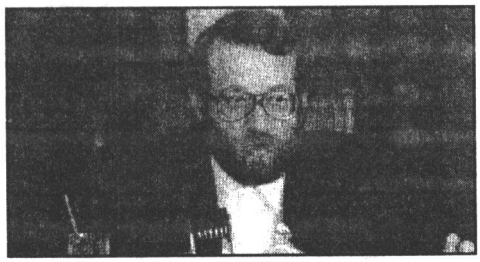

علی اردشیر لاریجانی

اردشیر لاریجانی ، محمدجواد. معروف به لاریجانی، فرزند آیة الله میرزا هاشم آملی در سال ۱۳۲۹ ش در نجف اشرف متولد شد. از رجال سیاسی و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.

تحصیلات: دکترای ریاضی.

مهارتها: زبانهای انگلیسی، فرانسوی، عربی، آلمانی، مطالعات آزاد در اندیشه سیاسی.

مشاغل و مناصب: عضو شورای سرپرستی صدا و سیما، معاون وزیر امور خارجه (علی اکبر ولایتی)، دبیر کمیته سیاست خارجی شورای عالی امنیت ملی، رییس مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات، نماینده دوره چهارم و پنجم مجلس از تهران و عضو کمیسون سیاست خارجی.

آثار: مقولاتی در استراتژی ملّی، مشروعیت و کار آمدی، کاوشهای نظری در سیاست خارجی، مذاکره در لندن (مجموعه‌ای از اسناد)، برخی مقالات منتشر شده در جرائد کشور.

نکته‌های دیگر: لاریجانی با اینکه هیچ وقت دانشجوی رسمی رشته علوم سیاسی نبوده در این مسایل مطالعات و نظرات جدّی دارد. با توجه به مباحث خاصّی که در کتابها و مقالات خود ارائه داده می‌توان او را یکی از نظریه پردازان این مسایل دانست که هم درموضوع روابط خارجی ایران و هم درمباحثی مانند حکومت، مشروعیت و امثال اینها دارای دیدگاههای ویژه‌ای است. از مهم‌ترین حوادث زندگی او می‌توان به دیدار محرمانه و مذاکره او با «نیک براون» مدیر کل خاورمیانه‌ای انگلیس در اوایل سال ۱۳۷۶ ش در لندن (مقر سفارت جمهوری اسلامی ایران) اشاره کرد، که در آن در باره مسایل مختلفی مانند سلمان رشدی، انتخابات ریاست جمهوری ایران، روابط ایران و عراق و مسایل دیگر گفتگو شده بود. مخصوصاً راجع به سلمان رشدی و حکم اعدام او و جایزه بنیاد ۱۵ خرداد، اظهارات ایشان در بین رجال سیاسی ایران بر خلاف معهود و حساسیت برانگیز بود. متن آن صحبتها در آستانه انتخابات ریاست جمهوری ایران توسط گروه‌های رقیب لو رفته و موجب سر و صداهای مطبوعاتی فراوان گردید و نیز ضربه شدیدی بر کاندیدای مورد حمایت لاریجانی زد. با شکایت رسمی دکتر لاریجانی از دکتر نجفقلی

حبیبی و خانم دکتر صدیقه وسمقی، در این رابطه، موج تشنجات آن گسترده‌تر شد. ایشان بعدها مجموع آن گفتگوهای محرمانه و قضایای شکایت خود را در کتابی به نام «مذاکره در لندن: مجموعه‌ای از اسناد» گردآوری و چاپ کرد.

محمد جواد اردشیر لاریجانی

اردشیر لاریجانی ، صادق ← لاریجانی، صادق

اردشیر میرزا ، ← رکن الدوله، اردشیر میرزا

اردشیری ، ابراهیم. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از کارشناسان حسابداری و حسابرسی.
محل تحصیل: دانشگاه علامه طباطبائی تهران.
تحصیلات: لیسانس حسابداری - ۱۳۴۸ - ش.
مهارتها: گاز رسانی، حسابداری، حسابرسی.
مشاغل و مناصب: کارمند کارخانه فراورده‌های معدنی رشت.
آثار: تدوین نظامهای اجرایی و عملیاتی و تولیدی، طبقه بندی مشاغل، کارآیی و کاربرد نیروی انسانی.

اردشیری ، عباسعلی ← بهاری، عباسعلی

اردقی ، خسرو. در سال ۱۹۱۷ م در تهران متولد شد. از کارمندان بلند پایه دولت.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل از دانشکده فنی تهران در رشته برق و مکانیک.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه و آلمانی.
مشاغل و مناصب: کارمند فنی وزارت صنایع و حرف در سال ۱۹۳۹ م، کارمند بنگاه صنعتی و بانک صنعتی وابسته به سازمان برنامه، رییس بنگاه صنعتی، مدیر کل فنی وزارت مسکن و عمران، مشاور عالی وزارت مسکن و عمران سال ۱۹۶۹ م، عضو هیأت مدیره شرکت واحد اتوبوس رانی تهران سال ۱۹۷۰ م، معاون و جانشین فنّی شهردار ۱۹۷۳ م، معاون شهرداری تهران در امور برنامه.

اردکانی ، تهمینه، خانم. در سال ۱۳۳۹ ش در تهران متولد شد و در ۲۶ ماه اسفند سال ۱۳۷۳ ش درگذشت. از کارگردانان سینما.
محل تحصیل: تهران.
نشانها و جوایز: دریافت تقدیرنامه و جایزه لوح زرین برای فیلم «بچه‌های بالاچلی».
آثار: فیلم‌های: بچه‌های بالاچلی، گلبهار، بورناز.
نکته‌های دیگر: او فعّالیتهای هنری و فیلم برداری خود را در آغاز جنگ ایران و عراق با حضور در جبهه‌های دفاعی آغازید، و اولین فیلم کوتاه خود را با همکاری شوهرش (رضا معزّزی) به نام «بچه‌های بالاچلی» در سال ۱۳۶۲ ش ساخت وبرای آن موفق به دریافت جایزه از هیأت داوران گردید. او در اثر سقوط هواپیما کشته شد.

اردکانی ، حسین ← محبوبی اردکانی، حسین

اردکانی ، سعید. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از

کارشناسان ارشد صنعتی ایران.
محل تحصیل: مدرسه عالی بازرگانی، ایسترن نیومکزیکوسیتی E ,N ,M ,V آمریکا.
تحصیلات: لیسانس و فوق لیسانس مدیریت بازرگانی ۱۳۵۶ ش.
مهارتها: ریسندگی و بافندگی و تکمیل منسوجات.
مشاغل و مناصب: کارمند دانشگاه یزد.
آثار: بررسی بازار کشور مالزی، جزوه درسی به نام مبانی مدیریت دولتی.

اردکانی، سیداسماعیل ← حسینی اردکانی، سید اسماعیل

اردکانی، سید روح الله ← خاتمی یزدی، سید روح الله

اردکانی، شیخ باقر. در سال ۱۳۰۱ ق درگذشت و در یزد به خاک سپرده شد. او در یزد یکی از علمای جلیل و رهبران دینی مطاع و دارای منصب مرجعیت بوده است. کتاب المآثر و الاثار ایشان را از علمای مهم عصر ناصرالدین شاه قاجار معرفی کرده است.

اردکانی، شیخ حسن. در سال ۱۳۳۲ ق درگذشت. از علما و روحانیون.
مهارتها: استاد منحصر بفرد درس خارج در کربلاء در ایام اقامتش در آنجا.
شاگردان مشهور: ملاّ عبد الله مازندرانی، شیخ حسین بن شیخ عباس خاقانی نجفی.
آثار: حاشیه ای بر «نجاة العباد».

اردکانی، شیخ علی اصغر. ملقب به مجدالعلما، فرزند رجب علی یزدی. از روحانیون.
مشاغل و مناصب: روحانی، محقق.
آثار: کتاب هدایة المهدویة در رد بابیه (چاپ ۱۳۲۰ ق).

اردکانی، شیخ محمدکاظم ← ملک افضلی اردکانی. شیخ محمدکاظم

اردکانی، شیخ محمود. از علما و ائمه جماعات معاصر منطقه تجریش تهران.
محل تحصیل: قم.
استادان: آقایان حاج آقا حسین بروجردی، سید محمد حجت، سید محمد تقی خونساری.
مشاغل و مناصب: انجام خدمات دینی در تجریش و اقامه جماعات.
نکته‌های دیگر: وی داماد مرحوم آیت الله فاضل لنکرانی بود و آقای فاضل نیز یکی از ارکان بیت آیة الله بروجردی بوده است.

اردکانی، شیخ مرتضی. با شهرت شناسنامه‌ای «شمس»، فرزند آقا میرزا محمد. در ۱۷ ماه ربیع الاول سال ۱۳۲۶ ق در اردکان متولد شد و در بهار سال ۱۳۷۶ ش در تهران درگذشت و در اردکان به خاک سپرده شد. از علمای بزرگ و نامدار اصفهان.
محل تحصیل: اردکان (مقدمات)، اصفهان.
استادان: آقا میر سید محمد نجف آبادی، آقا میر سید علی آیت نجف آبادی، میر محمد صادق مدرس خاتون آبادی، شیخ محمد رضا مسجد شاهی (اساتید فقه و اصول)، آقا شیخ محمد خراسانی (استاد فلسفه و حکمت)، شیخ علی مسگر یزدی، شیخ جلال الدین همایی.
تحصیلات: وی دارای اجازات عدیده از مراجعی چون حضرات آیات سید ابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاء عراقی، سید محمد نجف آبادی و محمد حسین فشارکی است. بویژه از آقا ضیادارای اجازه اجتهاد بوده است.
آثار: حاشیه بر مکاسب به نام غنیة الطالب، شرح خلاصة الاصول سید صدر الدین صدر، تقریرات فقه و اصول سید محمد نجف آبادی، رسالة فی الکر، رسالة فی صلاة الجماعة، حاشیه بر عروة، رساله قول

فصل، الاجتهاد و التقلید.
نکته‌های دیگر: ایشان پس از اتمام تحصیلات در مدرسه ملا عبدالله واقع در بازار بزرگ اصفهان به تدریس و تألیف مشغول گشت و در دوران قبل از انقلاب از علمای پر نفوذ این شهر بود و از وجاهت خود برای حل برخی از مشکلات مردم مراجعه کننده باو در ادارات استفاده می‌کرد. باتهام این رابطه با سوء تفاهمی که میان او و برخی از موجهین دیگر اصفهان بوجود آمده بود بعد از انقلاب در اصفهان مزاحمتهای جدّی برای او بوجود آمد که موجب مهاجرت دایمی او به تهران گردید. دکتر شمس اردکانی متخصص معروف بیماریهای زنان در اصفهان و نیز علی شمس اردکانی سفیر اسبق جمهوری اسلامی ایران در کویت فرزندان او هستند.

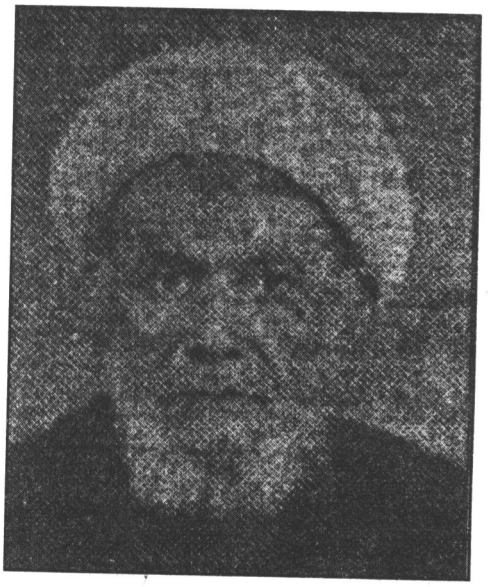

شیخ مرتضی اردکانی

اردکانی، علی اکبر. متخلص به حقیقت، فرزند حاج میرزا محمد باقر (امام جمعه اردکان). در سال ۱۲۷۶ ش در اردکان متولد شد. از فرمانداران و شعرا.
محل تحصیل: اردکان (مکتبخانه‌ها)، شیراز.
استادان: حاج مدرس انوار، حاج سید علی حکیم کازرونی.
مهارتها: تسلط بر عربی و داشتن خط زیبا، شعر.
مشاغل و مناصب: وی به مدت بیش از ده سال در اداره فرهنگ و اوقاف فارس و دادگستری خدمت کرد، سپس از طرف وزارت کشور به فرمانداری شهرستانهای جهرم، شهرضا، آباده، فسا و جز آن منصوب شد.
نشانها و جوایز: وی مدال درجه یک «رشادت» را از ستاد ارتش گرفت.
آثار: پس از باز نشستگی به مطالعه و تألیف دست زد در سرودن شعر به خصوص مثنوی تبحر داشت.
نکته‌های دیگر: پدر و اجداد ایشان از فقها و پیشوایان مذهبی و مادرش از سادات «اینجو» بود.

اردکانی، غلامرضا ← جعفریان اردکانی، غلامرضا

اردکانی، محمد خادم ← عباسی اردکانی، محمدخادم

اردکانی، محمدرضا ← مجتهد بزرگ اردکانی، محمد رضا اردکانی

اردکانی، ملاّ حسن. فرزند ابراهیم بن محمد حسن بن محتشم. در سال ۱۳۱۵ ق درگذشت. از فقهای و ادبا.
مهارتها: فقه و اصول.
شاگردان مشهور: سید محمدکاظم یزدی طباطبایی.
آثار: شرح قصیده عینیه سید حمیری.
نکته‌های دیگر: ایشان استاد سید محمدکاظم یزدی طباطبایی در علوم عربی بوده است.

اردکانی، محمدصادق. در سال ۱۳۰۸ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: جراح و متخصص بیماریهای زنان و مامایی از آلمان، فوق تخصص در سرطان شناسی زنان از انگلستان، فوق تخصص در

اولتراسونوگرافی زنان و مامایی از آلمان و دو دوره کوتاه مدت برای I.V.F در اطریش (وین).
مهارتها: طرح زود شناختن مرض تالاسمی در اوایل حاملگی (قبل از ۱۲ هفتگی)، استاد راهنمای ۷ پایان نامه دکترا و دکترای تخصصی.
مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
آثار: ۱۰ مقاله به زبان خارجی، در زمینه زنان و مامایی.

اردکانی یزدی، میرزا علی اکبر. ملقب به حَکَمی متخلص به تجلی، در سال ۱۳۵۴ ق در گذشت و در مقبره شیخان قم به خاک سپرده شد. از علما و مدرسین حوزه قم.
استادان: آقا محمد رضا حکیم قمشه‌ای.
مشاغل و مناصب: مدرس مدرسه شیخ عبد الحسین در تهران، مدرس فلسفه در مدرسه رضویه قم.
آثار: وی حاشیه‌ای بر اسفار ملا صدرا نوشته است.
نکته‌های دیگر: وی در ۱۳۲۷ ق به قم هجرت کرده و حوزه درسی خود را در فلسفه و حکمت در آن‌جا برقرار ساخت. او شخصاً بسیار پاک و معروف به زهد و تقوا بوده و در تأسیس حوزه علمیه جدید قم یکی از مساعدت کنندگان حاج شیخ عبدالکریم یزدی بوده است. بسیاری از بزرگان متأخر که در حوزه قم تحصیلاتی در حکمت داشته‌اند، شاگرد او محسوب می‌شوند. پسر او به نام «حکمی زاده» که از معمّمین روشنفکر افراطی بود، روشی بر خلاف پدر در پیش گرفت و طرد شد. معروف است که «حکمی زاده» با دستگاه رضا شاه هماهنگ شده و کتابچه «اسرار هزار ساله» را نوشت و در آن زمان امام خمینی نیز کتاب معروف «کشف الاسرار» را در ردّ آن نوشتند.

اردلان، اسماعیل در سال ۱۹۱۰ م در سنندج متولد شد. از اساتید دانشگاه و رییس دانشکد دامپزشکی.
محل تحصیل: پاریس.
تحصیلات: دانشنامه دکترا از دانشکده دامپزشکی پاریس ۱۹۳۱.
مشاغل و مناصب: رییس ادارات دامپزشکی در چند استان، استاد تغذیه در دانشکده کشاورزی، رییس دامپزشکی وزارت کشاورزی، معاون وزارت کشاورزی، عضو هیأت مدیره انجمن پزشکان، رییس و سرپرست ادارات مختلف در وزارت دادگستری، مدیر کل پرسنلی وزارت دادگستری.
نشانها و جوایز: نشان همایون درجه ۴ در سال ۱۹۶۴ م.
آثار: ایشان یکی از بنیان گذاران کلوپ شیران ایران می باشد.

اردلان، امان الله. ملقب به عزالممالک، فرزند ابوالحسن فخر الملک، در سال ۱۲۶۴ ش متولد شد. از وزرا و نمایندگان مجلس شورای ملی.

امان الله اردلان

محل تحصیل: دارالفنون، استانبول.
تحصیلات: گواهینامه دارالفنون، تحصیلات قدیم.
نکته‌های دیگر: اردلان در دوره دوم مجلس شورای ملی نماینده و از یاران مدرس بود و در دوره سوم نیز از طرف اهالی کرمانشاه به نمایندگی مجلس انتخاب شد. او فردی است که در نه کابینه عضویت داشته است. از وزارت تجارت رضاخان، وزارت بهداری سهیلی و بازرگانی ساعد گرفته تا کابینهٔ رزم آراء. او خاطرات ایام مهاجرت خود به قم را تحت عنوان «اولین قیام مقدس ملی» چاپ و منتشر کرده است.

اردلان، حجت. فرزند حمزه، در سال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: دانشکده هنر تهران.
تحصیلات: مهندسی رشته اقتصاد، مهندسی مدیریت صنعتی از دانشکده هنر، تهران.
مهارتها: تسلط به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: معاون اداره کار و امور اجتماعی فرمانداری کل همدان، نماینده دوره‌های ۲۲، ۲۳ و ۲۴ از تویسرکان (قابل ذکر است که در دوره ۲۲ و ۲۳ از طرف حزب ایران نوین و در دوره ۲۴ از طرف حزب رستاخیز به مجلس رفته بود.)

اردلان، رضا قلی خان ← والی، رضا قلی خان

اردلان، سلطان احمد. در سال ۱۹۲۱ م متولد شد. از سفرا، دیپلماتها و کارمندان وزارت خارجه.
محل تحصیل: سوئیس.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته علوم سیاسی.
مهارتها: آشنایی به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: او در سال ۱۹۴۹ م به خدمت وزارت امور خارجه پیوست. مقامهای او عبارتند از: رایزن پایه ۱، سفیر کبیر وزارت خارجه ۱۹۷۱ م، رییس اداره دوم سیاسی در وزارت امور خارجه (روابط ایران با جمهوریهای شوروی)، سفیر ایران در بلغارستان (اولین سفیر ایران در صوفیه) سپتامبر ۱۹۷۲ م، سفیر ایران در اتحاد جماهیر شوروی.

سلطان احمد اردلان

اردلان، سلیمان خان. فرزند علی اکبرخان شرف الملک، در سال ۱۳۳۰ ق متولد شد. از خطاطان.
مهارتها: خطاطی خط شکسته تحریری.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۳۳۰ ق در منزل آقا محمد مهدی توسط شخصی به نام حاجی نعلبند کشته شد.

اردلان، سیف الله خان. متخلص به صارم باشهرت صارم سنندجی، صارم السلطان، فرزند حبیب الله خان، نوادهٔ امان الله خان بزرگ والی کردستان، در سال ۱۲۴۵ ش در سنندج متولد شد و در سال ۱۳۱۰ ش در تهران در گذشت و در امامزاده عبدالله شهرری به خاک سپرده شد. از درجه داران ارتش و شعرا.
محل تحصیل: سنندج.
مشاغل و مناصب: خدمت در ارتش، حاکم مریوان، ریاست خالصه جات دوشان تپه نیاوران و برخی دیگر از اماکن، حاکم شهرری و ورامین، شرکت در

مجامع ادبی و اشتغال به شاعری.
نشانها و جوایز: دریافت درجه یاوری و ارتقا تا درجه سرهنگی.
نکته‌های دیگر: وی بیشتر اوقات خود را به هنگام بی کاری با مطالعهٔ دیوانهای شعرا می‌گذراند و خودش نیز شعر می‌سرود و در مجامع ادبی شرکت می‌کرد.

اردلان ، شکرالله. فرزند غلامرضا. در ۲۵ ماه تیر سال ۱۳۰۲ ش در نهاوند متولد شد. از کارشناسان نفت.
تحصیلات: مهندس شیمی.
مهارتها: به زبانهای فرانسه و انگلیسی آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: کارمند پالایشگاه آبادان. مسؤولیت آزمایشگاههای مختلف پالایشگاه، مخازن، صادرات نفت و اسناد مواصلات در کنسرسیوم را به عهده داشته است.
نوآوری: او به عدم صحت شعبات نفت که به پالایشگاه {BP} در {KENT} وارد می‌شده است توجه پیداکرد و خود او مأمور شد که به آن رسیدگی و نواقص را بر طرف کند.

اردلان ، ظفر دخت، خانم. از نویسندگان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: دانشکده حقوق دانشگاه تهران، دانشگاه سویس.
تحصیلات: دکترا.
مشاغل و مناصب: نماینده اصلی ایران در کمیسون وضع زن در سال ۱۳۴۰ ش، دانشیار دانشکده علوم انسانی دانشگاه تهران.
آثار: تألیفاتی در رشته ادبیات دارد.
نکته‌های دیگر: وی از طرف اشرف پهلوی به سمت نماینده کمیسون وضع زن در سازمان ملل انتخاب شده و عضو کمیسیون حقوق بین الملل شورایعالی جمعیتهای زنان و نایب رییس شورای زنان ایران بوده است. درکمیسیون وضع زن در ۱۹۵۹ در ژنو به عنوان ناظر شرکت کرده است.

اردلان ، عباس خان ← سردار رشید، عباس خان

اردلان ، عباسقلی. فرزند ابوالحسن فخرالملک، در سال ۱۲۷۹ ش متولد شد و در ۲۸ ماه اسفند سال ۱۳۵۶ ش در استکهلم در اثر سکته قلبی درگذشت. از کارمندان دولت، نمایندگان مجلس شورای ملی و دیپلماتها.
تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته اقتصاد و امور مالی.
مهارتها: کارشناس امور مالی، نماینده مجلس، دیپلمات.
مشاغل و مناصب: نماینده سنندج در مجلس در دوره ۲۰، مستشار عالی درکشور غنا ۴۵/۸/۲۱، سفیر اقتصادی ایران در سازمان ملل.

اردلان ، عزالملک. از رجال دولتی و امیرالحاج زائران ایرانی بیت الله الحرام در سال ۱۳۴۲ ش بوده است.

اردلان ، علی اکبرخان ← شرف الملک اردلان، علی اکبر خان

اردلان ، علیرضا. از فیلم سازان و سینماگران گروه سینمای آزاد مشهد.
مشاغل و مناصب: سینماگر، فیلم ساز، مدیر فنی استودیوکنکاش از ۱۳۵۶ ش، مدیر فنی استودیو ام بیتا از ۱۳۶۳.
آثار: فیلم او به نامهای شرنگ وکلاغ پر.
نکته‌های دیگر: نمایش دو فیلم شرنگ وکلاغ پر در ششمین جشنواره سینمای آزاد از ادوار پرهیجان زندگی اوست.

اردلان ، علیقلی. در سال ۱۹۰۱ م متولد شد. از رجال سیاسی و وزرای کابینه‌های علا و اقبال.
تحصیلات: دانشنامه حقوق از دانشگاه تهران، دکترای حقوق و علوم سیاسی.

مهارتها: تسلط بر زبانهای فرانسوی و آلمانی.
مشاغل و مناصب: وزیر صنایع و معادن در کابینهٔ علا، وزیر امور خارجه در کابینهٔ اول و دوم علا، وزیر خارجه در دولت منوچهر اقبال، معاون وزیر در کابینهٔ جمشید آموزگار، وی در سال ۱۳۴۱ ش نیز سفیر ایران در شوروی بوده. دیگر مشاغل وی عبارتند از: وابستهٔ سفارت ایران در برلین، دبیر دوم سفارت ایران در واشنگتن، کاردار سفارت ایران در پاریس، سفیر ایران در آنکارا، رییس هیأت نمایندگی ایران در شورای امنیت، سفیر ایران در واشنگتن، سفیر ایران در مسکو، سفیر ایران در آلمان غربی، رییس انستیتوی ارتباطات جمعی در تهران.
نکته‌های دیگر: اردلان برای سفارت آمریکا در تهران جاسوسی می‌کرد. اسناد جاسوسی وی از طرف دانشجویان پیرو خط امام (که از داخل سفارتخانه آمریکا در تهران به دست آورده بودند) منتشر شده است.

علیقلی اردلان

اردلان، مریم، خانم. در سال ۱۲۷۱ ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۴۵ ش درگذشت. از زنان معلم و پیشگام آموزش نوین بانوان در اواخر عصر قاجار و اوایل عصر پهلوی.
محل تحصیل: تهران مدرسه دخترانه آمریکایی.
تحصیلات: فارغ التحصیل (دیپلم) از مدرسه یاد شده.
مشاغل و مناصب: تدریس، ریاست مدرسه دخترانه در کردستان، مدیر اولین هنرستان دخترانه.
نشانها و جوایز: دریافت مدال درجه ۱ علمی از وزارت معارف وقت.
نکته‌های دیگر: او زن روشنفکری بود که به علت استعدادش توانست برای خود جایگاهی در جامعه باز کند. وی اولین مدیر هنرستان دخترانه در دوران قاجاریه و همچنین مؤسس اولین مدرسه دخترانه در کردستان می‌باشد. علی اصغر حکمت وزیر معارف وقت توجه خاصی به ایشان داشته است. وی فعالیتهای زیادی در راستای تخصص خود انجام داده است.

اردلان، میرزا غلامعلی خان. در ۴ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۰۴ ق در سنندج متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه علوم سیاسی پاریس.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و آتاشگی سفارت لندن ۱۳۲۸ ق، نیابت سوم سفارت لندن ۱۳۳۰.
نشانها و جوایز: مدال طلای علمی ۱۳۲۸ ق، مدال انگلیس در موقع تاجگذاری ژرژ پنجم ۱۳۲۸.

اردلان، همایون. در سال ۱۹۱۹ م متولد شد. از دیپلماتهای حکومت محمد رضا پهلوی.
محل تحصیل: دانشکده حقوق تهران، دانشکده ادبیات تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل در رشته علوم سیاسی و

رشته زبانهای خارجی.
مهارتها: دیپلماسی، زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: کارمند اداره گذرنامه وابسته به سفارت ایران در لندن، دبیر سوم سفارت ایران در لندن و دبیر دوم در همین سفارت خانه، دبیر دوم سفارت ایران در برن، نایب رییس دایره همکاریهای بین المللی، جنرال کنسول در پیشاور پاکستان ۱۹۷۳، رییس امور محرمانه و حفاظت در وزارت امور خارجه.

همایون اردلان

اردلان، هوشنگ. در سال ۱۹۴۰ م در تهران متولد شد. از کارمندان عالی رتبه.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: دکترای اقتصاد از آمریکا.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی، امور اقتصادی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت مدیره و معاون مالی و اداری بازار داد و ستد بین المللی ایران، مدیر کل اداره انبار وزارت دارای و امور اقتصادی سال ۱۹۷۵ م.

اردلان سنندجی، حسینعلی. فرزند غلامحسین، نوهٔ مرتضی خان (شجاع لشکر)، در سال ۱۳۰۲ ش در سنندج متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: سنندج، همدان سال ۱۳۱۸ ش.
مهارتها: شعر.
نکته‌های دیگر: اولین آثار شکفتن ذوق و سرودن شعر در سال ۱۳۲۱ ش در وی پیدا شد و بعد در انجمن ادبی همدان به‌گونه مرتب شرکت می‌کرد و در سال ۱۳۳۱ به تهران رفت و به محافل ادبی آنجا پیوست.

اردلان (فخرالملک)، ابوالحسن. ملقب به فخرالملک، فرزند رضاقلی خان در سال ۱۲۷۹ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۰۵ ش درگذشت. از پیشخدمتهای ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه و نظامیان.
مشاغل و مناصب: رییس فوج عرب و عجم، حاکم همدان و اراک.

اردلانی، غفار. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای تخصصی کالبدشناسی دامپزشکی.
مهارتها: بررسی دستگاه ادراری و تناسلی گاو نر و گوارش نشخوارکنندگان، کالبد شناسی جفت گاو میش آذربایجانی، استاد راهنمای ۱۰ پایان نامه کارشناسی ارشد و ۳ پایان نامه دکترای تخصصی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده دامپزشکی دانشگاه ارومیه.
آثار: ۱کتاب به زبان فارسی، در زمینه کالبد شناسی دستگاه تناسلی گاو نر. ۷ مقاله به زبان فارسی و ۸ مقاله به زبان خارجی، در زمینه کالبدشناسی دامپزشکی.

اردوبادی، احمد ← صبوری اردوبادی، احمد

اردوبادی ، شیخ عبدالغفار. در قفقاز درگذشت. از علمای بزرگ و دانشمندان متقی.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ الشریعه اصفهانی.
مشاغل و مناصب: رییس، مرجع و اقامه کنندهٔ وظائف شرعی در منطقه قفقاز.
نکته‌های دیگر: در هجوم روس به منطقه قفقاز جزو مجاهدین مدافع بود که به وسیله اصابت تیر مسلسل کشته شد.

اردوبادی ، عباس. در سال ۱۹۲۳ م در شیراز متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: تهران، آمریکا.
تحصیلات: دکترای اقتصاد از آمریکا.
مشاغل و مناصب: مشاور وزیر اقتصاد، رییس مرکز کشش و حمایت از سرمایه گذاریهای خارجی، معاون وزیر کشاورزی در سال ۱۹۷۱، معاون اقتصادی وزیر تعاون و امور روستایی در سال ۱۹۷۳.

اردوبادی ، محمد حسین. در سال ۱۳۱۰ ش در گذشت. از پزشکان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: دکترای پزشکی از دانشگاه کلرادو.
مهارتها: طب، زبان انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: استادیار بیماریهای داخلی در دانشگاه تهران.
آثار: تشخیص و تفسیر علائم در بیماریهای درونی، بیماریهای کبد و مجاری صفرا.

اردوبادی ، محمد شریف. فرزند آقااحمد، در سال ۱۲۴۰ ش متولد شد و در سال ۱۳۵۲ ش درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از علما و شعرا.
محل تحصیل: نجف.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر.
آثار: کتاب ارشاد المتقین، چهار هزار بیت شعر به فارسی.

اردوبادی ، میرزا محمد علی. فرزند میرزا ابوالقاسم، در سال ۱۳۱۲ ق در تبریز متولد شد و در سال ۱۳۸۰ ق در نجف اشرف درگذشت و در همان جا به خاک سپرده شده. از علمای رجالی، نویسندگان، مراجع تقلید و گویندگان شعر.
مهارتها: علم رجال، شعر.
استادان: فاضل اردکانی، شیخ زین العابدین مازندرانی (فقه و اصول)، میرزا علامه برغانی (فلسفه و حکمت).

میرزا محمد علی اردوبادی

آثار: وی دارای مقالات و قصیده‌هایی است. در علم رجال مجموعه‌ای دارد شبیه کشکول که خیابانی تبریزی از او در جلد سوم وقایع الایام یاد کرده است. شیخ آقابزرگ می‌گوید: من خود مجموعهٔ او را به خط مؤلفش در ۶ جزء کوچک دیده‌ام، هر جزوی را یک نامی برایش نهاده که عبارتند از: قطف الزهر، زهرالریاض، الحدائق ذات الاکمام،

الحدیقة المبهجه، الریاض الزاهره، زهرالربیع. برخی دیگر از کتابهای او نیز از این قرارند: نور الضیاء فی مسألة تحریف الکتاب، مسائل الاصول، رجوم الشیاطین، السهام النافذه، مناهج الیقین، القبسات فی اصول الدین.

نکته‌های دیگر: وی پس از تکمیل تحصیلاتش در کربلا، مقیم نجف گردید و در آنجا حوزه درسی تشکیل داد. او در رجال و تراجم، ادبیات و احادیث بسیار ماهر و استاد بود. و تألیفات او بر ۵۲ کتاب بالغ می‌گردد. پس از فوت مامقانی و شریانی، مقام مرجعیت شیعیان آذربایجان، قفقاز و روسیه در او انحصار یافت.

اردوبادی نجفی، ابوالقاسم. (محمد قاسم). فرزند محمدتقی در ماه جمادی الاولی سال ۱۲۷۴ ق در تبریز متولد شد. و در ۵ ماه شعبان سال ۱۳۳۳ ق در گذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از مراجع تقلید آذربایجان و قفقاز.

محل تحصیل: تبریز، نجف.

استادان: ملاّ محمد ایروانی، ملاعلی نهاوندی، محمدحسین کاظمی، ملاّ حسینقلی همدانی، محمد طه نجف.

تحصیلات: اجازه اجتهاد از میرزای شیرازی، شیخ زین العابدین مازندرانی حائری، شیخ محمد طه نجف و ملا محمد مازندرانی.

مشاغل و مناصب: تدریس و تبلیغ احکام.

آثار: قبسات الانوار (در اصول دین)، مناسک الحج، منهج السداد، الشهب الثاقبة، مناهج الیقین، الشهاب البیّن، السهام النافذة، النجم الثاقب، المسائل الشکویة، اصول الدین، نورالضیاء، رجوم الشیاطین، مسائل الاصول، التعادل و التراجیح، الدرة البیضاء، و چند کتاب دیگر.

اردوبادی نجفی، میرزا محمد علی. فرزند شیخ ابوالقاسم در ۲۱ ماه رجب سال ۱۳۱۲ ق در تبریز متولد شد و در ۱۵ ماه صفر سال ۱۳۸۰ ق در کربلا در گذشت و در نجف در یکی از حجرات صحن علوی قدیم در جوار ایروانی و شیخ شیرازی به خاک سپرده شد. از شعرا، محققان برجسته و زهاد.

محل تحصیل: نجف.

استادان: شیخ محمد جواد بلاغی، شیخ ابوالقاسم (پدرش)، شریعت اصفهانی، سید میرزا علی (فرزند میرزای شیرازی بزرگ)، شیخ محمد حسین اصفهانی.

تحصیلات: مشایخ اجازهٔ حدیثی وی نزدیک به ۶۰ تن می‌باشند و دارای گواهی اجتهاد است. کلیهٔ اساتید وی به مجتهد بودنش گواهی داده بودند.

مهارتها: فقه و اصول شعر.

آثار: ایشان بجز مقالات کتابهایی نیز با این عناوین دارد: حیاة ابراهیم بن مالک اشتر، حیاة الامام المجدد الشیرازی، بیوگرافی سید محمد ابن امام هادی، سبیک النضار فی شرح حال مختار، الکلمات التامّات، رد البهائیة، حلق اللحیة، منظومة فی الطّفّ، منظومه‌ای راجع به نیر تبریزی، علی ولید الکعبة، دیوان اشعار، تقریرات فقه و اصول، تفسیر قرآن و جز اینها.

نکته‌های دیگر: او همه عمر خود را صرف راه دین و دانش نموده و همه جاو در هر وقتی مجاهد فی سبیل الله و حامی دین خدا بوده است. ایشان مقالات ارزنده‌ای در زمینه‌های گوناگون نوشته و منتشر کرده است، مخصوصاً در ترویج تشیع و بیان فضیلتهای معصومان. وی آثار گذشتگان را نیز استنساخ و تکثیر می‌کرد.

اردو بازاری، محمد مصطفی. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از کارشناسان بهداشت مواد غذایی و زمین شناسی.

تحصیلات: لیسانس زمین شناسی دانشکدهٔ علوم ایران در سال ۱۳۵۴ ش.

مهارتها: کارشناس پروسس و فرمولاسیون در تهیه

لبنیات، ارائه خدمات آزمایشگاهی در تهیه لبنیات.
آثار: تحقیقاتی تحت عناوین: نحوهٔ جمع آوری شیر تازه، مبارزه با بیماریهای مشترک انسان و دام دارد.

اردوخانی، عباس. در سال ۱۹۲۰ م در تهران متولد شد. از شخصیتهای اجتماعی.
تحصیلات: آموزش متوسطه.
مشاغل و مناصب: رییس شرکت چرم سازی.
نکته‌های دیگر: وی در سمینار سازمان خوار و بار و کشاورزی شرکت نمود و برای دوره ۲۴ مجلس شورای ملی از تهران کاندیدا شد (۱۹۷۵) سفرهایی به اروپای غربی کرده است.

اردهالی، علیرضا (محسن). از مهندسین الکترونیک هواپیمایی.
محل تحصیل: ایران، دانشگاه سالفورد انگستان.
تحصیلات: گذراندن دوره الکترونیک با درجه ممتاز در دانشگاه سالفورد انگستان.
مشاغل و مناصب: مهندس الکترونیک هواپیمایی کل کشور، مدت دو سال در کارخانه معروف کامپیوتر سازی اروپا به نام آی. سی. تی. به عنوان مهندس مسؤول کامپیوترهای سری ۱۹۰۰ کارکرد.
نوآوری: طرّاحی یک دستگاه هدایت کننده هواپیما حتی در مواقعی که مه غلیظ وجود داشته باشد.
آثار: سازنده دستگاهی برای هدایت هواپیما در هوای مه آلود.

اردهالی، علی ← محمدی اردهالی، علی

اردهالی، مصطفی. در سال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی و دکترای تخصصی بیماریهای پوست از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۴ و گذراندن دوره فوق تخصصی پوست در دانشگاه لندن.
مهارتها: تحقیق در زمینه‌های بیماریهای پوستی و آمیزشی و استاد راهنمای پایان نامه‌های متعدد دکترای پزشکی عمومی و تخصصی.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۴۴، دانشیار در سال ۱۳۵۳ و ارتقا به درجه استادی دانشکده پزشکی دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۵.
آثار: ۲ کتاب به زبان فارسی، در زمینه بیماریهای پوست بومی ایران، بیماریهای آمیزشی. ۱ مقاله به زبان فارسی و ۳ مقاله به زبان خارجی، در زمینه بیماریهای پوست و آمیزشی.

ارژنگ، رحیم زاده. در حدود سال ۱۲۷۹ ش متولد شد و در سال ۱۳۳۸ ش درگذشت. از هنرمندان مجسمه ساز.
محل تحصیل: شوروی، فرانسه.
مهارتها: مجسمه سازی.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۰۷ در بخش زیباسازی شهر شهرداری تهران مشغول بوده، مجسمه‌سازی.
نشانها و جوایز: دو مدال هنری.
آثار: نمای بیرونی کاخ دادگستری، مجسمه قدیمی فردوسی در میدان فردوسی، نظارت بر ساختن چهار مجسمه محمد رضا پهلوی که در میادین سپه، راه آهن، بهارستان و شهر اصفهان قبل از انقلاب نصب بود.
نکته‌های دیگر: او اصلا اهل آذربایجان شوروی بود که با خانواده‌اش به مشهد مهاجرت کرده و سپس به تهران آمدند.

ارژنگ، غلامرضا (جعفر). با نام مستعار اسماعیل، در سال ۱۳۱۵ ش در قم متولد شد. از فرهنگیان، شعرا و نویسندگان.
محل تحصیل: تحصیلات ابتدایی و متوسطه در قم، تحصیلات عالی در تهران. دانشکده ادبیات ۱۳۴۰.

تحصیلات: فوق لیسانس علوم تربیتی سال ۱۳۵۰.
مهارتها: شعر، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: خدمت در آموزش و پرورش سال ۱۳۳۲، تدریس در دبیرستانها، کارشناس برنامه‌های درسی، شاعر، نویسنده کتابهای درسی دوره متوسطه.
آثار: تألیف سه جلد کتاب دستور زبان فارسی دوره راهنمایی (باهمکاری چند تن از دبیران)، نگارش و سخنوری برای سال چهارم، گزیده زبان و ادب پارسی برای سال اول و دوم دانشگاه پیام نور، مقالات تحقیقی ادبی و دستوری و نقد شعر در مجله‌های دانشکده ادبیات، وحید و راهنمای کتاب.

ارژنگی ، رسام. از معلمان، نقاشان و نظامیان.
مشاغل و مناصب: معلم نقاشی مدارس تهران ۱۳۰۹ ش.
نکته‌های دیگر: به پروفسور اسمیت پیشنهاد داد یک رباعی وی را به تصویر بکشد او از این پیشنهاد خوشحال شد و بعدها ایشان ۱۲ مجلس نقاشی رنگارنگ وی را چاپ کرد. یک مجسمهٔ نیم تنه از سید حسن مدرس ساخت و به کلوپ مدرس اهدا کرد.

ارسطا ، محمد. در سال ۱۹۱۷ م در تبریز متولد شد. از اساتید دانشگاه و پزشکان.
تحصیلات: دکترای طب از دانشگاه تهران ۱۹۴۶.
مهارتها: گذراندن دوره تخصصی در تحقیقات سرم، تسلط به زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، رییس کلینیک تحقیقات سرم تهران، مدرس موضوعات مربوط به سرم در دانشکده پزشکی تبریز ۱۹۵۴، رییس آزمایشگاه سرم در دانشکده پزشکی تبریز، رییس بخش انتقال خون در دانشکده پزشکی دانشگاه تهران.

ارسطا طالیس تبریزی ، شیخ راضی ← تبریزی، شیخ راضی

ارسطو ، شیخ اسماعیل ← سرخه‌ای سمنانی، شیخ اسماعیل

ارسطو ، مجتبی. از اعضای وزارت امور خارجه.
مشاغل و مناصب: مدیر کل سازمانهای تخصصی وزارت امور خارجه، مشاور وزیر امور خارجه (بعد از انقلاب اسلامی).

ارسطوزاده ، ایوب. در سال ۱۹۰۳ م در تهران متولد شد. از بازرگانان عمده.
محل تحصیل: کالج آمریکایی در تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل از کالج سابق آمریکایی در تهران.
مهارتها: زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: شغل آزاد، مدیر عامل شرکت ایوب ارسطوزاده و پسران (واردکننده عمدهٔ ماشین آلات کشاورزی صنعتی و ساختمانی).

ارسطویی نجف آبادی ، شیخ مصطفی. در حدود سال ۱۳۲۵ ق در نجف آباد متولد شد و در ماه رمضان سال ۱۴۰۱ ق درگذشت. از وعاظ فاضل.
محل تحصیل: نجف آباد، اصفهان.
استادان: شیخ محمد رضا نجفی، میر سید علی آیت نجف آبادی، سید محمد نجف آبادی.
مشاغل و مناصب: وی پس از اکمال تحصیلات به وعظ و ارشاد مردم پرداخت. چنان که گفته‌اند «وی واعظی شیرین گفتار و ناطقی نیکورفتار بود». در کنار کار تبلیغی، ایام فراغت را تا آخر عمر به زراعت و باغبانی می‌گذرانید.

ارسلان ، اصلان ← اصلان، امیر

ارسنجانی، حسن. با نام مستعار دکتر داریا، فرزند سید محمد حسین. در سال ۱۳۰۱ ش متولد شد و در ماه خرداد سال ۱۳۴۸ ش در گذشت. از وزرای کشاورزی.

محل تحصیل: دانشگاه تهران.

تحصیلات: دکترای رشته حقوق از دانشگاه تهران.

مهارتها: مدیریت دولتی، نویسندگی، وکالت دادگستری.

مشاغل و مناصب: وکالت دادگستری، نماینده مجلس شورای ملی، سفیر ایران، معاون سیاسی قوام در ۱۳۳۰، مسؤول اداره روزنامه دموکرات ایران، وزیر کشاورزی کابینه‌های اسدالله علم و علی امینی.

نشانها و جوایز: نشان اصلاحات ارضی از شاه دریافت کرده است.

آثار: ترجمه نامه‌های ایران اثر مونتسکیو، حاکمیت دولتها، پان عربیسم، یادداشتهای سی تیر.

نکته‌های دیگر: وی از رجال سیاسی با مواضع کاملاً متغیّر و متلوّن دوره پهلوی بود. نخست با امثال خسرو اقبال (برادر منوچهر اقبال)، جهانگیر تفضلی و غیره فعالیت سیاسی می‌کرد، سپس با سیاستهای حزب توده هماهنگ گردید و بالاخره پس از ۱۴ سال فعالیت سیاسی در موضع مخالفت با دربار، در نهایت جذب دربار گردید و در برنامه اصلاحات ارضی مورد نظر دربار و آمریکا در ایران ایفای مهم‌ترین نقش را بر عهده گرفت. به هنگام اجرای برنامه اصلاحات ارضی در ایران ارسنجانی وزیر کشاورزی بود و لذا او از ارکان این برنامه مهم و گسترده بود. ارسنجانی زندگی اداری خود را با کار در بانک کشاورزی شروع کرد. پس از ورود در سیاست و شناساندن قدرت فکری و اداری خود و نشان دادن هماهنگی خود با رجال حاکم روز، به وزارت کشاورزی رسید و در اجرای طرح اصول اصلاحات ارضی مؤثر افتاد. او به عنوان وزیر کشاورزی اولین سند اعطای زمین به زارعین را امضا کرد. ارسنجانی پس از کودتای ۲۸ مرداد با تمایل دربار و آمریکا «جمعیت آزادی» را با همکاری کسانی همچون اسفندیار بزرگمهر و دیگران تشکیل داد که مشی سیاسی آن بینابین حزب مردم و نهضت مقاومت ملی بود، و در جهت جذب روشنفکران به تشکیلات دربار فعالیت می‌کرد. وی در تهیه مقدمات برنامه کودتا (یا شبه کودتا) سرلشگر ولی الله قرنی دست داشت و بهمین مناسبت از طرف دادگاه نظامی ارتش مدتی بازداشت و زندانی شد ولی محکومیت نیافت، با این حال پس از آزادی از زندان به دستور شاه جمعیت آزادی منحل گردید. ناگفته نماند او در دولت امینی و علم برنامه مرحله اول اصلاحات ارضی را با شتاب و شایستگی اجرا کرد. مدتی سفیر کبیر ایران در ایتالیا بود و سرانجام در سال ۱۳۴۸ ش به طور مرموزی درگذشت.

حسن ارسنجانی

ارسنجانی، زین العابدین. ملقب به آقامیر، فرزند سید محمد حسین، در سال ۱۲۹۴ ش متولد شد. از مالکین و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات متوسطه.
مهارتها: کشاورزی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره‌های ۲۱ و ۲۲ مجلس از کرج، عضویت در برخی از انجمنهای خیریه.
آثار: در دورهٔ نمایندگی خود توانسته موجب اجرای ۲۱۷ طرح عمرانی کوچک و بزرگ، احداث ۳۰۵ کیلومتر راه آسفالت و چندین عمل دیگر عمرانی توسط دولتهای وقت شود.

ارشاد، عباس ← جهانبخش حمزه ارشاد، عباس

ارشاد، فرهنگ. از دانشیاران دانشگاه شهید چمران اهواز.
محل تحصیل: دانشگاه لندن.
تحصیلات: دکترای جامعه شناسی از دانشگاه لندن در سال ۱۳۵۷ ش.
مهارتها: تدریس دانشگاهی در رشتهٔ جامعه شناسی، تحقیق و تألیف در همین زمینه.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه شهید چمران اهواز.
آثار: تألیفات به فارسی ۲ کتاب در زمینه مهاجرت روستاییان به شهرها بخصوص در ایران و کشورهای موسوم به جهان سوم. مقالات به فارسی ۶ مقاله و خارجی ۴ مقاله در زمینهٔ مهاجرت روستایی به شهر در ایران و خاورمیانه.
نکته‌های دیگر: انجام ۲ طرح تحقیقاتی در زمینه مسایل عشایری خوزستان.

ارشاد، شاهرخ ← برزگر، فرامرز

ارشد الدوله، علیخان. ملقب به سردار ارشد، در سال ۱۸۷۷ م متولد شد و در سال ۱۳۲۹ ق درگذشت. از رجال دوره قاجار.

علیخان ارشد الدوله

مشاغل و مناصب: مستخدم کشیک خانه سلطنتی، رییس انجمن مرکزی تهران.
نکته‌های دیگر: علیخان نخست در کشیک خانه و گارد سلطنتی ناصرالدین شاه خدمت می‌کرد. در سال ۱۹۰۶ ملقب به ارشد الدوله گردید. در آغاز جنبش ملی از آزادی خواهان حمایت می‌کرد و ریاست انجمن مرکزی تهران را داشت، لیکن بعداً به دار و دسته محمدعلیشاه پیوست و همراه او به روسیه رفت و در بازگشت تهاجمی محمد علیشاه به ایران نیز همراه او و مأمور گرفتن شاهرود و دامغان بود که در این کار موفق گردید و پس از گرفتن آنجاها با قوای زیادتری به سمت تهران رهسپار گردید و تا ورامین آمد. در جنگی که میان قوای دولتی و قوای او در این محل روی داد سخت شکست خورد. او به علت این که تیر خورده بود نتوانست فرار کند و لذا دستگیر و توسط مشروطه

خواهان پیروز به دار آویخته شد.

علیخان ارشد الدوله (قبل از تیرباران)

ارشد نظام ، سام خان ← امیر ارشد، سام خان

ارشدی ، محمد رضا. در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای شیمی.
مهارتها: خوردگی آتمسفری، تعیین ترمودینامیکی ترکیبات معدنی و ترکیبات آلی، بررسی خواص اروماتیکی هتروسیکلیک‌ها، طیف سنج جرمی یونهای مثبت و منفی ترکیبات اروماتیک، استاد راهنمای ۴ پایان نامه دکترا و کارشناسی ارشد.
مشاغل و مناصب: ۱۹ مقاله به زبان خارجی در زمینه طیف سنج جرمی، خواص ترمودینامیکی ترکیبات هتروسیکلیک، خواص ترمودینامیک هالیدیهای فلزات سبک، خوردگی اتمسفری.

ارغوان ، حامد ← حامدی، حامد

ارغوانی ، الله ویردی. در سال ۱۳۰۲ ش متولد شد و در سال ۱۳۲۶ ش در تبریز توسط دولت مرکزی ایران اعدام گردید. از اعضای فرقه دموکرات آذربایجان به رهبری پیشه وری بود که برای تجزیه آذربایجان از ایران و الحاق آن به شوروی فعالیت می‌کردند.

ارغون ، فخر عظمی، خانم. متخلص به فخری، با شهرت فخر عادل خلعتبری، در سال ۱۲۷۷ (۱۲۷۹) ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۴۶ (۱۳۴۵) ش درگذشت و در قم جوار شیخ صدوق (ابن بابویه) به خاک سپرده شد. از روزنامه‌نگاران، فرهنگیان، شعرا و موسیقی دانان.
محل تحصیل: ایران، سویس.
مهارتها: زبان های فرانسه، انگلیسی، روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: تدریس زبان فرانسه، سردبیری روزنامه آینده ایران.
نکته‌های دیگر: تأسیس جمعیت نسوان وطنخواه، تأسیس روزنامه «نامه بانوان» از فعالیّتهای اجتماعی و سیاسی بارز او بود. همچنین ایشان فن موسیقی، گلدوزی، خیاطی را آموخته بود و ساز را خوب می‌نواخت.

ارفع ،...؟، خانم. در سال ۱۹۵۹ م در پاریس در گذشت. از زنان فرانسوی الاصل و پرستار محمد رضا پهلوی در دوران کودکی او.
مشاغل و مناصب: وی از سال ۱۳۰۵ ش توسط رضاشاه برای سرپرستی و تربیت محمد رضا پهلوی که در آن زمان به عنوان ولیعهد ایران بود، به کار دعوت شد و آن را به عهده گرفت و ضمن آن زبان فرانسه را نیز به ولیعهد یاد داد.
نکته‌های دیگر: ایشان اصلاً فرانسوی بود با یکی از افراد خانواده ارفع الدوله ازدواج کرده و مقیم تهران شد و به نام خانوادگی شوهرش معروف گردید (نام

اصلی او معلوم نیست) و از سال ۱۳۰۵ تا زمانی که ولیعهد (محمد رضا) به سوئیس رفت، سرپرستی او را به عهده داشت و محمدرضاتمام و کمال زیر نظر ایشان بود و رضاخان هر هفته دوبار ایشان را به حضور می‌طلبید و سؤالاتی درباره محمد رضا می‌کرد. همچنین او حق داشت هر لحظه که بخواهد به دیدن رضاخان برود و تنها فردی بود که رضاخان او را تماما قبول داشت و همیشه پیشنهاداتش را جواب مثبت می‌داد.

ارفع، حسن، سرلشکر. فرزند میرزا رضاخان (یونس)، در سال ۱۲۷۴ ش متولد شد. از وزیران و نظامیان.

محل تحصیل: دانشکده ترکیه، سوریه، فرانسه، (مدرسه عالی دوگوره پاریس).

تحصیلات: تحصیلات دانشگاهی.

مهارتها: تاکتیکهای نظامی، زبانهای انگلیسی، فرانسه و روسی.

مشاغل و مناصب: استاد دانشکده افسری در رشته تاکتیک نظامی، وزیر راه، رییس ستاد مشترک ارتش، دیپلمات.

نوآوری: بنیانگذار حزب آریا.

نشانها و جوایز: نشان همایون درجه ۱، مدال سلطنتی موئینکس و چند مدال نظامی دیگر.

آثار: در خدمت چهار سلطان (خاطرات)، کردها، چند کتابچه نظامی، مقالاتی در مجلات.

نکته‌های دیگر: او کارهای اداری و سیاسی گوناگون و بسیار داشته است که از سر جوخگی شروع کرده تا رییس ستاد مشترک ارتش ایران (که از سال ۱۹۱۶ م شروع شده و تا ۱۹۴۷ ادامه داشته) پیش رفته است. پس از آن رهبر گروه آسیایی، رهبر حزب نهضت ملی، وزیر ارتباطات در سال ۱۹۵۱ م، سفیر ایران در ترکیه، در پاکستان، در سیلان، نایب رییس انجمن فرهنگی ایران و پاکستان بوده است. وی از افسران توطئه گر بوده، در توطئه سرکوبی نهضت ملی و انجام کودتای ۲۸ مرداد شرکت فعال داشته است. ارفع بنیانگذار جریانی در ارتش است که به نام او معروف می‌باشد و با پیوند به استعمار بریتانیا و دربار پهلوی مشخص می‌گردد. از افسران ارشد پیشین، منوچهر آریانا از جمله افراد تحت تأثیر و عوامل او بوده است. مشخصه اصلی جریان ارفع شوونیسم می‌باشد.

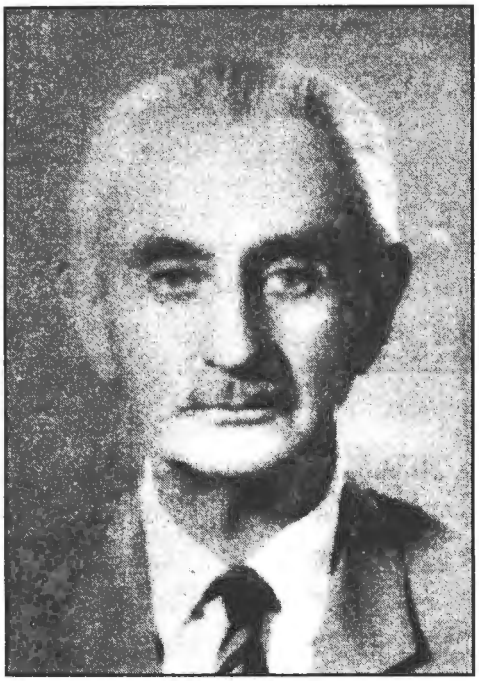

حسن ارفع

ارفع، حیدر علی. فرزند زین العابدین در سال ۱۲۹۷ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و کارمندان دولت.

محل تحصیل: دانشکده کرج، دانشگاه اوتاه آمریکا.

تحصیلات: مهندسی کشاورزی سال ۱۹۳۸ م، کنترل آفت گیاهی.

مهارتها: به زبانهای فرانسه و انگلیسی تسلط داشت.

مشاغل و مناصب: سناتور اسبق، کارمند عالی رتبه وزارت کشاورزی، رییس دانشکده کشاورزی شیراز، نماینده داراب فارس در مجالس ۲۱ و ۲۲ از

حزب ایران نوین، نایب رییس مجلس شورای ملی، نماینده انتخابی از همدان در دوره ۶ مجلس سنا سالهای ۷۵ـ ۱۹۷۱ م.

حیدر علی ارفع

ارفع ، فریدون. در سال ۱۹۲۷ م درهمدان متولد شد. از اساتید دانشگاه.

محل تحصیل: تبریز، لندن.

تحصیلات: دکترای طب از دانشگاه تبریز.

مهارتها: متخصص بهداشت نواحی گرمسیر.

مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، متصدی پیکار برضدمالاریا در آذربایجان ۱۹۵۲ م، نماینده در هیأت اعزامی سازمان بهداشت جهانی به سومالی سال ۱۹۶۸ م، دانشیار دانشکده بهداشت.

نشانها و جوایز: کسب جایزه بهترین مقاله بهداشتی در روزنامه اخبار پزشکی سال ۱۹۶۸ م.

آثار: بیش از چهل مقاله در مجلات بهداشت بین المللی، انتشار کتابی در مورد داروهای عمومی.

نکته‌های دیگر: به اکثر کشورهای جهان سفر کرده است.

ارفع ، نور ارفع ← معینی، نور ارفع

ارفع ، هادی ← صادقپور، هادی

ارفع الدوله ، رضا ← ارفع، رضا

ارفع الدوله ، میرزا رضا خان. ملقب به حضور همایون، معین الوزاره، امیرتومان، ارفع الدوله، پرنس، سردار و امیرنویان، در سال ۱۲۷۰ ش در تبریز متولد شد و در سال ۱۳۱۶ ش درگذشت. از رجال دوره قاجاریه و شعرا.

محل تحصیل: اسلامبول، تفلیس، تبریز.

مهارتها: شاعر، تسلط به زبانهای فرانسه، یونانی، ترکی، روسی، انگلیسی و آلمانی.

مشاغل و مناصب: سرکنسول ایران در تفلیس، مترجم کنسولگری در تفلیس، کنسول یاری در تفلیس، منصب آجودانی خاصه ۱۲۹۶ ق، در سال ۱۳۰۰ ق نایب اول آجودان باشی سرکاری م، سال ۱۳۰۲ ق مترجم اعضای هیأت مأمور برای تحدید حدود مرزی خراسان، سال ۱۳۰۳ آجودان حضور همایون، سرکنسول قفقاز، وزیر مختار پطر بزرگ. در هنگام سفر سوم ناصرالدین شاه به فرنگ ۱۳۰۶ - ۱۳۰۷ ق او ملتزم رکاب بود، ژنرال قنسول ایران مقیم تفلیس، در سال ۱۳۱۴ وزیر مختار ایران در سوئد و نروژ، سال ۱۳۱۶ نماینده ایران در مجلس صلح لاهه، سال ۱۲۸۶ ش سفیرکبیر ایران در عثمانی، مدتی نیز برای شرکت در جشن تاجگذاری آلفونس سیزدهم پادشاه اسپانیا به آن کشور سفر کرد، سال ۱۳۳۱ وزیر عدلیه کابینه اول علاء السلطنه، سال ۱۳۳۳ ق بعد از تاجگذاری احمد شاه به سمت سفیرکبیر فوق العاده مأمور اعلان تاجگذاری شاه به دربارهای اروپا شد. سفیرکبر ایران در عثمانی.

نشانها و جوایز: سال ۱۳۰۳ نشان و فرمان شکل مبارک، نشان درجه دوم (آنا) از سوی دولت روس، نشان درجه اول شیر و خورشید خارجه با حمایل سبز

نشان تمثال مبارک والد و تاجدار، حمایل و نشان عقاب سفید از سوی امپراطور روس، حمایل و نشان ستاره قطب، حمایل و نشان آنای درجه اول.
آثار: مثنوی طول عمر، صلح لاهه، گوهر خاوری، طبع و انتشار دیوان ابونصر فتح الله شیبانی.
نکته‌های دیگر: سال ۱۳۱۶ زمان بر سر کار آمدن امین السلطان وی واسطه و دلال گرفتن وام از دولت روسیه شد که در نزد آزادیخواهان و روشنفکران ایرانی برایش بدنامی زیادی را به ارمغان آورد و شایعات مربوط به روسوفیل بودن او را تقویت کرد.

میرزا رضا خان ارفع الدوله

ارفع السلطان ، میرزا غلامحسین خان. در سال ۱۲۹۴ ق در تهران متولد شد. از رجال وزارت خارجه در دوره قاجار.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و عضویت در دفتر قدیم ۱۳۱۵ ق، مباشرت ضبط و ثبت تحریرات روس ۱۳۱۶، عضویت در کابینه ۱۳۲۰، نیابت قونسولگری حاج طرخان ۱۳۲۲، معاون اداره تذکره تفلیس ۱۳۲۲، مفتش تذکره خراسان ۱۳۲۶، ریاست دفتر هیأت مدیره و ریاست کابینه مجلس شورای ملی ۱۳۲۷، معاون دوم اداره روس ۱۳۲۹، معاونت دوم اداره دفتر ۱۳۳۲.
نشانها و جوایز: نشان شیر و خورشید درجه سیم ۱۳۲۲ ق، نشان شیرو خورشید درجه دوم ۱۳۲۵.

ارفع السلطنه ، میرزا حسینخان. در سال ۱۳۰۱ ق در تهران متولد شد. از اعضای وزارت خارجه در دوره قاجار.
محل تحصیل: مدرسه سیاسی تهران.
تحصیلات: دیپلم سیاسی.
مهارتها: مترجم، دیپلمات.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه به عنوان زبان فرانسه ۱۳۳۶ ق، منشی اول در دایره پرسنل ۱۳۲۷ ق، معاون دوم همین اداره ۱۳۳۰ ق، رتبه اول معاونت در اداره پرسنل ۱۳۳۲ ق.
نشانها و جوایز: مدال طلای علمی ۱۳۲۷ ق، نشان درجه ۴ شیرو خورشید ۱۳۳۲ ق.

ارفع السلطنه ، میرزا رفیع خان. با نام مستعار مظفرالدین خان فرخ و معروف به مستر رفیع. از یهودیان ایرانی و عوامل سیاسی خارجیان در ایران.
مهارتها: زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: استاد زبان دانشگاه تهران، سرهنگ پلیس جنوب، مأمور لژ فراماسونی ایران در لژ انگلستان، مترجم انگلیسی در نظمیه، ریاست جاسوسی پلیس جنوب (وابسته به انگلستان) از طرف انتدلیژان سرویس.
نشانها و جوایز: او عضو انجمن درفش کاویانی وابسته به آلمانها بود که بعد از جنگ اول با ۱۸۰ درجه چرخش عضو پلیس جنوب، وابسته به انگلستان گردید. او دوبار ازدواج کرده و زنانش از او طلاق گرفتند.

ارفع زنگنه ، جهان بخش. فرزند مرتضی در سال ۱۳۰۳ ش در کرمانشاه متولد شد. از مهندسین و

فیروز گردید. در ضمن ایشان یکی از عوامل برجسته تثبیت پایه‌های دیکتاتوری رضا شاه و پسرش محمد رضا شاه بود و حضور وی در محاکمه دکتر مصدق نشانه‌ای از این خوش خدمتیهای اوست.

ارفعی ، حسام الدین. در سال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی فیزیک از دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۵۰، دکترای فیزیک از دانشگاه کالیفرنیای آمریکا در سال ۱۳۵۵.
مهارتها: تدریس الکترودینامیک در دانشگاه مازندران، مکانیک و الکترو مغناطیسی در دانشگاه صنعتی شریف، ریاضی و فیزیک در دانشگاه شهید بهشتی، نظریه ریسمان‌ها در دانشگاه صنعتی شریف.
مشاغل و مناصب: استادیار فیزیک در دانشگاه مازندران از سال ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۶۲، استادیار فیزیک در دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۶۳ تا سال ۱۳۶۶، دانشیار دانشگاه صنعتی شریف از سال ۱۳۶۶ تاکنون.
نشانها و جوایز: جایزه پرفسور عبدالسلام و لوح محقق برجسته در زمینه تحقیقات فیزیک نظری.
آثار: ۱۶ مقاله به زبان خارجی در زمینه مسایل مختلف فیزیک، کشف تک قطبی مغناطیس، نیروی پنجم و غیره.

اَزقینی ، آقا علی. در ۲۱ ماه ربیع الثانی سال ۱۳۲۹ ق درگذشت. از روحانیون برجسته.
استادان: وی برادرزاده و شاگرد آخوند ملاقربانعلی زنجانی معروف به حجة الاسلام بود.
نکته‌های دیگر: شیخ موسی زنجانی او را به عنوان یکی از اجلاء محققین توصیف کرده است. آقا علی یکی از گردانندگان اصلی بیت حجة الاسلام در زنجان بوده و با دستگیری و تبعید حجة الاسلام از زنجان و ایران توسط یپرم خان ارمنی، آقا علی نیز از زنجان رفت و مدّت اندکی مقیم عتبات گردید. شیخ محمد حسین ساعت ساز زنجانی مقیم نجف پسر او بوده است که اعقاب او نیز حجتی شهرت دارند.

ارک دستانی ، حسن. در سال ۱۳۳۷ ش در اصفهان متولد شد و در ماه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ ش در گذشت. از طلاب شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: اصفهان، مدرسه حقانی قم.
تحصیلات: سطوح حوزه، سیکل.
مشاغل و مناصب: طلبه، مبلغ دینی.
نکته‌های دیگر: ارک دستانی به هنگام شرکت در دفع تجاوز بعثیان عراقی از خوزستان در عملیات بیت المقدس به سال ۱۳۶۱ ش به شهادت رسید.

ارگانی ، مهدی. از مدیران صدا و سیما و فعالان در زمینه هنر و ادبیات.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس جامعه شناسی.
مشاغل و مناصب: از بدو پیروزی انقلاب در واحد طرح و برنامه صدا و سیما اشتغال داشت، کاردر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، مسؤول بخش آثار کودکان و نوجوانان کانون، مدیر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، مدیر صدای جمهوری اسلامی، عضو شورای فرهنگی بنیاد فارابی، عضو شورای تصویب سنا ریوی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدیر شبکه دوم سیمای جمهوری اسلامی.
نکته‌های دیگر: او قبل از انقلاب در زمینهٔ نقد و بررسی ادبیات کودکان و نوجوانان فعالیت می‌کرد و از عناصر مهم این شاخه از ادبیات به شمار می‌رفت. بعد از انقلاب حوزه کاری خود را عوض کرد و به صدا و سیما رفت.

ارم ، محمود. از نظامیان برجسته سابق.
محل تحصیل: دانشکده افسری.

محمد حسین ساعت ساز زنجانی مقیم نجف پسر او بوده است که اعقاب او نیز حجتی شهرت دارند.

ارک دستانی، حسن. در سال ۱۳۳۷ ش در اصفهان متولد شد و در ماه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ ش در گذشت. از طلاب شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: اصفهان، مدرسه حقانی قم.
تحصیلات: سطوح حوزه، سیکل.
مشاغل و مناصب: طلبه، مبلغ دینی.
نکته‌های دیگر: ارک دستانی به هنگام شرکت در دفع تجاوز بعثیان عراقی از خوزستان در عملیات بیت المقدس به سال ۱۳۶۱ ش به شهادت رسید.

ارگانی، مهدی. از مدیران صدا و سیما و فعالان در زمنیه هنر و ادبیات.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس جامعه شناسی.
مشاغل و مناصب: از بدو پیروزی انقلاب در واحد طرح و برنامه صدا و سیما اشتغال داشت، کاردر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، مسؤول بخش آثار کودکان و نوجوانان کانون، مدیر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، مدیر صدای جمهوری اسلامی، عضو شورای فرهنگی بنیاد فارابی، عضو شورای تصویب سنا ریوی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدیر شبکه دوم سیمای جمهوری اسلامی.
نکته‌های دیگر: او قبل از انقلاب در زمینهٔ نقد و بررسی ادبیات کودکان و نوجوانان فعالیت می‌کرد و از عناصر مهم این شاخه از ادبیات به شمار می‌رفت. بعد از انقلاب حوزه کاری خود را عوض کرد و به صدا و سیما رفت.

ارم، محمود. از نظامیان برجسته سابق.
محل تحصیل: دانشکده افسری.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده افسری.
مشاغل و مناصب: سرلشکر ارتش، وابسته نظامی ایران در فرانسه، خدمت در رکن دو ستاد ارتش، خدمت در ژاندارمری.
نشانها و جوایز: درجه سرلشکری ارتش.
نکته‌های دیگر: محمود ارم از نظر فعالیت فرد شماره یک رکن دو ارتش و از افراد وابسته به جناح ارفع در ارتش بود و بعداً به ژاندارمری منتقل شد و در آنجا به درجه سرتیپی و سرلشکری ارتقا یافت. وی با رزم آراء مخالف بود و لذا در دورانی که دوستش سرلشکر ارفع رییس ستاد ارتش گردید با رزم آراء وارد مبارزه شد.

محمود ارم

ارم، میرزا محمد ← ربیع، میرزا محمد

ارمنی، مادروس. در جلفای اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۲۲ ق در گذشت. از نظامیان.
محل تحصیل: مسکو، آلمان شرقی، پطرز بورگ.

مشاغل و مناصب: استاد زبان روسی ناصرالدین شاه، استاد زبان روسی دارالفنون، رییس ستاد.
نکته‌های دیگر: مادروس مترجم زبان روسی و فرانسه در قزاقخانه بود و در ادامه کارش درجه امیر تومانی گرفت.

ارمنی، میرزا ملکم خان ← ملکم خان، ژوزف

ارمنی، یپرم خان ← یپرم، آسیربیگیان

ارمنی ایرانی، جان داود (میرزا داودخان). از رجال دوره قاجاریه.
مشاغل و مناصب: مترجم اول دولت در سال ۱۲۶۸ ق، جزء اجزای سفارت ایران در پطرز بورغ (لیننگرداد) در روسیه شد.

ارمنی سلیمی، سلیمان خان. ملقب به سهام الدوله. از نظامیان.
نکته‌های دیگر: برادر سلیمان خان در لشکرکشی‌ها و جنگ‌هایی که معتمدالدوله در اردستان و خوزستان و غیره انجام داده شرکت داشته و سلیمان خان فرمانده توپخانه او بوده است.
او به دستور امیرکبیر و به همراه رافائیل آشوری ایرانی برای آوردن معلمین جهت تدریس در دارالفنون در سال ۱۲۶۷ ق به اروپا سفرکرد و چند نفر راکه دولت اطریش انتخاب کرده بود، به ایران آوردند، در سال ۱۲۷۵ ق پس از بازگشت به تهران حامل نشانی از طرف ناصرالدینشاه برای فرانسواژوزف امپراطور اطریش گردید و پس از بازگشت از وین نیز در سال ۱۲۷۶ ق نشانی از امپراطور اطریش برای ناصرالدینشاه آورد، وی از نظر مذهب مسیحی و از نظر نژاد ارمنی بوده است.

ارموی، ابوالحسن ← افشار ارموی، ابوالحسن

ارموی، سیدمحمد ← خلخالی ارموی، سید محمد

ارموی، شیخ محمد حسین. فرزند زین العابدین. حدوداً سال ۱۳۵۳ ق متولد شد. از علما و نویسندگان.
استادان: شیخ علی اصغر خطائی.
آثار: صیحفة الرضاع، تفسیر العیاشی، الاشعثیات.
نکته‌های دیگر: او اهمیت خاص به تألیفات خطی علماگذشته و به طورکلی آثارگذشتگان می‌داد. لذا بخشی ازکتب مخطوطه را با خط خود رونویسی کرده بود و از این راه به حفظ آنهاکمک‌کرده بود.

ارموی حسینی، میر جلال الدین. معروف به محدث ارموی. فرزند قاسم در سال ۱۳۲۳ ق در ارومیه متولد شد و در ۵ ماه آبان سال ۱۳۹۹ ق درگذشت و در آرامگاه شیخ ابوالفتوح رازی به خاک سپرده شد. از محققین، دانشمندان بزرگ و مصححان متون قدیمی.
محل تحصیل: مشهد.
استادان: اساتید دانشکده الهیات، شیخ علی ولدیانی.
تحصیلات: علوم حوزه‌ای، دکترای الهیات.
مهارتها: زبان فرانسه
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، استخدام وزارت فرهنگ، در سال ۱۳۲۰ درکتابخانه ملی تهران مسؤول قسمت مخطوطات بوده است، محقق و مصحح متون قدیمی و خطی.
آثار: تصحیح و تحشیه و نقد و انتشارکتابهای: النقض، دیوان فارسی قوامی رازی، دیوان عربی قطب راوندی با حواشی مفید تاریخی، اسرار الصلوة شهید ثانی، دیوان حاج میرزا ابوالفضل طهرانی، زادالسالک فیض کاشانی، صوارم محرقه در نقد صواعق محرقه قاضی نورالله شوشتری، الغارات ثقفی، فهرست اسماء المذکور احوالهم فی کتاب التدوین و آثار متعدد دیگر.
نکته‌های دیگر: وی کتابخانه‌ای باکتابهای خطی

نفیس فراوان داشت و لذا در شناختن نسخه‌های قدیمی و خطی بسیار ماهر بود. او در سال ۱۳۱۴ ش در رابطه با قیام مسجد گوهر شاد دستگیر شد، ولی بعدها به طور کلی از سیاست کناره گرفت و مشغول پژوهش گردید. او محققی پرکار و داماد سید احمد طالقانی پدر جلال آل احمد بود.

ارمیان ، جمشید. در سال ۱۳۱۹ ش متولد شد. از نویسندگان.
تحصیلات: دیپلم طبیعی.
مشاغل و مناصب: نویسنده مجله فیلم و هنر
آثار: الماس‌های ادبی، مردی از آنکل و چندین مقاله در فیلم و هنر.

ارنست پرون ، ← پرون، ارنست

ارومی ، سید آقا. بعد از سال ۱۳۰۶ ق درگذشت. از علمای بزرگ.
مشاغل و مناصب: او در شهرارومیه شیخ الاسلام بود.

ارومی ، سید ابراهیم. فرزند سید علی. از روحانیون.
مشاغل و مناصب: تدریس علوم دینی در مدارس حوزه علمیه تهران.
آثار: یک جلد کتاب در زمینه ضمان (شرحی برشرایع).

ارومی ، سید جلیل. در سلدوز از توابع ارومیه متولد شد و پس از سال ۱۳۲۰ ق درگذشت. از مراجع دینی.
محل تحصیل: نجف، سامرا.
استادان: شیخ علی تهرانی، مولوی ابراهیم نوری.
تحصیلات: اجتهاد و مرجعیت.
نکته‌های دیگر: بعد از وفات فاضل ایروانی به سامرا رفته و نزد شیخ علی تهرانی و مولوی ابراهیم نوری مشغول تحصیل گردیده است.

ارومی ، سید عطاء الله. در ارومیه متولد شد و در سال ۱۳۲۱ ق درگذشت و در وادی السلام (نجف) به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: ارومیه، نجف اشرف.
استادان: سید حسین کوه کمره‌ای، شیخ محمد حسین مامقانی.
مشاغل و مناصب: دارای اجازه نامه‌ای از میرزا محمد تنکابنی.
آثار: بناء گنبد میثم تمار، تعمیر کشتی نوح در مسجد کوفه، و غیر اینها.
نکته‌های دیگر: رسیدگی به امور خیریه، اقامه نماز جماعت و احیاء شعائر و مشاهد مذهبی.

ارومی ، شیخ اسماعیل. در سال ۱۳۹۵ ق متولد شد. از علمای دین و احبار.
محل تحصیل: نجف اشرف، تبریز.
استادان: شیخ محمد طه نجف، شیخ شریعت اصفهانی، ملاّ محمد علی خونساری، سید فتاح سرابی، میرزا حسن مجتهد.
آثار: ألتکملة فی شرح التبصرة که ۲ جلد آن از بیع تادیات (به طبع رسیده است؟)، انوار اسماعیلیه، الرسائل الترتّبیة، الصراط المستقیم.

ارومی ، شیخ اسماعیل ← تبریزی، شیخ اسماعیل

ارومی ، شیخ عبدالکریم. ملقب به مقدس، فرزند ملاّ ابوطالب، در سال ۱۳۵۸ درگذشت. از علما.
تحصیلات: اجازه نامه از شیخ فرج الله.
آثار: لوایح الاثار، شرح دعاء الصباح.

ارومی ، شیخ محمد صادق. ملقب به فخر الاسلام، در سال ۱۲۹۰ ش درگذشت. از علمای متتبع در ادیان.
آثار: انیس الاعلام فی نصرة الاسلام و الرد علی النصاری ۲ جلد، برهان المسلمین (در ردّ نصاری)، بیان الحق و الصدق المطلق ۱۰ جلد، تعجیز

المسیحیّین، خلاصة الکلام فی افتخار الاسلام، وجوب الحجاب و حرمة الشراب، السیاسة الاسلامیة.

نکته‌های دیگر: وی ابتدا یک کشیش نصرانی بود که در زمان ناصرالدین شاه به اسلام گروید و از طرف او به نام محمد صادق نامیده شد و ملقب به فخر الاسلام گردید.

ارومی، علی ← صدر الذاکرین، علی

ارومی، میرزا علی اصغر. فرزند صدرالذاکرین افشار، در سال ۱۲۹۱ ق متولد شد. از ادبا و شعرا.

مهارتها: شاعر.

ارومیان، علی. فرزند اسماعیل، در سال ۱۳۱۱ ش در مراغه متولد شد. از روحانیون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.

محل تحصیل: مراغه، ارومیه، قم، نجف اشرف.

استادان: شیخ حسین پیشنماز، میرزا صادق تبریزی، حسین هبة اللهی، محسن ملکوتی، علی مشکینی، استر آبادی، سید محمود شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی، امام خمینی، سید محمد حکیم، سید محمد شیرازی.

تحصیلات: دیپلم، اجتهاد.

مهارتها: فقه، اصول، تفسیر.

مشاغل و مناصب: مدرس حوزه علمیه نجف (سطح)، مسؤول عقیدتی شهربانی و پادگان مراغه، عضو شورای فرماندهی کمیته و سپاه مراغه، نمایندهٔ مردم مراغه در مجلس شورای اسلامی در دوره‌های اول و دوم، رییس کمیسیون آب و برق و پست و تلگراف و تلفن در مجلس (دورهٔ اول)، نایب رییس کمیسیون صنایع و معادن در مجلس (دورهٔ دوم)، امام جمعه شهرستان میانه، نماینده مردم آذربایجان شرقی در مجلس خبرگان رهبری.

آثار: فلسفه روزه، تنقیح الأُصول ۴ جلد، کتاب الصوم ۲ جلد، شرح کفایة الاصول، رساله‌ای در نماز جمعه، تقریرات درسهای امام خمینی (منتشره نشده)، تقریرات درسهای آیت الله خویی (منتشر نشده)، جزوه‌ای در شرح منظومه سبزواری (منتشر نشده).

نکته‌های دیگر: چندین بار از طرف شهربانی دوران پهلوی احضار و با اخذ تعهد آزاد گردید، چنان که مدتی ممنوع الخروج از کشور بود و مدتی نیز به مشهد و برآباد تبعید گردید. و نیز پدر سه شهید است.

علی ارومیان

ارومی تبریزی، سید حسین. در تبریز در سال ۱۳۶۹ ق درگذشت. از علما و مؤلفان.

آثار: بیش از ۸۰ تألیف دارد که برخی از آنها ذکر می‌شود: دعائم الاسلام، سیاسة الاسلام، اساس الاسلام، منتخب نهج البلاغه، تحفة الاخوان فی بطلان جبر و تفویض (سید محمد ابراهیم بروجردی آن را کامل کرده است)، عقاید الاسلام، الصراط السوی فی آداب المفتی و القاضی.

ارونقی کرمانی، رسول. در سال ۱۳۰۹ ش متولد شد.

از نویسندگان و روزنامه‌نگاران.
مشاغل و مناصب: سردبیر مجله اطلاعات هفتگی، نویسنده آزاد.
آثار: گلین، خروس چهل تاج، دلهره، شهرباران، گریزپا، گلایل وحشی، امشب دختری می‌میرد، بابا نان داد، سالهای شتاب، آواره، خاطرخواه، دختر شالیزار، در تهران کفش پاشنه بلند نخواهم پوشید، زورق طلایی، شب و هوس، شبی که سحر نداشت، فرزندان شیطان، مرده‌ها برهنه می‌خوابند، نفرین، یک آدمکش اجاره داده می‌شود، زندگی قصه می‌سازد.
نکته‌های دیگر: وی پاورقی نویس اطلاعات هفتگی نیز بود داستانهای تخیلی او در گرد مضامین عشق، ناکامی و جنایت می‌چرخد همچنین در بعضی از آثارش کوشش در به ترسیم کشیدن آداب و رسوم محلی شهرهای ایران دارد.

اریسیان، محمد علی. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از مهندسین نساجی.
محل تحصیل: دانشگاه امیرکبیر ایران ۱۳۴۲ ش.
مشاغل و مناصب: مهندس کارشناس شرکت نساجی مریم در تهران.
آثار: تهیه جزوات آموزشی در زمینه نساجی.

اریه، مراد. فرزند حاخام رافائیل. حدود سال ۱۲۷۶ ش متولد شد. از تجار و نمایندگان اقلیتها در مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: تاجر، نماینده دوره‌های ۱۴، ۱۸، ۱۹، ۲۰ از طرف کلیمیان.

ازاللو، سیروس. در سال ۱۹۱۳ م در تهران متولد شد. از جراحان پلاستیک و عمومی و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاههای پاریس، لندن، نیویورک.
تحصیلات: دکترای طب و تخصص در جراحی پلاستیک و جراحی عمومی.
مشاغل و مناصب: جراح پلاستیک، استادیار آناتومی در دانشگاه تهران سال ۴۱ - ۱۹۳۹، استادیار جراحی عمومی در بیمارستان رازی سالهای ۴۵ - ۱۹۴۱، رییس بخش جراحی بیمارستان پهلوی سالهای ۴۵ - ۱۹۴۴، رییس بخش جراحی پلاستیک بیمارستان امیر اعلم سالهای ۵۶ - ۱۹۵۵، عضو کمیته دایمی دانشکده پزشکی دانشگاه تهران.

ازری، حاج عبدالحسین. فرزند حاج یوسف درسال ۱۲۹۸ ق در بغداد متولد شد و در سال ۱۳۷۴ ق در گذشت و در وادی السلام نجف اشرف به خاک سپرده شد. از ادیبان برجسته و روزنامه نگاران شیعی عراق.
محل تحصیل: بغداد.
استادان: شیخ شکر بغدادی.
مهارتها: شعر، آشنایی با زبانهای فارسی، ترکی و فرانسه، روزنامه نگاری، ادبیات.
مشاغل و مناصب: نویسنده، مدیر مجله العلم و چند نشریه دیگر.
آثار: دیوان اشعار، بطل الحق، بطل الحله، البوران (پوران)، قصر التاج.
نکته‌های دیگر: انتشار روزنامه ادبی سیاسی الروضة ۱۳۲۷ ق، تأسیس روزنامه سیاسی مصباح الشرق ۱۳۲۸، انتشار روزنامه سیاسی المصباح ۱۳۲۹، انتشار روزنامه المصباح الاغر، انتشار روزنامه الاصلاح ۱۳۴۳ نشانی از فعالیتهای علمی، سیاسی و اجتماعی او محسوب می‌شود.

ازشیروانی، عمید. فرزند عباس در اول ماه اردیبهشت سال ۱۲۸۰ ش متولد شد. از نظامیان دوره پهلوی.
محل تحصیل: بروکسل، ایتالیا.
تحصیلات: گذراندن دوره دانشکده دریایی در ایتالیا.
مهارتها: در زمینه مین‌های دریایی واژدراندازی تخصص دارد و به زبانهای فرانسه، انگلیسی، آلمانی

و ایتالیایی آشنا است.
مشاغل و مناصب: از سال ۱۳۱۱ ش تا سال ۱۳۲۰ ش عضو نیروی دریایی جنوب، از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۳ ستاد ارتش، سپس تا ۱۳۲۵ در وزارت جنگ بود، سپس مدت کوتاهی مجدداً به ستاد ارتش منتقل شد و آنگاه مجدداً به خدمت نیروی دریایی در آمد.
نشانها و جوایز: مدال مطلای جنگی افتخار درجه ۲، مدال لیاقت درجه سوم.

ازغندی، علیرضا. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از دانشیاران دانشگاه شهید بهشتی.
محل تحصیل: مدرسه عالی اقتصاد آلمان غربی، دانشگاه بن (آلمان غربی).
تحصیلات: کارشناسی اقتصاد صنعتی مدرسهٔ عالی اقتصاد آلمان غربی (۱۳۴۹ ش)، کارشناسی ارشد علوم سیاسی از دانشگاه بن (آلمان غربی) در سال ۱۳۵۳ و دکترای علوم سیاسی از دانشگاه بن (۱۳۵۷).
مهارتها: تدریس در رشتهٔ علوم سیاسی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ اقتصاد و علوم سیاسی دانشگاه شهید بهشتی از سال ۱۳۶۶ استادیار دانشگاههای علامه طباطبایی و شهید بهشتی در سال ۱۳۵۸.
آثار: تألیفات به فارسی ۷ کتاب در زمینه‌های علل و زمینه‌های داخلی و بین الملل اشغال نظامی ایران در شهریور سال ۱۳۲۰، رابطه عقب ماندگی اقتصادی جهان سوم با نظامیگری، رابطه محافل سیاسی - علمی و اداری با صنایع تسلیحاتی، بررسی تحولات سیاسی و اجتماعی در الجزایر، رابطه عقب ماندگی‌های اقتصادی و سیاسی جهان سوم با مسابقه تسلیحاتی و جامعه شناسی جنگ و ارتش. تعداد مقالات ۷ مقاله در زمینه‌های ارتش و سیاست در کشورهای جهان سوم، جامعه شناسی نظامی، نظام بین‌المللی و سیر تکوینی آن، روابط نظامی ایران و آلمان (۱۳۲۰، ۱۲۹۹)، پروسترویکا.

ازکیا، مصطفی. از دانشیاران دانشگاه تهران.
مهارتها: تدریس در رشتهٔ جامعه شناسی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

ازهاری، ارتشبد غلامرضا. از امرا و نظامیان عالی رتبه و آخرین نخست وزیران محمد رضا پهلوی.
مشاغل و مناصب: رییس شعبه دروس دانشکده جنگ، فرمانده سپاه غرب، جانشین رییس ستاد ارتش، رییس ستاد ارتش (تاریخ انتصاب ۱۳۵۰/۴/۳۰ ش)، نخست وزیر و وزیر جنگ از تاریخ ۵۷/۸/۱۵ الی ۵۷/۱۰/۱۷ ش.
نشانها و جوایز: دارای درجه ارتشبدی ارتش سابق و نشانهای متعدد از رژیم شاه.

ارتشبد غلامرضا ازهاری

نکته‌های دیگر: رژیم پهلوی و تئورسینهای سیاسی آن، در آخرین روزهای عمر و در آستانه سقوط آن، ارتشبد ازهاری را به منصب نخست وزیری و در عین حال وزارت جنگ نصب کردند تا او با خشونت نظامی خود مقررات حکومت نظامی را به

اجرا گذاشته و به طرفداران رژیم در داخل ارتش روحیه داده و نهضت اسلامی را سرکوب کند. لیکن او بیش از دو ماه و دو روز دوام نیاورد و مجبور به استعفاء گردید و جای خود را به شاپور بختیار سپرد. در زمان نخست وزیری ازهاری مردم تهران شبها علیرغم حکومت نظامی، در گروهها و دسته‌های کوچک در محلات و خیابانها ظاهر شده و دسته جمعی شعارهای انقلابی و الله اکبر سر می‌دادند. این کار موجب ترس و وحشت نظامیان گردیده بود. ازهاری، اعلام کرد که اینها «نوار» است. مردم بانشان دادن حضور عینی خود در معابر فریاد می‌کشیدند: «ازهاری بیچاره، باز هم بگو نواره، نوار که پا نداره!» نخست وزیری وی در طول انقلاب اسلامی به مدت حداکثر ۲ ماه طول کشید و بعد استعفا کرد.

ازهر ، سیدحشمت الله. در سال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه هایدبرگ آلمان در سال ۱۳۳۸ و گذرانیدن دوره تخصصی بیماریهای زنان و زایمان دانشگاه برلین غربی آلمان در سال ۱۳۴۵.
مهارتها: بیماریهای زنان و زایمان و استاد راهنمای بیش از ۵۰ پایان نامه دکترا و تخصصی.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده پزشکی دانشگاه تبریز تا سال ۱۳۴۹ و دانشیار در رشته زنان و زایمان در بیمارستان امام خمینی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.
آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی، در زمینه زنان، زایمان و مامایی و معالجه هورمون در بیماریهای زنان و زایمان و متد مختلف جلوگیری از حاملگی. ۲ مقاله به زبان فارسی و ۵ مقاله به زبان خارجی، در زمینه زنان، زایمان و مامایی.

ازهری ، باقر محمد. فرزند محمد در سال ۱۹۲۳ م در بلتستان پاکستان متولد شد. از علما و روحانیون شیعه.
محل تحصیل: بلتستان، نجف اشرف.
استادان: شیخ غلامعلی، شیخ کاظم تبریزی، سید ابوالقاسم خویی، امام خمینی.

اژدری ، محمد حسین. فرزند غلامحسین در سال ۱۲۹۳ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و تجار.
مشاغل و مناصب: عضو کلوپ ایران جوان، تاجر، نماینده دوره ۲۰ از بافت، عضو یکی از فرقه‌های درویشی در کرمان.

اژه‌ای ، علی اکبر. فرزند علیمحمد در سال ۱۳۳۱ ش در اصفهان متولد شد و در ۷ ماه تیر سال ۱۳۶۰ ش درگذشت. از روحانیون و شهدایی است که به همراه بیش از ۷۲ در مقرّ حزب جمهوری اسلامی در تهران زیر آوار شهید شدند.
محل تحصیل: اصفهان، تهران.

علی اکبر اژه‌ای

استادان: آیة الله دکتر بهشتی، محمد باقر امانی.

تحصیلات: لیسانس فلسفه و روانشناسی، علوم حوزه‌ای تا پایان سطوح.
نوآوری: او در اصفهان دفتر تبلیغات امام علی (ع) را تشکیل داد.
آثار: ایمان از دیدگاه قرآن، صبر از دیدگاه قرآن، جزوه شب قدر از دیدگاه اسلام، جزوه‌ای که در آن به مصاحبه با مدیر مسؤول نشریه امت (دکتر پیمان) در ضرورت حمایت از حکومت جمهوری اسلامی پرداخته است.

اژه‌ای ، میرزا علیمحمد. متخلص به شریفی، فرزند میرزا محمد علی در ۱۵ ماه شعبان سال ۱۲۶۶ ق متولد شد و در ۱۲ یا ۸ ماه صفر یا رجب سال ۱۳۳۲ ق درگذشت و در تخت فولاد اصفهان پایین قبر پدرش به خاک سپرده شد. از علمای اصفهان و شعرا.
محل تحصیل: اصفهان، عتبات عالیات.
تحصیلات: از ایشان در منابع تاریخ به عنوان فردی مجتهد یاد شده است.
مهارتها: فقه و اصول.
آثار: رساله‌هایی در فقه و اصول، مجموعه‌ای در آداب و اخلاق، مجموعه دیگری که در پایان رساله جدش به نام رساله نماز شب مندرج ساخته است.
نکته‌های دیگر: وی در موضوع قرار داد تحریم تنباکو به همراه جمعی از علما اقداماتی انجام داده بود.

اژه‌ای ، محمد علی. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از دانشیاران دانشگاه اصفهان.
محل تحصیل: ایران.
مهارتها: تدریس دانشگاهی در رشتهٔ فلسفه و تحقیق و تألیف در همین رشته.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان.
آثار: تألیفات به فارسی ۲ کتاب در زمینهٔ منطق، فلسفه علوم و فلسفهٔ معاصر. مقاله به فارسی ۶ و به خارجی ۱ مقاله در زمینهٔ منطق، معنی شناسی فلسفه‌های تحلیلی.

اسبقی ، شیخ فتاح. در روستای ملا محمود از محال عباس بخش بستان آباد متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: تبریز، قم.
تحصیلات: سطح.
مشاغل و مناصب: امام جماعت مسجد ابوالفضل میانه.
آثار: کتاب سؤال وجواب.

اسبقی نمینی ، سید مسعود. ملقب به شاهزاده، در سال ۱۲۰۵ ق متولد شد و در سال ۱۳۸۹ ش درگذشت. از رجال علمی و خوانین نمین.
آثار: او دارای کتابخانه‌ای است که شماری از کتب خطی و نفیس و منحصر به فرد در آن کتابخانه وجود دارد.
نکته‌های دیگر: او از ساداتی است که نسبش به امام زین‌العابدین (ع) منتهی می‌شود از طفولیت همواره طالب فضل و کمال بود، در اواخر عمر دچار عارضه فراموشی شده بود مع الوصف بسیار متین و با وقار می‌زیست. وی در سرودن شعر طبعی روان داشت.

اسپرنگر. Sprenger ، در سال ۱۸۱۳ م، در تیرول از شهرهای اتریش متولد شد و در ۱۸۹۴ م درگذشت. از مستشرقان و دانشمندان اتریشی.
مشاغل و مناصب: وی در لندن، به خدمت انگلستان در آمد و مأموریت امور مدرسه دهلی در هندوستان به وی محول گردید. و نیز در مطبعه کلکته، به نشرّ آثاری از دانشمندان اسلامی پرداخت.
آثار: نامبرده به کمک «لومسدن» و «لیس» انگلیسی، خدمات فرهنگی و مطبوعاتی ذیل را انجام دادند: طبع مقامات حریری، نفخة الیمن شروانی، قاموس المحیط فیروز آبادی، تاریخ الخلفای سیوطی، کشاف اصطلاحات الفنون، نخبة

الفکر عسقلانی، تاریخ یمینی عتبی، الاصابه ابن حجر، شمسیه کاتبی، حدود النحو فاکهی، قسطاس المیزان سمرقندی، نوادر قلیوبی، استبصار طوسی، کشاف زمخشری. اسپرنگر، همچنین صاحب مجله‌ای دربارهٔ «زندگی و تعلیمات محمد (ص)» است و نیز، یک جزء از مروج الذهب مسعودی را با کمک علمای هندی، به انگلیسی برگردانده است.

اسپنسر پرات ، ادوارد ← پرات، ادوارد

اسپهبدی ، غلامرضا. فرزند هدایت در سال ۱۲۸۲ ش متولد شد. از مالکین و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: ایران، بیروت.
تحصیلات: دارای تحصیلات متوسطه از بیروت
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۲۰ از ساری، مالک.

اسپهبدی ، علی. از اقتصاددانان و رجال سیاسی.
آثار: اقتصاد ما (ترجمه کتاب اقتصادنای شهید سیدمحمد باقر صدر به فارسی).

استاجلو ، لئون (علی) ← هم، لئون (علی)

استاد الاساتید ، آقاعلی ← حَکَمی تهرانی، آقاعلی

استادباباعلی ، محمد ← تولایی، محمد

استاد حاجی ، ملقب به عمو حاجی. از دواتگران و سازندگان ابزار موسیقی.
مهارتها: ساختن دستگاه موسیقی به نام «شیپور».
مشاغل و مناصب: دواتگری، شیپورسازی.

استاد زاده ، سید حسن. در بابل متولد شد. از روحانیون.
استادان: حضرات آیات سید محمد تقی خوانساری، شیخ عبدالکریم حایری.
مشاغل و مناصب: امام جماعت.

استاد سرایی ، ایرج. در سال ۱۹۳۷ م در رشت متولد شد. از پزشکان و کارمندان دولت.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای طب از دانشگاه تهران.
مشاغل و مناصب: رییس بیمارستان فیلد FIELD مسؤول امور پزشکی ایرانشهر، پزشک کلینک در داور آباد (گرمسار)، بازرس سازمان شاهنشاهی مرکزی برای خدمات اجتماعی ۱۹۷۳.
نکته‌های دیگر: او اولین وضعیت نوع ال تور (TORE - 31) و با را در ایران در سال ۱۹۶۵ گزارش داد. وی همچنین از جمله پزشکان داوطلب خدمت در معالجه زلزله زدگان خراسان بود.

استاد محمد ، محمود. از کارگردانان، سناریونویسان و هنر پیشگان.
مهارتها: کارگردانی، سناریو نویسی، بازیگری در تئاتر.
آثار: وی در نمایشنامه‌های «شهر قصه» و «نظارت عالیه» بازی کرده و در «آری گفتن» هم به کارگردانی پرداخته و هم به نویسندگی متن. و نیز در «آسید کاظم» همین دو مسؤولیت را داشت. آخرین کار وی کارگردانی نمایشنامه‌ای است که آن را شخصاً بر اساس «دیوار سارتر» تنظیم کرده است.

استاد محمدی ، ناصر. فرزند آرش در سال ۱۹۴۸ م متولد شد. از نقاشان.
محل تحصیل: مدرسه هنرهای زیبای تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل مدرسه هنرهای زیبای تهران.
نکته‌های دیگر: او فعالیتهای نقاشی خود را از سال ۱۹۶۳ آغاز کرد و در نمایشگاههای چندی نیز شرکت جسته است. از جمله در نمایشگاههای

نـقاشی در گـالری سـپید، گـالری نـیازی فسـتیوال هنروفرهنگ، گالری شلیوان نـمایشگاه کـارگران و غیره شرکت کرده است. موضوع نقاشیهایش غـالبا تنهایی و اضطراب است.

استاد ملک ، فاطمه، خانم. از جامعه شناسان.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشگاه سوربن.
مهارتها: جامعه شناسی و مدیریت.
مشاغل و مـناصب: مـدیر سابق دبـیرستان عـلوی، نماینده بانوان نیکوکار.

استاد ندیم ، ← ندیم قمی، شیخ محمدحسن

اسـتاد ولی ، حسـین. از مـترجـمان و مـحققان عـلوم قرآنی.
آثار: ترجمهٔ کتابهای امالی شیخ مفید، بحرالمعارف، مفتاح الفلاح (دعا)، ویراستاری ترجمه قرآن کـریم به فارسی (مترجم دکتر سید جلال الدین مجتبوی)، ترجمه اربعین شیخ بـهائی، شـرح لغـات گـلستان و بوستان سعدی و نگارش و انتشار مقالات متعدد در مجلات بویژه شماره‌های مـختلف مـجله بـیّنات در زمینه علوم و معارف قرآنی.

استادی ، رضا. با شهرت شناسنامه‌ای اسـتادی مـقدم، فرزند خداداد در سال ۱۳۱۶ ش در تهران متولد شد. از مدرسان و نویسندگان حوزه علمیه قم.
محل تحصیل: تهران، قم، نجف.
استادان: پدرش حاج خداداد، شیخ عبد الکریم حـق شناس، شیخ احـمد مـجتهدی، شـیخ هـادی مـقدس واعظ، حاج میرزا عبدالعلی تهرانی، شیخ محمد تقی ستوده، میرزا حسین نوری همدانی، شیخ ابوالقـاسم خزعلی، میرزا احمد شاه آبادی، شیخ جعفر سبحانی، حسینعلی منتظری، ناصر مکارم، احمد آذری قمی، سید محمد باقر سلطانی، جـوادی آمـلی، حـاج آقـا حسن فرید محسنی اراکی، محقق داماد، سید محمد رضا گلپایگانی، شیخ محمد علی اراکی، شیخ کـاظم تبریزی، مـوسی شـبیری زنـجانی، سـید ابـوالقـاسم خویی، امام خمینی، سید محمد باقر صدر.
مشاغل و مناصب: تحقیق و تألیف، تدریس دروس سطح در حوزه علمیه قم، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، مدیر حوزه علمیه قم.
آثار: فهرست کتابهای خطی کتابخانه مدرسه فیضیه، کـتابنامه نـهج البـلاغه، کـتابنامه امـام صـادق (ع)، کتابنامه امام حسین (ع)، شورا در قرآن و حـدیث، تحقیق درباره دعاء ندبه، تـحقیق در پـیرامـون فـقه الرضا (ع)، اصـول دیـن بـرای هـمه، مـدارک نـهج البلاغه، تحقیق در یک مسأله فقهی، بررسی قسمتی از کتاب شـهید جـاوید، چـهل مـقاله، سـی مـقاله و مقالات متعدد در جراید.
نکته‌های دیگر: وی در طول ۲۰ سال غالبا هم بحث سید محسن خرازی بوده و عـلاوه بـر اسـاتید قـم از اساتید حوزه نجف نیز استفاده کرده است.

استادیان ، عـبدالحـمید. در سـال ۱۳۳۵ ش در گـتونه متولد شد و در ۲۷ ماه ۸سال ۱۳۵۹ ش در گذشت. از از شهدای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران.
مشاغل و مناصب: کارگر کشت و صنعت کارون.
نکته‌های دیگر: او از مـبارزین پـر تـلاش در زمـان حاکمیّت رژیم پهلوی بود که به همین خاطر توسط ساواک بازداشت و مدتی زندانی گردید. او در دفاع از وطـن اسـلامی نـیز مشـارکت جـدّی داشت و در نهایت به شهادت رسید.

استار ، آلن. از نویسندگان خارجی.
مهارتها: نویسندگی، آشنایی به زبان فارسی.
آثار: کـتاب تـوضیح المسـائل سـؤالات بـه زبـان انگلیسی.
نکته‌های دیگر: نوشتن کتابی به نام توضیح المسائل سؤالات به زبان انگلیسی از اقدامات قـابل ذکـر او است این کتاب در مورد بیانات امام خمینی است که

در باره حرمت شراب ایراد نموده و عذاب اخروی مصرف آن را یاد آور شداند.

استارو سلیسکی، از نظامیان روسی نیروی قزاق در ایران.
مشاغل و مناصب: ریاست قزاقها، معاون فرمانده لشگر قزاق ایران.
نکته‌های دیگر: احمد شاه او را خیلی دوست می‌داشت و باعزل او موافق نبود تا آنکه بالاجبار در ۲۵ اکتبر ۱۹۲۰ با استعفایش موافقت کرد. او در قیام جنگلیها عقب نشینی کرده و قزاقخانه را تحویل داد. در زمان صدارت وثوق الدوله نیز که مأموران رژیم جدید جماهیری شوروی به ایران آمده و اموال مازندران را غارت کرده بودند، آنها را محاکمه صحرایی و سپس تیرباران کرد.

استاکیل، از جاسوسان انگلیس در ایران.
مشاغل و مناصب: در زمان جنگ جهانی دوم در ارتش انگلیس با درجه استواری خدمت می‌کرد و عضو روزنامه‌ای بود که برای ارتش هشتم منتشر می‌شد، وی رییس اداره انتشارات شرکت نفت انگلیس و ایران پیش از ملی شدن نفت و بالاخره، از جاسوسان انگلیسی در ایران بود.
نکته‌های دیگر: وی در زمان فعالیت خود در شرکت نفت نقشه‌های خطرناکی برای ایران و مخالفان شرکت نفت در خارج کشیده بود که لو رفت و باعث افتضاح سیاسی او گردید، در نتیجه لندن به ناگزیر او را احضار و بجایش کی تینگ را به ایران فرستاد.

استالین، ژوزف (جوزف). در سال ۱۸۷۹ م متولد شد و در سال ۱۹۵۳ م درگذشت. از رهبران کشور اتحاد جماهیر شوروی.
نکته‌های دیگر: استالین از مردم گرجستان و از خانواده‌ای مجهول الهویه بود که در جوانی با مشقات و دشواریهای گوناگون روبروگشت. مدتی در کلیسا

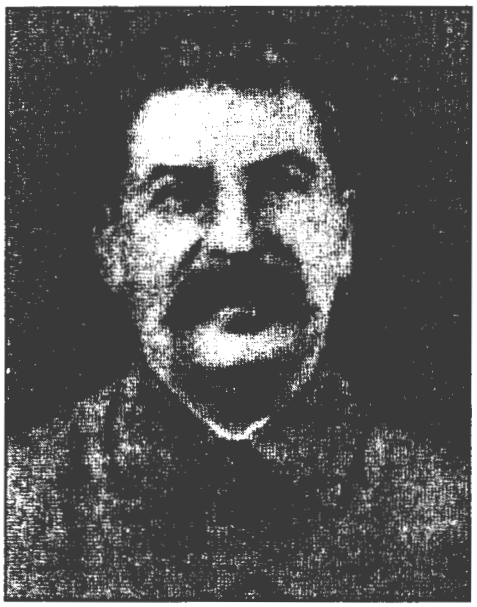

ژوزف (جوزف) استالین

آموزش می‌دید ولی از آن برگشت و به حزب سوسیالیست پیوست و کتابهای مارکس را مطالعه کرده و برخی فعالیتها انجام داد. او به خاطر فعالیتهایش از جانب تزار محکوم به تبعید به سیبری شد. از همکاران لنین و از زعمای انقلاب کمونیستی روسیه بود که منجر به تأسیس کشور اتحاد جماهیر شوروی گردید. او نخست به دبیرکلی حزب کمونیست برگزیده شد و در سال ۱۹۲۳ رییس کمیساریاهای روسیه گردید. پس از درگذشت لنین با پشتیبانی گروههای قدرتمند به رهبری شوروی رسید. در سال ۱۹۴۲ هیتلر به شوروی حمله کرد ولی استالین با دولتهای آمریکا و انگلیس بر ضد آلمان هم پیمان شد و با نطقها و سخنرانیهای خود ملت شوروی را به مقاومت در مقابل هیتلر دعوت کرد و سرانجام آلمان هیتلری از شوروی و هم پیمانانش شکست خورد. در این جنگ بود که ایران توسط بیگانگان اشغال شد و رضا شاه به جزیره موریس فرستاده شد. سران متفقین از جلمه استالین پس از پایان جنگ در تهران اجلاسیه‌ای تشکیل داده و

ایران را «پل پیروزی» نامیدند. در همان روزگار توسط عوامل بومی شوروی در ایران (حزب توده و فرقه دموکرات آذربایجان) به سردمداری کسانی چون سید جعفر پیشه وری و غلام یحی دانشیان، حکومت خود مختار کمونیستی اعلام شد و مدتی پس از پایان جنگ جهانی مضمحل گردید و سرانش به شوروی گریختند.

ژوزف استالین (در زمان گذراندن آموزشهای مذهبی درکلیسا)

استانبولچی، حاج آقا یحیی ← اسلامبولچی، حاج آقا یحیی

استانیر، هنریش. در سال ۱۸۴۱ م در زوریخ متولد شد و در سال ۱۸۸۹ م درگذشت. از مستشرقین سویسی.
استادان: هتسش، فیلشر.
مهارتها: تبحّر درکتاب مقدس، متخصص زبانهای شرقی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه زوریخ.
شاگردان مشهور: یعقوب هاوسهیر.
آثار: معتزله یا روشنفکران اسلامی.

استانیسلاس، گویارد (GUYARD). از ایران شناسان و مترجمان.
مهارتها: تسلط به زبان عربی و فارسی.
آثار: رساله قضا و قدر کمال الدین عبدالرزاق کاشی را به زبان فرانسه ترجمه کرده است.

استپانیان، رستم. در سال ۱۳۰۱ ش متولد شد.
محل تحصیل: انگلستان.
تحصیلات: تخصص در رشته پزشکی و بیماریهای قلب.
مهارتها: بازبانهای انگلیسی و فرانسه آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، صاحب امتیاز روزنامه، پزشک.
نشانها و جوایز: دریافت نشان تا جگذاری.
نکته‌های دیگر: او خدمات مطبوعاتی را در سال ۱۳۳۶، آغاز کرد و امتیاز روزنامه آلیک را به دست آورد. ایشان سفرهایی به آمریکا، کشورهای اروپایی و خاور دور داشته است.

استخر، محمد حسین. فرزند اسدالله در سال ۱۲۶۶ ش در بوانات فارس متولد شد و در ماه مهر سال ۱۳۴۸ ش درگذشت. از نویسندگان و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: مدرسه آقا خان شیراز.
تحصیلات: دارای تحصیلات قدیم در حدود مدرسی.
مهارتها: در امور اجتماعی، تاریخ و فلسفه مهارت کافی داشت.
مشاغل و مناصب: مدیر مسؤول روزنامه استخر، نماینده دوره‌های ۱۸ و ۱۹ از شیراز، مدیر مدرسه دولتی رحمت، وکفیل مدرسه ملی ناظمیه بود.
آثار: پیشوایان فکر، فرهنگ اسلام، چهل مقاله در تاریخ تصوف، مظاهر محمدی، مهمانیها و پذیراییهای شاهانه، مجموعه یاد داشتهای رضا شاه، چند صفحه از تاریخ بزرگترین تحولات علمی،

روابط ایران و عرب قبل از اسلام و بعد از اسلام.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۲۴ ق در آغاز مشروطیت به حزب دمکرات شیراز پیوست و در سال ۱۳۳۶ ق روزنامه سیاسی اجتماعی و ادبی «استخر» را انتشار داد. او در استخدام اداره معارف (فرهنگ) بود و در سال ۱۳۰۶ (زمان داور) به وزارت عدلیه منتقل شد ولی در سال ۱۳۲۰ ش مجدداً به وزارت فرهنگ بازگشت.

استخر ، منوچهر. در سال ۱۳۰۳ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: پاریس.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته روزنامه نگاری.
مهارتها: زبان فرانسه، روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: سر دبیر روزنامه‌های استخر شیراز و مرد آسیا.
نشانها و جوایز: نشان تاجگذاری.
آثار: تاریخ جنگ دوم جهانی.

استر آبادی ، جمال الدین. فرزند ضیاء الدین. در سال ۱۳۵۰ در تهران متولد شد. از فضلا و دانشمندان معاصر منطقه شمیرانات.
محل تحصیل: تهران، قم، نجف.
استادان: حضرات آقایان سید محمود شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی.
مشاغل و مناصب: تبلیغ و نشر معارف اسلامی.
آثار: بنای حسینیه استر آبادی واقع در تجریش (تهران).

استر آبادی ، حاج محمد تقی. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره اول از استر آباد.

استر آبادی ، سید ضیاء. فرزند سید محمد در سال ۱۳۲۵ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۶۵ ق در گذشت. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
استادان: سید محمد تقی خوانساری، حاج شیخ عبدالکریم حائری، حاج شیخ حسن فاضل، آقا سید محمد وحید، شیخ ابوالقاسم سطوح، سید ابوالحسن اصفهانی.
مهارتها: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: امام جماعت، مدیر مدرسه علمیه محمدیه، تدریس برای طلاب و محصلین.
آثار: تقریرات درسی اساتید خود، حواشی برعروه، حاشیه بر توضیح المسائل آیت الله بروجردی، رساله خمس، رساله صلوة اللیل، اعتقادات اثنی عشریه، ابدیت روح، الارشاد لهدایة العباد.

استر آبادی ، سید عزیزالله. از علما.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: آخوند ملا محمدکاظم خراسانی، سید محمدکاظم یزدی.
نکته‌های دیگر: او پیشاپیش علمای نجف برای مبارزه علیه انگلیس در اوان جنگ جهانی اول اعلان آمادگی کرد.

استر آبادی ، سید محمد. فرزند نصرالله در سال ۱۲۹۵ ق در استرآباد متولد شد و در ماه ربیع الاول سال ۱۳۶۵ ق در تهران درگذشت و در صحن عتیق حضرت معصومه در یکی از حجرات غربی جنب دارالضیافه فاطمی به خاک سپرده شد. از علمای معروف گرگان و استر آباد.
محل تحصیل: گرگان، مشهد، نجف.
استادان: آخوند خراسانی، سیدکاظم یزدی.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: تدریس فقه و اصول، ترویج دین و امامت جماعت در مسجد جمعه تهران (شبستان شمالی) واقع در بازار.

آثار: تقریرات فقه و اصول خراسانی و یزدی.
نکته‌های دیگر: وی تحصیلات خود را در گرگان شروع کرد، آنگاه ده سال در مشهد، سپس ده سال هم در نجف از محاضر علما بهره‌ها برد تا خود به درجه اجتهاد رسید، پس از فوت صاحب عروه در ۱۳۳۰ ق به ایران آمد و طبق درخواست برخی از مؤمنین در تهران اقامت گزید و در شبستان شمالی مسجد جمعه واقع در بازار به امامت و ترویج دین و تدریس فقه و اصول پرداخت.

استر آبادی، شیخ عبد النبی. فرزند شیخ علی، در تهران متولد شد و در سال ۱۳۴۰ ق درگذشت. از فقها.
محل تحصیل: سامرا، نجف اشرف.
استادان: ملاّ اسماعیل قره باغی.
آثار: حاشیه‌ای بر ریاض المسائل به نام رموزالریاض.

استرآبادی، شیخ علی ← مجتهد شریعتمدار، شیخ علی

استر آبادی، شیخ غلامحسین. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره اول از استرآباد.

استر آبادی، شیخ محمد حسن. معروف به شریعتمدار، فرزند ملامحمد جعفر، نوهٔ ملا سیف الدین، در ماه شوال سال ۱۲۴۹ ق در کربلا متولد شد و در ماه ربیع الاخر سال ۱۳۱۸ ق درگذشت و در شاه عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از روحانیون و مجتهدان.
محل تحصیل: نجف، تهران.
استادان: شیخ شکور حولاوی، شیخ محسن خنفر، شیخ راضی نجفی، شیخ مرتضی انصاری.
تحصیلات: اجتهاد.
آثار: مظاهر الاثار، معراج المؤمنین در شرح الفقیه، اساس الاحکام در شرح شرایع الاسلام چهارجلد.
نکته‌های دیگر: در ابتدا همراه پدر به کرمانشاه و چند شهر دیگر رفت و در نزد او درس فقه می آموخت تا آنکه پدرش فوت کرد و وی به نجف اشرف رفت و تحصیلات خود را پی گرفت و تا درجه اجتهاد رشد کرد.

استر آبادی، شیخ محمد حسین. معروف به مجتهد استرآبادی، فرزند شیخ نصرالله در حدود سال ۱۲۴۰ ش متولد شد و در هفدهم ماه شعبان سال ۱۳۴۳ ق درگذشت و در مشهد به خاک سپرده شد. از روحانیون و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات قدیم حدود اجتهاد.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره‌های اول، سوم و چهارم مجلس از گرگان، عضو کمیته ملی.
نکته‌های دیگر: او از معترضان قرار داد منحوس انگلیس و روس دائر بر تقسیم ایران به دو منطقه نفوذ بود و در جمع معترضان به قم عزیمت کرد و از آن تاریخ از اعضای کمیته ملی می‌بود، ولی پس از گسیختن آن رشته و پراکندگی آن جمع، استر آبادی به مهاجران ایران در اسلامبول پیوست. او به دنبال کودتای قزّاقان به حکومت نظامی رضاخان اعتراض کرد و به دنبال آن از مجلس نیز استعفاء داد و به حکم فرمانده کل قوا (رضاخان سردار سپه) از گرگان به خراسان تبعید و در آنجا درگذشت.

استرآبادی، شیخ محمود ← شریعتمدار، شیخ محمود

استر آبادی، محمد امین. مکنّی به ابو احمد، فرزند عبد النبی در ۲۱ ماه ذیقعده در سال ۱۱۷۸ ق در هند متولد شد و در حدود سال ۱۲۳۳ ق درگذشت. از علما و فقهای هند.
مشاغل و مناصب: روحانی و محقق
نکته‌های دیگر: او صاحب تألیفات زیادی است و رسائل کثیره در فنون عقلیه و نقلیه دارد. وی به خاطر

جسارتش به علمای بزرگ به امر علامه سید محمد مجاهد اصفهانی کربلایی کشته شد.

استر آبادی، محمد صادق. در سال ۱۳۳۵ ق در گذشت. از علما و فضلا.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: تألیف مجموعه‌ای شامل بر قسمتی از احادیث و شرح آنها.

استر آبادی، محمد صالح. فرزند ملاّ محمد تقی در حدود سال ۱۳۱۵ ق در گذشت. از عالمان.
استادان: پدر خودش.
مهارتها: فقه، اصول، رجال.
آثار: کهف الوری، تقریرات درس پدر خود.

استرآبادی، میرزا حسین. معروف به گرگانی و مجتهد استر آبادی، در سال ۱۳۰۶ ق در گذشت. از مراجع و فقهای معاصر ناصرالدین شاه قاجار در منطقه گرگان و دشت.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: روحانی ومجتهد بوده و ریاست و زعامت دینی ناحیه استرآباد (گرگان) را داشته است.

استر آبادی، محمد رفیع. ملقب به صدر الافاضل، در سال ۱۳۰۶ ق در گذشت. از روحانیون.

استر آبادی تهرانی، محمد جعفر. در سال ۱۳۱۵ ق در گذشت. از علمای رجال حدیث.
آثار: غایة الآمال فی استعلام احوال الرجال، شرح منتهی المقال.

استر آبادی لکهنویی، محمد مهدی. معروف به شفیع استر آبادی، در سال ۱۳۵۹ ق در گذشت.
آثار: کتاب استحکام در احکام صیام، نجم المؤمنین و جز اینها.

استرودمن، رودولف. در ۴ ماه سپتامبر سال ۱۸۷۷ م در لنجریش آلمان متولد شد و در سال ۱۹۶۰ م در گذشت. از مستشرقین آلمانی.
محل تحصیل: دانشگاه هلة و بن.
استادان: کارل بروکلمن.
مهارتها: اسلام شناس آشنا به تاریخ و احوال فرقه‌های اسلام مخصوصا فرق شیعه.
مشاغل و مناصب: استاد دانشکاه مونستر، کشیش درشولیفورتا، استاد دانشکاه جیسن GIESSEN، استاد دانشگاه هامبورگ، انتشار مجله DERISLAM.
آثار: مؤلفات در مورد زیدیه، مذهب زیدیه در نزد امامیه، عبادات درمذهب یزیدیه، بحثهایی در مورد مبتدعه، بدر، احد و کربلا، شیعه دوازده امامی، کتابهای شیعه، مراکز دینی و عقاید اباضیه، دائرة المعارف اسلام (یکی از نویسندگان آن)، فرقه‌های مبتدعه در اسلام، علم عقاید اسلام و ترجمه کتاب مقالات‌مسلمانان (المصلّین) نوشته ابوالحسن اشعری.

استصباری، میرزا محمد. ملقب به مجتهد استصباری، درکشکوتنکابن متولد شد و در حدود سال ۱۳۵۰ ق درکبودکلایه درگذشت و در قبرستان ملاحاجی محله‌کند سر به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: قزوین، نجف اشرف.
تحصیلات: گذراندن مدارج عالیه حوزوی.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس حوزه نجف.
آثار: دارای کتابخانه نفیسی بوده است.

استعدادی، محمد مهدی. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: چهارم ریاضی.
مهارتها: روزنامه نگاری، آشنایی مختصر با انگلیسی.
مشاغل و مناصب: آغاز خدمات مطبوعاتی ۱۳۴۳ ش، خبر نگار و عکاس مؤسسه اطلاعات، همکاری با روزنامه کیهان و مجله صبح امروز.

استعلامی ، محمد. در ماه تیر سال ۱۳۱۵ ش در اراک متولد شد. از نویسندگان و ادیبان.
محل تحصیل: اراک، تهران، دانشسرای عالی، دانشگاه تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشسرای عالی تهران در ادبیات فارسی ۱۳۳۷ ش، دکترای ادبیات از دانشگاه تهران ۱۳۴۵.
مهارتها: ادبیات، نثر نویسی ساده (بیشتر طرفدار سبک جدید ادبیات فارسی است).
مشاغل و مناصب: آغاز دبیری ۱۳۳۷، عضو هیأت مؤلفین لغت نامه دهخدا ۱۳۳۴، استاد دانشگاه تهران و دانشکده علوم ارتباطات، رییس امور آموزشی و سرپرستی شبانه دانشسرای عالی، دانشیار دانشسرای عالی، معاون مؤسسه تحقیقات تربیتی.
آثار: همکاری در تنظیم و تکمیل ده مجلد از لغت نامه دهخدا، نگارش شماره‌های ۱۵ و ۱۷ از مجموعه شاهکارهای ادب فارسی، بررسی و تصحیح تذکرة الاولیاء عطار، شناخت ادبیات امروز، بررسی شاهکارها در زبان فارسی.

استقامت تهرانی ، اسفندیار. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۵۵، بورد تخصصی کودکان در سال ۱۳۴۱ و فوق تخصص هماتولوژی کودکان در سال ۱۳۴۲ از نیویورک آمریکا.
مهارتها: بیماریهای کودکان، هماتولوژی، نظارت بر ۱۰ پایان نامه تخصصی کودکان.
مشاغل ومناصب: تدریس دانشجویان رزیدنت دانشکده پزشکی جندی شاپور سابق از ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۸، تدریس دانشجویان رزیدنت مجتمع پزشکی آیت الله طالقانی و دانشگاه علوم پزشکی ایران از سال ۱۳۵۹، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران.
آثار: ۵ مقاله به زبان فارسی، در زمینه پزشکی کودکان.

استکوری ، امانوئل MANUEL, STOKRI. از خاورشناسان، صاحب نظر در انساب.
مشاغل و مناصب: خاورشناسی و نویسندگی.
آثار: کتاب تاریخ انساب تمامی کشورهای کره زمین را در ۳ جلد تألیف کرده و شماری از تابلوهای انساب را هم در آن گنجانیده است.

استکی ، رحمان. فرزند رضا در سال ۱۳۲۹ ش در شهرکرد متولد شد و در ۷ ماه تیر سال ۱۳۶۰ ش درگذشت و در شهرکرد به خاک سپرده شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و فرهنگیان.
محل تحصیل: تهران، شهرکرد.
استادان: محمد تقی جعفری، آیة الله شهید بهشتی.
تحصیلات: دیپلم، ۱۳۵۷، فارغ التحصیل علوم تربیتی (لیسانس مدیریت آموزشی).

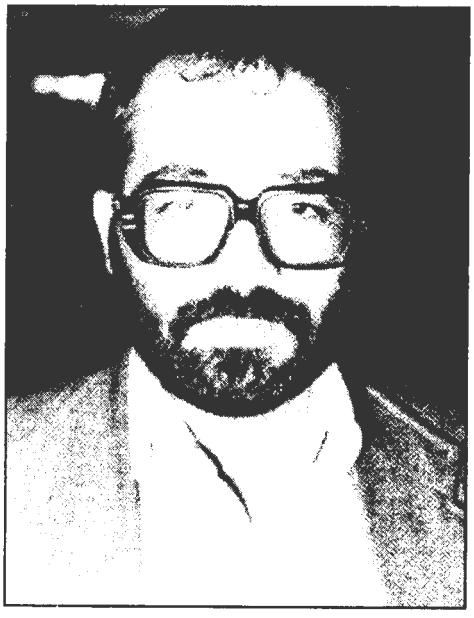

رحمان استکی

مشاغل و مناصب: سال ۱۳۵۱ ش کار فرهنگی را با آموزگاری شروع کرد و سپس، معاون آموزشی و

کفیل اداره کل آموزش و پرورش چهار محال و بختیاری، نماینده دوره اول مجلس شورای اسلامی شهرکرد، دبیر دبیرستانهای شهرکرد شد.
نکته‌های دیگر: وی بعد از اخذ دیپلم و گذراندن خدمت سربازی به عنوان آموزگار مشغول کار شد وبرای آشنایی با مبارزین به تهران رفت و در درسهای استادان جعفری و بهشتی شرکت جست. او یکی از عوامل مهم راه اندازی راهپیمایی‌های شهر کرد بود. بعد از انقلاب از سوی حزب جمهوری اسلامی کاندیدای نمایندگی مجلس شورای اسلامی دوره اول شد و به مجلس رفت. او بنیان‌گذار شعبه حزب‌جمهوری اسلامی در شهرکرد بود و بالاخره بر اثرانفجاربمب‌درمقرّحزب‌جمهوری‌اسلامی در تهران به همراه بیش از ۷۲ نفر دیگر به شهادت رسید.

استکی ، فریدون. فرزند رضا، در سال ۱۳۳۳ ش در شهرکرد متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: فوق دیپلم ریاضی.

فریدون استکی

مشاغل و مناصب: معلم راهنمایی، مسؤول مدرسه راهنمایی، مسؤول آموزش و پرورش شهرستان فارسان، نماینده مجلس شورای اسلامی دوره اول از شهرکرد و عضو کمیسیون بازرگانی و توزیع در مجلس.

استکی ، مجتبی. فرزند رضا، در سال ۱۳۳۴ ش در شهر کرد متولد شد و در ۱ ماه ۱۰ سال ۱۳۶۰ ش در مشهد درگذشت و در شهرکرد به خاک سپرده شد. از شهدا و نمایندگان مجلس شورای اسلامی از حوزه شهر کرد.
تحصیلات: فوق دیپلم از انستیو تکنولوژی اهواز.
مشاغل و مناصب: معلم راهنمایی، معلم و مسؤول مدارس راهنمایی، مسؤول آموزش و پرورش شهرستان فارسان، نماینده مجلس شورای اسلامی در دوره اول از استان چهار محل و بختیاری.

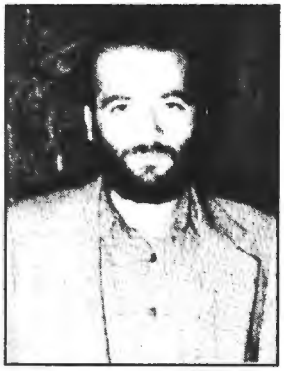

نکته‌های دیگر: وی پیش از انقلاب با ایجاد جلسات مذهبی به ارشاد مردم می‌پرداخت و به تشکل نیروها سامان می‌بخشید، پس از انقلاب نیز درکمیته انقلاب اسلامی و دادگاه انقلاب عضویت و فعالیت داشت. وی در تاریخ ۶۰/۱۰/۱ در مشهد ترور شد.

استکی ، مرتضی. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از کارشناسان صنعتی ایران.
محل تحصیل: سیمسون کالج آمریکا، دانشگاه ایالتی آیوا آمریکا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی طراحی فرایندهای صنایع نفت (۱۹۷۴ م).
مهارتها: موادشیمیایی‌صنعتی (واسطه - پتروشیمی)، نصب و راه اندازی ماشین آلات واحدهای تولیدی
مشاغل و مناصب: مهندس، مهندسین مشاور طرح صنعت تهران.

آثار: دوره مخصوص مایع کردن گازهای نفتی.

استمپل ، جان. از سیاستمداران و کارشناسان مسایل خاورمیانه در آمریکا.
مهارتها: کارشناس امور سیاسی مربوط ایران در آمریکا، جاسوس سابق آمریکا در ایران.
مشاغل و مناصب: از کارکنان سفارت آمریکا در تهران به عنوان یک افسر سیاسی، معاون بخش سیاسی سفارت آمریکا در تهران، نیز رساندن جزئیات تحولات ایران زمان انقلاب به آمریکا از مسؤولیتهای او بود.
آثار: کتاب دوران انقلاب ایران (او در این کتاب، چگونگی تحول انقلاب را به تصویر می‌کشد و احزاب سیاسی، گروههای اقلیت ملی، تبعیدیان یا فراریهای خارج کشور و تهاجم عراق به ایران و بالاخره کودتای در ارتش را عواملی معرفی که احتمالا می‌توانند موجب سقوط نظام اسلامی شوند).

استوار ، بهروز. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از کارشناسان ارشد صنعت ایران.
محل تحصیل: دانشگاه امیرکبیر.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسیٔ مکانیک ۱۳۴۶ ش.
مشاغل و مناصب: مهندس کارخانه ایرانیت، رییس هیأت مدیره تولید کاغذ و محصولات کاغذی.

استوار ، حسین. در سال ۱۲۷۵ ش متولد شد. از هنرمندان نوازنده.
آثار: کارهای هنریی متناسب با تخصص خود داشته است.

استوار ، محمود. در نوبیجار لاهیجان متولد و در سال ۱۳۶۲ ش در جبهه به شهادت رسید. از طلاب شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: لاهیجان، قم.

استوار ، هوشنگ. در سال ۱۹۳۰ م متولد شد. از موسیقدانان.
محل تحصیل: ایران، اروپا.
مهارتها: آشنایی به زبان فرانسه.
آثار: موسیقی وی در تالار رودکی تهران در سال ۱۹۷۳ اجرا شد.
نکته‌های دیگر: ایشان در زمینه موسیقی تحصیلات رسمی نداشته است، معلومات خود را از طریق مطالعات آزاد در باره موسیقی و آهنگسازی در ایران و اروپا اخذ کرده است.

استواری ، محمد حسین. در سال ۱۳۲۶ ش متولد شد. از کارشناسان، شرکت ملی فولاد ایران.
محل تحصیل: دانشگاه تبریز.
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق از دانشگاه تبریز.
مهارتها: استخراج زغال سنگ، و برنامه ریزی، صنایع اساس آهن و فولاد.

استواکس ، ریچارد. از وزیران انگلیس.
مهارتها: وزیر مشاور و مهردار سلطنتی انگلیس بود.
نکته‌های دیگر: او به همراه ۴ مقام بلند پایهٔ انگلیسی و مدیر سابق شرکت نفت برای حل اختلافات مربوط به نفت با دولت دکتر مصدق به تهران آمد.

استوری ، چارلز STORY, CHARLES. از خاور شناسان و اساتید دانشگاه کمبریج.
مهارتها: استاد زبان عربی.
مشاغل و مناصب: مدرس دانشگاه کمبریج.
آثار: طبع و انتشار کتاب الفاخر تألیف مفضل، تألیف و چاپ و انتشار کتاب فهرست کتب ادبیات فارسی که از آثار ارزشمند و کم نظیر می‌باشد.

اسحاق ، دکتر محمد. فرزند حاج عبدالکریم، در سال ۱۳۱۶ ق متولد شد و در سال ۱۳۴۸ ش درگذشت. از دانشمندان و ایران شناسان پاکستانی.

محل تحصیل: کلکته، داکا، انگلستان، ایران.
تحصیلات: سال ۱۳۴۰ ق در دانشگاه کلکته لیسانس گرفته است، در سال ۱۳۴۲ در همان دانشگاه لیسانس انگلیسی و اردو گرفته، لیسانس زبان عربی را نیز در همان سال اخذ کرده و نیز مدرک دکترا از دانشگاه انگلستان گرفته است.
استادان: علامه دهخدا، محمد علی فروغی، ملک الشعرای بهار، عباس اقبال، سعید نفیسی، رشید یاسمی، دکتر محمود افشار، نصرالله فلسفی.
مشاغل و مناصب: استاد زبان و تاریخ ادبیات فارسی در دانشگاه کلکته.
نشانها و جوایز: مدال طلا از دانشگاه.
آثار: سخنوران ایران در عصر حاضر، شعر جدید فارسی، (به انگلیسی)، چهار زن شاعر بزرگ ایران، فهرست نسخ خطی عربی در کتابخانه انجمن آسیایی، روضات الجنات فی اوصاف الخیرات، مه نیه الهامات، تاریخ ادبی دوره غزنویه.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۵۴ هـ ق به دعوت دولت ایران به این کشور آمد و در جشن هزاره فردوسی که در تهران و طوس برپا شد شرکت کرد، بعد از مراجعت از ایران جلد دوم سخنوران ایران در عصر حاضر را تألیف کرد. وی هم چنین به عراق مسافرت کرده است.

اسحاق میرزا، فرزند محمد میرزا حشمت الدوله، نواده محمد علی میرزای دولتشاه، بعد از سال ۱۲۹۶ ق در گذشت. از شعرای دوره قاجاریه.
تحصیلات: تحصیل عربی و ادبیات فارسی قدیم.
مهارتها: سرودن شعر و انجام کارهای دیوانی.
مشاغل و مناصب: دیوان بیگی کرمانشاه.

اسحاق میرزا، ← دارا، اسحق میرزا

اسحاقی کاهکش، محمد. فرزند سلطان مراد، در سال ۱۳۱۱ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: اول متوسطه.
مشاغل و مناصب: استادکار تعمیرات برق، نماینده دوره ۲۴ مجلس از مسجد سلیمان.

اسد، حافظ. در سال ۱۹۳۰ م در لاذقیه سوریه متولد شد. او رییس جمهور سوریه می‌باشد.
مشاغل و مناصب: وی پس از ورود به ارتش سوریه رتبه‌های نظامی را به سرعت در نیروی هوایی طی کرد. آنگاه به حزب بعث سوریه پیوست و از طرفداران وحدت مصر و سوریه گردید. در ۱۹۶۹ به عضویت دفتر سیاسی حزب بعث رسید و پله پله رهبری جناح نظامی را در دست گرفت و در کابینه اتاسی به وزارت دفاع منصوب گردید و در ۱۲ نوامبر ۱۹۷۰ طی کودتایی حکومت «اتاسی» را سرنگون کرده و قدرت را به دست گرفت و از مارس ۱۹۷۱ به بعد طی رأی گیری عمومی به ریاست جمهوری سوریه رسید و یک سلسله اقدامات اساسی در داخل و خارج کشور انجام داد. عمده زندانیان سیاسی را آزاد و محدودیت سفر به خارج را لغو کرد. در

حافظ اسد

سیاست خارجی مقاومت دایمی در برابر اسرائیل و نزدیکی به شرق (خصوصاً شوروی) برای مقابله با سیاستهای آمریکا از جمله اقدامات او است. در خرداد ۱۳۶۲ ش برای اولین بار روابط اسد با عرفات تیره شد. وی عرفات را از سوریه بیرون کرد و بعدها نیز در لبنان از فلسطینیان جناح مخالف عرفات در شهر طرابلس حمایت نمود. وی علاوه بر ریاست جمهوری رهبری حزب بعث، فرماندهی کل قوای کشورش را هم عهده دار است. او از علویان سوریه می‌باشد که گروهی خاص از شیعه اثنا عشری می‌باشند. اسد، در طول مبارزات انقلاب اسلامی، حامی مبارزان مسلمان ایران بر ضد شاه بود. بعد از انقلاب نیز تاکنون کما بیش در کنار جمهوری اسلامی ایران و همسوی با آن باقی مانده است. بویژه در طول جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، جانبداری او از ایران بسیار قابل توجه بوده است. وی که از هم پیمانان مهم ایران در میان کشورهای عربی است، تاکنون چند نوبت بطور رسمی به جمهوری اسلامی ایران سفر کرده و با رهبران ایران به تبادل نظر پرداخته است.

نوآوری: پایه گذاری جمهوری جدید سوریه و سازماندهی ارتش آن که استخوان بندی آن را اقلیت علویان آن کشور تشکیل می‌دهند و نیز تنظیم قانون اساسی جدید سوریه از ابتکارات او است.

اسد، میرزا غالب (میرزا اسدالله) ← دهلوی، میرزا غالب (میرزا اسدالله)

اسد آبادی، سید جمال الدین. با شهرتهای افغانی و حسینی همدانی، فرزند سید صفدر در سال ۱۲۵۴ ق در اسد آباد همدان متولد شد و در سال ۱۳۱۴ ق در ترکیه عثمانی درگذشت و در اسلامبول در قبرستان شیخلر به خاک سپرده شد. از روحانیون، فلاسفه مسلمان و رهبران بزرگ بیداری مشرق زمین.

محل تحصیل: همدان، قزوین، تهران، نجف.

سید جمال الدین اسد آبادی

استادان: شیخ مرتضی انصاری، آخوند ملاحسینقلی همدانی.

تحصیلات: اجتهاد در علوم اسلامی و صاحب نظر در فلسفه و حکمت.

مهارتها: فقه و اصول، فلسفه اسلامی، تاریخ ادبیات عربی و فارسی، نویسندگی و تدریس، روزنامه نگاری.

مشاغل و مناصب: روحانی، نو یسنده، مدرس فلسفه و اصول و ادبیات در اسلامبول و قاهره، مشاور سیاسی امیر افغانستان.

نوآوری: ابداع نظریه اتحاد اسلام (پان اسلامیم) و بیدار سازی مسلمین از خواب غفلت و عقب ماندگی از طریق ترویج این نظریه.

شاگردان مشهور: محمد صادق شوشتری، میرزا رضا کرمانی، احمد اعرابی پاشا مصری، شیخ محمد عبده، سعد زغلول، ادیب السحاق، ابراهیم لقائی، و بسیاری از علما و روشنفکران ایران، هند، ترکیه عثمانی و مصر که از افکار او بهرمند و متأثر بودند.

آثار: روزنامه‌های عروة الوثقی (با همکاری شاگردش محمد عبده)، ضیاء الخافقین، و کتابهای نیچریه (در رد عقاید دهریگری و ناتورالیسم)، ابطال مذاهب الدهریین، تاریخ افغانستان، نشریه

سید جمال الدین، تهران سال ۱۳۰۴ هـ.ق شخصی که پشت سر سید دست به سینه ایستاده میرزا لطف الله جمالی اسدآبادی همشیره زاده سید است.

معلم شفیق، علم در اسلام و مقاله‌ها و آثار خطابی و شفاهی متعدد دیگر.

نکته‌های دیگر: سید جمال الدین در سال ۱۲۸۲ ق در نجف بود که به فکر گردش و سیاحت در مناطق مختلف سرزمین پهناور اسلامی افتاد تا از نزدیک اوضاع پریشان آنان را دیده و برای درمان آن چاره‌ای بیاندیشد. این روحانی آگاه و جوان با توجه به اینکه در نجف و قلمرو دولت عثمانی می‌زیست نامه‌ای به مدحت پاشا یا عالی پاشا نوشت و از او در خواست معرفی نامه کرد تا راحت بتواند همه جای جهان اسلام را ببیند. از نجف به اسد آباد همدان رفت و به مدت پنج روز برای دیداز پدر و مادرش در آنجا ماند، سپس عازم تهران شد و حدود پنج ماه در آنجاماندگار شد. آنگاه به عزم سیاحت بلوچستان و افغانستان بار سفر بست. او میرزا ابوتراب ساوه‌ای خادم مدرسه سید صادق سنگلج را با خود همراه برد و نام مستعار و ترکانه عارف افندی را بر او گذاشت. بالاخره در محرم سال ۱۲۸۳ عازم هرات شد. پس از آنکه سه ماه در مشهد مقدس ماند در ماه جمادی الاول همان سال به هرات رسید و از رجب ۱۲۸۳ تا ربیع‌الاول ۱۲۸۴ نیز در قندهار ماند و از آنجا نیز به کابل رفت و مورد توجه امیراعظم خان قرار گرفت و عملاً مشاور او گردید و در آنجا بود که کتاب تاریخ افغانستان را نوشت. حسادت روحانیون برانگیخته شد و امیر را به او بدبین کردند. او افغانستان را در حالی که امیر اعظم خان و امیر علی شیرخان با هم مخاصمه داشتند، به قصد هندوستان ترک کرد و در سال ۱۲۸۵ وارد بمبئی شد. اوضاع هندوستان تحت استعمار بریتانیا او را بسیار متاثر ساخت و از همینجا بود که به گونه جدی به فکر اتحاد اسلام و مسلمین افتاد و بیدارگری آغاز کرد. برای پیشبرد این اندیشه و زمینه‌یابی برای آن عازم اسلامبول گردید و در آنجا مورد توجه قرار گرفت و اجازه تدریس فلسفه‌و ادبیات در دارالفنون و جامع سلطان احمد ثالث را به دست آورد. دانشجویان و اساتید له و علیه او دو دسته شدند و به نگارش رساله‌ها و مقاله‌ها پرداختند. بالاخره با حکم شیخ الاسلام از آنجا رانده شد. وی راهی قاهره گردید و در خانه خود تدریس اصول فقه و فلسفه را آغاز کرد و طبقه روشنفکر و جوان دانشگاه ازهر را به سوی خود جذب کرد. ولی توسط انگلیسیها دستگیر و در اواخر سال ۱۲۹۶ از مصر تبعید شد. او در سال ۱۲۹۷ به حیدرآباد هند رفت و با

استفاده از جو آزاد ایجاد شده توسط وزیر اعظم نظام در آنجا به روشنگری پرداخت و توسط شاگردانش نشریه معلم شفیق را به اردو و فارسی تأسیس کرد. در سال ۱۳۰۱ به پاریس رفت و به انتشار مجله عروة الوثقی پرداخت و در سال ۱۳۰۲ به لندن رفت و در آنجا اجازه فعالیت نیافت، به ناچار به بوشهر رفت و با فرصت شیرازی و ملک المتکلمین و غیره ملاقات کرد. آنگاه از طریق شیراز و اصفهان به تهران عزیمت کرد و در اصفهان ظل السلطان را به خاطر تخریب آثار دوران صفویه نکوهش کرد. در تهران حاجی امین الضرب از او پذیرایی کرد. در سال ۱۳۰۶ به عنوان مأموریت سیاسی از جانب شاه ایران به روسیه رفت و گزارشی برای ناصرالدین شاه آورد. با تحریک و دسیسه امین السلطان، ناصرالدین شاه حکم بازداشت سید را صادر کرد، ولی او در زاویه شاه عبدالعظیم پناهنده و متحصن شد و بالاخره با تحریک ولف سفیر انگلیس در تهران، امین السلطان نظر شاه را جلب کرد تا او را به وضع اهانت آمیزی در بست شاه عبدالعظیم دستگیر و از ایران اخراج کنند، و لذا در تاریخ ۲۸ ماه جمادی الاول ۱۳۰۸ ق موقرالسلطنه پسر کشیکچی باشی با جمعی از غلامان در روز روشن بابی‌حرمتی کامل به مرقد حضرت عبدالعظیم حمله برده و سید را که در آنجا درست در کنار مزار و قبر بست نشسته بود، کشان‌کشان تا دارالحکومه زاویه آوردند و با اهانت به سوی قم و از آنجا به کرمانشاه و سپس به مرز عثمانی فرستادند. پنج سال بعد ناصرالدین شاه در همان نقطه از مرقد حضرت عبدالعظیم توسط شاگرد سید جمال به نام میرزا رضا کرمانی، کشته شد. سید در حالی وارد بصره شد که سید علی اکبر فال اسیری نیز از ایران تبعید و به بصره آورده شده بود. سید در آنجا بود که نامه بسیار مهم و آتشین خود را خطاب به مرجع تقلید وقت میرزا محمد حسن شیرازی نوشت و مقدمات نهضت تحریم تنباکو را فراهم آورد. او آن را توسط فال اسیری به خدمت میرزا فرستاد و در آن فساد در بار ناصری را افشاء کرد. او باز به لندن رفت و از آنجا به دستور رسمی سلطان عبدالحمید عثمانی به اسلامبول بازگشت تا نهضت اتحاد اسلام را رواج دهد، ولیکن پس از مدتی بدلیل خودداری او از پذیرش بی قید و شرط سیاست حکومت عثمانی راجع به اتحاد اسلام، وی در اسلامبول زیر نظر مأموران مخفی عثمانی قرار گرفت و حتی مسأله باز داشت و تحویل او به ایران مطرح شد. بالأخره او در سال ۱۳۱۴ ق ظاهراً در اثر سرطان فک درگذشت. لیکن عده زیادی از مورخان معتقدند که عثمانیها او را مسموم و مقتول ساختند، چون جزئیات نظریه اتحاد اسلام او با اهداف سلطه گرانه سلطان عثمانی سازگار نبود. در اسلامبول بجز فصل پاشای علوی و معدودی دیگر، کسی از یاران جرئت شرکت در تشییع جنازه‌اش را پیدا نکردند. در هر حال او با نهضت عظیم خود بیداری مشرق زمینیان را پایه گذاری کرد. نهضت استقلال هند و انقلاب مشروطه ایران را می‌توان از جمله آثار جنبش و اندیشه او دانست.

سید جمال الدین اسد آبادی

اسد آبادی ، سید رکن الدین. متخلص به الف، فرزند روح القدس در سال ۱۲۹۶ ق متولد شد و در سال ۱۳۳۶ ق درگذشت و در اسدآباد محله سیدان به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون.
مهارتها: معارف دینی، شعر.
آثار: دیوان شعر.
نکته‌های دیگر: وی دارای مشرب عرفان و تصوف بود.

اسد آبادی ، سید هادی ← روح القدس اسدآبادی، سید هادی

اسد آبادی ،صفات‌الله ← جمالی اسدآبادی،صفات الله.

اسد آبادی ، میرزا رضا ← صابر اسدآبادی میرزا رضا

اسد السلطان ، اسدالله. متخلص به غالب، فرزند فضل الله خان ذوالقدر، نواده فتحعلیشاه، در سال ۱۳۳۷ ق درگذشت و در قره بلاغ به خاک سپرده شد. از افسران قشون و شعرا.
مشاغل و مناصب: افسر فوج قدیم خمسه، مربی تعلیمات نظامی به سبک اطریش.

اسدالله اسد السلطان

اسد الله بیک ، مرتضی. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از مهندسین و مدرسین دانشگاه.
محل تحصیل: آمریکا دانشگاه مسیوری ۶۳ - ۱۳۵۸ ش.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی مکانیک حرارت وسیالات، دکترای مهندسی مکانیک حرارت و سیالات.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه، مهندس سازمان صنایع و معادن بنیاد.
آثار: تحقیقات و تألیفاتی در زمینه‌های: هیدرولیک پمپاژ خطی، بررسی ضربه توچ در شبکه‌های تحت فشار و راه حل آنها.
نکته‌های دیگر: اخذ مدارک فوق لیسانس و دکترای مهندسی مکانیک حرارت و سیالات از دانشگاه مسیوری آمریکا.

اسدالله زاده ، جواد. در سال ۱۳۲۹ ش در مشهد متولد شد و در هفتم ماه تیر سال ۱۳۶۰ ش در گذشت. از شهداء هفتم تیر ماه.
محل تحصیل: مشهد، دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران، آمریکا.
تحصیلات: دکترای مدیریت.
مشاغل و مناصب: معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی، عضو فعال انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، عضو فعّال حزب جمهوری اسلامی مشهد، تدریس و آموزش اقتصاد اسلامی در انجمن اسلامی دانش آموزان خراسان، مدرس مدرسه عالی بازرگانی، خدمت در سازمان غله تهران.
نکته‌های دیگر: هنگام عزیمت امام به ایران، ایشان نیز از آمریکا به فرانسه رفت و درسش را ناتمام گذاشت و همراه امام به ایران آمد. او در ایران و خارج از آن در تظاهرات و مبارزات سیاسی نقش فعالی داشت و در درسهای اسلامی شرکت می‌کرد و آنها را به دیگر دانشجویان و مشتاقان انتقال می‌داد. وی اولین راهپیمایی بدون ماکس در آمریکا را با

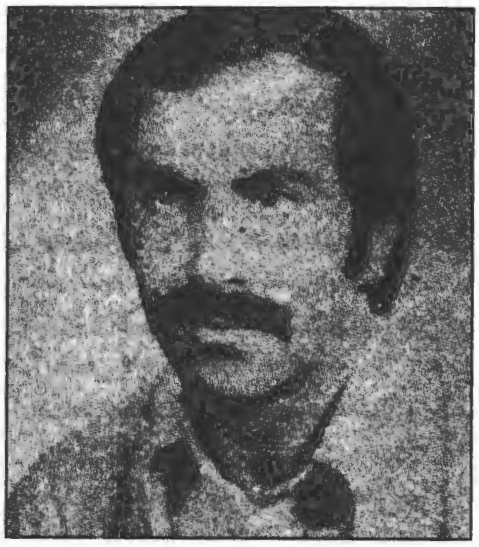

جواد اسدالله زاده

همکاری چند تن از همرزمانش رهبری کرد و اقامه نماز جماعتی را با شرکت حدود ۷۰۰ دانشجوی مسلمان که از سه کانال تلویزیونی آمریکا پخش گردید، ترتیب داد. در سوریه به همراه یک روحانی و چند دانشجو سفارت رژیم شاه را اشغال کرده و عکس امام خمینی را در آنجا نصب کردند. او در دوران معاونت وزارتش، به خاطر جلوگیری از حیف و میل، دو مرکز تابعه و وزارت باژرگانی را در یکدیگر ادغام نمود و در تهیه لایحه دولتی کردن تجارت خارجی تلاشهای مؤثر انجام داد.

اسدالله میرزا ، ← احتشام همایون، اسدالله میرزا

اسداللهی ، احمد. ملقب به شعله کرمانی، در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از شعرا و فرهنگیان.
تحصیلات: دیپلم رشته ادبیات.
مشاغل و مناصب: معلم، شاعر.

اسداللهی ، احمد ← نجفی اسداللهی، احمد

اسداللهی ، مسعود. در سال ۱۳۲۲ ش در تهران متولد شد. از بازیگران و کارگردان سنما.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دیپلم، اتمام دوره کلاسهای تئآتر وزارت فرهنگ هنر.
مشاغل و مناصب: بازیگر، کارگردان، نویسنده.
آثار: تهیه کننده، نویسنده و کارگردان سریال آدم و حوّا، بازی در فیلمهای : درشکه‌چی، دزد و پاسبان، آرامش در حضور دیگران ۱۳۴۷، نمایش تلویزیونی «پیوند».
نکته‌های دیگر: کار هنری خود را در اداره دراماتیک وابسته به وزارت فرهنگ و هنر از سال ۱۳۳۹ ش شروع کرد. وی با بازی در «پیوند» شناخته شد و با بازی در «آرامش در حضور دیگران» به سینما راه یافت.

مسعود اسداللهی

اسد اللهی ، مسیح. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: رونامه نگاری، آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۴۱ ش کار مطبوعاتی

را آغاز کرد و در مشاغل مدیر داخلی مجله خوشه، معاونت سر دبیر مجله روشنفکر به کار خود ادامه داد.

اسدپور ، علی اکبر ← اکبری، علی اکبر

اسد زاده ، داریوش. در سال ۱۳۰۲ ش در تهران متولد شد. از بازیگران سینمایی و کارگردانهای تئاتر.
تحصیلات: لیسانس حقوق، گذراندن دوره هنرستان هنرپیشگی در سال ۱۳۳۱ ش.
مشاغل و مناصب: کارمند اداره گمرکات، بازیگر سینمایی، کارگردان تئاتر.
آثار: فیلمهای معروف: جاهل‌ها و ژیگولها، یکه بزن شوهرمزاحم.

داریوش اسد زاده

اسد زاده ، کریم. در سال ۱۲۷۷ ش متولد شد و در ۲۳ ماه آذر سال ۱۳۵۹ ش درگذشت و در اهواز به خاک سپرده شد. از شهدای کارگر جنگ تحمیلی.
مشاغل و مناصب: استخدام گروه صنعتی فولاد ایران.
نکته‌های دیگر: او در تاریخ ۵۹/۹/۲۳ در اهواز به شهادت رسید و در همانجا به خاک سپرده شد.

اسدزاده ، اسماعیل. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی ارشد دندانپزشکی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۴ و تخصص در پروتز از دانشگاه لندن در سال ۱۳۵۱.
مهارتها: کاربرد پروتز همراه با رادیو تراپی سرطان های سر و گردن، پروتز کامل Record Base، تدریس پروتز کامل در دانشگاه شهید بهشتی، استاد راهنمای ۶ پایانامه دکترا.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت علمی و استادیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی از سال ۱۳۴۷، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.
آثار: ۳ مقاله به زبان فارسی و ۱ مقاله به زبان خارجی، در زمینه پروتز، چگونگی عامل سن در پیش آگهی پروتز کامل، نگاهدارنده سنگولوم برای پروتز،

Atechnigue for making Temporarg Bases for Comolete Deuture

اسدی ، جمشید. در سال ۱۳۲۶ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
مهارتها: روزنامه نگاری، آشنایی به انگلیسی.
مشاغل و مناصب: او از سال ۱۳۴۵ به فعالیت مطبوعاتی روی آورد و به عنوان خبر نگار روزنامه ندای ایران نوین و تهیه کننده رپرتاژ و خبر برای مجلات مختلف به کار اشتغال ورزید.

اسدی ، دکتر علی. از اساتید و جامعه شناسان.
محل تحصیل: ایران، فرانسه (سوربن).
مدراک و مدراج علمی: دکترای جامعه شناسی و ارتباطات.
مشاغل و مناصب: مدیر مرکز بخش افکار و تحقیقات اجتماعی صدا و سیما (از ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۴ ش)، مدیر پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران (از ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۱)، استاد دانشگاه آزاد اسلامی.

آثار: مقدمه‌ای بر جامعه شناسی رسانه‌ای، قدرت تلویزیون (ترجمه)، زوال تمدن سوداگری (رجمه)، ژاپن: کشور شماره یک (ترجمه با همکاری شهین خوارزمی)، جهان در آستانه قرن بیست ویک (ترجمه).

اسدی ، سعید. از هنرمندان فیلمساز.
محل تحصیل: انگلیس، سوئد، آمریکا.
تحصیلات: تحصیلات سینمایی ۱۹۷۹.
مشاغل و مناصب: فیلمساز، استاد مدرسه هنر در سوئد.
آثار: سراب ستوان جولیو.
نکته‌های دیگر: او ۱۳۵۰ ش به خارج سفر کرد و بعد از اتمام تحصیلات خود به ایران بازگشت ولی مجدداً به خارج رفت و فعالیتهای خود را در سوئد متمرکز نموده و خود مدرسه‌ای هنری تأسیس کرد.

سعید اسدی

اسدی ، سلمان. فرزند محمد ولی خان، در سال ۱۲۸۲ ش متولد شد و در سال ۱۳۴۵ ش درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی و کارمندان عالی رتبه.

سلمان اسدی

محل تحصیل: انگلیس.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی از دانشگاه کمبریج انگلستان.
مشاغل و مناصب: کارمند، نماینده دزره‌های ۷، ۸ و ۹ از سیستان و دوره ۱۵ مجلس از مشهد.

اسدی ، شهرام. در سال ۱۳۳۳ ش در سلماس متولد شد. از کارگردانان و فیلمسازان.
محل تحصیل: سلماس، تهران، مدرسه عالی تلویزیون و سینما.
تحصیلات: فارغ التحصیل مدرسه عالی تلویزیون و سینما.
مشاغل و مناصب: استخدام در تلویزیون به عنوان فیلمساز در سال ۱۳۵۴، تدریس در کالج نور پردازی.
آثار: (کارهای نمایشی): اوینار، روز واقعه (آن را بر اساس فیلمنامه بهرام بیضائی شروع کرد ولی نا تمام ماند). (فیلمنامه‌ها): من وقیصر، نزهتگه‌انس، بناهای سنگسار، حدیث تن. نیز سریالهایی به نام

ویلنجریا وانی اندوان، میامی وایس.
نکته‌های دیگر: چون در هنگام تهیه فیلم نزهتگه انس در استرالیا مسیر فیلمنامه داشت منحرف می‌شد وی قرار داد خود را با طرف قرار داد استرالیایی بهم زد و در نتیجه کار به دادگاه کشید.

شهرام اسدی

اسدی، شیخ علی ← حلی اسدی، شیخ علی

اسدی، غلامرضا. در سال ۱۹۴۰ م در روستای ارسک - استان خراسان متولد شد. از روحانیون و ائمه جمعه.
تحصیلات: دوره سطح حوزه.
مشاغل و مناصب: روحانی، امام جمعه بشرویه (استان خراسان)، همکاری با کمیته انقلاب اسلامی، معاون مدیر امور فرهنگی و دفتر تبلیغات بنیاد امام رضا (ع) در مشهد، کاندیدای (غیر موفق) حزب جمهوری اسلامی از طبس برای مجلس شورای اسلامی در سال ۱۹۸۴ م.
نکته‌های دیگر: قبل از انقلاب چندین بار بازداشت شد (به خاطر فعالیت‌های ضد رژیم).

اسدی، عباس. از شعرا.
مهارتها: شعر.
نکته‌های دیگر: بین سالهای ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۰ ش کشش و کوشش فراوان در زمینه شعر و ادب داشت. او در دعوت بزرگان شعر و ادب برای برگزاری شب شعر به همراه شادروان عزت الله زنگنه فعالیت داشت.

اسدی، علی. در سال ۱۳۱۴ ش متولد شد و در ماه آذر سال ۱۳۷۰ ش درگذشت. از نویسندگان، مترجمان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاه سوربن، فرانسه.
تحصیلات: دکترای جامعه شناسی.
مشاغل و مناصب: نویسنده، مترجم، جامعه شناس، استاد علوم ارتباطات، ۵۴ - ۱۳۴۵ ش، مدیر مرکز سنجش افکار و تحقیقات اجتماعی سازمان صدا و سیما ۶۱ - ۱۳۵۷، مدیریت پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران، استاد دانشگاه آزاد اسلامی، همکاری با مرکز تحقیقات رسانه‌ای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
آثار: مقدمه‌ای بر جامعه شناسی رسانه‌های همگانی ۱۳۵۸، قدرت تلویزیون ۱۳۶۴، زوال تمدن سوداگری ۱۳۶۴، ژاپن: کشور شماره یک ۱۳۶۴، جهان در آستانه قرن بیست و یک ۱۳۶۷.

اسدی، علیمحمد. در سال ۱۳۴۲ ش در آغاجاری متولد شد. از روحانیون اهل قلم.
محل تحصیل: آغاجاری و قم.
استادان: رضا استادی، نیکونام، ذهنی تهرانی، فاضل لنکرانی، ناصر مکارم شیرازی.
تحصیلات: خارج.
مهارتها: عقاید، احکام.
مشاغل و مناصب: محقق و نویسنده.

آثار: حیات پس از مرگ، تدریس احکام، مناسک حج، روزه، امامت، شناخت مکتب، احکام جبهه، روشی نوین در آموزش صرف (غیر منتشره)، روشی نوین در آموزش نحو (غیر منتشره).

اسدی ، محمد حسین. فرزند محمد ولیخان در سال ۱۲۹۱ ش متولد شد. از جلمهٔ پزشکان و نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: بروکسل.
تحصیلات: دکترا از بروکسل.
مشاغل و مناصب: دانشیار آموزشگاه عالی مشهد و نماینده دوره‌های ۱۹ و ۲۰ از دره گز و ۲۱ از مشهد.

اسدی ، محمد. فرزند رضا، در سال ۱۲۹۸ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: سوئد، آمریکا.
مشاغل و مناصب: مدیر عامل جمعیت خیریه فرح پهلوی، سرپرست سازمان بیمه دولت، نماینده دوره ۲۲ و ۲۴ از مغان (گرمی).

اسدی ، محمد ولی خان. ملقب به مصباح دیوان و مصباح السلطنه، فرزند میرزا علی اکبرْ، در سال ۱۲۵۷ ش در بیرجند متولد شد و در سال ۱۳۱۴ ش درگذشت. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره‌های ۴، ۵ و ۶ مجلس شورای ملی از سیستان، والی خراسان و نیابت تولیت آستان قدس رضوی.
نکته‌های دیگر: اسدی مدتها پیشکار شوکت الملک بوده. بعدها با حمایت وی سه دوره به نمایندگی مجلس انتخاب شده و به تدریج ترقی کرد و در سال ۱۳۰۵ از طرف رضا شاه به استانداری خراسان و نیابت تولیت آستان قدس رضوی تعیین گردید. در قضیه مسجد گوهر شاد که مردم بر ضد برنامه‌های اسلام زدایی رضا شاه از جمله کشف اجباری حجاب زنان قیام کرده بودند و به شدّت قتل عالم و سرکوب

محمد ولی خان اسدی

شدند، اسدی نیز استاندار خراسان بود. ولی رضا شاه او را نیز از محرکین قیام تلقی کرده و پس از دستگیری به اعدام محکوم و تیر باران شد. ذکاء الملک فروغی نیز که نخست وزیر و برادر زن اسدی بود، در این قضیه از کار معزول و در خانه خود منزوی گردید. اسدی از جمله امضاء کنندگان طرح تبدیل رژیم مشروطه به جمهوریت رضا خانی بود. که با مخالفت مدرس مواجه شده و شکست خورد. گفته می‌شود طی نامه‌ای اسدی از فروغی یاری خواسته بود که بدلیل عدم وجود زمینه‌های مردمی و اجتماعی در شهر مقدس مشهد، عجالتاً از اجرای برنامه کشف حجاب در آنجا خودداری شود، فروغی در جوابش نوشت:

در کف شیر نر خونخواره‌ای
غیر تسلیم و رضا کو چاره‌ای؟

این نامه توسط جاسوسان بدست رضاشاه افتاد و موجب عزل فروغی گردید.
حکم اعدام اسدی توسط یک سرگرد کاملاً بی‌سواد

به نام یاور (سرگرد) محسن آیرم صادر شد که عین متن حکم او به اضافه کلیشه دستخط آیرم در اینجا آورده می‌شود. این حکم که جمعاً دو سطر و دارای هفت غلط املایی و محتوایی می‌باشد نشان‌دهنده ماهیت دستگاه قضایی رژیم رضا شاه و یاران او می‌باشد.

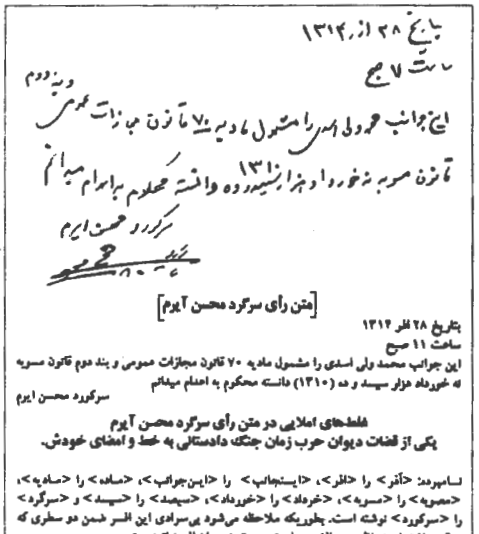
تاریخ ۲۸ اذر ۱۳۱۲
ساعت ۱۱ صبح
این جواب محمد ولی اسدی را مشمول ماده ۷۰ قانون مجازات عمومی و بند دوم قانون مسوبه به خرداد هزار سیصد و ده (۱۳۱۰) دانسته محکوم به اعدام میدانم
سرگرد محسن ایرم

[متن رای سرگرد محسن آیرم]

بتاریخ ۲۸ اذر ۱۳۱۲
ساعت ۱۱ صبح
این جواب محمد ولی اسدی را مشمول ماده ۷۰ قانون مجازات عمومی و بند دوم قانون مسوبه به خرداد هزار سیصد و ده (۱۳۱۰) دانسته محکوم به اعدام میدانم
سرگرد محسن ایرم

غلط‌های املایی در متن رأی سرگرد محسن آیرم
یکی از لطفات دیوان حرب زمان جنگ دادستانی به خط و امضای خودش.

ناسپرده: <حآفر> را <حافر>، <ایستجاب> را <این‌جواب>، <حساده> را <حساده>، <حسویه> را <حسویه>، <خرداد> را <خرداد>، <حسیعد> را <حسید> و <حسرگرد> را <سرگرد> نوشته است. چنانچه ملاحظه می‌شود بی‌سوادی این افسر دشمن دو سطری که مرقوم داشته است باظهرمن‌الشمس است و به توضیح اضافی نیاز نیست.

متن حکم سرگرد محسن آیرم

اسدی، محمود. در سال ۱۳۳۹ ش در حومه اصفهان متولد شد و در ۲۰ ماه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ ش در گذشت. از شهداء روحانیت در جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: حوزه علمیه اصفهان، دانشکده نفت.
نکته‌های دیگر: اسدی در محیط مدرسه فعالیتهای پیگیری برای جذب دانش آموزان به سوی مفاهیم و جلسات مذهبی داشت. او در مبارزات سیاسی بر ضد رژیم شاه نیز فعالیت داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی به سوی سیستان و بلوچستان رهسپار شد تا به مردمان آنجا خدمت کند، سپس به عنوان معلم به مسجد سلیمان رفت تا با برخی از افکار و جریانات انحرافی مبارزه کند. او چندین اردو برای روشنگری نسل جوان درمشهد و اصفهان به راه انداخت. و بالاخره در جبهه شرکت کرد و در عملیات بیت المقدس به شهادت رسید.

اسدی، معرفت الله ← اسدی غنچه، معرفت الله

اسدی، میرزا علی اکبر خان. فرزند محمد ولی خان، در حدود سال ۱۲۸۳ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: مالک، نماینده دوره ۱۰ از سیستان.

اسدی، نعمت الله. در سال ۱۳۳۶ ش در اسلام آباد غرب متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: مسؤول کمیته امداد اسلام آباد، نماینده سومین دوره مجلس شورای اسلامی (عضو کمیسیون بازرگانی).

اسدی، هوشنگ. از نویسندگان.
آثار: آهوان و آدمها.

اسدی، یحیی. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی ارشد مهندسی کشاورزی از دانشگاه یوستوس لبیگ آلمان در سال ۱۳۴۳، دکترای کشاورزی، دررشته دامپروری از دانشگاه یوستوس لبیگ آلمان در سال ۱۳۴۶.
مهارتها: تحقیق در زمینه های اثرات مواد غذایی مراتع در افزایش شیر دامها، سنجش عرض ماهیچه M.ion,Dors در حیوانات زنده از طریق به کار بردن دستگاه ماوراء صوت، گذراندن فرصت مطالعاتی در آمریکا در سال ۱۳۵۵ در زمینه تولید مثل و تغذیه گوسفند و بز.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز.
آثار: ۱کتاب به زبان فارسی در زمینه پرورش و نگهداری خوک، ۳ مقاله به زبان فارسی و ۲ مقاله به زبان خارجی در زمینه فیویولوژی تولید مثل و تغذیه گوسفند و بز.

اسدیان ، احمد. در سال ۱۳۲۱ ش در سبزوار متولد شد. از هنرمندان صداگزار و صدا بردار.
محل تحصیل: سبزوار، ایتالیا (کار آموزی ۶ ماه).
مهارتها: ضبط صدا، میکس، دوبلاژ، ضبط دیالوگ.
مشاغل و مناصب: شروع به کار صدا برداری و صدا گزاری در استودیو ایران فیلم از ۱۳۳۹ الی ۱۳۴۴، استخدام در رادیو و تلویزیون ۱۳۴۵ ش.

اسدیان ، اکبر. فرزند ولی الله اسدیان مرجانی، در سال ۱۳۱۷ ش در مشهد متولد شد. از پزشکان مشهد.
محل تحصیل: مشهد
تحصیلات: دکترای پزشکی دانشگاه فردوسی مشهد و متخصص جراحی زنان.
مشاغل و مناصب: طبابت در مشهد.

اسدیان ، خدیجه، خانم. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی زمین شناسی از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۳، کارشناسی ارشد میکروپالئونتولوژی از دانشگاه سوربن پاریس در سال ۱۳۴۵ و دکترای زمین شناسی از دانشگاه سوربن پاریس در سال ۱۳۴۷.
مهارتها: زمین شناسی، جغرافیای دیرینه، چینه شناسی و ژئومورفولوژی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۶ پایان نامه کارشناسی ارشد ودکترا.
مشاغل و مناصب: استادیار گروه جغرافیای دانشکده علوم دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۸، ارتقا به درجه دانشیاری در سال ۱۳۶۳.
آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی در زمینه مبانی زمین شناختی ماقبل تاریخ، زمین شناسی، جغرافیای زیستی، جغرافیای دیرینه، ۶ مقاله به زبان فارسی و ۲ مقاله به زبان خارجی در زمینه زمین شناسی، جغرافیای دیرینه، چینه شناسی، ژئومورفولوژی.

اسدی پور ، بیژن. با نامهای مستعار برگ چغندر و میرزا بنویس، در سال ۱۳۲۵ ش در بندر انزلی متولد شد. از نویسندگان طنز.
آثار: ملانصرالدین، کلثوم ننه، تفریح نامه، طنز آوران امروز ایران (با عمران صالحی).

اسدی خزیمه ، طلعت، خانم. فرزند امیر معصوم، در سال ۱۲۹۳ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: سیکل اول.
مشاغل و مناصب: نماینده مجلس در دوره‌های ۲۳ و ۲۴ از دره گز.

اسدی خوانساری ، سید محمد تقی ← خوانساری (موسوی خوانساری)، سید محمدتقی

اسدی راد ، محمد رضا. در سال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از کارشناسان اقتصادی و بازرگانی ایران. دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس اقتصاد ۱۳۵۷ ش.
مشاغل و مناصب: دبیر اقتصاد، بازرگان.

اسدی‌زاده ، صالح. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد و در ۱۷ ماه مهر سال ۱۳۵۹ ش درگذشت و در اهواز به خاک سپرده شد. از شهدای جنگ تحمیلی.
مشاغل و مناصب: کارگر گروه صنعت فولاد ایران (استادکار).

اسدی سمیعی ، عباس. فرزند مرتضی قلی، در سال ۱۳۱۰ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: ایران، آمریکا.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته کشاورزی از ایران و آمریکا.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره‌های ۲۱ و ۲۲ از فومن.

اسدی غنچه ، معرفت الله. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد و در آذر سال ۱۳۵۹ ش به شهادت رسید و در امامزاده حسین قزوین به خاک سپرده شد. از کارگران شهید.
مشاغل و مناصب: قفل سازی.
نکته‌های دیگر: او در جبهه‌های دفاعی از میهن اسلامی جنگ تحمیلی شرکت و در ماهشهر به شهادت رسید.

اسدی قمی ، محمد جمعه. فرزند محمد هاشم، در سال ۱۹۵۲ م در کویته پاکستان متولد شد. از مدرسین دانشگاه و خطبا.
محل تحصیل: کویته دوره ابتدایی، نجف اشرف، قم.
استادان: شیخ محمد علی افغانی، جوادی آملی، محمد تقی ستوده، سید مرتضی شاهرودی.
مهارتها: تسلط به زبان فارسی.
مشاغل و مناصب: مدرس دانشگاه امام جعفر صادق، مبلغ.

اسدی لنگرودی ، نصرت الله. فرزند تقی، در سال ۱۲۹۶ متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: لیسانس مهندسی کشاورزی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۲۳ از رودسر، مدیر کل بازرسی و نظارت وزارت کشاورزی.

اسدی مقدم ، رضا. از استادان دانشگاه..
تحصیلات: کارشناسی کشاورزی از دانشگاه گوتینگن آلمان در سال ۱۳۴۱، کارشناسی ارشد در علوم دامی از دانشگاه گوتینگن آلمان در سال ۱۳۴۳ و دکترای دامی از دانشگاه گوتینگن آلمان در سال ۱۳۵۲.
مهارتها: پرورش و اصلاح نژاد نشخوارکنندگان کوچک (گوسفند و بز)، مشاوره و راهنمایی ۸ پایان نامه کارشناسی ارشد.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۷، دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران از سال ۱۳۵۲ تاکنون.
آثار: ۱۷ مقاله به زبان فارسی و ۷ مقاله به زبان خارجی در زمینه پرورش و اصلاح نژاد نشخوارکنندگان کوچک (گوسفند و بز).

اسدی نیا ، عبد الرضا. فرزند عبد الحسین. در سال ۱۳۳۳ ش در اهواز متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در دوره اول.

عبدالرضا اسدی نیا

تحصیلات: تحصیلات علوم قدیم تا مقدمات، تحصیلات جدید فوق دیپلم زبان انگلیسی.
مهارتها: تسلط به زبانهای عربی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستانهای اهواز (پیش از انقلاب اسلامی)، عضو انجمن اسلامی معلمان اهواز، نماینده دوره اول مجلس از اهواز و عضو کمیسیون سیاست خارجی، شوراها و امور داخلی مجلس.

اسرار تبریزی ، علیشاه. در سال ۱۲۶۵ ق، ۱۲۲۸ ش متولد شد. از شعرا و عرفا.

آثار: او کتابهای حدیقة الشعرا، (دیوان اشعار) و بهجة الشعرا را نوشت که البته در الذریعه ج ۱۵۷۳/۳ شرحی دارد دائر بر اینکه بهجة الشعرا تألیف حاجی کاظم تاجر تبریزی متوفی حدود ۱۳۱۵ است و در ج - ۲۹۹ آن را تصحیح نموده و می‌فرماید که حدیقة الشعرا مختصری از بهجة الشعرا می‌باشد که هر دورا اسرار مذکور به معاونت حاجی کاظم مزبور تألیف کرده است.

اسراری، شیخ محمد (ولی الله). فرزند محمد ابراهیم، در نهم ماه ذیقعده سال ۱۳۲۱ ق در سبزوار متولد شد. از علما و مؤلفین سبزوار و ائمه جماعات آن شهر.
محل تحصیل: دبستان خیریه ملی، حوزه علمیه سبزوار.
استادان: میرزا روح الله لاهوتی، محمد ابراهیم اسراری (پدرش)، شیخ نظام الدین گنابادی، میرزا عبدالحکیم عمه زاده، میرزا حسن سیادتی، مهدی فقاهتی، میرزا حسین فقیه سبزواری، فاضل هاشمی.
مشاغل و مناصب: تدریس دروس علوم دینیه. تفسیر قرآن، امام جماعت.
آثار: شرح حال فیلسوف بزرگ شرق حاج ملاهادی اسرار سبزواری، گنجینه اسرار در اصول دین، گنجینه صفات یا راهنمای جوان در توحید و صفات ثبوتیه، شرح حال و ترجمه مرحوم آقا شیخ علی اصغر گاچی یکی از شاگردان مرحوم حاجی اسرار، کتابی در تطبیق بین هیأت فلاماریون با آیات و اخبار آل محمد (ص) ناتمام، شرح حال و ترجمه مختصری از زندگانی عالم بی نظیر مرحوم شیخ علی ابن ابی الطیّب، شرح حال مرحوم حاج میرزا محمد ابراهیم وثوق الحکما مؤلف شرح دعای عدیله و شرحی برگلشن راز شبستری. کتابی در شرح کلمة لااله الاالله الملک الحق المبین، تفسیر آیه شریفه ان الله لایغفر ان یشرک به و یغفر مادون ذلک لمن یشاء (که در پاسخ پرسش مرحوم شیخ محمد باقر جوینی شمس آبادی نگاشته شده است).

اسراری، علینقی. در سال ۱۳۲۵ ش در تهران متولد شد و در ۲۶ ماه آبان سال ۱۳۷۱ ش درگذشت. از استادان دانشگاه.
محل تحصیل: تهران، آمریکا.
تحصیلات: دکترای رشته تعلیم و تربیت، معاون دانشکدهٔ علوم تربیتی دانشگاه تربیت معلم.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشگاه تربیت معلم.
نکته‌های دیگر: وی در یک خانواده مذهبی و اهل علم در شهر تهران دیده به جهان گشود. بعد از اتمام تحصیلات متوسطه، به منظور ادامهٔ تحصیل عازم کشور آمریکا شد. پس از گذراندن مدارج علمی در سال ۱۳۵۲ موفق به اخذ مدرک دکترا در رشته تعلیم و تربیت گردید و بلافاصله به میهن بازگشت و با رتبه استادیاری در دانشگاه تربیت معلم مشغول به خدمت شد و در سال ۱۳۵۷ به مرتبه دانشیاری ارتقا یافت. او در تمام دوران خدمت خود به دانشگاه، با جدیت و تلاش تمام به تدریس و تحقیق پرداخت و شاگردان زیادی را تربیت کرد. در سال ۱۳۷۰ مسؤولیت معاونت دانشکده علوم تربیتی را پذیرفت و در اداره امور اجرایی دانشکده نفتشی مؤثر ایفا نمود. اسراری درشامگاه ۲۶ آبان ماه سال ۱۳۷۱ جان به جان آفرین تسلیم کرد و روحش به ملکوت اعلی پیوست.
آثار: کتابهای مبانی اقتصاد و آموزش و پرورش، مبانی برنامه ریزی درسی.

اسراری سبزواری، شیخ محمد ابراهیم. فرزند ملاعبد الوهاب، نوادهٔ دختری حکیم ملاّ هادی سبزواری، در سال ۱۲۹۱ ق متولد شد و در حدود سال ۱۳۶۰ درگذشت. از روحانیون و نویسندگان.
محل تحصیل: سبزوار.
استادان: حکیم سبزواری، میرزا حسین سبزواری کبیر، علامه سید ابراهیم سبزواری، میرزا اسماعیل تهرانی.
مهارتها: تألیف و تحقیق.

مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: منظومه در اصول فقه و شرح آن، منظومه در علم حساب و شرح آن، شرح دعای کمیل به عربی و فارسی، شرح دعای سمات، شرح دعای ابی حمزه ثمالی، دیوان شعر فارسی، رساله‌های ناتمام در موضوع طب قدیم معانی و بیان و اقالیم سبعه.

اسرافیلیان ، ابراهیم. در سال ۱۳۱۴ ش در نجف آباد متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در دوره دوم.
تحصیلات: دکترای علوم ریاضی.
مهارتها: ریاضیات، تسلط به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، رییس دانشگاه تربیت معلم (قبل از انقلاب)، نماینده دوره دوم مجلس شورا از تهران و عضو کمیسیون فرهنگ.

اسرافیلیان ، حسینعلی. متخلص به تریاق، فرزند محمد مهدی، در سال ۱۲۳۱ ش در نجف آباد متولد شد و در سال ۱۳۳۰ درگذشت. از شعرا.
مشاغل و مناصب: عضو انجمن ادبی نجف آباد، شاعر.

اسعد ، زینب، خانم. فرزند علی بیگ اسعد، نوادهٔ آل علی الصغیر، در سال ۱۳۳۱ ق در لبنان درگذشت. از زنان شاعره شیعه.
مهارتها: شعر.
آثار: العفاف شمائل الاشراف، المعروف یستعبد الانوار، الحیاة السعید لاتکون الابالاخلاق الحمیدة، لاخوف الالمن لایخاف ربه، ان حاربت نوائب الدهر فسلاح الصبر.
نکته‌های دیگر: ایشان معروف به جودت فکر و هوشمندی بوده است با اینکه در تحصیلات رسمی در ادبیات و صرف و نحو نداشت ولی اشعار را به خوبی می‌سروده و نثر عربی را بدرستی می‌نوشته است.

اسعد ، عبدالعلی خان ← کریمی، عبدالعلی خان

اسعد الدوله ، ذوالفقار خان. ملقب به سردار، نوادهٔ ذوالفقار خان بزرگ، در زنجان متولد و در سال ۱۳۲۶ ش در تهران درگذشت و در نجف اشرف در مقبره اجدادش به خاک سپرده شد. از رجال دوره قاجار و حاکمان زنجان.
نکته‌های دیگر: ایشان جدّ خانواده ذوالفقاری زنجان و خودش نیز نوادهٔ ذوالفقار خان بزرگ (از رجال معاصر کریم خان زند) بود. همگی آنان ایل خان و رییس طوایف افشار خمسه زنجان بوده‌اند. اسعد الدوله نیز از ملاکین متنفذ خمسه و غالبا فرماندهی افواج محلی را به عهده داشته. وی نسبت به مشروطه و آخوند ملا قربانعلی زنجانی مواضع غیر ثابت و متزلزل داشت، گاهی اظهار تمایل به این طرف و گاهی به آن طرف می‌نمود. و در نهایت خود را از حجة الاسلام (آخوند ملا قربانعلی) دور نمود و او را در محاصره دشمنانش تنها گذاشت و خودش بعدها از طرف حکومت مرکزی به حکمرانی زنجان رسید. با این حال او نیز به خاطر طرفداریهای مقطعی خود از حجة الاسلام بعد از فتح زنجان توسط یپرم خان ارمنی و سردار بهادر بختیاری دستگیر و مدتی زندانی شد تا اینکه با پرداخت مبلغی گزاف آزادی خود را باز خرید. محمود خان، محمد اعظام، مصطفی خان و حمیدخان ذوالفقاری در زنجان از اعقاب او هستند. محمود خان روابط نزدیکی با دربار محمد رضا پهلوی داشت. در عین حال نقش مؤثر او در سرکوب اشرار فرقه دموکرات آذربایجان و اخراج عوامل مسلح روسیه شوروی از منطقه زنجان را نباید نادیده گرفت.

اسعدالدوله بَمی ، ابراهیم‌خان. فرزند علیخان در سال ۱۳۰۱ ق درگذشت و در بلوچستان به خاک سپرده شد. از دولتمردان دوره ناصرالدین شاه قاجار.
مشاغل و مناصب: حاکم بم، نرماشیر و بلوچستان در

پادشاهی محمدشاه و ناصرالدین شاه.
نکته‌های دیگر: او پسر یک نانواو از خانوادهٔ فقیر بود که در اثر تلاش خود را بالا کشید و به مناصب حکومتی نایل آمد. او برای حفظ استقلال بلوچستان در برابر تلاشهای تجزیه طلبان که توسط حکومت استعماری بریتانیا در هند تقویت و تحریک می‌شدند، کوششهای قابل ستایشی انجام داد و ناحیه چاه بهار و کوهک را از تصرف یاغیان بیرون آورد و مورد تشویق ناصرالدین شاه قرار گرفت. بعد از او پسرش زین العابدین سعدالدوله به حکومت بلوچستان رسید.

اسعد السلطنه، مصطفی خان. ملقب به سالار مفخم، در سال ۱۳۲۲ ق در گذشت. از شخصیت‌های لشکری و نظامی عصر قاجاریه.
مشاغل و مناصب: فرماندهی یکی از افواج قزوین سال ۱۳۱۴ ق.
نکته‌های دیگر: ایشان در زمان ناصرالدین شاه که منطقه کردستان از جانب بیگزادگان مریوان و اورامان دچار اغتشاش و ناامنی شده بود و مردم از دادن مالیات به دولت مرکزی سرباز می‌زنند، از جانب فرمانفرما سالار لشکر برای برقراری نظم و آرامش و تادیب یاغی‌ها به منطقه کردستان مأمور شد.

اسعد بختیاری، خان بابا خان. فرزند حاج علیقلی خان سردار اسعد، حدود سال ۱۳۱۸ ش در زندان تهران در گذشت. از وزرای جنگ رضا خان.
محل تحصیل: انگلستان، تهران.
تحصیلات: نامبرده در دوران جوانی به تحصیلات عالی پرداخت و مدتی نیز در انگلستان به تحصیل مشغول بود.
مهارتها: زبان آلمانی، انگلیسی.
مشاغل و مناصب: از بزرگان ایل بختیاری، وزیر جنگ رضا خان.

نکته‌های دیگر: ایشان صاحب قریحه و ذوق و استعداد ادبی بود، وی در آبان ۱۳۱۲ ش همراه برادرش و عده‌ای از خانهای بختیاری در تهران دستگیر و روانه زندان شد و به ۶ سال حبس با اعمال شاقه و محکوم گردید. در ۵ سال اول چندان به وی سخت نگذشت و حتی زبان آلمانی را نیز در زندان به وسیله انواع کتابهایی که برایش می‌فرستادند، فرا گرفت. در سال ششم که حسین نیرومند رییس زندان قصر شد به تفتیش وسایل زندانیان پرداخت و آرامش زندان را به هم ریخت. گویا به یادداشتهایی از خان بابا مبنی بر بدگویی از رضا شاه و کارگزارانش برخورد کرد و آن را از طریق رییس شهربانی به رضاشاه گزارش نمود. رضا شاه هم که منتظر بهانه برای نابودی او بود، بلافاصله دستور داد پس از پایان ۶ سال محکومیت او نباید مرخص گردد و بعد از این باید به او از غذای زندان بخورانند و نگذارند از منزل برایش غذا بیاورند. در پی دستور او خان بابا را از زندان قصر به زندان شهربانی آوردند و در اتاق کوچکی جنب دستشویی حبس نمودند و او را در انواع و اقسام تنگناها قرار دادند. سختیهای زیاد زندان و نرساندن دوا باضافه تغذیه نامناسب و رطوبت زندان و هوای کثیف آن وی را به روماتیسم و بیماری قلبی نیز دچار کرد. با این همه فرصت ندادند که او خود بمیرد و توسط پزشک زندان (احمدی) به قتل رسید. بعد از شهریور ۱۳۲۰ ش پرونده قتل او در دادگستری مطرح شد.

اسعد بختیای، محمد تقی خان. ملقب به امیر جنگ، ضیاء السلطان، فرزند علیقلی خان، در سال ۱۲۶۷ متولد شد. از سران مشروطه و سرکرده‌های مجاهدین بختیاری در فتح تهران و نمایندگان مجلس شورای ملی و مؤسسان.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف و متوسطه.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره‌های ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ و ۱۴ از سوی اهالی ساوه، زرند، دزفول نماینده مردم

ساوه در مجلس مؤسسان سال ۱۳۰۴ ش، رییس سنی مجلس، عمده مالک.

نکته‌های دیگر: وی از سران مشروطه خواه و سرکرده‌های مجاهدین بختیاری در فتح تهران بود. او مأمور سرکوب ارتش ضد انقلاب مشروطه سالارالدوله شد و در این کار موفقیت پیدا کرد. در مجلس پنجم یکی از امضاء کنندگان ماده واحده انقراض سلطنت قاجاریه و تشکیل مجلس مؤسسان بود. با این همه بعد از تثبیت قدرت و سلطنت رضا خان، او و اکثر سران ایل بختیاری دستگیر و روانه زندان شدند. زمانی او که روانه زندان شد نماینده دوره پنجم بود. او همچنان در زندان بود تا اینکه نیروهای متفین خاک ایران را اشغال کردند، در این هنگام او نیز همراه دیگر زندانیان آزاد شد.

محمد تقی خان اسعد بختیاری

اسعد رزم‌آرا، خلیل. فرزند شفیع، در سال ۱۳۰۰ ش متولد شد. از روزنامه نگاران و نمایندگان مجلس شورای ملی.

تحصیلات: تحصیلات در رشته تعلیم و تربیت در سطح لیسانس.

مهارتها: تسلط به زبانهای فرانسه و انگلیسی.

مشاغل و مناصب: مدیر روزنامه «مرد مبارز»، نماینده دوره ۲۳ از ملایر.

نشانها و جوایز: دریافت نشان اصلاحات ارضی تاجگذاری و سپاس.

آثار: انتقام طبیعت، هند خیال انگیز، قیافه واقعی آمریکا.

نکته‌های دیگر: وی به آمریکا و تمامی کشورهای اروپایی و چند کشور آسیایی سفر کرده است.

اسعد رزم آرا، حمید. از کارمندان عالی رتبه دولت.

تحصیلات: فاغ التحصیل دانشکده حقوق دانشگاه تهران.

مشاغل و مناصب: سال ۱۳۲۲ ش رییس اداره اقتصاد روستایی، سال ۱۳۲۳ رییس اداره ماشین‌های کشاورزی، سال ۱۳۲۵ بازرسی عالی و در سال ۱۳۲۶ در وزارت کشور مدیر کل وزارت کشور گردید.

آثار: دربند عشق.

اسعدی، احمد. فرزند عبدالله، در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از شعرا و متخصصین بهداشت.

محل تحصیل: یزد، مشهد، مسکو.

تحصیلات: پزشک، دارای درجه تخصصی در بهداشت عمومی و طب اجتماعی، شعر.

مشاغل و مناصب: ۱۳۳۹ ش در وزارت بهداری استخدام شد.

اسعدی، سیامک. در سال ۱۳۲۲ ش متولد شد. از کارشناسان ارشد صنعتی ایران.

محل تحصیل: دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران، دانشگاه تهران.

تحصیلات: فوق لیسانس بهداشت غذایی و کنترل

مواد غذایی، ۱۳۵۱ ش.
مهارتها: صنایع غذایی، امکان سنجی احداث واحدهای صنعتی، طراحی و بهره برداری کارخانجات، بویژه در زمینه کنسرو سازی.
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت مهندسین طراحی مشهد.
آثار: تکنولوژی تولید روغن زیتون، تکنولوژی صنایع ماهی و سایر فرآورده‌های دریایی، اصول صنعت کنسرو سازی.

اسعدی، مرتضی. در سال ۱۳۳۱ ش در تهران متولد شد و در پاییز سال ۱۳۷۵ ش درگذشت و در تهران به خاک سپرده شد. از محققان، نویسندگان و مترجمان.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دکترای فرهنگ و تمدن اسلامی.
مهارتها: مترجم، نویسنده، محقق.
مشاغل و مناصب: عضو و یکی از مؤسسین مجله نشر دانش، عضو نویسندگان دائرة المعارف تشیع و دانشنامه جهان اسلام، همکاری قلمی با مجله ها و نشریات دیگر.
آثار: وی نوزده عنوان کتاب اعم از ترجمه و تألیف و بیش از یکصد مقاله منتشر شده دارد. بخشی از مقالات او در کتابی به نام «اسلام، ایران، تجدّد» تدوین یافته که مقالاتی همچون مفهوم آزادی در اندیشه سیاسی اسلام، دموکراسی، تجدّد در ایران، فرهنگستانهای جهان اسلام و امثال اینها را در بر دارد. عناوین برخی از کتابهای او نیز چنین است: جنگهای صلیبی و آغاز مطالعات اسلام شناسی، جوان مسلمان در دنیای متجدد (ترجمه اثر دکتر سید حسین نصر)، گذر به سوسیالیسم (ترجمه اثر پل سوئیزی)، اتمها و مولکولها، انقلاب اسلامی در ایران (ترجمه اثر حامد الگار)، فلسفه سیاسی (ترجمه اثر آنتونی کوینتین)، آرمانها و واقعیتها (ترجمه اثر عبدالسلام)، افغانستان (ترجمه اثر ماری لوتیر کلیفورد)، جهان اسلام ۲ جلد، تروریسم مقدس اسرائیل (ترجمه اثر لیوپاروکاج)، بیت المقدس، پیروزی بر سرطان.
نکته‌های دیگر: او دیپلم خود را با معدل ۲۰ در سال ۱۳۴۰ ش به پایان رساند و در سال ۱۳۵۳ در رشته بازرگانی لیسانس و در سال ۱۳۵۵ در رشته مطالعات بین الملل فوق لیسانس گرفت. در سال ۱۳۷۱ از رسالهٔ دکترای خود زیر نظر آقایان دکتر عباس زریاب خویی و دکتر فتح الله مجتبایی در رشته فرهنگ و تمدن ملل اسلامی زیر عنوان «جنگهای صلیبی و آغاز مطالعات اسلام شناسی»، دفاع کرد. وی همکاری با نشر دانش را از سال ۱۳۶۲ آغاز کرد و مقالات ارزشمند و متعددی را در آن نشریه ارائه داد. و بالاخره در حالی که هنوز جوان و از نظر فکری و فرهنگی در حال شکفتن و ثمر دادن بیشتر بود، در اثر بیماری سرطان درگذشت. شگفت آن که در حالی که خود او با غول ناشناخته سرطان، در آخرین روزهای عمرش، دست و پنجه نرم کرده و به ستیز و مقاومت بر خواسته بود، آخرین کتاب ترجمه‌ای‌اش به نام «پیروزی بر سرطان» اثر گرگ اندرسن را به پایان برد.

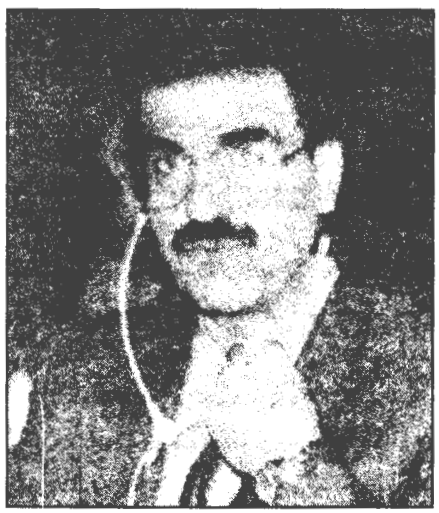

مرتضی اسعدی

اسعدی ، منوچهر. از نظامیان، فرماندهان نظامی و انتظامی.
مشاغل و مناصب: در تاریخ مهر ماه ۱۳۴۷ به سمت فرماندهی پلیس راه منصوب شد.
نشانها و جوایز: دارای درجه سرتیپی ارتش.

اسعدی ، مینو، خانم. در سال ۱۳۲۲ ش در قزوین متولد شد. از هنرمندان نقاش.
محل تحصیل: مدرسه کمبرولژ آکادمی سلطنتی انگلیس.
مشاغل و مناصب: نقاش.
آثار: تابلو طبیعت بیجان و آثار متعدد دیگر.
نکته‌های دیگر: او نمایشگاههایی در داخل و خارج کشور برگزار کرده است.

اسفراین نژاد ، محمد. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از مهندسان ریاضی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس ریاضی دانشگاه تهران ۱۳۴۸ ش.
مهارتها: مخابرات، خدمات کامپیوتری، برنامه نویسی شرکت مخابرات.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت مخابرات در تهران.

اسفر جانی ، شهرزاد، خانم. با شهرت دیگر: کامکار. از نقاشان.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس طراحی.
مشاغل و مناصب: کار در شرکت کاتوزیان.
نکته‌های دیگر: ایشان در سال ۱۳۶۰ ش با هوشنگ کامکار ازدواج کرده است.

اسفر جانی ، علی. در سال ۱۲۹۹ ش در اصفهان متولد شد. از نقاشان و مینیاتوریستها.
محل تحصیل: اصفهان، تهران.
استادان: هادی خان تجویدی، درودیان، استاد عباس ذوالفنون اسفر جانی.
تحصیلات: فارغ التحصیل مدرسه کمال الملک.
مهارتها: نقاشی، مینیاتورسازی، سوخت کاری.
مشاغل و مناصب: طراحی تمبر در مجلس شورای ملی به مدت ۶ سال، نقاش مینیاتوریست، سوخت کار.
آثار: آثار ایشان در دو نمایشگاه هنر ایران در دوسلدورف ۱۳۷۰ ق و نمایشگاه انفرادی در نگارخانه سعد آباد ۱۳۷۱ ق در معرض دید علاقه مندان به هنر ایران قرار گرفته است.

اسفرنجانی ، محمد مهدی. در سال ۱۳۰۰ ق در قریه اسفرنجان متولد شد و در ماه رمضان سال ۱۳۶۱ ق در تهران درگذشت و در قم به خاک سپرده شد. از عالمان، سالکان و مجتهدین.
محل تحصیل: گلپایگان، اصفهان، نجف اشرف.
استادان: آخوند خراسانی.
تحصیلات: مجتهد مطلق.
مشاغل و مناصب: مرجع دینی.
آثار: مقالاتی در مجله دعوت اسلامی و غیره از او منتشر شده، کتابی به نام توحید محمدی، و کتبی در رد منحرفین نوشته است.
نکته‌های دیگر: اسفر نجانی با توجه به گرفتاریهای فراوان و با مشکلات زیادی که داشت، مطالعات زیادی در علوم جدید داشته و یکی از دانشمندان روز به شمار می رفته و مقالات متعددی که از او در زمینه‌های مختلف به چاپ رسده گواه این مقال است.

اسفندیار پور ، علی اصغر. در سال ۱۳۳۴ ش در کوهدشت متولد شد. از نمایندگان دومین دوره مجلس شوار اسلامی.
تحصیلات: فوق دیپلم مکانیک.
مشاغل و مناصب: معلم (پیش از انقلاب). مربی امور تربیتی، نماینده مجلس و عضو کمیسیون آموزش و پرورش.

اسفند یار پور ، محمد. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از کارشناسان کارخانه ذوب آهن اصفهان.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی میکانیک، طرّاحی جامدات، ۱۹۸۱ م.
مهارتها: صنایع اساسی آهن و فولاد.
مشاغل و مناصب: مهندس کارخانه ذوب آهن اصفهان.

اسفند یاری ، احمد. از نقاشان.
نکته‌های دیگر: تاکنون چند بار مجموعه نقاشیهای او در گالریهای مختلف به نمایش گذاشته شده است. او شیفته امپرسیونیسم و فوویسم است و شیدای رنگ و جلوه گری آن است.

اسفند یاری ، امیر محمد. از سفرای ایران در چکسلواکی.
مشاغل و مناصب: سفیر، او در تاریخ ۱۳۵۲/۶/۴ ش به سمت سفیر ایران در چکسلواکی منصوب شد.

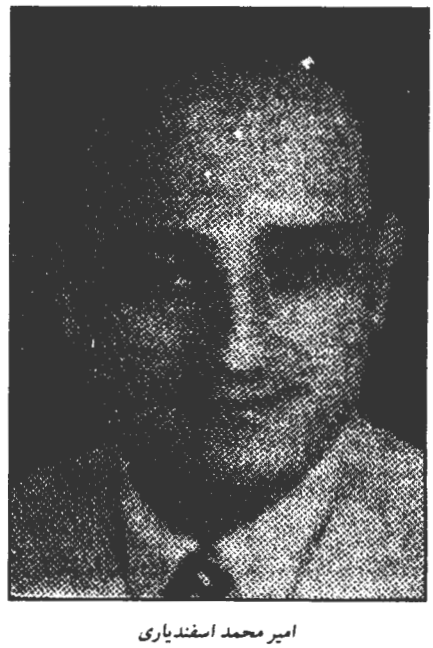

امیر محمد اسفندیاری

اسفند یاری ، پرویز. فرزند حسین در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد. از نقاشان رنگ و روغن.
استادان: استاد تابعی.
مشاغل و مناصب: نقاشی، مربی نقاشی در امور تربیتی آموزش و پرورش.

اسفندیاری ، حسن. ملقب به محتشم السلطنه، فرزند میرزا محمد صدیق الملک، در سال ۱۲۸۳ در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۴ ق مطابق با ۱۳۲۳ ش درگذشت و در جوار حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از سیاستمداران و وزرای دوره رضاشاه.

حسن اسفندیاری

محل تحصیل: تهران.
استادان: میرزا لطفعلی صدر الافاضل، سید احمد ادیب پیشاوری.
تحصیلات: تسلط به زبانهای فرانسه، آلمانی، عربی.
مشاغل و مناصب: عضو وزارت امور خارجه مأمور به آلمان، سرکنسول ایران در بمبئی، معاون وزارت امورخارجه، وزیر عدلیه در کابینه میرزا احمدخان مشیرالسلطنه، وزیر خارجه در کابینه سپهدار اعظم.
نوآوری: او در سال ۱۳۰۱ به اتفاق تنی چند از رجال ایران جهت تقویت حس ملی و تجلیل از بزرگان مملکت و حفظ آثار تاریخی و باستانی، اقدام به تأسیس «انجمن آثار ملی» نمود و ساختمان آرامگاه فردوسی را بنا کرد.
آثار: اخلاق محتشمی، کتاب تجارت، قضا و

شهادت، کشکول.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۵۶ ق به ریاست هیئتی جهت شرکت در مراسم تاجگذاری پادشاه انگلیس به لندن رفت و در یک نوبت دیگر نیز به همراه ولیعهد وقت محمدرضا پهلوی به مصر رفت.

حسن اسفندیاری

اسفند یاری، حسینعلی. از نظامیان و سناتوران انتصابی.
تحصیلات: دکتری.
مشاغل و مناصب: سناتور انتصابی ۱۳۵۲ ش، افسر عالی رتبه ارتش.
نشانها و جوایز: تیمسار سرتیپ ارتش.
نکته‌های دیگر: او در تاریخ ۱۳۵۲/۲/۳۱ از طرف شاه به سمت سناتور انتصابی تهران منصوب شد.

اسفند یاری، رستم. ملقب به رفعت الدوله و وکیل الملک ثانی فرزند مرتضی قلی خان، در سال ۱۲۴۴ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات قدیم حدود سطح.
مشاغل و مناصب: مالک، کارمند دولت، نماینده دوره‌های ۳ و ۴ از جیرفت.

اسفندیاری، عباسعلی. فرزند محتشم السلطنه در سال ۱۲۷۰ ق متولد شد. از نظامیان برجسته.
محل تحصیل: سن سیر فرانسه.
مشاغل و مناصب: فرمانده پیاده نظام هنگ ۲ ژاندارمری، رییس عملیات لشکر جنوب، رییس عملیات لشکر غرب، رییس رکن ۲ ستاد ارتش، رییس رکن ۴ ستاد ارتش، سرپرست نیروی هوایی، مدیر دروس دانشکده افسری، سرپرست دبیرستان نظام مرکز، رییس رکن ۱ استاد ارتش.
نشانها و جوایز: دارای درجه سرتیپی ارتش و نشانهای متعدد.
نکته‌های دیگر: وی تحصیلات خود را در فرانسه انجام داد. کاردانی و سپاهیگیری او در جنگ جهانی اول در جبهه مارن مورد توجه مقامات ارتش فرانسه قرار گرفت و از سوی دولت فرانسه مورد تشویق قرار گرفت.

اسفند یاری، علی. متخلص و معروف به نیمایوشیج. نوهٔ علی ناظم الایاله، نوادهٔ محمد رضا معروف به باباخان بیک، در ۱۵ ماه جمادی الاول سال ۱۳۱۵ ق، ۱۲۷۴ ش در یوش مازندران متولد شد و در ۱۳ ماه دی سال ۱۳۳۸ ش درگذشت و در تهران به خاک سپرده شد. سپس در سال ۱۳۷۲ ش کالبدش منتقل به یوش شده و در منزل مسکونی خود در یوش به خاک سپرده شد. از ادبا و شاعران نوآور و نامدار معاصر.
محل تحصیل: تهران مدرسه سن لویی.
استادان: نظام وفا، شیخ هادی یوشی.
مهارتها: انواع فنون شعری بویژه شعر نو، زبان عربی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت تحریریه مجله موسیقی، مأمور بررسی کتب و نقد اشعار در وزارت فرهنگ.
نوآوری: بنیان گذاری شعر نو در ادبیات فارسی ایران.

آثار: افسانه، قصه رنگ پرید، خانواده سرباز، دونامه، ناقوس، ماخ اولا، ارزش احساسات، مرقد آقا (رمان ضد خرافات، سال ۱۳۰۹)، کندوهای شکسته (مجموعه داستان، چاپ ۱۳۵۰).

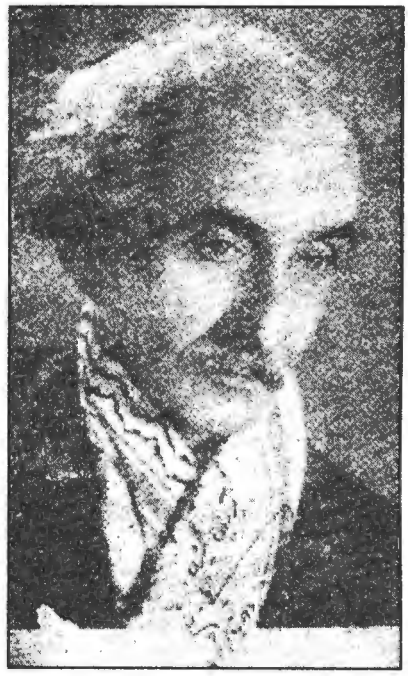

علی (نیما یوشیج) اسفندیاری

نکته‌های دیگر: مجموعه آثار وی در سال ۱۳۶۴ ش به کوشش سیروس طاهباز و نظارت شراگیم یوشیج در تهران طبع و نشر شد. وی به سبک خراسانی نیز آثاری از خود باقی گذاشته است. اولین کتاب خود را در سال ۱۳۰۰ ش با سرمایه خویش منتشر کرد و تحول بزرگی را در شعر فارسی پدید آورد. در تاریخ ادبیات فارسی «نیما یوشیج» را باید از چهره های تحول آفرین به شمار آورده و به عنوان یکی از سرفصلهای برجسته آن تلقی کنیم همانگونه که آثار فردوسی، سعدی و حافظ دارای اهمیتهای ویژه خود هستند سبک ابداعی و آثار بدیع نیما نیز با اهمیت فوق العاده خود در ادبیات فارسی هرگز به فراموشی سپرده نخواهد شد. به منظور تجلیل بیشتر از نیما در پاییز سال ۱۳۷۲ ش کالبد او از مدفن قبلی‌اش به زادگاه او در مازندران (یوش)، طی مراسم رسمی ویژه‌ای توسط برخی از مسؤولین جمهوری اسلامی ایران، منتقل و در خانه مسکونی‌اش به خاک سپرده شد. همان وقت در حسینیه یوش توسط مردم و مسؤولین مجلس یاد بود و بزرگداشتی گرفته شد، که در آن مجلس یکی از مسؤولین وعده داد در صدمین سالگرد تولد نیما مراسمی گرفته شده و مقبره و خانه او به موزه نیمائیه تبدیل خواهد شد. او باعلامه حائری مازندرانی مکاتباتی داشت. بخشی از .وصیت نامه وی چنین است: «بعد از من هیچکس حق دست زدن به آثار مرا ندارد بجز دکتر محمد معین، اگر چه او مخالف ذوق من باشد... ولو اینکه او شعر مرا دوست نداشته باشد».

اسفند یاری، لادین. فرزند ابراهیم نوذری. از کمونیستهای معروف ایران در زمان قیام میرزا کوچک خان جنگلی.

نکته‌های دیگر: وی برادر نیما یوشیج و از کمونیستهای‌معروف است که از طرف استالین مأمور تحقیق در مورد کمونیستهای ایران گردید، سپس استالین به او مشکوک و بد بین شد و بعد از سه سال زندان و شکنجه‌های فراوان، او را سربه نیست کرد.

اسفند یاری، ماشاءالله خان. معروف به بالاوند اسفندیاری، فرزند حاجی امام قلی خان بالاوند. از خوانین ایل بختیاری.

مشاغل و مناصب: کشاورز و دامدار، بزرگ ایل، از خوانین ایل بختیاری.

نکته‌های دیگر: نماینده متفقین به نام «فلی چر» پس از جنگ جهانی دوم با ایشان ملاقات و در خواست تحویل جاسوسان آلمانی موجود در میان ایل بختیاری را نمود. پس از مرگ پدرش امام قلی خان، با اینکه نظام سیاسی سنتی ایل فرو پاشیده بود، خاندان اسفندیاری و ریش سفیدان ایل او را به جانشینی پدر برداشتند ۱۳۵۵ ش. در سال

۱۳۲۲ ش، یکی از اهداف تماس «فلی چر» با ایشان گفتگو در باره سرهنگ «دَوَلو» و تحویل اسلحه‌هایی که در اختیار احمد خان بالاوند - شورشی معروف - بود. به طور کلی، وی حلقه ارتباط تمام طوایف غرب کشور در دوره زعامت ایلی خود بوده است.

اسفندیاری ، محسن ← صدیق اسفندیاری، محسن

اسفندیاری ، محمد. فرزند ابراهیم. در سال ۱۳۳۸ش در تهران متولد شد. از نویسندگان و پژوهشگران فرهنگ و معارف اسلامی.

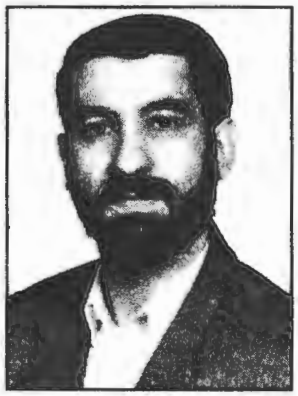

محمد اسفندیاری

محل تحصیل: تهران، قم (حوزه علمیه).
استادان: حضرات آیات وجدانی فخر، شیخ احمد پایانی، یحیی نوری، محمد علی گرامی.
تحصیلات: خارج فقه در حوزه علمیه.
مهارتها: نویسندگی، کتاب شناسی، ویراستاری.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت تحریریه مجله‌های آینه پژوهش، نقد و نظر، شهاب.
نشانها و جوایز: احراز عنوان بهترین ناقد فرهنگی و ادبی در سال ۱۳۷۵ به خاطر نگارش مقاله «از بهر خدا منویس!» و عنوان نویسنده و ویراستار نمونه در سال ۱۳۷۶.
آثار: بعد اجتماعی اسلام، خمود و جمود (تحقیقی درباره تحجّر فکری و تحجّر عملی)، کتاب پژوهی، کتاب شناخت، کتاب شناسی توصیفی دکتر علی شریعتی، کتاب شناسی تاریخی امام حسین (ع)، قند پارسی (نمونه‌ای از نثر فصیح نویسندگان اسلامی)، عنوان کتاب و آیین انتخاب آن، الصراط المستقیم، پاره‌های فکر، نگاهی دیگر (مقالات، تحقیقات و اشارات).
نکته‌های دیگر: وی اصلاً اهل یوش مازندران است که در تهران رشد یافته و در حوزه علمیه قم سکونت گزیده است. با محافل و مؤسسات فرهنگی همکاری فکری و قلمی داشته و دارد.

اسفندیاری ، محمد اسماعیل ← نوری اسفندیاری، محمد اسماعیل

اسفند یاری ، محمد تقی. ملقب به منتخب الملک، فرزند محمد قلی خان در حدود سال ۱۲۵۷ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره‌های ۱۱ و ۱۲ از بابل.

اسفند یاری ، محمود. از سفرا و کارمندان بلند پایه وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: معاون مطبوعاتی وزارت امور خارجه ۱۳۴۸ ش، سفیر ایران در سوئیس ۱۳۴۹ ش.

محمود اسفندیاری

اسفندیاری ، ملک منصور. فرزند محمد جواد، در سال ۱۳۵۱ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته حقوق و فلسفه از ایران.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره‌های ۲۱ و ۲۴ از کرمان و دوره ۲۲ از سیرجان.

اسفندیاری ، منصور ← عدل، منصور

اسفند یاری ، میرزا حسینخان. ملقب به سردار نصرت، فرزند مرتضی قلی خان، در سال ۱۲۸۱ ق متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره ۵ از جیرفت.

اسفند یاری ، میرزا مهدی خان. ملقب به حاج نصیر السلطنه، فرزند محتشم السلطنه، سال ۱۳۰۲ ش در تهران متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و کارمندان دولت.
محل تحصیل: تهران، مسکو.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره ۴ از بابل، ریاست اجرای محاکمات در سال ۱۳۲۶ ش، دخول در وزارت خارجه و معاونت اداره روس ۱۳۲۲، مدیر دارالتحریر وزارت خارجه ۱۳۲۸، ریاست اداره دول غیر همجوار ۱۳۲۹.
نشانها و جوایز: نشان طلای علمی از درجه اول ۱۳۲۲، لقب نصیر السلطنه ۱۳۲۴، نشان شیرو خورشید از درجه اول با حمایل سبز ۱۳۲۷، درجه دوم نشان لئوپلد دوم از بلژیک ۱۳۳۰.

اسفند یاری ، هاله، خانم در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: دانشگاه وین.
تحصیلات: دکترای روزنامه نگاری.
مهارتها: روزنامه نگاری، آشنایی با زبانهای آلمانی، انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: او خدمت مطبوعاتی را از سال ۱۳۳۴، آغاز و به عنوان خبرنگار وعضوسرویس خارجی روزنامه کیهان عمل کرد. وی تمام عمر مطبوعاتی خود را در کیهان گذراند.
آثار: آثار بسیار به صورت تألیف و ترجمه دارد که در روزنامه کیهان به چاپ رسیده است.

اسفند یاری بختیاری ، ثریا، خانم. معروف به ثریا پهلوی و ملکه ثریا، فرزند خلیل خان اسفند یاری. از همسران محمد رضا شاه پهلوی.
محل تحصیل: اصفهان، انگلیس.
مهارتها: تسلط به زبانهای انگلیسی، فرانسه، آلمانی.
آثار: خاطرات ثریا، بازی در فیلمی به نام سه چهرهٔ یک زن.
نکته‌های دیگر: ثریا از پدری بختیاری و مادری آلمانی به دنیا آمد و کودکیش را در ایران (اصفهان) گذراند، سپس برای ادامه تحصیل به اروپا رفت و در حدود سن هیجده سالگی به همسری محمد رضا

ثریا اسفندیاری بختیاری (همراه پدرش خلیل خان)

پهلوی در آمد. ازدواج محمد رضا با ثریا بعد از طلاق فوزیه بود و عوامل و ریشه‌های سیاسی داشت. زیرا قدرت شاه در این زمان در جنوب کم شده بود و به علت کشته شدن خوانین بختیاری به

دست رضا خان پهلوی بختیاریها بر ضد محمد رضا شاه عمل می‌کردند و پهلوی برای جلب توجه آنان و یافتن جای پایی در مقابل رزم آراء و جناحهای مخالف خود، در تاریخ ۲۴ بهمن ماه سال ۱۳۲۹ ش با ثریا (که از دختران خوانین بختیاری بود)، ازدواج کرد.به هنگام نخست وزیری دکتر محمد مصدّق و حاکمیّت ملّیون، ثریا نیز به همراه شاه از کلاردشت رامسر به بغداد و رم فرار کرد. بعد از کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ ش، ثریا نیز به همراه شاه به ایران بازگشت، ولی اندک اندک زمزمه جدایی او و شاه در محافل خصوصی بر سرزبانها افتاد تا اینکه در تاریخ ۲۴ اسفند ماه سال ۱۳۳۶ ش به طلاق و جدایی قطعی انجامید. او بعد از جدایی به اروپا رفت و مشغول خوشگذرانی گردید و حتی در برخی از فیلمهای سوداگرانه نیز نقش بازی کرد. و بالاخره در ایتالیا با یک جوان فیلم ساز اهل سیسیل به نام فرانکو ایندووینا بطور غیر رسمی ازدواج نمود. جزئیات خاطرات خود را در دو نوبت نوشته و منتشر کرده و هر دو نیز به فارسی ترجمه شده است. گویا محمد رضا پهلوی به علت نازا بودن ثریا او را طلاق داده و با فرح دیبا ازدواج کرد.با توجه به اینکه مقدمات ازدواج ثریا با شاه را یکی دیگر از خواهران شاه فراهم آورده بود و نیز بنا بر دلایل ویژه دیگر، اشرف پهلوی با او مخالفت و کینه توزی می‌کرده و حتی شایع بود که توسط برخی از پزشکان از جمله دکتر ایادی او را عقیم کرده است.

اسفندیاری شیخ شیبانی، بیژن. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.

تحصیلات: کارشناسی مهندسی زمین شناسی از دانشگاه اکلاهمای آمریکا در سال ۱۳۴۳، کارشناسی ارشد مهندسی زمین شناسی از دانشگاه اکلاهمای آمریکا در سال ۱۳۴۴، دکترای مهندسی زمین شناسی از دانشگاه اکلاهمای آمریکا در سال ۱۳۴۸ و پژوهشگر فوق دکترای ژئو شیمی از دانشگاه اکلاهمای آمریکا در سال ۱۳۴۹.

مهارتها: مطالعه ژئو شیمیایی منطقه منیزالیزه سماق. زمین شناسی روی زمین منطقه میدانک ـ نساء. زمین شناسی تحلیلی منطقه تونل کندوان و البرز مرکزی، ژئو شیمی عناصر کمیاب در سنگ‌های البرز مرکزی، بررسی‌های سنگ شناسی و ژئو شیمیایی منطقه رباط کریم (ساوه)، تدریس دروس ژئو شیمی، ژئو فیزیک، ژئو شیمی ایزوتوپی پیشرفته، تکتونیک I,II موتکتونیک در دانشگاه تهران، استاد راهنمای ۵ پایان نامه کارشناسی ارشد.

مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده علوم دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۹، دانشیار دانشکده علوم دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۳ و ارتقا به درجه استادی دانشکده علوم دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۳، دارای سابقه تدریس و عضویت در هیأت علمی دانشگاه اکلاهمای آمریکا.

آثار: ۸کتاب به زبان فارسی در زمینه زمین شناسی عمومی، زمین شناسی روی زمین، فتوژئولوژی، زمین عکسی‌های هوایی در تفسیر زمین شناسی و تهیه نقشه:

Manuallof Field Geology,photogeology,the way the Earth Works.

۲ مقاله به زبان فارسی و ۴ مقاله به زبان خارجی در زمینه بررسی گنبدهای نمکی جنوب ایران از طریق مطالعات ماهواره‌ای، بررسی زمین شناسی بخشی از البرز مرکزی:

Comparison of Magor teetonics Events in Iran.possibity of Underground Gas sforagein Oli Fields.Mneralization associated in Vol Canic Belt NE _SW Iran.

اسفندیاری، هرمز. در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد. از مهندسان.

محل تحصیل: دانشگاه بنلگور هندوستان.

تحصیلات: لیسانس شیمی ۱۹۸۲ م.

مهارتها: کنسرو سازی و نگهداری ماهی و حیوانات

سخت تن،صنایع تولیدروغن وچربی حیوانی ونباتی.
مشاغل و مناصب: مهندس کارخانه نساجی مازندران واحد شماره ۳ (قائم شهر).

اسکات ، چارلز. از سیاستمداران و نویسندگان.
آثار: کتاب «ابعاد بازی» این کتاب در مورد گروگان گرفته شدن آمریکاییها در ایران نوشته شده است.

اسکافی ، شیخ محمد سعید. فرزند شیخ محمود، در سال ۱۲۵۰ ق در نجف متولد شد و در سال ۱۳۲۰ ق در کربلا درگذشت و در کربلا در حائر حسینی به خاک سپرده شد. از ادبا و شعرا.
محل تحصیل: نجف.
مهارتها: وی از هوش وحافظه فوق العاده‌ای برخوردار بوده و به حفظ اشعار دوران جاهلیت علاقه زیادی داشت. وی شوخی‌های ادبی با ادبای عصر خویش داشته و به زبان فارسی و عربی اشعار خود را می‌سروده.
نکته‌های دیگر: پدر و اجداد وی متولی حرم امیرالمؤمنین (ع) بوده‌اند، اما پس از وفات پدرش، برای شیخ محمد سعید اجازه تولیت ندادند.

اسکرانتون ، ویلیام. از دیپلماتهای آمریکایی.
مشاغل و مناصب: نماینده اعزامی ریچارد نیکسون، رییس جمهور آمریکا به ایران که در تاریخ ۱۳۴۷/۹/۱۳ به حضور شاه رسید.

اِسکرین ، سِرْ کلارمونت. از دیپلماتهای انگلیس در هند و ایران.
مشاغل و مناصب: اشتغال در گلسنولگری انگلیس در کرمان، سرکنسول انگلیس در مشهد.
آثار: خاطرات اسکرین یا جنگ جهانی در ایران.
نکته‌های دیگر: او در زمان تسلط استعماری انگلیسی بر هند در آنجا زندگی می‌کرد و نخستین بار به دستور سرپرسی سایکس در سال ۱۹۱۶ م از هندوستان به ایران آمد و مدت ۲/۵ سال در سمت کنسولگری انگلیس در کرمان به‌کار پرداخت. او در آن سالها خود را به شوکت الملک (ابراهیم علم) نزدیک ساخته و از دوستان او گردید و در سال ۱۹۳۱ م از ایران رفت. در جنگ جهانی دوم (سال ۱۹۴۱) وقتی رضا شاه از ایران تبعید شد، اسکرین در نزدیکی بمبئی به کشتی حامل او آمده و خود را به رضاخان معرفی کرد و گفت باید از دستورات او اطاعت کند، و به وی اطلاع داد که باید در جزیره موریس اقامت کند. او پس از انجام مأموریت خود درباره تبعید رضاخان به عنوان سرکنسول انگلیس در مشهد مجدداً به ایران آمد و تا سال ۱۹۴۹ در ایران بود. بعدها خاطرات خود راجع به ایران را نوشته و منتشرساخت. ترجمه فارسی آن نیز در سال ۱۳۴۱ ش به نام «جنگ جهانی در ایران» منتشر شده است.

اسکندانی ، علی‌اکبر، سرگرد. از رهبران افسران شورشی چپگرای معروف به «قیام افسران خراسان».
مشاغل و مناصب: سرگرد ارتش، رهبر گروه افسران شورشی چپگرا.
نکته‌های دیگر: قیام چپگرایان وابسته به حزب توده که به رهبری وی آغاز شده بود، توسط دولت مرکزی سرکوب شد در ۲۴ مرداد سال ۱۳۲۴ ش او به همراه گروهی از افسران، درجه داران و سربازان شورشی لشکر خراسان با هماهنگی کامل همراه با سلاحهای خود از مشهد فراری شده و از راه بجنورد به سوی دشت گنبد حرکت کردند تا در همسایگی شوروی، قیامی کمونیستی را سامان دهند و در سر راه خود چند پاسگاه و پادگان مراوه تپه را نیز خلع سلاح کرده و افرادش را با خود بردند. لیکن در گرگان مورد هجوم ژاندارمها قرار گرفته و هفت تن از سران‌شان از جمله اسکندانی کشته شدند و بقیه نیز یا اسیر و یا فراری شدند. علاوه بر اسکندانی سرهنگ عبدالرضا آذر نیز یکی از رهبران اصلی شورش بود که کشته شد. از جمله افرادی که در

شکست قیام افسران خراسان نقشی داشتند محمد علی آرشام بوده است.

اسکندرافشاری، علی. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه فنی کلارستال آلمان غربی.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی مکانیک دانشگاه فنی کلارستال آلمان غربی ۱۳۵۶ ش.
مهارتها: توان تولید کفش غیر کفشهای لاستیکی و پلاستیکی.
مشاغل و مناصب: تهران، کفش پویا.

اسکندری، اردوان. در سال ۱۳۴۰ ش متولد شد. از متخصصین صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی برق. مخابرات ۱۳۷۱ ش.
مشاغل و مناصب: مهندسی شرکت جابون تهران.

اسکندری، امیرنصرت. فرزند سردار مفخم. در حدود سال ۱۲۶۸ ش متولد شد. از کارمندان دولت و نمایندگان مجلس شورای ملی.

امیر نصرت اسکندری

مشاغل و مناصب: نمایندگی مجلس در دوره‌های ۶ تا ۱۱، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹ از تبریز.
نکته‌های دیگر: در تیرماه ۱۳۲۷ مأمور رسیدگی به اتهام قوام السلطنه در مجلس شد، ولی چون نمی‌خواست که قوام از وی دلخور شود در هنگام رأی‌گیری نهایی در مجلس حضور نیافت.

اسکندری، ایرج. با شهرت دیگر اسکندری تربقان در سال ۱۳۳۵ ش در کاشمر متولد شد. از نقاشان و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: مشهد، فرانسه.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده هنرهای تزیینی (لیسانس)، طی دوره فوق لیسانس رشته مرمت آثار باستانی.
مشاغل و مناصب: نقاشی دیواری فرسک، همکاری با وزارت ارشاد، تدریس در مقطع فوق لیسانس در دانشکده هنرهای تزیینی، عهده دار تبلیغات عقیدتی سیاسی نیروی زمینی به هنگام سربازی، سرپرست گروه تجسمی دانشکده الزهراء(س)، عضو گروه نقاشی در حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی.
نکته‌های دیگر: وی از کودکی با کار در کارگاه نقشه‌کشی قالی با این هنر سنتی آشنا گردید. وی با پرداختی تفریحی به طراحی نقشه در قالی، دوره تحصیلات متوسطه را در مشهد طی کرد. پس از آن به دانشکده هنرهای تزیینی راه یافت و برای گذراندن دوره فوق لیسانس به رشته مرمت آثار باستانی روی آورد. پس از انقلاب اسلامی نیز در کنار پرداختن به نقاشی و همکاری با وزارت ارشاد، به تدریس در مقطع فوق لیسانس در دانشکده هنرهای تزیینی پرداخت. وی سرپرست گروه تجسمی دانشگاه الزهراء (س) و عضو گروه نقاشی در حوزه هنری سازمان تبلیغات می‌باشد. تاکنون در پانزده نمایشگاه جمعی شرکت جسته و در دو نمایشگاه فردی نیز آثارش را در معرض دید و قضاوت قرار داده. وی در زمینه هنر اسلامی نیز تحقیقاتی دارد.

اسکندری، ایرج میرزا. فرزند یحیی میرزا، در ۲۱ ماه شهریور سال ۱۲۸۷ ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۴ ش در آلمان شرقی درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از شاهزادگان قاجار، رجال سیاسی، نمایندگان مجلس شورای ملی، وزرا و دبیر کل حزب توده.

تحصیلات: دکترای اقتصاد از فرانسه.

مشاغل و مناصب: کارمند دولت، روزنامه نگار، دبیر کل حزب توده، نماینده مجلس شورای ملی دوره ۱۵ از ساری، وزیر بازرگانی در کابینه قوام (۲۶، ۱۳۲۴) و از مؤسسین حزب توده و عمال شوروی در ایران.

آثار: ترجمه کتاب سرمایه کارل مارکس به فارسی در ۳ جلد، کتاب در تاریکی هزاره (در بارهٔ روند فروپاشی جامعهٔ بدوی و تأسیس نخستین دولت در ایران)، تأسیس مجلهٔ دنیا (ارگان حزب توده ایران).

ایرج میرزا اسکندی

نکته‌های دیگر: او یکی از افراد گروه کمونیستی ۵۳ نفر دکتر تقی ارانی بود که در زمان رضاشاه دستگیر و به ۵ سال زندان مجرد محکوم شد و پس از سقوط رضاخان (۱۳۲۰) آزاد و با مشارکت عده‌ای از رجال چپ و مارکسیست بویژه با نقش مؤثر سلیمان میرزا اسکندری حزب توده را تأسیس کردند. وی سالها عضور هیأت اجرایی آن حزب و از سال ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۷ ش دبیر اول این حزب بود و در دوره ۱۵ مجلس شورای ملی به نمایندگی از ساری انتخاب گردید. در کابینه ائتلافی قوام السلطنه وزیر پیشه و هنر بود. وی از واگذاری امتیاز نفت شمال به شوروی به شدت حمایت می‌کرد. در حزب توده همیشه میان او و نورالدین کیانوری اختلاف عقیده و رقابت وجود داشته است که بالاخره پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و تغییر شرایط سیاسی و اجتماعی کیانوری با حمایت شورویها بر او غلبه کرد و خود دبیر کل حزب شد.

اسکندری، حسین. فرزند سیف الله، در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.

تحصیلات: لیسانس حقوق قضایی.

مشاغل و مناصب: دادرس دادگاه رضائیه، رییس دادگاه شهرستان تبریز، نماینده دوره ۲۴ از میاندوآب.

اسکندری، سلیمان میرزا. فرزند محسن، نوهٔ محمد طاهر میرزا، در سال ۱۲۵۵ خورشیدی در تهران متولد شد و درسال ۱۳۲۲ ش درگذشت. از شاهزادگان قاجار، کارمندان عالیرتبه، نمایندگان مجلس و از بنیانگذاران و رهبران حزب توده.

محل تحصیل: تهران.

مشاغل و مناصب: کارمند اداره شهربانی و گمرک، مدیر روزنامه حقوق و نماینده مجلس، دبیر کل حزب توده.

نوآوری: در دوره اول مشروطیت در تهران روزنامه‌ای به نام حقوق منتشر کرد.

نکته‌های دیگر: او از پیش کسوتان مشروطه و ازرؤسای حزب دمکرات بود، بعدها به عضویت

حزب سوسیالیست در آمد و بعد از شهریور ۱۳۲۰ ش در تأسیس حزب توده نقش اساسی داشت. در مبارزه سید حسن مدرس و ملیون با سردار سپه (رضاخان) طرف رضاخان را گرفت. چنان که او به همراه علما و رجال سیاسی یکی از اعضای تشکیل دهنده کمیته دفاع ملی در قم بود و به هنگام اولتیماتوم روسها (که با مقاومت مدرس در هم شکسته شد) او از تهران تلگرافی به مشهد مخابره کرده و دموکراتهای خراسان را به مقاومت در برابر تجاوزات احتمالی روسها دعوت کرد.

سلیمان میرزا اسکندری

اسکندری، سیف الله. فرزند اسکندرخان سردار مفخم، در حدود سال ۱۲۶۶ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، مالک و نماینده دوره ۵ از تبریز.

اسکندری، عباس. در سال ۱۲۷۶ متولد شد.
مشاغل و مناصب: مدیر روزنامه سیاحت، روزنامه نگار، وکیل دادگستری، نماینده دوره پانزدهم از همدان، معاون پارلمانی قوام السلطنه به هنگام نخست وزیری، عضو حزب توده.

عباس اسکندری

اسکندری، عزیز. از سفرا.
مشاغل و مناصب: سفیر ایران در آرژانتین از تاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۷.

عزیز اسکندری

اسکندری ، علی. در ۱۳ ماه بهمن سال ۱۳۴۴ ش در تهران متولد شد. از فرماندهان شهید سپاه پاسداران.
محل تحصیل: اصفهان (هنرستان سروش).
مشاغل و مناصب: عضو سپاه پاسداران، فرمانده گردان موسی بن جعفر (ع) در لشکر ۱۷ علی بن ابی طالب (ع) سپاه.
نکته های دیگر: وی هشت ساله بود که به همراه خانواده‌اش از تهران به اصفهان رفته و در آنجا ماندگار شدند. در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در راهپیمایی‌های عمومی شرکت می‌کرد. پس از پیروزی انقلاب هنگامی که مرزهای کشور مورد هجوم بعثیان عراقی قرار گرفت در سال ۱۳۵۹ داوطلبانه به عنوان بسیجی به جبهه‌ها رفت و پس از مدتی عضو سپاه گردید. او در عملیات فتح بستان، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، محرم، سلسله عملیات و الفجر و قدر شرکت کرد و زخمی شد. پس از بهبودی به فرماندهی گردان رسید و در این سمت بود که در عملیات کربلا (مرحله دوم) به شهادت رسید.

اسکندری ، فرامرز. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: همکاری با نشریات آسیای جوان و سپید و سیاه.

اسکندری ، محترم، خانم. با شهرت دیگر شاهزاده ملوک، فرزند شاهزاده علیخان (محمد علی میرزا)، در سال ۱۲۷۴ ش متولد شد و در تیر ماه سال ۱۳۰۲ (۱۳۰۴) ش در گذشت. از زنان فعال در خدمات اجتماعی و حمایت از حقوق زنان.
استادان: پدرش محمد علی میرزا، میرزا محمد خان محققی.
نکته‌های دیگر: او پایه گذار اولین جمعیت زنان ایران به نام نسوان وطنخواه بود. چنان که تأسیس بیمارستان ویژه برای زنان فقیر و نگهداری از دختران بی‌کس از اقدامات اوست.

اسکندری ، محمد. از هنرمندان تلویزیونی.
مشاغل و مناصب: بازیگر.
آثار: بازی در فیلم های آلاوالاخون، قمر خانم، نقش کاکارستم در نمایش داش آکل.
نکته‌های دیگر: از سال ۱۳۴۷ ش کارش را در تلویزیون آغاز کرد و به عقیده خودش بهترین نقشی که تاکنون بازی کرده نقش «کاکا رستم» در نمایش «داش آکل» بوده است. او با مجموعه «آلاخون والاخون» معرف شد.

اسکندری ، محمد. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از کارشناسان ارشد حسابداری.
تحصیلات: فوق لیسان حسابداری از ویلز انگلستان ۱۹۷۴ م، فوق لیسانس حسابداری از دانشگاه صنعت نفت ایران در سال ۱۳۴۸ ش.
مهارتها: صنایع نفت خام و گاز طبیعی، حسابداری و حسابرسی، امور بازرگانی، بانکداری.
مشاغل و مناصب: کارشناس ای، تی، کو تهران.

اسکندری ، مهدی. در سال ۱۳۴۳ ش در زنجان متولد شد. از روحانیون و روزنامه نگاران.
محل تحصیل: زنجان، قم.
تحصیلات: دیپلم، اتمام دوره سطح حوزه علمیه.
مهارتها: روزنامه نگاری، طنز نویسی، معارف اسلامی.
مشاغل و مناصب: قائم مقام رییس نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه علوم پزشکی زنجان، مدیر مؤسسه فرهنگی رشد زنجان، سردبیر هفته نامه پیام زنجان (اولین هفته نامه و نشریه استان بعد از انقلاب اسلامی با مدیریت مصطفی ناصری).
آثار: بوی یوسف (رساله‌ای در شرح حال و خاطرات استادش مرحوم سید مجتبی موسوی

زنجانی)، مقالات متعدد بویژه سرمقاله‌های پیام زنجان و ستون طنز آن.

اسکندری، محمد حسین. فرزند محمد علی، در سال ۱۳۲۴ ش در تویسرکان متولد شد. از روحانیون و پژوهشگران معارف اسلامی.

محل تحصیل: حوزه علمیه قم.

استادان: آقایان ستوده، سلطانی طباطبایی، محمد شاه آبادی، حسن حسن زاده آملی، جوادی آملی (سطح)، شیخ مرتضی حائری، وحید خراسانی (درس خارج) و محمد تقی مصباح یزدی (فلسفه و معارف اسلامی).

تحصیلات: درس خارج، دکترای خبرگان وزارت فرهنگ و آموزش عالی.

مشاغل و مناصب: تدریس در مراکز آموزش عالی، همکاری با دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، پژوهش در علوم و معارف اسلامی.

آثار: اخلاق در قرآن ۳ جلد (بازنویسی و ویرایش درسهای آقای مصباح یزدی)، درآمدی بر حقوق اسلامی (کار مشترک با دارابکلایی و دیگران)، حقوق اساسی (کار مشترک با دارابکلایی)، فلسفه حقوق (کار مشترک)، دو جزوه به نامهای بهشت سوسیالیسم و «برادری، برابری، حکومت کارگری» (هر دو کار مشترک با حسین ایرانی)؛ قاعده مقابله به مثل در حقوق بین الملل از دید اسلام (رساله‌ای برای احراز رتبه استاد یاری در دانشگاه). و مقاله‌هایی در مجله‌های نور علم و حوزه و دانشگاه.

نکته‌های دیگر: وی علاوه بر تحصیلات آزاد در حوزه به مدت هشت سال نیز تحت برنامه‌های مؤسسه در راه حق در قم آموزش دیده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی با دانشگاهها و مراکز آموزش عالی همکاری آموزشی و پژوهشی داشته است. حدود ۱۵ سال در دانشگاه شهید بهشتی و حدود هشت سال نیز در دانشگاه تهران واحدهای درسی مختلف مانند معارف و حقوق را تدریس کرده است. ۲ سال نیز در دانشگاه تربیت مدرس فقه و اصول و فلسفه درس داده است. همچنین وی عضو گروه حقوق و علوم سیاسی دفتر همکاری حوزه و دانشگاه می‌باشد و در قم نیز با مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (زیر نظر مصباح یزدی) همکاری هایی دارد.

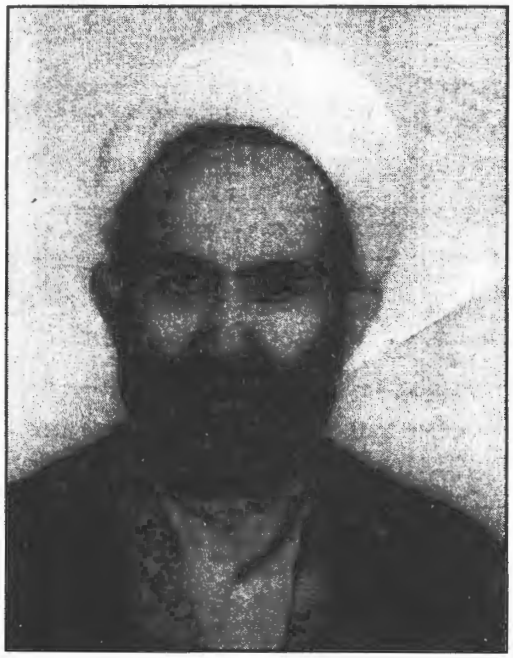

محمد حسین اسکندری

اسکندری، یحیی میرزا. ملقب به ثقة السلطنه، فرزند شاهزاده محسن میرزا. از نمایندگان مجلس شورای ملی.

تحصیلات: دارای تحصیلات قدیم و جدید حدود متوسطه.

مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره اول مجلس از طرف شاهزادگان تهران. وی در ژوئیه سال ۱۸۹۸ م به نیابت حکومت مازندران منصوب شد.

اسکندری تربقان، ایرج ← اسکندری، ایرج.

اسکـــندری ورزی ، مـحمدعلی ← شـیر داویـه اسکندری ورزی، محمدعلی

اسکوئیان ، عظیم. فرزند علی اصغر در سال ۱۳۰۲ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی ایـران و اساتید دانشگا.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترای طب از دانشگاه تهران.
مـهارتها: طبّ، تسـلط بـه زبـانهای انگـلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۲۳ از مشهد از طرف حزب ایران نوین، اسـتاد دانشگـاه، دارای کـلینیک خصوصی، مدیر کل دانشگاه تهران.

اسکویی ، اسکـندر. در سـال ۱۳۳۳ ش مـتولد شـد. از کارشناسان صنایع فولاد ایران.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی شریف.
تحصیلات: مهندس صنایع، ۱۳۵۹ ش.
مهارتها: صنایع نفت خام وگاز طبیعی، صنایع اساسی آهن و فولاد.
مشاغل و مناصب: مـهندس شرکت صـنایع فـولاد اهواز.

اسکویی ، کاظم. فرزند مـحمد تـقی در سـال ۱۹۱۹ م، ۱۲۹۸ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شـورای و فعّالان اجتماعی.
محل تحصیل: تهران، مشهد.
تحصیلات: لیسانس از دانشکده حقوق.
مهارتها: تسلط به زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: مدیر هفته نامه (بتحق) سبزوار، نماینده دوره ۲۴ از سبزوار، عضو انجمن شهر در سه دوره متوالی ۳۸ - ۱۳۳۱، رییس انجمن شهر سبزوار، رییس شورای فرهنگ سبزوار، مدیر عامل انـجمن حمایت زندانیان سبزوار، عضو هیأت مرکزی شیر و خورشید سرخ سبزوار، عـضو سـازمان شـاهنشاهی خدمات اجتماعی سبزوار، عضو انجمن تربیت بدنی سبزوار.

اسکویی ، محمد مهدی. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از اساتید دانشگاه و متخصصین صنعتی ایران.
مـحل تـحصیل: دانشکـده عـالی پـارس، دانشگـاه پنسیلوانیای آمریکا.
تحصیلات: دکترای فیزیک هسته‌ای ۱۹۸۳.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه صنعتی شریف، همکاری با وزارت فرهنگ و آموزش عالی.

اسکویی ، مرضیه، خانم. درسـال ۱۳۲۴ ش در اسکـو، (نزدیک تبریز) متولد شـد و در ۶ مـاه اردیـبهشت سال ۱۳۵۴ ش درگذشت. از زنان چریک دوره شاه.
محل تحصیل: تبریز، اسکو، تهران.
تحصیلات: فارغ التـحصیل دانشسـرای عـالی سپاه دانش.
مـهارتها: مـعلمی، مـبارزات سیاسی و جـنگهای چریکی علیه رژیم شاه.
مشاغل و مناصب: معلم.
نکته‌های دیگر: او به عنوان معلم دبستان به استخدام دولت درآمد. بعد از سه سال معلمی دیپلم متوسطه را گرفت و وارد دانشگاه تبریز شـد. در دانشگـاه، در فعالیتهای سیاسی - صنفی دانشـجویان و اعـتصاب اسفند ۱۳۴۹ ش شرکت فعال داشت. در خرداد مـاه ۱۳۵۰ دستگیر و پس از آزادی به اسکو فرستاده شد. بعد از مدتی تدریس در اسکو به تهران آمد و فعالیت سیاسی خـود را بـیشتر کـرد. از فـروردین ۱۳۵۳ در مـبارزات مسلحانه شرکت و زندگی مخفی را شـروع کرد. او در ۶ اردی‌بـهشت سـال ۱۳۵۴ ش در یک درگیری مسلحانه خیابانی با مأموران رژیم شاه کشته شد. او وابسته به گروه مارکسیستی فدائیان خلق بود که طرفدار جدّی شوروی بودند.

اسکویی ، حسن. در سال ۱۹۴۲ م در سبزوار متولد شد.

از تجار و مدیران صنایع.
محل تحصیل: دانشگاه اُتان و اُرِگن آمریکا.
تحصیلات: فارغ التحصیل علوم سیاسی از دانشگاه اُتـان آمـریکا و عـلوم اداری از دانشگـاه اُرِگـن (OREGON) آمریکا.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی مـدیریت صـنعتی، علوم سیاسی.
مشاغل و مناصب: وی در ۱۹۶۹ به ایران بازگشت و سه ماه در سازمان پـژوهشهای عـالی بـین المـللی کارکرد. با شـرکت صـنعتی ایـران نـورد هـمکاری داشت و مدتی نیز مسؤول اجـرایـی آن شـرکت و همچنین نایب رییس گروه صنعتی شهریار بود. وی بعدها به تجارت اشتغال ورزید.
نشانها و جوایز: دریافت نشان همایون درجه ۳.
آثار: سیاست تجدید نیروی دبیرخانه سازمان مـلل متحد با توجه به تقسیمات جغرافیایی.
نکـتـه‌های دیگـر: وی بـرای تـحصیل و تـجارت سفرهایی به آمریکا، اروپای غربی، ژاپن و استرالیا انجام داده است.

اسکویی ، سید احمد. فرزند مصطفی، درسال ۱۲۹۵ ق در نجف اشـرف مـتولد شـد و درسال ۱۳۳۵ ق در گذشت و در نجف اشرف به خاک سـپرده شـد. از علما.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: محمد علی خوانساری شیخ خدیث او بوده است.

اسکویی ، مصطفی. در سال ۱۹۳۱ م در تـهران مـتولد شد. از هنرپیشگان و سردبیران جراید.
محل تحصیل: مدرسه هنر تئآتر، آکادمی مسکو.
تحصیلات: فارغ التحصیل مدرسه هنر تئآتر ایـران، فارغ التـحصیل بـازیگری و مـدیریت از آکـادمی مسکو ۱۹۵۶ م.
مهارتها: تسلط به زبان روسی، بازیگری تئآتر و فیلم.
مشاغل و مناصب: بازی در گروه تـئآتر نـوشین در تئآتر سعدی به عنوان مدیر نمایش، راه اندازی تئآتر آناهیتا و به روی صحنه آوردن آن، سردبیر مـجله آناهیتا (که توسط دانشکـده هـنرهای زیـبا چـاپ می‌شد). بازی یا مدیریت در قریب به ۲۰۰ نمایش و یک فیلم سینمایی.

مصطفی اسکویی

اسکویی ، مهین، خانم. در سال ۱۳۰۹ ش، ۱۹۳۳ م در تهران متولد شد. از کارگردانان و هنرپیشگان.
مـحل تـحصیل: مـدرسه نـو بـاوگان، انسـتیتوی لوناچارسکی، آلمان، سویس، آکادمی مسکو.
استادان: پرفسور زاودسکی.
تحصیلات: فـارغ التـحصیل مـدیریت از آکـادمی مسکو ۱۹۵۶.
مهارتها: آشنایی به زبان روسی.
مشاغل و مناصب: فعالیت در گروههای تئآتر.
آثار: چندین فیلم رابه فارسی ترجمه کرد.

اسکویی ، مهرداد. در سال ۱۳۴۸ ش در تهران متول شد. از هنرمندان رشته‌های فیلمنامه نویسی و عکاسی.

محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس رشته هنر (باگرایش کارگردانی سینما).
نشانها و جوایز: به خاطر فیلمها و عکسهای ممتازش چندین دیپلم افتخار و جایزه هنری گرفته است.
آثار: فیلم‌های: در تاریخ او، جوان و اشتغال در روستا، میراث جاشو (فیلمنامه)، و عکسهای ممتاز: «چهره» و «در جستجوی چهره».

اسکویی تبریزی، شیخ هادی ← مجتهد اسکویی تبریزی، شیخ هادی

اسکیا پرلی، شلسیتفر. در ۱۴ ماه می سال ۱۸۴۱ م در شعلیانو (ایتالیا) متولد شد و در ۲۶ ماه اکتبر سال ۱۹۱۹ م درگذشت. از مستشرقان ایتالیایی.
نکته‌های دیگر: وی برادر ستاره شناس معروف (RIRGINIO GIORGNNI) بود. او به علت ورشکستگی خانواده‌اش مجبور شد ترک تحصیل کرده و در اداره پست به‌کار مشغول شود ولی در همان وقت به فراگیری زبان عربی در تورنیوز زیر نظر لویجی کالیجارس (LUIGI CALLIGARIS) بپردازد و به مطالعات شرق شناسی روی آورد.

اسکی لاریجانی، مولا لطف الله. در لاریجان مازندران متولد شد و در سال ۱۳۱۱ ق در نجف درگذشت و در همانجا در سمت درب طوسی به خاک سپرده شد. از علما و مدرسین بزرگ حوزهٔ نجف و در اوایل قرن چهاردهم هجری.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ انصاری، صاحب جواهر.
تحصیلات: مجتهد جامع و مطلق.
مهارتها: فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: وی در صحن شریف علوی در نجف اقامه نماز جماعت می‌کرد و در نهایت به مقام استادی نایل شد برای سالها به کرسی تدریس فقه و اصول نشست.
آثار: وی تقریرات درس فقه و اصول شیخ انصاری را نگاشت ولیکن نوشتار اصولی وی از بین رفت. همچنین از آثار اوست شرح قواعد علامه، حاشیه بر قوانین، حاشیه بر حجیت ظن رسائل، رساله‌ای در ابطال دلیل انسداد.
نکته‌های دیگر: وی فقیهی اصولی مجتهدی جامع و استادی برجسته بود که سالهای متمادی در نجف می‌زیست. لاریجانی عالمی متقی و زاهد و بی اعتنا به دنیا بود و از مال دنیا نصیبی نداشت و به همین دلیل با سختی دنیا را سپری نمود. اصلا ادعایی نداشت و به تألیف و تدریس دلخوش بود.

اسگارچیا، ج. از خاور شناسان ایتالیایی که در مسایل مربوط به ایران شناسی تخصّص دارد.

اسلامبولچی، سید یحیی. در سال ۱۳۳۲ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۴۱۱ ق درگذشت. از روحانیون و ائمه جماعات تهران.
محل تحصیل: تهران، قم.
استادان: آقا میرزا محمد همدانی، آقایان شهاب الدین مرعشی نجفی، سید محمد حجت، سید محمد تقی خوانساری، حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی.

اسلامبولی، میرزاآقا ← اصفهانی، میرزا آقا

اسلامپور، پرویز. از سرایندگان شعر نو.
آثار: اشعار پرویز اسلامپور (چاپ مرداد ۱۳۴۹).

اسلام پور، غلامرضا. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی و کارشناسی ارشد در سال ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ در رشته شیمی از دانشگاه تهران، دکترا و فوق دکترای شیمی فیزیک و شیمی تئوری

در سالها ۱۳۶۱ و ۱۳۶۲ از دانشگاه ایالتی فلورید آمریکا، فوق دکترا شیمی فیزیک و شیمی تئوری از دانشگاه راچستر آمریکا در سال ۱۳۶۳.
مهارتها: شیمی کوانتومی، طیف سنجی مولکولی، مشاوره راهنمایی در ۴ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده علوم دانشگاه تربیت معلم تهران.
آثار: ۵ کتاب به زبان فارسی و ۱ کتاب به زبان خارجی در زمینه شیمی کوانتومی، طیف سنجی مولکولی، شیمی فیزیک، شیمی عمومی، ۲ مقاله به زبان فارسی و ۱۸ مقاله به زبان خارجی در زمینه شیمی کوانتومی و طیف سنجی مولکولی.

اسلام دوست، علی ← شریعتی، علی

اسلامی، ...؟. معروف به مرد هزار چهره. از اعضای فعال حزب توده ایران.
مهارتها: فعالیتهای سیاسی.
نکته‌های دیگر: او از اعضای حزب توده بود و به خاطر اینکه از ترس پلیس مرتب تغییر هویت می‌داد به مرد هزار چهره معروف شده بود که در تاریخ ۱۳۴۹/۱۰/۲ به دنبال کشف شبکه‌های جدید حزب منحله توده در تهران، خوزستان و آذربایجان، وی نیز دستگیر شد. (نام کوچک وی به دست نیامد).

اسلامی، ابوالفضل. در سال ۱۳۳۲ ش متولد شد. از کارشناسان مدیریت.
محل تحصیل: دانشگاه گیلان، دانشگاه ایالتی جکسون آمریکا.
تحصیلات: فوق لیسانس مدیریت بازرگانی، ۱۳۵۹ ش.
مشاغل و مناصب: کارمند سازمان صنایع ملی ایران، تهران.

اسلامی، الهه، خانم. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: لیسانس روزنامه نگاری.
مهارتها: روزنامه نگاری، زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: او دبیر صفحه خانواده روزنامه کیهان بود و کار مطبوعاتی را از سال ۱۳۴۴ ش آغاز کرده است.

اسلامی، حسن. از رجال سیاسی و استانداران در اواخر رژیم شاه.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۵۶ ش به سمت استاندار سیستان و بلوچستان منصوب شد.

اسلامی، حسین. در سال ۱۳۲۵ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه امیرکبیر، دانشگاه استراتکلاید انگلستان.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی مکانیک: حرارت و سیالات ۱۳۴۸ ش، فوق لیسانس مهندسی عمران. مهندسی محیط زیست ۱۳۶۰ ش.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت پارس خزر رشت.
آثار: تولید الکتروموتور ۸۰ میلیمتری پنکه، جوش کاری آلومینیم.

اسلامی، زکریا. فرزند علی، در سال ۱۳۳۸ در خطیرکلای بابل متولد شد و در ۱۰ ماه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ ش در گذشت. از طلاب شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: خطیر کلای بابل، دارابکلای ساری، حوزه علمیه بابل، قم.
مشاغل و مناصب: مسؤول صندوق قرض الحسنه در بابل، روحانی.
نکته‌های دیگر: مبارزه علیه رژیم شاه را از سال ۱۳۵۲ با پخش نوارها، اعلامیه ها و پیامهای امام خمینی در

بین مردم آغاز کرد و به صف مبارزین پیوست و برای اعانت به مستمندان در افتتاح صندوق قرض الحسنه تلاش کرد، و مسؤولیت آن را نیز به عهده گرفت، بعد از انقلاب نیز با حضور در جبهه‌های جنگ در دفاع از میهن اسلامی در برابر تجاوز بعثیان عراقی شرکت جست و به شهادت رسید.

اسلامی، سید عباس. فرزند سید علی، در حدود سال ۱۲۹۲ ش متولد شد. از روزنامه نگاران و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته حقوق و علوم.
مشاغل و مناصب: نویسنده روزنامه زبان ملت، وکیل دادگستری، نماینده دوره‌های ۱۵، ۱۶ از بابل.

اسلامی، شیخ حسن ← واعظ، میرزا حسن

اسلامی، شیخ عباسعلی. در حدود سال ۱۳۲۳-۱۳۲۰ ق در سبزوار متولد شد. از واعظان و خطبای مبارز و پیشگامان تعلیم و تربیت جدید اسلامی در ایران.
محل تحصیل: سبزوار، مشهد، نجف.
استادان: میرزا مهدی اصفهانی، حاج آقا بزرگ تهرانی صاحب الذریعه، آقازاده کفایی، حاج آقا حسین قمی، آیت الله آشتیانی، سید ابوالحسن اصفهانی.
آثار: دو از یاد رفته (امر به معرروف و نهی از منکر)، رساله حجاب، رساله‌هایی درباره تعدد زوجات، حق طلاق، عدم تشابه و تساوی حقوق زن و مرد، جزوه‌ای درباره عدم تحریف قرآن و اثبات عصمت انبیاء و ائمه، کتاب جهاد، راه حسین علیه السلام و تعداد ۸ جلد خاطرات که جلد اوّل آن اخیراً به چاپ رسیده، راه اندازی جامعه تعلیمان اسلامی و مدارسه وابسته به آن.
نکته‌های دیگر: وی پس از تحصیل در نجف به تهران بازگشت و به ترویج دین پرداخت و برای نجات جوانان از انحرافات حاکم بر محیط مدارس آن روزگار، به فکر تشکیل مدارس اسلامی افتاد و با تلاشی وصف ناپذیر برای رسیدن به مقاصد خود تلاش و مبارزه کرد و سرانجام موفق شد «جامعه تعلیمات اسلامی» را تشکیل دهد، که در تهران و شماری از شهرستانها مدارس متعدّدی را در سطوح مختلف مدارس نمونه هماهنگ با برنامه کلی آموزشی وزارت آموزش و پرورش و با تأکید بر روحیه و تربیت اسلامی کودکان، تأسیس کرد. او در تهران و شهرستانها در زمینه خدمات اجتماعی آثار و ابنیه ارزنده‌ای را پدید آورد. مانند مدارس وابسته به جامعه تعلیمات اسلامی (حدود هزار و هشتصد باب مدرسه در تهران و سایر نقاط ایران)، کتابخانه بزرگ اسلامی و ۸۴ مسجد که مسجد جامع خرمشهر از آن جمله است و امثال اینها. وی مبارزات خود را با سخنرانی علیه کشف حجاب اجباری رضاخانی آغاز کرد و به دلیل مبارزات خود بارها به زندان افتاد. سپس در زمان محمدرضا پهلوی نیز مبارزه را ادامه داد و هر جاکه فرصت می‌یافت علیه انحرافات و ستمهای شاه سخنرانی و صحبت می‌کرد. سالهای ۴۰ تا ۱۳۴۲ سالهای حضور او در نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی بود و رژیم پهلوی برای کم رنگ کردن تأثیر مبارزات مردمی، اسلامی را مانند بسیاری دیگر از بزرگان به زندان انداخت تا در زنجیره تبلیغاتی رهبر نهضت خدشه ایجاد گردد. وی بیش از یازده بار زندانی شد، تعداد و عظها و خطابه‌های او علیه رژیم شاهی و مفاسد آن بسیار است و به همین خاطر مدّت زیادی ممنوع المنبر بود. بعد از انقلاب نیز بارها به جبهه رفت در حالی که بیش از ۸۰ سال از عمرش می‌گذشت. ایشان در ده سالگی برای فراگیری قرآن به مکتب رفت. پس از مدتی که با خواندن و نوشتن فارسی و عربی آشنا شد به تحصیل علوم دینی پرداخت. پس از فراگیری مقدمات درسبزوار برای ادامه تحصیل به مشهد رفت و تا ۲۰ سالگی در آنجا بود. سپس به عزم

شیخ عباسعلی اسلامی (در حال سخنرانی برای اعضای جامعه تعلیمات اسلامی)

ماندگاری و تبلیغ به سبزوار بازگشت. تبلیغات را ابتدا از خویشاوندانش آغاز کرد. بعد جلسات تعلیم قرآن و تهذیب اخلاق و تبلیغ مسایل مذهبی تشکیل می‌داد. بعد از مدتی متاهل و برای ادامه تحصیل راهی نجف شد. پس از مدتی ماندگاری در آنجا به علت چشم درد به توصیه سید ابوالحسن اصفهانی و میرزا سید علی همدانی نجف را ترک و راهی کربلا شد. پس از یک سال از کربلا نیز به سامرا رفت و از محضر میرزا احمد تهرانی و شیخ آقا بزرگ تهرانی بهره‌ها برد. سپس به دیدن مدرسة الواعظین هند رفت و تحت تأثیر تشکیلات و نظام آموزشی آن قرار گرفت و احتمالاً از همانجا بود که نطفه نخستین فکر تأسیس مدارس جامعه تعلیمات اسلامی در ذهن او منعقد شد. از جمله کارهای وی در آنجا بحثی درباره عدم تحریف قرآن بود. نیز در آنجا رساله‌هایی درباره تعدد زوجات، حق طلاق، عدم تشابه و تساوی حقوق زن و مرد و جز آن تهیه و تدوین کرد. سپس به رامپور هند رفت و مسئوولیت تفکیک کتب شیعی از سایر کتب را بر عهده گرفت. آنگاه به پایتخت برمه برای تبلیغ اعزام شد. و پس از مدتی به ایران بازگشت. این مسافرتها تا جنگ جهانی دوم ادامه پیدا کرد. پس از مراجعت به ایران به مشهد رفت و از محضر حاج میرزا مهدی اصفهانی بهره‌مند گردید. در آن دوران خفقان آلود، ایشان سه جلسه مخفی تفسیر قرآن به راه انداخته و مخفیانه مشغول تبلیغ گردید. ایشان از کسانی بود که بعد از شهریور ۱۳۲۰ و فرار رضاخان مجدداً مسأله حجاب را مطرح کرد ولی روزنامه‌های وقت از چاپ مقالات او خودداری ورزیدند. بعد از شهریور ۱۳۲۰، ایشان باکمک جمعی از مؤمنین خیّر در جلسات هفتگی که در تهران در منزل حاج آقا یحیی داشتند، تصمیم گرفت یک مؤسسه و یا مدرسه تبلیغی همانند «مدرسة الواعظین» هند تأسیس کند و در نتیجه «جامعه تعلیمات اسلامی» و مدارس وابسته به آن پدید آمد که به مرور در سراسر ایران ۱۸۰۰ باب مدرسه با ۵۰۰۰۰ دانش آموز پیدا کرد.

«جامعه» بعدها نشریه‌ای نیز به نام «نشریه جامعه تعلیمات اسلامی» منتشر ساخت. نخستین شماره آن در اول فروردین ۱۳۳۱ به بازار آمد و در آن علیه کسانی همچون علی اکبر سیاسی که اعمال و حرکات رضاشاه را تأیید کرده بودند، مطالبی درج شده بود.

شیخ عباسعلی اسلامی

اسلامی، شیخ عبدالستار. فرزند محمد، در سال ۱۲۸۶ ش متولد شد. از مشاهیر علمای خوزستان.

استادان: شیخ مجتبی طرید عراقیها، شیخ آقابزرگ تهرانی.

تحصیلات: نامبرده از بسیاری از مراجع اجازات علمیه و امور حسبیه و اجازات روایتی دارد از جمله شیخ علی‌اکبر نهاوندی، شهاب الدین مرعشی نجفی و شیخ آقا بزرگ تهرانی. در این اجازات به مقام علمی و وثاقت او تصریح شده است.

آثار: (عمرانی): مسجد محمدی در نهر اردشیر، مسجد نهر حد، حسینیه نهر اردشیر، حسینیه حاج یونس در سناخی، حسینیه ملاابراهیم در نهر فجری، ترمیم و اصلاح ساختمان مساجد منطقه مذکوره و مفروش ساختن آنها. (آثار تألیفی): نظریاتی بر کتب مطالعه شده از سنی و شیعی، کشکول محتوی مطالب مختلف و اشعار برگزیده (کشکول اسلامی، کتاب المهدی و صفاته در دو جزء (جزو اول کامل ولی دومی ناقص است و به عربی و فارسی می‌باشد)، الدر الثمین فی المنتخب من البیان و التبیان، اربعین حدیث، ایقاظ الانام عَن خرافات العوام.

نکته‌های دیگر: وی در ۱۲ سالگی به همراه پدرش رهسپار نجف شد و از حدود ۲۰ تن از اساتید آنجا کسب فیض کرد. پس از فوت پدرش بنا به درخواست آقا سید ابوالحسن اصفهانی برای رتق و فتق امور شرعی در هشت فرسنگی آبادان یعنی محلی که عشایر عرب و عجم و شیعه و سنی زندگی می‌کردند عزیمت کرد ولی در آنجا به بیماریهای گوناگون دچار شد و به ناچار ساکن آبادان گردید. به انجام امور دینی و اقامه جماعت مشغول گردید.

اسلامی، شیخ قاسم. ملقب به واعظ تهرانی، در تهران متولد شد و در ۱۵ ماه رمضان سال ۱۴۰۰ ق در تهران بدست عوامل تروریست کشته شد. از وعاظ پرتلاش و علمای برجسته تهران.

محل تحصیل: تهران، قم.

استادان: سید محمد خوانساری، فومنی (استاد مقدمات)، یثربی کاشانی (استاد فقه)، حاج میرزا احمد آشتیانی (استاد فلسفه).

تحصیلات: اجازه اجتهاد از حضرات آیات سید محمدتقی خوانساری و شریعتمداری.

مهارتها: فقه و اصول، فلسفه و معارف اسلامی.

مشاغل و مناصب: تدریس در حوزه علمیه قم، تدریس در مدرسه مروی تهران، تبلیغ، خطابه و منبر، تحقیق و تألیف.

آثار: خاطرات زندان، ایضاح المطالب فی شرح المکاسب، شرح رسائل، تیسیر الوصول فی شرح کفایة الاصول، الاستصحاب، شرح بر لعمه، حجیة

الخبر الواحد، رساله در قاعده لاضرر و لاضرار، اشکی بریزد. و نیز تعداد یازده جلد کتاب در نقد و ردّ آثار و افکار دکتر علی شریعتی به شرح ذیل: سخنی چند با علی شریعتی، نبرد با شایعه سازی، غوغای نافرجام، پدر، مادر پوزش می‌طلبیم، تشیّع یا مکتب نهایی انسانها، خرد داوری کند، روحانیّت، وسواس خنّاس، شفاعت، پیوند اشگ و خون ناگسستنی است، پاسخ به دکتر علی شرعتی و چندین اثر دیگر.

نکته‌های دیگر: وی از زمان رضا خان و شروع کشف اجباری حجاب با رژیم پهلوی به مخالفت پرداخت و این موضع مخالف خود را تا قیام پانزده خرداد حفظ کرد. بویژه در مبارزات آیة الله سید ابوالقاسم کاشانی از همسویی و مساعدت با او دریغ نورزید. سالیان دراز او به محض فرصت پیداکردن همیشه بر فراز منابر حکومت پهلوی را حکومت جور اعلام می‌نمود. ۵ بار به زندان افتاد و بارها از سوی پلیس احضار یا جلب شد. وی در نزد آیت الله آشتیانی بسیار مقرب بود. او در سالهای ۱۳۱۴ و ۱۵ بدون پروا باکشف حجاب رضاخانی مخالفت ورزید در سال ۱۳۲۹ ش با سخنرانی خود در مسجد مشیرالدوله به طور صریح سلطنت شاه و حکومت رزم‌آرا را زیر سؤال برد، به گونه‌ای که در وسط سخنرانی مأموران شهربانی به مسجد ریختند و پس از ضرب و شتم مردم، اسلامی را دستگیر و در زندان مورد شکنجه قرار دادند. وقتی که آیت الله کاشانی رییس مجلس بود، مظالم بهاییان در کاشان فزون از حد شده بود، کاشانی‌ها برای دادخواهی از هتاکی و ظلم آنان نزد رییس مجلس رفتند، او در پاسخ گفت: شما بروید، من شخصی را برای شما می‌فرستم که فعلاً در در میان اهل منبر شجاعتر و بار شدتر از او سراغ ندارم. آنگاه به آقای اسلامی دستور داد به کاشان برود، و او نیز به محض رسیدن به کاشان، به خانه رییس بهاییان رفت و او را دستگیر و از کاشان اخراج کرد. پس از چند روز از این واقعه، بهاییان کاشان دست از فعالیت کشیدند و شماری نیز از آنجا رفتند. در زمستان ۱۳۳۲ ش پس از کودتای ۲۸ مرداد در دولت زاهدی، شاه برای اسکی به آب علی رفته بود و اتفاقاً اسلامی نیز در آن هنگام به مناسبتی ده شب در آن منطقه سخنرانی داشت. در یکی از شبها شدیداً به شاه حمله کرد و در نتیجه دستگیر و به قلعه فلک الافلاک در خرم آباد تبعید شد و زندانی گردید. در قیام ۱۵ خرداد به رهبری امام خمینی نیز، اسلامی در مبارزه شرکت کرد و در نتیجه دچار تبعید و زندان گردید. لیکن بعد از سرکوبی قیام ۱۵ خرداد او عملاً از نهضت اسلامی امام فاصله گرفت و بیشتر در موضوعات جانبی و فرعی مانند مبارزه با بهائیها، کمونیستها و غیره به فعالیت پرداخت. او یکی از مخالفان داغ حسینیه ارشاد و شخص دکتر علی شریعتی بود و نیز به جریانات روشنفکری اسلامی بدبین بود. در زمان فتنه کسروی نیز وی بر ضد او فعال بود به گونه‌ای که پس از ترور کسروی، یارانش اعلامیه پخش کردند و در آن از شیخ قاسم اسلامی نیز نکوهش کردند. اسلامی درشب ۱۵ رمضان ۱۴۰۰ ق به دست عوامل گروه فرقان ترور شد.

اسلامی، علی. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد از استادان دانشگاه.

تحصیلات: دکترای دامپزشکی دانشکده دامپزشکی تهران در سال ۱۳۴۱، تحصیلات تخصصی در دانشگاه ویسکانسن آمریکا به مدت ۲ سال.

مهارتها: همکاری باکارشناسان فائو در زمینه انجام پروژه تحقیقاتی بررسی اپیدمیولوژی کرمهای نشخوارکننده به مدت ۵ سال، تحقیق در زمینه‌های انگل شناسی و کرم شناسی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۲ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.

مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران.

آثار: ۲ کتاب به زبان فارسی و ۱ کتاب به زبان خارجی در زمینه انگل شناسی، کرم شناسی، ۱۲ مقاله

به زبان فارسی و ۲۷ مقاله به زبان خارجی در زمینه انگل شناسی، کرم شناسی.

اسلامی ، محمد رضا. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: فارغ التحصیل ممتاز از دانشگاه امیر کبیر در رشته مکانیک در سال ۱۳۴۷.
مهارتها: استاد ممتاز دانشگاه امیرکبیر در سال ۱۳۷۰، مدرس ۲۵ درس مختلف در دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکترا و دوره‌های تخصصی در زمینه طراحی مکانیک، طرحهای تحقیقی دینامیک پرواز، پایداری پرواز، خزش و پلاستیسیته، نقش انجمن‌های مدارس در توسعه کشور.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۵۲ استادیار در سال ۱۳۵۶ دانشیار دانشگاه ایالتی لویزیانا، در سال ۱۳۶۸ ارتقا به درجه استادی دانشگاه امیرکبیر.
آثار: ۹ مقاله به زبان فارسی و ۴۱ مقاله به زبان خارجی در زمینه المانهای محدود، ترموالاسیسته، خزش و پلاستیسیته، پوسته‌ها (استاتیک و دینامیک)، کمانش.

اسلامی ، محمد صادق. در سال ۱۳۱۱ ش در تهران متولد شد و در ۷ تیر ماه سال ۱۳۶۰ ش درگذشت. از مبارزین و شهدای انقلاب اسلامی.
مشاغل و مناصب: کار در شرکت مخابرات، کار در سازمان آب تهران، مدیر شرکت پارس متال، مدیر عامل شرکت قائمیان، مدیر عامل شرکت مرغ دانه، عضو حزب جمهوری اسلامی ایران، مسئوول اصناف حزب جمهوری اسلامی، معاون هماهنگی و پارلمانی وزارت بازرگانی کابینه شهید رجائی.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۳۰ ش با شهید صادق امانی گروه شیعیان را تأسیس و در کادر رهبری آن مشغول فعالیت شد، در سال ۱۳۴۰ عضو مؤثر نهضت آزادی بوده و با شکل گرفتن هیئتهای مؤتلفه به اعضای آنها پیوست، با اعدام انقلابی حسنعلی منصور به زندان افتاد و تحت شکنجه‌های سخت قرار گرفت. بعد از رهایی از زندان به همراه سید علی اندرزگو گروه ضربتی علیه شاه تشکیل دادند. در آستانه ورود امام خمینی به ایران، از اعضای فعّال کمیته استقبال گردید. و بالاخره در حادثه انفجار مقر حزب جمهوری در تهران همراه دیگران به شهادت رسید.

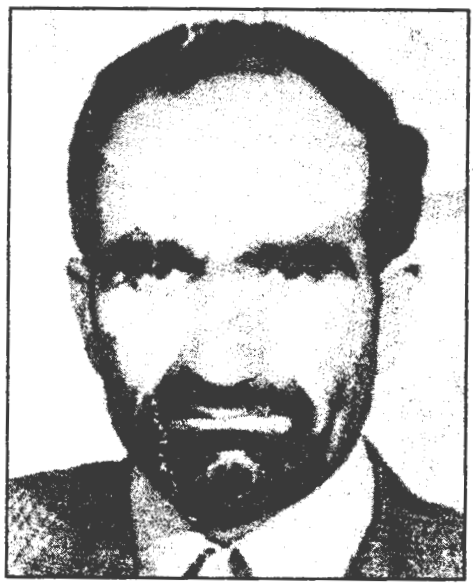

محمد صادق اسلامی

اسلامی ، هادی. در سال ۱۳۱۸ ش در پامنار تهران متولد شد و درسال ۱۳۷۲ ش در گذشت. از بازیگران تئآتر و سینما.
محل تحصیل: تهران.
استادان: عباس جوانمرد، خلیل موحد (استادان بازیگری)، مهین دیهیم (فن بیان).
تحصیلات: فوق دیپلم دانشکده تئآتر. وی در طرح ارزشیابی هنرمندان به کسب درجه دکترای تئآتر نایل گردید.
مشاغل و مناصب: نویسنده و کارگردان فیلم یا تئآتر گورکن، کارگردان «روسری قرمز»، بازی در

فیلمهای مرگ سفید، دست شیطان، موج توفان، آواره، ملخ زدگان، مترسک، قدیس، (اولین بازیگری وی در سینما)، ده اتوبوس، معما، میهمان خصوصی، قصه زندگی، آشیانه مهر، مقاومت، بهار در پائیز و جز اینها. آخرین کار او در فیلم «تصادف» بود که ناقص ماند، «قصه زندگی»، آخرین فیلمی بود که وی در آن بازی کرد و پس از مدّتی بر اثر عارضه قلبی از دنیا رفت.

نشانها و جوایز: دریافت جایزه بهترین بازیگر نقش اول مرد در فیلم ده اتوبوس.

نکته‌های دیگر: ایشان فعالیت هنری خویش را از دبیرستان آغازید و در ۱۳۴۲ با بازی در نمایشنامه «روسری قرمز» به جرگه هنرمندان حرفه‌ای پیوست و در ۴۶ با اجرای نمایشنامه «زیرگذر لوطی صالح» به عنوان نویسنده و کارگردان مطرح شد. بعد از انقلاب حوزه کاری خود را از تئاتر به سینما انتقال داد. او بارها از طرف داوران جشنواره فیلم فجر، نامزد جایزه و عنوان بهترین بازیگر مرد سینمایی گردید.

اسلامی، هوشنگ. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد از استادان دانشگاه.

تحصیلات: کارشناسی در رشته شیمی ازدانشگاه تربیت معلم تهران، دکترای سیکل سوم در رشته شیمی فیزیک کاربردی از دانشگاه پروانس فرانسه در سال ۱۳۵۶، دکترای دولتی در رشته شیمی فیزیک از فرانسه در سال ۱۳۵۸.

مهارتها: شیمی فیزیک، تهیه سولفیت و بی سولفیت سدیم، استاد راهنمای ۲ پایان نامه کارشناسی ارشد.

مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده علوم دانشگاه تربیت معلم تهران.

آثار: ۱کتاب به زبان فارسی در زمینه شیمی فیزیک، ترمو دینامیک محلولهای چند جزئی (دیاگرام‌های فاز)، ۱مقاله به زبان فارسی و ۵ مقاله به زبان خارجی در زمینه ترمودینامیک محلولهای چند جزئی.

اسلامی، یدالله. در سال ۱۳۳۵ ش در بافت کرمان متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.

تحصیلات: دکترای پزشکی.

مشاغل و مناصب: معاونت دانشجویی دانشگاه پزشکی کرمان (قبل از انقلا و بعد از آن)، نماینده سومین دوره مجلس شورای اسلامی از حوزه بافت و عضو کمیسیون بهداری و بهزیستی.

اسلامی اردکانی، سید حسن. فرزند سیدابوالقاسم، نوهٔ سید یحیی، در ۲ ماه دی سال ۱۳۳۹ ش در کربلا متولد شد. از روحانیون و مترجمان.

محل تحصیل: شیراز، قم.

سید حسن اسلامی اردکانی

استادان: آقایان: یحیی انصاری شیرازی، محمدعلی گرامی، ناصر مکارم شیرازی، محمد فاضل لنکرانی، یوسف صانعی، احمد بهشتی، باکویی، اشتهاردی، وجدانی فخر، ضیائی.

تحصیلات: فوق‌لیسانس معارف اسلامی، درس خارج.

مهارتها: تسلط بر متون عربی و ترجمه فنی از عربی به فارسی و برعکس و نقد و بررسی کتاب.
مشاغل و مناصب: تحقیق، معاونت پژوهشی مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی قم.
آثار: ترجمه شش کتاب به فارسی که با عنوانهای زیر منتشر شده است: حقایقی مهم پیرامون قرآن کریم، زندگانی حضرت ابوالفضل العباس (ع)، زندگانی امام علی الهادی (ع)، زندگانی امام حسن عسکری (ع)، زندگانی مسلم بن عقیل سفیر حسین (ع)، اخلاق، تألیف کتاب امر به معروف و نهی از منکر، ترجمه مقالات مختلف منتشره در آینه پژوهش و فصلنامه میقات. و نیز مقالاتی در نقد و معرفی کتابها و سفرنامه‌های معروف در فصلنامه میقات و آینه پژوهش و چند مقاله انتقادی در کیهان اندیشه.

اسلامیان ، حسین، در ۲۱ ماه فروردین سال ۱۳۶۰ در گذشت. از اساتید هنر تذهیب و متبحر در مینیاتورکاری.

اسلامیان ، مصطفی، در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی ارشد طراحی ماشین از هنر سرای عالی تهران در سال ۱۳۴۳، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای مهندسی مکانیک از دانشگاه شهر دیترویت آمریکا در سال ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۵۲.
مهارتها: بررسی دفع ذرات معلق از هوا، تدریس رسم فنی در دانشگاه علم و صنعت، اجزای ماشین در انستیتو تکنولوژی دیترویت آمریکا و دروس دینامیک، روانکاری، دینامیک ماشینی، مکانیک محیطهای پیوسته در دانشگاه تبریز، استاد راهنمای ۱ پایان نامه کارشناسی ارشد.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه تبریز در سال ۱۳۵۲، دانشیار دانشگاه فنی دانشگاه تبریز.
آثار: ۱ مقاله به زبان خارجی در زمینه مدل ریاضی قفسه سینه آدم.

اسلامی تربتی ، میرزا علی اکبر. فرزند صدر، در قریه بایک تربت حیدریه متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
استادان: میرزا محمد همدانی، سید محمدتقی خوانساری، سید علی کاشانی، حاج آقا حسین بروجردی، امام خمینی، حاج شیخ عبدالکریم حائری.
مشاغل و مناصب: روحانی، خطیب.
نکته‌های دیگر: ایشان در سال ۱۳۵۵ ش از حوزه قم به تربت مراجعت کرده و ماندگار شد و خدمات دینی او مورد توجه اهالی قرار گرفت. ایشان با شیخ علی‌اکبر واعظ تربتی دوستی و قرابت نزدیک داشتند.

اسلامی خرمی ، ابراهیم. در سال ۱۳۲۸ ش در خرمی متولد شد. از نمایندگان مجلس شورا در دوره دوم مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: درس خارج علوم حوزوی، دیپلم علوم جدید.
مشاغل و مناصب: تدریس و تبلیغ (پیش از انقلاب)، حاکم شرع، نماینده دوره دوم مجلس از اقلید فارس و عضو کمیسیون امور بازرگانی و توزیع.

اسلامیخواه سبزواری ، سید مهدی. در سال ۱۳۳۶ ش در یکی از روستاهای سبزوار متولد شد و در ۱۴ ماه آذر سال ۱۳۶۰ ش درگذشت. از شهدای روحانیت.
محل تحصیل: تهران (مدرسه‌های حجت، شمیران) و قم.
تحصیلات: دروس سطح حوزه.
مشاغل و مناصب: تبلیغ مذهبی، سابقه کار در

ارگانهای انقلابی، خدمت در لشگر زرهی قزوین.
نکته‌های دیگر: وی در فتح بستان در ضمن مأموریتی که از طرف دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم و دفتر سیاسی ایدئولوژیک سپاه قم به جبهه جنگ رفته بود به شهادت رسید.

اسلامی نجفی، شیخ محمد علی. فرزند شیخ عبدالستار اسلامی بهبهانی، درسال ۱۳۱۳ ش در نجف متولد شد. از علما و روحانیون.
محل تحصیل: آبادان، نجف (مدرسه شربیانی و مدرسه بزرگ مرحوم آخوند).
استادان: سید شکرالله بهبهانی، شیخ مجتبی لنکرانی، میرزا حسن یزدی، شیخ محمد رشتی، شیخ محی الدین مامقانی، میرزا علی آقا فلسفی، شیخ محمد علی سرابی، میرزا کاظم تبریزی، شیخ صدرا بادکوبی، شیخ محمد علی افغانی، سید ابوالقاسم خوئی، سید محسن حکیم، سید عبدالهادی شیرازی، سید محمود شاهرودی.
آثار: تأسیس مسجد صاحب الزمان (ع) در نهر علیشیر، تأسیس مسجد قائمیه به تصدی حاج علی جاسمی، تأسیس مسجد نهر مچری خرمشهر، تأسیس مسجد نهر پوچمپه، تأسیس حسینیه در نهر ابوالفلوس، تأسیس حسینیه زنانه در نهر عوفی، تأسیس حسینیه محمدی در نهر علیشیر، تأسیس حسینیه حاج زباری در نهر علیشیر، تأسیس حسینیه حویجی در نهر بلامه، تأسیس حسینیه علویه در نهر مچری، تأسیس حسینیه سلطانی در نهر قصر.
نکته‌های دیگر: وی به خاطر حافظه قوی و جدیت شدید در تحصیل به مقامات عالی علمی رسید و در این راه مبتلا به ناراحتی چشم گردید و به امر آیت الله سیدمحسن حکیم جهت معالجه به کشورهای لبنان، سوریه، مصر، اردن، و ایران مسافرت کرد و در نهایت ساکن خوزستان شد.

اسلامی ندوشن، محمد علی. با نام مستعار دیده‌ور، در سال ۱۳۰۴ ش در روستای کبوده یزد متولد شد. از نویسندگان برجسته و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: کبوده، سارسان یزد (تحصیلات ابتدایی و قسمتی از متوسطه)، دانشکده حقوق تهران، دانشگاه حقوق پاریس، لندن.
تحصیلات: دکترای حقوق بین الملل از دانشگاه پاریس.
مهارتها: شعر، تسلط به زبانهای فرانسه، انگلیسی، علم حقوق و نویسندگی.
مشاغل و مناصب: شاعر، نویسنده، وکیل دادگستری، تدریس حقوق و ادبیات در دانشگاه ملی، مدرسه عالی بازرگانی، مؤسسه علوم بانکی، استاد و عضو هیأت علمی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، همکاری با مجلات یغما و سخن.
آثار: ایران را از یاد نبریم، به دنبال سایه همای، ابر زمامه و ابر زلف (نمایشنامه)، جام جهان بین، زندگی و مرگ پهلوانان در شاهنامه، داستان داستانها، آواها و ایماها، فرهنگ و شبه فرهنگ، صفیر سیمرغ، آزادی مجسمه، روزها ۲ جلد (شامل خاطرات کودکی و جوانی او)، در کشور شوراها، گفتگو، پنجره‌های بسته، درباره آموزش، نوشته‌های بی‌سرنوشت، کارنامه سفر چین، گفتیم و نگفتیم، دیدن دگر آموز شنیدن دیگر آموز، افسانه و افسون، ماجرای پایان ناپذیر حافظ. ترجمه پیروزی آینده دموکراسی (اثر توماس مان)، ترجمه ملال پاریس و گلهای بدی (اثر شارل بودلر)، ترجمه شور زندگی (اثر توماس مان) و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: ایشان در سال ۱۳۴۸ از طرف رییس دانشگاه تهران (پروفسور فضل الله رضا) به همکاری با آن دانشگاه دعوت شد و بر اساس تألیفاتی که در زمینه ادبیات فارسی انتشار داده بود، عضو هیأت علمی دانشکده ادبیات قرار گرفت. از کسانی است که بسیار سفر کرده و حدود سی کشور را دیده و در دوازده کشور میهمان رسمی بوده است که عبارتند از: ایالات متحده آمریکا (به دعوت

دانشگاه هاروارد و بار دیگر به دعوت دانشگاه وسیکونس)، اتحاد جماهیر شوروی (به دعوت آکادمی علوم شوروی)، هندوستان (به دعوت وزارت آموزش هند)، چین (به دعوت دانشگاه پکن)، پاکستان (به دعوت وزارت آموزش و بار دیگر به دعوت دانشگاه کراچی)، افغانستان (به دعوت دانشگاه کابل)، ژاپن (به دعوت بنیاد ژاپن)، ترکیه (به دعوت وزارت امور خارجه)، لهستان (به دعوت وزارت آموزش عالی لهستان)، اردن (به دعوت دانشگاه اردن)، عراق (به دعوت دانشگاه عراق)، انگلستان (به دعوت بریتیش کونسل). او در این کشورها و در چند مؤسسه و یا دانشگاه دیگر در زمینه ادبیات، فرهنگ و مسایل اجتماعی سخنرانی کرده است. نام وی در مجامع ایرانشناسی نام شناخته شده‌ای است و شماری از کتابهایش به چندین زبان ترجمه شده است.

اسلامی نیا ، هدایت. فرزند محمود در سال ۱۳۰۷ متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دیپلم.

هدایت اسلامی نیا

مشاغل و مناصب: مشاور اتاق بازرگانی تهران، عضو هیأت امنای خیریه مهدیه، نماینده دوره ۲۳ از ری، مدیر کارخانه چوب بری در بابلسر.
نکته‌های دیگر: او رابط امیر عباس هویدا با آیة الله شریعتمداری بوده که پیغامهای هویدا را (که در واقع نظرات محمد رضا پهلوی بود) به ایشان می‌رسانیده و جواب آن را به هویدا ابلاغ می‌کرده است. نامبرده با بازاریان و تجار مهم سر و کار داشت و از افراد با نفوذ بود.

اسلامیه ، کاظم. در سال ۱۳۴۹ ش درگذشت. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: تحصیلات قدیمی.
مهارتها: روزنامه نگاری، و زبانهای انگلیسی و عربی.
مشاغل و مناصب: صاحب امتیاز روزنامه طوفان.

اسمارت ، مستر. از عوامل خارجی.
مشاغل و مناصب: مستشار سفارت انگلیس در ایران.
نکته‌های دیگر: او در تمهید کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ رضاخان و سید ضیاء الدین طباطبایی شرکت داشته است.

اسماعیل بیگی شیرازی ، ضیاءالدین. فرزند محمدکریم، در سال ۱۲۸۴ ش در شیراز متولد شد. از اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: شیراز، تهران، فرانسه.
تحصیلات: لیسانس فیزیک (از دارالمحصّلین تهران)، دکترای فیزیک از فرانسه.
مشاغل و مناصب: معلم، مدیر و ناظم مدرسه، کفیل معارف بنادر جنوب (۱۳۰۵ ش)، استاد دانشگاه تهران، نماینده گروه علوم در شورای دانشکده علوم، تحقیقات علمی در ماساچوست آمریکا و دانشگاه کاتولیک واشنگتن.
آثار: رساله تحقیقی در خواص ترمونانتیکی فریت

دومانیزیم، رساله در شرح دستگاه ادرار، رساله تحقیقی در خواص ترمانتیکی اکسیدهای آهن، رساله راجع به دانشگاههای آمریکا، جلد اول اکوستیک (صوت) راجع به ارتعاشات و سرعت صوت، جلد دوم اکوستیک راجع به خواص صوت و سرعت صوت، جلد سوم آن به نام الکترو اکوستیک، رساله تحقیقاتی راجع به مواد جاذب صوت، رساله تحقیقاتی راجع به اثر اولتراسون روی چشم و اجزای آن.

اسماعیل پور، فضل الله. در سال ۱۳۴۲ ش درشهرضا (قمشه) متولد شد و در ۲۱ ماه یک فروردین سال ۱۳۶۱ ش در گذشت. از روحانیون شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: مدرسه حکیم اسدالله شهرضا، حوزه علمیه اقدسیه قمشه.
نکته‌های دیگر: وی سه بار در جبهه دفاع مقدس در برابر تجاوزات عراق شرکت کرد که در مرتبه سوم در تنگه چزابه در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲۱ به شهادت رسید.

اسماعیل پور، محمد رضا. در سال ۱۳۲۱ متولد شد. از خبرنگاران.
تحصیلات: دوره متوسطه.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت تحریریه روزنامه بازار (گیلان)

اسماعیل‌پور دیلمانی، رسول. در سال ۱۳۲۵ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک ۱۳۵۱ ش.
مهارتها: صنایع برق، (تعمیرات و سرویس)، تعمیر و نگهداری آسانسور.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت تجهیزات آسانسور (خصوصی).
آثار: (تحقیقات و تألیفات): کتاب رسم فنی، ساخت تابلوهای فرمان، ساخت تایمرها.

اسماعیل پور قمشه‌ای، محمد علی. از روحانیون.
استادان: میرزا هاشم آملی.
تحصیلات: درس خارج حوزه.
آثار: ألمعالم المأثوره، تقریر بحثهای استادش آیت الله میرزا هاشم آملی.

اسماعیل پور مطلق، حسن. در سال ۱۳۲۴ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک و مؤلفان درباره مسایل صنعتی.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک از دانشگاه علم و صنعت ۱۳۵۲ ش.
مهارتها: تلمبه خانه‌های نفت و گاز، (تعمیرات و سرویس)، صنعت وسایل نقلیه موتوری، ارائه خدمات آزمایشگاهی.
آثار: ترجمه متون سیستمهای هیدرولیک صنعتی پنوماتیک، ترجمه دستورالعمل بهره‌برداری و تعمیرات و نگهداری ماشین آلات کارخانه سیمان، ترجمه مقاله مدرنیزه کردن کارخانجات سیمان کوچک در چین، تهیه و تدوین برنامه‌های سیستم تعمیرات و نگهداری کارخانه سیمان.

اسماعیل خانی، جمشید. در سال ۱۳۲۹ ش در شیراز متولد شد. از بازیگران تئاتر و سینما.
استادان: محی الدین لایق.
مشاغل و مناصب: بازیگر، کارگردان.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۴۶ ش آغاز به کار تئاتر کرد و در سال ۱۳۴۹، گروه تئاتر اداره فرهنگ و هنر شیراز پیوست، آنگاه وارد اداره تئاتر تهران شد. او در طول زندگی هنری خود در بیش از چهل نمایش و فیلم کارگردانی یا ایفای نقش کرد که اغلب آنها از نظر تربیتی و اخلاقی منفی بودند. از جمله در

فیلمهای عروسی (۱۳۴۶)، افسانه وفا (۱۳۴۷).

اسماعیل زاده، ابراهیم. در سال ۱۳۲۳ ش متولد شد از استادان دانشگاه و متخصصین صنعتی ایران.
تحصیلات: کارشناسی مهندسی مکانیک از دانشگاه لندن در سال ۱۳۴۶، کارشناسی ارشد از دانشگاه لندن در سال ۱۳۵۰ و دکترای مهندسی در سال ۱۳۵۰.
مهارتها: دینامیک جاده‌ای خودروها، سروسیتم‌های کنترلی. دینامیک خودروهای سنگین و طویل لولایی، بررسی سیستم‌های تعلیق و قوای محرکه خودروها، ایزولاسیون ارتعاشات، تصادم و پربه و ایمنی در خودروها، طراحی آمبولانس و خودروهای مخصوص، نوسانات سازه‌ها و پلها، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲۴ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشگاه صنعتی از سال ۱۳۵۴، استاد از سال ۱۳۶۳، دانشیار مدعو در دانشگاه M.I.T آمریکا در سال ۱۳۵۵ به مدت یکسال، استاد مدعو در دانشگاه ویکتوریای کانادا در سال ۱۳۶۸.
آثار: ۵ کتاب به زبان فارسی و ۲ کتاب به زبان خارجی در زمینه ارتعاشات، دینامیک و سینماتیک، طراحی شناسی، کنترل اتوماتیک، دینامیک سیستم‌های غیر خطی، سیستم‌های دینامیکی، کنترل مدرن و غیر خطی، ۱۹ کتاب به زبان فارسی و ۳۸ کتاب به زبان خارجی در زمینه ارتعاشات، دینامیک خودروها، سیتم‌های کنترلی ایپتیمال، سروسیتم‌های هیدرولیکی و هوایی، سیستم‌های غیر خطی، ایزولاسیون، کنترل مدرن، خودروهای سنگین و طویل و لولایی، طراحی سیستم‌های تعلیق و اجزا ماشین، جاذب‌های دینامیکی ارتعاشات و نوسانات سازه‌ها و پلها.

اسماعیل زاده، احمد. در سال ۱۳۱۵ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی پزشکی از آموزشگاه عالی بهداری مشهد در سال ۱۳۳۸، کارشناسی ارشد پزشکی از دانشکده پزشکی مشهد در سال ۱۳۴۸، دکترای رادیولوژی از دانشگاه فردوسی مشهد در سال ۱۳۵۲ و فوق تخصص سی تی اسکن از دانشگاه پاریس در سال ۱۳۶۵.
مهارتها: انجام طرح تحقیقاتی نمای رادیولوژیکی در فکین، تدریس دروس رادیولوژی عمومی، تفسیر رادیولوژی، تکنیک و تفسیر رادیولوژی در دانشکده پزشکی مشهد.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۳۵۲، ارتقا به درجه دانشیاری دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۳۶۴.
آثار: ۳ کتاب به زبان فارسی و ۱ کتاب به زبان خارجی، در زمینه تکنیکهای رادیولوژی اندامها، کیست های کلیوی، آفیبروژنمی، اولسرهای دومگرنال. ۸ مقاله به زبان فارسی، در زمینه رادیولوژی، هموبیلی ضربه‌ای، لارنگوگرافی در تومورهای لارنکس، هموبیلی ترموماتیک، لنفانژکتازی استخوانی.

اسماعیل زاده، اسماعیل. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: کارشناسی مهندسی مکانیک و ماشین آلات از دانشگاه تبریز در سال ۱۳۴۹، کارشناسی ارشد در رشته انتقال حرارت از دانشگاه پیر و ماری کاوری فرانسه در سال ۱۳۵۳، دکترای حرارت و سیالات از دانشگاه پیر و ماری کوری فرانسه در سال ۱۳۵۵.
مهارتها: تبدیل انرژی، روش‌های عددی در انتقال حرارت و جریان سیال، جریان هادی دو فازی در لوله‌ها، جریان فزات مذاب در مجراها، بررسی برج خنک کن‌ها، روش‌های تجربی در بررسی پدیده‌های Film Heating, Film cooling در روی سطوح پره‌ها، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۱۲ پایان نامه کارشناسی ارشد.

مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه تبریز در سال ۱۳۵۶، دانشیار دانشگاه تبریز در سال ۱۳۷۰.
آثار: ۱کتاب به زبان فارسی در زمینه روشهای عددی در انتقال حرارت و جریان سیال، ۱۰ مقاله به زبان فارسی و ۹ مقاله به زبان خارجی در زمینه بررسی عددی جریان دو فازی گاز مایع، جریانهای دو فازی گاز جامد، بررسی عددی جریان و انتقال حرارت فلزات مذاب در مجار حلقوی، مطالعه تحولی هیدرودینامیک و انتقال حرارت پدیده خنگ کاری لایه‌ای، تقطیر و مخلوطهای دوتایی سیالات در شرایط جریان دو فازی در لوله‌ها.

اسماعیل زاده ، حسینخان. فرزند اسماعیل. از نوازندگان و استادان موسیقی.
شاگردان مشهور: رکن الدین خان مختاری، ابوالحسن صبا، شهباز برمکی.

اسماعیلی ، پهلوان اسماعیل. فرزند پهلوان حسن، نوادهٔ پهلوان اسماعیل گاودار. از پهلوانان ایران و کشتی گیران بنام.
نکته‌های دیگر: وی در زمان حاکمیت رضاخان پهلوی با توجه به سوابق درخشان خود در کشتی مغرورانه اعلام می‌کند که برای کشتی گرفتن با هر کس و در هر مکان حاضر و آماده‌ام. در پی این مسأله آن جان محمد خان (از رؤسای قشون) می‌گوید اگر زمین خوردی و از رقیب شکست خوردی، تو را به شدّت تنبیه خواهم کرد. و او جاهلانه موافقت خود را اعلام می‌کند و با پهلوانی به نام حاجی محمد نجاران کشتی می‌گیرد. این کشتی دیدنی در حضور امرا و سران لشکر صورت می‌گیرد و اتفاقاً کشتی به نفع محمد نجاران پایان می‌پذیرد و اسماعیلی نیز به دستور جان محمد خان به شدت کتک می‌خورد، به طوری که از تمام پاها و بدنش خون جاری می‌گردد و اکثر رگهای بدنش پاره می‌شود. وی سالها تحت معالجه قرار گرفت ولی مؤثر واقع نشد و بالاخره به حالت فلج در آمد. به طوری که از راه رفتن بدون عصا عاجز گردید ولی هیچکی متعرض جان محمد خان نشد، چون او از ارتش رضاخان بود.

اسماعیلی ، جعفر (غلامرضا) ← اژرنگ، غلامرضا (جعفر)

اسماعیلی ، حاج توکل. مشهور به مش اسماعیل، در سال ۱۳۰۲ ش متولد شد و در ۸ ماه آبان سال ۱۳۷۳ ش درگذشت. از هنرمندان و مجسمه سازان.
مشاغل و مناصب: مجسمه ساز، کارمند و استاد دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران.
نشانها و جوایز: دریافت جوایزی از ترکیه، ایتالیا، آلمان، بلژیک و سوئیس.
آثار: تندیس آهنی «بوستان جمشیدیه»، پیکره‌های برنزی موجود در رو به روی «موزه هنرهای معاصر»، مجسمه دیو و رستم در «ورزشگاه آزادی» و آثار متعدد دیگر.

اسماعیلی ، حیدر. در سال ۱۳۰۴ ش در قزوین متولد شد و در ۲۱ ماه مهر سال ۱۳۷۰ ش درگذشت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد. از موسیقی دانان و نوازندگان.
محل تحصیل: قزوین.
مهارتها: نواختن فلوت.
مشاغل و مناصب: همکاری با ارکستر شماره هفت با رهبری عبدالله جهان پناه، ۲۲ سال تدریس در کلاس جهان پناه، همکاری با ارکسترهای مختلف رادیو تا سال ۱۳۴۹ ش.

اسماعیلی ، سید محمود. متخلص به محمود، فرزند سید بهاء الدین اسمعیلی، در ۵ ماه صفر سال ۱۳۲۸ ق در زنجان متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: زنجان مدرسه محمودیه.

مهارتها: سرودن شعر.

اسماعیلی ، شیخ اصغر. در محال کاغذکنان (بین زنجان و خلخال) متولد شد. از روحانیون و اعضای جهاد سازندگی کاغذکنان.
محل تحصیل: حوزه علمیه زنجان (مدرسه چهل ستون).
استادان: شیخ بیوک آقا خاتمی، شیخ یعقوبعلی جباری، شیخ نصرت الله حسینی (تاران).

اسماعیلی ، شیخ علی اکبر. در کاغذکنان (بین زنجان و خلخال) متولد شد در سال ۱۳۶۲ ش در جبهه به شهادت رسید. از شهدای روحانیت.
محل تحصیل: حوزه علمیه زنجان (مدرسه چهل ستون) روحانی.
اساتید: شیخ نصرت الله حسینی محسن آبای (تاران)، شیخ بیوک آقا خاتمی، شیخ یعقوبعلی جباری.
مشاغل و مناصب: عضو جهاد سازندگی زنجان.

اسماعیلی ، عارفه، خانم. در سال ۱۲۹۹ ش متولد شد. از فارغ التحصیلان داروسازی.
محل تحصیل: دانشکده داروسازی تهران ۱۳۲۲ ش.
تحصیلات: دکترای داروسازی ۱۳۲۲.
مشاغل و مناصب: رییس درمانگاه آزمایشگاه داروهای جالینوسی ۱۳۲۷، فعالیت در آزمایشگاه داروهای شیمیایی.
نکته‌های دیگر: او در دفاع مقدس مردم ایران در مقابل متجاوزین عراقی شرکت کرد و در جبهه های جنگ تحمیلی به شهادت رسید.

اسماعیلی ، غفار. در سال ۱۳۳۲ ش در هشترود متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: لیسانس.
مهارتها: آشنایی به عربی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: نامبرده پیش از انقلاب به تحصیل اشتغال داشت. بعد از انقلاب در سومین دوره مجلس شورای اسلامی از حوزه هشترود به مجلس رفت و عضو کمیسیون آموز و پرورش بود.

غفار اسماعیلی

اسماعیلی ، کاظم. در سال ۱۳۰۸ ش در تهران متولد شد. از از مترجمان فیلم.
مشاغل و مناصب: مترجم فیلمها، سردبیر مجله ستاره سینما و سینما تئآتر، مترجم نشریات و جهان سینما.
نکته‌های دیگر: وی از ۲۵ سالگی به ترجمه فیلم پرداخت و به مرور تجارب خوبی را به دست آورد.

اسماعیلی ، مجید. در سال ۱۳۳۸ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، ایران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک. طراحی جامدات سال ۱۳۶۴، فوق لیسانس مهندسی مکانیک. طراحی کاربردی سال ۱۳۶۴.

مهارتها: صنعت کتابداری صنعتی، صنعت محصولات فلزی فابریکی غیر از ماشین آلات.

اسماعیلی، محمد تقی. در سال ۱۳۱۶ ش متولد شد. از روزنامه نگاران و نویسندگان.
تحصیلات: لیسانس علوم اجتماعی.
مهارتها: روزنامه نگاری، آشنایی با زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: آغاز خدمت مطبوعاتی ۱۳۳۷ ش، دبیر سرویس شهرستانهای روزنامه کیهان، همکاری با نشریات توفیق، امید ایران، تهران مصور و کاریکاتور.
آثار: از نویسندگان سریال قمرخانم بود و مقالاتی نیز در نشریات یاد شده دارد.

اسماعیلی، محمد. در سال ۱۳۳۷ ش متولد شد و در پنجم ماه هشتم سال ۱۳۶۱ ش در گذشت. از روحانیون شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: مدرسه ملاعبدالله اصفهان، حوزه قم.
نکته‌های دیگر: او فعالیت های ضد رژیم شاه را از سال ۱۳۵۴ آغاز کرد و در پخش اعلامیه‌ها و شب نامه ها کوششی بسزا داشت و یک بار نیز دفتر مأمور ساواک را که مسؤول کنترل مدرسه ملا عبدالله اصفهان بود، به آتش کشید ولی مورد شناسایی قرار گرفت و لذا متواری و مخفی شد. او تحصیلات خود را در قم ادامه داد و بعد از انقلاب نیز در جبهه‌های جنگ شرکت کرد و هنگام خواندن زیارت عاشورا در سنگرهای فتح همراه با دوستش مورد اصابت ترکش خمپاره قرار گرفت و به شهادت رسید (در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۵ ش و در محرم ۱۴۰۳ ق).

اسماعیلی، محمدحسن. در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای تخصصی بیهوشی از دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۳۹، دستیار بیهوشی در دانشگاه هاروارد آمریکا تا سال ۱۳۴۸.
مهارتها: بیهوشی، داخلی، فیزیولوژی و فارماکولوژی، استاد راهنمای ۳۰ پایان نامه دکترا.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
آثار: ۱ کتاب به زبان فارسی، در زمینه جنگ افزارهای شیمیایی و بیولوژیک. ۴ مقاله به زبان فارسی و ۱۰ مقاله به زبان خارجی، در زمینه فیزیولوژی، بیهوشی و فارماکولوژی.

اسماعیلی، محمد رضا. از دبیران و نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
محل تحصیل: تهران، قم.
تحصیلات: لیسانس شیمی.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستانهای قم، نماینده مجلس در دوره‌های اول و دوم شورای اسلامی از قم و عضو کمیسیون صنایع.
نکته‌های دیگر: او در دوره سوم کاندیدای جناح چپ در مقابل کاندیدای جامعه مدرسین آقای شرعی بود که با تفاوت اندکی در رأی از رقیب خود شکست خورد.

اسماعیلی، محمد علی. در ماه شهریور سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از هنرمندان تنبک نواز.
محل تحصیل: هنرستان موسیقی ملی، (تهران).
استادان: حسین تهرانی.
مشاغل و مناصب: سرپرستی گروه تمبک وزارت فرهنگ و هنر ۱۳۴۵ ش، عضو گروه سازهای ملی، مدرس هنرستان موسیقی.
آثار: اجرای پانزده قطعه فانتزی با گروه وزارت فرهنگ، تنظیم قطعه‌ای به نام رونما، ساختن قطعه‌ای به یاد استاد حسین تهرانی با همکاری فرامرز پایور، نوشتن دو جلد کتاب به نام «تنبک و تدریس آن».
نکته‌های دیگر: سفر به خارج برای اجرای موسیقی و اجرای موسیقی در تالار رودکی به همراه گروه سازهای ملی از خاطره‌های به یاد ماندنی اوست.

اسماعیلی ، محمد علی سلطان. متخلص به تائب سنندجی، در ۱۳۲۸ ش در سنندج متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: سنندج.
مشاغل و مناصب: شاعر.

اسماعیلی ، مرتضی. در سال ۱۳۱۰ ش در دماوند متولد شد. از پژوهشگران متخصص و مبتکر در زمینه حشره شناسی.
محل تحصیل: کرج، آمریکا.
تحصیلات: دکتری.
مهارتها: دکترای حشره شناسی و آمار، آشنایی کامل به زبانهای روسی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکده کشاورزی.
نوآوری: شکستن و یا پوزور لاروهای پروانه تخم خوار سیب، ابتکار متد ساده‌ای برای استخراج موم از سلولهای زنبور.
آثار: رساله‌ای تحت عنوان کنه‌های تار عنکبوتی پنبه در ایران، تحلیل آماری تأثیر سم د.د.ت روی گروههای مختلف کرم سیب، بیولوژی زنبور آنتوفو را.

اسماعیلی ، ملک. از معاونین دادگستری در واقعه ۳۰ تیر.

ملک اسماعیلی

تحصیلات: دکتری.
مشاغل و مناصب: معاون ریاست دادگستری در کابینه دکتر محمد مصدق ۱۳۳۱ ش (او کوشش داشت تا عاملین حادثه تیر شناسایی، دستگیر و محاکمه شوند).

اسماعیلی ، منوچهر. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از دوبلورها.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: دوبلاژ و استاد تیپ سازی.
مشاغل و مناصب: مدیر دوبله تلویزیون همزمان با تأسیس تلویزیون ملی ایران، گوینده برگردان بسیاری از نقشهای اول فیلمها از جمله در موارد ذیل: گریگوری پک، چارلتون، هستون، لارنس الیویه، لارنس هاروی، آنتونی کویین، سیدنی پواتیه. سخن گفتن به جای تعدادی از بازیگران ایرانی در سریال «هزار دستان»، فعالیت تئاتری غیر حرفه‌ای دوبله از ۱۳۳۶ به بعد، مدیریت دوبله از ۱۳۴۴.
نوآوری: ابتکارهای نوع در صدا به جای بازیگران خارجی در دوبله.
آثار: او نخستین بار در فیلم «گاو جینجره» به جای چیچو حرف زد و در فیلم «دنیای دیوانهٔ دیوانهٔ دیوانه» به جای تری توماس صحبت کرد، در سال ۱۳۴۳ درفیلم «معجزه سیب» به جای پیتر فالک، بازیگر نقش دوم فیلم، سخن گفت و از این رهگذر به توفیق فراوانی دست یافت. در دههٔ ۵۰ صدای اسماعیلی در مجموعه تلویزیونی «کلمبو» با حضور پیتر فالک ادامه یافت.
نکته‌های دیگر: او کار دوبلاژ را از سال ۱۳۳۶ آغاز و در این کار رشد بسیار کرد. علاوه بر موفقیت در تیپهای کمدی در نقشهای جدی نیز صدایش یکی از صداهای ماندنی در تاریخ دوبلاژ ایران است. تیپ جدی که او برای آنتونی کویین ساخت، از نمونه‌های استثنایی و موفق تیپ سازی در فیلمهای غیر کمدی

است. از اسماعیلی می‌توان به عنوان استاد در تیپ سازی نام برد.

اسماعیلیان ، اسد الله. فرزند نعمت الله، در سال ۱۳۰۹ ق در دهاقان اصفهان متولد شد. از روحانیون و ناشران کتاب.
محل تحصیل: نجف اشرف، قم، اصفهان.
استادان: آقایان: شیخ مجتبی لنکرانی، سید اسدالله مدنی، غلامرضا باقری، ابوالقاسم داوری، سید ابوالقاسم با غمیشه، سید ابوالقاسم خویی، سید محسن حکیم، بجنوردی، سید عبدالاعلی سبزواری، سید علی فانی اصفهانی، مسلم ملکوتی، محمد فاضل قایینی.
تحصیلات: درس خارج.
مهارتها: فقه و تراجم.
مشاغل و مناصب: مسؤول انتشارات اسماعیلیان، مدرس حوزه علمیه نجف اشرف (سطح).
آثار: فهرست شرح ابن ابی الحدید بر نهج البلاغه، فهرست روضات الجنات، فهرست کتابخانه شوشتریهای نجف، تاریخ آل بویه، فهرست تاریخ عضد الدوله.

اسماعیلیان نجف آبادی ، حاج سید حسن ← حسینی نجف آبادی، حاج سید حسن

اسماعیلی زنجانی ، سید بهاءالدین. فرزند سید اسماعیل مجتهد زنجانی در ماه دی سال ۱۳۷۲ ق درگذشت و در زنجان به خاک سپرده شد. از روحانیون فاضل شهر خود.
محل تحصیل: زنجان.
استادان: پدر خودش (سید اسماعیل مجتهد)، شیخ تقی مدرس زنجانی (مقدمات و سطوح)، آخوند ملا قربانعلی زنجانی معروف به حجة الاسلام (درس خارج و متن کتاب قوانین الاصول)، میرزا ابراهیم حکمی زنجانی (ریاضیات و علم هیأت)، میرزا مجید حکمی (حکمت و فلسفه).

سید بها الدین اسماعیلی زنجانی

اِسْمُوس ، از خاورشناسان، دانمارکی.
مهارتها: تسلط به زبانهای فرانسه، انگلیسی، آلمانی و فارسی.
مشاغل و مناصب: خاورشناس، مترجم.
آثار: کتابی درباره حافظ و غزل سرایان دیگر به زبان دانمارکی، ترجمه مقداری از اشعار شاهنامه و رباعیات خیام به زبان دانمارکی.

اسمیت ، آرمیتاژ. از مستشاران.
مشاغل و مناصب: در ۱۹۲۰ از اعضای فعال خزانه داری انگلیسی ایران بود، مستشار مالی ایران.
نکته‌های دیگر: وی در دوران کابینه دوم وثوق الدوله (کابینه قرار داد) در رأس هیئتی به ایران آمد تا اجرای برخی از مفاد قرار داد ۱۹۱۹ را زمینه‌سازی کند. سید حسن مدرس با حضور او در ایران با این عنوان، مخالفت کرد. بالاخره مشیرالدوله نیز او را نپذیرفت و او را به لندن فرستاد تا مطالبات ایران را

از شرکت نفت محاسبه کرده و وصول نماید.

اِسمِیت ، دیوید. از ایران شناسان آمریکا.
تحصیلات: دکتری.
مهارتها: استاد ایران شناسی از آمریکا.
مشاغل و مناصب: استاد دارالفنون کلمبیا و دانشگاه نیویورک.
نشانها و جوایز: یک قطعه نشان علمی طلای درجه اول از طرف وزارت معارف ایران.
آثار: ترجمه رباعیات عمر خیام به انگلیسی.
نکته‌های دیگر: به ایران مسافرت نموده و یادداشتهایی پیرامون ایران فراهم آورده و در مجلات آمریکا نشر داده است. او در کنفرانس دانشسرای عالی ایران، راجع به نفوذ ایران در تمدن آمریکا شرکت نموده است.

اِسمِیت ، مارگریت. از خاورشناسان، محققان، انگلیسی.
آثار: رساله‌ای پیرامون عقاید شیخ فریدالدین عطار، مقاله‌ای پیرامون احوالات شیخ ابوسعید ابوالخیر، قلم فرسایی‌هایی پیرامون تصوف درایران، تحقیق پیرامون کتاب گلشن راز اثر سعدالدین محمد شبستری.

اسمیرنوف ، آندره. از سفیران و سیاستمداران خارجی در ایران.
مشاغل و مناصب: سفیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران.
نکته‌های دیگر: در اواخر عصر رضاخان هنگام جنگ جهانی دوم که منجر به اشغال کشور ایران گردید او سفیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران بوده است. وی همان کسی است که قرارداد ۱۵ فروردین ۱۳۱۹ ش را با مظفر اعلم وزیر خارجه ایران تنظیم نموده و امضاء کردند. در این قرار داد شرائط مبادله کالا بین دو کشور و وظائف نمایندگی شوروی و غیره پیش‌بینی شده بود.

آندره اسمیرنوف

اسندک هارگرونژ ، گریستیان. در ۸ ماه فوریه سال ۱۸۵۷ م در هلند متولد شد و در ۲۶ ماه یونیو سال ۱۹۳۶ درگذشت و در لیدن به خاک سپرده شد. از مستشرقین هلندی.
محل تحصیل: دوره ابتدایی در روستای محل تولد، دوره متوسطه در مدرسه شهر بویدا، دانشگاه لیدن.
استادان: تئودورنلدکه.
تحصیلات: دکتری از دانشگاه لیدن.
مهارتها: شرق شناس و سیاستمدار.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه لیدن، تدریس در مدرسه شهر دلفت DELFT، خدمت در اداره مستعمرات هلند در هندوستان به عنوان مستشار.
شاگردان مشهور: قنسنک (جمع آورنده مقالات معارگرونژ).
آثار: کتاب از مدینه و مکه دو جزء، اهل مدینه. سرزمین جاوه و ساکنان آن، محاضرات عن الاسلام و مقالات کوچکی مانند ریشه گیری اسلام، تغییرات دینی اسلام، تغییرات سیاسی اسلامی، اسلام و فکر نو.

اسنس ، رافائل کانیسنوس. در اسپانیا متولد شد. از خاورشناسان و مترجمان قرآن.
مشاغل و مناصب: خاورشناس، کارشناس زبان و ادبیات فارسی.
آثار: ترجمه داستانهای هزار و یک شب و اشعار برگزیده شعرای بزرگ ایران به زبان اسپانیایی، ترجمه قرآن مجید به زبان اسپانیایی (۱۹۵۱ م، مادرید).

اسنی ، کاظم. در سال ۱۹۰۶ م در مشهد متولد شد. از بازرگانان و سیاستمداران رژیم سابق.
تحصیلات: تحصیلات نظام قدیم.
مشاغل و مناصب: بازرگان، عضو و معاون اتاق بازرگانی مشهد، رییس اتاق بازرگانی مشهد، رییس اتاق بازرگانی و صنایع معادن مشهد، عضو شورای شهر مشهد، عضو شورای آموزشی خراسان، عضو انجمن لیون در مشهد، عضو کلوب روتاری درمشهد، عضو گروه پژوهشی مسئله ایران و عضو چند انجمن خیریه اجتماعی دیگر.

اُش وِس ، ژیراژد. از خاورشناسان.
مهارتها: تسلط به زبان عربی.
آثار: ألتنازع و التخاصم بین بنی امیه و بنی هاشم، ترجمه به زبان آلمانی.

اسیوند ، مهدیقلی. از خوانین ایل بختیاری.
مشاغل و مناصب: حاکم فریدن.
نکته‌های دیگر: او مردی آشوب طلب و ناراحت بود و با ضرغام السلطنه بستگی نزدیک داشت. سعی داشت در درگیری‌های طایفه‌ای حداکثر استفاده را به نفع ضرغام السلطنه بنماید. او را به دستور سپهدار جلب کردند و بعد از زدن چوب مفصل درته برج قلعهٔ شخصی خودش در دستگرد امامزاده زندانی کردند، که به دستور ضرغام السلطنه و توسط ابوالقاسم خان از زندان فراری داده شد.

اشپیگل ، فردی‌لیچ خون. در ۱۱ ماه ژوئیه سال ۱۸۲۰ م متولد شد و در ۱۵ ماه دسامبر سال ۱۹۰۵ م در مونیخ درگذشت. از خاورشناسان مشهور آلمانی.
مهارتها: آشنایی به زبان سانسکریت، زبان و خط پهلوی، زبان ارمنی و پشتو.
آثار: ایران قبل از اسلام از آغاز تا ظهور اسلام در سه مجلد، کتیبه‌های میخی ایران و مختصری درصرف و نحو قواعد فارسی باستان و فرهنگ لغات، تاریخ دوره آریایی، انتشار مقالات و تحقیقات علمی راجع به علوم ایرانی در مجله انجمن آسیایی آلمان کتابی به نام Beiden Orientalen Die Sage Alexander درباره اسکندر و قصه او. (او قصه اسکندر نامه نظامی را در کتاب خود مورد نقد قرار داده)، کتاب دیگری به نام انتقاد Eraniche Ds Eho Alter Tumskund درباره استخر و فارس.
نکته‌های دیگر: ایشان درسال ۱۸۶۷ م به عزم خواندن خطوط میخی و رسم الخط دوره باستانی به ایران آمده و اسرار آن راگشود. علاوه بر این او به قصد گردش و جهان شناسی به بسیاری از کشورهای جهان سفر کرده و بسی جاها را دید و آگاهی زیادی از اوضاع نقاط مختلف به دست آورد. او خطوط تخت جمشید را به سه شکل تقسیم کرده و معلوم نمود که هرکس اگر یک شکل آن را بخواند، خواندن سایر اشکال برای او به سهولت انجام می‌گیرد.

اشتری ، احمد. متخلص به ژاله، فرزند محمد علی، نوهٔ مستوفی الممالک، در سال ۱۲۹۵ ش در یزد متولد شد. از نظامیان و شاعران.
مشاغل و مناصب: سرهنگ ارتش.
آثار: دیوان شعر به نام «گلبرگی از ژاله»

اشتری ، احمد. متخلص به یکتا، فرزند میرزا مهدی، در سال ۱۲۹۹ ق در جوشقان کاشان متولد شد و در سال ۱۳۴۴ ق درگذشت و در صفائیه شهر ری به خاک سپرده شد. از شاعران و رجال سیاسی.

احمد اشتری (یکتا)

مهارتها: شعر، عکاسی.
مشاغل و مناصب: استاندار گیلان، معاون وزارت دادگستری و دادستان دیوان کشور، استاد درس فیزیک.
نوآوری: تأسیس انجمن فرهنگستان (واقع در عمارت جنب مدرسه سپهسالار که شاعران عضو آن بودند و هر هفته جلسات آن تشکیل می‌شد).
آثار: رساله‌ای راجع به دانشگاههای آمریکا، اکوستیک (صوت) راجع به ارتعاشات و سرعت صوت، الکتروا کوستیک.
نکته‌های دیگر: او که به جای «تدین» به گیلان رفته بوده مأموریت داشت تا از وجاهت ملی خود استفاده کرده و با سران نهضت جنگل به گفتگو بنشیند و آرامش را به نفع دولت در منطقه حاکم کند.

اشتری، اسدالله. در سال ۱۲۸۷ ش در اصفهان متولد شد. از شعرا.
مهارتها: شعر
مشاغل و مناصب: کارمند اداره دارایی اصفهان، شاعر.

اشتری، علی. متخلص به یکتا، فرهاد، فرزند میرزا احمد خان، در سال ۱۳۰۱ ش در تهران متولد شد و در سال ۱۳۴۱ ش درگذشت. از شعرای غزلسرا.
محل تحصیل: تهران.
مشاغل و مناصب: خدمت در اداره برق، عضو انجمن ادبی فرهنگستان.
آثار: مجموعه‌ای از اشعار به نام ستاره سحری، دیوان شعر.

اشتری، ناصر. با نامهای مستعار ن - الف مینا، گردن گلابی، لاغر، در سال ۱۳۱۷ متولد شد. از نویسندگان طنز.
تحصیلات: لیسانس ادبیات فارسی.
مهارتها: زبانهای انگلیسی، عربی، ادبیات فارسی، طنز.
نوآوری: طراح و تنظیم کننده مواد مسابقه و سرگرمی.
نشانها و جوایز: برنده جایزه بهترین رپرتاژ تحت عنوان «شهر من اصفهان» از سندیکای نویسندگان و خبرنگاران.

اشتری، هادی. از وزیران کابینه دکتر علی امینی.
مشاغل و مناصب: وزیر مشاور دکتر امینی به سال ۱۳۴۰ ش.

هادی اشتری

اشتری فهادانی، علی اکبر. متخلص به اشتر، فرزند میرزا حسین، در سال ۱۳۱۱ ق متولد شد و در سال ۱۳۸۲ ق درگذشت. از شعرای معاصر.
مهارتها: شعر
مشاغل و مناصب: خدمت در ارتش، اشتغال به بافندگی، شاعر.

اشتهاردی، شیخ حبیب الله. حدود سال ۱۳۱۰ ق در اشتهارد متولد شد و درسال ۱۳۷۳ ق در قم در گذشت و درگورستان شیخان به خاک سپرده شد. از علمای بزرگ.
محل تحصیل: نجف، ایران.
استادان: شیخ اسماعیل محلاتی و برخی از شاگردان شیخ هادی تهرانی.
مشاغل و مناصب: تدریس در مدرسه مجدد شیرازی در سامرا. برگزاری نمازجماعت در ایوان و حرم مطهر در سامرا.
نکته‌های دیگر: وی سطح را در ایران فراگرفت و به عراق رفت و پس از تحصیل در نجف به سامرا هجرت کرد و در اواخر عمر دچار ناراحتی جسمی شد و برای معالجه به ایران بازگشت. بالاخره در قم سکنی گزید و همانجا دار فانی را وداع گفت.

اشتهاردی، شیخ علی پناه. در سال ۱۳۳۹ ق در اشتهارد متولد شد. از علما و مدرسین حوزه علمیه قم.
محل تحصیل: قم، اشتهارد.
استادان: شیخ یحیی اشتهاردی، شهاب الدین مرعشی نجفی، ادیب تهرانی، حاج شیخ مرتضی حائری، شیخ عبدالرزاق قائینی، شیخ محمد علی کرمانی، سید صادق شریعتمداری، سید محمد رضا گلپایگانی، سید احمد زنجانی، علامه سید محمد حسین طباطبایی، حاج آقا حسین بروجردی، سید صدرالدین صدر.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس.
آثار: تقریر بحث صلوة جمعه بروجردی، تعلیقه بر وسیلة النجاة اصفهانی، تعلیقه بر عروة الوثقی (مبحث اجتهاد و تقلید)، اشتراک در تألیف کتاب جامع الاحادیث الشیعه بروجردی، تعلیقات و پاورقیهای ایضاح الفوائد فخر، جزوه‌ای در باره تعلیمات اخلاقی حکومت انبیاء و ائمه، مدارک العروه، کتاب هفت ساله چرا صدا درآورد (ردیه‌ای است بر کتاب شهید جاوید)، تقریر بحث گلپایگانی در مباحث الفاظ.
نکته‌های دیگر: وی در کودکی در زادگاه خود به تحصیل علوم پرداخت، سپس در ۱۳۶۰ ق به قم رفت و سطوح را از اشتهاردی و نجفی و تهرانی و حائری و قائینی و کرمانی و شریعتمداری و گلپایگانی و زنجانی و طباطبایی فراگرفت. حدود ۱۸ سال در درس خارج فقه و اصول آیة الله بروجردی شرکت کرد و چندی نیز از درس صدر بهره برد. در زمان حیات آیة الله محمد علی اراکی به هنگام غیبت او، و بعد از مرگ او نیز همیشه شبها نماز جماعت مدرسه فیضیه قم به امامت اشتهاردی برگزار می‌شود.

اشتهاردی، محمد ← محمدی اشتهاردی، محمد

اشتهاردی، مهدی (منوچهر). با نامهای مستعار شمع، حباب. از طنزنویسان.
مهارتها: نویسندگی، روزنامه‌نگاری، آشنایی با زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: شروع کار مطبوعاتی در سال ۱۳۴۳ ش، همکاری مستمر با مجله روشنفکر درصفحه «نخود هر آش» و پاورقی های مختلف، نویسنده رادیو، همکاری با چند نشریه دیگر.
آثار: نویسنده برنامه رادیویی بگویید و بشنویم و مقالات و نگارشهای متعدد در نشریات.
نکته‌های دیگر: سفر به آلمان غربی.

اشتیاقی، بهزاد. از هنرمندان ایرانی و طراحان لباس و دکوراتورها.

مشاغل و مناصب: نقاش، طراح لباس، دکور مجله مد، سناریو نویسی برای بی‌بی سی لندن.
آثار: تهیه دکور برنامه‌های: شوی جنجالی، سریال دنیای خوب‌ما،همگی‌شاد،شهرفرنگه،حرف‌تو حرف.
نکته‌های دیگر: وی کارش را با برنامه «حرف تو حرف» شروع کرد و پس از سفر به لندن به طراحی در مجله مد (وگ) پرداخت و سپس در ایران « گروه میمک» را تشکیل داد.

اشجاری ، علی اصغر. با نامهای مستعار پروانه، همشهری و ع، الف، در سال ۱۳۱۷ ش متولد شد. از روزنامه‌نگاران و طنزنویسان.
تحصیلات: پنجم متوسطه.
مهارتها: روزنامه نگاری، طنز، زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: سردبیر روزنامه اعتراف در مازندران و نماینده جراید مرکز در آن استان در قبل از انقلاب اسلامی.

اشراق ، شیخ یحیی ← انصاری شیرازی، شیخ یحیی

اشراق ، حیدر علی. معروف به مدرسی، فرزند قاسم، در سال ۱۳۰۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۳۸ ق در گذشت. از شاعران و نویسندگان.
آثار: به یاد محبتهای دوست، حواشی برشرح المقاصد، رساله‌ای در اثبات صانع، حواشی بر نفایس الفنون، رساله‌ای در تجوید، رساله‌ای در روش نامه نویسی.
نکته‌های دیگر: از اعضای «انجمن ادب» جهرم بود.

اشراق ، عبدالله. در سال ۱۲۳۵ ش متولد شد و در سال ۱۳۴۵ ش درگذشت. از روحانیون و خوشنویسان.
استادان: میرزا جهانگیر خان قشقایی و سید حسن و سید حسین کلهرودی.
مهارتها: خوشنویسی، فلسفه اسلامی.
آثار: رساله کشکول مانندی از وی باقی مانده است.

اشراق ، محمد ← آصف، محمد

اشراق ، میرزا محمدباقر ← ادیب‌اشراق،میرزامحمد باقر

اشراقی ، احسان. از استادان دانشگاه تهران.
مهارتها: تدریس در رشتهٔ تاریخ.
مشاغل و مناصب: استاد دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران.

اشراقی ، امیر قاسم. در اسفند ماه سال ۱۳۴۹ ش در گذشت. از وزرا.
تحصیلات: مهندسی.
مشاغل و مناصب: وزیر پست و تلگراف در کابینه حاجعلی رزم آرا، وزیر پست و تلگراف در کابینه اول و دوم حسین علاء، وزیر پست و تلگراف در کابینه منوچهر اقبال، مدیر شرکت تلفن و قائم مقام سازمان برنامه.

امیر قاسم اشراقی

اشراقی ، حسن ← ادیب زاده اشراقی، حسن

اشراقی ، حسین. از کارکنان وزارت خارجه و سفرا.

مشاغل و مناصب: سفیر ایران در استرالیا (۱۳۵۱/۸/۴)، سفیر ایران در مکزیک ۱۳۵۴، رییس اداره چهارم وزارت امور خارجه.

حسین اشراقی

اشراقی، سعید. فرزند حاج میرزا محمدارباب. در سال ۱۲۹۸ ش در قم متولد شد. از روحانیون و خطبا.

سعید اشراقی

محل تحصیل: قم.
استادان: آقاشیخ ابوالحسن فقیهی، آقا شیخ احمد فقیهی، حاج میرزا محمدعلی ادیب تهرانی، حاج سید میرزاآقا نراقی دامغانی، حاج شیخ محمدعلی کرمانی، حاج سید احمد زنجانی، حاج آقا روح الله کمالوند، سید محمد حجت.
مهارتها: مبلغ و مروج مذهبی.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت در مسجد سیدان قم و مبلغ در این شهر.

اشراقی، شهاب الدین. فرزند میرزا محمدتقی اشراقی، نوهٔ آیت الله ارباب قمی در سال ۱۳۰۲ ش در قم متولد شد و در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی در قم درگذشت و همانجا به خاک سپرده شد. از علما و نویسندگان.
محل تحصیل: قم.
استادان: پدرش (شیخ محمد تقی اشراقی)، سید محمدِ داماد محقق یزدی، حاج آقا حسین بروجردی، امام خمینی.
تحصیلات: دیپلم، اتمام درس خارج.
مهارتها: تسلط بر زبان فرانسوی، تفسیر قرآن، فقه و اصول.
مشاغل و مناصب: تدریس فقه و اصول، محقق و مؤلف.
آثار: پاسداران وحی (با همکاری آیة الله فاضل لنکرانی)، چهره‌های درخشان، بحث در آیه تطهیر، سخن حق در تفسیر در ۲۰ جلد، دانستنیهایی از اسلام، شرح بر عروة الوثقی، فی الاحوط و الاقوی

(در آن حاشیه مراجع بر کتاب عروه را مورد بحث قرار داده است).
نکته‌های دیگر: وی بعد از دریافت دیپلم به فراگیری علوم اسلامی در حوزه پرداخت و برای این منظور سالها در نزد پدرش و دیگر اساتید و بزرگان قم زانوی تلمذ بر زمین زد. او حدود ۱۲ سال از محضر امام خمینی استفاده کرد و در معقول نیز از صاحبان فن درس آموخت و در سال ۱۳۲۱ ش رسماً به سلک روحانیت درآمد. او داماد امام خمینی بود و بعد از مراجعت امام از پاریس به ایران، در اوایل که امام در قم حضور داشتند، به گونه غیر رسمی حالت رییس دفتر امام را داشتند و به امور مراجعین رسیدگی می‌کردند. ایشان قبل از انقلاب بیشتر با آیت الله شیخ محمد فاضل لنکرانی حشر و نشر داشتند.

اشراقی ، محمد. فرزند جعفر، در سال ۱۳۸۸ ش در بابل متولد شد. از روحانیون و وکلای دادگستری.
محل تحصیل: مازندران، تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده معقول و منقول، گذراندن دوره عالی قضایی، دارای اجازه اجتهاد از برخی علما.
مشاغل و مناصب: وکیل دادگستری تا سال ۱۳۱۸ ش و در لباس روحانیت، بازرسی کل وزارت دارایی.
نکته‌های دیگر: او نخست درزی روحانیان بود و سپس لباس طلبگی راکنار گذاشت. او پایه گذار شیر خورشید مازندران بود و به دنبال واقعه شهریور ۱۳۲۰ ش در حزب عدالت عضو شد و شعبه‌ای از آن حزب را در بابل تأسیس کرد، بعد از انحلال این حزب نیز شعبه حزب دموکرات را تأسیس کرد و به برخی فعالیتهای سیاسی اقدام نمود.

اشراقیان ، کیامرث. در سال ۱۳۲۳ متولد شد. از کارشناسان صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه شهید چمران اهواز.
تحصیلات: لیسانس مهندسی صنایع ۱۳۵۵ ش.
مهارتها: صنایع نفت خام و گاز طبیعی، امکان سنجی احداث واحدهای صنعتی.
مشاغل و مناصب: مهندس کارخانه شیمیایی فارگ.
آثار: کار و زمانسنجی پروژه های صنعتی، برنامه ریزی پروژه‌های صنعتی، بالندگی سازمان، تهیه کتابچه برنامه‌ریزی [C.P.M] و تدریس آن.

اشراکا ، یان. از سفرای چکسلواکی در ایران.او در تاریخ ۱۳۴۹/۷/۱۱ به عنوان سفیر چکسلواکی وارد تهران شد.

اشرف ، حمید. در سال ۱۳۲۵ ش متولد شد و در ماه تیر سال ۱۳۵۵ ش در گذشت. از رهبران چریکهای فدائیان خلق دوران شاه.
محل تحصیل: دانشکده فنی دانشگاه تهران.
تحصیلات: کارشناس رشته مکانیک.
نکته‌های دیگر: او از دوران دبیرستان باگروه جزنی، ظریفی در تماس بود و از اعضای پیشین سازمان جوانان حزب توده بودند و بعد از ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و فروپاشی حزب توده به فعالیتهای سیاسی مخفی روی آورده و روی مارکسیسم - لنینیسم و شیوه‌های مبارزه مطالعات ایدئولوژیک انجام داده بودند، ملحق شد. در سال ۱۳۴۵ یک گروه سیاسی را با جزنی تشکیل دادند که البته بیشتر جزنی پدر فکری گروه محسوب می‌شد. با نفوذ یک نفر ساواکی به گروه، جزنی و سورکی بازداشت و زندانی شدند و مدتی بعد حمید اشرف و صفایی فراهانی مجدداً آن را سازماندهی کردند. لیکن در شیوه و استراتژی مبارزه که آیا جنگ چریکی شهری یا جنگ چریکی روستایی باشد، اختلاف نظر پیدا کردند. حمید اشرف طرفدار جنگ شهری بود، صفائی فراهانی، صفاری و دیگران طرفدار جنگ روستائی بودند بالاخره اکثریت اعضای گروه با رهبری صفائی در ۱۹ بهمن ۱۳۴۹ با حمله به یک

پاسگاه ژاندارمری در سیاهکل لاهیجان قیام خود را آغاز کرده ولی به شدت شکست خوردند. حمید اشرف که در آن قیام شرکت نکرده بود و با صفاری آشتیانی در شهر مانده بودند، نجات یافته و با گروه مارکسیستی دیگر که متعلق به مسعود و مجید احمدزاده و امیرپرویز پویان و معتقد به جنگ چریکی شهری بودند، به ائتلاف رسیده و بر همدیگر ادغام شدند و بدینوسیله گروه موسوم به «سازمان چریکهای فدایی خلق» را تشکیل دادند و این کار در اوایل سال ۱۳۵۰ اتفاق افتاد و به مبارزه سیاسی، نظامی علیه رژیم شاه ادامه داد و بالاخره دستگیر و زندانی شد ولی موفق به فرار گردید. اما در تیرماه ۱۳۵۵ همراه با عده‌ای از همفکران خود در مخفیگاهشان به محاصره پلیس درآمدند و بعد از ساعتها زد و خورد مسلحانه کشته شدند.

اشرف، سید جواد. در سال ۱۳۳۵ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: هندوستان.
تحصیلات: مهندس برق. الکترونیک، ۱۹۸۵ م.
مهارتها: حسابداری و بازرگانی صنعتی، تعمیرات و سرویس، صنایع الکترونیک، خدمات کامپیوتری، (سخت افزار).
مشاغل و مناصب: مهندسی شرکت خدمات ماشینی کشتیرانی تهران.

اشرف، عبدالحمید. در سال ۱۳۰۹ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: ایران، پاریس.
تحصیلات: دکترای معماری.
مهارتها: معماری، آشنایی به زبان فرانسه، روزنامه نگاری.
مشاغل و مناصب: صاحب امتیاز و مدیر مسؤول مجله هنر و معماری.
آثار: شهرسازی (به زبان فرانسه).

اشرف، علیرضا. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک ۱۳۵۶ ش.
مهارتها: صنایع تهیه و تصفیه قند و شکر، طراحی و اجرای تأسیسات جانبی واحدهای تولیدی و صنعتی.
مشاغل و مناصب: مهندسی شرکتهای قند آبکوه مشهد.
آثار: تحقیقات در زمینه قندبری از ملاس، تحقیقات در زمینه تولید علوفه دامی از چغندر علوفه‌ای، تألیف جزوه درسی برای دانشگاه آزاد اسلامی در رشته صنایع قند.

اشرف، فؤاد. فرزند فضل الله، در سال ۱۲۷۹ ش در تهران متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: مهندس شیمی و درجه B.S.C و در رشته پالایش بند داری درجه M.S.C
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی، فرانسه، عربی.
مشاغل و مناصب: مدیر کارخانه تولید روغن، کار در پالایشگاه آبادان، معاونت اداره پالایشگاه مذکور. ریاست کارخانجات Works Manager پالایشگاه آبادان، معلم آموزشگاه فنی دولتی آدیس آبابا در حبشه - اتیوپی (تا سال ۱۹۶۳ م).
آثار: کتابی به زبان انگلیسی تحت عنوان: اصول فن مدیریت کارگاه.

اشرف الادباء، از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره اول از فیروزکوه.

اشرف الحکما، سید محمد ← الیاسی، سید محمد.

اشرف السادات، سیده فاطمه، خانم فرزند سید محمد،

در حدود سال ۱۳۱۰ ق در رامسر متولد شد و در ۱۱ ماه فروردین سال ۱۳۴۳ ش درگذشت و در قبرستان زکین رامسر به خاک سپرده شد. از زنان شاعره و فاضله.
محل تحصیل: رامسر، قزوین.
استادان: سید محمد (پدرش).
نکته‌های دیگر: ایشان مطالعات وسیعی در تاریخ و علوم اسلامی داشته و دارای کتابخانه‌ای نفیس در قزوین بوده و گاهگاهی شعر نیز می‌سروده است.

اشرف الکُتّاب ، میرسیدمحمد ← بقاء،میر سید محمد

اشرف الکُتّاب قمی ،زین العابدین محمد ← اصفهانی، زین العابدین محمدتقی

اشرف تبریزی ، میرزا علی. معروف به اشرف خان و اشرف گرمرودی. از شعرا و ادبا.
مهارتها: منشی گری، شعر و ادبیات فارسی.
مشاغل و مناصب: سررشته داری و منشی گری، کنسول گری تفلیس، سررشته داری و پیشکاری ایلات شقاقی گرمرود و سراب در زمان ناصرالدین شاه.
نکته‌های دیگر: ایشان با فتحعلی آخوند زاده دوستی و ارتباط داشته است. از اشراف سلسله جابر انصاری است.

اشرف زاده ، رضا. در سال ۱۳۲۱ ش در بم کرمان متولد شد. از شعرا.
استادان: مشوق ایشان در شعر علی اکبر سعیدی سیرجانی بوده است.

إشرف زاده ، محمد. در سال ۱۲۸۳ ق درمشهد متولد شد و در سال ۱۳۴۳ ق درگذشت. از مربیان نوباوگان.
مشاغل و مناصب: وی درطول عمر خود به تعلیم و تربیت نوباوگان مشغول بود و زحمات زیادی در این راه کشید.

اشرف زاده کرمانی ، منیژه، خانم. در سال ۱۳۵۴ ش در تهران درگذشت. از چریکهای مسلمان مرتدّ و مارکسیست شده دوران محمد رضا شاه.
محل تحصیل: مدرسه عالی بازرگانی تهران ۱۳۴۵ ش.
نکته‌های دیگر: وی درخانواده‌ای نسبتاً مرفه و تحصیلکرده به دنیا آمد و خیلی زود پدرش را از دست داد. مادرش پزشک بود. او در حدود سال ۱۳۴۵ به دانشگاه راه یافت، در ردیف فعّالترین دانشجویان مذهبی در مبارزات صنفی و سیاسی قرار گرفت و در مدرسه عالی بازرگانی تهران به نمایندگی انجمن دانشجویان انتخاب شد. او به تدریج جذب سازمان چریکی موسوم به مجاهدین خلق گردید، و در اثر انحراف و ارتداد مرکزیت و اکثریت سازمان، او نیز فریب سراب مارکسیم را خورده و از دین خود مرتد شد و در تصفیه خونین سازمان یاد شاه از عناصر مذهبی و مسلمان شرکت جست. از جلمه در قتل و شهادت مجید شریف واقفی مساعدت و معاونت داشت. او در نهایت توسط دوستان مارکسیست شده خود لو رفت و توسط مأموران امنیتی شاه دستگیر و در سال ۱۳۵۴ تیر باران شد. وی نخستین زن از اعضای این سازمان است که در برابر جوخه آتش قرار گرفته است.

اشرفی ، آقاخان. از وزیران.
مشاغل و مناصب: معاون پارلمانی در کابینه محمدساعد درسال ۱۳۲۳ ش، وزیر بازرگانی در کابینه بعدی او، وزیر بازرگانی و پیشه و هنر و وزیر اقتصاد ملی در کابینه هژیر.

اشرفی ، ابوالقاسم. درسال ۱۳۰۵ ش در خوانسار متولد شد. از ناشرین کتاب.

تحصیلات: تحصیلات قدیمه و متوسطه.
مشاغل و مناصب: مشغول به‌کار چاپ و مطبوعات.
نکته‌های دیگر: وی درسال ۱۳۴۲ ش سازمان انتشارات اشرفی را به وجود آورد و با انتشار کتابهایی در زمینه‌های مختلف هنری، روانشناسی، تاریخی، و اجتماعی جایگاه مناسبی در بین روشنفکران بدست آورد.

اشرفی، اصغر. درسال ۱۲۷۸ ش متولد شد. از پزشکان.
محل تحصیل: تهران.
مشاغل و مناصب: دندانپزشک عضو دانشکده دندانپزشکی و ریاست درمانگاه در سال ۱۳۲۵، ریاست بخش در سال ۱۳۲۸.

اشرفی، حسینعلی. از جمله نظامیان.
نکته‌های دیگر: او در تاریخ ۲۵ مرداد ۳۲ فرماندار نظامی دولت دکتر مصدق بود و با افسران کودتاچی ۲۸ مرداد ارتباط پنهانی داشت، مصدق به او اعتماد داشته ولی وی به او و دولت ملی خیانت کرد.

اشرفی، سیدجعفر. از علما و روحانیون، مازنداران.
نکته‌های دیگر: وی از معاصرین ناصرالدین شاه قاجار بوده و در اشرف از شهرهای مازندران اقامت داشته است.

اشرفی، سیدمحسن ← نبوی اشرفی، سید محسن

اشرفی، شیخ احمد. در سال ۱۳۰۶ ق در قید حیات بوده‌اند. از علمای عصر ناصرالدین شاه و از علمای بزرگ «اشرف)» مازندران.

اشرفی، شیخ اسدالله. از علما و مبلغین در اشرف مازندران.
مشاغل و مناصب: روحانی، مبلغ.

اشرفی، شیخ اسماعیل. درسال ۱۳۰۸ ق درگذشت. از علما، اخیار و مروجین مذهبی.

اشرفی، شیخ خضر. ملقب به شریعتمدار مازندرانی، فرزند شیخ اسماعیل، نوهٔ فقیه نجفی معروف به شیخ خضر عفکاوی، در حدود سال ۱۳۳۶ ق درگذشت.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: روحانی، مرجع امور دینی.
آثار: تألیفاتی در فقه و اصول و معارف اسلامی دارد.
نکته‌های دیگر: ایشان درسال ۱۳۰۸ ق بعد از اینکه پدرش فوت کرد جانشین او گردید و ریاست و مرجعیت دینی مردم را به عهده گرفت.

اشرفی، مرتضی. فرزند حاج شیخ آقابزرگ، در حدود سال ۱۳۴۸ ق در نجف اشرف متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: شاهرود، مشهد مقدس، نجف اشرف.
استادان: حاج شیخ آقابزرگ اشرفی پدرش، میرزا هاشم قزوینی، دامغانی، میرزا باقر زنجانی، شیخ حسین حلی، شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس حوزه علمیه نجف اشرف. **آثار**: تصحیح و تعلیقات کتاب «ألروائع الفقیهه» پدرش که درسه جلد به طبع رسیده است.

اشرفی، مصطفی. فرزند شیخ آقا بزرگ اشرفی، درسال ۱۳۵۴ ق در شاهرود متولد شد. از علما و افاضل.
محل تحصیل: شاهرود، مشهد، نجف
استادان: شیخ آقا بزرگ اشرفی، حاج میرزا هاشم قزوینی، دامغانی، سید محمود شاهرودی، شیخ حسین حلی، سید ابوالقاسم خویی
مشاغل و مناصب: تدریس سطوح عالی (کفایه و مکاسب) در نجف و اقامه نماز جماعت و تدریس و خدمات دینی در شاهرود.

اشـــرفی ، مـحمد ابـراهـیم. از روحـانیون مـعاصر ناصرالدین شاه. از علمای اوایل قرن چهاردهم بوده و ظاهراً در سال ۱۳۰۶ در قید حیات بوده است.

اشرفی ، محمدرضا. درسـال ۱۳۳۲ ش مـتولد شـد. از مهندسان صنعت نفت.
محل تحصیل: تهران دانشگاه علم و صنعت.
تحصیلات: لیسـانس مـهندسی بـرق. الکـترونیک ۱۳۵۴.
آثار: جـــزوه‌هایی دربـاره اصـول الکـترونیک (گردآوری و ترجمه)، جزوه نقشه خوانی و مدارات برقی (ترجمه).

اشرفی ، محمدعلی. ملقب به شیخ آقـابزرگ، فـرزند علینقی، درسـال ۱۳۰۷ ق مـتولد شـد و در دوم مـاه شـوال المکـرم سـال ۱۳۹۴ ق گـذشت. مـؤلفین، مجتهدین، مدرسین حوزه علمیه مشهد.
محل تحصیل: مشهد.
استادان: حاج آقا حسـین قـمی، حـاج مـیرزامـحمد آقازاده کفائی، آقا ضیاء الدین عراقی، میرزا مـحمد حسین نائینی، سید ابوالحسن اصفهانی.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از آیت الله نائینی و آیت الله اصفهانی.
شـاگـردان مشـهور: وحـیدی خـراسـانی، عـلامه شاهرودی.
آثار: دوره کامل تقریرات مرحوم آقـا ضـیاء الدیـن عـراقـی، دوره کـامل تـقریرات آیت الله نـائینی، الروائع الفقهیة، رسالة الفقیه و العداله.
نکته‌های دیگر: در جریان قیام مسـجد گـوهرشاد از جانب مأموران رضاشاه مورد تعقیب قرار گـرفت و به ناچار به شاهرود مهاجرت نمود.

اشـــرفی ، مـلامحمد. مـلقب بـه حـجت، فـرزند مـــلامحمدمهدی، در ۱۵ مـــاه شـــعبان سـال ۱۱۸۴،۱۲۱۹ ق،ش متولد شد و در شب نخست ماه رمـضان سـال ۱۳۱۵ ق در بـارفروش مـازندران در گذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از اعـاظم علما، صلحاء و زهاد.
محل تحصیل: بارفروش مازندران (بابل)، نجف.
استادان: سعید العلما، شیخ مرتضی انصاری.
تحصیلات: اجتهاد و مرجعیت تقلید.
مهارتها: فقه، اصول، حدیث، تفسیر.
آثار: اسرارالشهاده، رساله‌ای در عبادات و برخی از معاملات، شعائر الاسلام.
نکته‌های دیگر: وی به صاحب کـرامـات و خـوارق عادت بودن مشهور بـود. صـاحب المآثـر والاثـار درباره ایشان گوید: «در میان علمای عصر به جـمع مابین شریعت و طریقت اختصاص می‌یافته.»

اشرفی ، ملاّرضا. درسال ۱۳۰۶ ق درگذشت. از علما و فقها.
تحصیلات: اجتهاد.

اشـــرفی ، مـوسی. فـرزند اشرف المـلک، درسـال ۱۲۹۶ ش متولد شد. از نـمایندگان مـجلس شـورای ملی.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته کشـاورزی از آمریکا.
مشاغل و مناصب: سرپرست و مؤسس بانک عمران مازندران، نماینده دوره ۲۴ از بهشهر.

اشرفی اصفهانی ، عطاءالله. فـرزند مـیرزا اسـدالله. درسال ۱۳۲۲ ق، ۱۲۷۹ ش در خمینی شهر (همایون شهر سابق) اصفهان متولد شد و در ۲۳ ماه مهر سال ۱۳۶۱ ش با انـفجار بـمب در مـحراب نـماز جـمعه کرمانشاه به شهادت رسید و در تخت فولاد اصفهان درکـنار انـبوه شـهدای انـقلاب اسـلامی و جـنگ تحمیلی به خاک سپرده شد. از علما و فضلای مجاهد و از شهدای محراب.

محل تحصیل: اصفهان، قم.
استادان: شیخ عبدالکریم حائری، سید صدرالدین صدر، امام خمینی، فشارکی، سید مهدی درچه‌ای، سید محمد تقی خوانساری، سید محمد حجت کوه کمری، فیض، حاج آقا حسین بروجردی.
تحصیلات: درجه اجتهاد (اجازه اجتهاد از آیت الله خوانساری در چهل سالگی).
مهارتها: علوم اسلامی، فقه، فلسفه، اصول فقه.
مشاغل و مناصب: امام جمعه کرمانشاه، مسؤول امور تبلیغی روحانیون اهل تسنن، وکالت از آیت الله گلپایگانی، نمایندگی آیت الله بروجردی، نماینده امام خمینی مدیریت حوزه علمیه کرمانشاه.
آثار: (عمرانی): تعمیر مسجد ولی عصر (ع) در خمینی شهر، بنای مسجد امام حسین در خمینی شهر ۱۳۶۱ ش، احداث ساختمان مکتب الزهراء، تأسیس حوزه علمیه امام خمینی در کرمانشاه ۱۳۶۱/۱/۲۰. تألیفات: جامع الشتات، کتابی درفقه، کتابی در تفسیر و اخلاق.
نکته‌های دیگر: ایشان طبق فرمایش آیة الله بروجردی به کرمانشاه رفت و در آنجا مدیریت حوزه علمیه کرمانشاه و ارشاد مذهبی مردم را بر عهده گرفت و در سال ۱۳۴۲ ش نمایندگی امام خمینی را پذیرفت و وارد جریان مبارزه نهضت اسلامی گردید و در جهت پیشبرد انقلاب اسلامی و جمع آوری و ارسال وجوهات برای امام (در موقع تبعید ایشان) تلاش فراوان کرد و در ترویج و تثبیت مرجعیت امام خمینی بعد از فوت آیت الله بروجردی کوشید و لذا توسط ساواک بازداشت و زندانی شد، ولی بعد از رهایی از زندان نیز همچنان در خط مبارزه باقی ماند و فراز و نشیبها را از سر گذراند و در سال ۱۳۵۷ درتحصن دانشگاه تهران جهت اعتراض به بسته بودن فرودگاه جهت بازگشت امام شرکت کرد. بعد از انقلاب از طرف امام خمینی به امامت جمعه کرمانشاه رسید و در ایام جنگ نیز حضور مداوم و امیدبخش در جبهه ها داشت و در جمع آوری کمکهای مردمی جهت جبهه ها و مهاجرین جنگی در منطقه خود بسیار مؤثر بود. او در خلع ابوالحسن بنی صدر از ریاست جمهوری نیز فعالیت داشت. بالاخره در ۲۲رمضان سال ۱۳۶۰ ش مورد هدف سوء قصد نافرجام گرفت ولیکن در سال بعد در اثر انفجار بمبی که به دست دشمنان انقلاب اسلامی به کار گذاشته شده بود به شهادت رسید.

عطاء الله اشرفی اصفهانی

اشرفی اصفَهانی، محمد. با شهرت دیگر: خوزانی، درسال ۱۳۲۳ ش در خوزان متولد شد. از نمایندگان سومین دوره مجلس شورای اسلامی.
تحصیلات: سیکل و خارج فقه و اصول.
مهارتها: تسلط به زبان عربی.
مشاغل و مناصب: مسؤول حوزه علمیه امام خمینی، نماینده دوره سوم و عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی.

اشرفی بهشهری، سید حسینعلی ← نبوی، سید حسینعلی

اشرفی زاده ، حسام الدین. درسال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از مترجمان مطبوعات و خبرگزاران رادیو و تلویزیون.
تحصیلات: دانشجوی سال ششم پزشکی.
مهارتها: تسلط با زبانهای انگلیسی، فرانسه و اسپانیولی، فن ترجمه.
مشاغل و مناصب: او علیرغم رشته تحصیلی رسمی خود (پزشکی) در سال ۱۳۵۰ ش روی به کار مطبوعاتی آورد و با نشریات روز همکاری نمود و در نهایت مترجم رسمی خبرگزاری و رادیو تلویزیون ملی ایران گردید.

اشرفی زاده ، فخرالدین. درسال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از مدرسین دانشگاه و متخصصین صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه شیراز، دانشگاه بیرمینگهام انگلستان.
تحصیلات: دکترای مهندسی مواد تولید فلزات غیرآهنی، ۱۹۸۸ م.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه صنعتی اصفهان.
آثار: تولید و خواص ریزکننده دانه‌ها بر روی آلومینیم، افزایش خواص مکانیکی باربری مصارف نظامی، عملیات سطحی فولادها بر روی افزایش سختی.

اشعر الممالک ، احمد ← گلچین معانی، احمد

اشعری قمی ، میرزاعلی اصغر. فرزند محمدعلی(میرزا محمدقمی)، درسال ۱۳۱۸ ق در قم متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
استادان: شیخ ابوالقاسم قمی، حاج آقا حسین بروجردی، حاج شیخ حسن فاضل.
مهارتها: اجتهاد.

اشکذری ، سیداحمد ← حائری اشکذری، سید احمد

اشکذری ، سید حسن. فرزند سید احمد، در سال ۱۳۵۸ ق درگذشت و درکربلا به خاک سپرده شد. از علمای معروف به زهد.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: سیدکاظم یزدی، آخوند ملاکاظم خراسانی.
آثار: منتخب الوسائل، الدرالساطع ۱۳۲۸ ش.
نکته‌های دیگر: ایشان در نجف تحصیل کردند ولی درکربلا اقامت گزیدند.

اشکوری ، حسن ← لاهوتی، حسن

اشکوری ، حسن ← یوسفی اشکوری، حسن

اشکوری ، سید ابوالحسن. با شهرت دیگر حسینی اشکوری، فرزند عباس، از اعقاب یحیی بن زید، درسال ۱۲۹۲ ق در اشکور تنکابن متولد شد و در ۱۷ ماه جمادی سال ۱۳۶۸ ق درگذشت. از عالمان و مؤلفان.
محل تحصیل:، نجف.
استادان: آخوند ملا محمدکاظم خراسانی، شیخ شعبان گیلانی، سید محمدکاظم طباطبایی یزدی، شیخ عبدالله مازندرانی.
تحصیلات: اجتهاد و اجازه روایت.
مهارتها: مدرس.
آثار: تألیفات فقهی در مباحث طهارت، خمس، زکات، قضاء، وقف، وصیت، اجاره، طلاق، رضاع، ربا و منجزات المریض در چند مجلد و الاجتهاد والتقلید (از تقریرات استادش آخوند خراسانی).

اشکوری ، سید ابوالقاسم ← حسینی اشکوری گیلانی، سید ابوالقاسم

اشکوری ، سید احمد ← حسینی اشکوری، سید احمد

اشکوری ، سیداسدالله ← رودباری اشکوری، سید اسدالله

اشکوری ، سید جعفر ← حسینی اشکوری، سید جعفر

اشکوری ، سید حسن. فرزند سیدابوالقاسم، درسال ۱۳۰۲ ق در نجف متولد شد و در ۳ ماه ربیع الثانی سال ۱۳۷۵ ق درگذشت و در قبرستان نو قم به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون نامدار و مبارز.
محل تحصیل: نجف.
استادان: آخوند خراسانی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت درمشهد، تدریس، تألیف.
آثار: دیوان شعر فارسی به نام آذرکده حسینی (حاوی مدایح و مراثی حضرت رسول اکرم و اهل بیت گرامی شان)، تقریرات درس آخوند خراسانی، حاشیه بر کفایة الاصول، یک دوره نظم اصول فقه به عربی.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۲۵ ق پدرش را از دست داد و به زیارت مشهد مقدس مشرف شد و دو سال در ایران ماند و اقامه نماز جماعت می‌نمود درسال ۱۳۲۷ برای تکمیل تحصیلات خود به نجف رفت و در سال ۱۳۳۱ به تهران مراجعت کرد و به تدریس مشغول شد و زمان قیام جنگل(میرزا کوچک خان) به رشت رفت و مقیم شد و از نهضت جنگل حمایت تام و «مجمع علما و روحانیون گیلان» را پایه گذاری کرد. چنان که در نهضت ملی شدن نفت نیز از آن حمایت و اعلامیه و فتوایی صادر کرد و در نهایت در سوم ربیع الثانی در رشت درگذشت و جنازه‌اش به قم حمل و در قبرستان نو به خاک سپرده شد.

اشکوری ، سید حسن. فرزند علی، نوهٔ معصوم حسینی، درسال ۱۲۹۵ ق در کیارمش اشکور متولد شد و در سال ۱۳۶۷ ق در نجف اشرف درگذشت و درصحن حرم امیرالمؤمنین (ع) به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون.
محل تحصیل: مدارس علمیه تنکابن و گیلان، نجف اشرف سال ۱۳۱۸ ق.
استادان: آخوند خراسانی، شیخ شعبان گیلانی.

اشکوری ، سید حسین ← حسینی اشکوری، سید حسین

اشکوری ، سید عبدالباقی. در حدود سال ۱۳۰۵ ق در یکی از روستاهای اشکور متولد شد و در سال ۱۳۸۰ ق در نجف اشرف درگذشت و در وادی‌السلام به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: اشکور، نجف اشرف.
استادان: شیخ شعبان گیلانی، میرزا محمدحسین نائینی، آقاضیاء الدین عراقی.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس.
آثار: کتابی در زمینه ادعیه.
نکته‌های دیگر: ایشان از شاگردان خاص شیخ شعبان گیلانی محسوب می‌شد و پس از فوت او مدتی در جایش به تدریس مشغول شد.

اشکوری ، سید محمدعلی. با شهرت دیگر حسینی اشکوری، فرزند معصوم حسینی گیلانی، قبل از سال ۱۳۳۰ ق درگذشت. از فقها و علما.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی.

اشکوری ، سید موسی. ملقب به مدرس اشکوری، در سال ۱۲۹۵ ق متولد شد و در سال ۱۳۶۹ ق در لنگرود درگذشت. از علمای برزگ گیلان و مدرسان آن سامان.
استادان: شیخ شعبان گیلان، حاج میرزا محمد حسن نائینی، آقا ضیاء عراقی، سید محمدکاظم یزدی، آخوند خراسانی.

نکته‌های دیگر: وی از شاگردان مبرز آخوند خراسانی و سیدکاظم یزدی و دیگران بود. و پس از کسب مدارج عالی علمی به تدریس مشغول شد و عده‌ای از فضلا در نزد او تحصیل کردند و بدین لحاظ به «مدرس» مشهور شد. وی بعدها در لنگرود و حومه آن مرجعیت تامه و عامه به دست آورد.

اشکوری، سیدمهدی ← حسینی اشکوری، سید مهدی

اشکوری، سیدهادی. با شهرت دیگر حسینی نجفی، فرزند سید حسین، نوهٔ عباس و نوادهٔ میربزرگ دفین آمل، در سال ۱۳۳۲ ق در نجف متولد شد و در ۱۷ ماه شوال سال ۱۳۶۷ ق درگذشت. از علما و مؤلفان.
آثار: الاسلام و الشیعة الامامیة، منهاج الشیعة العلویة فی اثبات معتقدات الشیعیة الجعفریه، منتهی الأدب فی عقائد العرب، الشیعة من الصحابة، منیة الراغبین فی عقائد المصریین، حاشیه بر کفایة الاصول.

اشکوری، شیخ محمد صادق ← جعفری اشکوری، شیخ محمد صادق

اشکوری، شیخ محمد. فرزند محمدحسین اشکوری، درسال ۱۳۲۰ ق در نجف متولد شد و در ۲۵ ماه رجب سال ۱۳۵۶ ق درگذشت و در وادی السلام نجف به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: میرزا محمد حسین نائینی، آقاضیاء اراکی، شیخ شعبان گیلانی.
آثار: حاشیه بر رسائل، مصباح العقول در شرح کفایة الاصول آخوند خراسانی، حاشیه بر کتاب طهارت شیخ انصاری، تقریرات اصول استادش میرزا محمدحسین نائینی، تقریرات بحث استادش آقا ضیاء اراکی، اصول الدین.
نکته‌های دیگر: او کتابهای بسیاری نوشت و در تاریخ ۲۵ رجب ۱۳۵۶ ق در حادثه آتش سوزی منزل مسکونیش سوخت و درگذشت.

اشکوری، شیخ نصرالله ← جعفری اشکوری، شیخ نصرالله

اشکوری، محمدرضا ← جعفری اشکوری، محمدرضا.

اشکوری، ملامحمد. درحدود سال ۱۳۳۰ ق در رامسر درگذشت. از فضلا و خطبا.
آثار: کتابی در مناقب و مصائب حضرت سیدالشهداء (ع).

اشکوری، میرزا احمد. فرزند ملاعلی تُمُلی درسال ۱۳۱۵ ق در تُمُل اشکور متولد شد و در سال ۱۳۹۵ ق در تهران درگذشت. از مدرسین دانشکده افسری.
محل تحصیل: مدرسه علمیه نارنج بن رامسر، قزوین، تهران، قم.
استادان: محمد حسین غریب، سید محمدتنکابنی، محمدرضا تنکابنی، الموتی، شیخ عبدالکریم حائری.
مشاغل و مناصب: تدریس به مدت سی سال در دانشکده افسری.

اشکوری، میرزاحسن. فرزند ملاعلی، نوهٔ احمد اشکوری، درسال ۱۳۲۲ ق در تنکابن متولد شد و در ۱۰ ماه شعبان سال ۱۳۶۴ ق درگذشت و در کبود کلایه خرم آباد تنکابن به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون.
محل تحصیل: تنکابن، قم.
استادان: حاج شیخ عبدالکریم حائری.
مهارتها: معارف اسلامی، ترویج و تبلیغ.
مشاغل و مناصب: امام جماعت مسجد جامع شهر تنکابن بوده. رسیدگی به امورات شرعی اهالی تنکابن (شهسوار).

اشکوری، میرزا یوسف ← صدیق اشکوری، میرزا یوسف اشکوری

اشکوری، نورالدین. فرزند علی. از روحانیون.
استادان: سید محمدباقر صدر.
نکته‌های دیگر: او توسط رژیم بعثی عراق در حکومت حسن البکر به ایران فرستاده شد و توسط رژیم شاه به درگز تبعید گردید.

اشکوری بی بالانی، عبد الصمد. نام مستعار بی بالانی، در حدود سال ۱۳۰۰ ش در اشکور علیا متولد شد و حدود سال ۱۳۷۰ ق در نجف اشرف درگذشت و همانجا به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: گیلان، نجف.
استادان: سید کاظم یزدی، شیخ شعبان گیلانی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: وی پس از تحصیل، در حدود سال ۱۳۴۰ به اشکور بازگشت و به تدریس و تعلیم پرداخت و سالها زحمت و کوشش کرد. سرانجام از اشکور دلسرد شد و مجددا به نجف برگشت و در آنجا تعلیم و تعلم را پیشه خود ساخت.
نکته‌های دیگر: وی ادبیات عربی و منطق را در گیلان و مدارج عالی را در نجف طی کرد و در درس سید کاظم طباطبایی، صاحب عروه و فقه و اصول شیخ شعبان شرکت کرد و به درجهٔ اجتهاد نایل آمد.

اشکوری تُمُلی، ملا علی. فرزند میرزا احمد، در تُمُلْ اشکور متولد شد و در سال ۱۳۴۵ ق درگذشت. از روحانیون. که در تنکابن (شهسوار) اقامت و به منبر و خطابه اشتغال داشته است.

اشکوری حسینی، سید احمد فرزند ابوالحسن، درسال ۱۳۲۵ ق در نجف متولد شد و در آخر ماه شوال سال ۱۳۸۰ ق در نجف درگذشت و در وادی السلام به خاک سپرده شد. از علما و مدرسان معروف نجف اشرف.
محل تحصیل: نجف.
استادان: پدرش، سید میرقفقازی (داماد سید ابوالحسن اصفهانی)، میرزا باقر زنجانی، سید ابوالحسن اصفهانی.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: فقه، اصول، حکمت.
مشاغل و مناصب: از مدرسان معروف نجف در تدریس کفایة و رسائل و مکاسب، امام جماعت مسجد سقاها در بازار نجف، تدریس معارف اسلامی برای کسبه.
آثار: شرح کفایه، حاشیه بر عروة الوثقی، حاشیه بر کتب حکمت و رسائل متعدده درفقه و اصول.
نکته‌های دیگر: وی از مربیان اخلاق علمی و عملی بود و برای کاسبان درس اخلاق داشت. و عده‌ای از اخیار در جلساتش حضور می‌یافتند و لذا در میان مردم مورد وثوق و احترام و به نیکی انگشت نما بود. او در اواخر عمر به ناراحتی های مختلف مانند کمر درد و غیره مبتلا شد و سپس دچار سرطان گردید و با همین بیماری از دنیا رفت. ایشان معلم اخلاق و فردی خلوق، مهربان و متواضع بود.

اشکوری (حسینی)، سید جعفر. فرزند سیدمعصوم، درسال ۱۳۱۵ م در نجف درگذشت و درنجف به خاک سپرده شد. از علما و فقها.
محل تحصیل: نجف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی.
شاگردان مشهور: سیدمحمودمرعشی (پدر شهاب الدین نجفی مرعشی).
آثار: تقریرات استادش در اصول و فقه، ترجمه نامه علیشاه بن آقاخان محلاتی.

اشکوری گورچی، شیخ ابراهیم. ملقب به مدرس، فرزند شیخ اسماعیل، در حدود سال ۱۲۹۰ ق در اشکورمتولدشدودرسال ۱۳۶۲ ق، درگذشت. از علما.

محل تحصیل: گورچ اشکور، مدرسه علمیه تنکابن، قزوین، نجف اشرف.
استادان: مرحوم آخوند ملا محمد کاظم خراسانی، سید محمدکاظم طباطبایی یزدی صاحب عروة، شیخ شعبان گیلانی دیوشلی.

اشکوری گیلانی ، سیدحسین. فرزند عباس، نوهٔ عبدالله، نوادهٔ شمس الدین، در اشکور متولد شد و در ۱۳ ماه شوال سال ۱۳۴۹ ق درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از علما و مدرسان بزرگ حوزه.
محل تحصیل: اشکور، قزوین، نجف اشرف.
استادان: سیدعلی قزوینی، میرزا حبیب الله رشتی، آخوند خراسانی، سید محمدکاظم طباطبایی یزدی، شیخ حسن مامقانی، آقارضا همدانی.
مهارتها: تدریس درس خارج.
مشاغل و مناصب: امامت جماعت حرم مطهر امیرالمؤمنین (ع)، از سال ۱۳۳۲ به بعد، دارای حوزه تدریس مستقل بعد از فوت سید محمدکاظم طباطبایی.
آثار: حاشیه بر مکاسب شیخ انصاری (ناتمام)، قضاء، مباحث الفاظ، حاشیه بر رسائل شیخ انصاری، حاشیه بر کفایة الاصول (ناتمام)، کتابی در بیع، کتابی در اصول فقه، کتابی در صوم.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۳۴۹ مریض شد، به کاظمین رفت و برای مدتی در آنجا ماند.

اشکوری لاهیجی مازندرانی ، سید میرزا هاشم. ملقب به مدرس گیلانی، فرزند سیدحسن (سید محسن)، در رحیم آباد رشت (اشکور) متولد شد و در سال ۱۳۳۲ ق، ۱۲۹۲ ش، در تهران درگذشت و در شهرری به خاک سپرده شد. از حکما و عرفا.
محل تحصیل: مدارس علمیه تنکابن، گیلان، تهران.
استادان: محمد رضا قمشه‌ای، ملاعلی زنوزی، میرزا ابوالحسن جلوه.
مهارتها: فاضل در علوم عقلی و نقلی و نویسندگی.
مشاغل و مناصب: مدرس مدرسه سپهسالار تهران، روحانی، نویسنده.
شاگردان مشهور: شیخ محمد علی شاه آبادی تهرانی، میرزا احمد آشتیانی، آقا بزرگ مشهدی معروف به حکیم، شیخ محمد حسن معروف به شریعت سنگلجی، میرزا مهدی آشتیانی، مولی حسین قمی، سید حسین حسینی بادکوبی، سید محمد تدین، میرزا احمد آشتیانی.
آثار: شرح مفتاح الانس بین المعقول و المشهود، تألیف شمس الدین محمد، حاشیه برکتاب فصوص صدرالدین قونوی، حاشیه بر شرح حسین بن معین الدین میبدی (کتاب مزبور شرحی است برکتاب هدایة الحکمة).

اشکوری لنگرودی ، سیداسدالله. در اشکور متولد شد و در سال ۱۳۹۲ ق درگذشت و در قم به خاک سپرده شد. از علما و ائمه جماعت لنگرود.
محل تحصیل: قم.
استادان: حضرات آیات: حجت، حاج سید محمد تقی خوانساری، سید صدرالدین صدر، سید حسین بروجردی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت لنگرود.
نکته‌های دیگر: وی پس از خواندن ادبیات و قسمتی از سطح به قم آمد و سطوح عالی را به پایان برد. و سپس در درس خارج شرکت نمود. وی، پس از وفات عمو و پدر خانمش آیت الله سید موسی اشکوری، به لنگرود بازگشت و در آنجا به اقامه جماعت و خدمات دینی پرداخت.

اشکوری نجفی ، سیدابوالقاسم. معروف به: حسینی و گیلانی اشکوری، فرزند سید معصوم حسینی، در سال ۱۳۲۵ ق در نجف اشرف درگذشت و در جوار مرقد حضرت علی (ع) به خاک سپرده شد. از اکابر فقها و مجتهدین امامیه.

محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: مجتهد، نویسنده، مدرس نجف اشرف.
آثار: بغیة الطالب فی شرح المکاسب، از اول کتاب بیع تا مسأله تعارض مقومین، جواهر العقول فی شرح فراید الاصول، حاشیه بر رسائل (از تقریرات مباحث استادش).
نکته‌های دیگر: ایشان در اواخر عمر، مرجع تقلید وطن خویش و برخی از نواحی آن سامان بود.

اشکوری نجفی ، سیدمحمد. با شهرت دیگر: حسینی، فرزند اسدالله، نوهٔ عباس، نوادهٔ شمس الدین حسینی اشکوری نجفی، در سال ۱۳۲۰ ق، در نجف اشرف متولد شد و در ۵ ماه ذیحجه سال ۱۳۹۴ ق، در نجف اشرف درگذشت و در صحن مطهر، در جوار قبر عموزاده و عمویش سید حسین به خاک سپرده شد. از علما و نویسندگان.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: سید حسین بادکوبی، میرزا مهدی آشتیانی، میرزا محمود شیرازی، شیخ محمدحسین تهرانی.
تحصیلات: مدارج عالی حوزوی.
مهارتها: نویسندگی.
مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس، نویسنده.
آثار: البحث عن المیته، تعلیقات بر شرح منظومه سبزواری (تقریرات درس استادش سید حسین بادکوبی و میرزا مهدی آشتیانی)، تعلیقات بر کفایة الاصول (تقریرات درس استادش میرزا محمود شیرازی و شیخ محمدحسین تهرانی). الفوائد الاصولیة، اصالة الصحه.

اشک ، مهدی ← اکرامیان، مهدی

اشلقی ، فریدون. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس شیمی از دانشگاه تهران ۱۳۵۸ ش.
مهارتها: داروسازی، تهیه مواد تمیزکننده.
مشاغل و مناصب: کارمند کارخانه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران.
آثار: مقاله‌ای به صورت جزوه درباره تحلیل صنعت کبریت، مقاله‌ای در مورد روش استفاده و نگهداری ظروف پلاتینی در آزمایشگاه، مقاله‌ای درباره تاریخچه کبریت، مقاله‌ای درباره راهنمای حل مسایل متداول در شیمی تجزیه.

اِشمیت ، اریش. از ایران شناسان، دانشمندان و باستان شناسان.
تحصیلات: دکترا.
مهارتها: تسلط به خواندن خطوط قدیمه ایران، از جمله خط فارسی، عربی، کوفی و نسخ.
مشاغل و مناصب: مدیر موزه دانشگاه فیلارلفی و موزه صنایع مستظرفه بوستن و مکتشف آثار باستانی، مدیر حفاری خرابه‌های «ری».
آثار: حضریات تپه حصار دامغان.
نکته‌های دیگر: او در حفاریهای ری، چشمه علی، تخت جمشید و لرستان دست داشته که این حفاریها مربوط به آثار باستانی دوره‌های ساسانیان، سلجوقیان و زمانهای پیش از اسلام بوده است.

اشمیت ، دوعون. از نویسندگان، ناشران و ایران شناسان ترکیه.
تحصیلات: دکترا.
مشاغل و مناصب: ایران شناس، ناشر روزنامه (لیبیت) در ترکیه.
آثار: ناشر مقالاتی در روزنامه لیبیت در ترکیه.
نکته‌های دیگر: در جشن هزاره فردوسی به ایران مسافرت کرده است.

اشمیلدرز ، اگوست. در سال ۱۸۰۹ م متولد شد و در سال ۱۸۸۰ م درگذشت. از مستشرقان آلمانی.
مشاغل و مناصب: شرق شناس.
آثار: در ۱۸۴۲ کتابی به فرانسه تحت عنوان «بررسی در مکتبهای فلسفی عرب بویژه غزالی»، در ۶۴ + ۲۵۴ صفحه منتشر کرد. در این کتاب برای نخستین بار نص کتاب «المنقذ من الضلال» غزالی و ترجمه فرانسوی آن نشر یافت. این بحث مترجم نخستین پژوهش مفصل وی در مذاهب فلسفی و کلامی در نظرگاه مسلمانان بود. وی از جمله کسانی بود که در انتشار محققانه کتاب «الملل و النحل» شهرستانی، با ترجمه فرانسوی آن کوشید. ولی به نظر می‌رسد که با کاری که کیورتن راجع به کتاب مذکور در لندن در ۱۸۴۶ م، انجام داد، او را از ادامه آن بازداشت.
نکته‌های دیگر: در میان خاورشناسان، وی از نخستین کسانی بود که به فلسفه اسلامی اهتمام ورزید.

آشنی قوذجانی ، شیخ نورالدین. فرزند فقیه نامدار شیخ محمد حسین اشنی، در سال ۱۳۹۸ در اصفهان درگذشت و در بقعه تکیه میرزا ابوالمعالی کلباسی، در تخت فولاد، جنب مدفن پدرش به خاک سپرده شد. از علما، وعاظ شیرین بیان، متکلمان و حکما.
محل تحصیل: نجف، قم،اصفهان.
استادان: شیخ محمدرضا نجفی، سید محمد باقر درچه‌ای، پدرش، شیخ محمد حکیم خراسانی، حاج شیخ عبدالکریم حائری.
مهارتها: فقه، اصول، حکمت و کلام.
مشاغل و مناصب: وی پس از مراجعت به اصفهان در ضمن اشتغال به موعظه و ارشاد، سرپرستی یک دفترخانه اسناد رسمی را نیز به عهده داشت.

اشیکاگا ، اتسوئیچی ← اتسوئیچی، اشیکاگا

اصانلو ، سیروس. در سال ۱۲۸۸ ش متولد شد. از پزشکان.
محل تحصیل: پاریس و آمریکا.
مهارتها: دانشیار کرسی جراحی بالینی.
مشاغل و مناصب: دانشیار کرسی کلینیک جراحی، پزشک بیمارستان پهلوی.

اصانلو ، سیروس. فرزند اسماعیل (مدیرالدوله)، در سال ۱۲۹۲، در تهران متولد شد. از متخصصان جراحی و جراحی پلاستیکی و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاه پاریس و لندن و نیویورک آمریکا.
تحصیلات: دکترا در رشته جراحی پلاستیکی و طب و جراحی.
مهارتها: جراح پلاستیک است و به زبانهای فرانسه، انگلیسی، آلمانی، عربی و ایتالیایی آشنایی کامل دارد.
مشاغل و مناصب: استاد دانشگاه، یک دوره نمایندگی مجلس شورای ملی، دانشیار تشریح از سال ۱۳۲۸ تا ۱۳۲۰، دانشیار جراحی عمومی از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۴ در بیمارستان رازی، رییس بخش جراحی عمومی بیمارستان پهلوی، از سال ۱۳۳۳ تا ۱۳۳۴، رییس بخش جراحی پلاستیکی بیمارستان امیراعلم از سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۳۵، استادکرسی جراحی پلاستیک بیمارستان امیراعلم از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۲، و عضو کمیته دایمی دانشکده پزشکی.
نشانها و جوایز: دارای دیپلم های مختلف از فرانسه، مدال نقره از پاریس.
آثار: در موضوعات مختلف پزشکی، از جمله موارد استعمال و هدف جراحی بر روی اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک مطالبی را به رشته تحریر درآورده است.
نکته‌های دیگر: به کشورهای فرانسه، انگلستان و آمریکا مسافرت کرده است.

اصانلو ، طغرل. در سال ۱۳۱۸ ش، متولد شد. از

کارشناسان ارشد صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشکده نفت (حسابداری و علوم مالی).
تحصیلات: فوق لیسانس مدیریت منابع انسانی سال ۱۳۵۴ ش.
مهارتها: صنایع نفت خام و گاز طبیعی، حسابداری و حسابرسی، استفاده از کامپیوتر در پیاده کردن سیستمهای مالی، انتقال نفت و گاز.
مشاغل و مناصب: حسابدار و مهندس وزارت نفت.
نوآوری: اختراع دستگاه جداکننده فرمهای کامپیوتری: (Becollato).

اصحابی ، جلال الدین. معروف به آقا جلال، در سال ۱۳۳۱ ق در روستای لُولَکْ آباد حَبَشْ در حومه زنجان متولد شد و در ۱۰ ماه ربیع الاول، ۱۷ مرداد سال ۱۴۱۶ ق، ۱۳۷۴ ش در زنجان درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد. از روحانیون و مدرسان برجسته زنجان.
محل تحصیل: زنجان.
استادان: شیخ یعقوبعلی، شیخ فیاض الدین شریعتی.
مدار و مدارج علمی: اجتهاد.
نکته‌های دیگر: او کاملاً از محیط و جامعه خود جدا بود و جز مسجد و منزل خود به هیچ جای دیگر نمی‌رفت. ولیکن در فقه مسلط بود و بیشتر مردم زنجان و حومه، مخصوصاً اهالی طارم علیا، مسایل خود را از او می‌پرسیدند.

اصطبل ، میرزا سید کاظم. مشهور به سید کاظم رییس و وزیر دواب، فرزند سید هدایت الله تفرشی، در سال ۱۲۲۶ ق متولد شد و در سال ۱۳۰۸ ق درگذشت. از رجال دربار ناصرالدین شاه.
مشاغل و مناصب: در زمان پادشاهی محمدشاه قاجار وارد خدمت دولتی گردید. در زمان سلطنت ناصرالدین شاه از میرزاهای اصطبل شاهی بود. در سال ۱۲۸۳ ق، هنگام سفرناصرالدین شاه، در بین راه، به سمت مستوفی گری (محاسب) اصطبل منصوب گردید. از سال ۱۲۹۹ ق تا ۱۳۰۸ ق، شغلهایی از قبیل: مستوفی اصطبل خاصه، ایلخی چیان کلیه دواب دیوانی، زین خانه و کالسکه خانه بود.

اصطهباناتی ، آقاشیخ میرزا بابا. از علمای بزرگ عصر خود.
مشاغل و مناصب: روحانی.
نکته‌های دیگر: نامبرده، معاصر آیت الله سید محمدباقر شفتی (صاحب مسجد سید) در اصفهان و مورد وثوق وی بود. تولیت ثلث یکی از ثروتمندان نیز با او بوده‌است. وی، از آن بابت منازلی خرید و وقف طلاب در محله براق نجف نمود که در اواخر به دست آیت الله اصطهباناتی بود. و از همین ثلث، مدرسه و حمامی هم، در اصطهبانات بنا نمود.

اصطهباناتی ، ابوالقاسم. مشهور به علامه، فرزند میرزا احمد، در ۱۴ ماه صفر سال ۱۳۱۲ ق متولد شد. از علما، فقها.
آثار: منظومه‌ای در حکمت، شرح خطبه همام.

اصطهباناتی ، احمد شریف. ملقب به شیخ المحققین ذهبی، فرزند ابوالحسن، در سال ۱۲۹۱ ق در اصطهبانات متولد شد و در ۴ ماه شعبان سال ۱۳۵۴ ق درگذشت و در تهران به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: شیراز.
استادان: حاج سید علی حکیم کازرونی.
آثار: بیان الحق، تنبیهات العشر، کشکول الأدباء، کشکول العرفا.

اصطهباناتی ، احمد شریف ← شیخ المحققین ذهبی، احمد شریف

اصطهباناتی ، سیدابراهیم. مشهور به میرزا آقا شیرازی، فرزند میرزا حسن، در سال ۱۲۹۷ ق، در اصطهبانات متولد شد و در سال ۱۳۸۰ ق، در گذشت. و در یکی از حجرات صحن مقدس نجف به خاک سپرده شد. از علمای اعلام و مراجع تقلید و مدرسین بزرگ حوزه نجف.
محل تحصیل: اصطهبانات، نجف.
استادان: حضرات آیات: سید یزدی، آخوند خراسانی، میرزا محمدتقی شیرزای.
تحصیلات: اجتهاد (اجازه اجتهاد از اساتیدش).
مهارتها: تدریس، حکمت، حدیث و رجال.
مشاغل و مناصب: مرجع تقلید، مدرس.
شاگردان مشهور: ایشان از مشایخ اجازه آیت الله نجفی مرعشی، محمد شریف رازی و برخی دیگر از علما بوده است.
آثار: رساله عملیه، حاشیه بر عروة، حاشیه بر وسیلة النجاة، حاشیه بر ذخیرة العباد، حاشیه بر طریق النجاة، حاشیه بر صراط النجاة.
نکته‌های دیگر: وی از جمله مراجع تقلید در دوره پس از آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی بود. بسیاری از مردم فارس و نقاط دیگر ایران از وی تقلید می‌کردند. وی، فردی محقق، مدقق، متکلم، فقیه و دانشمند معقول و منقول بود. از اخلاقی نیکو بر خوردار بود و بخشندگی و بیان خوب و ذکاوت زیاد و زهد و اعراض از زخارف دنیوی، از خصوصیاتش بود. وی معاصر حضرات آیات اصفهانی، سید جمال گلپایگانی، شیرازی، سید محسن حکیم و در ردیف مراجع و علمای بزرگ نجف بود.

اصطهباناتی ، سیدابوتراب. مشهور به موسوی اصطهباناتی، فرزند محمد صالح، نوادهٔ سید جعفر دارابی، معروف به کشفی، در سال ۱۳۰۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۶۰ ق در گذشت و در اصطهبانات به خاک سپرده شد. از ادبا و علما.
استادان: علامه میرزا ابوالحسن، معروف به محقق اصطهباناتی، شیخ میرزا احمد معروف به شیخ المحققین و شیخ الاسلام.
آثار: منظومه‌ای در نحو به نام «حدائق الأعراب»، منظومه‌ای در صرف موسوم به «درة التألیف».

اصطهباناتی ، شیخ حسین. فرزند محمد یوسف، پس از سال ۱۲۹۲ ق در گذشت. از علمای فاضل و صاحبان خط زیبا.
مهارتها: خوشنویسی.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: وی کتاب «الشواهد العینی» را به خط خود نوشته است.

اصطهباناتی حکیم باشی ، اسدالله. فرزند حاج سیدابوالحسن ناظم الشریعه، در سال ۱۲۳۸ ش متولد شد و در ماه خرداد سال ۱۳۱۱ ش در گذشت. از اطبای دورهٔ قاجاریه و پهلوی و از نویسندگان.
محل تحصیل: شیراز.
مهارتها: آشنایی به طب قدیم و جدید.
مشاغل و مناصب: وی از سال ۱۲۶۰ تا ۱۳۰۰ به طبابت به سبک قدیم و جدید اشتغال داشت و در انجمنهای طبی و کمیسیونها بهداشتی محلی نیز شرکت می‌کرد. مدت دو سال هم پزشک مخصوص رکن الدوله، والی فارس بود.
آثار: رساله در طب مخصوصا امراض زنان، رساله متضمن بعض نسخه‌ها و داروهای مجرب، رساله سفینه النجاة در طب و ادویه مرکب، مقدمه و شرح و حواشی بر کتب قدیم و جدید طبی، تاریخچه‌ای شامل شرح حال خودش و بعضی از وقایع کشور، منتخب نظم و نثر و کلمات قصار و پاره‌ای یادداشتهای علمی و فنی و تاریخی به خط خودش.
نکته‌های دیگر: وی از ابتدای جوانی به شیراز رفت و به فراگیری معقول و منقول و طب قدیم پرداخت. پس از آن با مطالعه کتب طبی چاپ بیروت و مصر با طب جدید نیز آشنا شد.

اصطهباناتی شیرازی، شیخ محمد باقر. مشهور به شیرازی، فرزند آخوند ملامحسن شیرازی، در سال ۱۳۲۶ ق به شهادت رسید و در حافظیه شیراز به خاک سپرده شد. از علما و فضلای برجسته.
محل تحصیل: شیراز، اصفهان، تهران، سامرا.
استادان: آقای علی مدرس، شیخ محمدباقر، ملا علی کنی، میرزا محمد حسن شیرازی.
تحصیلات: اجازه روایت از طرف شیخ محمدباقر و ابوالقاسم خوانساری.
مهارتها: علوم دینی: فقه، فلسفه اصول و ریاضی.
مشاغل و مناصب: مرجعیت، تدریس و سائر امور دینی در شیراز، تدریس و اقامه جماعت در نجف، مرجعیت عامه در شیراز.
آثار: احکام الدین، رساله حدوث عالم.
نکته‌های دیگر: قبل از مسأله مشروطه او با حاکم شیراز اختلاف داشت و اعتراضاً به سامرا مهاجرت کرد ولی در سال ۱۳۱۹ ق، مجدداً به شیراز بازگشت و زعامت پیداکرد. در سال ۱۳۲۶ ق به همراه سید احمد معین و دیگران به شهادت رسیدند.

اصطهباناتی شیرازی، محمد حسین. معروف به شیرازی، در سال ۱۳۱۲ ق، در اصطهبانات متولد شد. از علما و روحانیون، ائمه جماعت.
محل تحصیل: سامرا، نجف.
استادان: ابوالحسن مشکینی، سید ابوالحسن اصفهانی، سید محمود مرعشی نجفی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت حرم مطهر عسکریین (ع)، تدریس
نکته‌های دیگر: توسط دولت بعث عراق از آن کشور اخراج شد و در شهر قم اقامت گزید.

اصطهباناتی لاری، میرزا ابوالحسن. معروف به محقق اصطهباناتی و محقق العلما، فرزند اسماعیل، نوهٔ سید جعفر کشفی دارابی. وی، در سال ۱۲۵۰ متولد شد و در ماه ذی الحجة سال ۱۳۳۸ ق، در اصطهبانات درگذشت و در قبرستان بالنگ، نزدیک قبر مغربی به خاک سپرده شد. از علمای ریاضی و روحانیون.
محل تحصیل: یزد، مشهد، اصفهان.
استادان: آقا محمد جعفر کرمانی، میرزا محمدرضا یزدی.
مهارتها: ریاضی، هیأت، معقول و منقول.
شاگردان مشهور: میرزا محمد رضا یزدی، آقا محمد جعفر کرمانی.
آثار: شرح دعای کمیل، الحصن الحصین، مطالع الانوار، لمعات الانوار، حاشیه تحریر اقلیدس، رساله‌ای در هیأت، رساله ای در قبله، ألسلسبیل، شرح تشریح الافلاک شیخ بهائی.

اصغر، ملازم حسین. فرزند غلامحسین، در سال ۱۹۴۲ م در جهوک پردایه بخش شاهپور پاکستان متولد شد. از روحانیون و نویسندگان شیعه پاکستان.
محل تحصیل: سرگودها، لاهور.
استادان: مولانا شیخ نصیر حسین، مولانا سید قمر الزمان، مولانا محمد حسین ساهیوال، مولانا شهزاده محمد انور، مولانا عبدالغفور، مولانا غلام مهدی، مولانا منورحسین.
تحصیلات: فاضل عربی، سلطان فاضل.
مهارتها: زبان عربی، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: تدریس زبان عربی، مدیر ماهنامه ألمبلغ
آثار: ترجمه توضیح المسائل فارسی به زبان اردو، ثانی زهرا (زهرای ثانی)، کتاب علم الجفر پرحاشیه (حاشیه برکتاب علم الجفر).

اصغرزاده، محمدابراهیم. در سال ۱۳۳۴ ش در خاش متولد شد. از نمایندگان دوره سوم مجلس شورای اسلامی، از حوزه انتخابیه تهران.
تحصیلات: مهندس صنایع.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی، فن مدیریت،

تحلیلگر مسایل سیاسی.
مشاغل و مناصب: جانشین مدیر مؤسسه کیهان، همکاری با جهاد سازندگی، یکی از اعضای مؤسس اتحادیه انجمنهای اسلامی دانشجویان (دفتر تحکیم وحدت)، فرمانده یکی از واحدهای سپاه پاسداران، مشاور فرهنگی دادستان کل انقلاب (موسوی خوئینیها)، معاون وزیر ارشاد اسلامی در امور بین الملل (در وزارت معادیخواه و خاتمی)، نماینده دوره سوم مجلس شورای اسلامی از تهران و عضو کمیسیون سیاست خارجی و رییس کمیسیون اجرای قانون احزاب بوده است.
نکته‌های دیگر: ایشان یکی از رهبران اصلی دانشجویان پیرو خط امام و یکی از سه نفر طراح اصلی تسخیر لانه جاسوسی (سفارت) آمریکا بود ولی در انتخابات میاندوره مجلس پنجم از تهران، اجازه شرکت نیافت و شورای نگهبان صلاحیتش را رد کرد.

مهندس ابراهیم اصغرزاده

اصغرزاده پارسا، میرزا محمدرضا. فرزند علی اصغر، در سال ۱۲۶۸ ش متولد شد. از تجار، نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف.
مشاغل و مناصب: تاجر، نماینده دوره‌های ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ مجلس از شهرستان خوی.

اصغرنژاد رحمتی، اکبر. در سال ۱۳۲۷ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک.
محل تحصیل: دانشگاه تبریز، در سال ۱۳۵۶.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک (ساخت و تولید).
مشاغل و مناصب: کارگاه طرح نیروگاه سیکل ترکیبی گیلان.

اصغرنیا، محمدحسن. در سال ۱۳۲۸ ش، ۱۹۴۹ م در رشت متولد شد. از استانداران و مدیران جمهوری اسلامی ایران.
تحصیلات: لیسانس زبان و ادبیات عرب.
مشاغل و مناصب: ایشان بعد از انقلاب در سمتهای ذیل مشغول کار بوده است: استاندار سمنان ۱۹۸۰، معاونِ مشاور وزیر در امور سازمان رفاه اجتماعی، استاندار کردستان (۱۹۸۱ تا ۱۹۸۳)، نماینده آیت الله مهدوی کنی در ستاد پشتیبانی و امداد امام، سرپرست دانشگاه آزاد اسلامی سنندج، مشاور وزیر امور خارجه (ولایتی).
نکته‌های دیگر: وی بیشتر از طریق فعالیت در مسجد قبا و مسجد الجواد تهران با مبارزات ضد سلطنتی آشنا شده و با برخی روحانیون بزرگ در ارتباط قرار گرفت.

اصغری، ابراهیم. در سال ۱۳۲۶ ش در زنجان متولد شد و در ۱۹ ماه دی سال ۱۳۶۵ ش درگذشت. از شهدای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران.
تحصیلات: دانشجوی رشته حقوق.
مشاغل و مناصب: بسیجی و عضو پایگاه ۲۵ قاسمیه زنجان، عضو واحد اطلاعات و عملیات لشگر ۳۱ عاشورا.

اصـــغری ، رحـیم. در سـال ۱۳۳۲ ش مـتولد شـد. از کارشناسان حسابداری و حسابرسی.
محل تحصیل: دانشکده علوم اقتصادی بابلسر.
تحصیلات: لیسانس حسابداری، در سال ۱۳۵۳ ش.
مهارتها: تولید کالاهای نساجی ساخته شـده غـیر از پوشاک، حسابداری و حسابرسی، مدیر مالی تولید پـارچـه و پـتو، بـهداشت و درمـان پـزشکی و دامـپزشکی، مـدیر مـالی خـدمات، درمـانی اسـتان کردستان، امور بازرگانی، تدوین سیستمهای مالی، اصلاح سیستم حسابرسی،
مشاغل و مناصب: کارمند خدمات مدیریت مقایسه.
آثار: تدوین قانون مالیاتها.

اصغری ، سید مـحمد. در سـال ۱۳۲۷ در بـهار هـمدان متولد شد. از حقوقدانان، وزرا و نـمایندگان مـجلس شورای اسلامی.
محل تحصیل: بهار همدان، دانشکده حقوق دانشگاه تهران.
تحصیلات: فوق لیسـانس حـقوق خـصوصی، سـال ۱۳۵۶ ش.
مهارتها: تسلط به زبانهای عربی، انگلیسی.
مشاغل و مناصب: وکیل دادگستری، رییس کل امور حقوقی شـرکت مـلی صـنایع پـتروشیمی، نـماینده مجلس شورای اسلامی از حوزه انـتخابیه تـهران در دوره‌هـای دوم و سـوم، نـماینده مـقام رهـبری و سـرپرست مؤسسه کـیهان، وزیـر دادگسـتری در کابینه‌های شهید رجایی، شهید باهنر، مهدوی کنی و مهندس موسوی، مشـاور حـقوقی در پـتروشیمی، عضو کمیسیون قضایی و حقوقی در مجلس.
آثار: قـیاس در حـقوق اسـلام و ایـران (رسـاله کـارشناسی ارشـد)، مـقالاتی در روزنـامه‌های کثیرالانتشار.
نکته‌های دیگر: از سال ۱۳۴۲ فعالیتهای سیاسی خود را علیه رژیـم سـلطنتی آغـاز کـرد. و در شـماری از فعالیتهای سیاسی مشارکت نمود و بعد از انقلاب نیز به مقامات مهمّی دست یافت.

اصغری ، علی اکبر. فرزند مـحمد، در سال ۱۳۱۰، در بـناب مـتولد شـد و در ۲۶ مـهر مـاه سـال ۱۳۶۰ در گذشت و در بناب به خاک سپرده شد. از روحانیون و نمایندگان اولیـن دوره مـجلس شـورای اسـلامی از حوزه بناب و ملکان.
تحصیلات: خارج فقه و اصـول در نـجف اشـرف و دارای دیپلم مدرسی.
مشاغل و مـناصب: پـیش از انـقلاب در دبـیرستان تدریس می‌کرد. پس از انـقلاب نـیز بـه تـدریس و تبلیغ مشغول بـود و عـضو شـورای کـمیته انـقلاب اسلامی بناب به شمار می رفت.
نکته‌های دیگر: وی در مجلات دارای مقالاتی است. نامبرده، در تاریخ ۶۰/۷/۲۶، در حادثه رانندگی میان تاکستان و قزوین جان باخت.

اصغری تبریزی ، اکبر. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از دانشیاران دانشگاه اصفهان.
محل تحصیل: دانشگاه سوربن فرانسه.
تحصیلات: دکترای زبان و ادبیات فرانسـه در سـال ۱۳۴۷ ش
مشاغل و مناصب: استادیار دانشگاه اصفهان و ارتقا بدرجهٔ دانشیاری دانشکدهٔ زبانهای خارجی دانشگاه اصفهان از سال ۱۳۶۳.
آثار: دارای یک کتاب در زمینهٔ مذهبی، تـاریخی، اجتماعی و ۱۰ مقاله به فارسی و ۲ مقاله به خارجی در زمینه‌های فلسفه و عرفان در مقیاس جهان، ادبیات، دانستنیهایی از علوم پزشکی و ادبـیات فـرانسـه در قرن ۱۹.

اصغری فرد ، محمود. در سال ۱۳۴۰ ش متولد شد. از مهندسین.
محل تحصیل: دانشکده صنعت آب و برق.
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق.

مهارتها: مهندس نیروگاههای برق، تعمیر و سرویس تأسیسات برقی.
مشاغل و مناصب: مهندس نیروگاه گیلان در شهر صنعتی رشت.

اصغری محمدیان ،...؟. در سال ۱۳۴۱ ش، ۱۹۶۲ م در ساری متولد شد. از قهرمانان کشتی.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: کُشتی.
نکته‌های دیگر: او در مسابقات قهرمانی ۱۹۷۷ م شرکت کرد و نفر پنجم جام «فری بُرگ - آلمان غربی» شد در مسابقات جوانان آسیا در سال ۱۹۸۱ نیز نفر «اوّل» شد. در مسابقات ۱۹۸۲ آسیایی که در دهلی نو (هند) بر پا شد، نفر دوّم شد. و نیز نفر دوّم مسابقات نیروهای مسلح در ۱۹۸۲، نفر اوّل مسابقات آسیایی ۱۹۸۳، نفر دوم در بازیهای المپیک سئول ۱۹۸۸، نفر دوّم در مسابقات جهانی مارینی سوئیس ۱۹۸۹ بود. ایشان از طریق رانندگی با ماشین آلات راه سازی، امرار معاش می‌کند.

اصغری نسب ، منوچهر. در سال ۱۹۳۶ م در کرمان متولد شد. از هنرپیشه‌ها و کارگردانان.
محل تحصیل: تهران، آمریکا.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشتهٔ «سینما» از مدرسهٔ هنرهای دراماتیک تهران، فارغ التحصیل مخابرات از آمریکا.
مشاغل و مناصب: کارگردان فیلم، وقتی از خارج کشور برگشت به استخدام شبکهٔ تلوزیون در آمد.
نشانها و جوایز: لوح زرّین به عنوان سازنده بهترین فیلم مستند آسیایی از جشنوارهٔ شالچار پاکستان، جایزه مخصوص برای فیلم‌های مربوط به جنگ ایران - عراق در سال ۱۹۸۸ م.
آثار: آن سوی مِه، هیْ جو، خانه‌ای در انتظار (سریال تلویزیونی) و چند فیلم دیگر.
نکته‌های دیگر: نکته‌های قابل ذکر زندگی او نیز ساختن انواع فیلمها و ارائه آنها به محافل هنری است. مانند موارد ذیل: ساختن فیلم‌های کوتاه مستند در سال ۱۹۶۶ م، ساختن فیلم مربوط به جنگ تحمیلی در اهواز در فوریه ۱۹۸۱ و فیلم گزارشی از زمین. وی فیلم‌های بلند نیز ساخته که مورد تأیید سازمان‌های سینمایی کشوری قرار گرفته است.

اصغریه اهری ، حسین. در سال ۱۳۳۶ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: تهران (دانشگاه امیرکبیر)
تحصیلات: لیسانس مهندسی نساجی تکنولوژی نساجی.
مهارتها: صنایع نساجی، پوشاک و چرم، حسابداری و بازرگانی صنعتی، ریسندگی و بافندگی و تکمیل منسوجات، کارشناس پروسس و فرمولاسیون، تولید قالیچه و قالی و گلیم و زیلو.
مشاغل و مناصب: کارشناس کارخانه زرباف غرب.

اصفهانی ، آخوند ملاتقی. از روحانیون مدرسان فلسفه.
استادان: حاجی ملا هادی سبزواری.
مشاغل و مناصب: مدرس مدرسه حکیم اصفهان.

اصفهانی، آقا جمال الدین. معروف به حاج آقا جمال اصفهانی، فرزند شیخ محمد باقر اصفهانی در سال ۱۲۸۴ متولد شد و در ۲۵ ماه جمادی الاول سال؟ در اصفهان درگذشت و در بقعه تکیه مادر شاهزاده به خاک سپرده شد. از علمای تراز اول تهران و مخالفان سردار سپه.
استادان: پدر خودش، میزا حبیب الله رشتی، آخوند ملا محمدکاظم خراسانی.
مشاغل و مناصب: امام جمعه تهران.
نکته‌های دیگر: وی در اوایل جنگ اول جهانی به علت مخالفت با روسیه در سال ۱۳۳۲ ق از اصفهان به تهران تبعید شد. از یاران سید حسن مدرس و

مدتی نیز امام جمعه تهران و از مخالفان سردار سپه بود. هنگامی که قزاقان در قضیهٔ جمهوری، به دستور سردار سپه، درب مسجد بازار را بستند، او به اتفاق فرزند آیت الله مهدی خالصی (خالصی زاده) در بازار تهران نماز گزارد و پس از نماز، هیاهوی مخالفت با سردار سپه بلند شد. در اواخر حیات سیاسی مدرس، تنها کسی که تا حدی جانب مدرس را نگاه داشته بود آقا جمال اصفهانی بود. آقا جمال پس از روی کار آمدن رضا شاه به دلیل مخالفتهایی که با سلطه طلبی و استبدادکاری او می‌نمود به اصفهان تبعید شد و در همانجا از دنیا رفت. مشهور این بود که وی توسط عمال رضاشاه مسموم گردید.

آقا جمال اصفهانی

اصفهانی، آقا سید اسماعیل. فرزند سید حسن. در سال ۱۳۰۶ ق در محله درب سید از محله‌های فروشان همایون شهر (خمینی شهر فعلی) متولد شد و در ۵ ماه شوال سال ۱۳۷۳ ق درگذشت و در صحن مطهر، نزدیک مقبرهٔ معین التجار اصفهانی به خاک سپرده شد. از علمای جلیل القدر و مدرسان فاضل.

محل تحصیل: نجف.

استادان: حضرات آیات: ملا محمد کاظم خراسانی، شیخ علی گنابادی، علامه شیخ اسماعیل محلاتی، میرزا محمدحسین نائینی، آقا ضیاالدین عراقی، آقا سید ابوتراب خوانساری، شیخ عبدالحسین رشتی، آقا سیدمحمدحسین بادکوبه‌ای.

مهارتها: معقول و منقول در حد عالی.

مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس حوزهٔ نجف.

آثار: تقریراتی در فقه و اصول و جز آن دارد.

نکته‌های دیگر: وی پس از پرورش در محله «درب سید»، به اصفهان رفت و ملازم دایی خود «میرزا عبدالرحیم» شد و به تحصیل مقدمات پرداخت. در سال ۱۳۲۸ ق، در ۲۲ سالگی به نجف هجرت کرد و از محضر آخوند خراسانی و علی گنابادی و شیخ اسماعیل محلاتی و نائینی و آقا ضیاء و در رجال از سید ابوتراب خوانساری و در معقول از شیخ عبدالحسین رشتی و محمدحسین بادکوبه‌ای استفاده‌ها برد تا به مدارج عالی در فقه و اصول رسید. وی در اصفهان از بیت معروف به طائفه میرزا سید هاشم می‌باشد.

اصفهانی، آقامنیرالدین (میرزا مسیح)، مشهور به مجتهد اصفهانی، بروجردی، میرزا مسیح، فرزند آقا جمال الدین، نوهٔ ملاعلی، نوادهٔ محمد شریف بروجردی، در ۲۱ ماه رجب سال ۱۲۶۹ ق ۱۲۳۲ ش، متولد شد و در ۱۷ ماه ربیع الاخر سال ۱۳۴۲ ق در اصفهان درگذشت و در تخت پولاد، در تکیه ملک، به خاک سپرده شد. از اعاظم علما اصفهان.

محل تحصیل: بروجرد، اصفهان.

مشاغل و مناصب: امامت، قضاوت.

اصفهانی، ابوالفضل. در سال ۱۳۰۰ متولد شد و در سال ۱۳۳۲ ق درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از علما.

محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: آخوند خراسانی، نائینی.
آثار: یک دوره تقریرات درس استاد.
نکته‌های دیگر: تقریراتی که او در جوانی از درس استادش نوشته بود، به ۳ لیر فروخته شده است.

اصفهانی ، ابوالقاسم. در سال ۱۳۰۴ ق متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ علی مسگر یزدی، حاج میرزا محمد صادق، آقا سیدمهدی و آقا سید محمد درچه‌ای.
مشاغل و مناصب: دبیر تجارتخانه.
آثار: حاشیه بر کفایه، متفرقاتی در فقه و رساله ناتمامی در نحو.

اصفهانی ، ابوالقاسم (محمد نصیر). متخلص به طرب، فرزند همای شیرازی، در سال ۱۲۷۴ ق، در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۳۰ ش در اصفهان درگذشت. از شعرای اواخر سده سیزده و اوایل چهارده و از خوشنویسان.
مهارتها: خطاطی (نستعلیق را در نهایت زیبایی می‌نگاشت)، شعر و نقاشی.
مشاغل و مناصب: شاعر.
آثار: دیوان اشعار وی با مقدمه جلال همایی، در ۱۳۴۲، در ۱۰۱۲ صفحه وزیری، در تهران چاپ شد. نمونه خط وی در مسجدهای رکن الملک، رضوان و سرای ملک اصفهان موجود است.
نکته‌های دیگر: وی پس از فراگیری علوم متداول زمان به خوشنویسی و شاعری پرداخت.

اصفهانی ، ابوالقاسم. ملقب به شیخ الاسلام، در سال ۱۳۱۷ درگذشت. از علما و قضات.
مشاغل و مناصب: سمت قضاوت.

اصفهانی ، ابوجعفر ← عاملی اصفهانی، سید ابوجعفر

اصفهانی ، اکبر ← جمشیدی اصفهانی، اکبر

اصفهانی ، بهاء الدین ← الفت، بهاء الدین

اصفهانی ، بیگم قمر، خانم. فرزند میرزا باقرخان عظیمی. از سفرا و سیاستمداران دوره شاه.
مشاغل و مناصب: سفیر سابق ایران در توکیو و استاندار گیلان، رییس شورای مرکزی مؤسسات خیریه پاکستان.

اصفهانی ، حاج سید محمد باقر ← صدر اصفهانی، حاج سید محمدباقر

اصفهانی ، حاج میرزا ابراهیم ← امین الواعظین اصفهانی، حاج میرزا ابراهیم

اصفهانی ، حاج میرزا عبدالغفار. ملقب به نجم الدوله، فرزند آخوند ملاعلیمحمد اصفهانی تهرانی در ماه ذیقعده سال ۱۲۵۵ ق متولد شد و در سال ۱۳۲۶ ق درگذشت و در تهران، در مقبره صفائیه به خاک سپرده شد. از رجال عصر ناصری.
مهارتها: ستاره شناس، ریاضیدان.
مشاغل و مناصب: منجم باشی ناصرالدین شاه، معلم ریاضیات دارالفنون تهران.
آثار: آسمان، اصول جغرافیا، اصول الهندسه، بدایة الجبر، بدایة الحساب، بدایة النجوم، بدایه الهندسة التطبیقیة، تطبیق در تاریخ هجری و مسیحی، کفایة الحساب.
نکته‌های دیگر: او لقب «منجم باشی» را از بهادر شاه دریافت کرده است. یکی از کارهای او در دربار ناصرالدین شاه این بوده که در موقع تحویل شمس به برج حمل، رسیدن ساعت و دقیقه تحویل را اعلام می‌کرده است. وی، از جانب شاه مأمور بستن سد اهواز شده است.

اصفهانی، حاج میرزا موسی خان ← انصاری اصفهانی، حاج میرزا موسی خان

اصفهانی، حاج میرزا هاشم ← امام جمعهٔ اصفهانی، حاج میرزا هاشم

اصفهانی، حاج میرزا یحیی ← مستوفی بیدآبادی، حاج میرزا یحیی

اصفهانی، حسین ← یزدی اصفهانی، حسین

اصفهانی، حیدر علی. متخلص به کمالی، فرزند حاج محمدمهدی بلور فروش، در سال ۱۲۵۰ ش، در ابرقو متولد شد و در آبان سال ۱۳۲۸ ش درگذشت. از شعرا، نویسندگان و نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: آهنگر، شاعر، نویسنده دو دوره نماینده مجلس شورای ملی از طرف مردم نیشابور.
آثار: مظالم ترکان، افسانه لازیکا، منتخب اشعار صائب، دیوان اشعار، روزنامه پیکار.
نکته‌های دیگر: وی، چندی به نشر روزنامه پیکار اقدام کرد.

اصفهانی، رباب، خانم. در سال ۱۳۰۹ق در اصفهان متولد شد. از شاعران.
آثار: دیوان شعر.
نکته‌های دیگر: وی خواهر حسن صدر روزنامه‌نگار و رجل سیاسی معروف است که مدیر روزنامه «قیام» بود. رباب بویژه در سرودن اشعار مذهبی و مراثی امام حسین (ع) از شاعران سرآمد بوده است.

اصفهانی، رجبعلی. از نقاشان.
استادان: میرزا علی نقاش.
نکته‌های دیگر: وی از نقاشان هنرمند زمان فتحعلیشاه است، دارای مشرب عرفانی بوده است. بدین جهت در تصویر عارفان و بزرگان شعر و ادب، آثاری از خود به یادگار گذاشته است.

اصفهانی، رحیم. فرزند کرمعلی اصفهانی. از قلمدان سازان و چهره نگاران روی قلمدان.

اصفهانی، رضا. فرزند محمدصادق، در سال ۱۳۱۴ ش متولد شد. از نویسندگان و نمایندگان مجلس.
تحصیلات: تدریس در دانشگاه، معاونت وزارت کشاورزی، نماینده دوره اول مجلس شورای اسلامی.
آثار: کتاب فلسفه مقایسه‌ای، اقتصاد مقایسه‌ای، اسلام برای همه، بزرگی فکری، اخلاق برای همه، روح یا ماده.

اصفهانی رضا (فرزند محمد صادق)

اصفهانی، رضا. متخلص به سعید، فرزند صغیر اصفهانی، شاعر مشهور معاصر، در سال ۱۳۰۵ ش در اصفهان متولد شد. از شعرای معاصر.
محل تحصیل: اصفهان.
مشاغل و مناصب: شغل آزاد.
نکته‌های دیگر: پس از فراگیری تحصیلات متداول

زمان، به فراگیری فنون ادب پرداخت.

اصفهانی، زین العابدین (محمد تقی). ملقب به اشرف الکُتّاب در سال ۱۲۰۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۰۰ ق درگذشت و در اصفهان به خاک سپرده شد. از خطاطان عصر ناصری.
مهارتها: خطاطی خط نسخ.
نکته‌های دیگر: وی در دربار ناصرالدین شاه خطاطی می‌کرده و از طرف او لقب اشرف الکُتّاب، به وی داده شده است.

اصفهانی، سیدابوالحسن. فرزند سید محمد، نوهٔ سیدعبدالحمید در سال ۱۲۸۴ ق (۱۲۷۷ ق) در روستای «مدیسهٔ» لنجان اصفهان متولد شد و در روز دوشنبه ۹ ماه ذیحجه سال ۱۳۶۵ ق درکاظمین درگذشت و در نجف اشرف (مقبره آخوند خراسانی) به خاک سپرده شد. از فقهای برجسته و مراجع بزرگ تقلید.
محل تحصیل: اصفهان، نجف.
استادان: آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، میرزا محمدتقی شیرازی.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: مدرس برجسته حوزه علمیه نجف، مرجع تقلید.
شاگردان مشهور: ده‌ها مجتهد مسلم و صدها عالم بزرگ از جمله میرزا هاشم آملی و شیخ عبدالنبی عراقی از شاگردان او بودند.
آثار: رساله عملیه و رسائلی در فقه و اصول.
نکته های دیگر: وی نوهٔ سید عبدالحمید است که از شاگردان معروف صاحب جواهر و در اصفهان مدفون می‌باشد، ولی قبر پدرش سید محمد در خوانسار است. خانوادهٔ وی اصلاً از سادات موسوی بهبهان هستند که ساکن روستای مدیسه شده بودند. سید ابوالحسن دوران کودکی خود را در روستای مدیسه بافقر و تنگدستگی خانواده خود گذراند و با

سید ابوالحسن اصفهانی

دشواری تمام تحصیلات اولیه خود را دراصفهان گذراند و در سال ۱۳۰۷ ق برای تکمیل تحصیلات خود به عراق رفت و از اساتید و فقهای برجسته آن دیار از جمله آخوند خراسانی و سید محمدکاظم یزدی صاحب عروه استفاده کرد. هنگامی که مشروطیت به پیروزی رسید و طبق متمم قانون اساسی مشروطه چند تن از فقها می‌بایست به عنوان طراز اول در مجلس حضور داشته و بر اسلامیت قوانین موضوعه نظارت کنند، سیدابوالحسن نیز (در حالی که خودش از ایران غایب و در نجف بود) از طرف مجلس مانند سید حسن مدرس به عنوان یکی از فقهای طراز اول انتخاب شد و با تلگراف به آگاهی‌اش رسید و لیکن وی عذر آورده و آن را نپذیرفت و همچنان در عتبات عالیات باقی مانده و به تدریس پرداخت. مرجعیت بطور عمده در نجف بعد از مرگ آخوند خراسانی به میرزا محمدتقی

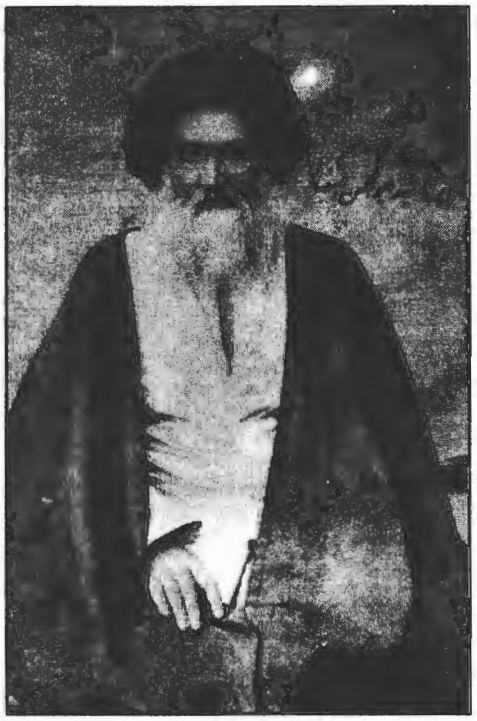

سید ابوالحسن اصفهانی

شیرازی رسید و بعد از او در سال ۱۳۳۸ ق تقریباً میرزای نائینی و آقا سیدابوالحسن مرجعیت و اشتهار کامل یافتند. آن دو به علت مخالفت با سیاست انگلیس در عراق در زمان سلطنت احمدشاه و وزارت رضاخان سردار سپه در ایران، به همراه گروه دیگری از علما به ایران تبعید شده و در قم ساکن شدند. پس از مدتی با دخالت دولت ایران با شرط عدم مداخله در سیاست به عراق بازگردانده شدند. نائینی نیز در سال ۱۳۵۵ ق درگذشت و مرجعیت شیعه بطور مطلق و منحصراً در شخص آقا سید ابوالحسن تمرکز یافت. ایشان بعد از تصدّی مقام مرجعیت نیز همچنان مشی ضد انگلیسی به نفع استلال کامل عراق داشتند و در این راه اقدامات پسندیده‌ای انجام دادند. در ۱۶ ماه صفر سال ۱۳۴۹ ق هنگامی که ایشان در صحن مقدس علوی در نجف به عنوان پیشنماز در حال برگزار کردن نماز مغرب و عشا بود در یکی از صفهای نماز جماعت، شخصی به نام شیخ علی اردهالی، فرزند بزرگ او به نام سید حسن را مورد هجوم قرار داده و گوش تا گوش سر برید. صفها بهم خورد، ولی اصفهانی با خونسردی نماز را ادامه داده و تمام کرد. در مقابل جنازه خون آلود و سربریدهٔ فرزندش فقط سه بار لا اله الا لله و استرجاع گفت. آن زمان همگان عقیده داشتند که اردهالی تحریک شده و مأمور عوامل انگلیسی بوده تا از سید اصفهانی بدینوسیله انتقام بگیرد. او نیز در سال ۱۳۶۵ ق بیمار شده و جهت معالجه به سوریه رفت ولی اثر نبخشید و در بازگشت در کاظمین درگذشت و جنازه‌اش به نجف حمل شد.

اصفهانی، سید احمد. مشهور به موسوی، فرزند سید محمد باقر موسوی، در سال ۱۲۶۳ ق در اصفهان متولد شد و در ۱۵ ماه رمضان سال ۱۳۴۱ ق در نجف اشرف درگذشت و در وادی السلام به خاک سپرده شد. از علما و دانشمندان.

محل تحصیل: نجف اشرف.

اصفهانی، سید اسدالله. فرزند سید محمد باقر، در سال ۱۲۲۷ ق در اصفهان متولد شد و در سال ۱۲۹۰ ق، درکرند درگذشت و در نجف در حجره مقابل مقبره شیخ انصاری در باب قبله به خاک سپرده شد. از زهاد و مجتهدان.

محل تحصیل: اصفهان، نجف.

استادان: پدرش، صاحب جواهر، شیخ انصاری، صاحب ضوابط.

تحصیلات: اجتهاد.

مشاغل و مناصب: ریاست و حوزه درس پدرش پس از وفات او به وی منتقل شد. و عمرش را در امور عام المنفعه و قضای حوائج مردم و بحث و تدریس و تألیف گذراند. وی آب فرات را توسط مهندسان و کارشناسان ایرانی و با صرف هزینه‌ای سنگین به نجف رساند (برخی نامبرده را در اغلب اوصاف بر

پدرش ترجیح داده‌اند).
آثار: کتابی در رجال، مناسک حج به فارسی، مناقب الائمة، منتخب المناقب، کتابی در غیبت، شرح زیارت عاشورا، رساله در تجوید، رساله‌ای در فقه استدلالی.
نکته‌های دیگر: او به فضل و زهد و تقوا مشهور بود. وی در سال ۱۲۶۰، به دستور پدرش به اصفهان بازگشت و بعد از فوت پدر مورد توجه مردم واقع شد. و در سال ۱۲۹۰ به قصد زیارت عتبات مقدس از اصفهان به عراق حرکت کرد، ولی در کرند غرب جان به جان آفرین تسلیم کرد.

اصفهانی، سید اسماعیل ← سبزواری اصفهانی، سید اسماعیل

اصفهانی، سیدجعفر. فرزند سیدمحمدباقر، در سال ۱۳۲۰ ق درگذشت. از روحانیون.

اصفهانی، سید جلال الدین ← طاهری‌اصفهانی، سید جلال الدین

اصفهانی، سید جمال الدین. مشهوربه واعظ، فرزند سیدعیسی، در سال ۱۲۷۹ ق در همدان متولد شد و در سال ۱۳۲۶ ق به قتل رسید (با سمّ در زندان بروجرد) و درگذشت و در بروجرد به خاک سپرده شد. از علما، وعاظ و پیشگامان مشروطیت در ایران.
محل تحصیل: اصفهان.
آثار: لباس التقوا، رویای صادقه، الجمال (شامل صورت نطقهای منابر ومجلس او) مقالاتی در مجلات از جمله نشریه حبل المتین منتشر کرده است.
نکته‌های دیگر: وی از یکی از رهبران مشروطه ایران محسوب می‌شود که قریب ۲۰ سال در شهرهای اصفهان، مشهد، تهران وعظ می‌کرده و در روشنگری مردم می‌کوشیده‌است. در جریان به توپ بستن مجلس، وی در آنجا بوده و به نحوی خود را مخفی کرده و از تهران فرار می‌کند. به دستور محمدعلی شاه، او را تعقیب و در بروجرد دستگیر می‌کنند و همانجابه نحو فجیعی کشته می‌شود. او پدر سید محمد علی جمالزاده نویسنده معروف مقیم اروپا است.

سید جمال الدین اصفهانی

اصفهانی، سید حسن ← موسوی بهبهانی اصفهانی، سید حسن

اصفهانی، سید حسن. فرزند آیت الله سید ابوالحسن موسوی اصفهانی، در سال ۱۳۱۹ ق متولد شد و در ۱۶ ماه صفر سال ۱۳۴۹ ق درگذشت. از علما و شهدا.
استادان: پدرش و دیگران.
تحصیلات: اجتهاد در سنین جوانی.
مهارتها: فقه و اصول.
آثار: شرح برکفایة الاصول، حاشیه بر رسائل شیخ انصاری، کتابی در باره طب و طبابت.

نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۳۴۰ ق پس از اینکه پدرش و نائینی و دیگران به عنوان اعتراض به تبعید خالصی رهسپار ایران شدند، (و در واقع توسط ملک فیصل پادشاه وقت عراق به ایران تبعید شدند)، عهده‌دار شهریه طلاب و اداره حوزه نجف گردید. نامبرده در ۱۶ صفر ۱۳۴۹ ق به هنگام شرکت در نماز جماعتی به امامت پدرش در صحن امیرالمؤمنین (ع) و درست وقتی که بین نماز مغرب و عشا مشغول خواندن تعقیبات بود، توسط شخصی به نام شیخ علی اردهالی سرش گوش تا گوش بریده شد. و اندوه بسیاری بر جای گذاشت با این حال پدرش از قصاص قاتل صرف نظر و او را عفو کرد، و لیکن قاتل پس از مدتی دچار اختلال حواس گردیده و دیوانه شد. گویا محرک او بر این کار برخی از بیگانگان بوده‌اند.

سید حسن اصفهانی فرزند آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی

اصفهانی، سید حسن. فرزند آقاسید محمود، در سال ۱۳۲۶ ق در قریه علون آبادِ اصفهان متولد شد. از روحانیون و مدرسین.

محل تحصیل: اصفهان، قم.

استادان: شیخ علی مسگر یزدی، آقامیرزا احمد مدرس، آقا سید مهدی درچه‌ای، آقای شاه آبادی، آقامیرزا محمد همدانی، سید حسین بروجردی، آقا سید محمد حجت تبریزی.

مهارتها: مدرس سطوح متوسطه، تبلیغ معارف و علوم اسلامی.

مشاغل و مناصب: تدریس سطوح متوسطه، مبلغ اسلامی.

اصفهانی، سید حسن. فرزند سید صادق، در رشت در گذشت. از علما و فقها.

محل تحصیل: کربلا، نجف.

استادان: آخوند خراسانی، پدرش سید صادق، شیخ حسین خلیلی، فاضل مامقانی.

مشاغل و مناصب: روحانی، و مرجع شهر رشت.

نکته‌های دیگر: ایشان پس از استفادهٔ علمی از اساتیدش درنجف، به خراسان مهاجرت نمود و پس از مدتی اقامت در طبس، به نجف بازگشت و در آخر به رشت رفت و یکی از مراجع این شهر گردید و تا هنگام وفات دراین شهر ماندگار شد.

اصفهانی، سید حسین. مشهور به حسینی مازندرانی، فرزند سید محمد رضا، در ۱۱ ماه ذیقعده سال ۱۲۸۷ ق در نجف اشرف متولد شد و در ۲ یا ۱۲ ماه جمادی الاول سال ۱۳۴۴ ق در سامرا در گذشت و در صحن شریف، طرف پایین پای امامین به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون.

استادان: سید حسن صدرکاظمی عاملی.

تحصیلات: اجازه روایتی از سید حسن صدرکاظمی عاملی.

اصفهانی، سید حسین. مشهور به مجتهد، فرزند سید ابو تراب موسوی، در سال ۱۳۳۰ ق در اصفهان در گذشت. از مراجع امور دینی و علما گنجه اصفهان.

تحصیلات: اجتهاد.
نکته‌های دیگر: ایشان از مراجع و علمای گنجه بود که رهبری و ریاست دینی مردم آن خطه را بر عهده داشت بود. همچنین، ایشان عموی علامه سیدابوالحسن اصفهانی و پدر سید محمدباقر اصفهانی است.

اصفهانی، سیدحیدرعلی. فرزند میرزا محمدحسین، در سال ۱۳۲۶ ق درگذشت و در سده اصفهان به خاک سپرده شد. از علما.
استادان: میرزا محمدهاشم چهارسوقی، سید محمدباقر (صاحب روضات الجنات)، شیخ محمدباقر اصفهانی.

اصفهانی، سید رضا ← امامی سدهی، سید رضا

اصفهانی، سیدرضی. در حدود سال ۱۳۳۳ ق درکربلا درگذشت. از شاگردان برجسته آخوند خراسانی.
محل تحصیل: سامرا، نجف.
استادان: آخوند خراسانی، میرزا محمدتقی شیرازی.
مهارتها: فقه و اصول.

اصفهانی، سید صادق. در حدود سال ۱۳۱۰ ق در گذشت. از علما و فضلا علوم دینی.
نکته‌های دیگر: او برای مدتی در هند سکونت کرد و از موقعیت اجتماعی خوبی در میان اهالی ملومین برخوردار بود. سپس به کربلا برگشت.

اصفهانی، سیدعبدالرحیم. از موسیقی دانان.
شاگردان مشهور: طاهرزاده

اصفهانی، سید عبدالوهاب. فرزند سید احمد، در سال ۱۳۷۴ ق درگذشت و در امام زاده نرمی در منطقه برخوار به خاک سپرده شد. از علما.

اصفهانی، سید عبدالوهاب ← نشاط اصفهانی، سید عبدالوهاب

اصفهانی، سید علینقی ← فیض الاسلام، سید علینقی اصفهانی

اصفهانی، سید علی ← جناب اصفهانی، سیدعلی

اصفهانی، سیدعلی ← مدرس‌اصفهانی، سیدعلی

اصفهانی، سید مجتبی ← کیوان اصفهانی، سید مجتبی

اصفهانی، سید محمدابراهیم. فرزند سیدمحمدحسین، در سال ۱۳۲۴ ق درگذشت و در اصفهان، در گورستان تخت فولاد به خاک سپرده شد. از علما و ادبای شهر اصفهان.
مشاغل و مناصب: روحانی.

اصفهانی، سید محمد باقر. فرزند سیدمرتضی (سید محمد میرلوحی)، در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۴۲ درگذشت و درگورستان تخت فولاد اصفهان، در تکیه کازرونی به خاک سپرده شد. از علمای فاضل و مدرسین حوزه علمیه.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ حبیب الله رشتی.
مشاغل و مناصب: امام جماعت و مدرس مدرسه نیماورد اصفهان.
آثار: بسیاری از تقریرات استادش را نوشت، رساله عملیه، حاشیه بر مکاسب، حاشیه بر رسائل.

اصفهانی، سیدمحمدتقی. فرزند میرزا محمد مهدی. از فضلا و علمای بزرگ.
مشاغل و مناصب: بعد از سال ۱۳۲۲، در مسجد پدرش در محلهٔ قنات آباد تهران به ترویج و تبلیغ اشتغال داشت.

اصفهانی، سید محمد جواد ← آقا مجتهد عاملی اصفهانی، سید محمدجواد

اصفهانی، سید محمد حسن ← سدهی اصفهانی، سید محمد حسن

اصفهانی، سید محمد حسن ← میرجهانی طباطبایی، سید محمد حسن

اصفهانی، سید محمد رضا ← بروجنی اصفهانی، سید محمدرضا

اصفهانی، سید محمد رضا ← خراسانی، سید محمدرضا

اصفهانی، سید محمد علی ← درچه‌ای، محمدعلی

اصفهانی، سید محمد مهدی ← شفتی اصفهانی، سید محمد مهدی

اصفهانی، سید محمد هاشم. فرزند زین العابدین، و در سال ۱۳۱۸ در نجف درگذشت. از علما و فضلا.
مشاغل و مناصب: روحانی.
شاگردان مشهور: سید حسن آل صدرالدین عاملی کاظمی با اجازه از وی روایت می‌کند.

اصفهانی، سیف السادات. فرزند سیدمحمدعلی، در سوّم ماه اردیبهشت سال ۱۳۱۸ ش درگذشت. از نقبا و سادات اصفهان.

اصفهانی، شیخ ابراهیم. ملقب به امین الواعظین، فرزند حاج محمد علی تاجر در سال ۱۲۷۵ ق در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۴۹ ق درگذشت. از وعاظ بنام و دانشمند.
تحصیلات: علوم حوزوی.
تحصیلات: علوم دینی، وعظ و خطابه.
آثار: امان الخائفین، تحفة المعاد، روح العالمین، طریقة الحق، کهف العارفین، الشهاب الثاقب.

اصفهانی، شیخ احمد. مشهور به بیدآبادی و حسین آبادی اصفهانی، فرزند محمد جواد، در حدود سال ۱۲۷۹ ق متولد شد و در ۲۱ ماه جمادی الاول سال ۱۳۵۵ ق درگذشت و در اصفهان (بقعه تکیه مرحوم حاج میرزا ابوالحسن بروجردی) به خاک سپرده شد. از مجتهدان حکیم و ادیب.
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: پدر بزرگوارشان.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از میرزا محمدباقر و میرزا محمد هاشم و پدر خودش.
مهارتها: فقه و علوم دینی.
نکته‌های دیگر: ایشان از جمله کسانی است که اجتهادش پیش از بلوغ یا در حین بلوغ توسط صاحب نظران مورد تصدیق واقع شده است.

اصفهانی، شیخ احمد ← بیدآبادی اصفهانی، شیخ احمد

اصفهانی، شیخ اسدالله. در حدود سال ۱۳۳۶ ق در گذشت. از روحانیون و ادبا.
مشاغل و مناصب: مدرس در مدارس اصفهان.
شاگردان مشهور: وحید دستگردی.

اصفهانی، شیخ اسماعیل. فرزند شیخ محمدباقر، در اصفهان متولد شد و در حدود سال ۱۳۶۰ یا ۱۳۷۱ در اصفهان درگذشت و در کربلا در صحن حضرت ابوالفضل (ع) در یکی از حجرات سمت شمالی به خاک سپرده شد. از علمای فاضل و پارسایان.
محل تحصیل: نجف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی، آخوند خراسانی، میرزا حسین خلیلی.

نکته‌های دیگر: او در اصفهان به اقامه نماز جماعت در مسجد شاه سابق مشغول بود. و از ریاست و رهبری دوری می‌جست. وی هنگامی که به حج مشرف شده بود، در مسجد شجره بقصد کشت مورد هجوم عده‌ای قرار گرفت و ناچار شد با لباس احرام تا دمشق بگریزد!

اصفهانی، شیخ حسن. فرزند ابراهیم، در حدود سال ۱۳۲۰ ق درگذشت و در اصفهان به خاک سپرده شد.
از علما و مدرسان.
محل تحصیل: وی، مرجع امور شرعی مردم و مروج اسلام در اصفهان بود. و دراین شهر به تدریس نیز اشتغال داشت.
آثار: نامبرده، بسیاری از تقریرات میرزا حبیب الله رشتی را به قلم آورده است.
نکته‌های دیگر: وی در نهایت زهد و ورع می‌زیست.

اصفهانی، شیخ حسین. بعد از سال ۱۳۳۵ ق درگذشت.
از علمای نجف.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمد حسین کاظمی، شیخ محمد حسن مامقانی، محمد حسن فاضل شربیانی، سید محمد هندی، شیخ محمد طه نجف، ملاّ حسینقلی همدانی.
تحصیلات: اجازه روایتی از شیخ جعفر ابن محمد العوامی.

اصفهانی، شیخ حسینعلی. در دوم ماه صفر سال ۱۳۶۸ درگذشت و در یکی از مقبره‌های تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد. از علمای متقی.
تحصیلات: علوم حوزوی.
مهارتها: علوم دینی.
مشاغل و مناصب: مدرس و امام جماعت مدرسه کوشک.

اصفهانی، شیخ عباسعلی. فرزند غلامرضا، در سال ۱۲۸۳ ق در علویجه از توابع اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۵۵ ق درگذشت و در وادی السلام نجف (سمت غربی مقام مهدی «عج») به خاک سپرده شد.
از علمای پارسا و فقهای فاضل.
محل تحصیل: اصفهان، نجف.
استادان: میرزا حسین خلیلی.
تحصیلات: علوم حوزوی.
نکته‌های دیگر: در مباحث میرزا حسین خلیلی و معاصرین او حضور داشت و در اواخر به حلقه درس سیدابوالحسن اصفهانی پیوسته بود.

اصفهانی، شیخ عبدالحسین ← حائری اصفهانی، شیخ عبدالحسین

اصفهانی، شیخ عبدالرحیم. فرزند شیخ عبدالحسین، در سال ۱۲۹۴ ق در کربلاء متولد شد و در ششم ماه ذیقعده سال ۱۳۶۷ ق درگذشت. از علما و ادبا.
محل تحصیل: اصفهان، کربلا، تهران.
استادان: شیخ زین العابدین مازندرانی، میرزا محمد هاشم چهار سوقی اصفهانی.
مهارتها: شعر و ادبیات، علوم دینی.
مشاغل و مناصب: امامت، وعظ و ارشاد مذهبی مردم در تهران، به مدت ده سال.
آثار: منظومه موجز المقال در علم درایة، منظومه ملخّص المقال در رجال (که این هر دو منظومه مورد تقریظ و تشویق دانشمندانی مانند شیخ محمد حسن ابوالمحاسن و سید محمد باقر حجت قرار گرفت) و چند اثر دیگر.

اصفهانی، شیخ عبدالعلی. در اوایل قرن ۱۴ ق در گذشت. ازعلمای‌اعلام و تحصیلکردگان نجف اشرف.
استادان: شیخ محمد حسن (صاحب جواهر) را درک کرده است و از او و شیخ مرتضی انصاری روایت می‌کند.
مهارتها: علوم دینی.

اصفهانی، شیخ عبدالکریم ← گزی، شیخ عبدالکریم

اصفهانی، شیخ علیمحمد ← نجف آبادی، شیخ علیمحمد.

اصفهانی، شیخ فتح الله ← شریعت اصفهانی، شیخ فتح‌الله

اصفهانی، شیخ محمد باقر. از علما، ادبا و اطبا.
مشاغل و مناصب: طبیب.

اصفهانی (الفت)، شیخ محمد باقر. متخلص و مشهور به الفت، فرزند شیخ محمدتقی نجفی (آقا نجفی روحانی معروف اصفهانی در عصر قاجار)، در شب اول ماه جمادی الاول سال ۱۳۰۱ ق در اصفهان متولد شد و در ۲۶ ماه ربیع الاول سال ۱۳۸۴ ق، ۱۳۴۳ ش درگذشت و در مقبره پدرش آقا نجفی به خاک سپرده شد. از علما، ادبا، عرفا و آزادیخواهان.
محل تحصیل: اصفهان تا سال ۱۳۱۹ هـ، نجف اشرف تا قبل از ۱۳۲۹ هـ
استادان: پدرشان (آقانجفی)، سید حسن صدرالدین کاظمینی، سید محمد حسن شیرازی، آقا ضیاء الدین عراقی، آخوند ملاکاظم خراسانی، شیخ الشریعه اصفهانی، آقا شیخ باقر اصطهباناتی، آقا رضا همدانی.
تحصیلات: اجازه نقل روایت از شیخ حسن صدرالدین کاظمینی و حاج میرزا خلیل تهرانی.
مشاغل و مناصب: عضو مجلس مؤسسان (که منجر به انقراض قاجاریه و پیدایش پهلوی شد) و نماینده مجلس شورای ملی در دوره هفتم ۱۳۴۷، از طرف مردم اصفهان، صاحب امتیاز مجله آفتاب، کارمند دولت.
آثار: ابواب الروضات، پرورش استقلال، تاریخ مداخله علمای شیعه در سیاست، تلخیص الروضات، داستان هفت برادر، دانشنامه (مجموعه شعر انجمن ادبی اصفهان)، ترجمه رساله میهمانی افلاطون، دیوان اشعار، سفرنامه در احوالات خود، کشف الحجب.
نکته‌های دیگر: تحت تأثیر استاد خود آخوند خراسانی و عمویش حاج آقا نورالله اصفهانی، به آزادی خواهان پیوست و مجله آفتاب را تحت نظر انجمن آفتاب در اصفهان منتشر کرد، به عتبات و مکه معظمه، به رشت، قفقاز و ترکمنستان در سال ۱۳۳۰، سفر کرد. ایشان در ابتدای مشروطه به آزادیخواهان پیوست ولی با بروز نشانه‌های بی صداقتی در متولیان امور، با استقرار مشروطه، خود راکنار کشید. لیکن مجدداً به صحنه سیاسی برگشت و وکیل مجلس شوری و مؤسسان شد.

شیخ محمد باقر اصفهانی الفت

اصفهانی، شیخ محمد تقی. مشهور به آقانجفی و مسجد شاهی، فرزند شیخ محمدباقر ایوانکیفی، نوهٔ شیخ محمدتقی (صاحب حاشیه معالم)، در ۱۷ ماه ربیع الثانی سال ۱۲۶۲ ق، ۱۲۲۴ ش متولد شد و در ۱۱ ماه

عکس مرحوم آقا نجفی در بین پیروانش در نماز جماعتی در خارج از اصفهان در بختیار برداشته شده است.

شعبان ۱۳۳۲ ق در اصفهان درگذشت و در نزدیکی امام زاده احمدبن علی بن امام محمدباقر (ع)، به خاک سپرده شد. از علما و مراجع و اساتید بزرگ حوزه اصفهان.

محل تحصیل: اصفهان، نجف.

استادان: میرزا محمدحسن مجدد شیرازی، پدرش شیخ محمدباقر، شیخ مهدی آل کاشف الغطا، شیخ راضی نجفی.

تحصیلات: اجتهاد.

مشاغل و مناصب: روحانی، مدرس حوزه اصفهان، مرجع تقلید، امامت مسجد شاه اصفهان پس از وفات پدرش.

شاگردان مشهور: شیخ محمد ابراهیم کلباسی، سید احمد حسینی خوانساری، شیخ اسدالله فاضل بیدآبادی، شیخ اسدالله ایزدگشسب گلپایگانی، سید محمد باقر ابطحی حسینی سدهی، سید حسن حسینی (معروف به آقا نجفی)، میرزا حسن قدسی، سید حسین خوانساری، حاج آقا حسین بروجردی، حاج میر سید علی امام جمعه سدهی و دهها شاگرد دیگر.

آثار: الاجتهاد و التقلید، جامع الانوار، خلاصه جلد هفتم بحار الانوار، بحر الحقایق، اسرار الایات، اسرار الزیارة (شرح فارسی زیارت جامع)، اسرار الاحکام، انیس الزائرین، اسرار الشریعة، اخلاق المؤمنین، رسالة فی الدرایة و علم رجال، آداب العارفین، آداب الصلوه، بحر الحقایق برهان، بحر المعارف و الانوار، ترجمه جلد ۱۵ بحار الانوار، ترجمه اصول کافی، ترجمه الفیه و نفلیه، ترجمه توحید شیخ صدوق، ترجمه ثواب الاعمال شیخ صدوق.

نکته‌های دیگر: ایشان از جمله بزرگان و صاحب نفوذان اصفهان بود و در آن شهر مرجعیت داشته و منزلشان پناهگاه مردم بوده است و پس از ظل السلطان، ثروتمندترین فرد اصفهان محسوب می‌شد. در آغاز مشروطه، سال ۱۳۲۵ ق نیز مردم اصفهان به رهبری او (آقا نجفی) بر ضد ظل

السلطان قیام کردند و دولت را مجبور به عزل ظل السلطان ساختند. آقا نجفی در کار دین و مذهب خیلی متعصب بود و در سال ۱۳۰۷ ق، در میان گروهی از پیشه‌وران اصفهان و بابیان نزاعی رخ داد و چند نفر از دو طرف مجروح شدند و احساسات مردم برانگیخته شد. مردم دست به غارت خانه‌های بابیان زدند و سه نفر را دستگیر نمودند. به دستور آقا نجفی آنها را در محکمه شرعی به محاکمه کشیدند و چون بابیان حاضر به بازگشت از عقاید باطله خودشان نشدند، آقا نجفی فتوای قتل آنها را صادر نمود. نامبرده، از جمله کسانی بود که فتوای تحریم تنباکو را صادر نمود.

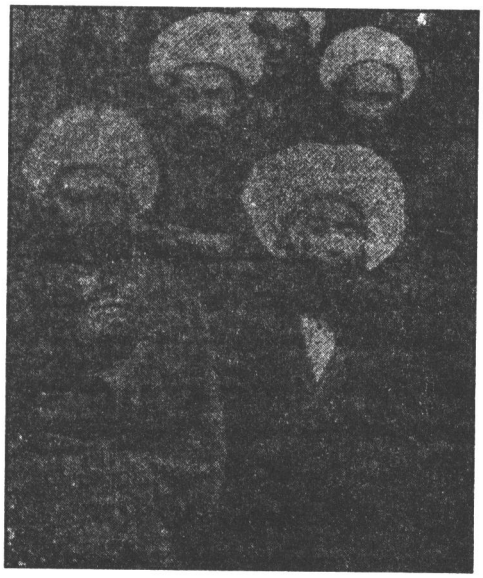

شیخ محمد تقی اصفهانی (آقا نجفی)

اصفهانی، شیخ محمدتقی ← صدّیقین اصفهانی، شیخ محمدتقی

اصفهانی، شیخ محمدحسین. به کمپانی و غروی، متخلص به مفتخر، فرزند محمدحسن معین التجار، در ۲ ماه محرم سال ۱۲۹۶ ق در کاظمین (برخی منابع مولد او را اصفهان نوشته‌اند که نادرست می‌باشد) متولد شد و در سال ۱۳۶۱ ق درگذشت و در نجف اشرف در صحن مطهر علوی به خاک سپرده شد. از فقهای اصولی و حکما الهی مبرز شیعه در تاریخ معاصر. (که اجدادش اصلا نخجوانی بودند).

محل تحصیل: کاظمین، نجف.

استادان: آخوند ملا محمدکاظم خراسانی، شیخ محمد اصفهانی، میرزا محمد باقر اصطهباناتی (فلسفه).

تحصیلات: اجتهاد در فقه و اصول و فلسفه اسلامی.

مهارتها: فقه و اصول، فلسفه، ادبیات و شعر به فارسی و عربی.

مشاغل و مناصب: مرجعیت دینی و تدریس در حوزهٔ علمیه نجف.

نوآوری: او برای اولین بار علم اصول فقه را بر ۴ قسم به شرح ذیل تقسیم و تدریس نمود: مبحث الفاظ، ملازمات عقلیه، مبحث حجیت، اصول عملیه. او تصمیم داشت بر این مبنی کتابی متقن در اصول فقه بنویسد که اجل مهلتش نداد، بعدها شیخ محمد رضا المظفر با عاریت این سبک کتابی در سطح متوسط در علم اصول نوشت که معروف است.

شاگردان مشهور: از محفل پربرکت درس او فقها و علمای بسیاری برخواستند که در رأس آنان می‌توان از آیت الله سیدهادی میلانی و قاضی طباطبایی نام برد.

آثار: تحفة الحکیم (منظومه‌ای به عربی که جنبه عرفانی دارد) حاشیه بر کفایة الاصول، حاشیه بر مکاسب، کتاب الاجاره، رساله‌ای در اجتهاد و تقلید، رساله‌ای در بارهٔ حق و حکم، رساله‌ای در اخذ اجرت بر اعمال واجبه، رساله‌ای در معاد، رساله‌ای در مشتق، دیوان شعر فارسی، منظومه در مدائح و مراثی پیامبر و ائمه معصومین، غزلهای عرفانی و چند اثر دیگر.

نکته‌های دیگر: خانواده وی اصلاً از اهالی نخجوان در آذربایجان بودند که بعد به اصفهان کوچیدند. پدرش تاجر بزرگی بود و دارای شرکت تجارتی

(کمپانی) مهم و به همین دلیل او نیز به کمپانی شهرت یافت، ولی شخصاً از این اشتهار راضی نبوده است. او در سال ۱۳۴۱ ق به همراه مراجع تقلید و علمای نجف توسط پادشاه وقت عراق و اعمال نفوذ انگلیس از نجف به ایران تبعید شد و لکن مدتی بعد مانند بقیه مراجع تبعیدی مجددا به عراق بازگشته و مشغول تدریس گردید.

اصفهانی ، شیخ محمد جواد. فرزند محمد حسن، در سال ۱۳۱۲ ق درگذشت و در گورستان تخت فولاد اصفهان، در تکیه خوانساریها به خاک سپرده شد. از علما بزرگ و فقهای ادیب حوزه اصفهان.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ محمد حسن (صاحب جواهر).
تحصیلات: اجازه اجتهاد و روایت از شیخ محمد حسن.
مهارتها: فقه، اصول فقه.
مشاغل و مناصب: امام جماعت در مسجد سراج الملک تهران.
آثار: بحر بکاء، بساتین الریاحین، کنوز اللئالی، السراج الوهاج در شرح النتائج (در مورد اصول فقه)، الریاحین (در فقه).

اصفهانی ، شیخ محمد علی. فرزند شیخ محمد باقر، در سال ۱۲۷۱ ق متولد شد و در روز سه شنبه چهارم ماه شعبان سال ۱۳۱۸ ق درگذشت. از علما و مدرسین علوم دینی.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: پدرخودش، حاج میرزا حبیب الله رشتی، میرزا حسن شیرازی، صاحب جواهر، شیخ راضی نجفی، کاشف الغطاء.
شاگردان مشهور: سید فخرالدین رضوی خوانساری، سید محمد لطیف طباطبایی ابرقویی، شیخ مهدی نجفی.
آثار: رساله در اصول دین و اخلاق، حواشی بر ارشاد الاذهان، حواشی بر مجمع المسائل، حواشی بر رساله عملیه فارسی، رساله در کیفیت نماز شب و استخاره، لسان الصدق و چند اثر دیگر.
نکته‌های دیگر: نوشته‌اند در تشییع جنازه ایشان در نجف و کربلاء سی تا چهل هزار نفر شرکت کردند.

اصفهانی ، شیخ محمدعلی ← مدرس فتحی، شیخ محمد علی

اصفهانی ، شیخ مرتضی ← ریزی اصفهانی، شیخ مرتضی

اصفهانی ، شیخ هادی. در حدود سال ۱۳۲۷ ق در گذشت. از علما.
محل تحصیل: نجف، سامرا.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی، میرزا محمد حسن شیرازی.
آثار: تقریرات استادش.

اصفهانی ، صادق خان ← منتصرالسلطان اصفهانی، صادق خان

اصفهانی ، عبدالجواد. در سال ۱۳۲۳ ق در همایونشهر (خمینی شهر کنونی) اصفهان متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: قم.
استادان: حضرات آیات: خوانساری، عراقی و بروجردی.
مشاغل و مناصب: تدریس خارج فقه و اصول.
آثار: تقریرات درس آیت الله خوانساری.

اصفهانی ، عبدالحسین. ملقب به توفیقیان، متخلص به نداف، فرزند محمد حسن، در سال ۱۲۷۷ ق در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۴۰ ق درگذشت و در تخت فولاد به خاک سپرده شد. از شعرا.

محل تحصیل: اصفهان.
مشاغل و مناصب: حلاجی، شاعر.
آثار: دیوان شعر.
نکته‌های دیگر: حدود ده هزار بیت شعر دارد که در دیوانی جمع آوری شده.

اصفهانی، عبدالحسین ← قدسی، عبدالحسین

اصفهانی، عبدالعلی ← برومند جَزی، عبدالعلی

اصفهانی، عبدالغفار ← طبیب اصفهانی، عبدالغفار

اصفهانی، عبدالکریم. از هنرمندان رادیو.
نکته‌های دیگر: وی از اجراکنندگان قطعات فکاهی در رادیو بوده که گاه به مجالس دربار نیز جهت اجرای برنامه دعوت می‌شد. در این مجالس وی به تقلید صدای رجال، مخصوصا امیر عباس هویدا می‌پرداخت.

اصفهانی، عبدالله. در سال ۱۳۳۲ ق، در موسیان اصفهان متولد شد. از روحانیون.
استادان: حضرات آیات: حجت، بروجردی، نجفی، شریعتمداری.

اصفهانی، عبدالله. فرزند ملاّ علی، در سال ۱۳۱۷ ق در گذشت. از علما.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی.
آثار: تقریرات درس استادش.

اصفهانی، عطاء. در سال ۱۳۳۸ ق، در همایونشهر اصفهان متولد شد. از روحانیون.
استادان: حضرات آیات: شیخ عبدالکریم حایری یزدی، سید محمد حجت، سید محمد تقی خوانساری، سید صدرالدین صدر، سید حسین بروجردی.

اصفهانی، علی اکبر. فرزند ملاّ محمد صادق، در سال ۱۳۳۹ ق متولد شد. از روحانیون.
آثار: حاشیة الجامع العباسی، مرشد العوام، تعلیقات بر کتاب معجزات المعصومین.

اصفهانی، علی اکبر. مشهور به کرمانی. از مترجمان، شاعران، طنز سرایان و خوشنویسان.
مهارتها: تسلط به زبان روسی و مترجم آن، خوشنویسی با درجه ممتاز، (خط نستعلیق، ثلث و نسخ).
مشاغل و مناصب: کارمند روابط عمومی سازمان ذوب آهن، مترجم زبان روسی، مدرس خطاطی.
نشانها و جوایز: درجه ممتاز در خوشنویسی.
آثار: در روزنامه محلی «حدیث» که درکرمان منتشر می‌شد، آثار و اشعارش درج می‌شد.
نکته‌های دیگر: وی سالیان درازی از عمر خود را در کشورهای اروپایی، خصوصاً بلژیک و شوروی گذرانده است.

اصفهانی، علیخان. معروف به پرتو اعظم، فرزند حاجی ابوالقاسم. از اطبای ماهر در تهران عصر مشروطیت.
محل تحصیل: تهران، پاریس.
تحصیلات: دکترای پزشکی.
مهارتها: نامبرده، پس از تحصیلات در تهران به توصیه و تمهید حاجی محمد حسن امین الضرب برای تحصیل روانه پاریس شد و پس از چندین سال تحصیل در آن سامان طبیب شد. وی از اطبای درجه اول تهران بود.
مشاغل و مناصب: وی منشی حاجی محمد حسن امین الضرب بود و به هنگام فتح تهران در سال ۱۳۲۷ ش، و ورود اسعد بختیاری به تهران، در دوره دوم مجلس شورای ملی، وکیل مجلس شد. پس از تعطیلی مجلس در سال ۱۳۲۹، به ریاست معارف و اوقاف ایران و همچنین به ریاست مجلس حفظ

الصحه منصوب شد. پس از مدتی گویا به لقب «امیر اعلمی» شهرت یافت. ایرج افشار می‌گوید: «لقب علیخان اصفهانی، پرتو اعظم است و امیر اعلم، دکتر دیگری بوده است.»

اصفهانی، علیمحمد. فرزند ملاحسین، در سال ۱۲۹۳ ق درگذشت و در وادی السلام نجف به خاک سپرده شد. از ریاضیدانها و روحانیون.
مهارتها: معارف اسلامی، موسیقی نظری، ریاضیات.
مشاغل و مناصب: تدریس ریاضیات در دارالفنون و دستیار فرهنگی اعتضادالسلطنه.
آثار: کتابی در کیمیا (شیمی)، کتابی در حل معادلات عالیه جبر و مقابله به نام تکملة العیون، کتابی در خواص اعداد و چند کتاب دیگر.

اصفهانی، علی ← بدیع صنایع اصفهانی، علی

اصفهانی، محمد ابراهیم‌خان ← صدر اصفهانی، محمد ابراهیم خان

اصفهانی، محمد باقر. فرزند حسینعلی اصفهانی، و در سال ۱۳۷۰ ق درگذشت و درگورستان تخت فولاد اصفهان، به خاک سپرده شد. از روحانیون.
آثار: الفوز الأکبر.

اصفهانی، محمد باقر. فرزند سید حسین، در سال ۱۳۳۵ ق درگذشت. از روحانیون.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر.
آثار: روض الجنان، مرقاة الأیقان، تبیان الاحوال و مزامیرالاولیاء.

اصفهانی، محمد باقر. فرزند محمدکاظم، پس از سال ۱۳۰۰ ق درگذشت. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف.
شاگردان مشهور: سیدمحمدباقر حجت.

اصفهانی، محمد باقر ← امامی اصفهانی، محمدباقر

اصفهانی، محمدباقر ← سمسوری اصفهانی، محمدباقر

اصفهانی، محمد جواد. در حدود سال ۱۳۴۵ ق در گذشت. از علما.
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: شیخ محمد حسین بن میرزا محمد علی مقدس اصفهانی.

اصفهانی، محمدجواد ← حسین آبادی، محمدجواد

اصفهانی، محمدحسین ← حسینی کرمانی، محمد حسین

اصفهانی، محمد. در سال ۱۳۴۵ ش، در نجف آباد اصفهان متولد شد و در ۲۰ ماه رمضان سال ۱۳۶۱ ش درگذشت. از طلاب شهید جنگ تحمیلی.
محل تحصیل: نجف آباد اصفهان.
مشاغل و مناصب: طلبه.
نکته‌های دیگر: با پیروزی انقلاب در واحدهای فرهنگی و بسیج فعالیت داشته در جبهه به عنوان راننده لودر، در پاسگاه زید در هنگام احداث سنگر، توسط هلی‌کوپتر دشمن هدف قرارگرفت و در بیستم رمضان به شهادت رسید.

اصفهانی، محمدرضا. مشهور به کر. از نویسندگان خط شکسته.
استادان: وی از شاگردان درویش عبدالمجید طالقانی در خط شکسته است که کاتبِ اسماعیل خبوشانی بود، و چند کتاب از جمله شاهنامه فردوسی را برای وی کتابت کرده است.

اصفهانی، محمد علی. از شعرا و پیشه‌وران.
مشاغل و مناصب: شاعر، شغل آزاد سلمانی.

نکته‌های دیگر: با اینکه ایشان از نعمت خواندن و نوشتن بی بهره بود، اشعاری نغز از او نقل می‌کنند که از غایت لطف و ظرافت حیرت آور است.

اصفهانی ، محمدعلی ← صاعدی اصفهانی، محمدعلی

اصفهانی ، محمدعلی ← گلستانه، محمدعلی

اصفهانی ، محمد علی ← مدرس فتحی، شیخ محمد علی اصفهانی

اصفهانی ، محمدعلی ← مُذَهِّب، محمدعلی

اصفهانی ، محمدعلی ← مکرّم، محمدعلی

اصفهانی ، محمد کاظم. متخلص به غمگین، فرزند عباس، در سال ۱۲۸۰ ق در اصفهان متولد شد و در ۱۲ ماه شوال سال ۱۳۵۵ ق، ۱۳۱۵ ش در گذشت و در مقبره خانوادگی، در تخت فولاد به خاک سپرده شد. از شعرای اصفهان.
استادان: میرزا محمد ابراهیم (ساغر).
مهارتها: شعر، خط.
مشاغل و مناصب: شاعر، دفتردار و منشی تجارتی.
نکته‌های دیگر: وی برادر زاده میرزا محمد ابراهیم ساغر، و جد مادرش غلامعلی بن رحیم اصفهانی، نابغه خوشنویسان نسخ بود. نامبرده در شعر پیرو سبک عراقی بود.

اصفهانی ، محمد. مشهور به روحانی اصفهانی، در سال ۱۳۲۲ متولد شد. از کارمندان ذوب آهن اصفهان.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی (صنایع گاز) آمریکا.
مهارتها: صنایع نفت خام و گاز طبیعی، مهار کردن چاههای نفت و گاز قبل از انفجار، صنایع اساسی آهن و فولاد.
مشاغل و مناصب: کارمند ذوب آهن اصفهان.

اصفهانی ، محمد ← ابوالمعالی اصفهانی، محمد

اصفهانی ، مرتضی ← اخوّت اصفهانی، مرتضی

اصفهانی ، مصطفی قلی خان ← سینا اصفهانی، مصطفی قلی خان

اصفهانی ، ملا محمد حسن. مشهور به کوهی. از فلاسفه و حکما.
استادان: آخوند حاجی ملا هادی سبزواری.
مشاغل و مناصب: تحصیل.

اصفهانی ، ملاّ حسن. فرزند ملاّ ادهم، در سال ۱۳۵۱ ق در اصفهان در گذشت. از ادبای دانشمند و سخنوران برجسته.
آثار: الجوهر المقصود، دیوان اشعار، الفوائد النافعة.
نکته‌های دیگر: نامبرده، دایی آقا سیدابوالقاسم دهکردی (نویسنده کتاب وسیله) می‌باشد.

اصفهانی ، موسی. فرزند سیدحسن (روحانی)، در حدود سال ۱۳۰۹ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی (دکتری).
مشاغل و مناصب: نماینده دوره ۲۰ از لنجان.

اصفهانی ، میرزا آقا ← آقا نفتی اصفهانی، میرزا آقا

اصفهانی ، میرزا آقا. ملقب به اسلامبولی، نفتی، اعتمادالملک، فرزند آقاخان، در حدود سال ۱۲۸۶ ق در تهران متولد شد. از نمایندگان مجلس.
تحصیلات: تحصیلات حدود متوسطه.
مهارتها: خطیب، روزنامه نگار، مدیر روزنامه عصر، نماینده دوره اول مجلس شورای ملی از آذربایجان، تاجر.

مشاغل و مناصب: رییس شهرداری تهران، پیشکار حاکم یزد، رییس اداره دخانیات.
نوآوری: مؤسس کتابخانه ملی.
نکته‌های دیگر: وی در سفر آخر مظفرالدین شاه به فرنگستان، به عنوان مسؤول ملاقات درباریها مسافرت کرد. بعد از ورود به ایران حرفهای تازه در مجالس می گفت و از وطن دفاع می‌کرد. در سال ۱۳۱۳ ق نیز بقصد مداوا از طریق بادکوبه و اسلامبول به هند و لندن رفت و پس از مدتی به تهران بازگشت. عین الدوله از او خواست که قانونی برای دولت بنویسد. او هم در یک کتابچه این قانون را نوشت. او بعداً توسط عین الدوله به همراه دو نفر دیگر به کلات تبعید شد. یک بار هم توسط میرزا رضا، سفیر ایران، به تبریز تبعید شد. در سال ۱۳۲۴ ق از تبریز به نمایندگی برای اولین دوره مجلس شورای ملی انتخاب شد. ولی بدلایلی که معلوم نیست در تهران توسط «هیأت مدیره انقلاب» بازداشت و زندانی گردید و لیکن زود آزاد شد. پس از آزادی در تهران روزنامه «عصر» را منتشر کرد که در آن مطالب نامربوط نیز مندرج می‌ساخت. سرانجام جزو مستخدمان دولت شد و معاونت حکومت یزد را در دست گرفت، مدتی نیز ریاست بلدیه تهران را متصدی شد. گویا در این سمت بود که مأمور تأسیس کتابخانه ملی گردید. تا آنجا که می‌دانیم وی تا سال ۱۳۳۶ ق در تهران بوده است. قبل از همه این تحولات او در سال ۱۳۱۱ ق در تهران نفت می‌فروخته و به همین دلیل به «نفتی» معروف شده است. بعداً بواسطه مشارکت با یک تاجر به بازرگانی پرداخت که سرمایه‌شان را از دست دادند.

اصفهانی، میرزا ابراهیم. فرزند شیخ اسماعیل، در سال ۱۲۹۰ ق در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۳۹ ق در گذشت و در خراسان به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: خراسان، نجف، سامرا.
استادان: سیدعلی حائری یزدی، شیخ اسماعیل ترشیزی، میرزا محمدتقی شیرازی.
مهارتها: علوم دینی.
آثار: منجزّات المریض، المواقیت، احکام النجاسات، رساله ای در شک در رکعات صلاة.

اصفهانی، میرزا ابوالحسن ← جلوه، میرزا ابوالحسن

اصفهانی، میرزا ابوالقاسم. فرزند علی اکبر، در سال ۱۳۰۱ ق متولد شد. از ادبا.
آثار: الحقائق الناصریة، علاج الامراض، ألهِمْیان.

اصفهانی، میرزا ابوالقاسم ← بید آبادی اصفهانی، میرزا ابوالقاسم.

اصفهانی، میرزا ابوالقاسم ← ذوقی اصفهانی، میرزا ابوالقاسم

اصفهانی، میرزا اشرف. فرزند میرزا یوسف، در سال ۱۳۳۹ ق در گذشت و در تخت فولاد اصفهان، به خاک سپرده شد. از فضلا، ادبا و شعرا.

اصفهانی، میرزا جعفر. فرزند علی اکبر معتمدالتجار، در سال ۱۲۶۶ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف.
مشاغل و مناصب: تاجر، نماینده دوره‌های ۱۱، ۱۲و ۱۳ از تبریز.

اصفهانی، میرزا حبیب. متخلص به دستان، در سال ۱۲۶۱ ش متولد شد و در توابع اصفهان سال ۱۳۱۱ ق در گذشت و در گورستان چکرگه به خاک سپرده شد. از دانشمندان و نویسندگان.
محل تحصیل: اصفهان، بغداد، تهران.

آثار: دستور سخن، تصحیح و طبع دیوان اطعمه ابواسحاق شیرازی، تصحیح و طبع دیوان البسه قساری، منتخب کلیات عبید زاکانی (بامقدمه فرانسوی مسیو فرته).
نکته‌های دیگر: میرزا حبیب نخستین کسی است که واژهٔ دستور زبان را به جای صرف و نحو به کار برد. او در سال ۱۲۸۳ هـ از تهران به استانبول تبعید شد.

اصفهانی، میرزا حسین ← یزدی اصفهانی، میرزا حسین

اصفهانی، میرزا عبدالرحیم ← افسر اصفهانی، میرزا عبدالرحیم

اصفهانی، میرزا عبدالوهاب. ملقب به منجم باشی، فرزند ملا علیمحمد اصفهانی، در سال ۱۲۵۰ ق متولد شد و در ۱۰ ماه ربیع الاول سال ۱۲۸۹ ق در گذشت. از منجمان.
استادان: میرزا نصرت خان طبیب قوچانی.
مشاغل و مناصب: سمت منجم باشیگری مهدعلیا مادر ناصرالدین شاه، وزیر علوم، طبع تقاویم.
آثار: کشف الایات را به فارسی تألیف نموده است.

اصفهانی، میرزا علی. فرزند عبدالکریم، در حدود سال ۱۲۹۶ ق متولد شد. از تجار و نمایندگان مجلس شورای ملی، تجار.
مشاغل و مناصب: تجارت، نماینده دوره دوم مجلس، در مجلس اول نیز به جای مرتضی قلی خان بختیاری انتخاب شد.

اصفهانی، میرزا غلامرضا. فرزند میرزا خان، در سال ۱۳۰۴ ق متولد شد. از خوشنویسان.
مهارتها: خطاط.
شاگردان مشهور: میرزا ابراهیم تهرانی، میرزا حسینخان کاتب الخاقان، میرزا حسین خوشنویسان، عبدالکریم تهرانی.

اصفهانی، میرزاکاظم ← سعادت علیشاه، میرزاکاظم

اصفهانی، میرزا محمد ابراهیم ← ساغراصفهانی، میرزا محمد ابراهیم

اصفهانی، میرزا محمد حسینخان. ملقب به دبیرالحکما. از روزنامه نگاران.
محل تحصیل: دارالفنون.
تحصیلات: پایان رشته طب در دارالفنون.
مشاغل و مناصب: صاحب امتیاز و مؤسس روزنامه الجمال.

اصفهانی، میرزا محمد حسین ← روضاتی، میرزا محمد حسین.

اصفهانی، میرزا محمد رضا. متخلص به صهبا، فرزند مدرس، در تهران متولد شد و در اول ماه صفر سال ۱۳۰۶ ق درگذشت و در ابن بابویه تهران به خاک سپرده شد. از علما.
مشاغل و مناصب: مدرس.
آثار: اسفار الاربعة و تحقیقها، حاشیه بر اسفار ملاصدرا، حاشیه بر تمهید القواعد، حاشیه بر شرح قیصری بر فصوص الحکم، الخلافة الکبری، رساله‌ای در وحدت وجود، موضوع العلم.

اصفهانی، میرزا محمد علی. در سال ۱۳۱۳ ق در گذشت. از استادان خط نسخ.
نکته‌های دیگر: وی سر دودمان خاندان قدسی است.

اصفهانی، میرزا محمدمهدی ← چهارسویی اصفهانی، میرزا محمد مهدی

اصفهانی، میرزا محمدمهدی ← گلستانه، سید مهدی

اصفهانی، میرزا محمد هادی. مشهور به جواهری. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: نماینده دوره اول، از طرف اصناف اصفهان.

اصفهانی، میرزا محمد ← ادیب التجار اصفهانی، میرزا محمد

اصفهانی، میرزا محمود. فرزند میرزا احمد. از تجار و نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف.
مشاغل و مناصب: تجارت، حکمران فارس پس از عزل ظل السلطان از فارس، مدیر شرکت متفقه در تهران، نماینده دوره اول مجلس شورای ملی از طرف تجار تهران، وکیل و عضو فرقه اتفاق و ترقی.
آثار: تأسیس شرکت متفقه.
نکته‌های دیگر: وی از جمله کسانی بود که وقتی در قضیه مسجد جامع، عین الدوله غالب و ملت مغلوب شده بود، مقدمات تحصن در سفارت خانه انگلیس را فراهم کرد، میرزا محمود توسط محمدعلی میرزا دستگیر و تبعید شد. و نیز او از جمله کسانی بود که در منع و تحدید تریاک اقداماتی انجام داد، شرکت متفقه را تأسیس کرد و از این راه خدمت بزرگی به مشروطیت نمود.

اصفهانی، میرزا مهدی. فرزند میرزا اسماعیل اصفهانی، در سال ۱۳۰۳ ق در اصفهان متولد شد و در ۱۹ ماه ذیحجه سال ۱۳۶۵ ق درگذشت و در دارالضیافه مشهد به خاک سپرده شد. از علما، زهاد و عرفای بزرگ.
محل تحصیل: اصفهان، نجف.
استادان: پدرش، سید اسماعیل صدر (در سیر و سلوک و علوم حوزوی)، آخوند خراسانی (اصول)، سید محمد کاظم یزدی (فقه)، سید احمد کربلایی (اخلاق)، نیز معاشرت با دو فرزانه بزرگ یعنی شیخ محمد بهاری و سید احمد کربلایی و معاشرت با سید علی قاضی (از اصحاب سلوک) و سید جمال الدین گلپایگانی داشته است.
تحصیلات: اجازه اجتهاد از حضرات آیات: نائینی، ضیاء الدین عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی و حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی.
مهارتها: اصول و فقه و معارف. وی در علم جفر نیز تبحر داشت.
مشاغل و مناصب: تدریس خارج اصول نائینی به طور مفصل و تدریس مبانی خویش به طور فشرده و تدریس معارف در مشهد. نامبرده به مدت ۲۸ سال به تدریس و تربیت شاگردان پرداخت. و به دیگر سخن، وی سه دوره به تدریس اصول پرداخت: نخست: مفصل، مطابق معمول بین فقها و اصولیان. دوم: بیان مبانی و افکار خود. سوم: بیان قواعد مهم اصولی که برای استدلال احکام فقهی به آن احتیاج می‌شود. تقریرات آنها در نزد بزرگان از شاگردان وی موجود است.
شاگردان مشهور: سید حسین حائری، علی اکبر نوقانی، صدر الدین صدر، هاشم قزوینی، مجتبی قزوینی، غلامحسین محامی بادکوبه‌ای، محمد حسین بروجردی، محمدکاظم دامغانی، هادی مازندرانی، محمدتقی شریعتی و دیگران.
آثار: تقریرات درسهای استاد خویش، تقریراتی که شاگردان میرزا از درسهای وی نگاشته‌اند. (تقریرات اخیر شامل مباحث اصول فقه، اصول عقاید و قرآن شناسی است)، رساله‌ای به نام غایة المنی و معراج القرب و اللقاء، مطالبی در مورد قرآن کریم.
نکته‌های دیگر: وی با چند تن از علمای معاصر خود چون سید محمود شاهرودی و سید جمال الدین گلپایگانی و چهارتن دیگر اولین دوره درس میرزای نائینی را طی جلساتی طولانی مورد بحث و بررسی قرار دادند. در این نشستها، کلیه مبانی شیخ انصاری مورد پژوهش قرار گرفت. نامبرده به

موازات این تلاشها به تکمیل بعد روحی خویش نیز پرداخت و طبق آنچه که گفته‌اند مراحلی نظیر معرفت نفس و خلع بدن را پشت سرگذارد. پس از توسلات فراوان در مسجد سهله و ناله‌ها و سوز و گدازها به وی القا می‌شود که شناخت خدا را از کجا و چگونه باید فرا گیرد. از اینجا نقطه عطفی در دیدگاه علمی و سیر و سلوک وی رخ می‌نماید و منجر به اتّخاذ روشی می‌شود که بعدها آقای محمدرضا حکیمی آن را مکتب تفکیک نامید. وی به شهر مشهد مهاجرت کرد و از سال ۱۳۴۰ ق تا ۱۳۶۵ ق در آنجا به تدریس درس خارج و نشر معارف و تربیت افراد پرداخت. و سرانجام، بر اثر عارضه قلبی جهان فانی را بدرود گفت. وی از شاگردان خصوصی نائینی بود. و پس از چهارده سال استفاده از محضر نائینی در سن ۳۵ سالگی به دریافت درجه اجتهاد نایل شد. طبق آنچه که نقل کرده‌اند، وی در ایامی که به حضرت ولی عصر متوسل شده بود، در حال تضرع نامه‌ای دید که با خط سبزی روی آن نوشته شده بود: (طَلَبُ الْهِدایَةِ مِنْ غَیْرِنا اهل البیت مُساوِقٌ لِإنْکارِنا) و در پشت آن نوشته شده بود: (وَ قَدْ أقامَنِي اللهُ و انَا حجة بن الحسن). سید محمد باقر طباطبایی می‌گوید: شنیدم از ایشان که گفت در مکاشفه رقعه‌ای از حضرت صاحب الزمان «عج»، دیدم که در آن نوشته بود: (طَلَبُ الْهِدایَةِ مِنْ غَیْرِ القرآن یُساوِقُ عَداوَتَنا). میرزا مهدی اصفهانی با آنکه خود مسلط بر فلسفه صدرایی بود، با تدریس و تدرّس مخالفت داشت و معتقد بود که فلسفه اسلام باید از متن قرآن و سنّت معصوم استخراج شود. او پایه‌گذاری رویه معروف به مکتب تفکیک است که آقای محمد رضا حکیمی مروج آن است.

اصفهانی، میرزا نصرالله ← شهاب اصفهانی، میرزا نصرالله

اصفهانی، میرسیدمحمد. فرزند میرسیدعلی اصفهانی، در سال ۱۲۹۰ ق متولد شد و در ۲۰ ماه صفر سال ۱۳۵۶ ق، در کربلا درگذشت. از فلاسفه و حکما.
استادان: آخوند ملا محمد کاشانی.

اصفهانی، میرمحمدتقی ← مدرس اصفهانی، میر محمدتقی

اصفهانی، میرنجات. از پیش کسوتان زورخانه و از جمله معروفترین خوانندگان گل کشتی.
نکته‌های دیگر: معروفترین گل کشتی، گل کشتی میرنجات است. در قدیم تنها کسی حق خواندن گل کشتی را داشت که هم پیش کسوت زورخانه بوده و هم صدایی خوش داشته باشد.

اصفهانی، میکائیل. فرزند یعقوب، در سال ۱۳۰۱ ش درگذشت. از دولتمردان و رجال سیاسی.
مشاغل و مناصب: نایب سفارت ایران در لندن.

اصفهانی، نجفعلی. مشهور به آقانجف و مانی زمان، بین سال ۱۲۱۰ ق متولد شد و تا سال ۱۲۸۰ ق در گذشت. از نقاشان هنرمند نامی قاجاریه.
مهارتها: وی در تمامی فنون نقاشی توانایی داشت و در سبکهای گوناگون متداول و موضوعهای مرسوم زمان خود تمرینها کرده بود و بهترین سلیقه‌ها را در خلق آثار جذاب از صحنه‌های بزمی تا رزمی و جز آن ارائه می‌داد. ایشان در آبرنگ سیاه قلم نیز از خودکارهایی به یادگار گذارده است.
مشاغل و مناصب: نقاش قلمدانساز.
نشانها و جوایز: قلمدان ایشان در زمان حیاتش اهمیتی بسزا داشته و به عنوان جایزه و ارمغان مورد استفاده بزرگان قرار می‌گرفته است.
نکته‌های دیگر: بیشتر نقاشیهای نامبرده، به روی قلمدان است و موضوع آثارش بیشتر از روایات مسیحیت و چهره راهبان و عرفا و زندگی روستاییان و شکارگاهها حکایت می‌کند. سبک وی، در

صورت سازی و پوشش آرایی، چیزی حد فاصل سبک ایرانی و فرنگی است.

اصفهانی ، هاشم ← حسینی اصفهانی، هاشم

اصفهانیان ، داود. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از دانشیاران دانشگاه تبریز.
محل تحصیل: ایران و دانشگاه کمریج انگلستان.
تحصیلات: دکترای تاریخ و تحصیلات عالی در زمینه‌های تاریخی در ایران و انگلستان.
مهارتها: تدریس در رشتهٔ تاریخ، تحقیق و تألیف در همان رشته.
مشاغل و مناصب: استادیار دانشکدهٔ علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز، دانشیار همان دانشگاه.
آثار: ۵ کتاب در زمینهٔ تاریخ، ۲۰ مقاله به فارسی و ۱۵ مقاله خارجی در زمینه‌های تاریخ، فرهنگ و هنر.
نکته‌های دیگر: تحقیق در تاریخ فرهنگ ایران و تاریخ ایران عصر مغول و ایلخانان و ادوار مختلف تاریخ اروپا.

اصفهانیان ، محمد ابراهیم. فرزند محمدجعفر، در حدود سال ۱۲۷۵ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات متعارف.
مشاغل و مناصب: مالک و تاجر، نماینده دوره ۱۳ از تبریز.

اصفهانی حائری ، آقا سید حسین. قبل از سال ۱۳۳۰ ق درگذشت. از فقهای بزرگ کربلا.
استادان: ملا حسین فاضل اردکانی.
مشاغل و مناصب: روحانی.
نکته‌های دیگر: محل اقامتش کربلا بود. مردی پرهیزکار و عابد بوده و در اواخر عمرش نابینا شد.

اصفهانی حائری ، شیخ عبدالرحیم ← حائری، شیخ عبدالرحیم

اصفهانی حائری ، شیخ محمدرضا ← جرقویه‌ای اصفهانی حائری، شیخ محمدرضا

اصفهانی تهرانی ، میرزا بهاء الدین. فرزند میرزا علیمحمد نظام الدوله، در نجف اشرف متولد شد. از ادبا و فضلای بزرگ.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ مهدی آل کاشف الغطاء، سید علی (مؤلف البرهان)، شیخ قاسم نجفی، شیخ احمد شکر نجفی، سید صادق سنگلجی.
تحصیلات: اجازاتی از علمای یاد شده داشته است.
مشاغل و مناصب: مؤلف، روحانی.
آثار: الفوائد البهیة، تقریرات پدرش راکه از استادش صاحب جواهر نوشته بود نیز جمع آوری نمود.

اصفهانی خاتون آبادی ، سید محمد صادق. مشهور به مدرس خاتون آبادی، فرزند حاج میرزا حسین نایب الصدر، در هفتم ماه جمادی الاول سال ۱۳۴۸ ق درگذشت و در بقعه سید العراقین، به خاک سپرده شد. از علما و روحانیون برجسته.
محل تحصیل: اصفهان، نجف اشرف.
استادان: آخوند خراسانی، علامه محمدکاظم یزدی.
تحصیلات: اجتهاد.
مهارتها: علوم دینی (فقه و اصول).
مشاغل و مناصب: مرجعیت کلی و تدریس و فتوی در اصفهان.
آثار: کمک به استادش مرحوم آخوند خراسانی در تصنیف کفایة الاصول، جزواتی در فقه و اصول، تقریرات فقهی و اصولی اساتیدش را به رشته تحریر در آورده است.
نکته‌های دیگر: زمانی که حاج آقانورالله اصفهانی به قصد گردآوری علما و رجال سیاسی ایران در قم

برای عزل رضا شاه از سلطنت به آن شهر مهاجرت کرد، خاتون آبادی نیز جزء چهره‌های برجسته آن کاروان بود. او در حوزه علمیه قم علاوه بر مشارکت در جلسات سیاسی، مدتی نیز جلسه تدریس برگزار کرد. و این در سال ۱۳۴۵ ق بود.

اصفهانی خراسانی، حاج شیخ حسنعلی. معروف به نخودکی، فرزند آخوند ملاعلی اکبر اصفهانی، در نیمه ماه ذیقعده سال ۱۲۷۹ ق در اصفهان متولد شد و در ۱۸ ماه شعبان سال ۱۳۶۱ ق در سعدآباد مشهد در گذشت و در جنب ایوان شاه عباسی، جلوی غرفه‌ای در غرب ایوان به خاک سپرده شد. از دانشمندان مشهد و دارای کراماتی بوده است.

محل تحصیل: اصفهان، نجف.

استادان: پدرش، جهانگیرخان (استاد حکمت، فلسفه، منطق، ریاضیات، کلام، ادبیات، هیأت و نجوم)، سید مرتضی کشمیری، آخوند ملا محمد کاشی، میرزا محمد صادق (استاد سیر و سلوک).

تحصیلات: اجتهاد.

مهارتها: ایشان در علوم نقلی و عقلی و اخلاق و عرفان و سلوک کم نظیر بود.

نکته‌های دیگر: او به تدریس فقه مانند شرح لمعه، درس تفسیر و گاهی هیأت و حساب اشتغال داشت. وی از عباد صالح بود و به درجاتی بالا از کمالات معنوی و فضائل نایل گردید و کراماتی از او مشاهده شد. وی به فرایض و مستحبات بسیار پای بند و دانشمندی قائم اللیل و صائم النهار بود. برای اقامت دایمی خود شهر مشهد (کنار مرقد خواجه ربیع) را برگزیده بود و این، به علت مکاشفه‌ای بود که برایش حاصل گردید. از هفت سالگی تا آخر عمر تمامی شبهای جمعه را احیا می‌کرد و در ۷۵ سال از عمر اصلی خود، ایام البیض کلیه ماهها را صائم بود و برخی از سنوات، در ایام البیض ماه ذیحجه، هر سه روز را با آب افطار می‌کرد و سحری می‌خورد، و این به عنوان اقتدا به امیر مؤمنان و حضرت امام حسن و حسین (ع) بود، برخی اوقات ۱۸ ساعت متوالی به نماز و ذکرگویی مشغول بود. در این عصر سالک و کسی که ریاضات شرعی را بدین حد مراقب باشد، دیده نشده است. وی محل دفن خود را می‌دانست. نامبرده تا یازده سالگی از نظر تعلیمات ظاهری خدمت پدرش و معلمان دیگر تحصیل مبادی می‌کرد و از نظر معنویات و تکمیل مدارج سلوک، زیر نظر میرزا محمد صادق پرورش یافت. بعداکه به سن جوانی رسید، علوم ادبی و قسمتی از ریاضی را از مرحوم کاشی و علوم عقلی را از مرحوم قشقایی فراگرفت. در نجف علوم عقلی و نقلی و معنویات خود را تکمیل کرد و سپس به اصفهان بازگشت.

حاج شیخ حسنعلی اصفهانی خراسانی (نخودکی)

اصفهانی خراسانی، سید باقر. فرزند میرزا هاشم. از علمای چیره دست.

محل تحصیل: نجف.

استادان: شیخ انصاری و میرزای بزرگ شیرازی.

تحصیلات: اجتهاد.

مهارتها: فقه و اصول.

مشاغل و مناصب: مرجع امور شرعی در مشهد.

اصفهانی روضاتی ، سید محمد باقر. فرزند زین العابدین، در سال ۱۲۲۶ ق در خوانسار متولد شد و در سال ۱۳۱۳ ق درگذشت و در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد. از روحانیون و علما.
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: شیخ محمد قاسم، شیخ محمدبن شیخ علی (فرزند کاشف الغطاء)، حجة السلام اصفهانی (مؤلّف الضوابط)، پدرش سید زین العابدین.
مشاغل و مناصب: روحانی، نویسنده یکی از شرح حال نویسان بزرگ شیعه.
آثار: روضات الجنات در احوال علما و سادات، احسن العطیة در شرح الفیه، قرة العین (اشعار فارسی در زمینه اصول دین)، رساله در ضروریات دین و مذهب، رساله در امر به معروف و نهی از منکر، رساله در اسباب بلاهای دنیا، شرح حدیث حمار، رساله در فضل جماعت، قصیده در اصول فقه، تسلیة الأحزان، تعلیقات بر کتابهای شرح لمعه و قوانین.

اصفهانی زاده ، پرویز. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی در سال ۱۳۳۹، دکترای تخصصی در بیماریهای داخلی از دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۴۶، دکترای تخصصی بیماریهای ریوی سل از دانشگاه ولزانگلستان.
مهارتها: پزشکی بیماریهای داخلی، استاد راهنمای ۷ پایان نامه دکترا.
مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی مشهد.
آثار: ۳کتاب به زبان فارسی، در زمینه سل ریوی، بیماریهای تنفسی کودکان. ۸ مقاله به زبان فارسی و ۱ مقاله به زبان خارجی، در زمینه بیماریهای تنفسی، بیماری سل ریوی.

اصفهانی زنجانی ، سید محمد باقر. فرزند علینقی موسوی زنجانی. در سال ۱۲۳۵ ق در اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۰۳ ق درگذشت و در وادی السلام نجف، به خاک سپرده شد. از افاضل مدرسین فقه و اصول در حوزه علمیه اصفهان.
محل تحصیل: اصفهان.
مشاغل و مناصب: امام جماعت مسجد خیاطین اصفهان، مدرس حوزه علمیه اصفهان.

اصفهانی سدهی ، سید ابوالقاسم مشهور به واعظ اصفهانی، فرزند محمد علی حسینی، بعد از سال ۱۳۲۹ ق، در مکه معظمه درگذشت. از علما و روحانیون.
مهارتها: نویسندگی.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: لمعات الانوار، بدایع الاخبار فی الاخلاق، برهان (رساله‌ای در اثبات نبوت خاصه)، بشارة الأبرار در شفاعت امیرالمؤمنین (ع) در دار قرار، الشیعة در اثبات امامت علی (ع)، نفائس الاخبار، خصائص الأیام فی وقایع الأیام.

اصفهانی شاعر ، سید احمد. از دانشمندان ادیب و شعرا.
آثار: دیوان اشعار، چاپ ۱۳۱۲ ش.

اصفهانی (صفی علیشاه) ، میرزا حسن. ملقب به صفی علیشاه و صابری، متخلص به صفی، فرزند محمدباقر، در سوم ماه شعبان سال ۱۲۵۱ ق در اصفهان متولد شد و در ۲۴ ماه ذیقعده سال ۱۳۱۶ ق درگذشت و در خانقاهی در حوالی میدان بهارستان تهران به خاک سپرده شد. از مشایخ متصوفه تهران.
محل تحصیل: اصفهان، یزد.
استادان: ملا ابوطالب، حاجی زین العابدین شیروانی، رحمتعلی شاه، حاجی میرزا کوچک نایب الصدر شیرازی، علیخان ضمیرالدوله، میرزا محمودخان نائینی، معصوم خان کرمانی، حاج محمد

ابراهیم نمازی، میرزا عبدالکریم متخلص به منصور، نواب شمس سید حسینی، حاجی سیف الدوله، سید المشایخ قمشه‌ای.

مشاغل و مناصب: در سال ۱۲۸۸ ق به سمت نمایندگی (یا به اصطلاح دراویش به عنوان شیخ مجاز در دستگیری) از طرف حاج آقا محمد منوّر علیشاه، جانشین رحمتعلی شاه به تهران آمد و در آنجا اقامت گزید.

آثار: آیة العشاق (منظوم)، اسرار المعارف، ترجمه و تفسیر قرآن (منظوم)، دیوان قصائد و غزلیات، عرفان الحق یا بحرالحقائق، مثنوی زبدة الاسرار، مثنوی میزان المعرفة و برهان الحقیقة.

نکته‌های دیگر: به اجازه رحمتعلی شاه به بمبئی رفت و زبدة الأسرار را به نظم در آورد و سپس به مکه رفت. وی در اوایل عمر خود در کرمان، شیراز، یزد و هندوستان به سر می‌برد و بالاخره به تهران آمد. در سال ۱۲۹۴ ق، یکی از خواص مریدان وی قطعه زمینی به مساحت دو هزار ذرع به او تقدیم نمود و خانقاهی وسیع برای خود ترتیب داد که معروف است.

اصفهانی قمشه‌ای ، سمیع. در سال ۱۳۲۷ ق در گذشت و در وادی السلام به خاک سپرده شد. از روحانیون.

نکته‌های دیگر: بسیار زاهد و در عین حال علاقمند به گردآوری کتب بود.

اصفهانی قمشه‌ای ، شیخ محمد حسین. ملقب به کبیر، فرزند محمدقاسم، در سال ۱۲۵۰ ق متولد شد و در ماه محرم سال ۱۳۳۶ ق درگذشت و در نجف، ایوان مقبره شیخ الشریعه اصفهانی به خاک سپرده شد. از علمای معروف به فقاهت تامه در میان معاصرین خود.

استادان: علامه انصاری، علامه سید حسین کوهکمری، میرزا محمدحسن شیرازی، میرزا حبیب الله رشتی.

آثار: ادلة الرشاد در شرح نجاة العباد، عدة طریق التدقیق در ۱۴ جلد، کتاب اصول الفقه در ۱۸ جلد، رساله‌ای در خضاب، او کتابهای وسائل، جواهر حدائق و تعداد دیگری از کتب حدیث و فقه را تصحیح نمود، کتاب شرح لمعه را با دستخط خودش استناه نمود.

نکته‌های دیگر: او در ثوره عراق به همراه علما نجف و کاظمین مانند سید مصطفی کاشانی و سید ابوالقاسم کاشانی در جنگ بر ضد انگلستان شرکت کرد.

اصفهانی مدرس ، سید احمد. از مدرسین و علمای مدرسه نیماورد اصفهان.

مشاغل و مناصب: تدریس در مدرسه نیماورد.

اصفهانی (مدنی) ، محسن. از مهندسان و کارمندان دانشگاه افسری.

محل تحصیل: دانشگاه تاپسا آمریکا.

تحصیلات: لیسانس مهندسی شیمی از دانشگاه تاپسا آمریکا، فوق لیسانس مهندسی شیمی از دانشگاه تاپسای آمریکا ۱۳۷۰ ش.

مهارتها: صنایع شیمیایی، طراحی و مهندسی، مدیریت.

مشاغل و مناصب: کارشناس دانشگاه افسری.

اصفهانی (مرآتیان) ، علی. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از مهندسان و طراحان.

محل تحصیل: آمریکا

تحصیلات: لیسانس صنایع تکنولوژی از T8M.IMD.T.E آمریکا، فوق لیسانس ایمنی T8X از آمریکا.

مهارتها: صنایع نساجی پوشاک و چرم، (نصب و راه اندازی ماشین آلات واحدهای تولیدی).

مشاغل و مناصب: کارمند و کارشناس ریسباف.

اصفهانی مسجدشاهی ، حاج آقا نورالله. فرزند

نفرد دوم از سمت راست حاج آقا نورالله اصفهانی مسجدشاهی و دو نفر دیگر مرحوم حاج آقا جمال و حاج ملا اسماعیل نقنه‌ای

محمدباقر. در سال ۱۲۷۸ ق متولد شد و در ۱۴ ماه دی سال ۱۳۴۶ ق در قم درگذشت و در نجف (مقبرهٔ کاشف الغطاء) به خاک سپرده شد. از روحانیون و مجتهدان سیاسی و مبارز.

محل تحصیل: کربلا، نجف.

استادان: میرزا حبیب الله رشتی، میرزای شیرازی، سیدحسن صدر، میرزا خلیل تهرانی.

تحصیلات: اجتهاد.

مشاغل و مناصب: زعامت و مرجعیت در اصفهان.

آثار: خصال الشیعه، دیوان، رسالهٔ مقیم و مسافر (در بیان حقیقت حکومت استبدادیه و مشروطه)

نکته‌های دیگر: در استقرار مشروطه ایران از پیشوایان مهم بود و در سال ۱۳۴۶ ق، در رأس جمعی از علمای بزرگ اصفهان در اعتراض به برخی از برنامه‌های رضا شاه به قم هجرت کرد که به نهضت مهاجرت معروف گردید. هدف اصلی از این مهاجرت تغییر سلطنت بود. و جمع کثیری از علمای بلاد و نیز در قم به آنان پیوستند و برخی را هم مانند میرزا صادق آقا تبریزی در آستانه سفر دستگیر کردند. پس از چند ماه اقامت در قم حاج آقا نورالله توسط ایادی رضاخان پهلوی مسموم و مقتول گردید و بقیه علما در اثر رعب و عدم تفاهم نیز بدون

حاج آقا نورالله اصفهانی مسجدشاهی

اخذ نتیجه پراکنده شدند. حاج آقا نورالله راجع به رضاخان و امثال او که به نام مشروطه سرکار آمده بودند، گفته بود: «این خری را که بالا برده‌ایم باید پایین بیاوریم». از حامیان مشروطیت بود و با بابیها مبارزه کرد، ترغیب تجار به تشکیل شرکت، تشکیل شرکت اسلامیه و تحریم کالاهای غیر وطنی از اقدامات سیاسی و اجتماعی این مجتهد بزرگ است. درباره او آقای موسی نجفی کتاب مستقلی به نام «اندیشه سیاسی و تاریخ نهضت بیدارگرانه حاج آقا نورالله اصفهانی» در ۶۰۲ صفحه نوشته و چاپ کرده است.

اصفهانی معمار باشی، ابوالحسن. ملقب به معمار باشی، صنیع الملک، در سال ۱۲۴۵ ق متولد شد و در سال ۱۳۰۵ ق درگذشت. از معماران و درباریان دورهٔ قاجاریه.

مشاغل و مناصب: معمار باشی گری سلطنتی.

نکته‌های دیگر: بنای مسجد و مدرسه‌ای در تهران نزدیک امامزاده یحیی.

اصفهانی موسوی، سید بدیع. در سال ۱۳۱۸ ق در گذشت. از عالمان بزرگ و فقهای متبحر.

استادان: ملاّ حسینعلی تویسرکانی، شیخ محمدباقر اصفهانی، سید محمد شهشهانی.

تحصیلات: از شیخ محمدباقر اصفهانی اجازه نامه دریافت کرد.

مشاغل و مناصب: او به تدریس و مرجعیت امور دست یافت و امام جماعت مسجد ملاّ محمد جعفر آباده‌ای بود.

آثار: حاشیه‌ای بر قوانین دارد و مقداری یادداشت نیز در زمینه خراج و مقاسمه دارد.

نکته‌های دیگر: او در مدرسه «نیماورد» کتابهای لمعه، قوانین، شرح کبیر، فرائد، و متاجر را تدریس می‌کرد و پای درسش بیش از یکصد شاگرد گرد می‌آمدند.

اصفهانی نجفی، شیخ محمد حسین. فرزند محمدباقر، نوهٔ محمدتقی کبیر (صاحب حاشیه المعالم)، در سال ۲ ماه محرم ۱۲۶۶ ق در اصفهان متولد شد و در اول ماه محرم سال ۱۳۰۸ ق درگذشت و در صحن شریف علوی، در مقبره علما (باب الفرج سوق سلطانی) به خاک سپرده شد. از علما، و روحانیون عرفا و زهاد بزرگ.

محل تحصیل: اصفهان، نجف.

استادان: محمدباقر اصفهانی (پدرش)، میرزا محمد حسن شیرازی، شیخ راضی فقیه عراقی، میرزا حبیب الله رشتی، باقر شکی.

تحصیلات: اجتهاد.

مهارتها: مهارت در دروس عقلی و نقلی و تفسیر قرآن.

مشاغل و مناصب: تدریس فقه و اصول و درس اخلاق، روحانی.

آثار: تفسیر قرآن به نام مجدالبیان (ناتمام تا اوایل سوره بقره).

نکته‌های دیگر: برادرش حاج آقا نورالله اصفهانی مقاله مبسوطی در شرح احوال او دارد که در مقدّمه کتاب مجدالبیان چاپ شده است. وی زندگی شبیه امام محمد غزالی داشته است که دراوج شهرت، ریاست و موفقیت درتدریس وکسب جایگاه اجتماعی در اصفهان به خاطر تحصیل خلوص و توحید ناب و زهد فراوان ازهمه آنها دست کشیده و منبر و محراب و مدرسه را ترک نموده و به تهجّد و عبادت در انزوا پرداخته است. کتابی در تفسیر دارد که نشان دهنده وسعت مطالعات اوست. اگر اعتقاد به تحریف اجمالی را در آن نادیده بگیریم در علوم قرآنی یکی از بهترین آثار امامیه است.

اصفهانی نجفی، سید آقامیرزا. در سال ۱۳۱۱ ق در گذشت. از روحانیون.

نکته‌های دیگر: وی تارک دنیا بوده و تنها علاقه‌اش در دنیا، جمع آوری کتاب و ترویج و تکثیر

نسخه‌های آنها بوده است. در نجف مخزن ارزشمندی همانند مخزن کتب وی نبوده است. از ویژگیهای ایشان عاریه دادن کتاب به طلبه‌ها بود و می‌توان گفت تمام علما عصرش، از وی کتاب عاریه کرده‌اند.

اصفهانی نجفی، شیخ ابوالفضل. فرزند شیخ احمد خوانساری، در سال ۱۳۳۴ ق در بید آباد اصفهان متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: اصفهان، نجف اشرف.
استادان: حضرات آیات: خویی، میرزا مَحمدباقر زنجانی، حاج شیخ محمد حسین اصفهانی، کاظمینی، آقا سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم، آقا سید جمال گلپایگانی و سید حسین بروجردی.
آثار: حاشیه‌ای بر مکاسب، دوره اصول مستقل، رساله‌ای در جمع بین حکم ظاهری و واقعی، رساله‌ای در قاعده فراغ و تجاوز، مختصری در طهارت و صلوة، کتابی مشتمل بر احادیث مربوط به مواعظ و فضل و مصائب اهل بیت علیهم السلام، جوهر النضید.

اصفهانی نجفی، شیخ محمدحسین ← غروی اصفهانی، شیخ محمد حسین.

اصفهانی همدانی، شیخ عبدالرزاق. فرزند علیرضا، در سال ۱۲۹۱ ق در اصفهان متولد شد و بعد از سال ۱۳۸۱ ق درگذشت. از محققان و مؤلفان.
محل تحصیل: کربلا، همدان.
استادان: پدرش.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: ذریعة المعاد، ألسیف القاطع، هدایة الطالبین، الخلافیة، السؤال والجواب الدینی، الهدایة، المقالة الاسلامیة، بدایة المنطقیة، ألمواعظ المنیریة، ألفیصل، رسالهٔ فروع الدین، جواز نقل الموتی و چند کتاب دیگر.

نکته‌های دیگر: پدرش در حدود سال ۱۳۰۰ ق به کربلا مهاجرت کرد. وی در خدمت پدرش در کربلا به آموزش مقدمات علوم پرداخت. در سال ۱۳۱۳ ق، مادرش او را به همدان آورد، و در آنجا به تکمیل دروس و وعظ و خطابه و تألیف مشغول گردید.

اصفیا، صفی. در سال ۱۲۹۵ ش، در تهران متولد شد. از دولتمردان بلند پایه رژیم شاه.
محل تحصیل: تهران، فرانسه.
تحصیلات: مهندسی معدن از فرانسه.

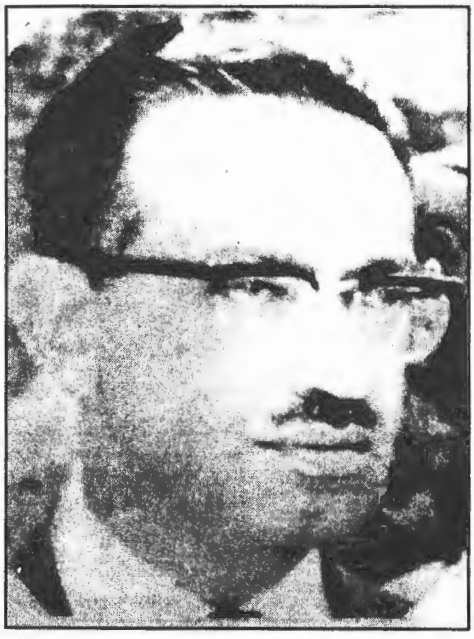

صفی اصفیا

مشاغل و مناصب: مشاور بنگاه مستقل آبیاری کشور، مدرس دانشگاه تهران، معاون سازمان برنامه و بودجه (۱۳۳۴)، سرپرست مستقیم پروژه سد سفید رود (۱۳۳۴)، رییس پروژه سد درکرج (۱۳۳۶)، قائم مقام نخست وزیر در سازمان برنامه درکابینه علی امینی، قائم مقام نخست وزیر در سازمان برنامه درکابینه علم (۱۳۴۱)، مشاور نخست

وزیر و رییس سازمان برنامه در کابینه حسنعلی منصور (۴۳ - ۱۳۴۲)، مشاور نخست وزیر و رییس سازمان برنامه در کابینه امیرعباس هویدا (۴۶ - ۱۳۴۳)، مشاور نخست وزیر و رییس امور اقتصادی در کابینه امیر عباس هویدا (۵۰ - ۱۳۴۶)، مشاور نخست وزیر و رییس امور اقتصادی در کابینه‌های بعدی (۵۶ - ۱۳۵۰)، وزیر مشاور در امور اقتصادی در کابینه جمشید آموزگار (۵۷ - ۱۳۵۶).

اصلان ، آنا. از کاشفان و داروسازان.
تحصیلات: پروفسور داروسازی.
مشاغل و مناصب: داروساز.
نوآوری: کشف داروی جوانی به نام (کا، هاشی، سه).
نکته‌های دیگر: آنااصلان، داروی جوانی را به نام (کا، هاشی، سه) ساخت. او ساخت این دارو را در ایران شروع کرد و به نتیجه رسانید. او قبلاً در خارج از ایران زندگی می‌کرده است.

اصلانی ، سوسن. مشهور به دهلوی. از نوازندگان هنرمند سنتور و استادان هنرستان موسیقی.
محل تحصیل: هنرکده موسیقی ملی.
استادان: آقایان: کریمی، ارفع اطرائی، استاد پایور، حیدری، دهلوی.
تحصیلات: لیسانس در زمینه سنتور و تحصیل در دوره عالی سنتور.
مشاغل و مناصب: استاد هنرستان عالی موسیقی، نوازنده آزاد سنتور.

اصلانی ، محمد رضا. از فیلم سازان و شعرا.
مشاغل و مناصب: فیلم ساز، شاعر.
آثار: سازنده فیلم‌های بدبده، با اجازه، جام حسنلو.
نکته‌های دیگر: محمد رضا اصلانی کار سینمایی خود را با تلویزیون ملی ایران آغاز کرد و فیلم «جام حسنلوی» او که یک فیلم کوتاه و مستند است، با توفیق روبرو شد.

محمد رضا اصلانی

اصلانی اشتهاردی ، علی پناهی ← اشتهاردی، شیخ علی پناه

اصلانیان ، ملیک (امانوئیل). در سال ۱۲۹۴ ش در تبریز متولد شد. از موسیقدانان.
محل تحصیل: کنسرواتوار هامبورک، آکادمی موسیقی برلین.
تحصیلات: تحصیلات عالی در موسیقی.
مشاغل و مناصب: تدریس موسیقی در هنرستان عالی موسیقی.
آثار: فانتزی برای پیانو، باله آفرینش، باله پروانه، گلبانگ، رقص و ترانه افسانه آفرینش.
نکته‌های دیگر: او هفت سال بعد از جنگ جهانی دوم به ایران بازگشت و ماندگار شد.

اصولی ، شهرزاد. از نقاشان معاصر.
محل تحصیل: دانشکده هنرهای تزیینی تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل رشته نقاشی از دانشکده هنرهای تزیینی تهران.

مشاغل و مناصب: نقاش، عضو انجمن هنرمندان «نورث یورک» تورنتو.
نکته‌های دیگر: برپایی چندین نمایشگاه نقاشی در ایران و جهان از اقدامات او می‌باشد.

اصولی ، شیخ محمود ← خویی تبریزی، شیخ محمود

اصولی ، محمد. فرزند عبدالمجید، در سال ۱۳۰۴ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: دادیار دیوانعالی کشور و نماینده دوره ۲۲ از سنندج.

اصولی ، میرزا محمود. مشهور به مجتهد اصولی، فرزند احمدامین الشرع، در سال ۱۲۵۸ ق در ارومیه متولد شد و در ماه بهمن سال ۱۳۲۹ ش درگذشت. از علمای دخیل در مسایل اجتماعی.
محل تحصیل: ارومیه و عتبات عالیات.
تحصیلات: اجتهاد.
مشاغل و مناصب: در مسجد «میرزا حسین آقا» ارشاد و حوزه درس داشته است.
نکته‌های دیگر: در جریان سفر رضا شاه به آذربایجان در سال ۱۳۰۷ ش از او استقبال کرد و ورود او را تبریک گفت. و در سال ۱۳۲۵ نیز، در سفر محمد رضا شاه پهلوی به آذربایجان، پس از غائله دموکراتها، از او استقبال کرده است. رضاشاه در جریان سفر به ارومیه، از گفته‌های یکی از علما به خشم آمده و قصد مجازات او را داشته، که میرزا محمود مانع شده و از شاه تقاضای گذشت وی را کرد و مورد پذیرش قرار گرفت. روز ۵ اسفند نیز، به همراه عده‌ای از سران شهر به کنسولگری آمریکا رفته و با مستر «شت» رییس خیریه آمریکاییها ملاقات و در خواست جلوگیری از کشتار مسلمین توسط مسیحیها را از او کردند. در جریان اشغال مسیحیان و کشتار در ارومیه توسط آمریکاییها به همراه خانواده‌اش ربوده شد، با این حال خانه او پناهگاه مردم مسلمانی بود که از قتل و غارت مسیحیان گریخته بودند.

اصولی تبریزی ، میرزا محمود. فرزند محمد خویی تبریزی، در سال ۱۳۱۴ درگذشت. از علما و روحانیون فاضل.
مشاغل و مناصب: روحانی، نویسنده، شاعر.
آثار: مشارق الأصول، تأملیات، المقالات التوحیدیة فی الاصول الخمسة، منظومه فارسی.
نکته‌های دیگر: ایشان ید طولایی در اصول فقه و اصول عقاید داشته و لذا مشهور به اصولی گردید.

اصولی فریدنی ، شیخ محمد جواد. فرزند شیخ علی اصغر، در فریدن متولد شد و در ۱۲ ماه جمادی الثانی سال ۱۳۷۵ ق درگذشت و در تخت فولاد، در صحن تکیه آقاسید محمد لطیف به خاک سپرده شد. از علما.
محل تحصیل: اصفهان.
استادان: شیخ محمد رضا نجفی، حاج میرسید علی مجتهد نجف آبادی.
مشاغل و مناصب: وی سطوح فقه و ادبیات را تدریس می‌کرد.

اصیلیان ، علی. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی و دکترای تخصصی بیماریهای پوستی و آمیزشی از دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۶۷.
مهارتها: پژوهش در زمینه درمان سالک با پماد پاروموماسین با همکاری سازمان بهداشت جهانی، انجام طرح تحقیقاتی بررسی ضایعات پوستی دیابت و درمان قارچ‌های سطحی با استیرا کونازول و راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲۳ پایان نامه کارشناسی ارشد ودکترا.
مشاغل و مناصب: پس از طی مرحله استادیاری،

ارتقا به درجه دانشیاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.
آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی، در زمینه بیماریهای پوستی کودکان و نوزادان، بیماری سالک (لیشمانیوز جلدی)، بیماریهای شغلی پوست، درمان شناسی بیماریهای پوست. ۱۲ مقاله به زبان فارسی و ۱ مقاله به زبان خارجی، در زمینه بیماریهای پوستی.

اطلسی فر، عزت (سیامک). مشهور به اطلسی، در سال ۱۳۲۵ ش در ارومیه متولد شد. از هنرمندان.
تحصیلات: دیپلم.
مشاغل و مناصب: دوبله از سال ۱۳۴۴ ش، بازی در سینما از سال ۱۳۵۵ ش، فیلمنامه نویسی از سال ۱۳۵۶ ش، کارگردانی فیلم در سال ۱۳۶۳، گویندگی در نقشهای مختلف.

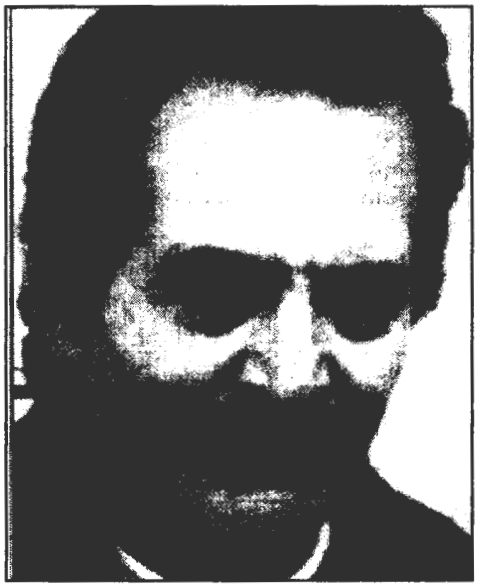

عزت (سیامک) اطلسی فر

اطمیش نجفی، ابراهیم. فرزند مهدی، در سال ۱۲۹۲ ق متولد شد و در سال ۱۳۶۰ ق در گذشت و در نجف، در صحن شریف به خاک سپرده شد. از عالمان، ادیبان و شاعران.
محل تحصیل: نجف.
استادان: فاضل ایروانی، سیدمحمدکاظم یزدی، شیخ احمد آل کاشف الغطاء.

اطمینان، فریبرز. در سال ۱۳۱۹ متولد شد. از کارشناسان و خبرگان صنعتی ایران.
محل تحصیل: دانشگاه صنعت نفت ایران.
تحصیلات: فوق لیسانس اقتصاد، سال ۱۳۴۹ ش.
مهارتها: امور مالی و حسابداری و حسابرسی، تدوین و طراحی سیستمهای مالی.
مشاغل و مناصب: مؤسسه حسابرسی بهینه در تهران.

اطمینان رضامنش، کریم. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: تبریز.
تحصیلات: لیسانس تولید و صنعت، از دانشگاه تبریز، سال ۱۳۵۳ ش.
مشاغل و مناصب: مدیر عامل شرکت یونار.

اطمینان مقدم، تهمینه، خانم. در سال ۱۳۱۴ ش در مشهد متولد شد. از هنرمندان سینما.
مشاغل و مناصب: بازیگر سینما و تئاتر.
نکته‌های دیگر: اولین بازی او «پروفسور سوسول» بود و سپس به سینما رفت و در فیلمی به نام «خون و شرف» بازی کرد.

اطمینانی آملی، عباسعلی. در سال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای دامپزشکی در سال ۱۳۴۱، گذراندن دوره دو ساله متریز در علوم دامپزشکی در سال‌های ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۰.
مهارتها: دامپزشکی، راهنمایی و داوری ۱۸ پایان نامه دکترا و دکترای تخصصی.
مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری در

سال ۱۳۴۷ و دانشیاری در سال ۱۳۵۲، ارتقا به استادی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۶۷.
آثار: ۲۰ کتاب به زبان فارسی و ۶ کتاب به زبان خارجی، در زمینه دامپزشکی.

اطوار کرمانی ، صادق. مشهور به مجتهد کرمانی، متخلص به اطوار، فرزند ملاعلی، در سال ۱۳۱۱ ق متولد شد. از حکما و مجتهدین.
استادان: حاج ملا هادی سبزواری.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: شاعر، روحانی.
آثار: احداث کتابخانه.
نکته‌های دیگر: سفرهایی به مکه معظمه و عتبات عالیات داشته است. کتابخانه مجهزی احداث کرده بود که طالبان علم از آن استفاده گردند. استاد فلسفه‌اش را حاج ملاّ هادی سبزواری نوشته‌اند، ولی استبعاد دارد.

اطهاری ، فیروزه، خانم. او همسر آیدین آغداشلو و خود نیز از هنرمندان است.
مهارتها: اتمام رشته معماری داخلی.

اطهری ، علی. فرزند احمد، در سال ۱۳۰۵ ش در کرمان متولد شد. از شاعران.
تحصیلات: سوم متوسطه.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت کشاورزی، همکاری با بنیاد فرهنگ ایران، همکاری با رادیو کرمان.
نکته‌های دیگر: در ابتدای کودکی مادرش را از دست می‌دهد و با آنکه کار پدر را دوست نداشت، به کار مشغول گردید و سپس دست از کار کشیده و به تهران رفت‌ودرشاعری‌معروف شد.اوشاعری غزل سرا بوده است و معروفترین شعر او «قسم نامه» است. اشعار او در مجله روح القدس کرمان به چاپ رسیده است.

اطهری کرمانی ، حسین. از شعرا.
مهارتها: شاعری.
مشاغل و مناصب: شغل آزاد، مشاغل در اداره فرهنگ کرمان، در سال ۱۳۴۵ ش، شاعر.

اظهر ، رضا. متخلص به روشن، فرزند سیدمرتضی، در سال ۱۳۰۱ ش در یزد متولد شد و در سال ۱۳۶۵ ش درگذشت. از بازرگانان و شعرا معاصر.
مشاغل و مناصب: بازرگان، شاعر.
آثار: «اندیشه روشن».

اظهر کمندی ، اصغر. در سال ۱۳۲۱ ش متولد شد. از روزنامه نگاران.
تحصیلات: دیپلم طبیعی.
مهارتها: به زبان انگلیسی آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: سرپرست مؤسسه اطلاعات در آذربایجان.

اعتبار ، سید احمد خان. ملقب به اعتبارالدوله، فرزند سیدحسنخان، در سال ۱۲۶۹ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و مجلس مؤسسان.
تحصیلات: تحصیلات در حد متعارف.
مشاغل و مناصب: خدمات دولتی، نماینده دوره‌های پنجم تا سیزدهم بروجرد در مجلس شورای ملی، نماینده بروجرد در مجلس مؤسسان در سال ۱۳۰۴ ش، وی دز سال ۱۳۱۶ مأمور شد که جواهرات سلطنتی را وارسی و بازدید کند، در سال ۱۳۲۱ در کابینه علی سهیلی به عنوان وزیر کشاورزی وارد هیأت دولت شد (۱۳۲۱/۱۲/۲۸ لغایت ۱۳۲۳/۱/۸ ش)، در سال ۱۳۲۴ محسن صدر (صدرالاشراف) وی را به وزارت پست و تلگراف برگزید و بعد از معرفی بلافاصله استعفا نمود.

اعتبار ، عبدالحسین. فرزند سید احمد اعتبارالدوله، در حدود سال ۱۲۹۰ ش متولد شد. از وزرا و نمایندگان

مجلس شورای ملی.
تحصیلات: تحصیلات عالی در رشته اقتصاد.
مشاغل و مناصب: مهندس، نماینده دوره‌های ۱۴ و ۱۵ مجلس شورای ملی از بروجرد، وزیر بازرگانی در کابینه اقبال (۳۸/۳/۲۲ - ۳۸/۹/۱۶)، وزیر پست در کابینه اول شریف امامی (۳۹/۶/۹ تا ۳۹/۱۲/۲۰) و در کابینه دوم از (۳۹/۱۲/۲۰ تا ۴۰/۲/۱۶).

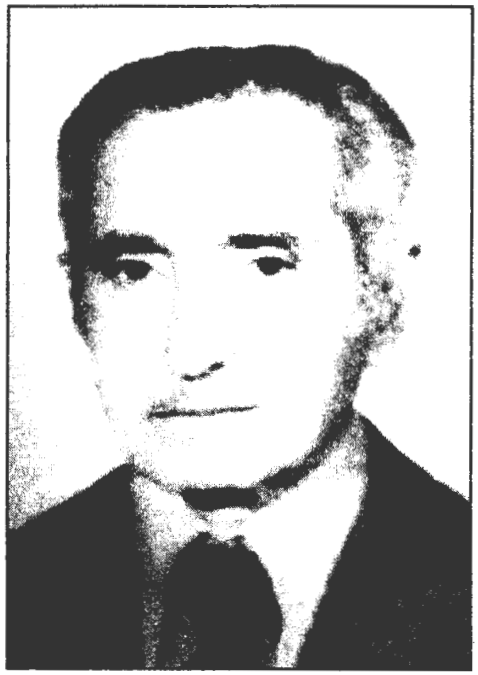

عبدالحسین اعتبار

اعتبار ، عبدالحمید. فرزند سید احمد اعتبار، در حدود سال ۱۲۹۹ متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته حقوق.
مشاغل و مناصب: مالک، کارمند دولت، نماینده دوره ۲۰ از اسدآباد.

اعتبار ، هایده، خانم. در سال ۱۹۳۰ م در تهران متولد شد. از کارمندان بلند پایه دولت.
محل تحصیل: نیویورک.
تحصیلات: لیسانس روانشناسی کودکان.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: کارمند بلند پایه دولت، رییس روابط عمومی و خرید، معلم کودکستان آمریکاییها در تهران (مدرسه جامعه)، مدرس زبان انگلیسی در انجمن ایران و آمریکا و مدرسه عالی پرستاری اشرف پهلوی، رییس پروتکل و خدمات دفتر نخست وزیر.

اعتبارالسلطنه ، اسماعیل خان. فرزند ابوالحسن خان، در سال ۱۲۳۰ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
مشاغل و مناصب: مالک، کارمند دولت، نماینده دوره سوم از بم.
مقیم بود.
نکته‌های دیگر: او بیشتراوقات در هندوستان

اعتدالی ، عیسی ← مسیحا، عیسی

اعتصام ، مسعود. فرزند علی اصغر، در سال ۱۲۹۷ ش در تبریز متولد شد. از اساتید دانشگاه و وکلاء.
محل تحصیل: تبریز، تهران (دارالفنون)، پاریس.
تحصیلات: رشته قضایی دانشکده حقوق تهران و پاریس.
مهارتها: زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: کارمند اداره مال الاجاره، نماینده دادستان و مستشار شعبه ۶ دادگاه تعدیل، دادیار دادسرای اراک، وکالت، تدریس در دانشگاه پلیس، حقوق مدنی، تدریس در دانشکده تخصصی و آموزشگاه پاسبانی، وکیل سازمان بیمه‌های اجتماعی.

اعتصام الملک ، میرزا حسینخان. در سال ۱۲۸۴ ق در قم متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه دارالفنون تهران.

مشاغل و مناصب: دخول در وزارت خارجه و عضویت در اداره تحریرات انگلیس، در سال ۱۳۰۶، نیابت جنرال قونسولگری تفلیس در سال ۱۳۱۴، منشی‌گری در اداره تحریرات روس، در سال ۱۳۱۵، کارگزاری خواف و باخزر و تربت حیدریه و ترشیز در سال ۱۳۱۷، کارگزاری سرخس در سال ۱۳۱۸، کارگزاری بیرجند و قائنات ۱۳۳۲.
نشانها و جوایز: نشان شیرو خورشید درجه سوم، در سال ۱۳۱۴.

اعتصام الملک ، میرزا محمد باقرخان. ملقب به منشی باشی، فرزند میرزا محمد علی، در سال ۱۸۲۷ م متولد شد و در سال ۱۸۹۸ م در گذشت. از رجال دوره قاجاریه.
مهارتها: مدیریت و منشی گری.
مشاغل و مناصب: مسؤول صدور تذکره در قائن (۱۸۴۹)، در سال ۱۸۵۴ م، به سمت منشی باشی میرزا فضل الله وزیر نظام منصوب شد، منشی محمودخان قراگوزلو ناصرالملک، نیابت سفارت ایران در لندن.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۸۶۳ م، همراه ناصرالملک به انگلستان رفت و در سال ۱۸۹۸، وفات یافت.

اعتصام الملک ، ← خانلرخان میرزا

اعتصام الملک ، میرزا یوسف ← آشتیانی، میرزا یوسف

اعتصام الممالک ، میرزا ابوالحسن خان. در روز ۱۸ ماه ذیعقده سال ۱۲۸۸ ق متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه دارالفنون تهران.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه در سال ۱۳۱۴ ق، آتاشگی سفارت پطر زبورغ در سال ۱۳۱۵ ق، مباشر تفتیش وزارت خارجه در سال ۱۳۲۶ ق، کارگزاری قزوین در سال ۱۳۲۹.
نشانها و جوایز: نشان شیرو خورشید درجه سوم ۱۳۲۷، نشان درجه سوم استانیسلا و روسی.

اعتصام الممالک ، میرزا حسینخان. در ۱۰ ماه محرم سال ۱۲۷۳ ق، در استرآباد متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه خان مروی (تهران).
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و منشی گری اداره روس، در سال ۱۲۹۳ ق، نیابت کارگزاری خراسان در سال ۱۳۰۰، کارگزاری موقتی سرخس در سال ۱۳۱۱، کارگزاری درّه گزوکلات در سال ۱۳۱۴، ریاست سرحدی گنبد قابوس، در سال ۱۳۲۳، کارگزاری استرآباد، در سال ۱۳۲۳، ریاست کمیسیون گنبد قابوس، در سال ۱۳۲۴، کارگزاری گیلان، در سال ۱۳۲۷، ریاست کمیسیون گنبد قابوس، در سال ۱۳۲۸.
نشانها و جوایز: نشان حمایل سرهنگی، در سال ۱۳۰۵ و نشان حمایل سرتیپی، در سال ۱۳۰۸، نشان و حمایل سرتیپی دوم، در سال ۱۳۱۱، نشان درجه دوم استانیسلا و روس.

اعتصام دیوان ، میرزا محمد علیخان. در سال ۱۳۰۶ ق در تهران متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه سیاسی تهران.
تحصیلات: دیپلم سیاسی نمره ۳۳.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و تَبّاتی در اداره‌روس ۱۳۲۷، آتاشگی سفارت پطرزبورغ در سال ۱۳۲۸، نیابت سوم سفارت پطرزبورغ در سال ۱۳۳۰.
نشانها و جوایز: نشان علمی از سفارت ایران در پطرزبورغ در سال ۱۳۳۰، نشان سنت آنای روسیه از درجه سوم در سال ۱۳۲۱، نشان شیر و خورشید از درجه چهارم در سال ۱۳۳۲، مدال فیش سیصدساله خانواده رمانف در سال ۱۳۳۲.

اعتصام زاده ، میرزا ابوالقاسم خان. متخلص به نیازی، فرزند میرزا غلامحسین اعتصام السلطان، در ماه جمادی الاول سال ۱۳۰۸ ق در تبریز متولد شد و در سال ۱۳۰۶ ش درگذشت. از ادبا، شعرا، رجال سیاسی و روزنامه نگاران.

محل تحصیل: تبریز.

مشاغل و مناصب: منشی اداره تجارت سفارت ایران در سوئیس، در سال ۱۳۴۰. عضو هیأت اعزامی ایران در جامعه ملل، منشی تجارتی سفارت ایران در سوئیس، مدیر روزنامه ستاره جهان، دبیر زبان فرانسوی و ریاضیّات در دبیرستان، نماینده دوره‌های ۱۰ و ۱۱ از بجنورد.

نشانها و جوایز: دیپلم افتخار از آکادمی ژوفلور و فرانسه، جایزه بهترین ترجمه اشعار عمر خیام از فرانسه در سال ۱۳۱۲ ش.

آثار: قطعه‌ای به فرانسه، به نام زندگانی، ترجمه اشعار عمر خیام به فرانسه، تألیفات مختلف به زبان فارسی و فرانسه در مقوله ادبیات و ریاضی، ترجمه چند کتاب از فرانسه به فارسی.

نکته‌های دیگر: مسافرت به کشورهای اروپا، فلسطین و مصر و دستگیر شدن در سالهای آستانه انقلاب مشروطه به علت نوشتن مقاله‌ای علیه روسیه، ایشان در جریان به توپ بستن مجلس ایران که در واقع به دستور دولت روسیه بود، مقاله تندی علیه آن دولت نوشت و از طرف شجاع الدوله حاکم تبریز تحت تعقیب قرار گرفت. او پس از مدتی به سوئیس رفت و به تحصیل پرداخت. مدیر روزنامه ستاره ایران شد و نام این روزنامه را به ستاره جهان تغییر داد.

اعتصامی ، پروین، خانم با نام مستعار رخشنده، فرزند یوسف اعتصام الملک آشتیانی، در سال ۱۲۸۵ ش در تبریز متولد شد و در سال ۱۳۲۰ ش درگذشت و در قم به‌خاک سپرده شد. از شاعران نامدار و برجسته معاصر.

محل تحصیل: تهران.

مهارتها: ادبیات فارسی، شعر، زبان انگلیسی.

مشاغل و مناصب: کتابدار دانشسرای عالی.

آثار: دیوان اشعار.

نکته‌های دیگر: وی از شاعران درجه یک معاصر بود که در جوانی به بیماری سل درگذشت. خانواده‌اش او را علیرغم میلش به همسری پسر عمویش که یک افسر ارتش بود، در آوردند. و او با همسرش از آذربایجان به کرمانشاه (محل خدمت شوهرش) رفت ولیکن این وصلت بیش از دو ماه طول نکشید و به جدایی منجر شد. پروین بعد از آن مجرّد زندگی کرد.

پروین اعتصامی

اعتصام یزدانی ، سیروس. از استادان دانشگاه.

تحصیلات: دکترای دندانپزشکی.

مهارتها: آسیب شناسی دندانپزشکی، تدریس دروس هیستوپاتولوژی دهان و دندان، استاد راهنمای حدود ۳۰ پایان نامه دکترا.

مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و

دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.
آثار: ۲کتاب به زبان فارسی، در زمینه جنین شناسی، حفره دهان و دندان و بافت شناسی دندان انسان. ۱۰ مقاله به زبان فارسی، در زمینه دندانپزشکی.

اعتضاد الاطباء ، میرزا عبدالباقی ← حکیم باشی، میرزا عبدالباقی

اعتضاد الدوله ، شیرخان ← عین الملک، شیرخان (انوشیروان خان)

اعتضاد الدوله ، صادق خان ← زند، صادق خان

اعتضاد السلطنه ، علیقلی میرزا. متخلص به فخری، فرزند فتحعلی شاه، در سال ۱۲۳۴ ق متولد شد و در سال ۱۲۹۸ ق درگذشت و درکنار مزار حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از شاعران و نویسندگان.

علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه

مشاغل و مناصب: در تهران تا ورود ناصرالدین شاه پیشکار مهد علیا بود، وزیر علوم، مدیر چاپخانه و مدیر دارالفنون.
آثار: تاریخ وقایع و سوانح افغانستان، فلک السعادة در رد اقوال اختر شناسان و کاهنان، ترجمه کتابهای آثار الباقیه بیرونی و اکسیر التواریخ.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۲۷۴ ه به ریاست دارالفنون برگزیده شد.در سال ۱۲۷۵ ه موفق به کشیدن اولین خط تلگرافی بین تهران و زنجان گردید.

اعتضاد الملک دَوَلّوْ ، حسینخان. متخلص به عبدی، فرزند میرزا محمدخان، در سال ۱۳۱۱ ق درگذشت. از شاهزادگان دوره قاجار.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۲۸۷ ریاست توپخانه را به عهده داشت و در سال ۱۲۹۱، حاکم سمنان و دامغان شد.
نکته‌های دیگر: او داماد ناصرالدین شاه بود.

اعتضاد الممالک ،کاظم ← طباطبایی، کاظم

اعتضاد دیوان ، ← امیرابراهیمی، لطفعلی

اعتضاد لشکر ، میرزا محمودخان ← دفتری، میرزا محمودخان

اعتضاد نظام ، جعفر قلیخان ← سهام الدوله، جعفر قلیخان

اعتضاد نظام ، میرزا علی اکبرخان ← مشکوة السلطنه، میرزا علی اکبرخان

اعتلاء الدوله ، میرزا صادق خان. در ماه شعبان سال ۱۳۰۰ ق متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه سیاسی.

تحصیلات: دیپلم سیاسی با نمره ۳.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و عضویت در دفتر، در سال ۱۳۲۱، آتاشگی سفارت کبرای اسلامبول، در سال ۱۳۲۱ ق، نیابت سوم سفارت کبرای اسلامبول، در سال ۱۳۲۴ ق، نیابت دوم در سفارت اسلامبول، در سال ۱۳۲۶ ق، معاون اول اداره عثمانی، در سال ۱۳۲۷ ق، مدیر دایره رمز، در سال ۱۳۲۸ ق.
نشانها و جوایز: نشان درجه سوم شیر و خورشید در سال ۱۳۲۴ ق، نشان شیرو خورشید درجه دوم در سال ۱۳۲۶.

اعتلاء الدوله اصفهانی، میرزا حسینخان. در سال ۱۲۷۹ ق در تهران متولد شد و در سال ۱۳۳۰ ق در گذشت. از رجال آزادیخواه دوره قاجاریه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه، رییس عدلیه کرمان، کارگزار خوزستان در محمره، در سال ۱۳۲۸ ق، مأمور سفارت ایران در لندن.
آثار: مؤسس روزنامه «اصفهان» و «نقش جهان».
نکته‌های دیگر: ایشان زمانی که رییس عدلیه کرمان بود، با عملکرد خود معنی عدالت را به مردم آن ولایت فهمانید و در اثر آن معزول شد و به اصفهان آمد و در اوایل سال هزار سیصدوسی، در کرمانشاه به دستور سالارالدوله وی را به دار جفا کشیده و سپس تیرباران کردند و دو روز نعش او بردار بود، تا شبانه کسان و زنان او با پرداخت رشوه زیاد، بدن پاره پاره او را پایین آوردند و دفن کردند.

اعتلاء السلطنه، احمد خان ← پیرنیا، احمد خان

اعتلاء السلطنه، از وزرای کابینه مشیرالدوله، در سال ۱۲۹۹ ش.
مشاغل و مناصب: وزیر فوائد عامه.

اعتلاء الملک خلعتبری، میرزا نصرالله خان. در سال ۱۲۸۸ ق در تهران متولد شد. از رجال قاجار.
محل تحصیل: مدرسه دارالفنون.
مشاغل و مناصب: در سال ۱۳۰۸ در ایام سلطنت ناصرالدین شاه وارد خدمت وزارت خارجه گردیده است.
نشانها و جوایز: شیر و خورشید درجه سوم، نشان بلغارستان در سال ۱۳۱۸ و در سال ۱۳۱۹ نشان آنای روسیه.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۰۸ وارد خدمت در امور خارجه شده است و حائز رتبه اول منشی‌گری شد و در رجب سال ۱۳۱۶ ملقب به اعتلاءالملک گردیده و چندین نشان گرفته است. در سال ۱۳۲۷ مستشار سفارت کبرای ایران در اسلامبول گردید و در سال ۱۳۲۹ مدیر اداره عثمانی شد و در سال ۱۳۳۰ معاون اول کمیسیون سرحدی ایران و عثمانی بود.

اعتلاء الممالک، میرزا ابوتراب خان. در سال ۱۲۹۹ ق متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: تهران.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و ثبّاتی دفتر در سال ۱۳۱۷ ق، دفتر داری دائره پرسنل، در سال ۱۳۲۸، منشیگری اول در دایره پرسنل در سال ۱۳۳۰ ق.

اعتماد، اکبر. از معاونین نخست وزیر و رؤسای دانشگاه.
مشاغل و مناصب: معاون نخست وزیر در کابینه هویدا، معاون رییس انرژی اتمی در کابینه هویدا در سال ۱۳۵۴ و کابینه آموزگار در سال ۱۳۵۶، ریاست دانشگاه بوعلی همدان در سال ۱۳۵۲.

اعتماد، غلامعلی. از متخصصین فضایی ایرانی مقیم آمریکا.
مشاغل و مناصب: عضو سازمان فضایی ناسای آمریکا.

نکته‌های دیگر: نامبرده با گروه دیگری از دانشمندان این کشور، در خصوص حرکت و نشستن آپولو در ماه یا دانشمندان آمریکایی مشارکت داشت،ونیز، تفسیر پرواز به ماه را از تلویزیون ملی ایران بر عهده داشت. نامبرده در تدوین برنامه فضایی آمریکاکه منجر به حرکت آپولو شد نقش مؤثر داشته است.

اعتماد، محمد باقر. متخلص به پریشان، در سال ۱۲۷۰ ش در گلپایگان متولد شد و در سال ۱۳۳۵ ش درگذشت. از شاعران.
محل تحصیل: گلپایگان، خمین.
نکته‌های دیگر: او در گلپایگان تولد یافت و تا ۲۶ سالگی در مکاتب و مدارس قدیم و جدید تحصیل کرده و در سال ۱۲۹۶ به خمین کوچ کرده و در سال ۱۳۳۵ در اثر سرطان از دنیا رفته است.

اعتماد الاسلام، سیدعلاء الدین ← بهبهانی، سید علاء الدین

اعتمادالتولیه، میرزا عنایت الله ← دستغیب شیرازی، میرزا عنایت الله

اعتمادالحرم، حاجی سرور. از رجال در بار ناصرالدین شاه.
مشاغل و مناصب: خواجه باشی ناصرالدین شاه بود و خود او نیز دستگاه مفصلی داشت و دارای منشی باشی و فراشباشی بود.

اعتماد الدوله، از حاکمان ارومیه.
مشاغل و مناصب: حاکم ارومیه.
نکته‌های دیگر: گویا وی از طرفداران روسها بوده که با خروج آنها، از ارومیه او نیز خارج شده است. جمعی از آزادیخواهان که با او مخالف بودند، پس از دستگیر شدنش توسط حکومت تبریز از او شکایت می‌نمایند، ولی پس از آزادی، به دست عده‌ای نامعلوم کشته می‌شود. وی قبل از غائله کشتار مسلمانان توسط مسیحیان در ارومیه با حکومت مقتدری که داشت می‌بایست جلوی تجاوز و غارتگری مسیحیان را می‌گرفت ولیکن گویا چنین نکرده است.از طرف کنسولگری روسیه از فعالیت وی بسیار تمجید و تعریف شد.

اعتماد الدوله، عیسی ← والی، عیسی

اعتماد الدوله، میرزا آقاخان ← نوری، میرزا آقاخان

اعتماد الدوله، یحیی. با نامهای دیگر قراگوزلو و بهاء الملک دوم، در سال ۱۳۱۲ ش درگذشت و در هندآباد همدان به خاک سپرده شد. از تحصیلکردگان و وزیران.
مهارتها: فرانسه.
مشاغل و مناصب: وزیر فرهنگ در کابینه مخبرالسلطنه، در سال ۱۳۰۷.
نوآوری: او نخستین بار تقاضای تأسیس دانشگاه تهران را داد و بنا به دلیلی به جریان نیفتاد و از این مورد صرف نظر کرد.
نکته‌های دیگر: در زمان تصدی خود در وزارت فرهنگ برنامه اعزام محصلین ایرانی به اروپا را ترتیب داد و در ادوار اولیه مشروطیت یک دوره نماینده مجلس شورای ملی بود.

اعتماد السلطنه، علیخان ← مقدم مراغه‌ای، علیخان

اعتماد السلطنه، محمد حسنخان. ملقب به صنیع الدوله فرزند علیخان مقدم مراغه‌ای (اعتماد السلطنه)، در ۲۱ ماه شعبان سال ۱۲۵۹ ق در تهران متولد شد و در ۱۹ ماه شوال (روز جمعه) سال ۱۳۳۱ ق درگذشت. از نزدیکان دربار و وزیر انطباعات ناصرالدین شاه.

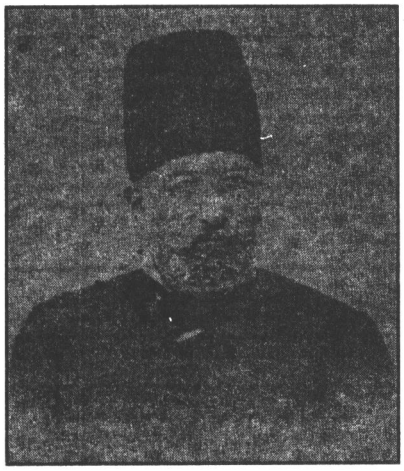

محمد حسنخان اعتماد السلطنه

محل تحصیل: تهران، فرانسه.
مهارتها: نویسندگی.
مشاغل و مناصب: وزیر انطباعات ناصرالدین شاه و روزنامه‌خوان او، نویسنده.
آثار: خیرات حسان، مرآت البلدان (کتابی در جغرافیای ایران و تاریخ قسمتی از دوران سلطنت ناصرالدین شاه)، مطلع الشمس، المآثر و الآثار، منتظم ناصری در تاریخ، خاطرات اعتمادالسلطنه و آثار متعدد دیگر.

تصویر نقاشی محمد حسنخان اعتماد السلطنه بقلم ناصر الدین شاه

اعتماد السلطنه، مصطفی خان ← قراگوزلو، مصطفی خان

اعتماد السلطنه، ← ادیب الملک، محمدباقرخان

اعتماد السلطنه، ← حاجب الدوله، علی

اعتماد الفقرا، هادی ← فسایی، هادی

اعتماد الملک، عبدالله خان ← والی، عبدالله خان

اعتماد الملک، میرزآقا ← اصفهانی، میرزآقا

اعتمادالملک، میرزا عبدالاحدخان. در سال ۱۲۷۶ ق در نصین متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه، عضویت کمیسیون سرحدی مغان در سال ۱۳۰۸، کارگزاری اردبیل و آستارا در سال ۱۳۲۰ ق، مأموریت سرحد ماکو برای تسویه اختلافات سرحدی در سال ۱۳۲۳ ق.
نشانها و جوایز: نشان شیر و خورشید از درجه سوم در سال ۱۳۰۸ ق، نشان شیر و خورشید از درجه دوم با حمایل قرمز، در سال ۱۳۱۹ ق، شمسه مرصع از درجه اول، در سال ۱۳۲۰ ق.

اعتمادالواعظین شمس گیلانی، حاج شیخ علی.
مشهور به شمس گیلانی رشتی، در سال ۱۳۲۳ ق در رشت متولد شد و در سال ۱۳۸۷ ق در رشت در گذشت. از محققان و وعاظ و مروّجان دین در رشت.
محل تحصیل: رشت، قم.
استادان: حاج شیخ عبدالکریم حایری (در فقه و اصول)، حاج میرزا مهدی آشتیانی (در معقول) و دیگران.
آثار: تاریخ علما و شعرای گیلان، ترجمه مکالمات

حضرت رضا (ع) با علمای ملل و مذاهب مختلفه، باغ وحش یا دورنمای دنیای روز، کشکول شمس، اوراق سیاه یا گوشه‌ای از جنایات بنی امیه، شعله‌های آتش یا پاره‌ای از سخنان حسین (ع) و یارانش.
نکته‌های دیگر: وی پس از تحصیلات به وطن خود بازگشته و به هدایت مردم و نشر احکام و معارف اسلامی پرداخت و شهرت بسزایی یافت و هزاران نفر از مواعظ و دانش او بهره مند شدند. وی در گیلان، مازندران و آذربایجان مشهور و نیز در بین علما و مراجع گیلان و ایران و عراق مورد توجه بود.

اعتمادالوزرا ، میرزا حیدر قلی‌خان. از رجال وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه، عضو در دفتر راکد در سال ۱۳۲۵ ق، نیابت کارگزاری سیستان در سال ۱۳۲۸ ق، دفتر داری اداره محاسبات وزارت خارجه در سال ۱۳۲۸.
نشانها و جوایز: نشان شیر و خورشید درجه چهارم در سال ۱۳۲۸ ق.

اعتماد امینی ، عباس خان. فرزند حبیب الله خان، در سال ۱۲۹۸ ش در زنجان متولد شد. از ملاکین و رجال اجتماعی زنجان.
محل تحصیل: زنجان.
تحصیلات: تحصیلات قدیم در حدود متعارف.
نکته‌های دیگر: شهرک اعتمادیه زنجان در اصل از احداثات او است که اراضی بایر خود را تفکیک کرده و به مردم فروخته است. تعدادی از خانه‌های آن را نیز خودش ساخته و به دیگران فروخته است. چنان‌که او مسجد اعتمادیه (انصاریه فعلی) در آنجا را نیز با اختصاص ۴۰ قسط دو هزار تومانی از چهل قطعه از اراضی فروخته شده همان شهرک بنیاد نهاد ولیکن خریداران که می‌بایست آن پولها را به اقساط ماهانه به مسجد پرداخت می‌کردند تا تکمیل شود، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی از فرصت سوء استفاده کرده و اقساط مسجد را پرداخت نکردند. در این میان یک شخص بدون صلاحیت دخیل بوده است. پدر ایشان به نام حبیب الله خان اعتماد امین نیز قنات معروف اعتماد در زنجان را احداث کرده و ۳ دانگ از آن را برای آب شرب زنجان اختصاص داده بود. همچنین مسجد اسدالله بیگ در زنجان از احداثات او بوده است.

اعتماد امینی ، یاسمن، خانم. فرزند عبدالله خان اعتمادامینی، نوهٔ حبیب الله خان،در سال ۱۳۴۷ ش در تهران متولد شد. وی همسر رضا پهلوی است.
محل تحصیل: دانشگاه جرج واشنگتن.
نکته‌های دیگر: در سال ۱۹۸۶ م در خارج از کشور با رضا پهلوی فرزند محمدرضا پهلوی ازدواج کرد. پدرش پیش از انقلاب اسلامی، از خوانین و سرمایه داران زنجان و از جمله کارهایش ساختمان سازی بود.

اعتماد حضرت ، مرتضی. ملقب به آبدارباشی و آقادائی، فرزند اسماعیل، در سال ۱۲۴۳ ش در گذشت. از رجال قاجاریه.
مشاغل و مناصب: کارمند آبدار خانه، اداره صرف جیب ناصرالدین شاه.

اعتماد حضور ، میرزا سید علی. ملقب به مستوفی اول، فرزند میرزا سیدعلی اکبر، نوادهٔ میرمصطفی. از رجال دوره قاجاریه.
مهارتها: خطاط.
مشاغل و مناصب: مستوفی اول دیوان اعلی، از وزرا و اعضای عظام دربار، سر رشته داری دفتر خانه مبارکه، استیفا سال ۱۲۹۰ ق، محرّر محاسبات و کتابچه موزه و کتابخانه و اسلحه خانه مبارکه سلطنتی در سال ۱۳۰۱، منصب استیفاء از درجه سوم در سال ۱۳۰۸، منصب استیفا از درجه دوم، خدمت استیفاء و محاسبه نویسی ضرابخانه مبارکه در سال ۱۳۱۰.

نشانها و جوایز: مفتخر به دریافت یک زوج شمسه مرصع شد.

اعتمادزاده ، غلامحسین. در حدود سال ۱۳۱۹ ش در کرمانشاه متولد شد. از هنرمندان در زمینه دکور.
محل تحصیل: دانشکده هنرهای تزیینی تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده هنرهای تزیینی.
مشاغل و مناصب: فعالیت در دکور تلویزیون از ۱۳۴۵، تهیه کننده و مسؤول تهیه دکور برنامه های جشن هنر.
آثار: کارهای دکور برنامه‌های تلویزیون مانند «چکار کنم»، تهیه برنامه‌های سرگرمی کودکان و مسابقات نقاشی، مقاله نویسی کودکان (خارج از محدوده).

اعتمادزاده ، محمود. مشهور به «به آذین» و «م.ا.به آذین»، در سال ۱۲۹۳ ش در رشت متولد شد. از داستان نویسان و مترجمین ایرانی.
محل تحصیل: فرانسه.
مهارتها: رمان.
مشاغل و مناصب: استخدام در نیروی دریایی از سال ۱۳۱۷ تا سال ۱۳۳۰، خدمت وزارت فرهنگ، در سال ۱۳۲۳، سردبیر مجله پیام نوین، در سال ۱۳۴۷، کتاب هفته، در سال ۱۳۴۲، نویسنده.
آثار: کتابهای: پراکنده، به سوی مردم، دختر رعیت، در نقش پرند، خانواده امین زادگان (چاپ در مجله صدف)، ترجمه آثاری از بالزاک، برنست، شکسپیر، ثولوقوف، رومن رولان، مجموعه مهره مار، مهمان این آقایان، نمایشنامه کاوه، شهرخدا و از هر دری ... (زندگینامه سیاسی و اجتماعی در ۲ جلد)، از نوشته‌های اوست.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۳۱۱ جزو دانشجویان اعزامی به فرانسه بود و در ۱۳۱۷ به ایران بازگشت و به خدمت نیروی دریایی درآمد و در سال ۱۳۲۳ به وزارت فرهنگ منتقل شد و در سال ۳۷ - ۱۳۳۶ در نشر مجله صدف همکاری داشت. از دوستان دکتر حسن ارسنجانی (وزیر کشاورزی شاه) و همکار او در مجله «داریا» بوده است. همچنین او از اعضای حزب توده و طرفدار سلطه شوروی بوده است و دو سفر رسمی با دعوت مقامات شوروی سابق به آن کشور رفته و از یک سفر او به قزاقستان نیز جلوگیری شده است. یک بار نیز به آلمان شرقی رفته و مدتی ماندگار شده و توسط اعظای حزب توده پذیرایی شده است. ایشان با سه چهار نفر دیگر در اواخر سال ۱۳۵۷ ش و در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی ایران، با ریاست خودش موجودیت حزب مارکسیستی به نام «اتحاد دموکراتیک مردم ایران» را اعلام کرد و بدین وسیله جدایی خود از حزب توده را اعلام داشت. او به همراه آل احمد در سال ۱۳۴۷ برای تشکیل کانون نویسندگان ایران تلاش فراوانی نمود.

اعتمادزاده تهرانی ، علی اصغر. فرزند حاج علی اکبر اعتمادالذاکرین، در سال ۱۳۳۰ ق در تهران متولد شد. از روحانیون.
استادان: حاج میرزامحمدعلی ادیب تهرانی، آیت الله شاه آبادی.

اعتمادزاده خراسانی ، سید جواد. در ۲۶ ماه شوال سال ۱۳۶۴ ق در تهران درگذشت و در همان شهر به خاک سپرده شد. از وعاظ و خطبای خراسان و تهران.

اعتماد کربلائی ، سید مصطفی. فرزند سید محسن، در ماه شعبان سال ۱۳۴۴ ق در کربلاء متولد شد. از علما و ائمه جماعت تهران.
استادان: شیخ یوسف بیاری شاهرودی، حاج آقا حسین قمی، میرزا مهدی شیرازی، میرزا هادی خراسانی، سید محمد هادی میلانی، شیخ محمدرضا اصفهانی.

تحصیلات: اجتهاد، صاحب اجازه.
مشاغل و مناصب: امام جماعت، مدرس.
آثار: کتاب بلاغة الحسین (ع)، کتاب وحی الفطرة در اصول دین، وحی الاخلاق، سیدالشهداء، کتاب روائع در کلمات امام حسن (ع)، شرح بر قصائد مثیرالأحزان، شرح مزجی بر کفایه، شرح استدلالی بر بعضی از کتابهای تبصره، شرح استدلالی بر مناسک آیت الله خویی، شرح استدلالی بر عروة الوثقی.
نکته‌های دیگر: وی در کربلاء در حرم مطهر حسینی اقامه جماعت می‌نمود.

اعتمادگلپایگانی ، پریشان. متخلص به اعتماد، فرزند اعتمادگلپایگانی در سال ۱۳۳۵ ش در گذشت. از شعرای معاصر.
مشاغل و مناصب: شاعر.

اعتمادمقدم ، ماه طلعت، خانم. فرزند شمس الدین، در سال ۱۳۰۲ ش در تهران متولد شد. از فرهنگیان.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی.
مشاغل و مناصب: دبیری و معاونت دبیرستانهای تهران.
آثار: تذکره طلعت.

اعتماد مقدم ، مهدی. فرزند محمد باقر اعتمادالسلطنه، در سال ۱۲۶۶ ش در تهران متولد شد.
محل تحصیل: تهران (مدرسه علوم سیاسی).
مهارتها: زبانهای فرانسه و ترکی اسلامبولی.
مشاغل و مناصب: در خدمت وزارت خارجه با سمت منشی اداره تحریرات عثمانی، سرکنسولگری ایران در اسلامبول، معاون اداره امور قضایی، وکالت دادگستری مشغول بوده است.
نشانها و جوایز: نشان شیر و خورشید، نشان درجه دو علمی، نشان درجه سه عثمانی از دولت ترکیه عثمانی.

اعتماد نظام ، عباسقلی خان. فرزند اسفندیار بیگ، در سال ۱۲۶۰ ق متولد شد و در سال ۱۳۱۹ ق در گذشت. از نظامیان.
محل تحصیل: فرانسه.
مشاغل و مناصب: مترجم در اداره پلیس، نایب کل اداره پلیس و رییس استقبال در سال ۱۹۰۲ م بود.

اعتماد همایون ، میرزا حسن‌خان. از رجال وزارت خارجه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه و نیابت کارگزاری اصفهان در سال ۱۳۱۶ ش.
نشانها و جوایز: نشان شیر و خورشید درجه چهارم در سال ۱۳۲۹ ش.

اعتمادی ، جعفر قلی‌خان. ملقب به جلال الملک و معین السلطان، فرزند عیسی خان والی اعتمادالدوله قاجار، در حدود سال ۱۲۸۰ ق، ۱۸۶۴ م متولد شد. از رجال دوره قاجاریه.
مشاغل و مناصب: از پیشخدمتان ناصرالدین شاه، غلام بچه باشی، در سفر اول ناصر الدین شاه در سال ۱۲۹۰، به سمت پیشخدمت و در سفر دوم در سال ۱۲۹۵، در سمت غلام بچه باشی، در سال ۱۸۹۳، به سمت فراشی باشی منصوب شد.

اعتمادی ، جلال الدین. فرزند محمد، در سال ۱۲۸۹ ش متولد شد و در قم درگذشت. از شاعران و روزنامه‌نگاران.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: لیسانس در رشته قضایی، دکترای حقوق و فوق لیسانس بازرگانی.
مشاغل و مناصب: سر دبیر مجله فنون اداری.

اعتمادی ، رجبعلی. در سال ۱۳۱۲ش متولد شد. از روزنامه نگاران و داستان نویسان.
مشاغل و مناصب: نویسنده و سردبیر اطلاعات

جوانان در دهه ۱۳۵۰ ش.
آثار: توریست داغم کن ۱۳۴۰ ش، ساکن محله غم ۱۳۴۲، جسور ۱۳۴۹، خوبِ من ۱۳۵۰، کفشهای غمگین عشق ۱۳۵۲، آهنگهای غمگین ۱۳۵۳، شاهد در آلمان ۱۳۵۴، شب ایرانی ۱۳۵۴، روزهای سخت بارانی ۱۳۵۵، اتوبوس آبی ۱۳۵۶، بازی عشق.
نکته‌های دیگر: در مجموع همه داستانهای او دارای جنبه‌های جنسی و شهوتگرایانه افراطی است و رژیم شاه از قلم امثال او برای مجذوب ساختن جوانان به سوی فرهنگ دلخواه خود استفاده می‌کرد.

اعتمادی، رمضانعلی. با نام مستعار راما، در سال ۱۳۱۲ ش متولد شد. از نویسندگان قصه‌های درجه دوم پلیسی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: علوم اجتماعی، روزنامه نگاری دانشگاه تهران.
مهارتها: روزنامه نگاری، آشنایی با زبان انگلیسی.
آثار: کتابهای داستانی: دختر خوشگل دانشکده من، ساکن محله غم، برای که آواز بخوانم، مجموعه داستان خوب من، شاهد در آسمان، آخرین ایستگاه شب، دیروز من دیروز تو، بازی عشق، روزهای سخت بارانی، کفشهای غمگین عشق، اتوبوس آبی، یک لحظه روی پل، شول پاریس، چهل درجه زیر شب، از نوشته‌های اوست. (آثار روی اغلب محرک نیروی جنسی است و از نظر علمی و اجتماعی آموزنده نیستند.
نکته‌های دیگر: آغاز کار مطبوعاتی را از سال ۱۳۳۵ شروع کرده و تا سر دبیری مجله جوان امروز، کار در مؤسسه اطلاعات و رسیدن تا معاونت سر دبیر کل روزنامه، پیش رفته است. دوبار نیز سفر به آمریکا داشته است.

اعتمادی، سید احمد. مشهور به حاج سید حاج آقا، در ماه رمضان سال ۱۳۶۹ ق درگذشت و در رواق مطهر امام رضا (ع) به خاک سپرده شد. از علما و عرفای با اخلاص.
نکته‌های دیگر: سید احمد، فردی متعبد و متهجد و با اخلاص بود. پدرانش که اصلا از خراسان و حومه مشهد بودند، از آن سامان به زاویه مقدسه مهاجرت کردند، و افتخار خدمتگزاری و کلیدداری حرم مطهر را پیدا کرده بودند. برخی از معتمدین گفته‌اند: هرگاه هنگام سحر توفیق تشرف به حرم پیدا می‌کردم، می‌دیدم آن مرحوم در گوشه بالای سر با حالت خشوع مشغول تهجد و نماز شب است.

اعتمادی، سید عباس. فرزند سید محمود، در ۲۹ ماه ذیحجه سال ۱۳۴۸ ق در کاشان متولد شد. از علما و فضلای کاشان.
محل تحصیل: کاشان، قم، مشهد و نجف.
استادان: حضرات آیات: مجاهدی، نجفی مرعشی، گلپایگانی، بروجردی، محقق داماد، عبدالنبی اراکی، شیخ محمدعلی اراکی، کلباسی، استاد فیض، سید ابوالقاسم خوئی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محمود شاهرودی، سیدیحیی مدرس یزدی، شیخ حسین حلی، سید جواد طباطبایی تبریزی.
تحصیلات: ایشان اجازه‌هایی از مراجع زمان دارند.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: اقامه جماعت، تبلیغ، شاعر.
آثار: (آثار عمرانی): ساختمان دارالعلم اسلامی، مسجد اعظم، مسجدالنبی، مسجد خاتم الانبیاء، مسجد جامع امیرالمؤمنین و مسجد مهدیه در کاشان (آثار قلمی): دیوان اشعار در دو جلد، کشکول اعتمادی به نام «ویترین»، حقیقت مرام در اجتماع یا یک ایده‌ئولوژی صحیح.

اعتمادی، محمد حسین. فرزند محمد باقر، در سال ۱۲۹۷ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای

ملی، اطبا.
محل تحصیل: ایران.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته پزشکی از ایران.
مشاغل و مناصب: پزشک، کارمند دولت، نماینده دوره‌های ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳ و ۲۴ از قائنات.

اعتمادی ، محمد سعید. مشهور به سنقری، متخلص به سعید، فرزند آقا محمد، در سال ۱۳۲۶ ش در سنقر متولد شد. از شعرای نازک خیال.
محل تحصیل: سنقر، تهران.
تحصیلات: لیسانس علوم اجتماعی.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: کار در استانداری کرمانشاه.
آثار: مجموعه اشعار.

اعتمادی ، محمد علی. ملقب به اعتماد التولیه، فرزند عبدالحسین، در سال ۱۲۵۷ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات حدود متعارف.
مشاغل و مناصب: ملاک، کارمند آستانه حضرت عبدالعظیم،
نماینده دورهٔ ۱۴، از شهر ری.

اعتمادی ، محمدنظر ← مشکاة الممالک، محمدنظر

اعتمادی ، محمد هادی. فرزند آقا محمد حسین (هادی)، در سال ۱۲۷۸ ش در کرمانشاه متولد شد و در ۲۵ ماه تیر سال ۱۳۵۷ ش در گذشت. از شعرا و علما.
محل تحصیل: کرمانشاه.
استادان: ملا حسینعلی، محمدباقر میرزا دولتداد.
مهارتها: آشنایی با زبانهای فرانسه، انگلیسی و عربی، قضاوت، شعر.

اعتمادی ، میرزامجید ← صالحی، میرزا مجید

اعتمادی ، ناصر. ملقب به نصرالدوله. از وزرا.
مشاغل و مناصب: وزیر کشاورزی در کابینه محمد ساعد، در سال ۱۳۲۳ ش.

اعتمادی ، محمدمهدی. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دکترای تخصصی مغز و اعصاب از دانشگاه پیر و ماری کوری پاریس، ۳ دیپلم در رشته های الکترو آنسفالوگرافی، آناتومی، فیزیولوژی از دانشگاه پاریس.
مهارتها: بیماریهای عروقی، بررسی گاما گلبولین و سیستم HLA در ۱۰۰ بیمار مبتلا به MS، بررسی HTLV۱، استاد راهنمای ۱۵ پایان نامه دکترا.
مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد.
آثار: ۳ کتاب به زبان فارسی، در زمینه بیماریهای گوناگون مغز و اعصاب، بیماریهای عروقی مغزی C.V.A، صرع، بیماریهای عضلانی، بیماریهای اعصاب محیطی. ۲۰ مقاله به زبان فارسی، در زمینه بیماریهای عروقی مغزی، صرع، بیماریهای عضلانی، بیماریهای اعصاب محیطی، عوارض داروهای ضد صرع.

اعتمادیان ، محمود. در سال ۱۲۹۲ ش متولد شد. از پزشکان.
محل تحصیل: تهران و پاریس.
تحصیلات: دکترای طب.
مشاغل و مناصب: کار در آزمایشگاه و انستیتو بهداشت دانشکده لندن و دریافت دیپلم، رییس دانشکده پزشکی تهران، ریاست بهداری آموزشگاهها، سردبیر دانشکده پزشکی و مشاور

بهداشت وزارت کار.
آثار: کتابهای: راهنمای دانشکده پزشکی، بهداشت شهری.
نکته‌های دیگر: او به عنوان عضو کادر دانشکده پزشکی انتخاب گردید و در مدرسه عالی بهداشت لندن در رشته بهداشت و بیماریهای کودکان کارکرد و در کنفرانس بین المللی بیماریهای کودکان در پاریس شرکت نمود.

اعتمادی تبریزی، شیخ مصطفی. فرزند آیت الله حاج میرزا علی خواجه‌ای، در سال ۱۳۰۴ ش در قریه خواجه (در چهار فرسخی تبریز) متولد شد. از فضلا و مدرسان برجسته سطوح در حوزه قم.
محل تحصیل: قریه خواجه، تبریز، قم.

آیت الله شیخ مصطفی اعتمادی تبریزی (دوران جوانی)

استادان: پدرش، مدرسان تبریز، حضرات آیات شهاب الدین مرعشی نجفی، حجت کوهکمری، بروجردی، شریعتمداری.
مشاغل و مناصب: تدریس سطوح عالی دروس حوزوی بویژه در علم اصول فقه.
آثار: شرح معالم الاصول، شتات الفوائد که در حواشی معالم به چاپ رسیده، شرح رسائل و شرح مکاسب شیخ انصاری، شرح کفایه آخوند خراسانی، مُوَضّح القوانین.
نکته‌های دیگر: وی دروس فارسی و ادبیات عربی و منطق و مقداری از شرایع و تبصره را در زادگاهش در نزد پدرش خواند. سپس به تبریز آمد و سطوح عالی را تا مکاسب در نزد مدرسان تبریز خواند. در سال ۱۳۲۵ ش به قم رفت و کفایه را از آیت الله مرعشی نجفی فراگرفت و در درس خارج فقه حجت کوهکمری و اصول آیت الله بروجردی شرکت کرد، و از درسهای دیگر بزرگان حوزه نیز بهره مند گردید و در ضمن به تدریس سطوح عالی پرداخت. نامبرده، از چهره‌های درخشان و مدرسان نامدار کتاب رسائل شیخ انصاری در حوزه است.

اعتمادی رازی، سیدحسین ← اثنی عشری اعتمادی رازی، سیدحسین

اعجاز حسن محمدی، محمد. فرزند محمد جعفر حسن، نوهٔ علی حسین، از اعقاب محمدبن ابی بکر، در ۱۴ ماه ذیقعده سال ۱۲۹۸ ق، در سرس بلوک مرادآباد پاکستان متولد شد و در سال ۱۳۵۰ ق در گذشت و در دیره اسماعیل خان به خاک سپرده شد. از نویسندگان و روحانیون شیعه پاکستان و مترجمان از فارسی به اردو.
محل تحصیل: مرادآباد، لکنهو (مدرسه ناظمیه).
استادان: سید شبیر حسین سرسوی، مولانا مظفر علیخان مرادآبادی، مولانا باقر مرادآبادی، مولانا سیدکرّار حسین، مولانا سید نجم الحسن، مولانا سید محمد هادی، مولانا سید علی.

مهارتها: تسلط به زبانهای عربی و فارسی و فنون تبلیغ، نویسندگی و تدریس.
شاگردان مشهور: مولانا لقا علی حیدری، مولانا محمد بشیر، مولانا دکتر مجتبی حسن کانپورسی، مولانا محمدرضی، مولانا محمد عارف، مولانا ثمر حسن، مولانا سید کاظم نجفی رنگونی، مولانا سید رضی عباس، مولانا محمد جواد تهرانی، مولانا سیدحسین قمی.
آثار: هدیهٔ جعفریه، ترجمه اعتقادات صدوق به اردو، ایضاح الفرائض (میراث)، معراج النحو، وجیزة الصرف (عربی)، حل لغات نهج البلاغه، حاشیه بر سیوطی (عربی)، شرح الفیه ابن مالک (عربی)، ترجمه ناسخ التواریخ (جلداول) به زبان اردو، مصائب اهل بیت (ع)، نجم الهدایه، تذکره محمدیه رضا، شمس الاعتقاد، افضلیة النبی علی سائرالعباد، تجوید القرآن، شجرة الانبیاء و الائمة، ایضاح الاشکال (منطق)، خزینة هدایات، نجم العقائد، تنبیه الناصبین، ترجمه اصول کافی به اردو (بعض ابواب) و چندین کتاب دیگر.
نکته‌های دیگر: او در سال ۱۳۲۶ ق به کرولی، بلوک مظفرنگر رفت و مسجد آن جا را تجدید بنا کرد. بنا به خواهش نجم الملک برای تدریس مولوی فاضل به مدرسه عالیه رامپور رفت و بعد در مدرسه ناظمیه و مدرسة الواعظین تدریس کرد. مسافرت برای تبلیغ به اغلب نقاط کشور پاکستان از ویژگیهای اوست. وی پنج سفر به بیت الله الحرام داشت و در ۱۵ ذیقعده سال ۱۳۵۰، در حالی که در دیره اسماعیل خان، در حال سخنرانی بود، سکته قلبی کرد و درگذشت.

اعجاز حسین ، ملک. فرزند ملک غلام حیدر، در سال ۱۹۳۸ م در بهوچهال خورد، از توابع جهلم (پنجاب) متولد شد. از روحانیون، خطبا و مدرسین شیعه پاکستان.
محل تحصیل: جلالپور ننگیانه، نجف.
استادان: مولانا محمدیار شاه، علامه حسین بخش، علامه شیخ اختر عباس، شیخ جواد تبریزی، سید ابوالقاسم کوکبی تبریزی، سید ابوالقاسم خویی، شیخ محمد باقر زنجانی.
تحصیلات: دوره درس خارج، فاضل نجف.
مهارتها: مدرّس، خطیب، تسلط به زبانهای اردو، پنجابی، فارسی.
مشاغل و مناصب: تدریس (مدرس اعلا در دارالعلوم الجعفریة خوشاب)، خطیب.
نکته‌های دیگر: وی در سال ۱۹۶۸ از نجف به وطن خود بازگشت و مدرس اعلا در دارالعلوم الجعفریه خوشاب گردید.

اعرابی ، محمود. در سال ۱۳۱۳ ق در محلهٔ سنگلج تهران متولد شد. از موسیقی دانان برجسته.
محل تحصیل: هنرستان عالی موسیقی تهران.
مهارتها: کلارینک، سازهای ضربی ارکستر.
مشاغل و مناصب: همکاری با ارکستر رادیو، استاد دانشگاه الزهرا و کانون هنری وزارت کار، سرپرست ارکسترهای سنتی موسیقی ایرانی بعد از انقلاب اسلامی، کارشناس سازها،
نکته‌های دیگر: اجرای موسیقی در ایران، پاکستان و افغانستان. او در سال ۱۳۶۹ ش از خدمت دولتی بازنشسته گردید.

اعرابی ، بیژن. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۵۲، دکترای تخصصی در جراحی مغز از دانشگاه جانز هاپکینز آمریکا در سال ۱۳۵۸، بورد تخصصی جراحی مغز از آمریکا در سال ۱۳۶۰، بورد تخصصی جراحی مغز از کانادا در سال ۱۳۶۲، فوق تخصص جراحی قاعده جمجمه از نبراسکا در سال ۱۳۶۹، فوق تخصص استرپوتاکسی از نبراسکا در سال ۱۳۶۹، فلوشیپ جراحی مغز - هیپوفیز از کانادا در سال

۱۳۵۹، فلوشیپ جراحی مغز جنرال نروسرجری کانادا در سال ۱۳۶۰، فلوشیپ استرپوتاکسی و جراحی قاعده جمجمه از دانشگاه نبراسکا آمریکا در سال ۱۳۶۹.

مهارتها: در زمینه معالجهٔ صدمات نخاعی مجروحین جنگی و غده‌های قاعده جمجمه، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۲۰ پایان نامه دکترا.

مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز.

آثار: ۱کتاب به زبان فارسی، در زمینه مقدمه‌ای بر درمان مجروحین جنگی جنگ ایران و عراق. ۲۷ مقاله به زبان خارجی، در زمینه فارنژیوم، کالسیفیکاسیون مغز، عفونت‌های مغزی حاصل از جنگ ایران و عراق، مرگ و میر مجروحان مغزی در جنگ ایران و عراق، آسیب ساقه مغز در مجروحین جنگی، ادم مغزی، تومورهای قاعده جمجمه، جراحات پوست سر در مجروحین جنگی، تالاسمی، متاستاز به ستون فقرات.

اعرافی ، ...؟ آیت الله. در سال ۱۳۲۸ ق در شهیدیه میبد متولد شد و در ماه ربیع الاول سال ۱۴۱۳ ق در گذشت. از علما و شخصیتهای استان یزد.

محل تحصیل: مشهد، قم.

استادان: ادیب نیشابوری، حاج شیخ عبدالکریم حایری.

تحصیلات: وی از آیات عظام: حائری، بروجردی، سیدابوالحسن اصفهانی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم، امام خمینی و نجفی مرعشی اجازه اجتهاد و یا امور حسبیه و روایت داشت.

مشاغل و مناصب: وی پیش از انقلاب نماز جمعه اقامه می‌کرد و فقه و اصول تدریس می‌نمود.

نوآوری: تأسیس حوزه علمیه در میبد.

آثار: رساله چهل حدیث، نوشتارهایی در تفسیر و اخلاق.

نکته‌های دیگر: وی در زندگی شخصی خود از وجوه شرعی استفاده نمی‌کرد و زندگی را از راه کشاورزی می‌گذراند. به اهلبیت عصمت و طهارت علاقه وافری داشت و به عبادات و شب زنده‌داری اهمیت خاصی می‌داد. مردی غیور و شجاع بود و به افراد تبعید شده در دوران طاغوت سرکشی و از آنان حمایت می‌کرد. نامبرده پس از وفات آیت الله سید محسن حکیم، امام خمینی را به عنوان تنها مرجع تقلید معرفی کرد و با شروع انقلاب اسلامی ایران همراه با آیت الله صدوقی و سید روح الله خاتمی به رهبری مبارزات مردم استان یزد پرداخت و شخصا در راهپیمایی‌ها شرکت می‌جست و همواره پناهگاه مبارزان بود. وی با بهائیت و نفوذ آنان نیز به شدت ستیز می‌کرد. آیت الله خامنه‌ای در مرگ وی اطلاعیه‌ای صادر کرد و او را با عناوینی گوناگون ستود.

آیت الله اعرافی

اعرج ، شیخ ابوالقاسم ← حلاج، شیخ ابوالقاسم

اعرجی ، سید ابراهیم. فرزند سید محمد. از دانشمندان بزرگوار و اتقیاء شیعه مقیم کاظمین.

اعرجی ، سیداحمد ← صفائی اعرجی، سیداحمد

اعرجی ، سید جعفر. فرزند سید محمد، در سال ۱۲۷۴ ق در عراق، متولد شد و در سال ۱۳۳۲ ق در

گذشت. از علما و نویسندگان بزرگ.
محل تحصیل: کرمانشاه و برخی از شهرهای ایران، نجف.
استادان: شیخ عبدالرحیم بن شیخ عبدالرحمن، میرزا حسین نوری طبرسی، شیخ عبدالرحمن بن محمد علی شوشتری، سید عبدالکریم، آقا اسدالله بن عبدالله کرمانشاهی.
مهارتها: نویسندگی در رشته نسب شناسی.
مشاغل و مناصب: روحانی، نویسنده.
آثار: ألدرّالمنتظم در انساب عرب و عجم، ریاض الانس، مصابیح الظُّلم در انساب عرب و عجم، مناهل الضرب در انساب عرب، معجم الأشراف، معارج السالکین، ضیاء العین در حدیث مقتل الحسین (ع).
نکته‌های دیگر: ایشان متولد عراق است و در سال ۱۲۹۴ به ایران مسافرت کرد و در کرمانشاه مشغول تحصیل گردید، آنگاه در ایران همواره درگشت و گذار و بازدید از شهرها بود که در این میان از علمای دانشمند و از اعیان استفاده می‌برد و کتابهای زیادی هم تألیف کرد. او در ایران با وزرا و امرا و ادبا همنشین گردید و از این طریق انواع علوم و اطلاعات اجتماعی راکسب نمود و در نظم و نثر مردی برجسته گردید.

اعرجی، سید حسن. فرزند سید محمد مهدی، در سال ۱۳۲۰ ش درگذشت. از روحانیون.
مهارتها: اجتهاد در فقه و اصول.

اعرجی، سید عبدالکریم. فرزند سید حسین. در سال ۱۳۰۸ درگذشت. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف.
استادان: میرزا حبیب الله رشتی، محمد حسین کاظمی.

اعرجی، سید عبدالمهدی. فرزند سید راضی، در ۱۵ ماه رجب سال ۱۳۵۸ ق در حله درگذشت و در نجف اشرف، در صحن غروی مقابل روضه امیر المؤمنین (ع) به خاک سپرده شد. از شعرا و فضلا و مرثیه خوانان اهل بیت (ع).
مشاغل و مناصب: شاعر و مداح.
نکته‌های دیگر: وی با سرودن شعر، نکات ادبی و تاریخی را بیان نموده است. نامبرده به علت گرفتاری به بیماری وسواس، در حله، در رود فرات غرق شد و از دنیا رفت.

اعرجی، سید عیسی. فرزند سید جعفر، در حدود سال ۱۳۰۰ ق درگذشت. از علما، ادبا و شعرا.
مشاغل و مناصب: شاعر، ادیب.
آثار: بخشی از اشعارش درکتاب نفحه بغداد آمده است که به زبان عربی سروده است.

اعرجی، سید هاشم. بعد از سال ۱۳۳۰ ق درگذشت. از شعرا.

اعرجی کاظمی، سید علی. فرزند سید محمد. از علمای فاضل و برجسته.
آثار: شرح تهذیب المنطق، شرح الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (در ۳ مجلد)، شرح مبحث استثناء از الفیه (در نحو).

اعرجی کاظمی، سیدعیسی ← حسینی اعرجی کاظمی، سیدعیسی

اعرجی کاظمینی، سید محسن. ملقب به ابوالفضائل حسینی، فرزند حسن الحسینی الاعرجی الکاظمی، در سال ۱۲۴۰ ق درگذشت و درکاظمین درکوچهٔ نزدیک صحن مطهر به خاک سپرده شد. از فقها و علمای بزرگ و زهاد.
مشاغل و مناصب: مرجع تقلید، محقق فقه و اصول.
آثار: وسائل الشیعه (دوره فقه استدلالی امامیه است و بخشی از اوایل آن چاپ سنگی شده و قسمت

اعظم آن خطی است. نسخه‌ای از مبحث قضاء و شهادات آن در کتابخانه شخصی آقای یوسف محسن اردبیلی در زنجان موجود است).
نکته‌های دیگر: او فردی بزرگوار و صاحب زهد و ورع و از فقهای عارف به مسایل عصر خود بود.

اعزاز السلطنه، آقاخان. فرزند اعزاز الملک، در سال ۱۲۵۷ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات حدود متوسطه.
مشاغل و مناصب: ملاک، نماینده دوره سوم از سنندج.

اعزاز نیک پی، عزیزالله. فرزند احمد مفخم نیک پی، در حدود سال ۱۲۷۶ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات حدود متوسطه.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت و مالک عمده، نماینده دوره پانزدهم از اصفهان.

اعزازی، نصرت الله. با نام مستعار نصرالله. از اعضای حزب توده و عوامل شوروی در ایران.
نکته‌های دیگر: او در سلطنت رضاخان به ۶ سال حبس محکوم شد و بعد از سقوط رضاخان درسال ۱۳۲۰ ش در دولت فروغی از زندان آزادگردید.

اعسم، شیخ صادق. فرزند شیخ محسن، در سال ۱۳۰۵ ق درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. از روحانیون.
محل تحصیل: نجف.
استادان: شیخ محمدحسن آل یاسین کاظمی.
مهارتها: شاعر، روحانی.
آثار: ۱۶۰ بیت شعر از او ثبت شده است.
نکته‌های دیگر: اغلب اوقات خود را در (دارالسلام) بغداد، درکنارادباواصحاب‌معارف‌شعری‌گذرانده است.

اعسم، شیخ کاظم. فرزند صادق، بعد از سال ۱۳۴۹ ش درگذشت. از روحانیون.
استادان: آخوند خراسانی، سید محمدکاظم یزدی.
مشاغل و مناصب: روحانی.
آثار: همکای با شیخ جواد طریقی در چاپ کتاب الهدایة.
نکته‌های دیگر: ایشان پدر علامه شیخ محمد جواد (متوفای ۱۳۵۸) است و شخصیتی بود نیک خوی و خوش بیان.

اعسم، صادق. فرزند محسن، در سال ۱۳۰۸ ق در کاظمین درگذشت و در نجف اشرف، در مقبره صاحب جواهر به خاک سپرده شد. از علمای مشهور در فقه و ادبیات.
مشاغل و مناصب: روحانی، شاعر.
آثار: سفرنامه‌ای به صورت منظومه.
نکته‌های دیگر: ایشان یکی از دوستان علامه شیخ محمدحسن کُبّه بغدادی در سامرا بود که میان آنان مشاعره و مراسلات شعری فراوان انجام می‌گرفته. او در اشعار خود ناصرالدین شاه را مدح می‌گفت و جهت مبارزه با انگلیس او را تشویق می‌کرد. او بیشترین مسافرتها را به بغداد و کاظمین داشته است.

اعسم نجفی، شیخ عباس. فرزند عبدالساده، نوهٔ مرتضی، نوادهٔ اعسم نجفی، در سال ۱۲۵۳ ق در نجف متولد شد و در ۵ ماه ذی‌یقعدهٔ سال ۱۳۱۳ ق در گذشت و در نجف به خاک سپرده شد. از شعرا و فضلای دینی.
استادان: شیخ جعفر کاشف الغطا، شیخ محسن، میرزا محمد حسن شیرازی، میرزا حبیب الله رشتی، حاج سید حسین ترک کوه‌کمری، شیخ مهدی کاشف الغطا.
تحصیلات: تحصیل علوم دینی.
مهارتها: شعر، دروس حوزه.
شاگردان مشهور: سید محمد سعید حبوبی، سید جعفر زوین.

آثار: دیوان اشعار.
نکته‌های دیگر: عزلت در حیره در سال ۱۲۹۰، نفی بلد به دستور شبلی پاشا.

اعسم نجفی، شیخ محسن. فرزند حاج مرتضی، در سال ۱۳۳۸ ق درگذشت. از علمای فاضل و فقهای بزرگ شیعه.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: سید جواد عاملی (صاحب مفتاح الکرامه)، شیخ جعفر (صاحب کشف الغطاء).
آثار: کشف الظلام فی شرح شرایع الاسلام در ۱۱ جلد، مناسک الحج.

اعطاء، احمد ← محمود، احمد

اعظام الوزرا، حسن ← اعظام قدسی، حسن

اعظام قدسی، حسن. ملقب به اعظام الوزرا، فرزند ملا علی مدرس، در ۱۳ ماه صفر سال ۱۳۰۸ ش در تهران متولد شد. از رجال سیاسی و دولتمردان عهد قاجاریه و مسؤولان بلند پایه دوره پهلوی اول.
استادان: سیدعلی اکبر امام جمعه (جامع المقدمات)، سرتیپ مهندس عبدالرزاق بغایری (استاد هیأت).
مشاغل و مناصب: حاکم نطنز، حاکم چهار دانگه و هزار جریب، رییس کنترل انبار غله دولتی، کارمند وزارت مالیه، حاکم ایوانکی و خوار، حاکم دماوند، معاون حکومت یزد، معاون حکومت قزوین، بازرس وزارت کشور، فرماندار شیراز، کفیل استانداری فارس، ریاست کارگزینی وزارت کشور.
آثار: خاطرات من.
نکته‌های دیگر: او اصلاً از مردم طالقان است و در آغاز جوانی وارد نظام طلبگی گردید و خیلی زود یعنی پس از اتمام مقدمات، ملبس شد و به روضه خوانی پرداخت. در ضمن شروع به آموزش علم هیأت از بغایری کرد. پس از حضور وی در کلاس هیأت بغایری، آشنایی وی با افکار مشروطه خواهی آغاز گردید. بعد از به توپ بستن مجلس، به طالقان و سپس به رشت رفت و در آنجا به پیشنهاد اعظام السلطان، عضو تحقیق خاصه در شرعیات محکمه ایالتی شد. او هرگز وارد جرگه مشروطه خواهان رشت نگردید و در امور سیاسی دخالت ننمود. پس از فتح تهران به آنجا آمد و به حزب دمکرات پیوست و عضو کمیسیون تفتیش این حزب شد. در جنگ اول جهانی، به همراه دیگر آزادیخواهان به غرب ایران رفت و سپس برای انجام مأموریتی به نجف رفت. وی مأموریت داشت در نجف با آیت الله سید کاظم یزدی تماس بگیرد و حمایت او را از کمیته مهاجران ایرانی جلب کند. در ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۳۶ ق، به «اعظام الوزرا» ملقب شد و به حکمرانی نطنز منصوب گردید. پس از مدتی به حکومت چهار دانگه و هزار جریب منصوب شد. در ۱۲ شعبان ۱۳۳۹ به تهران آمد و رییس شعبه کنترل انبار غله دولتی شد. چهار روز بعد از کودتای ۱۲۹۹، توسط نظمیه دستگیر و پس از ۱۷ روز آزاد شد و با رهبر کودتا (سید ضیا طباطبایی) ملاقات کرد. طی یک درگیری با رییس انبار غله، از انبار غله به مالیه منتقل شد، وی برای مدتی به حکومت ایوانکی و خوار برگزیده شد. پس از آن مأموریت به تهران آمد و اتحادیه طالقانیها را تشکیل داد. به زودی این اتحادیه در قضیه جمهوریت به کار سیاسی مشغول شد و علیه احمد شاه و به نفع رضاخان عمل کرد. او اعضای اتحادیه را به منزل سردار سپه برد و در آنجا طی نطقی به نفع رضاخان سخنرانی کرد. همزمان با انتخابات دوره ششم مجلس شورای، از سوی امیر طهماسبی، حاکم دماوند و فیروزکوه شد. در سال ۱۳۰۴ ش، به معاونت حکومت یزد انتخاب شد، اما پس از مدتی درگیری با حاکم یزد به تهران بازگشت و در وزارت جنگ مشغول کار شد. در سال ۱۳۰۸ ش، به معاونت حکومت قزوین منصوب شد. سپس با سمت بازرس وزارت کشور به چند شهر

سفر نمود. سپس رییس اسکان ایالات فارس شد. آنگاه فرماندار شیراز و پس از مدتی کفیل استانداری فارس گردید. در زمانی که منصورالملک رییس الوزرا بود، او نیز رییس کارگزینی وزارت کشور شد و در سال ۱۳۲۲ ش، از قزوین نامزد نمایندگی مجلس شورای ملی گردید.

اعظم، جلال الدین. در سال ۱۳۳۸ ش متولد شد. از مهندسان شیمی.
محل تحصیل: دانشگاه کرمانشاه.
تحصیلات: لیسانس شیمی از دانشگاه کرمانشاه، در سال ۱۳۶۶.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت سهامی زمزم در کرمانشاه.

اعظم آصفی، آصفه، خانم. مشهور به آصفی، در سال ۱۳۰۱ ش متولد شد. از مؤلفان و روزنامه نگاران.
تحصیلات: دکترای آموزش.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: روزنامه نگار، صاحب امتیاز مجله «من» (ارگانی وابسته به مکتب اولیاء و مربیان)، استاد دانشگاه.
نشانها و جوایز: نشان همایونی.
آثار: زنان در ایران و چند مقاله.

اعظم السلطنه، باقرخان ← کاکاوند، باقرخان

اعظم السلطنه، میرزا عباس خان. در سال ۱۳۰۹ ق در تهران متولد شد. از رجال وزارت خارجه.
محل تحصیل: مدرسه آلمانی تهران، مدرس برلن، مدرسه اسلامبول، مدرسه عالی اطریش.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت خارجه، آتاشگی سفارت کبرای اسلامبول در سال ۱۳۳۰ ق، نیابت سوم سفارت وینه در سال ۱۳۳۱ ق.

اعظم زنگنه، عبدالمجید. فرزند حسین، در سال ۱۲۸۳ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته حقوق.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت، نماینده دوره ۱۴ از کرمانشاه.

اعظم زنگنه، عزیز. فرزند علیخان. در حدود سال ۱۲۸۸ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: فرانسه
تحصیلات: دارای تحصیلات حدود متوسطه در فرانسه.
مشاغل و مناصب: ملاک، کارمند دولت، نماینده دوره‌های ۱۵، ۱۶، ۱۸ و ۱۹، از کرمانشاه و دوره ۲۰ از سنقر.

اعظم زنگنه، علیخان. مشهور به اعظمی امیرکل و امیرکل، فرزند محمدحسینخان زنگنه، در حدود سال ۱۲۵۵ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دارای تحصیلات حدود متوسطه.
مشاغل و مناصب: کارمند دولت و مالک، عمده رییس فوج کرمانشاه، نماینده دوره‌های ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳، از کرمانشاه.

اعظم زنگنه، میرزا یحیی خان ← زنگنه، میرزا یحیی خان

اعظم لرستانی، مرتضی. فرزند علیمردان، در سال ۱۲۹۷ متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
محل تحصیل: خارج از کشور.
تحصیلات: سیکل.
مشاغل و مناصب: نماینده مجلس شورای اسلامی

دوره اول از لرستان (خرم آباد)، کشاورز.
نکته‌های دیگر: وی پس از انقلاب اسلامی نماینده مجلس شورای اسلامی از طرف مردم خرم آباد لرستان و در مجلس عضو کمیسیون مسکن و شهرسازی، راه و ترابری، و امور کشاورزی و عمران روستاها بوده است.

مرتضی اعظمی لرستانی

اعظمی، علی آقاخان. در ماه خرداد سال ۱۳۲۱ ش در گذشت. از سران ایل کلهر و صاحب منصبان رضاشاه.
مشاغل و مناصب: حاکم ایل کلهر، رییس طوایف گرمسیری و مسؤول رتق و فتق امور سردسیر.
نکته‌های دیگر: وی در دوره رضاشاه به حکومت ایل کلهر رسید و بنا به گفته محمد طاهر سلطانی، در وجود علی آقاخان بیش از همه چیز تدین و انجام احکام جلوه‌گر بود. او در دستگاه سلیمان خان به سر می‌برد. و مورد محبت رضاشاه بود و علیرغم سعایتهای متعدد شاه او را به حکومت کلهر برگزید. علیخان با نفوذی که در دستگاه رضاشاه و سلطه‌ای که بر مأمورین نظامی داشت، توانست با اعتماد خود از تخته قاپو کردن عشایر منطقه کلهر به طور کامل ممانعت نماید. وی در خرداد در سال ۱۳۲۱ ش ترور شد.

اعظمی امیرکل، علیخان ← اعظم زنگنه، علیخان

اعظمی باوندپور، غلامرضا. فرزند علی، در سال ۱۳۰۶ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: سیکل.
مشاغل و مناصب: کشاورزی، نماینده دوره ۲۴ از قصر شیرین.

اعظمی زنگنه، مسعود. در سال ۱۹۱۳ م در کرمانشاه متولد شد. از کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: دانشگاه تهران، دانشگاه هاروارد، دانشگاه لاهور.
تحصیلات: دکترای اقتصاد از دانشگاه تهران، امور مالیاتی از دانشگاه هاروارد، مدیریت از دانشگاه لاهور.
مهارتها: تسلط به زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: مدیر و کارمند وزارت دارایی، مدیرکل برنامه ریزی و تحقیقات وزارت دارایی، عضو شورای عالی مالیاتها.
نکته‌های دیگر: مسافرتهایی به کشورهای ایالات متحده آمریکا، اروپای غربی و پاکستان داشته است.

اعظمی سنگسری، چراغعلی. در سال ۱۹۲۴ م در سنگسر (رامسر) متولد شد. از محققان و سکه شناسان.
محل تحصیل: دانشگاه کمبریج، دانشگاه لندن.
تحصیلات: متخصص در سکه شناسی.
مهارتها: با زبانهای انگلیسی و عربی آشنایی داشته و در سکه شناسی متخصص بود.

مشاغل و مناصب: سرپرست دفتر آموزشگاه، پرستاری اشرف پهلوی، مسؤول روابط خارجی سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی، معاون اداری بنیاد خیریه دارو پخش، عضو جامعه سلطنتی سکه شناسی در انگلیس، عضو یکی از انجمنهای بین المللی سکه شناسی، کار در سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی از بدو تأسیس سازمان ۱۹۴۹ م.
آثار: تقویم سنگسری، اعیاد ملی سنگسر، عقاید عامیانه در سنگسر، طب عامیانه در سنگسر (یا حرفه طب عامیانه)، دیکشنری گویش سنگسری به زبانهای انگلیسی و فارسی و دستور زبان سنگسری، تغییرات به وجود آمده در ضرب سکه در ایران از دوره هخامنشیان تا آغاز دوره اسلامی.
نکته‌های دیگر: ایشان دارای یک کلکسیون از سکه‌های قدیم ایرانی هستند که برخی از آنها بسیار نادر و احتمالاً نایاب می‌باشند. او برای روشن ساختن نکات مبهمی از تاریخ ایران، تحقیقاتی را بر روی این سکه‌ها انجام داده است. در زمینه ادبیات فارسی و عربی، فلسفه، منطق، تاریخ و سکه شناسی نیز، مطالعاتی داشته و به اروپای غربی سفر کرده است.

اعظمی لرستانی ، هوشنگ. در سال ۱۳۱۵ ش در مشهد متولد شد و در سال ۱۳۵۲ ش درگذشت. از پزشکان و مبارزان.
تحصیلات: دکترای طب از دانشکده پزشکی تهران.
نکته‌های دیگر: او در مشهد به دنیا آمد و در جریان نهضت ملی نفت به صف مبارزان پیوست است. در سرکوب خونین قیام ۱۵ خرداد ۴۲ و به دنبال دستگیریهای پس از آن، هوشنگ نیز دستگیر و به یک سال زندان محکوم شد. پس از آزادی تحصیل را دنبال کرد و موفق به اخذ دکتری شد. در سال ۴۹ دوباره دستگیر و بعد آزادگشت و زیر نظر قرار گرفت. پس از حرکت چریکی سیاهکل دوباره به صف سیاسیون پیوست و در نهایت توسط مأموران رژیم سابق کشته شد.

اعلامی ، ابوالقاسم. فرزند ابوتراب. در سال ۱۳۰۱ ش در اصفهان متولد شد. از شعرای معاصر.
مشاغل و مناصب: افسر شهربانی، شاعر.
آثار: شرح حال و نمونه اشعارش در نشریه انجمن ادبی تهران به سال ۱۳۲۹ ش، مندرج است.

اعلامی ، شهناز، خانم. فرزند میرزا ابوتراب ثقة الاعلام نائینی، در سال ۱۳۰۰ ش در اصفهان متولد شد. از شعرا معاصر.
تحصیلات: لیسانس دانشکده ادبیات.
مهارتها: شعر.
مشاغل و مناصب: شاعر.

اعلامی ، محمد رضا. از کارگردانان فیلم.
آثار: کارگردانی فیلم «نقطه ضعف». این فیلم نخستین اثر وی بود و بعد از آن آثار دیگری نیز پدید آورد.

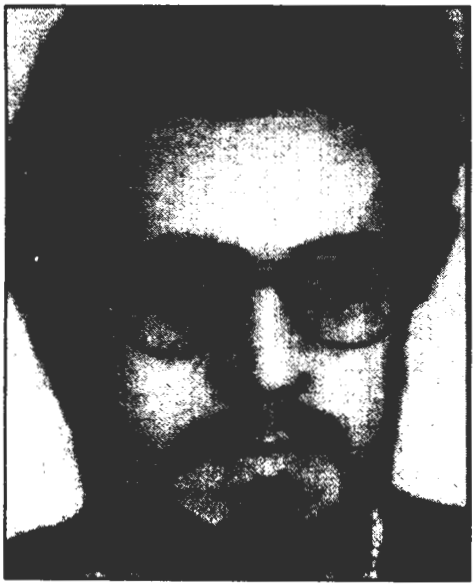

محمد رضا اعلامی

اعلایی ، لطعفلی. در سال ۱۲۷۹ ش در ابهر زنجان متولد شد. از شعرا و فعالان در امور اجتماعی.

مهارتها: شعر.
آثار: وی دیوانی دارد که هنوز به چاپ نرسیده است.
نکته‌های دیگر: وی اکثر اوقات خود را صرف امور خیریه می‌کرده و همواره به کارهای خداپسندانه می‌پردازد.

اعلایی، محمد. در سال ۱۳۳۷ ش متولد شد. از مهندسان صنایع.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت.
تحصیلات: فوق لیسانس مهندسی صنایع (برنامه ریزی و تحلیل سیستمها) از دانشگاه علم و صنعت در سال ۱۳۶۷.
مهارتها: مدیریت، صنایع وسایل خانگی برقی، تدوین نظامهای اجرایی، صنایع دفاع و تسلیحات نظامی، کارشناس پروسس و فرمولاسیون.
مشاغل و مناصب: مدیر عامل شرکت بهینه سازان.
آثار: TOC در ژاپن، مسایل ارگونومیکی در ماشین های ابزار.

اعلم، ایران، خانم. فرزند امیراعلم، در سال ۱۹۱۴ م متولد شد. از پزشکان.
محل تحصیل: دانشکده پزشکی پاریس.
مهارتها: مسلط به زبانهای فرانسه، انگلیسی، ایتالیایی.
مشاغل و مناصب: بخش مامایی بیمارستان وزیری، رییس بخش زنان در بیمارستان رضا پهلوی و رییس شورای مرکزی سازمان زنان.
نشانها و جوایز: دیپلم دولت فرانسه یعنی دتا، همراه با اجازه طبابت در فرانسه.
آثار: مقالات و نوشته‌هایی در زمینه رشته تخصصی خود دارد.

اعلم، جمشید. فرزند اسدالله، در حدود سال ۱۲۸۰ ش در وان (ترکیه) متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و مجلس سنا.
محل تحصیل: فرانسه، تهران.
تحصیلات: دارای تحصیلات عالی در رشته طب.
مهارتها: متخصص بیماریهای گوش و حلق و بینی تسلط به زبانهای فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: پزشک و ملاک، نماینده دوره‌های ۱۹ و ۲۰ از قزوین، خدمت در درمانگاههای نظامی و آموزشی، رییس بخش گوش، حلق، بینی بیمارستان فارابی، استاد دانشگاه در رشته اختصاصی خود، سال ۱۹۴۸، یکی از رهبران حزب مردم، سناتور دوره‌های ۴، ۵، ۶ و ۷ مجلس سنا، رییس هیأت سرپرستی سازمان بیمه اجتماعی.
آثار: کتابهایی در باره طب.

جمشید اعلم

اعلم، فتح الله. در سال ۱۲۸۰ ش در تهران متولد شد. از داروسازان، اساتید دانشگاه و افسران ارتش.

محل تحصیل: دبستان سن ژوزف و سپهر، دبیرستان دارالفنون، دانشکده شیمی برلن (۱۳۰۳ - ۱۳۰۱)، دانشکده داروسازی لیدن، دانشکده پزشکی و داروسازی نظامی وال دوگراسی پاریس،(۸ - ۱۳۰۷)، دکترای داروسازی، دوره میکروب شناسی، شیمی.

فتح الله اعلم

مشاغل و مناصب: استاد کرسی داروهای شیمیایی و مواد خوراکی، ریاست داروخانه سپه ارتش (۱۳۰۸/۵/۲۴)، معلم دانشکده پزشکی و داروسازی تهران در سال ۱۳۰۸، ریاست آزمایشگاه ارتش در سال ۱۸-۱۳۰۹،معاون‌بنگاه‌دارویی‌سپه‌در سال ۱۳۱۲، در سال ۱۳۲۲ به رتبه سرهنگی نایل آمد، ریاست بنگاه دارویی سپه، در سال ۳۲۴، ریاست بازرسی کل اداره بهداری ارتش در سال ۱۳۲۶، ریاست سندیکای داروسازان در سال ۱۳۲۰، نماینده داروسازان در شورای عالی بهداشت کشور در سال ۱۳۲۵، عضو شورای عالی پزشکی اداره بهداری ارتش در سال ۱۳۲۶، استاد دانشگاه تهران از ۲۸/۹/۳.

نشانها و جوایز: مدال اختصاصی از طرف کنگره بین المللی لندن.

نکته‌های دیگر: وی در بهار سال ۱۳۰۱ ش پس از اخذ گواهی نامه عازم اروپا شد و دوره شیمی را در برلن. و از طرف وزارت جنگ دوره داروسازی را در لیدن سپری کرد و مطالعات خود را در تقسیم انواع املاح معدنی و آلی فسفر در خون اشخاص سالم و مسلول گذرانید. او در کنگره بین المللی مواد غذایی متشکل در پاریس و در پنجمین کنگره بین المللی پزشکی و داروسازی نظامی در لندن به نمایندگی ایران شرکت نمود. در سال ۱۳۲۰ سندیکای داروسازان را تشکیل داد، او به پیشنهاد اداره بهداری ارتش و تصویب شاه، عضو شورای عالی پزشکی اداره بهداری ارتش شد.

اعلم، مظفر ← سردار انتصار، مظفر

اعلم الدوله، خلیل خان ← ثقفی، خلیل خان

اعلم الدوله تهرانی، میرزا علیخان. ملقب به ناصر الحکما. فرزند عبدالجلیل ابن زین العابدین اصفهانی، در سال ۱۲۸۴ ق در تهران متولد شد. از دانشمندان علوم طبیعی و طب قدیم.

محل تحصیل: تهران.

مشاغل و مناصب: معلم ریاضیات دارالفنون به مدت چهار سال، استاد طب، کحالی، حکمت و علوم طبیعی در مدرسه نظامی ناصری تهران به مدت شش سال.

آثار: کتابی در علم تشریح، حفظ الصحه (چاپ سنگی تهران در سال ۱۳۱۵ ق).

نکته‌های دیگر: پدرش از پزشکان خاص ناصرالدین شاه بود که در سال ۱۲۸۸ ق در جاجرود غرق شد. میرزا علیخان نیز طب، کحالی و علوم طبیعی را نزد او و دیگر دانشمندان تهران فراگرفته بود.

اعلم‌السلطان، تقی ← دانشور، تقی

اعلمی، شیخ محمدحسین ← جندقی حائری، شیخ محمدحسین

اعلمی، علی. فرزند حبیب الله، در سال ۱۲۸۶ ش در مشهد متولد شد. از مبلغان مذهبی.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستان رفعت کاشمر، کارمند بانک ملی.
نوآوری: تأسیس انجمن تربیت مبلغ، تأسیس انجمن اعانت کاشمر.
آثار: ندای کانون، اثر کانون، تاریخچه کاشمر.
نکته‌های دیگر: او در ابتدا دبیر و کارمند بانک ملی بود، ولی به علت علاقه به تبلیغات مذهبی، به این رشته روی آورد.

اعلمی، محمد باقر. در ماه خرداد سال ۱۳۳۹ ش در قم متولد شد و در سال ۱۳۵۸ ش در گذشت. از طلاب شهید.
محل تحصیل: قم (مدرسه رسالت).
نکته‌های دیگر: ایشان در مبارزات انقلابی شرکت داشت، پس از پیروزی انقلاب اسلامی در جبهه‌های دفاع مقدس شرکت کرد و در ۱۸ سالگی در کرمانشاه در مبارزه رو یا رو با مخالفین انقلاب اسلامی به شهادت رسید.

اعلمی، میرکاظم. در سال ۱۲۷۸ ش در روستای یوخاری دیزه مرند متولد شد و در سال ۱۳۲۵ ش در شهر مرند به دار آویخته شد. از سران فعال فرقه دموکرات آذربایجان، به سردمداری پیشه وری.
نشانها و جوایز: نشان ۲۱ آذر از حکومت جدایی طلب پیشه وری.
نکته‌های دیگر: او در سقوط شهرهای ارومیه، تبریز و مرند به دست فرقه دموکرات نقش مؤثر داشته است. بعد از فرار خفت بار سران تجزیه طلب به شوروی، او توسط مردم منطقه و ارتش دولت مرکزی ایران دستگیر و اعدام شد.

اعلمی مهرجانی، شیخ محمد حسین. فرزند شیخ سلیمان در سال ۱۳۲۰ ق در مهرجان متولد شد. از علما و نویسندگان.
محل تحصیل: نجف، خراسان.
استادان: حضرات آیات: نائینی، سید ابوالحسن اصفهانی، کمپانی، آقاضیاء عراقی، شیخ علی زاهد، سید هادی میلانی، میرزا مهدی شیرازی، حاج آقا حسین بروجردی.
آثار: مقتبس الاثر و مجدد تاریخ البشر.
نکته‌های دیگر: وی سطوح را طی ده سال، در نجف تمام کرده بعد به مشهد آمد و به اتفاق مادر و دو برادرش به نجف بازگشت و از محضر اساتید یاد شده استفاده‌ها کرد و سپس به مکه رفت و با جمعی از علمای سنی ملاقات و مباحثاتی در امور دینی نمود. آنگاه در سال ۱۳۶۸ به کربلا بازگشت و به درس میرزا مهدی شیرازی و آیت الله میلانی حاضر شد. وی در سال ۱۳۷۴ به مشهد بازگردید و بعد از توقفی در تهران در عصر آیت الله بروجردی به قم آمد و از محضر وی استفاده برد و در خلال آن به تألیف کتاب به نام خود «مقتبس الاثر» مشغول شد.

اعلمی هرندی، بهادر. در سال ۱۳۱۸ ش متولد شد. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه اصفهان در سال ۱۳۴۳ و دکترای تخصصی جراحی ارتوپدی از آمریکا در سال ۱۳۵۱.
مهارتها: ارتوپدی، تدریس ارتوپدی در دانشگاه تهران، استاد راهنما در ۲۵ پایان نامه دکترا.
مشاغل و مناصب: پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقا به درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی تهران.
نشانها و جوایز: دریافت نشان بهترین انترن سال.

آثار: ۴ کتاب به زبان فارسی، در زمینه اصول ارتوپدی و شکسته بندی، معاینه فیزیکی اندامها و ستون فقرات، طب اطفال و کمر درد. ۲۰ مقاله به زبان فارسی، در زمینه پزشکی، ارتوپدی و شکسته بندی به زبان فارسی و انگلیسی.

اعلمی هرندی، زهرا، خانم. از استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۵۸.
مهارتها: تخصص در بیماریهای پرده شبکیه، جراحی‌های پرده شبکیه، آنژیوگرافی پرده شبکیه، لیزر درمانی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۹ پایان نامه دکترا.
مشاغل و مناصب: استادیار در سال ۱۳۶۲، دانشیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۶۹.
آثار: جزوات درسی برای رشته تخصصی چشم پزشکی در زمینه آناتومی رتین، جداشدگی پرده شبکیه، اولتراسونوگرافی در چشم. ۱۹ مقاله به زبان فارسی و ۱۰ مقاله به زبان خارجی در زمینه بیماریهای پرده شبکیه.

اعمی، محمود ← شهرکردی، محمود

اعمی شهرکردی، شیخ حسین. متخلص به ذاکر و روشندل، در حدود سال ۱۳۲۰ ق در شهرکرد متولد شد. از شاعران روشندل.
آثار: مصیبت نامه (دوهزار بیت)، مناجات نامه، دیوان اشعار.
نکته‌های دیگر: وی از حافظان قرآن مجید و واعظان مشهور دیار خود بوده، نخست ذاکر و بعدها روشندل تخلص می‌کرده است و اشعار او مشتمل بر چند هزار بیت است.

اعوان، محمدیوسف ← نسیم، محمدیوسف

اعوان، محمد ← مرید اعوان، محمد

اعوانی، غلامرضا. از دانشیاران دانشگاه شهید بهشتی.

غلامرضا اعوانی همراه با مرحوم آیت الله محمد اسماعیل صائنی

مهارتها: تدریس در رشتهٔ فلسفه.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی.

اعیان، مرتضی. در سال ۱۳۲۵ متولد شد. از نوازندگان معروف و صاحب سبک در تنبک نوازی.
استادان: حسین خرسندی، امیر ناصر افتتاح.
مشاغل و مناصب: شرکت در موسیقی های کودکانه رادیو در ۱۵ سالگی، ورود به مرکز حفظ و اشاعه موسیقی سنتی به دعوت دکتر داریوش صفت و با امتحان استاد هرمزی، تدریس در کانون چنگ.
شاگردان مشهور: رودباری، مهرداد اعرابی فرد،

هومان پور مهدی، بهمن وکیلیان.
آثار: مرتضی اعیان در کنسرتهای مختلف گروهای گوناگون شرکت داشته. از جلمه، در باغ فردوس تجریش، تئاتر شهر، تالار رودکی، جشن هنر شیراز، تلویزیون کرمان، و در کشورهای انگلستان، اسپانیا، بلژیک، فرانسه، تونس، ژاپن، آمریکا و سوئیس به همراه استاد شجریان و غیر او اجرای برنامه داشته است. یک جلد کتاب در باره نواختن تنبک و شیوه‌های فراگیری آن.
نکته‌های دیگر: او برای شناساندن موسیقی سنتی ایران به خصوص ضرب در آلمان تلاشهای فراوان کرد.

اغبری کرمانی ، در سال ۱۳۵۵ درگذشت. از شعرا.
مهارتها: شاعر، منجم و آشنایی به علم رمل.
مشاغل و مناصب: درویشی عابد و روضه خوان بود.
آثار: دیوان شعر که در بردارنده چهار هزار بیت است که هنوز طبع نشده است.

اغتفاری ، ابراهیم. فرزند میرزا محمدخان شیبانی، در سال ۱۳۴۵ ش درگذشت. از معلمان خط مدارس.
مهارتها: وی نستعلیق را خوب می‌نوشت.
مشاغل و مناصب: معلم خط در مدارس.
نکته‌های دیگر: او فردی بسیار متواضع، فروتن و مقید به آداب شرعی بود و در ۹۸ سالگی بدرود حیات گفت.

افتاده ، حسین. در سال ۱۳۲۷ ش، در تهران متولد شد و در ۲۳ خرداد ماه سال ۱۳۶۶ ش درگذشت. از موسیقی دانان و نوازندگان فلوت.
محل تحصیل: مرکز هنرستان عالی موسیقی.
استادان: حسین دهلوی، منشی زاده.
تحصیلات: لیسانس موسیقی.
مشاغل و مناصب: استخدام رسمی در رادیو و تلویزیون در سال ۱۳۵۴، سرپرست کارگاه موسیقی کودکان و نوجوانان مرکز اصفهان، همکاری با ارکستر بزرگ وزیری در سال ۱۳۵۸ واحد موسیقی صدا و سیما.

افتتاح ، امیرناصر. در سال ۱۳۱۴ ش در تهران متولد شد و در ۱۰ ماه بهمن سال ۱۳۶۶ ش درگذشت و در امامزاده طاهر کرج به خاک سپرده شد. از موسیقی دانان و نوازندگان تنبک.
استادان: هوشنگ مهرورزان.
تحصیلات: دیپلم.
مهارتها: نوازندگی تنبک.
مشاغل و مناصب: همکاری با رادیو، همکاری در برنامه گلها، اجرای برنامه با آقای گلپا.
شاگردان مشهور: محمد اسماعیلی، بهمن رجبی، آبتین اجلالی، رضوی، امیربابک رکنی و اصغری.
نکته‌های دیگر: برای شناساندن موسیقی ایران به کویت، آلمان، آمریکا، انگلستان، و نیز شهرهای شیراز، اصفهان، آبادان، اهواز، بندرعباس و استانهای گیلان و مازندران سفر کرده است.

افتخار ، امیرالدین. از سفرای ایران.
مشاغل و مناصب: سفیر ایران در یمن شمالی در سال ۱۳۵۶ ش.

افتخار ، پرویز. در سال ۱۳۳۶ ش متولد شد. از کارشناسان مهندسی مواد ریخته گری.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت ایران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مواد (ریخته گری) از دانشگاه علم وصنعت ایران.
مهارتها: صنایع اساسی فلزات غیر آهنی، نصب و راه اندازی ماشین آلات واحدهای تولیدی، کارشناس پروسس و فرمولاسیون.

افتخار ، شیخ محمد حسین. فرزند حاج شیخ عبدالکریم شیرازی، در سال ۱۳۵۱ ق در اصفهان درگذشت و

در تخت فولاد، در تکیه کازرونی جنب برادر خویش به خاک سپرده شد. از وعاظ و مشروطه طلبان و قضات دوره مشروطیت.
محل تحصیل: اصفهان.
مشاغل و مناصب: نامبرده به وعظ و ارشاد مردم می‌پرداخت و در دوره مشروطیت، از آزادیخواهان و مشروطه طلبان گردید و پس از استقرار مشروطیت، قاضی دادگستری شد.
نکته‌های دیگر: مادر نامبرده، دختر آقا شیخ محمد تقی رازی (صاحب حاشیه بر معالم) است. وی خواهر زاده پدری حاج شیخ محمد باقر نجفی و عمه زاده آقایان مسجد شاهی‌ها در اصفهان می‌باشد.

افتخار، محمد صادق. فرزند علی اصغر، در سال ۱۳۱۴ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
تحصیلات: لیسانس حقوق.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستانهای تهران، نماینده دوره ۲۴ از لرستان.

افتخار الحکما، اسماعیل ← طالقانی، اسماعیل

افتخار الدوله، قهرمان میرزا ← سردار اعظم، قهرمان میرزا

افتخار الدوله، کسرائیل ← قاجار، کسرائیل

افتخارالعلما آشتیانی، میرزا مصطفی. متخلص به صهبا، فرزند میرزا محمد حسن آشتیانی رهبر نامدار نهضت تنباکو در تهران، در سال ۱۲۸۲ ق در تهران متولد شد و در دوم ماه ربیع الاول سال ۱۳۲۷ ق در گذشت و در شهر ری، در جوار حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد. از مجتهدین و شعرا.
تحصیلات: مجتهد و دارای رساله عملیه.
مهارتها: اجتهاد و شاعری.
آثار: دیوانی به نام «افتخار نامه حیدری» در مدح خدا و پیامبر (ص) و اهلبیت رسالت بالاخص امیرالمؤمنین علی (ع) و تمام فتوحات و پیروزیهای آن حضرت در جنگ خندق و احزاب و خیبر و بدر و حنین به نظم در آورده است که تقلیدی از سبک شاهنامه فردوسی است.

میرزا مصطفی افتخار العلما آشتیانی

نکته‌های دیگر: وی از رهبران مسلّم انقلاب مشروطیت ایران و مجتهدی دلیر و شجاع و مبارز بود و علیه ستم و استبداد مبارزه می‌کرد و تلاش می‌نمود بلکه بتواند بین مشروطه و مشروعه را جمع کند. لذا از هر دو گروه کناره گرفت، ولی مغرضین سعایت کردند و در نیمه شب، به منزل ایشان ریخته و در حال نماز، در سن چهل و پنج سالگی او را به شهادت رساندند. وی از اوان جوانی دارای طبعی سرشار بود و قریحه شعر داشت که موجب اعجاب علما و ادبا و شعرا و حتی دولت قاجار از جمله اتابیک و درباریان گردید. وی در نزد اتابیک اعظم ادعا می‌کند که می‌تواند در کمتر از شش ماه بهتر از

شاهنامه فردوسی شعر بگوید و لذا مدت شش ماه دیوانی به سبک شاهنامه در مدح خدا و پیامبر (ص) و اهلبیت رسالت بالاخص امیرمؤمنان علی (ع) می‌نویسد. در مورد افتخار العلما آمده است که ایشان به علت مستی مسبب قتل کالسکه چی اعتماد لشکر شد که ناصرالدین شاه از ترس میرزا حسن، ابدا ایشان را تنبیه نکرد.

افتخار الملک ، غلامرضا خان ← احتشام الدوله، غلامرضاخان

افتخارالواعظین ، حبیب الله. فرزند محمد حسین، در حدود سال ۱۲۵۳ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی، روحانیون.
تحصیلات: تحصیلات قدیم حدود سطح.
مشاغل و مناصب: روحانی، نماینده دوره دوم از تربت حیدریه، نماینده دوره سوم از ترشیز (کاشمر).

افتخار الولات ، خسرو خان ← اردلان، خسروخان

افتخار امین ، هاشمیه ← عفت الزمان، هاشمیه

افتخار جهرمی ، گودرز. از حقوق دانان شورای نگهبان.
تحصیلات: دکترای حقوق.
مشاغل و مناصب: حقوقدان شورای نگهبان در سال ۱۳۶۵ ش، رییس دانشکده حقوق شهید بهشتی در سال ۱۳۶۶ ش، معاون نخست وزیر و رییس دفتر خدمات حقوقی در سال ۱۳۶۵، مشاور حقوقی رییس جمهور آقای هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۷۲، رییس کانون وکلا.

افتخار دادخواه ، احمد. در سال ۱۳۳۰ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک.
محل تحصیل: ساترن آمریکا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک ساترن آمریکا در سال ۱۹۷۹ م.
مهارتها: تجربیات عملی: صنایع وسایل خانگی برقی، تولید و بهره برداری، مدیر کارگاه پرس با گلیت، مدیر نصب و راه اندازی ماشین آلات ساخت یخچال، مدیر تولید لوازم گاز سوز، مدیریت کنترل پروژه، مدیر پروژه و توسعه ماشین آلات ساخت یخچال، صنایع تولیدی متفرقه.
مشاغل و مناصب: مهندس شرکت خوشخواب در تهران.

افتخارزاده ، محمود. از نویسندگان و روحانیون.
محل تحصیل: قم.
آثار: تألیف کتابهای: انقلاب اسلامی ایران و مواضع استکبار جهانی، تکامل انسان، انحطاط انسان، کوثر تاریخ، سیمای مصدق در تاریخ، خان گزیده‌ها، فلسفه تاریخ، جهان بینی کفر، امام اسوه تاریخ، آفتاب فقاهت شیخ انصاری، انقلاب در قلمرو ایام الله، زندگی شهید بهشتی و چند اثر دیگر.

افتخار زاده (افتخارالشعرا) ، سید جلال الدین. مشهور به میرآقتابی، فرزند سید حسین، معروف به افتخارالواعظین، در سال ۱۳۰۸ ش در تهران متولد شد. از شعرا.
محل تحصیل: مدرسه‌های مروی و صدر.

افتخار نظام ، حسینعلی ← رزم آرا، حسینعلی

افتخار هشترودی ، حسن. فرزند احمد، در سال ۱۲۸۲ ش در تبریز متولد شد. از سناتورها و قضات.
محل تحصیل: تبریز.
تحصیلات: دانشنامه سیاسی و اقتصاد از دانشکده حقوق.
مهارتها: آشنایی به زبانهای آلمانی، روسی، ایتالیایی

و تا حدی عربی و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: دادرس علی البدل رضائیه در سال ۱۳۱۷ ش، ریاست دادگاههای بخش دادستانی کردستان، دادیاری استان غرب، ریاست دیوانعالی جنایی، ریاست دادگاههای شهرستان تبریز، دادیاری دیوان کیفر و دادیاری انتظامی قضات و بازپرس درجه یک تهران، ریاست دادگستری استان اهواز، ریاست شعبه ۱۲ دیوانعالی کشور، نماینده اول تبریز در مجلس شورای ملی در دورهٔ بیستم، سناتور اول انتخابی آذربایجان شرقی.
نشانها و جوایز: تقدیرنامه‌های زیاد از وزیران دادگستری.

افتخاری، پروین، خانم. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از مهندسان مکانیک و پژوهشگران.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک (طراحی جامدات) دانشگاه تهران.
مهارتها: تدریس و آموزش، بررسی مسایل آموزشی تحقیقاتی و تولید صنعتی، تدوین و بررسی استاندارد کالاهای صنعتی، نیروگاههای برق.
مشاغل و مناصب: کار در ادارهٔ کل صنایع مازندران.
آثار: اصول پیشرفته روغنکاری در ماشین آلات، بررسی سیستمهای کنترل نیروگاههای حرارتی، آموزش نیروی انسانی، پیشتازی جهت پیشبرد امور تحقیقات، بازسازی و نوسازی نقطه عطفی در راستای برنامه ریزی ملی، روشهای ساخت روستایی و شهری مناطق زلزله زده، باز سازی و نوسازی شاخص روند رشد ملی.

افتخاری، جواد. فرزند رضا در سال ۱۳۰۹ ش متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی و اساتید دانشگاه آزاد اسلامی.
محل تحصیل: دانشگاه تهران.
تحصیلات: دکترا در رشتهٔ حقوق قضایی و سیاسی از دانشگاه تهران.
مهارتها: تدریس دانشگاهی در رشتهٔ حقوق قضایی، تحقیق و تألیف در همان رشته.
مشاغل و مناصب: رییس دادگستری شهرستان قزوین (پیش از انقلاب)، نمایندهٔ دورهٔ ۲۴ مجلس از میانه، دانشیار حقوق قضایی و سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی زنجان.
آثار: ۱ کتاب در زمینهٔ حقوق جزای اختصاصی، ولگردی از نظر حقوق جزای تطبیقی، ۳ مقاله به فارسی در زمینهٔ حقوق جزای اختصاصی توام با حقوق سیاسی.

افتخاری، رحیم. فرزند حسین تاجرباشی (افتخار التجار)، در حدود سال ۱۲۶۷ ش در اردبیل متولد شد و در سال ۱۳۶۳ ش درگذشت. از رجال سیاسی.
محل تحصیل: اردبیل، روسیه.
تحصیلات: تحصیلات قدیمه و مقداری تحصیلات پراکنده در روسیه.
نکته‌های دیگر: وی پس از تحصیلات قدیمی در اردبیل و مقداری تحصیلات پراکنده در روسیه، به گروه کمونیستی اردبیل پیوست. در سال ۱۳۱۰ ش، هنگامی که اعضای رهبری گروه دستگیر شدند، او به روسیه رفت. افتخاری در شوروی به سبب مشی ضد استالینی خود، توسط استالین به سیبری تبعید شد و تا پس از سال ۱۳۲۰ در سیبری ماند و سپس به ایران بازگشت.

افتخاری، سید ابوالقاسم. مشهور به روحانی افتخاری، در سال ۱۳۴۰ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه علم و صنعت.
تحصیلات: لیسانس مهندسی مواد ریخته گری از دانشگاه علم و صنعت، در سال ۱۳۶۶ ش و فوق لیسانس از دانشگاه علم و صنعت، در سال ۱۳۷۱ ش.
مهارتها: صنایع اساسی آهن و فولاد، کارشناس

پروسس و فرمولاسیون، صنایع اساسی فلزات غیر آهنی و مدیریت.
مشاغل و مناصب: کارمند و کارشناس شرکت ایر ذوب تهران.

افتخاری، عبدالرضا ← رکن الدین افتخاری، عبدالرضا

افتخاری، علی. فرزند زین العابدین، در سال ۱۳۰۴ ش در گلپایگان متولد شد. از روحانیون.
محل تحصیل: گلپایگان، قم، نجف اشرف.
استادان: حضرات آیات آقایان: شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی، سید جمال الدین گلپایگانی، علامه طباطبایی، سلطانی، مجاهدی، میرزا حسن یزدی، شهید صدوقی.
تحصیلات: سیکل، اجتهاد.
مهارتها: فقه.
مشاغل و مناصب: امام جمعه، عضو شورای مدیریت حوزه علمیه قم، عضو جلسه استفتاء آیت الله سید محمد رضا گلپایگانی، نمایندهٔ ایشان در رسیدگی و نظارت بر امور مالی، محقق.
آثار: رساله آراء، المراجع، رساله احکام عمره، قبل از حج بخوانید (جزوه)، کتاب حج الأنبیاء و الائمة، تاریخ کعبه، ألحج مع القرآن و العترة.

افتخاری، علی. در سال ۱۹۳۷ م در افغانستان متولد شد. از روحانیون، نویسندگان.
محل تحصیل: نجف، تهران، قم.
استادان: میرزا کاظم تبریزی، شیخ مجتبی لنکرانی، شهید سید اسدالله مدنی، شهید مرتضی مطهری، آیت الله منتظری.
مهارتها: تدریس، نویسندگی.
مشاغل و مناصب: مدرس، روحانی، مسؤول مدرسه، نویسنده.
آثار: الطریق الی حاشیة التهذیب، اقوال الحکما حول الکلّی الطبیعی، اقوال الفلاسفة حول عقول العشرة، حاشیه بر شرح منظومه سبزواری، احداث مدرسه جامعه امامیه در شهر کویته پاکستان.
نکته‌های دیگر: در خردسالی به نجف اشرف رفته و سپس به ایران آمده و به تحصیل در مدارس تهران و قم پرداخت، بعد از فراغت از تحصیل تصمیم گرفت به وطن خود بازگردد، ولی چون روسها به افغانستان حمله کرده بودند، به جای اینکه به افغانستان برود به پاکستان رفت و جامعه امامیه را تأسیس کرد.

افتخاری، علیرضا. در سال ۱۳۳۵ ش در اصفهان متولد شد. از خوانندگان موسیقی سنتی.
استادان: تاج اصفهانی، حسن کایی، جلیل شهناز، دادبه، محمدرضا شجریان، طاهرزاده.
تحصیلات: ۱۲ سال یادگیری ردیف های آوازی.
مشاغل و مناصب: شروع همکاری با رادیو در سال ۱۳۵۷ ش، همکار با تالار وحدت و مرکز حفظ و اشاعه موسیقی سنتی و وزارت ارشاد اسلامی، در سال ۱۳۶۳ کارمند قسمت موسیقی و سرودهای انقلابی وزارت ارشاد اسلامی، مدارس مرکز سرود.
نشانها و جوایز: مقام اول آزمون باربد، در سال ۱۳۵۷ ش.
نکته‌های دیگر: سفرهایی برای معرفی موسیقی ایران به آلمان، انگلستان، یونان و ژاپن نمود.

علیرضا افتخاری

افتخاری، قاسم. در سال ۱۳۱۳ ش متولد شد. از دانشیاران دانشگاه تهران.
محل تحصیل: دانشکدهٔ ادبیات دانشگاه تهران، دانشگاه دیترویت آمریکا، دانشگاه کاتولیک آمریکا.
تحصیلات: کارشناسی زبان و ادبیات انگلیسی از دانشکدهٔ ادبیات دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۱، کارشناسی ارشد زبان وادبیات انگلیسی از دانشگاه دیترویت آمریکا، کارشناسی ارشد کتابداری از دانشگاه کاتولیک آمریکا در سال ۱۳۴۴، کارشناسی ارشد روابط بین الملل از دانشگاه کاتولیک آمریکا، دکترای روابط بین‌الملل از دانشگاه کاتولیک آمریکا در سال ۱۳۴۹.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران.
آثار: ۳ مقاله به فارسی و ۳ مقاله به خارجی در زمینه‌های تکنولوژی نظامی و اثر آن در سیاست قدرتهای متوسط، جامعه اقتصادی اروپا، ایران و بازار مشترک اروپا، وابستگی و بهم بستگی، الگوی فرادستی و فرودستی، آزادی مطبوعات از دیدگاه لنین.

افتخاری، محمد حسین. در سال ۱۳۲۹ ش در فومن متولدشد. از نمایندگان دروه سوم مجلس شورای ملی.
تحصیلات: دروس حوزوی (سطح)، دیپلم ادبی.
مهارتها: وی‌بازبانهای عربی و انگلیسی آشنایی دارد.
مشاغل و مناصب: وی پیش از انقلاب آموزگار، (پیش از انقلاب اسلامی) مسؤول کمیته انقلاب اسلامی و بنیاد شهید گیلان، نماینده مجلس در دوره سوم و عضو کمیسیون مسکن و راه و ترابری.

افتخاری، محمد علی. فرزند حسین، در سال ۱۳۰۳ ش در مشهد متولد شد. از دندان پزشکان.
محل تحصیل: مشهد، تهران، اروپا جهت مطالعه.
تحصیلات: فارغ التحصیل از دانشکده‌های دندانپزشکی و حقوق تهران.
مشاغل و مناصب: درشرکت نفت خدماتی داشته است.
آثار: بهداشت دهان و دندان.

افتخاری، یوسف. فرزند حسین تاجرباشی، در حدود سال ۱۲۸۱ ش در عالی قاپوی اردبیل متولد شد. از رجال سیاسی ایران و پیرومشی مبارزات سندیکالیستی.
محل تحصیل: اردبیل (تحصیلات ابتدایی)، مدرسه اتحاد در باکو، دانشگاه کوتو در مسکو.
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت نفت، کارمند وزارت پیشه و هنر، رییس اداره اشتغال و استخدام وزارت کار، رییس اداره کار لاهیجان.
نکته‌های دیگر: ایشان از مارکسیستهای به اصطلاح «ملی» بوده است. وی در ضمن تحصیلات ابتدایی به علت اضطرابات ناشی از انقلاب مشروطیت، جهت ادامه تحصیل در ۱۶ سالگی به روسیه رفت. پس از پایان دوره مدرسه ایرانی «اتحاد» در باکو، به مسکو رفت و از نزدیک شاهد جریان انقلاب روسیه بود. چند سال پس از پیروزی انقلاب روسیه در سال ۱۹۲۲، به دانشگاه کمونیستی «کوتو» رفت و با فلسفه مارکس و لنین آشنا شد و تاریخ احزاب و نهضتهای جهانی و جز آن را آموخت. در سال ۱۹۲۵ یا ۲۶ م، در کنگره‌ای که روسیه جهت تعیین خط مشی کمونیستهای ایرانی و همچنین تعیین خط مشی شوروی در مقابل رضاخان تشکیل داده بود، شرکت کرد. به دلیل کشتارهای استالین، افتخاری جزو مخالفان او شد. سرانجام او که یک سندیکالیست ورزیده شده بود در سال ۱۳۰۶ ش، در صدد برآمد به ایران بیاید و شرکت نفت آبادان را پس از سازماندهی کارگری به اعتصاب بکشاند. وی برای رسیدن به مقصودش در شرکت نفت استخدام شد و مشغول سازماندهی گردید و پس از چندی توانست کمیته اعتصاب را تشکیل دهد. در سال ۱۳۰۸ ش، ضمن اعتراض به قرار داد دارسی و خواستهای صنفی، اولین اعتصاب را در صنعت نفت به راه

یوسف افتخاری

انداخت. اعضای کمیته در این اعتصاب دستگیر شدند. او پس از دستگیری ضمن بازجویی در آبادان راهی زندان قصر شد در زندان میان او (که به نوعی کمونیسم ملی اعتقاد داشت، و آراشس آدانسیان، که طرفدار بی چون و چرای استالین بود) اختلاف افتاد. به هر حال پس از شهریور ۱۳۲۰ او آزاد شد و بلافاصله «سندیکای کارگران و رنجبران ایران» را تشکیل داد. روزنامه گیتی، ارگان سندیکا نیز توسط افتخاری مدیریت شد. فعالیتهای سیاسی این سندیکا، حول دفاع از حقوق طبقه کارگر و تنظیم قانون کاربود. این سندیکا، رو در روی حزب توده تأسیس شد. روزنامه‌های توده‌ای به شدت به این سندیکا حمله می‌کردند. افتخاری در سال ۱۳۲۶ ش، به خوزستان رفت و سندیکای فعال کارگری دیگری در آنجا بنیان نهاد. پس از جنگ دوم جهانی او از سوی رییس سندیکای جهانی «لویی سان» برای شرکت در اولین کنفرانس بین المللی کار به پاریس دعوت شد، ولی به علت مخالفت حزب توده و متوسل شدن آن به سفارت شوروی نتوانست در آن شرکت کند. وی به خاطر شیوه تحیلی غلط مارکسیستی خود در جریان ملی شدن صنعت نفت با دکتر مصدق و جنبش نفت همکاری نکرد و کار مثبتی در این نهضت انجام نداد. نامبرده با مصدق ملاقاتی نیز داشته است. افتخاری از سال ۱۳۲۴ ش، در وزارت پیشه و هنر استخدام شد. وی پس از بازگشت از کنفرانس کار، وزارت کار را با همکاری دکتر امامی و مهندس همایون و مهندس حبیب نفیسی تشکیل دادند. در کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ سندیکای او منحل شد و او از آن پس، در وزارت کار، در سمت ریاست اداره اشتغال و استخدام، مشغول کار شد. در سال ۱۳۴۳ ش، وی رییس اداره کار لاهیجان بود و در همین سال به خاطر مخالفت با تشکیل حزب ایران نوین به دستور شاه به خدمتش خاتمه داده شد. ولی پس از مدتی حقوقش را دادند و باز نشسته اش کردند. افتخاری تا سال ۱۳۶۷ ش در قید حیات بوده و در کمال تنگدستی در جنوب شهر تهران می‌زیست.

افتخاری گلپایگانی، محیی الدین. با نام مستعار محمد، فرزند حاج شیخ علی، در سال ۱۳۴۱ ش در قم متولد شد. از شهدای جنگ تحمیلی.

مشاغل و مناصب: روحانی.

نکته‌های دیگر: وی عضو انجمن اسلامی مهدیه قم فردی آرام و بردبار و کم حرف بود. با اینکه مدتها بیماری کلیوی داشت، امّا هرگز اظهار ناراحتی نمی‌کرد. وی سخت به قرآن علاقمند بود و هنگام رفتن به جبهه، تنها چیزی که با خود برده بود، قرآن بود. نامبرده، در رژیم سلطنتی سابق از مبارزان محسوب می‌شد و گروهی تشکیل داده بود تا عملاً در مبارزه شرکت کند. او در زمان جشنهای کذایی آن دوران، پرچمهای شاهنشاهی را در انظار به آتش کشیده بود. وی به دنیا بی رغبت بود و هرگز لباس نو بر تن نکرد. در اواخر عمرش بیشتر خاموش بود و به تفکر می‌پرداخت، گویا غصه‌ای

بی‌پایان داشت. سرانجام، در جبهه‌های جنگ ایران و عراق به لقای الهی رسید.

افجه‌ای ، اسماعیل. در سال ۱۹۲۶ م در خوی متولد شد. از دیپلماتها.
تحصیلات: فارغ التحصیل علوم سیاسی از دانشگاه تهران، در سال ۱۹۵۳ م، دکترای تاریخ دیپلماسی از دانشگاه آنکارا در سال ۱۹۶۴ م.
مهارتها: زبانهای انگلیسی، فرانسه، ترکی.
مشاغل و مناصب: معلم مدارس ابتدایی و متوسطه تهران، رییس دایره آموزش عالی و روابط فرهنگی وزارت خارجه در ادارهٔ روابط مرزی و فرهنگی، و نیز اداره‌های پنجم و نهم سیاسی وزارت امور خارجه. معلم مدارس ایرانی در استانبول و ناظر بر محصلین ایرانی در ترکیه، عضو هیئتهای نمایندگی ایران در خارج از کشور، ژنرال کنسول ایران در حیدرآباد و جنوب هند.
نشانها و جوایز: نشان درجه ۴ همایون از ایران و نشان مرتبه لیاقت از دولت فرانسه.
آثار: کتبی راجع به مسئله مرزی ایران و افغانستان و نیز مداخلات قدرتهای بزرگ اروپایی در امور داخلی ایران طی سده نوزدهم میلادی به چاپ رسانده است.

افجه‌ای ، جواد. فرزند محمد، در نهم ماه مرداد سال ۱۳۰۰ ش در تهران متولد شد. از فرهنگیان.
محل تحصیل: تهران، مشهد.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشکده معقول و منقول.
مهارتها: آشنایی به زبان انگلیسی، فرانسه، عربی و ترکی.
مشاغل و مناصب: کارمند اداره دارایی اصفهان، دبیر دبیرستانهای گلپایگان و در مشهد مشاغل متعددی از قبیل ریاست دبیرستانها، معلم دانشکده ادبیات.
آثار: برگزیده نظم و نثر فارسی، تعداد زیادی مقاله.

افجه‌ای ، سید جمال‌الدین. فرزند سید مهدی، در سال حدود ۱۳۳۰ ق در گذشت و در تهران به خاک سپرده شد. از مراجع تقلید تهران و پیشگامان مشروطه خواهی در ایران.
محل تحصیل: نجف اشرف.
استادان: شیخ راضی نجفی، میرزا حسین خلیلی.

سید جمال الدین افجه‌ای

افجه‌ای ، سید محمد رضا. فرزند حاج سیدجعفر، در ۴ ماه ربیع الثانی سال ۱۲۸۱ ق، در افجه تهران متولد شد و در ۴ ماه ربیع الثانی سال ۱۳۶۲ ق در گذشت و در جوار عبدالعظیم حسنی، در زاویه شمال شرقی مقبره آیت الله کاشانی به خاک سپرده شد. از اجله علما و مدرسان تهران.
محل تحصیل: مدرسه مروی تهران.
استادان: حاج میرزا کوچک ساوه‌ای، میرزا محمد حسن آشتیانی، میرزا ابوالحسن جلوه، آقا علی مدرس زنوزی.

مشاغل و مناصب: مدرس مدرسه مروی.
آثار: تقریرات اصول آشتیانی.
نکته‌های دیگر: در ۱۴ سالگی به تهران آمد و در مدرسه خان مروی سکونت نمود و از ساوه‌ای مقدمات و ادبیات آموخت. نامبرده به وسیله خوابی که لله باشی دیده بود، مورد احترام وی قرار گرفت و کتابهای مورد لزومش توسط لله باشی خریداری شد. این خواب باعث جدی تر شدن وی در درسهایش گردید. در ۲۱ سالگی به درس آشتیانی حاضر شد و به واسطه صفای باطنی و جدیت در مطالعه و تحصیل، از اقران خود بالا زد و حتی از بیشتر شاگردان آشتیانی نیز فراتر آمد و اغلب شاگردان میرزا به درس تقریرش حاضر می‌شدند. وی معقول را از جلوه و زنوزی آموخت.

افجه‌ای، مهدی. فرزند سیدجلال افجه‌ای، در ۲۷ ماه مرداد سال ۱۳۲۵ ش در تهران در گذشت. از نویسندگان برجسته و مبارزان مشروطیت.
مشاغل و مناصب: وی یکی از مبارزان راه مشروطیت ایران بود. و پس از فتح تهران توسط مشروطه طلبان، گرداننده روزنامه «ایران نو» ارگان رسمی حزب دمکرات بود. و از این جهت در معرض هجوم مخالفان دولت و مطبوعات طرفدار حکومت قرار داشت. پس از تبعید سر دبیر ایران نو همچنان آن روزنامه از طرف حزب دمکرات و سید مهدی افجه‌ای منتشر می‌شد. سرانجام در ۲۲ شعبان ۱۳۲۹ ق، این روزنامه رسماً از طرف دولت توقیف شد و پس از چند ماه به مدت ده روز آزاد شد و انتشار یافت، لیکن دوباره توقیف شد. در روزنامه «ایران نو»، علیه رهبران حرکت مشروعه خواهی مقالات تندی منتشر می‌شد. سید مهدی آنگاه روزنامه «ایران نوین» را منتشر ساخت که البته پس از نشر اولین شماره آن توقیف گشت. وی باز روزنامه «رهبر ایران نو» را عرضه نمود که آن نیز پس از دو شماره متوقف گشت. آنگاه او وارد دستگاه عدلیه شد و از قضات عالی رتبه گردید و تا هنگام مرگ مستشار استیناف بود. سید مهدی در سال ۱۲۹۹ ش با جمعی از سوی کابینه مشیرالدوله مأمور مذاکره با سران نهضت جنگل شد. نامبرده در ایام مشروطیت در حدّ افراط طرفدار و مروج اهداف حزب دمکرات بود، به گونه‌ای که به دمکرات پرست مشهور شده بود. او در تهران اغلب با میرزا سلیمان خان معاون وزیر داخله ارتباط داشت وبه همین جهت در محرم سال ۱۳۳۴، با احرار از تهران مهاجرت کرد. در اواخر سال ۱۳۳۵ ق که برای بار دوم قشون روس از باختران و همدان خارج شدند، او هم به طرف تهران بازگشت.

افجه‌ای، سید علی اکبر. از دانشیاران دانشگاه علامه طباطبایی.
مهارتها: تدریس در رشتهٔ رهبری و رفتار انسانی.
مشاغل و مناصب: دانشیار دانشکدهٔ حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی.

افخم السلطنه، احمد ← بیات ماکو، احمد

افخمی، احمد. فرزند محمد حسین امین‌الملک، در سال ۱۲۸۳ ش در تهران متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: دانشکده حقوق تهران.
تحصیلات: لیسانس.
مهارتها: زبان فرانسه.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت دادگستری، معاون بخش‌ها مختلف وزارت دادگستری، مدیر کل وزارت دادگستری، نماینده مجلس شورای ملی در دوره‌های ۱۸ و ۱۹ از زنجان و دوره ۲۰ از ابهر، عضو کمیته اجرایی مجلس.
نکته‌های دیگر: مسافرتهایی به اروپای غربی و خاورمیانه.

افخمی ، بهروز. از کارگردانهای سینما.
مشاغل و مناصب: عضو شورای مرکزی کانون کارگردانها، کارگردان، نویسنده.
نشانها و جوایز: جایزه ویژه هیأت داوران برای فیلم عروس.

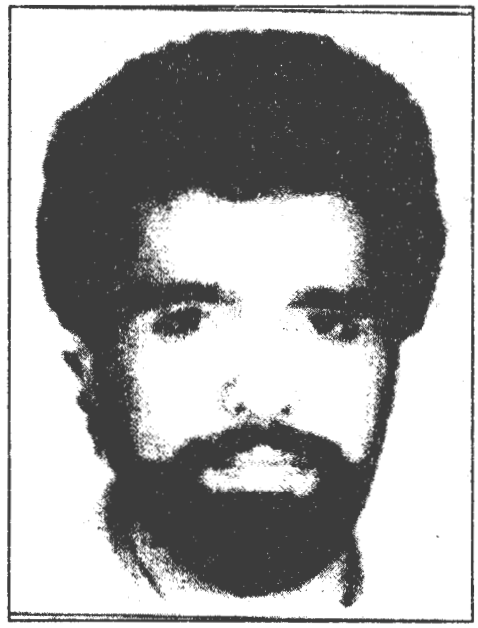

بهروز افخمی

افخمی ، سلطان ابراهیم. ملقب به امیراشرف، فرزند سلطانعلی خان وزیر افخم، در سال ۱۲۶۸ ش در تهران متولد شد. از نمایندگان مجلس شورای ملی.
محل تحصیل: مدرسه سیاسی تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل مدرسه سیاسی.
مشاغل و مناصب: مالک و کارمند دولت، نماینده مجلس شورای ملی از دوره پنجم تا پانزدهم از زنجان، از اعضای حزب «اتفاق ترقی».
نکته‌های دیگر: او در مجلس پنجم یکی از امضاء کنندگان ماده واحده انقراض سلطنت قاجار و تشکیل مجلس مؤسسان بوده است.

افخمی ، عبدالحسین. در سال ۱۲۸۰ ش متولد شد. از نظامیان و عوامل کودتای ۲۸ مرداد ۳۲.
محل تحصیل: اروپا، فرانسه، ایتالیا.
تحصیلات: طی مدرسهٔ صاحب منصبی در فرانسه و ایتالیا.
مشاغل و مناصب: ورود به خدمت ژاندارمری در سال ۱۲۹۸ ش، رسیدن به درجه ستوان دومی در سال ۱۲۹۹، کسب درجه سروانی و رسیدن به سمت آجودانی ریاست شهربانی در سال ۱۳۱۱ ش، رسیدن به درجه سرگردی در سال ۱۳۱۶، کفالت شهربانی اصفهان، معاونت اداره گذرنامه و ریاست اداره مزبور، درجه سرهنگ دومی در سال ۱۳۲۱ ش، ریاست پلیس راه آهن در سال ۱۳۲۲، درجه سرهنگ تمام در سال ۱۳۲۳ و انتقال به شهربانی، ریاست اداره بازرسی، ریاست اداره کارگزینی و ریاست اداره انتشارات شهربانی، ریاست امور دارایی در سال ۱۳۲۹.
نکته‌های دیگر: وی از عوامل کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ بود و بنا به ادعای خودش قبلا از کودتا خبر نداشت، ولی پس از شروع کودتا عده‌ای از مخالفان از او می‌خواهند که رهبری آنان را در حمله به خانه دکتر مصدق بپذیرد و او قبول می‌کند. نامبرده از ۲۱ خرداد ۱۳۴۲ در ۶۹ جلسه به همراه عده‌ای از همکاران و همدستان خود به اتهام سوء استفاده محاکمه شد، ولی در جلسه شصت نهم در تاریخ ۱۲ دی ماه ۱۳۴۲ تبرئه گردید.

افخمی ، عبدالرضا. فرزند سلطانعلی خان، در سال ۱۲۶۴ ش در تهران متولد شد. از افسران بلند پایه ژاندارمری در زمان پهلوی اول.
محل تحصیل: تهران، کالج نظامی اتریش.
تحصیلات: پایان نامه در کالج نظامی اتریش.
مشاغل و مناصب: خدمت در ژاندارمری.
نشانها و جوایز: دارای درجه‌های سرهنگی و سرتیپی.
نکته‌های دیگر: پدرش سلطانعلی خان، وزیر افخم از

شخصیتهای با نفوذ در بار مظفرالدین شاه بود. او در سال ۱۲۹۰ ش داخل ژاندارمری شد، در سال ۱۳۰۰ به سرهنگی رسید. مدتی افسر ستاد بود. در سال ۱۳۰۵ با درجه سرتیپی مسؤول بخش دوم ستاد مرکزی شد. در سال ۱۳۱۰ در کمیسیون مرزی ایران و ترکیه، به عنوان عضو شرکت کرد و به همین دلیل در سفر رضاشاه به ترکیه (شنبه ۱۲ خرداد ۱۳۱۳) از همراهانش بود.

افخمی، غلامرضا. در سال ۱۹۳۷ م در تهران متولد شد. از کارمندان و استادان دانشگاه.
تحصیلات: دکترای علوم سیاسی.
مهارتها: زبان انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: استاد علوم سیاسی در دانشگاه ملی، معاون وزیر کشور در امور اجتماعی.
آثار: مرگ در مقیاس ملی.

افخمی، گرگین. در سال ۱۹۱۸ م در تهران متولد شد. از کارمندان دولت.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل دانشگاه تهران.
مهارتها: زبان فرانسه و انگلیسی.
مشاغل و مناصب: کارمند وزارت دارایی، مدیرکل وزارت دارایی، مدیر کل حسابداری و مالیه شهرداری تهران، عضو هیأت مدیره شرکت واحد اتوبوسرانی تهران.

افخمی، گیلان تاج ← امیر ابراهیمی، گیلان تاج

افخمی، محمد. در سال ۱۳۲۶ ش متولد شد. از کارشناسان برق.
محل تحصیل: آمریکا.
تحصیلات: لیسانس مهندسی برق قدرت از آمریکا.
مهارتها: مدیریت کنترل پروژه دستگاههای شهربازی و سینما، پستها و مبدلهای برقی، طراحی و مهندسی، خدمات سردخانه‌ای.
مشاغل و مناصب: کارمند شرکت سرمایه گذاری شاهد، استاد دانشگاه در مشهد.

افخمی، مهناز، خانم. در سال ۱۹۴۰ م در کرمان متولد شد. از وزرا و اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: واشنگتن و دانشگاه کلرادو.
تحصیلات: لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی.
مشاغل و مناصب: معاونت طرحهای آموزشی، مانتری کالیفرنیا، استاد تاریخ ادبیات انگلیسی و ادبیات انگلیسی دانشگاه کلرادو، معاون و سردبیر مجله ABSTRACTS OF ENGLISHSTUDIES و استادیار زبان انگلیسی دانشگاه ملی ایران، مسؤول بخش زبان انگلیسی دانشگاه ملی ایران، عضو هیأت رئیسه اساتید زبان انگلیسی دانشگاههای ایران، عضو هیأت امنای دانشگاه کرمان، نایب رییس هیأت اجرایی حزب رستاخیز، عضو چندین سازمان اجتماعی آموزشی و خیریه، دبیر کل سازمان زنان ایران در سال ۱۳۵۰، عضو هیأت نمایندگی ایران در اجلاسهای ۲۵، ۲۶، ۲۸ و ۲۹ مجمع عمومی سازمان ملل متحده، رییس هیئتهای نمایندگی ایران در برخی سازمانهای بین المللی زنان، وزیر مشاور امور زنان در کابینه امیر عباس هویدا، در سالهای ۱۳۵۴ - ۱۳۵۶ و در کابینه جمشید آموزگار، در سالهای ۱۳۵۶ - ۱۳۵۷.
نکته‌های دیگر: مسافرتهایی به ایالات متحده، آمریکای لاتین، اروپای غربی، اتحاد جماهیر شوروی و چین.

افر، توران، خانم. در سال ۱۹۱۶ م در تهران متولد شد. از زنان یهودی فعّال در امور اجتماعی.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دیپلمه، طیّ دوره کامل آموزش امور اجتماعی تحت نظارت کارشناسان آمریکایی.
مهارتها: زبانهای فرانسه و انگلیسی.

مشاغل و مناصب: بهبودی وضعیت آوارگان جنگی، عضو سازمان زنان یهودی ایران، عضو انجمن خیریه فرح پهلوی، عضو کمیته اجرایی سمینارها و کنگره سازمان زنان ایران.

افراخان ، تقی. فرزند ابوالقاسم، در سال ۱۳۰۵ ش در تهران متولد شد. از تحصیل کردگان عضو راه آهن.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: فارغ التحصیل از دانشکده راه آهن صنعتی تهران.
مهارتها: آشنایی به زبانهای انگلیسی و فرانسه.
مشاغل و مناصب: کارمند راه آهن دولتی ایران، معاونت و رییس راه آهن ناحیه تهران، عضو هیأت مدیره و رییس کمیته تکنسین‌های راه آهن، عضو هیأت مدیره و منشی باشگاه راه آهن، مدیر عامل روزنامه شورای عالی اتحاد و سندیکاهای کارگری راه آهن و چندین شغل دیگر.
آثار: مقاله‌های مختلف در روزنامه‌های مختلف.
نکته‌های دیگر: سفر به کشور اطریش جهت شرکت در کنگره بین المللی صلح به نمایندگی از طرف سندیکاهای کارگری ایران.

افراخته ، وحید (رحمان). فرزند سعید. از اعضای گروههای چریکی دوران شاه.
نکته‌های دیگر: ایشان یکی از اعضای کادر رهبری گروه چریکی سازمان مجاهدین خلق در دوره شاه بود که با ارتداد خود از دین اسلام جزء مارکسیستها قرار گرفت و همراه با تقی شهرام به کشتار و تصفیه کسانی پرداختند که می‌خواستند مسلمان بمانند (مانند دکتر صمدیه لباف و مجید شریف واقفی و غیره). او در سال ۱۳۵۳ ش توسط مأموران حکومت دستگیر شد و همراه همفکرش خاموشی با ساواک همکاریهایی کرد و در سال ۱۳۵۴ در مصاحبه رادیو - تلویزیونی شرکت کرد. ابتدا مورد عفو رژیم شاه قرار گرفت ولی بعداً تیرباران شد.

وحید (رحمان) افراخته

افراز ، علیرضا. در سال ۱۳۳۱ ش متولد شد. از کارشناسان صنعتی.
محل تحصیل: دانشگاه تبریز.
تحصیلات: لیسانس شیمی کاربردی از دانشگاه تبریز.
مهارتها: کنترل آلودگی و سابقه فعالیت مستمر در زمینه صنایع آلوده کننده، صنایع چوب محصولات چوبی، ارائه خدمات آزمایشگاهی.
مشاغل و مناصب: سازمان تحقیقات شیلات گیلان در بندرانزلی، نماینده تکنیکال در واحدهای آب و فاضلاب.

افرازیده ، سید فرج الله. از نمایندگان مجلس از حوزه نوشهر.
تحصیلات: لیسانس، و از لحاظ حوزوی سطوح عالی.
مشاغل و مناصب: دبیر دبیرستان و گوینده مذهبی (پیش از انقلاب)، سرپرست عقیدتی ـ سیاسی مرکز آموزش عالی علوم دریایی. (بعد از انقلاب)، نماینده دوره دوم و سوم مجلس شورای اسلامی و

عضو کمیسیون مسکن و شهرسازی و راه و ترابری.

سید فرج الله افرازیده

افراسیابی ، اکبر. در سال ۱۳۳۴ ش متولد شد. از مهندسان.
محل تحصیل: دانشگاه اصفهان، مجتمع آموزش عالی صنایع واحد شیراز.
تحصیلات: لیسانس شیمی دانشگاه اصفهان، فوق لیسانس مهندسی صنایع (گرایش مدیریت صنایع)و تحصیل در مجتمع آموزشی عالی صنایع واحد شیراز.
مهارتها: صنایع شیمیایی، تدریس دروس شیمی.
مشاغل و مناصب: کارخانجات مخابراتی ایران در شیراز.

افراسیابی ، بهرام. از تاریخنگاران.
مهارتها: تاریخ.

افراسیابی ، علی اصغر. در سال ۱۳۱۰ ش متولد شد. از روزنامه نگاران و کارمندان عالی رتبه دولت.
محل تحصیل: تهران.
تحصیلات: دیپلم متوسطه.
مهارتها: زبان انگلیسی.
مشاغل و مناصب: سردبیر ماهنامه جم، سردبیری روزنامه کیهان، سردبیر مجلات امید ایران و تهران مصور.

افراسیابی ، غلامرضا. در سال ۱۳۱۲ ش در شهرستان فسا متولد شد. از اساتید دانشگاه.
محل تحصیل: دانشگاه شیراز، تهران.
استادان: بدیع الزمان فروزانفر، دکتر پرویز ناتل خانلری، دکتر زریاب خویی، دکتر مهدی محقق و دکتر سید جعفر شهیدی.
تحصیلات: دکترای ادبیات و زبان فارسی.
مشاغل و مناصب: عضو هیأت علمی دانشگاه شیراز، تدریس و مدیر گروه زبان و ادبیات دانشگاه شیراز.
آثار: تصحیح کتاب «فرائد السلوک»، و تألیف کتابهای: سلطان العشاق، امثال مولا علی (ع)، گلبانگ در شعر و عروض و قافیه، مقالات متعددی پیرامون زبان و ادبیات فارسی در مجلات.

افراشته ، محمد علی. با نامهای مستعار پرستو، چلچله زاده،معمارباشی، فرزند جواد، در سال ۱۲۷۱ در رشت متولد شدودر سال ۱۳۳۸ در بلغارستان درگذشت و در صوفیه به خاک سپرده شد. از شاعران و طنزنویسان.
محل تحصیل: رشت.
تحصیلات: متوسطه را تمام نکرده.
مشاغل و مناصب: نویسنده روزنامه فکاهی چلنگر، عضو حزب توده، بازیگر تئاتر، کارمند شهرداری.
آثار: چهل داستان، مجموعه اشعار فارسی (گیلکی)، نمایشنامه‌ها، تعزیه‌ها، سفرنامه‌ها، مجموعه مکتب نو (با همکاری محمد امین).
نکته‌های دیگر: وی از اعضای حزب توده بود از سال ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۲ در روزنامه چلنگر (وابسته به حزب توده) داستانهایش را به چاپ می‌رسانید نوشته‌های او پر از طنز بود که در ترسیم تضادهای اجتماعی تلاش می‌کرد به خاطر همین وابستگی حزبی بود که مجبور شد به شوروی فرار کند و سپس از آنجا به بالکان برود. وی سرانجام در بلغارستان به درود حیات گفت. او ادبیات گیلکی مکتوب را احیانمود.

فهرست کتب منتشره توسط انتشارات عالمه:

هدایه در علم نحو	سیّد محمّد حسین سجّاد
تدوین نموداری کفایة الاصول - بحث الفاظ	مسلم قلی پور گیلانی
محرمات مکاسب	محمّد حسین ابراهیمی
تلخیص فراید الاصول (ج ۱) چاپ دوم	مسلم قلی پور گیلانی
تلخیص فراید الاصول (ج ۲) چاپ دوم	مسلم قلی پور گیلانی
تلخیص فراید الاصول (ج ۳) چاپ دوم	مسلم قلی پور گیلانی
بیع مکاسب	محمّد حسین ابراهیمی
مثنوی نامه خروش عشق	حیدر احمدی
فروغ وحی	محمّد حسین ابراهیمی
محاسبهٔ اعمال	گروه تحقیقاتی فاضل
الفیهٔ ابن مالک	آل بویه

صندوق پستی ۳۷۱۸۵/۴۱۶۱